Erdő
gazdaság

1956

© OSZK Magyar Elektronikus Könyvtár, Szolgáltatási Osztály, Budapest, 2020. Szolgáltatási szerződés szám: EDT-00-1/2020

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

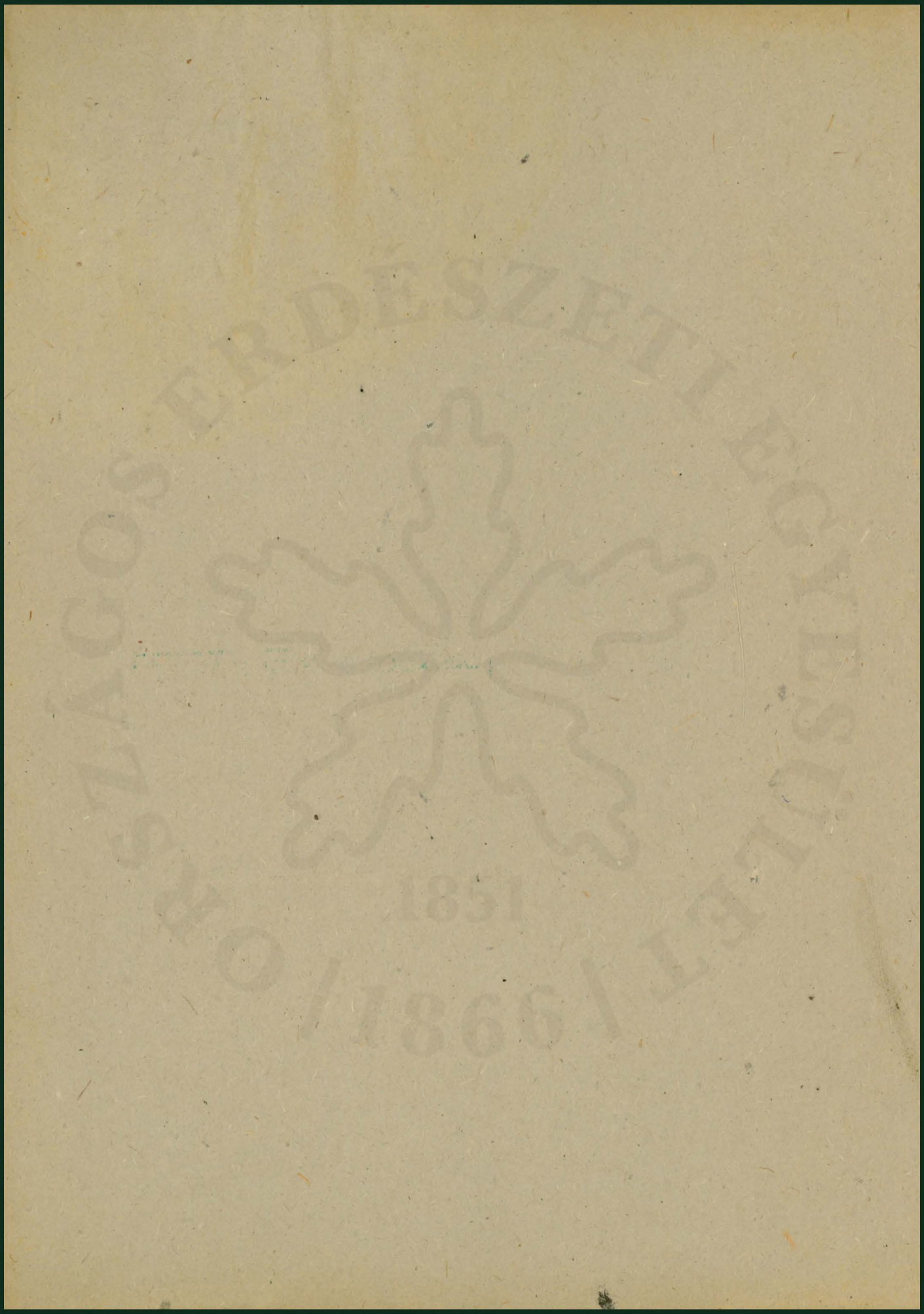

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

OEE Könyvtár
Átvéve: 2019

ORSZÁGOS ERDÉSZETI EGYESÜLET
KÖNYVTÁRA

K. napló tsz. 6479 | Különl. jelzés

V. csop. szám | Szakmai ágazat

Betű csop. szám | Elhelyezés X B 2 18/2.

Országos Erdészeti Egyesület
KÖNYVTÁRA

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

2146 20 ür 3.sz.

ERDŐGAZDASÁG

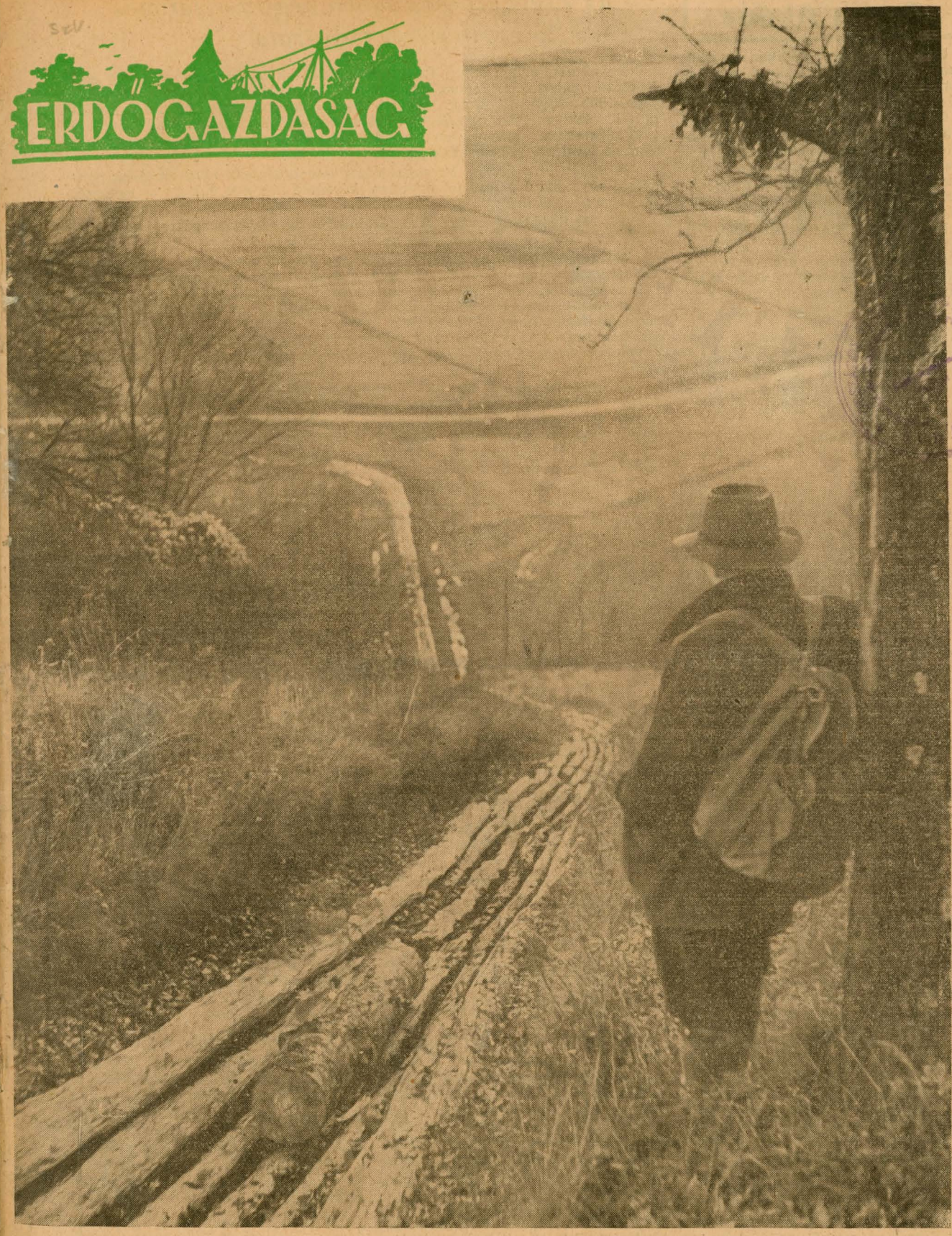

A mecseki erdőgazdaság abaligeti vágásterületéről csuzdán közelítik a rönköket és a tűzifát. Ezt a módszert hegyvidéki erdőgazdaságaink az ország más területein is gazdaságosan alkalmazhatják.

Országos Erdészeti Egyesület KÖNYVTÁRA

X. ÉVFOLYAM 1. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. JANUÁR 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gavra Alajos

Hatvannégyéves korában váratlanul elhúnyt Gavra Alajos, a balatonkörnyéki fásító kísérleti erdészet körzeti előadója.

Országszerte ismerték, becsülték Gavra Alajost, újításait és ésszerűsítéseit — csemetecsomagoló-háló, csemetekiemelő-eke stb.— az erdőgazdaságok többségében használják. Szívvel-lélekkel erdész volt; az erdőgazdaság minden problémája érdekelte, fáradhatatlanul dolgozott egész életében a magyar erdőgazdálkodás felvirágzásáért. Hosszú időt töltött a sárvári erdőgazdaságban és csak a közelmúltban kérte áthelyezését a Balatonkörnyéket fásító erdészethez, mert egy életen át gyűjtött, gyarapított szaktudását, értékes tapasztalatait a Balatonkörnyék fásításának nagyjelentőségű munkájában akarta erdészetünk és népgazdaságunk érdekében gyümölcsöztetni.

Az „Erdőgazdaságnak" állandó cikkírója, levelezője volt, sok értékes ötletét, javaslatát közöltük lapunk hasábjain. Példaképe volt a törekvő, a magát állandóan képező, életének úgyszólván utolsó órájáig az erdőkért dolgozó erdésznek. Nem csak foglalkozása, hanem *hivatása volt az erdészpálya.* Munkatársai, dolgozótársai és az egész magyar erdésztársadalom kegyelettel őrzi meg emlékét.

SARJERDEINK FATERMELŐ KÉPESSÉGE

Sali Emil főosztályvezető tartott igen nagy érdeklődéssel fogadott előadást az Országos Erdészeti Egyesületben a hazai sarjerdők problémáiról. Megállapította a rendelkezésre álló adatok alapján, hogy az eddig elkészített üzemtervek adatai szerint, amelyek az ország erdőterületének 75 százalékát teszik ki, *erdőségeink területének több mint 40 százaléka sarjerdő.* Különböző korosztályokba tartozó erdőkbe más és más a sarjerdők aránya és ez világosan rámutat arra is: mennyire folyt intenzív erdőgazdálkodás, amikor ezek az erdők keletkeztek.

Ismeretes — mondotta többek között —, hogy *sarjerdeink fatömegtermelése kezdetben rendszerint gyorsabb, mint a szálerdőké.* A fafajstatisztika alapján megállapítható minden egyes fafajra nézve az az időpont, amikor a sarjerdők kezdeti gyorsabb növekedése és a szálerdők lassabban meginduló, de később emelkedő fatömegnövekvése egyensúlyba kerül, illetve amikor a továbbiakban már a szálerdők fejlődése válik erőteljesebbé. *Sarjerdeinket* — állapította meg — *vissza kell szorítanunk,* csak *esetenként,* a legalaposabb mérlegelés után és különösen indokolt esetben dönthetünk úgy, hogy a sarjról való természetes felújítást választjuk.

Az Erdőgazdaság újabb négyezer forintos levelezői pályázata

Az elmúlt évben szép sikerrel bonyolítottuk le az *Erdőgazdaság* első levelezői pályázatát. Számos új levelező kapcsolódott be lapunk munkájába, több érdekes szakmai javaslat, ötlet, elgondolás vetődött fel a beküldött levelekben. Pályázatunkat az idén megismételjük és már az 1956. évi első számunkban kiírjuk, hogy minél szélesebb körben mozgassa meg olvasóinkat levelezői pályázatunk.

A Minisztertanácsnak az anyagtakarékosságról szóló határozatának gondolataiból kiindulva ezúttal egyetlen kérdésre kérünk választ a levelezői pályázat részvevőitől:

Mi történik — vagy nem történik — az anyagtakarékosság érdekében munkaterületemen?

Elsősorban a faanyagtakarékosság problémáit vessék fel a pályázók. A faanyaggal való takarékosság már a maggyűjtésnél, a csemetetermelésnél, az erdősítésnél megkezdődik és folytatódik az erdőnevelés, a fakitermelés, a szállítás minden szakaszában. Mindezekről a munkaterületekről várunk leveleket, hogy *ki mit tett a faanyagtakarékosság érdekében* már az erdőben vagy a rakodón, vagy *milyen lehetőséget lát a fokozottabb faanyagtakarékosság megvalósítására, esetleg milyen hibákat lát a faanyagtakarékosság terén.*

Hasonló leveleket várunk a fafeldolgozás akármilyen területéről, a fűrész-, lemez- és vegyes faipari vállalatok dolgozóitól, az Erdőkémia telepeiről, de nyitva áll a pályázatunk a fa másirányú feldolgozási területén dolgozók számára is, részt vehetnek tehát faanyagtakarékossági ötleteikkel gyufagyári, papírgyári, bútoripari, építőipari és akármilyen más fafelhasználó iparági dolgozók.

Természetesen *akármilyen más anyagtakarékossági gondolattal is lehet pályázni,* legyen az szerszám, segédanyag vagy üzemanyag, amit az erdőgazdasági vagy fafeldolgozóipari munka során használnak.

Pályázni lehet *riporttal, anyagot megtakarító munkamódszer leírásával, ötlettel, javaslattal, hibák és mulasztások feltárásával.* A leveleket vagy a levelek legfontosabb részeit, amennyiben azok közlésre alkalmasak, az *Erdőgazdaságban* folyamatosan megjelentetjük *és a cikkekért a szokásos tiszteletdíjat,* kisebb levelekért a közlés után is *könyvjutalmat* adunk. A közölt levél ettől függetlenül részt vesz a pályázat végső elbírálásában.

A pályázat végső határideje: *1956. július 31.*

I. díj: 1000 forint
II. díj: 500 forint
Három III. díj: 300—300 forint
Négy IV. díj: 200—200 forint

Ezenkívül *800 forint értékű könyvjutalmat* osztunk szét a díjazásra érdemesek között.

Az eredményt *augusztus 25-i lapunkban hirdetjük ki.*

Több pályaművel is lehet pályázni. Az anyagtakarékossági gondolat *rendkívüli népgazdasági jelentőségére való tekintettel* szükségesnek tartjuk, hogy a pályázók necsak a végső határidőre, hanem vitaszerűen, esetleg a már megjelent cikkekhez, levelekhez kapcsolódva *folyamatosan* küldjék be írásaikat.

A pályázatokat *az Erdőgazdaság szerkesztősége címére* (Budapest, V., Beloiannisz u. 8.) kell küldeni. A borítékon jelöljük meg feltűnően: „Pályázat".

Újból megnyílik a kőkapui üdülő

1956. január 3-tól újból megindul — negyven férőhellyel — a zemplénhegységi erdőgazdaság területén levő kőkapui üdülő. Igénybevehetik a főigazgatóság és a felügyelete alá tartozó vállalatok, intézmények dolgozói. Az üdülést a SZOT üdülők rendjéhez hasonlóan szervezik meg (13 napos váltásokkal, napi négyszeri étkezéssel, megfelelő térítési díj befizetésével). A térítési díjak a következők: dolgozó részére napi 16 forint, dolgozó feleség részére napi 16 forint, nem dolgozó feleség nyáron 24 forint (önköltség), nem dolgozó feleség fűtési időben 30 forint (önköltség). Dolgozó gyermeke 2—8 éves korig 7 forint, 8—12 éves korig 10 forint, 12—16 éves korig 13 forint, 16 éven felül önköltség. Továbbá idegen vállalati dolgozó és egyéb családtag részére is önköltség térítendő.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ÚJ ÉV KÜSZÖBÉN

1956 kezdetével népgazdaságunk előtt — ezen belül az erdőgazdaság és faipar valamennyi dolgozója előtt — ismét nagy, meggondolt és következetes munkát igénylő feladatok állanak. Az új év megkezdésével egyidőben fogunk hozzá *második ötéves tervünk* végrehajtásához, mely egész népünk további fejlődése és felemelkedése előtt még nagyobb távlatokat tár fel!

Az új év küszöbén szükséges rövid visszapillantást tennünk azért, hogy lássuk az utat, amelyen haladtunk, hogy új erőt merítsünk elért eredményeinkből, hogy magunkkal hozzuk hasznos tapasztalatainkat s végül azért, hogy hibáinkat felismerve levetkőzzük azokat. Ha tehát az elmúlt időben megtett utunkat, annak állomásait és jelzőtábláit vizsgáljuk, akkor ezekről leolvashatjuk, hogy munkánk nem volt hiábavaló.

A FELSZABADULT ERDŐGAZDÁLKODÁS és faipar helyes úton, a szocializmus alapjai lerakásának útján járt. Ha csupán csak néhány jelentősebb állomást vizsgálunk is — mint például *a fejlesztési határozatok megjelenése, az ipari fakihozatali százalék emelése, a gépesítés további elterjesztése, a fülledékeny anyaggal kapcsolatos problémák megszűnése, az erdőgazdaság és faipar közötti kooperáció megteremtése, a vezetés szilárdabbá, céltudatosabbá válása, a fa fajlagos kihasználásának emelése, a hulladék nagy részének feldolgozása, eredményesebb gazdálkodás stb.* — megállapíthatjuk, hogy nagy lépést haladtunk előre és ezzel együtt sikerült megteremteni a második ötéves terv végrehajtásának reális alapjait.

Bátran mondhatjuk tehát, hogy végre tudjuk és végre fogjuk hajtani azokat a célkitűzéseket, amelyet pártunk és kormányunk az új esztendőre megszabott! E feladatok közül csak a legfontosabbakat megjelölve: *fokozottabban kell törekednünk a műszaki fejlesztéssel kapcsolatos párthatározat valóra váltására.* Ezen belül elsősorban *a két fejlesztési határozat* tételes, határidőre való végrehajtására! *Jelenlegi gépparkunk fokozottabb kihasználása és teljesítményeik növelésére.* Feladatunk továbbá, hogy valamennyi erdőgazdaság, fűrész- és lemezipari vállalat és egységeik terveiket ütemesen és részleteiben teljesítsék! Tovább kell növelnünk az iparifa kihozatalt, a magasabb értékű választékra való törekvést s biztosítani kell a hasznos hulladék maradéktalan feldolgozását. Rendkívül fontos az egyes munka folyamatos, magasabb színvonalon való megszervezése, a korszerű technológiai folyamatok kidolgozása és bevezetése, az újító- és Gazda-mozgalom kiszélesítése, ezzel együtt a jó újítások és takarékossági mozgalmak elterjesztése! Továbbá folytatni kell a harcot *az önköltség csökkentéséért, a jobb minőségű, olcsóbb fáért.* Jelentős feladat az is, hogy a kiadott rendeleteket és utasításokat — még egyszer gondosan átanulmányozva — maradéktalanul valósítsuk meg! Végül, de nem utolsó sorban fontos feladat — éppen az előbbiek végrehajtása érdekében — *a szakmai és politikai színvonal állandó emelése,* valamennyi dolgozónak alkalmassá tétele a magasabb követelmények végrehajtására!

E néhány kiragadott, fontosabb feladat tehát világosan mutatja, hogy semmi okunk sincs azok lebecsülésére! Ellenkezőleg — tudásunk, munkaszeretetünk és akaratunk legjavát kell adnunk annak végrehajtásához. Alapvetően szükséges, hogy *a gazdasági vezetés, a párt és szakszervezetek* feladataikat ismerve közösen kidolgozzák és meghatározzák azokat a módszereket, melyekkel az eléjük szabott célkitűzéseket meg tudják és meg fogják oldani! Az új év feladatainak helyes beindításához most *elsősorban a pártszervezetek* tudnak a legtöbb, legnagyobb segítséget adni.

PÁRTSZERVEZETEINKBEN a vezetőségek újjáválasztására készülnek. Az előkészületi munkát és magát a lebonyolítást is szükséges és helyes felhasználni, összekapcsolni a gazdasági feladatok állásával és az új feladatokra való felkészüléssel és azok megoldásával.

Erdőgazdaságaink és faipari üzemeink kommunistái számvetésre készülnek! Megvizsgálják az eddigi munkájuk eredményeit, tapasztalatait és hibáit. Megszabják a kommunisták és mellettük dolgozó pártonkívüliek elkövetkezendő feladatait. Meg kell vizsgálniok, hogy a márciusi határozat óta eltelt időben mit hajtottak végre és mennyire vált elevenné e fontos határozat a saját területükön. Szükséges, hogy *a választási agitáció és a megválasztott új vezetőség észrevételeivel, bírálataival fokozottabban segítse a gazdasági vezetőket* az egyes feladatok megoldásában. Pártszervezeteink e jelentős állo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mását jellemezze *a fegyelmezetlenség elleni harc, a hibák feltárása, a gazdasági feladatok elemzése, a kommunisták és pártonkívüliek összefogása, a pártélet fellendítése,* végül, de nem utolsó sorban, *a párt tekintélyének, a párt iránti szeretetnek a növelése!*

HA EZT A MUNKÁT nem a befeléfordulás fogja jellemezni, ha az egyes kommunisták, de az egész alapszerv munkájának értékelésekor kellő súlyt adunk a gazdasági feladatok végrehajtásában való részvételének, akkor az eredmény csak jó lehet. Pártszervezeteink tehát használják ki a választásokat arra is, hogy mozgósítsák valamennyi kommunistát és pártonkívülit feladataik végrehajtására. Lelkesítsék pártszerveinket azok az eredmények, amelyeket a maguk területén s amit az ő hozzájárulásukkal is az egész erdőgazdálkodás és faipar területén elértünk.

Új év küszöbén állunk! Feladataink nagyok, de reálisak és szépek! Munkánk végrehajtásához úgy fogjunk hozzá, hogy ezt figyelemmel követi pártunk, de egész népünk is. *Az év első napjától az utolsóig folytassunk következetes harcot terveink maradéktalan teljesítéséért,* ezzel méltóképpen vesszük ki részünket a szocializmus mielőbbi felépítéséből!

Czédly Béla
az Országos Erdészeti Főigazgatóság pártszervezeti titkára

Ünnepély a szegedi technikumban

Decemberben régi hagyományainkhoz híven megrendeztük a szalagavató ünnepélyt. Az ünnepély jól sikerült: 51 végzős tanuló, 51 „erdészjelölt" kapta meg a zöld tölgylevélhímzetű szalagot. Ötvenegy fiatal, életvidám leány és fiú viseli büszkén azt a jelvényt, mely négy év küzdelmeit és örömeit juttatja eszébe, de eszébe juttatja a közeljövő szép feladatait is.

Az ünnepély után kultúrműsor és reggelig tartó tánc szórakoztatta a jelenlevőket.

Brellós Tamás
erdésztechnikumi hallgató, Szeged.

Hogyan készülnek a középsomogyi erdőgazdaságban az MDP üzemi alapszervezet vezetőségének újraválasztására

Az új vezetőségválasztás kérdéseit a középsomogyi erdőgazdaság dolgozóinak alapszervezete a Központi Vezetőség november 12-i határozata alapján megtárgyalta. Majd megvitatták a felmerült kérdéseket a pártcsoportbizalmiak bevonásával.

Az alapszervezet minden egyes tagja, de a pártonkívüli dolgozók is beszélnek erről a nagyfontosságú eseményről, hogy kik vezessék az erdőgazdaság politikai életét és hogyan ellenőrizzék az erdőgazdaság munkáját.

*

Készül a vezetőség beszámolója is. Ennek kidolgozásához minden egyes alapszervezeti vezetőségi tag a maga munkaköre alapján állítja össze a beszámoló anyagát. A népnevelők nemcsak az erdőgazdaság központjában, hanem a munkaterületeken is megtárgyalták ezt a nagy fontosságú eseményt és máris látszanak a kézzelfogható eredmények a termelő munkában, mert az erdőgazdaság feladatait ezeknek a megbeszéléseknek szellemében oldja meg és máris jórészben biztosítva van a fakitermelések előírt üteme.

A beszámoló két esztendő munkájáról ad képet politikai és gazdasági eredményekről egyaránt. Foglalkozik a kulturális problémákkal, a fegyelem kérdésével, az ipari termelés kapcsolódó problémáival, a termelőszövetkezetek megsegítésének ügyével, a tömegszervezetekkel való jó vagy gyengébb kapcsolatokkal. Helyet kap a beszámolóban a most elkészülő kollektív szerződés anyaga is. A végleges beszámolót úgy állítják össze, hogy előzőleg a pártvezetőség az erdőgazdaság igazgatóját és személyzeti előadóját is beszámoltatja.

A kisbériek a gépesítés útján

1955. őszén indult meg nálunk, a kisbéri erdészetnél, a legnagyobb arányú gépesítés. Volt ugyan már az 1954-es évben is, de az teljesen elakadt. Ma már azonban fejlett, modern technológiával dolgozunk és a tavalyi hibák nem fordulhatnak elő.

Igaz, hibák és hiányosságok most is vannak, de igyekszünk azokat kiküszöbölni. Jelenleg hat villanyfűrész, négy benzinmotoros fűrész áll a rendelkezésünkre. A tervünk kissé magas, mert kevés a munkaerőnk és az ősszel eltolódott mezőgazdasági munkák miatt a termelési tervünknek csak 20 százalékával végeztünk a negyedév első két hónapjában, de bizonyosak vagyunk, hogy a lemaradást behozzuk.

A szállítást javarészt saját vontatóinkkal végezzük. Öt gyorsjáratú vontató és két félláncfalpas traktor hordja az anyagot a feladóállomásra. Előbb fogaterővel 250—300 méterről közelítjük a kitermelt faanyagot és a fogatok teljesítményét úgy növeltük, hogy *előre elkészített közelítő utakkal dolgozunk.*

Gépi munkánk eredményességét azonban még fékezi, hogy a dolgozóink jönnek-mennek és a gépek kézről kézre járnak, s ez a folytonos munkaerőváltozás a motorok rovására megy. Ilyen esetben hiába a jó szerelő, mert csak több a szakadás, a törlés; ez mind kiesést jelent, különösen amikor alkatrészhiánnyal küzdünk. Tisztában vagyunk azzal, hogy *jól kiképzett állandó munkások kellenek a gépek mellé.* De ma már az a helyzet, hogy az a favágó, aki géppel termelt, nem szívesen fogja meg többé a kézi fűrészt.

Takács Lajos
erdész, Réde

NE FELEJTSE EL ELŐFIZETÉSÉT MEGÚJÍTANI. 1956. január elsejével több olvasónk előfizetése lejár. Kérjük kedves olvasóinkat, akik bizonyára továbbra is hűségesek akarnak maradni lapunkhoz, hogy ne mulasszák el előfizetésük felújítását, mert csak akkor tudunk kellő példányszámot biztosítani, ha az előfizetések idejében beérkeznek. Egyéni előfizetési díjakat a 61 268 számú csekkszámlára kell befizetni.

JUTALOM LEGJOBB LEVELEZŐINKNEK

Az elmúlt negyedév legjobb levelezőit az *Erdőgazdaság* szerkesztősége könyvjutalomban részesítette. A megjutalmazott levelezőink a következők: *Bagi* József Galyatető, *Brellós* Tamás Szeged, erdészeti technikum, *Gaál* Irma szőregi csemetekert, *Máriás* Ferenc Körtvélyes, *Hangyál* Tibor Guth, *Füleki* László Mátrafüred, *Bscháden* Emil Nagycenk, *Bogár* Mihály Alsógöd, *Pestalics* László Szeged, Szegedi Falemezgyár gőzfűrész üzeme, *Turi* László Szeged, erdészeti technikum, *Nagy* János Sárvár, *Mihalik* János Esztergom, *Kujáni* István Kecskemét, *Erdélyi* László Sárvár, *Baráth* János Szegedi Falemezgyár gőzfűrész üzeme, *Papp* József Pápa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A faipar feladatai az új esztendőben

Fűrész- és lemezipari vállalataink, valamint az Erdőkémia Vállalat kollektívája becsülettel helytállt 1955-ös munkája során: *az iparág 1955. december 9-én befejezte éves tervét.*

Ebben az esztendőben fordult elő első ízben, hogy az iparág hónapról hónapra teljesítette tervét és a munkát a legnagyobb tervszerűséggel oldotta meg. A tervszerű munkának jellemzője, hogy az iparág december 20-ig

lombosfűrészáruban	*106,0%-ra*
parkettalécben	*109,3%-ra*
dongában	*95,2%-ra*
enyvezett lemezben	*102,2%-ra*
bútorlapban	*103,7%-ra*
talpfában	*101,7%-ra*
furnírban	*109,7%-ra*

teljesítette feladatát.

Ezek a számok azt mutatják, hogy a műszakiak, üzemi dolgozók *megértették a párt márciusi határozatát,* hogy nem akármilyen tervteljesítésre van szükség. *Egyedül a dongatermelést nem teljesítették teljes egészében.* Viszont itt is fejlődés mutatkozik az előző évekhez viszonyítva, mert vállalataink kereskedelmi kötelezettségeiket a Hordógyárnak teljesíteni tudták.

A gazdaságos termelés területén vállalataink jó munkáját bizonyítja az, hogy *az egy főre eső termelési értéket az iparág 106 százalékra teljesítette.* 1955. november 30-ig vállalataink a tervhez viszonyítva *9 400 000 forinttal jobb eredményt értek el,* mint az előirányzat volt.

Az eredmények azonban nem halványíthatják el *a hiányosságokat.* Mert *a minőség területén* még komoly tennivalóink vannak. A hulladék feldolgozásban értünk el eredményeket, azonban *az anyagkihasználási százalék* még alacsonynak mondható és így e területen tovább kell előrehaladnunk. Ez jelenti az új év főfeladatát.

1956-ban vállalataink tervei 1,2 százalékkal magasabbak, mint tavaly. E tervek *reálisak és e terveket az ipar kollektívája meg tudja oldani.* A terv teljesítésénél a legnagyobb feladat számunkra *az anyaghányad kihasználásának javítása.* Az 1955-ben végzett kísérletek már hoztak bizonyos eredményeket. Szép számmal állítottunk elő hollandi ládát és egyéb apróbb választékot olyan hulladékfából, amit eddig eltüzeltünk. De ez még mind kevés ahhoz, hogy megfelelő mértékben javítsuk az anyaghányadot a fűrész- és lemeziparban, pedig a *jelenlegi 63 százalékos anyagkihasználást 68 százalékra kell felemelni.*

Bizonyos területeken *új gépeket* fogunk beállítani, tehát alkalmazni tudjuk a haladottabb technikát. Az év során *hat új fűrészgéppel, két hengerszárítóval, több fűrészélesítő automatával és láncfűrésszel bővül az ipar gépparkja.* Az idén *furnír élragasztót és furnírfoltozó automatát* is behozunk: ezzel is segítjük lemezgyáraink jobb anyagkihasználását.

A szinkronizálás tervének elkészítése fel fogja tárni üzemeink szűk keresztmetszeteit és az olyan gépi egyenetlenségeket, amelyek jelenleg termelésünket a jobb anyagkihozatal szempontjából gátolják, mert nem egyszer tűzre kerül olyan anyag, amit ipari célra fel lehetne dolgozni, ha megfelelő számú segédgép rendelkezésre állna. A *segédgépek hiánya* nem abból fakad, hogy e gépek nincsenek meg, hanem abból, hogy évtizedek óta megszoktuk, hogy az üzemben a főgépek mellett a jelenlegi létszámú segédgépek vannak. A szinkron tervezés munkája során tisztázódik, hogy hol milyen gépi felszerelés szükséges ahhoz, hogy a legjobb anyagkihasználási százalékot tudjuk elérni. Módunk lesz arra, hogy *a szinkron tervekre építsük fel a fűrész- és lemezipar technológiáját* és így a technológiába bekerüljenek mindazok az újítások, amelyek az elmúlt időszakban dolgozóink javaslatai alapján megvalósultak. Ez pedig *a fegyelem megszilárdulását, s a minőség javulását* fogja eredményezni.

Az anyag gazdaságos felhasználását segíti elő *a farostlemez és faforgácslapok gyártása.* Ezen a területen 1955-ben értünk el kezdeti eredményeket, mert *a szegedi üzem* április óta dolgozik és több száz köbméter farostlemezt termelt már a népgazdaság számára, azonkívül *a Faipari Kutató Intézet kísérleti üzemében* is legyártottak néhány száz köbméter faforgácslapot. Ezek az eredmények azonban még kezdetinek mondhatók és 1956-ban e területen is nagy feladatokat kell megoldani: javítanunk kell a szegedi farostlemez minőségét és van tennivalónk a faforgácslapgyártás területén is. A legnagyobb munkát számunkra mégis a nagy létesítmények építése jelenti, mert e létesítmények bekapcsolása a termelésbe biztosítja valójában a magyar farost- és faforgácsipar megteremtését. Éppen ezért igen nagy fontosságú *a hárosi és szombathelyi rekonstrukció és a mohácsi farostlemezgyár építése.*

A jövő évi feladatoknál figyelembe kell vennünk, hogy január elsejétől az Országos Erdészeti Főigazgatóság iparvállalataihoz tartozik *a Gyufagyár, Ládagyár és a Szentendrei Kocsigyár* is. Ez az átszervezés azért vált szükségessé, mert az alapanyaggal való ellátása szempontjából nagy kooperációs lehetőség nyílik és *ezzel is a fa gazdaságos felhasználását tesszük lehetővé.* E vállalatok munkája nagyjelentőségű népgazdaságunk számára is, mert a Gyufagyárnak a belföldi ellátáson kívül *fontos export feladata is van.* Hasonlóan fontos a ládaipar munkája is.

Iparvállalataink feladata tehát sokrétű és nagy, pedig a részleteket, a fontos, de kisebb feladatokat nem is érintettük. Megoldását azonban az elmúlt év tapasztalatainak továbbfejlesztése, *a lelkes versenyszellem, a politikai és szakmai továbbképzés, a műszaki fejlesztés gyakorlati megoldása az új esztendő szép* küzdelmeiben biztosítani tudja.

Stróbl Kálmán
OEF főosztályvezető

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BÜSZKESÉGEINK

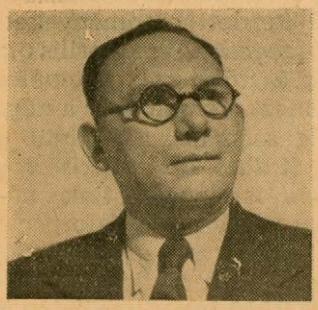

Tóth Ödön, az OEF személyzeti osztályvezetője

December végén a Minisztertanács tizennyolc faipari és erdőgazdasági dolgozót tüntetett ki. A kitüntetettek között ott találjuk az Országos Erdészeti Főigazgatóság kiváló dolgozóit, a faipar és az erdőgazdaságok vezetőit és az erdők, üzemek fizikai munkásait, akik nagy gyakorlatukkal, műszaki tudásukkal, újításaikkal hozzájárultak üzemük eredményes munkájához. A következőkben teljes számban közöljük a kitüntetettek fényképét. Az első kilencen „Szocialista Munkáért Érdemérem", a továbbiak „Munka Érdemérem" kitüntetést kaptak.

Abonyi István, az OEF munkaügyi osztályvezetője

Makai Zoltán, OEF fahasználati csoportvezető

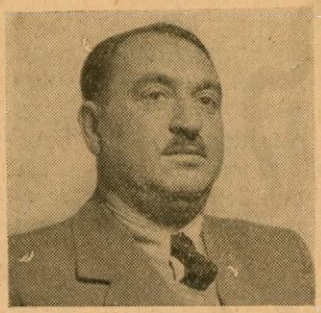

Erdélyi János, a Dunaártéri Erdőgazdaság igazgatója

Horváth István, az OEF főosztályvezető helyettese

Dorosz Lajos, a Furnír- és Lemezművek igazgatója

Szabó János, a Délmagyarországi Fűrészek igazgatója

Salamon Marian, a Hárosi Falemezművek főmérnöke

Németh János, a Magasbakonyi Erdőgazdaság igazgatója

Dankó Gábor, a Hajdúsági Erdőgazdaság erdészetvezetője

Szegvári Ádám, a Furnír- és Lemezművek présgép vezetője

Berkesi Mihályné, a Hárosi Falemezművek bútoröszerakója

Mocker István, a Furnír- és Lemezművek művezetője

Irk József, a Hárosi Falemezművek hámozógépmunkása

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mi a titka a miskolci motorfűrészesek magas teljesítményének?

A börzsönyi erdőgazdaság híradójában, a Börzsönyben jelent meg ez a cikk először. Partos Antal írta, az erdőgazdaság műszaki előadója, aki azért cserélte fel a soproni főiskolán betöltött adjunktusi munkakörét a váci beosztással, hogy a gyakorlati életet, a gépesítés nagy ügyét segítse éveken át szerzett széleskörű elméleti tudásával.

Gépesített fakitermelési tervszámunk 16 000 köbméter. A terv teljesítéséhez rendelkezésre áll 12 benzinmotoros láncfűrész, 9 villanymotoros láncfűrész és 9 áramfejlesztő gépcsoport. Fakitermelő gépcsoportok a diósjenői, királyréti, kemencei erdészetnél dolgoznak, mégpedig nem a legjobban. Alacsony a teljesítmény, rossz a gépkihasználás, kicsiny a munkacsapatok létszáma, s emiatt kevés a kereset is.

A diósjenői erdészetnél november hónapban az 5 gépcsoport teljesítménye: döntés 998 köbméter, darabolás 1196 köbméter. Összes üzemóra 618, egy gépcsoportnál átlag 123, átlagos munkanapok száma: 15. Hasznos üzemóra 459, egy gépcsoportnál átlag 92. A legnagyobb teljesítményt Nagy Ferenc munkacsapata érte el. A hattagú munkacsapat átlag munkanapjainak száma 13, teljesítmény 244,97 köbméter, a munkacsapat összes keresete 4338,49 forint.

Ezzel szemben *a keletbükki erdőgazdaságnál* Schmidt László munkacsapata október hónapban 24 munkanapon 217 hasznos üzemórával 802 köbmétert, Horváth József munkacsapata 23 munkanapon 218 hasznos üzemórával 795 köbmétert, vagy Újvári Gyula munkacsapata 26 munkanapon 223 üzemóra alatt 744 köbmétert teljesített. *Az egy főre eső átlagos kereset 1600—1800 Ft volt,* ennek megfelelően a hattagú brigád összkeresete 9600—10 800 Ft.

Az eredmények összehasonlítása alapján a különbség szembetűnő. *A keletbükki erdőgazdaságnál egy jó munkacsapat alig termel kevesebbet, mint Börzsönyben öt.* Mi ennek az oka? Talán rosszak a gépeink, rossz a munka szervezése, helytelen a munkamódszerünk, vagy a diósjenői, kemencei fűrészesek nem értenek a gépekhez, ügyetlenül dolgoznak?

Kint jártunk a Bükkben és alaposan körülnéztünk. Megállapítottuk, hogy nem jobbak a keletbükki gazdaság gépei. Nem rátermettebbek, ügyesebbek a munkások, de sokkal jobb lelkesedéssel, sokkal többet dolgoznak, egyszóval lényegesen jobban kihasználják az egész munkanapot. *Reggel 7 órakor a fűrészesek kezében már zúg a gép és az alkonyat még a munkahelyen éri a munkacsapatot.* A keletbükki munkacsapatoknál *a havi hasznos üzemóra 217, 223 és ez a szám mindennél többet mond.* Összehasonlítva a diósjenői erdészetnél dolgozó fűrészek havi átlagos 92 üzemórájával, érthető a magas teljesítmény és a megérdemelt 1800 forintos kereset.

A gép segíti, könnyebbé, termelékenyebbé teszi munkánkat, ha a gépet célszerűen kezeljük és előnyeit ki is használjuk. *Nem várhatunk teljesítményt akkor, ha gépeink naponta csak három-négy órát dolgoznak, vagy a munkacsapatoknál alacsonyabb a létszám, tehát a termelőmunka nem folyamatos.* Tolnai, Ágoston és a többi gépkezelő munkatársak még fokozottabb gondossággal törekedjenek a gépállások kiküszöbölésére. Nagy Ferenc, Baumann és a többi munkacsapatvezetők növeljék a munkacsapatok létszámát és a dolgozók jobb foglalkoztatására fokozottabb mértékben irányítsák figyelmüket. *Minden munkacsapat sokkal jobban használja ki a munkaidejét, és a hónap minden egyes munkanapján egész napon át foglalkoztassák a gépeket, növeljék a hasznos üzemórák számát.*

A börzsönyi erdőgazdaság dolgozói az elmúlt évek során már nem egy esetben kiemelkedő teljesítményt értek el, s ezáltal megbecsülést, tekintélyt szereztek maguknak. Bízunk benne, hogy a fakitermelő gépcsoportok még behozzák lemaradásukat, és komoly elhatározásuk után a tettek eredménye nálunk is, a keletbükkiékéhez hasonlóan a terv maradéktalan és határidőre való teljesítése, magas gépi teljesítmény, jobb gépkihasználás, jobb kereset lesz.

Üzemi lapok jutalmazása

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság az 1955-ös év végén ismét megállapította az üzemi lapok rangsorát és a három legjobb lapnak a szerkesztőségét jutalomban részesítette. Az első díjat ismét a

Börzsöny

nyerte el, a börzsönyi erdőgazdaság üzemi híradója. Második az

Északfűrész,

az Északmagyarországi Fűrészek lapja, harmadik az

Erdőmunkás,

az északkiskunsági erdőgazdaság híradója.

Feltűnő, de nem csodálkoznivaló, hogy ismét a Börzsöny szerezte meg az elsőséget. Aki elolvasta Fekete József főmérnöknek lapunk november 10-i számában megjelent cikkét az üzemi lapok szerkesztésének tapasztalatairól, az megállapíthatja, hogy a Börzsöny milyen tervszerűen, milyen következetes elgondolások alapján és józan mértéktartással készül. Felhívjuk az üzemi lapok szerkesztőinek, irányítóinak figyelmét erre az írásra és különösen ott találhatnak benne sok megszívlelnivalót, ahol nagy és „díszes" üzemi híradót állítanak elő. Megtanulhatják, hogy

kis terjedelemben aránylagosan kisebb költséggel is

lehet jót s a célnak megfelelőt adni.

Általában igen helyes, ha az üzemi híradókat minél több erdőgazdaság cserepéldányként elküldi a többi erdőgazdaságnak, mert így jobban megismerik nemcsak a lapszerkesztés módszereit, hanem — végre is ez a fő cél — jobban megismerik egymás problémáit, gondjait és munkáját is.

Horváth Imre, a Rábaközi Erdészet traktoristája

Csirinyi Miklós, a FÜRFA rakodó brigádvezetője

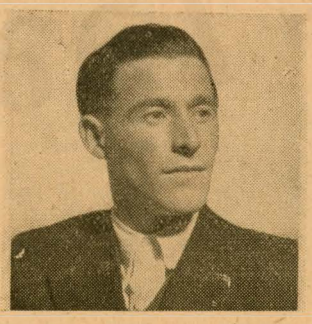

ifj. Schmidt László, a Keletbükki Erdőgazdaság agregátor-kezelője

Herczeg Endre, a Délzalai Erdőgazdaság erdésze

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

BAKONYI TÜKÖR

Úrkúti jegyzetek

A balatonfelvidéki erdőgazdaság úrkúti erdészetében is komoly küzdelmet kell és kellett vívni a szeszélyes időjárással. Az esős, havas, olykor fagyos ősz az erdősítést is nagyon akadályozta. Horváth Rudolf kerületvezető erdész azonban feltalálta magát: minden erőt a maggyűjtésre összpontosított.

Az erdősítendő területen lerakják a makkal teli zsákokat.

Horváth elvtárs kerületében a termelés, közelítés, talajelőkészítés munkája is jól haladt. Forintos József vágásőr, mint volt kerületvezető sokszor önállóan vezette az egyes munkálatokat. De a hangsúly egy ideig a tölgymakk gyűjtésén volt: össze is gyűjtöttek csaknem ötszáz mázsát.

Horváth Rudolf kerületvezető erdész és Forintos József vágásőr a napi teljesítményt beszélik meg.

A másik nagy feladat 320 mázsa makk alátelepítése volt. Fiatalokból álló brigád vetette a helyszínre szállított makkot. Bokor Mária járt az élen, de jól dolgozott még a húga is, Erzsi és Horváth György, Vajai Rózsi, Forintos Mária.

Amikor e sorokat írom, már a földben van a 320 mázsa makk, melyből új erdő növekszik, hirdetve az emberi akaraterőt, a kollektív szellem diadalát. **— veef —**

CSAKNEM KÉTEZERNYI állandó erdőmunkás dolgozik a magasbakonyi erdőgazdaságban. Méltán büszkék lehetnek gazdaságukra, mert tavaly *háromszor is elnyerték az élüzem címet.* A márciusi párthatározat célkitűzései alapján, derék és becsületes munkájukkal az önköltségcsökkentés terén az elmúlt gazdasági évben *egymillió forint megtakarítást értek el.* Ezért a gazdaság dolgozói a három élüzem kitüntetés alkalmával *összesen 111 ezer forint jutalmat kaptak és ezenkívül 180 ezer forint prémiumot osztottak ki az erdőgazdaság dolgozói között.* Az igazságos jutalom és prémium elosztás még több és jobb munkára serkentette és serkenti a magasbakonyi erdőgazdaság nyolc erdészetének dolgozóit.

EGY ŐSZVÉGI NAPON érkeztünk meg a magasbakonyi erdőgazdaság igazgatójával *a bakonyszentkirályi hegyek lábához.* Már vagy tíz perce a sűrű bozótos, vízmosásos hegyi utakat tapossuk és saját szemünkkel is meggyőződünk a gépek kihasználásáról. Alig érünk az évszázados, vágásra érett bükk-, cser-, tölgyerdők közelébe, máris *hangos motorzaj, motoros fűrész* zizegő hangja üti meg a fülünket. Csaknem orrunk előtt nagy recsegéssel és ropogással dől egy hatalmas tölgy és nagy huppanással terül el a földön. A 150 éves és 130 centiméter átmérőjű tölgyóriás kimúlásával valósággal megreszkettette a tájat.

MARTON GÁBOR öreg bakonyi favágó kezeli itt játszi könnyedséggel, s már nagy hozzáértéssel, negyedmagával a szovjet gyártmányú motoros fűrészt. Kérésünkre Marton bácsi elmondja, hogy a fűrész normája naponta 30 köbméter farönkké való kitermelése, de ő negyedmagával *60 köbmétert is elér,* pedig rövidek a nappalok. Ezzel szemben a tőlük nem messze kézifűrésszel és 2 kg-os fejszékkel dolgozó favágók csak 2,5 köbméteres napi teljesítményt tudnak elérni. közben a méltóságteljes, hatalmas testével földön pihenő tölgyet beméri az erdész, éles kacorral bevágja azokat a helyeket, ahol el kell szabdalni rönknek. A gépi fűrész valósággal fut a fában az emberek ügyes irányító keze nyomán.

Dél van... elnémul a motorzaj és a ropogó száraz gallyak parazsában a jól öltözött bakonyi erdőmunkások egymásután kaparják ki a pirosra sült krumplit, majd a nyárson sült szalonna zsírját csepegtetik rá, kellemes illata olyan inycsiklandozó volt —, hogy mint a mesékben is van — a király is megirigyelhetné szép, tágas, világos ebédlőjében már bent is étkeznek a dolgozók.

Találkoztunk *az Irénke nevű szép kis szarvassal.* Kicsiny korától kezdve nevelődik s ma már szabadon járkál az erdőben, de estenként mindig hazatér az erdészlakhoz. A szelíd kis szarvas az erdőmunkások kedvence; már oly ügyes, hogy a pincébe is lejár és a nyomós kilincset is kinyitja.

A GERENCE PATAK VÖLGYÉBEN zárt, elegyes erdők mellett visz utunk. Ezen a részen rengeteg fát tart igája alatt *az erdei iszalag.* Még a 18—20 m-es fák tetejére is felfut ez a futó erdei gyomnövény.

Majd *a bakonybéli erdészetet* tekintettük meg. Arról híres az erdészetek között, hogy *az esedékes kitermelési és szállítási tervét mindig határidő előtt teljesíti.* Például határidő előtt teljesítette őszi erdősítési tervét és 1 millió facsemetét ültettett ki. Ehhez az erdészethez tartozik a Somhegy, a Bakony legmagasabb csúcsa, tetején 36 bakonybéli favágó 4000 köbmétert termel, másfél évszázados, 120—130 cm átmérőjű fákat döntögetnek és az anyagot teherautók szállítják a franciavágási állomásra.

A FARKASGYEPŰI ERDÉSZET németbányai, *kéthektárnyi vörösfenyő csemetekertjét* tekintettük meg végül. Itt dolgozik *Vencel* Ferencné öttagú női brigádjával s látja el az évszázados cserfákkal körülvett kis csemetekert minden munkáját. *Kertjük mindig gyommentes, olyan, mintha nap mint nap ki lenne seperve.* Az elmúlt években már új módszert is alkalmaztak, az ún. magvetőrácsot, így egyenletesebben és gyorsabban is fejlődnek a kis vörösfenyők. De ezenkívül 15 százalékkal többet is tudnak előállítani hektáronként.

A magasbakonyi erdőgazdaság csemetekertjeiben 20 milliónyi erőteljes fenyőcsemete és 22 milliónyi lombcsemete van. Az erdészetek ez évben csak községfásításra egymilliót adtak, főleg a pápai járás 49 községének. De ezenkívül a 6 km hosszúságú Marcal-menti fásításhoz is biztosították a nyársuhángot. A tavaszra újabb egymilliót biztosítanak a községek, utak és legelők fásításához...

A magasbakonyi erdőgazdaság dolgozói most mindenütt azon vannak, hogy hírnevükön ne essék csorba, az önköltségcsökkentés mellett ismét 10—15 százalékkal teljesítsék túl a kitermelési, szállítási és telepítési terveiket, tehát *megvédhessék az élüzem címet.*

Fodor József

Egy nap a magasbakonyi erdőgazdaság munkaterületén

Marton bácsinak, de a többieknek is *csinos, vadonatúj vatelinos kabátjuk, nadrágjuk és halinacsizmájuk van.* S most a ropogó tűz mellett, a harasztra dőlve emlegetik, hogy bíz ilyen ruhában nem fáznak meg az erdőn még a legnagyobb télvíz idején sem. Mi ebből is látjuk pártunk és államunk szerető gondoskodását. Mi jó munkánkkal háláljuk meg, mondotta az egyik favágó munkás... Úgy bíz a, felelték a többiek is, s nézegették a „finom" új ruhájukat, csizmájukat. Bizony a múltban — mondja Kovács Miklós — csak vásott bakancsban jártunk az erdőre és hitvány ruhában. Estére kelve a ködtől, esőtől átázva tértek haza az erdőről. De ma már a munka sem olyan fárasztó, mert ez a fűrészgép — széles, örömteli mosollyal most mindenki odanéz — kiviszi kezünkből a munka nehezebbik részét...

A FRANCIAVÁGÁSI VASÚTÁLLOMÁS most épülő, korszerű *erdei mély rakodóját* tekintettük meg: itt szovjet Sztalinyec által vontatott földgyalúval mélyítik az új mélyrakodó helyét. Jövő ilyenkor már egyszerre 12 vagont rakhatnak ezen a helyen. Így innen naponta 60 vagon ipari és tűzifát is tudnak szállítani a magasbakonyi erdőgazdaság dolgozói. A franciavágási állomásról kis erdei vasút szeli át mintegy 100 km-es hosszúságban a Bakony kanyargós völgyeit és főleg a Gerence patak mellett folytatja útját egész Városlődig. Évente sok ezer vagon fát visz el innen a kisvasút a nagyvasúti rakodókra.

Huszárokelőpusztához érkezve — közben a bakonykoppányi erdőben megtekintettük a hatalmas bükkfákkal körülvett Fehérló-sziklát.. egy most épülő *14 szobás erdei munkásszállást* látogattunk meg:

A több, jobb és olcsóbb termelés útján

A magasbakonyi erdőgazdaság ez évben háromszor egymás után lett élüzem. Jogosan tesszük fel a kérdést, milyen eszközökkel értük el ezt az eredményt, hiszen nyilvánvaló, hogy az élüzemfeltételek is az erdőgazdaságfejlesztési határozat célkitűzését rögzítik: termeljünk több, jobb és olcsóbb fát a népgazdaságnak.

Végigtekintve az erdészeti munkákon le kell szögeznünk, hogy a *minden szempontból jól elvégzett erdősítés rejti magában a későbbi jó erdő és így a minőségi fatermesztés lehetőségeit.* Ezért a csemetetermelés és a szakszerű erdősítés döntő jelentőségű. A meglévő állományok minőségi javítását pedig *a tisztítások és ápoló vágások* biztosítják. Ezek tetemes költséget igénylő munkák és csak akkor szolgálják valóban a többtermelés — a több faanyag termesztésének — céljait, ha csak első osztályú minőségű tisztításaink és a legaprólékosabb gondossággal kijelölt gyérítéseink vannak. Ennek érdekében *egyre bővítjük a tisztító munkásoknak jól kijelölt mintaterületeken való kioktatását s igyekszünk arra, hogy ugyanaz a tisztító munkás évről évre visszatérjen az erdőgazdasághoz.*

Mindenhol el kell tűnni a magas tuskónak, *be kell vezetni a takarékos döntési módokat.* Ez a többet és jobbat termelés másik alapelve. *Minden kerületvezető erdésznek ismernie kell a szabványokat* és általában a kerületvezetők folyamatos továbbképzésének sikerén múlik a kitermelések minősége. A kitermelési szabályok minél következetesebb alkalmazása együtt fog járni *a kitermelési apadék csökkenésével is.*

Az olcsó termelést pedig *a helyszínen megválasztott műveleti technológia, az egészséges versenyszellem, valamint a bér- és munkafegyelem* biztosíthatja. Nyilvánvaló, hogy a gépek széleskörű alkalmazása együtt kell járjon a technológia átalakításával. A régi technológiához való ragaszkodás sok esetben bénítja a korszerű munkamódszerek bevezetését. Ugyancsak az olcsóbb termelést szolgálják az újítások is. Figyelnünk kell azokra a kisebb újításokra, változtatásokra is, amelyeket munka közben akár a technológián, akár az alkalmazott szerszámokon, gépeken végzünk, mert ezek nagy segítségünkre lehetnek a teljesítésben. Az egészséges versenyszellem kialakítása, a bér- és munkafegyelem biztosítása záloga a jó eredményeknek.

Kollár Gyula
termelési osztályvezető,
Pápa.

Vég Lajos bakonylellei kerületvezető erdész kíváló dolgozó.

A Dt—413-as a bakonyi erdőben.

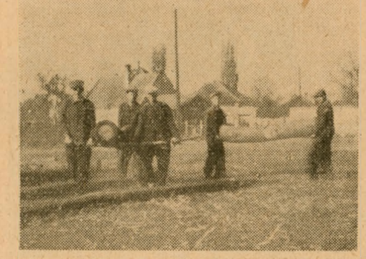

A MÁV rakodón szorgos munka folyik: vagon közelében máglyázzák a rönkanyagot.

Tehergépkocsira rakják az úthoz közelített tüzifát.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A méret szerinti tárolás eredményei a szolnoki Fürfa-telepen

A szolnoki FÜRFA telepen az új eljárás lehetővé teszi, hogy az árut hossz- és vastagság szerint csoportosítsák, s így a felhasználó vállalatok a kívánt méretekben kapják meg az igényelt faanyagot.

A Danyi brigád az új transzportőr segítségével rakodik, havi teljesítményük legutóbb 145 százalék.

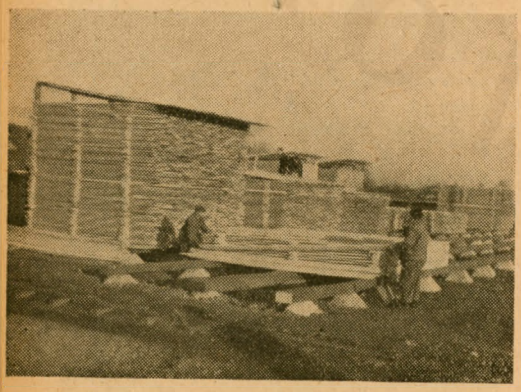

Kiváló 200 százalékos teljesítményt ért el Hangódi István sztahanovista máglyázó brigádja.

Az év elején a FÜRFA szolnoki telepén éppen olyan hibák fordultak elő, mint általában a többi telepeken: a beérkezett anyagot nem méret és hosszúság szerint tárolták. Az osztályozás nem volt megfelelő, a tárolás szakszerűtlenül történt, az anyag teljes összevisszaságban hevert a telepen. Mindennek ezután az lett a következménye, hogy a telep vezetői nem tudták és nem is tudhatták, hogy milyen anyagból menynyi van a telepen. A szakszerűtlen tárolásnak másik szomorú következménye az volt, hogy a különböző faanyagok megrepedtek, megpenészedtek, sokszor komoly minőségi romlás történt.

Mindez a szolnoki telepen ez év május elejéig történt így. Akkor történt *a fordulat. Az anyag tárolásánál új technológiai eljárást vezettek be,* amelynek lényege: gondos osztályozás a kirakásnál, az egyes fafajtákat külön-külön a hosszúság-méret szerint tárolják.

Több mint fél év telt el az új technológia bevezetése óta. Most, hogy *Mátyás* Albert telepvezetővel és *Donauer* Andor műszaki vezetővel járjuk végig a telepet, már az első pillanatban szembetűnő a komoly eredmény, amit elértek. A telepen tökéletes a rend. A szakszerűen felrakott máglyák hosszú sorai katonás rendben sorakoznak egymás mellett. Méret szerint különböznek a máglyák egymástól; a szakszerű tárolás eredménye, hogy *az anyagban további repedés nem történhet, könnyen áttekinthető és megszámolható, hogy egyes máglyák milyen méretű fafajtából állanak.*

— Nem volt könnyű elérnünk a méret szerinti tárolást, — mondja Mátyás Albert telepvezető. — Az első időben húzódoztak a dolgozók is az új technológiától, féltek, hogy kevesebb lesz a kereset. Azóta már rájöttek arra, hogy *jó, gondos munkával most még többet lehet keresni, mint régen.* Az új technológia számításaink szerint körülbelül *30 százalékkal munkaigényesebb, mint a régi;* de az a tény, hogy az anyagot méret szerint szállítjuk a felhasználó iparnak, nagyon komoly anyagi hasznot jelent népgazdaságunknak.

Mindezt ma már megértik dolgozóink, s ezt bizonyítják a jó eredmények. *Szabó* István és *Bíró* Péter minősítők például az új technológia bevezetése után is általában 170 százalékos teljesítményt érnek el az osztályozásnál. *Hangódi* István sztahanovista máglyázó brigádjának átlagos teljesítménye pedig 200 százalék körül mozog.

S most végezzünk egy kísérletet: állapítsuk meg, hogy valóban méret szerint szállít-e a FÜRFA szolnoki telepe? *Danyi* József munkaérdemrendes, kétszeres sztahanovista rakodóbrigádjával együtt éppen most állít össze egy vagont a békéscsabai faipari szövetkezet számára. Percek alatt előkerül a megrendelő levél s kiderül, hogy a vagonba került fa teljesen megfelel a megrendelés által megadott méreteknek, vastagságnak, hosszúságnak, tehát *a felhasználás során egyetlen centiméter anyagnak sem kell kárbamenni.* Ez az egyetlen példa is ékes bizonyítéka az új technológia sikerének.

De van más bizonyíték is. A soproni asztalosipari vállalattól nemrégiben érkezett be egy soronkívüli rendelés száz köbméter anyag szállítására. A rendelés *nagyon sürgős volt, mert a Kínába kerülő cséplőgépek keretéhez volt szükség az anyagra.* Amikor még rendetlenség volt a telepen, nem tudtak volna eleget tenni a rendelésnek. Most, *az új technológia eredményeképpen egy hét alatt már meg is érkezett a megrendelt áru a soproni vállalathoz.*

Egyetlen egy dolog nehezíti meg a telep dolgozóinak munkáját s gátolja, hogy még nagyobb eredményeket érjenek el. Gyakoriak a vagon-késések és -hiányok. Reggel öt órára kellene a vagonoknak beérkezniök a telepre, ehelyett legtöbbször csak 8—9 órakor jönnek be a vagonok s addig a dolgozók kénytelenek tétlenül tölteni az időt. Ez nem csak anyagi kárt jelent, hanem fékezi a gyors munkát is. A MÁV szolnoki üzletvezetőségének kellene ezen a bajon minél hamarabb segíteni.

A komoly nehézség ellenére is szép eredményeket értek el a telep dolgozói. *A háromezer köbméteres havi máglyázási tervüket már december 20-án befejezték.* Nem lebecsülendő eredmény ez, ha azt nézzük, hogy a telepre évenként tizenkétezer vagon anyag érkezik be.

Az eredményes, jó munkát *nagymérvű beruházások* is segítik. Még az év közepén több új transzportőr érkezett a telepre, ugyanakkor meghosszabbították az iparvágányt, az egész telepet pedig megnagyobbították, hogy a gondos, tervszerű munkának semmi akadálya se legyen. De a dolgozók igényének kielégítéséről is gondoskodott a FÜRFA vezetősége. Nem régen készült el egy korszerű, szépen, ízlésesen berendezett *ebédlő, kultúrterem,* hogy a telep dolgozói megfelelő környezetben étkezzenek, szórakozzanak.

A gondoskodás nyomán a telep dolgozói elhatározták, hogy a korszerű gépi felszerelés segítségével a jövő esztendőben még nagyobb eredményeket érnek el népgazdaságunk hasznára.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

AZ ERDÉSZUTÁNPÓTLÁSRÓL...

Hozzászólás Tuskó László technikumi igazgató „Az erdésztechnikus képzéséről" című cikkéhez (Megjelent az ERDŐ 1955. novemberi számában)

A vita alapját képező cikkanyag lényeges kérdést tárgyal és alkalmas arra, hogy sokan hozzászóljanak és segítsék a nehézségeket csökkenteni!

Hogy az oktatási anyag elosztása helyes-e, azt nem kívánom bírálni, arra vannak illetékesebbek.

Az iskolákba való felvétel feltételeiről írottak azonban gondolkodásra késztetők. Hogy a technikumba hány tanulót vesznek fel, azt a népgazdasági terv szabja meg, de hogy *kiket vesznek fel*, azt már lehetne másképpen szabályozni. Igaz az, hogy sok fiatal csak azért pályázza meg ezt az iskolát, mert vagy máshova nem „jelölték", vagy mert csábították az erdészet külsőségei (puska, vadászat, szép környezet stb.). Csak talán egy kisebb rész az, amely hivatásának választotta az erdők szolgálatát (erdészgyerek). Lehet, hogy a felvételnél a pályázók közül kiválogatják a legjobb bizonyítvánnyal rendelkezőket, akik közül az első évben a csalódottság lemorzsol jónéhányat, mert nem hivatásérzést követtek, és mert közelről nézve lehullottak a külső csillogások, ugyanakkor *a felvételnél kimaradtak azok az esetleg közepes bizonyítvánnyal rendelkező fiatalok, akik viszont a szakmai szeretetükkel képesek lennének az általános iskolai közepes bizonyítványuk ellenére is jó eredménnyel elvégezni az erdészeti technikumot, s megállnák helyüket az elméleti felkészültségen kívül sok önállóságot, ügyességet, szocialista erkölcsöt igénylő pályán.*

Ezért helyes az a feltevés, hogy a tecnikumot *előzze meg kötelező gyakorlati idő*, amely alkalmas lesz egyrészt arra, hogy kiszűrje a „kalandorokat", másrészt arra, hogy az erdőt és azzal kapcsolatos munkákat megismertetve, *megkönnyítse az iskolai oktatást.* Ez a körülmény esetleg lehetővé tenné a 4 évnek ismét 3 évre való csökkentését.

Természetesen ehhez az is szükséges volna, hogy a Főigazgatóság is segítse a gyakorlati idő alatt a fiatalok foglalkoztatását azzal, hogy *megfelelő béralapot* biztosít erre, hogy a tanulók ne csak kizárólag „fizikai" dolgozókként legyenek alkalmazva. Így ugyanis esetleg csak egyoldalú látókörük lesz és nem érik el a kívánt célt!

Igaz az is, hogy *az iskoláról jelenleg kikerülő technikusok nem alkalmasak önálló munkakör betöltésére azonnal,* de vajon az egyetemről kikerülő erdőmérnök azonnal alkalmas önálló vezető munkakörre? Nem, és ezért teszi kötelezővé a Minisztertanács rendelete a kötelező szakmai gyakorlatot, hogy az iskolában tanultakat legyen idejük összekötni a gyakorlati életben szükséges tudnivalókkal. Így azután értékes dolgozóivá válhatnak az erdőgazdaságnak.

Nemcsak az erdőgazdaságoknál van a hiba, amikor az iskolából kikerülő technikusokat azonnal önálló munkára osztják be. A hiba ott kezdődik, hogy a technikusoknak a gazdaságokhoz való irányításával egyidőben nem irányítanak velük létszám és béralapkeretet, aminek az a következménye, hogy a gazdaság kénytelen a meglévő üres helyekre helyezni őket, — ha van ilyen manapság — vagy ilyen helyet teremteni részükre, hogy el tudják őket számolni.

Az erdőgazdaságoknak valóban *jobban szívügyüknek kellene tekinteni az iskolából kikerült fiatalok szakmai továbbképzését.* Ajánlatos volna, ha a gazdaságoknál rendezett valamennyi tapasztalatcserén, tanulmányúton, jelentősebb szakmai előadáson hivatalosan résztvennének. Ezenkívül egyrészt a személyügyi előadó, másrészt a termelési osztályvezető útján jobban figyelemmel kellene kísérni mind a megelőző, mind a kötelező szakmai gyakorlat ideje alatt ezeket a fiatalokat

Komoly problémát okoz a fiatalok kihelyezése azért is, mert a falutól távoleső erdészházaknál kevés helyen található üresen „albérleti szoba" és a faluban való elhelyezés is gyakran körülményes. Azért van az, hogy gyakran ennek a kérdésnek a szükségmegoldása akadályozza a jó elindulást az erdészpályán. Ezen nehéz, de szép feladat segíteni!

Meg kell emlékezni még *a levelező úton való technikus képzésről.* A cikk igen röviden csak megemlítette ezt, mint lehetőséget a továbbképzésre.

A levelező hallgatók elég nehéz körülmények között, napi munkájuk és családi gondjaik mellett végzik tanulmányaikat. „Általában" megvan a szakmai gyakorlatuk, de ez egyes esetekben nem általános gyakorlat. A levelező hallgatók kiesnek a speciális erdőgazdasági problémák megismerésének lehetőségéből, ezért lehetővé kellene tenni, hogy *a nyári szünetben, de legalább a képesítő vizsga előtt tanulmányúton vegyenek részt,* amelynek során a különleges — homok, láp, kopár stb. — erdőgazdasági problémák mellett az erdőgazdasági feldolgozási ipart is megismerhessék. Emellett egyes gazdaságok gondoljanak arra, hogy a területükön rendezett szakmai tapasztalatcserékre, tanulmányutakra, előadásokra a levelező technikumi hallgatókat is hívják meg, hogy az iskolában tanultakat a gyakorlattal ők is állandóan kiegészíthessék.

A gazdaságok vezetői pedig segítsék, és ha kell serkentsék levelező oktatásban résztvevő dolgozóikat a tanulásban. A mindennapi üzemi feladatok elvégzése mellett adják meg nekik a tanulásra szükséges időt és ne terheljék indokolatlanul többletmunkával őket, mert amit ők tanulnak, annak az erdőgazdaságok látják kézzelfogható eredményét! A levelező oktatás mai követelményei mellett teljes értékű tudást szereznek a hallgatók és őket a gazdaságok bátran bízhatják meg az iskola elvégzése után komoly, felelősségteljes feladatokkal is.

Minden eszközzel segíteni kell azokat, akik tanulni akarnak a szocialista magyar erdőgazdaság fejlesztése érdekében!

Holy Zoltán
számv. felügyelő.
Győr

Erdészeti értekezletek Ukrajnában

Egész Ukrajnában hatalmas munka indult az erdők termelékenységének növelésére. Értekezleteken vitatták meg az erdőgazdaságok képviselői a tennivalókat.

A Kamenyec-Podolszkban tartott értekezlet egyik résztvevője, V. I. Foleny, a zsmerinzski erdőgazdaság gnyivanszkiji üzemegységének erdésze hazaérve azonnal munkához látott. Háromtagú brigádot szervezett a munka egységes irányítására. A mezőgazdasági igazgatási szervezet erdészeti főelőadójával és az erdőgazdaság főerdészével közösen, a gazdaság szakembereinek és legtapasztaltabb dolgozóinak segítségével 15 éves tervet készítettek az üzemegység termelékenységének növelésére.

Először felülvizsgálták az üzemegység faállományát. Megállapították, hogy például a 175 hektáros elegyes tölgyes növekedése 30—40 százalékkal lassúbb, mint a körülmények ezt lehetővé tennék. Megállapították azt is, hogy a 30—40 év előtti telepítések alkalmával olyan homokos talajba is telepítettek tölgyet, ahol a lúcfenyő és erdeifenyő kitűnően fejlődik, de a tölgy fokozatosan kipusztul.

A 15 éves terv egyik fő pontja annak kidolgozása, hogy a jövőben hol, milyen fajtát telepítsenek. Gondot fordítanak ezenkívül új, értékes, ezen a vidéken is jól fejlődő fajták telepítésére. Fontos része a tervnek a régi és új telepítések helyes gondozásának, védelmének kidolgozása, olyan talajjavító hatású cserjék ültetése, mint a bodza, mogyoróbokor, kecskerágó.

(Lesznoje Hozjajsztvo. 1955. 10)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdész és a falu

Ha szép hegyi szülőfalumnak, Mátraballának nevezetes embereit fel kellene sorolnom, az elsők között említeném erdészünket, Nagy Karcsit. Nem őshonos ugyan nálunk, mert csak a felszabadulás után költözött be a völgyi vadászházba, de azóta nagyon beleilleszkedett a község életébe. Amikor villanyt kapott a falu, ő termelte ki a póznákat, évente előadást tart az úttörőknek a fák szeretetéről, ismeri, becsüli mindenki. Amikor még legényember volt, jeles ünnepeken néha kieresztettük együtt a hangunkat és most, hogy elmúltak már a fiatalos bolondságok, őszinte barátsággá változott az egykori cimboraság.

A múlt hetekben, hogy otthon jártam, találkoztam a már kétgyermekes atya Karcsival.

— Mi hír az erdőben? — tettem fel a félig tréfás kérdést.

— Gépesítették az erdőgazdaságunkat. A gyulamajori legelőerdőn motorfűrészekkel, lánctalpas traktorral egy hónap alatt termeltünk ki 500 köbméter tűzifát, ami egyébként egy negyedévig is eltartott volna. Most a Galya oldalában vannak a gépek, ha kedved van, gyere ki egyszer velem.

Egy perc alatt belemerült a szakma, az erdészet dicséretébe. Én mosolyogva bólogattam, és szokás szerint megcsodáltam vastag harisnyába bújtatott lábszárát, amely izmaival egy struccmadárnak is becsületére válnék.

Az idili hangulatot az törte meg, hogy a fásítást hoztam szóba.

— Ne is emlegesd, ha nem akarsz elkeseríteni. Tudod, hogy együtt élek a faluval, de ha így megy tovább, úgy összeveszek itt mindenkivel, hogy vihetem odébb a sátorfámat.

Szép sorjában elmondta, hogy tavasszal olyan fásítási eredményeket értek el, amire a budapesti kiküldöttek azt mondták, hogy feltétlenül filmre kell venni. A falu felett emelkedő kopár hegyoldalon, a Dónaverőn 160 000 fenyőcsemetét ültettek el. Szükséges volt már ez, mert a víz egyre mélyebb árkokat vágott a kopár oldalba és lenn a völgyben egyre szélesebb területet foglalt el a finomszemcséjű homok.

Ezzel a jólsikerült fásítással azonban, amelynek Pesten ilyen nagy lett a becsülete, az egész tanácsot és a legeltetési bizottságot is magára haragította az erdész. Ők ugyanis úgy gondolták, egyszerűbb lenne, ha egy betonfalat építenének a völgy szélére, hogy ne vigye le a víz a homokot, mert a csemeték miatt nem lehet legeltetni. Annyira ment a dolog, hogy még egy megyei kiküldött is kijelentette egy alkalommal: ha ők csemetéket ültettek oda, ti ne törődjetek vele, hanem legeltessétek le.

Nem is a Dónaverő okozza a legnagyobb nehézséget, hanem az, hogy a véderdők létesítését tovább kellene folytatni. A község 400 hektárnyi területéből ugyanis alig száz hektárnyi olyan terület van, ahol a víz nem okoz már komoly rombolásokat. Az elmúlt évtizedek rablógazdálkodása miatt ugyanis mindenütt kopárak a hegyoldalak és amerre a jószág jár, rohamosan pusztul le a termőtalaj.

— Én megértem a legeltetési bizottságot is — mondotta a mi erdészünk, — hiszen az állatállomány fejlesztése, s így a legeltetés is fontos. Ha a megkérdezésük nélkül fásítunk, akkor igen könnyen szorult helyzetbe hozhatjuk őket.

— Szerinted mi lenne az okos megoldás?

A felelettel nagyon megkésett . . .

— Nézd, ha tudnám, mi a megoldás, már megvalósítottam volna. Két jóakaratú szándék ütközik itt össze és úgy kell megoldani a dolgot, hogy a kecske is jóllakjék és a káposzta is megmaradjon. Igaz, ebben az esetben nem szószerint veszem a közmondást, a kecske helyett tehénre gondolok, mert ha rajtam múlna, akkor a kecskéket egytől egyig levagdostatnám, mert azok teszik a legnagyobb pusztítást az erdőben. Ezt a problémát mi csak a tanáccsal és a legeltetési bizottsággal a legszorosabban együttműködve oldhatjuk meg. Ezért nyelem én le, bármennyit is szidnak. Fontos lenne, hogy a tudatosító munkát a fásítás érdekében necsak mi, helyi erdészek végezzük, hanem ebben sokoldalú segítséget kapjunk. A legeltetési bizottságok bevonásával kellene megtervezni a telepítéseket és inkább a csemeték elültetése előtt vitatkozzunk velük egy kicsit többet, minthogy később álljon elő hasonló helyzet.

Gondolom, nem Nagy Karcsi az egyetlen erdész az országban, akinek ilyen gondjai vannak. Azt bizonyosra veszem, hogy nem vész össze a faluval és jobban is szeretik annál, hogy komolyra forduljon a dolog. Mindenesetre a tervezőknek, az erdőmérnököknek, amikor a legelőfásításokat intézik, bizonyos mértékig tekintetbe kell venni a falu véleményét is és segíteni az erdészeknek, akik — mint ahogy Karcsi mondta — a fásítás után is ott maradnak a faluban.

Solymár József

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Juhász Tibor

Szegénylegény próbája

A temetődombon ülünk István bácsival. Vidróckiról beszélgetünk.

— Míg ü élt, kérem szépen, nagyon jó világ volt! A szegény embernek is zsíros volt a nyaka. Minden héten jöttek, minden héten hoztak valamit.

Maga elé néz, biccentget a fejével:

— Nagyon igazságos ember volt, mégis becsapták ütet is egyszer...

— A pandúrok?

— Nema!

Felemeli a göcsörtös botot s egy sírdombra mutat:

— Andris csapta be, a legfiatalabb betyárja. Ott fekszik ni! Most halt meg, nincs még öt esztendeje sem...

Szegény ember gyereke volt. Hárman ettek egy sült krumplit. Csavaros esze volt neki, az Andrisnak! Még csak tizenhat esztendős volt, de már nagyon megúnta a szegénységet. Odaállott egy este Vidróckihez. Azt mondja neki: betyár akarok lenni, próbáljon ki éngem! Úgy ment abban az időben, próbára tették a legényt. Vidrócki végigmérte. Szép szál fiú volt, de csak a csont meg a bőr rajta. Vidrócki azon gondolkozott, mit is kéne rábízni? Nagysokára azt kérdezi tőle: Bírsz-e menni?

— Bírok! — mondta Andris.

— Szemed van-e jó?

— Van!

— Éccaka félsz-é egyedül az erdőn?

— Nem félek én!

— Hát azt tudod-e, merre makkol a terebesi uraság süldőnyája?

— Tudom! — mondta Andris.

— No, akkor most mindjárt elindulhatsz. Kiválasztol a nyájbul két süldőt, idemegide elhajtod mire megvirrad. Mink már ott várunk. Megértetted?

— Meg! — mondta Andris.

Fejébe vágta a nagy sipkát, elindult. Fonta az inát erősen. Még éjfél előtt odaért a terebesi uraság nyájához. Ott feküdt az a tisztáson, a kút körül. A kalyiba ajtaja zárva volt. Kinézett a holdvilágnál két süldőt a nyáj széliből. Oda is közelített, de ahogy nógatni kezdte a botjával, elkezdtek röfögni. Nógatta másodszor, röfögött az egész nyáj. A kalyiba ajtaja is mintha nyikorgott volna... Andris megfordult s neki az erdőnek! Szaladvást ment a félútig. Ott leült, megpihent. A'után megint neki — meg se állt hazáig. Ahogy beért, megnézte ott vannak-e még a betyárok Marisnál. Mulattak azok az özvegyasszonynál, akinek odamaradt vót az ura a harctéren. Fogta magát, a kertrül felment az apja udvarára. Vót nekik két olyanféle süldőjük, mint amilyenek a terebesi uraság nyájában vannak. Kinyitotta a ketrecajtót, az éhes süldőket egy csű tengerivel kicsalogatta. A kert végiben leódozta a nadrágszíját, összekötötte a két süldő két belső lábát, nehogy kétfelé szaladjanak. Mögéjük állt. No, Csákó, no Koszos! Megyünk a Szívőgybe!...

Éppen pirkadt, mire odaért. Nemsokára ott volt Vidrócki is a betyárokkal. Nagyot nézett a két malacra, mikor meglátta! Nem bízott benne, hogy egy nyájbul, éccaka, nyóc kondástul két malacot elhajtson egy tapasztalatlan süldőlegény.

— Olyan szőrű ártányok ezek, úgye fiúk? — mondta Vidrócki.

— Olyanok vónának — mondták a legények.

Két nyáj vót ilyen a terebesi uraságnak. Az egyiket azelőtt héten hajtották el Vidróckiék. Most itták rá az áldomást Márisnál.

Azt mondja Vidrócki:

— Sose hittem vóna, legény! No, hajtsd a többihez, a falu alá! Itt majd megvárunk. Heverjetek le, fiúk!...

Megindult András megint a két süldővel. Megkerülte a Vidrócki nyáját a falu alatt. Egyszer csak ott volt már az apja udvarán. A ketrecajtó még nyitva volt, ahogy hagyta. Behajtotta a két süldőt, rázárta az ajtót, megtörülte szemét-száját, s indíts vissza a Szívőgybe. Mikor leheveredett a többiek közé, Vidrócki azt mondta neki:

— Állj a sor végire fiam! Te vagy a legfiatalabb betyárom mától fogva!...

István bácsi sokáig hallgat. Nézi a sírt:

— Szegény Andris, sose mondta senkinek. Utoljára én beszéltem vele. Ez nyomta a lelkit a boldogtalannak, mert hogy úgy élt elhagyatva. Nem volt neki senkije. Nekem elmondta ezt a históriát. Utána megkönnyebbült a lelke, szép halála volt...

Nyugodjon, ha nyughat!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

Több olvasónk kívánságára sakkrovatot indítunk és az a célunk, hogy nemcsak szórakoztatást adjunk sakkozó olvasóinknak, hanem az *Erdőgazdaság* sakk-rovata egyúttal az erdészeti sakkozók szétszórt táborának egybekapcsolója is legyen. Igen sokan vannak, akik szívesen fejlesztenék sakk-tudásukat, akik felvennék a kapcsolatot közelükben lakó, vagy esetleg távolabbi sakk-társaikkal. De nem tudnak egymásról. Igen sok erdőgazdaságnál van, vagy volt sakk-csapat. Ezek számára is a most megindított sakk-rovat lehet az összekötő, hogy egymásra találjanak.

Célunk az is a rovattal, hogy azoknak a sakkozóknak, akik esetleg *már igen komoly játékerőt képviselnek*, de nem tudják fejleszteni sakk-erejüket, mert nem ismerik a sakkjelzéseket, idegen számukra a sakk-elmélet és a sakk-irodalom. — lehetőséget adjunk arra, hogy a sakk-jelzésekkel megismerkedjenek és így az elmélet felé vezető utat megnyissuk számukra. Ugyanakkor természetesen *a kezdőknek* is igyekszünk a sakkjáték alapelemeit megtanítani. Végül *a haladottabb sakkozóknak is* akarunk biztosítani rovatunkban mindenkor egy-két érdekességet.

Mostani, első sakk-rovatunkban csupán *az alapvető sakk-jelzéseket* soroljuk fel.

A 64 kockás sakktáblán úgy tájékozódunk, hogy — mint a térképek — a sakktábla is áttekinthető hálózat: az alapsoron a függőleges vonalakat a-tól h-ig betükkel, a vízszintes vonalakat 1-től 8-ig számokkal jelezzük, mint azt a mellékelt ábra mutatja:

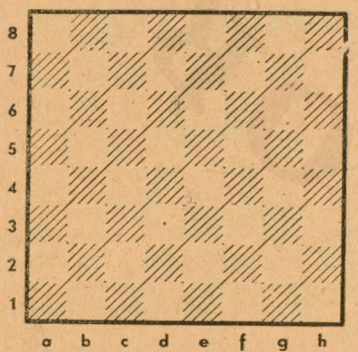

Ilyen módon a sakktábla egyes mezőit könnyen megjelölhetjük: a1, b2, c5, a8 stb.

Az egyes figurákat nevüknek kezdőbetűjével jelezzük: tehát Király=K, Vezér=V, (amit a „mezei" sakkozásban Királynőnek neveznek) Bástya=B, Huszár=H, (köznyelven Ló), Futár=F, a gyalogokat a játszmák leírásánál nem jelöljük, hanem mozgásukat csak úgy határozzuk meg, hogy melyik mezőről melyik mezőre léptek, illetve ha más sakkszövegben szerepelnek gy-vel jelölhetjük. Az elsáncolás jelzése rövid oldalra: o-o, hosszú oldalra: o-o-o. Az ütés jelzése: szorzójel=×, rövidített írásnál a lépés után kettőspont=:. A sakk jelzés:+.

A következőkben amíg sakk-rovatunkban a rendszeres sakk-oktatást megkezdjük, szórakoztatásul — és a jelzések használatának, olvasásának bemutatására — egy rövid játszmát közlünk, teljes és rövidített jelzéssel.

I. Játszma

Keresz—Wade

Játszották: a Szovjetunió és Anglia csapatversenyén 1954-ben.

1. e2 — e4, e7 — e6 (a többszáz éve ismeretes francia védelem) 2. d2 — d4, d7 — d5 3. Hb1 — c3, Hg8 — f6 4. Fc1 — g5, Ff8 — e7 5. e4 — e5, Hf6 — d7 6. h2 — h4 (minden idők egyik legnagyobb sakkzsenijének, Aljehinnek vakmerő ötlete, a francia védelemnek ezt a kezelését róla és a változatot kidolgozó Chattard francia sakkmesterrel Aljehin—Chattard változatnak nevezik) 6. ...Fe7 × g5 (a gyalognyerés nagyon veszélyes — sötétre.) 7. h4 × g5, Vd8 × g5 8. Hg1 — h3, Vg5 — e7 9. Hh3 — f4, a7 — a6 10. Vd1 — g4, Ke8 — f8 (védekezés g7 — g6-al nem kevésbé kétes) 11. Vg4 — f3, Kf8 — g8 12. Ff1 — d3, c7 — c5 13. Fd3 × h7 +, Bh8 × h7 14. Bh1 × h7, Kg8 + h7 15. o-o-o, f7 — f5 16. Bd1 — h1 +, Kh7 — g8 17. Bh1 — h8+, sötét feladta, mert a vezér 18. Hf4 —g6 + után elveszett.

Ugyanez rövidített jelzéssel: 1. e4, e6, 2. d4, d5, 3. Hc3, Hf6, 4. Fg5, Fe7, 5. e5, Hfd7, 6. h4, Fg5 :, 7. hg5 :, Vg5 :, 8. Hh3, Ve7, 9. Hf4, a6, 10. Vg4, Kf8, 11. Vf3, Kg8, 12. Fd3, c5, 13. Fh7: +, 14. Bh7:, Kh7:, 15. o-o-o, f5, 16. Bh1 +, Kg8, 17. Bh8 + (sötét feladta.)

Vaddisznó vadászat

Hűvös őszi szél fúj a Csóványos felől. A sáros erdei úton nagy csoport ember ballag a hegyoldalon, felének puska lóg a vállán. Az emberek lábánál apró termetű „disznós" kutyák szaladgálnak és szemükben — éppen úgy, mint az embereknek — a vadászat láza ég.

A fiatalos sarkánál áll meg a kis csapat és rövid megbeszélés következik. A vadászat vezetője felhívja a puskások figyelmét a fokozott gondosságra, az emberi élet védelmére, aztán kétfelé válnak. A hajtók a kutyákkal balra, a puskások jobbra. Mindenki elfoglalja a kijelölt helyét, kürt harsan — indul a hajtás.

Én is szorosabban fogom puskámat és alig rejtett izgalommal várom, hogy lesz-e szerencsém?!

Két perc, öt perc, aztán balra tőlem élesen dörren a puska. Vajjon mi lehetett? Valószínű róka, vagy vadmacska — mert az jön a hajtás elején.

Előttem megzörren a bokor.. szívem élesebben kezd kalapálni, aztán a puskám hideg csövétől megnyugszik. Őz jelenik meg előttem. Tétován lépked — még csak sejti a veszélyt, mert hisz a hajtóvonal messze van tőle. Szemében riadtság, félelem látszik. Nem bántlak, ne félj..-. gondolom, nem te vagy most a cél. Ebben a percben élesen harsan fel egy kutya ugatása a hajtóvonal előtt. Az őz megugrik és rá egy percre robogva tör ki kettőnk között egy disznó. Lövésre lendül puskám, de aztán le is eresztem, mert szomszédomnak jobban lövésre van. Két dörrenés, aztán nem messze tőlünk hallani a disznó halálos hörgését. Ekkor már közel van a hajtóvonal, a kutyák egész koncertet rendeznek s hol itt — hol ott szól a puska.

Hihetetlen gyorsasággal suhan el mellettem két szarvastehén, de disznó nem jön. Úgy látszik, nincs szerencsém.

Szól a kürt, vége a hajtásnak. Eredmény: két disznó és egy róka. Hárman is hibáztak, úgy látszik, az izgalom, a „vadászláz" még most az idény elején gyakori betegség.

Indulunk a következő hajtás helyére. Fejünk felett magasan vadlibák húznak, itt lent az emberek pedig halkan beszélik meg az első hajtás eseményeit.

Na, a következő hajtásban biztos, nekem is jön valami, biztatom magam, csak aztán el ne hibázzam, mert akkor hallgathatok.

Hát bizony egész nap nem jött semmi. Még három hajtást izgultam végig, jobbra, balra szólt a puska, de az enyém hallgatásra kényszerült.

Na, majd legközelebb...

Tóth István
Vác

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kibővült az erdészeti kiállítás a mezőgazdasági múzeumban

A városligeti Vajdahunyad-várában az erdőgazdasági kiállítás látogatóit a múzeumok megszokott csendje helyett most fűrészek zizegése, kalapácsütések csattogása fogadja

A serény kezek munkája nyomán *az eddigi kiállítás három egymásba nyíló teremmel bővül, s így az erdőhasználat a legszemléletesebb módon kap helyet.* A kiállításnak ez a most készülő része nagy gondossággal válogatott és rendezett anyagával kiegészíti és egyben lezárja a már meglévő termek sorozatát. Így azután az erdők őstörténetével foglalkozó terem, a botanikai, az erdőművelési, az erdővédelmi és az erdőhasználati termek teljes és részletes képet fognak adni az erdő világáról, az összes erdőgazdasági munkákról.

A rendezőkollektíva nagy gondot fordít arra, hogy az erdő kialakulását, *az erdőgazdaságban alkalmazott szerszámokat, gépeket, az egyes munkafolyamatokat dialektikusan, az idők folyamán állandóan fejlődő, legjellemzőbb változataiban mutassák be.* S külön említésre méltó, hogy ezt a vezérelvet milyen következetesen, és leleményes szemléletességgel valósítják meg. Ez eredményezi azután, hogy a kiállításnak viszonylag „szárazabb" anyaga is — mint pl. az erdőtörténet korszakainak, vagy a talajvizsgálat különféle módjainak bemutatása — megragadja figyelmünket.

Már a legelső teremben a gazdag kövületgyűjtemény, az őscserjések, az erdőtörténet ó-, közép- és újkorának tájrekonstrukciói, a rövid, egyszerű magyarázatok felkeltik a látogató érdeklődését. S miután az erdőkről történetileg általában ismereteket kapott; a következő teremben a fák életének megismeréséhez szükséges alapfogalmakkal (a fák élete, külső és belső szerkezete), a legjellemzőbb hazai fákkal és cserjékkel ismerkedhet meg.

Külön képsorozat mutatja be ötéves tervünk erdőgazdálkodással kapcsolatos célkitűzéseit, a tervszámokat, s ezzel párhuzamosan a megvalósult tényeket.

A rendező kollektívának fontos törekvése az is, hogy diorámák, szövegmagyarázatok, tablók és modellek segítségével az egyes tárgyak, jelenségek, vagy munkafolyamatok egy-egy részét — de egészét is egyaránt világosan láthassa az érdeklődő. Ez érvényesül az erdőművcléssel foglalkozó teremben is, ahol a talaj- és magvizsgálatnak, a magpergetésnek, a csemetekertek művelésének, az erdőtelepítésnek stb. bemutatása mind-mind sokféle eszközzel, valósághűen történik.

És végül a kicsiny, de gazdag *erdővédelmi* termen keresztül (itt az erdő védelmezői és kártevői elevenednek meg előttünk képeken, preparált rovarok és kitömött madarak, kisebb állatok modelljeiben) — a kiállítás utolsó, tán legváltozatosabb egységéhez érkezünk.

Ez az utolsó, egymásba nyíló három helyiség *az erdőhasználat; a kitermelés, a közelítés- és szállítás és a feldolgozás módjait mutatja be.*

Láthatjuk majd azoknak a tárgyaknak, szerszámoknak, eszközöknek sokaságát, amelyek mind fából készülnek. *Gombnyomással magunk is működtethetjük majd a modern villamosfűrészt, egy fűrészcsarnok kicsinyített modelljét, s a korszerű szállítógépet, amely a kitermelt rönköt kötélpályán, a levegőben továbbítja...*

Gazdag, változatos anyag, 8—10 méteres valósághű, életteli dioráma, modellek, fényképek és más szemléltető eszközök várják majd itt hamarosan az érdeklődő, tanulnivágyó látogatókat, s ez a kiállítás biztos sokakkal megismerteti, megérteti és megszeretteti az erdőt, sokakat meg fog nyerni erdőgazdálkodásunk ügyének.

Nagy érdeklődéssel várjuk ennek az új, átrendezett és bővített, színvonalas, lebilincselőnek ígérkező kiállításnak a megnyitását.

T. G.

A szállítási terv teljesítésének egyik fontos feltétele — a jó rakodói technológia

Az erdészeti anyagmozgatást a szakaszosság jellemzi. Bármennyire is kívánatosnak látszik, hogy a faanyagot a tő mellől egyenesen a közforgalmú vasút rakodójára szállítsuk, ez a legtöbb esetben, és kiváltképpen a hegyvidékeinken, nem lehetséges és nem is gazdaságos. Az út a tő mellől a vasúti rakodóig igen különböző feltételek mellett vezet és alig hihető, hogy olyan szállító berendezés akadjon, amely a sokféle körülménynek egyaránt üzembiztosan és gazdaságosan megfelel. Meg kell tehát alkudni azzal a gondolattal, hogy a változó körülmények legtöbbjére a nekik megfelelő szállítási eszközt alkalmazzuk. Ezzel azután a *faanyag szállítása szakaszossá válik.*

Az egyes szakaszok közötti zavartalan átmenetet, a szakaszok összekapcsolódását *a rakodók* biztosítják.

Mivel az egyes szakaszokon a szállítás legtöbbnyire nem azonos erősséggel, sőt leggyakrabban időbeli eltolódással is történik, az egyes rakodókon bizonyos mennyiségű faanyag felgyülemlik és így a rakodó az összekapcsolt szakaszokra kiegyenlítő hatást gyakorol. Az egyes időszakokban a rakodón tárolandó anyag mennyiségét éppen ezért a szállítási ütemterv alapján könnyen levezethetjük. Az egyes időszakokra kiszámított eredményekből a rakodó méretezésére a legnagyobb érték a mértékadó. (A rakodó olyan medencéhez hasonlítható, amelynek a hozzá- és elfolyása különböző.)

Egy köbméter iparifa tárolására, a kellő biztonságot figyelembe véve 1,7—2,0 m^2, tűzifa részére tömör köbméterenként 1—1,2 m^2 rakodó terület szükséges. Ha a rakodón osztályozás történik, a területet iparifa köbmétere után 2,2—2,5 m^2-ben kell megállapítanunk.

A rakodót úgy képezzük ki, hogy *az egyik szállító berendezésről a másikra való átterhelés minél kevesebb energiát emésszen fel.* Ezért előnyben kell részesíteni azokat a rakodókat, ahol az anyag mozgatása felülről lefelé, kis emberi vagy gépi segítséggel, a nehézségi erő hatása alatt történhet. Ilyen helyeken, a rakodó ideiglenes vagy tartamos jellege szerint, könnyebb vagy tartósabb kivitelű és a szállító eszközök méreteinek megfelelő *oldalrakodót* létesítsünk.

Ha a megfelelő szintek kialakítása nehézségekbe ütközik, daru vagy más gépi felrakó eszköz alkalmazását vehetjük tervbe.

A tagok, erdőrészletek szélén kialakított rakodók a *felső rakodók.* Ideiglenes jellegűek és rájuk az anyag legtöbbnyire osztályozatlan állapotban kerül. Ha az anyagmozgatás további útját meg kell szakítanunk, *közbeeső rakodót* létesítünk. A közforgalmú vasútnál vagy vízi járműnél létesített rakodó az *alsó rakodó.*

Mivel a MÁV állomásokon rendszerint nem rendelkezünk nagy területtel, sőt a terület kiterjesztése sokszor lehetetlen, vagy nagyon költséges, a szállítási folyamatot úgy kell megszervezni, hogy az anyagot inkább a közbeeső rakodón, a kevésbé időjárás-érzékeny szállító berendezés mellett tároljuk és a MÁV állomási alsó rakodót csak egészen kis tartalék készlet befogadására méretezzük.

Hibásnak minősíthetők azok a megoldások, ahol nagyméretű és igen költséges MÁV rakodót létesítenek, amelyek azután az év jelentős részében kihasználatlanul tátonganak és elfoglalják az állomás körüli drága helyet. A MÁV állomási rakodók méretezése csak a szállítási technológia gondos áttanulmányozása után, a szállítási tervek pontos ismeretében történjék.

Végezetül hangsúlyoznunk kell, hogy a rakodók rendszerének kiválasztása, *a jó rakodói technológia éppen olyan fontos feltétele a szállítási terv tökéletes teljesítésének, mint például az üzembiztos, jól karban tartott szállító berendezés.* A terv teljesítése érdekében több figyelmet szenteljünk tehát a rakodók kérdésének és a fáradságunk eredményei nem maradnak el.

Pankotai Gábor

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

A Néphadsereg az erdőért

A mesztegnyei erdőbe hosszú időn keresztül nem végezhettek erdőmunkát az erdészek. Aknamező terült el a nagykiterjedésű erdőben. Az aknák meggátoltak minden emberi munkát a fák között. A néphadsereg fiatal katonái most több mint 500 hold területről szedték össze a veszedelmes aknákat. Nehéz volt a dolguk, mert sok helyen az aknát már benőtte a gaz. A munka végéig 37 410 aknát szedtek össze. Volt abban mindenfajta. Az összeszedett aknákból a csapattest múzeumot állított össze és az erdészek meghatottan látogatták meg a csapatmúzeum különös, veszélyes gyűjteményét. Nem hétköznapi munka volt ez, s ma már újra indul az erdőnevelő, fatermelő tevékenység a mesztegnyei erdőn.

Turisták a Szovjetunióban. A Szovjetunióban járt turisták első csoportjával három erdőgazdasági és faipari dolgozó is látogatást tett *Moszkvában* és *Kievben*. *Bedő Tibor*, a Keletbükki Erdőgazdaság igazgatója, *Róth Károly*, a Hárosi Falemezművek igazgatója, és *Fila József*, az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdőgazdasági főosztályának vezetője rövidesen lapunk hasábjain is beszámol élményeiről.

A HÁROSI FALEMEZMŰVEK újabb szociális beruházással gazdagodott. Szilveszter napján ünnepélyes keretek között adták át rendeltetésének az üzem új korszerű negyven személyes bölcsődéjét és óvodáját.

Somkuti Elemér erdőmérnök a leningrádi, Kirovról elnevezett erdőmérnöki főiskolán töltött több esztendős munkásság után megszerezte a kandidátusi címet és most hazatért Magyarországra. Bekapcsolódása az erdészet munkájába nagy nyeresége erdőgazdálkodásunknak.

ERDŐGAZDASÁG
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Csekkszámla: 61.012
Fiókszámla: MNB 46
Lapengedély szama:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

33393-689/2 — Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3800

F·I·L·M

Egy pikoló világos. Az új magyar film — *Máriássy* Judit forgatókönyve alapján *Máriássy* Félix rendezése — a mai Budapestet hozza ismét nagyon közel és a filmművészet legújabb módszereivel a nézőközönséghez. Ez már a harmadik vagy negyedik magyar film, amelynek meséjét fővárosunk hangulatai, színei, életének sajátos lüktetése festi alá, az élenjáró szovjet, olasz, francia filmek művészi eszközeivel. Nem nagyigényű szerelmi történet játszódik le a szemünk előtt. A főszerepeket *Rutkai* Éva és *Bicskei* Tibor kedvvel és természetes beleéléssel formálták meg. A rendezés és az operatőr munkája sokszor talán túlzásba is viszi az olasz és francia filmekben tanultak alkalmazását. A többi szerepekben sok jó alakítással találkozunk. Ki kell emelni *Bulla* Elmát, *Schubert* Évát, *Pongrácz* Imrét és *Koletár* Kálmánt. Érdemes lenne a magyar filmgyártásnak ezeket a legújabb tanulságait, amelyet az *Egy pikoló világost* elsőrendű filmmé avatják, ipari életünk, mezőgazdaságunk, erdőgazdaságunk életéből vett filmekben is alkalmazni, hogy ne csak a főváros, hanem az egész ország új életének problémáit, színeit elevenítse meg filmíróink és rendezőink munkája.

(—)

Egy fa — egész erdő

A mérsékeltövben elterjedt fikusz nem nagy szobanövény. De ennek a fikusznak van egy óriás rokona, amelyről még időszámításunk előtt 300 évvel Theofratesz, a nagy görög természettudós, az „európai botanikusok atyja" csodálattal írta:

„Indiában van egy úgynevezett »fügefa«, amely gyökereit az ágaiból ereszti le, mégpedig nem a fiatal, hanem az öreg, sőt még öregebb ágaiból. Ezek a gyökerek a földbe nőve kerítésként veszik körül a fát és sajátságos lugast alkotnak, amelyben emberek is laknak... E fának a koronája sűrű levélzetű, a fa törzse igen vastag, általában 40, de néha 60 lépés is a kerülete."

A görög tudós elég pontos leírását adta az Indiában található banjan-fának, amelynek törzse gyakran 10—12 m átmérőjű.

M. Sz. Dunyin professzor, szovjet botanikus indiai utazásairól írva így emlékezik meg egy „találkozásáról" a fikuszok családjának ezzel a képviselőjével:

„Bengáliában mikor egy ilyen banjan-fa alá kerültem, úgy járkáltam alatta, mint egy ligetben. Körüljártam egy ilyen faligetet s 800 törzset számláltam meg benne. De természetesen Indiában ilyen több van. Ez a fa... egy hektárnál nagyobb területet árnyékolt be... A második, harmadik, negyedik és to-

vábbi származású törzsek frissek és erősek voltak és tovább növekedtek. A helyi lakosok szerint ez a fa még fiatal, alig 300 éves."

Már a régi leírásokban is az ilyen óriásfikusz leveleit pajzshoz hasonlították. S valóban, a fikusz levelei a bennszülöttek harci pajzsához hasonlók.

A régi krónikák megemlítenek egy ilyen óriásfikuszt, amelyről távolról azt lehetett hinni, hogy nagy, zölddel benőtt domb, valójában árnyékában 6—7 ezer harcos talált védelmet a nap égető sugarai ellen.

Ez a gigantikus facsoport 4300 törzsből állt, amelyekből 1300 vastag fa-nagyságú volt. A többi egy ujjnyi kezdeti vastagságtól egészen kisebb fa méretéig. Az anyafa lombozata sűrűn, tetőként borította az egész farendszert.

Ez óriásfa pontos kora ismeretlen. A krónikások megjegyzik hogy a feljegyzés idején már több mint 500 éves lehetett ez a faóriás, mely méreteivel már akkor is kitűnt India óriásfikuszai között.

Jellemző, hogy e fák többsége nem elvénülés, hanem többnyire valamilyen természeti katasztrófa következtében pusztul ki. A Nabbada folyó szigetén például az orkán tépte ki a gyökérfák többségét s ennek következtében pusztult el az anyafa, melyet maguk a hinduk „fa-erdőnek" neveztek.

(Znanyije — szila, 1955. 8.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

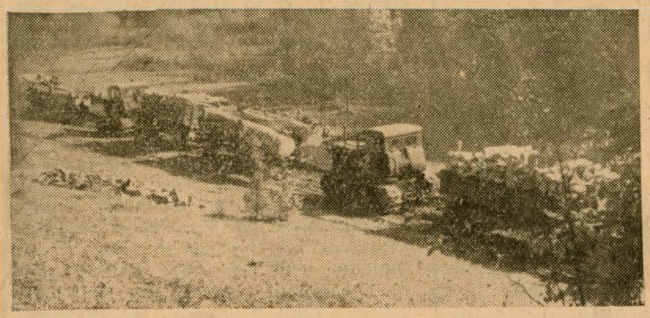

A keletbükki erdőgazdaságnál szorgos munka folyik a terv teljesítése érdekében. A közelítésbe bekapcsolódtak a lánctalpas traktorok is. De mindenütt dolgoznak a gépek, erről számol be „A Lévaiak" című riportunk a 8—9. oldalon.

Korszerű bölcsődét és óvodát adott át rendeltetésének az új esztendő kezdetén a Hárosi Falemezművek. E számunkban több képből álló tudósítást közlünk az új bölcsőde első napjairól.

Csaknem valamennyi erdőgazdaság használja már a benzinmotoros fűrészeket. A ma induló „Ismerd meg az erdőgazdaság gépeit" rovatunk a benzinmotoros fűrészek használatát mutatja be.

Az egetfaló fenyőfák birodalma a tajga. Jellegzetes állatvilágához hozzátartozik a coboly, amelyet képünkön láthatunk. A tajgák világába vezet el a 15. oldalon olvasható riportunk.

X. ÉVFOLYAM 2. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. JANUÁR 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdőgazdálkodás és a faipar fejlesztése a Szovjetunió legújabb ötéves tervében

A Szovjetunió Kommunista Pártjának Központi Bizottsága nyilvánosságra hozta a SZKP XX. kongresszusának irányelveit a Szovjetunió 1956—1960. évi hatodik népgazdaságfejlesztési ötéves tervéhez. Mint ahogy a bevezetés megállapítja, ennek a tervnek **„fő feladatai abban állanak, hogy a nehézipar elsődleges fejlesztésének, a szakadatlan műszaki haladásnak és a munka termelékenysége növelésének alapján biztosítsa a népgazdaság valamennyi ágazatának további hatalmas növekedését, megvalósítsa a mezőgazdasági termelés rohamos fellendülését és ezen az alapon elérje a szovjet nép anyagi jólétének és kulturális színvonalának jelentékeny emelkedését."**

Az erdőgazdaság és a faipar fejlesztése tekintetében a tervezet egyes részei a következőket mondják:

„Az erdőgazdálkodás területén az ötéves terv során 190 millió hektáron erdőrendezési munkákat kell végrehajtani, 3 millió hektáron értékes és gyorsannövő fafajtákból erdőket kell telepíteni; 3,8 millió hektáron a faállomány természetes felújulását előmozdító munkákat kell végezni. Legalább 370 ezer hektárnyi vízmosás és homokos területen védő erdősávokat, a kolhozok földjein pedig 460 ezer hektáron mezővédő erdősávokat kell létesíteni."

„Gondoskodni kell **a faipar** továbbfejlesztéséről. A Szovjetunió faipari minisztériuma az öt év alatt körülbelül 42 százalékkal fokozza a szerfa közelítését, ebből a célból 82 millió köbméter fa közelítését elvégző kapacitást kell beállítani, az erdős vidékeken fokozni kell a fakitermelő helyek fejlesztésének és a fűrésztelepek építésének ütemét. 1956—1960. között 16,5 millió köbméter fűrészeltfát gyártó kapacitást kell üzembehelyezni. Az idényüzemi faipari gazdaságokat át kell alakítani egész éven át dolgozó üzemekké, amelyeknek állandó munkásai vannak. Nagymértékben fokozni kell a faipari berendezések kihasználását, a faipart el kell látni nagyobb termelékenységű gépekkel és berendezésekkel."

„A faiparban be kell fejezni az alapvető fakitermelő-munkák komplex-gépesítését, és széleskörben gépesíteni kell a kisegítő munkálatokat. A fa kikészítésével járó munkaigényes és nehéz munkálatok nagy részét az irtási területről át kell helyezni az elszállítási útvonalak mentén fekvő alsó rakodókra, és az átrakodó helyekre; az alsóbb rakodókon széles körben végre kell hajtani a munkák komplex-gépesítését. A faelszállításhoz géperejű vontatókat, nagy teherbíróképességű és nehéz terepen is jól közlekedő gépkocsikat kell használni. A fakitermelő területeken hulladékfával dolgozó villanytelepek építése útján tartós energiabázist kell létesíteni."

„Elő kell irányozni **a papír- és fafeldolgozó ipar** jelentékeny fejlesztését. A nyomdai papír gyártását körülbelül 60 százalékkal, a rotációspapír gyártását 51 százalékkal, a kartonlemez gyártását 2,8-szeresére, a hidrolizises és a szulfidszesz gyártását 2,3-szeresére kell növelni. Ki kell terjeszteni a vékony nyomdai és csomagoló papírfajták gyártását, meg kell honosítani új áruburkoló papír- és kartonfajták gyártását. Be kell vezetni a cellulóze-, a félcellulóze-főzés és a faanyag-hidrolízis haladó módszereit.

A nád felhasználása alapján új cellulóze-üzemeket és kartonlemezgyárakat kell építeni.

Növelni kell a lombos fafajták és a fűrésziparban, a fafeldolgozó iparban és a fakitermelésnél keletkezett fahulladékok felhasználását cellulóz és papíripari termékek előállítására, a lignokémiai és a hidrolízises iparban, továbbá fából és rostből készült lemezek, épületalkatrészek és mesterséges fűrészáruk gyártására."

Két új üzemi lap

Az év elején jelent meg a nyugatbükki erdőgazdaság és a délzalai erdőgazdaság üzemi híradójának első száma. Mindkét üzemi lapon meglátni, hogy a szerkesztés jó előre, nagy gonddal készült az első szám megjelenésére, de az is, hogy hiányzik még a lapszerkesztési gyakorlatuk. A kettő közül kétségtelenül *a nyugatbükki erdőgazdaság üzemi híradója,* a

BÜKKI FAKOPÁCS

sikerült jobban. Egyik nagy előnye, hogy jobban kihasználta a négy oldal terjedelmet. *Cikkei rövidek, tömörek* és van mondanivalójuk. Hátránya viszont, hogy egyes cikkek csak elvileg vetik fel az üzem kérdéseit és *a megfelelő konkrét példák még hiányzanak.* Más cikkeknél meg még az okvetlen szükséges rövid magyarázatot is elhagyták. Így például az „Erdőgazdaságunk sztahanovmozgalmának eredményei" című cikkben egyszerűen névsort adnak. Igen ügyes és értékes rovata a lapnak a: *„Kikopogta a fakopács, hogy..."* A sok kikopogásból idézzük a következőt: *„Szilvásváradon a Bükkfensikon dolgozó négy építőipari munkás részére a melegítő italt december 12-én három és fél tonnás tehergépkocsi szállította fel egyéb hasznos teher nélkül."* Persze a Fakopács a többi erdészeteknél tapasztalható hibákra is felhívta a figyelmet.

A *délzalai erdőgazdaság üzemi híradója,* az

ERDŐZSONGÁS

„Versenyhíradó" című cikkében közli az erdészetek helyezését és a motorfűrészek versenyének eredményét. Nem indokolja meg azonban, hogy mi a jó eredmények titka és egyes erdészetek, motorfűrészesek miért maradtak le. *Orth* Pál főmérnök az erdőgazdaság fahasználati kérdéseiről írt cikket, *Páll* Miklós erdőmérnök pedig a csákánydoroszlói maggyűjtési tanfolyamról számolt be. Mindkét cikk túlméretezett, de különösen az, amely a délzalai erdőgazdaság megismertetését tűzte ki feladatául. Nem jelenti ez azt azonban, hogy hasonló cikknek — még több folytatásban is, amint azt az Erdőzsongás közli — nem volna helye az üzemi híradóban. Igen fontos és érdekes cikk a Gépeink a termelésben című. Az előbb említett öt cikk és egy rövid előszó adja az új üzemi lap teljes tartalmát. Ez önmagában is megmutatja, hogy a szerkesztés munkája *nem elég sokoldalú* és, hogy a további célkitűzés az kell legyen, hogy *minél több időszerű, konkrét kérdést vessenek fel* eredményekről és hibákról és valamennyit úgy, hogy azokból tanulni lehessen. A bírálatnak egyetlen számból sem szabad kimaradnia.

Ejnye, ejnye...

Megjelent a „Mecsek", a mecseki erdőgazdaság üzemi lapjának januári száma. A tizenkét oldalas lap tartalmából valóban kiemelkedik a vezércikk, amely a termelésben való anyagtakarékosságra hívja fel a figyelmet. Helyes, ha a lap szerkesztői a takarékosságot propagálják. Még helyesebb lenne azonban, ha a maguk portáján ugyancsak érvényesítenék a takarékosságot. A tizenkét oldalas lapból három oldal teljesen üres, egy oldalra — nyilván anyaghiányból — néhány jelszót költöttek s ráadásul ennek az üzemi lapnak egész oldalas fejléce van. Öt oldal kihasználatlanul! Több ez, mint más erdőgazdaságokban egy egész üzemi lap teljes terjedelme. Nem is bőkezűség ez már, hanem tékozlás. Pécsett nem tudják talán, hogy a népgazdaság papírszükségletét csak külföldről behozott nyersanyag pótlásával lehet biztosítani? A mecsekiek pazarlása nem járul hozzá az import csökkentéséhez. Sőt!

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

FELADATAINK 1956-BAN

A Minisztertanács 3125/1955. számú határozatával jóváhagyta — a népgazdaság tervein belül — az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1956. évi tervfeladatait.

A jóváhagyott népgazdasági tervek és így a mi terveink is meghatározzák az 1956-os év döntő feladatait a népgazdaság szocialista fejlesztésének további útján, az önköltség csökkentése, a termelékenység emelése, valamint a takarékosság terén. Az 1956-os év egyúttal a népgazdaság második ötéves tervének kezdő esztendeje is, tehát a tervek jó vagy rossz megvalósítása kihatással lesz második ötéves tervünk munkájára.

A népgazdaság tervét tárgyaló országgyűlés vitája mint nagyjelentőségű kérdést emelte ki népgazdaságunk faanyaggazdálkodásának kérdését, ami egyúttal mind az 1956. évi, mind a második ötéves terv központi kérdése. Az országgyűlési vita világosan mutatott rá, hogy *a Főigazgatóság feladatai az ország faanyagellátása tekintetében megnövekedtek* és ez egyúttal meghatározta az első ötéves és a második ötéves terv feladatai között a döntő jelentőségű különbséget is. Míg az első ötéves terv feladata volt a népgazdaság fokozott faanyagszükségletének nagymértékű kielégítésén túl jóvátenni a tőkés rablógazdálkodás mulasztásait, és befejezni az erdőgazdaságok szocialista átszervezését, addig a második ötéves terv főfeladatai:

a) *Az erdőgazdálkodásban a Minisztertanács fejlesztési határozata alapján a technika széleskörű alkalmazásával, a bővített újratermelés útján a szabályszerűen kivágható famennyiség túllépése nélkül biztosítani magas és értékes iparifa kihozatallal a népgazdaság faanyag alapjának jelentős kiszélesítését.*

b) *A fűrész- és lemeziparban a Minisztertanács fejlesztési határozata alapján a géppark rekonstrukciójával és üzemek létesítésével biztosítani az ipar által feldolgozott gömbfaanyag maximális és magasértékű hasznosítását, valamint a farost, forgács és vegyészeti ipar megteremtését.*

c) *A faanyaggazdálkodás kiszélesítésével a fatelhasználás ellenőrzésével és a faanyag helyettesítésére irányuló javaslatok kimunkálásával biztosítani a népgazdaság egész területén a fa fajlagos felhasználásának kiszélesítését és ezzel faimportunk jelentős csökkentését.*

E nagy célkitűzések az eddiginél nagyobb, fokozottabb felelősséget rónak erdőgazdaságaink és vállalataink minden dolgozójára, mert e célkitűzések elérése érdekében nem elég a tervek teljesítésével megelégednünk, hanem az év folyamán alapos vizsgálat és elemzés tárgyává kell tenni az eredmények és meglévő hibáink okait, hogy azok mielőbbi kiküszöbölésével a második ötéves terv teljesítésének feltételeit megteremtsük.

Az erdőgazdaságok feladatait 1956-ban döntően az alábbiak köré csoportosíthatjuk:

1. olcsóbb és eredményesebb erdősítési munka,
2. magasabb iparifakihozatal,
3. a rendelkezésünkre álló gépek maximális kihasználása.

E feladatokat az erdőgazdaságok részére jóváhagyott tervek tükrözik. Az erdősítések eredményességének fokozása érdekében *növelni kell az ápolások mértékét.* Az ápolási feladatok mintegy 25 százalékkal haladják meg az előző gazdasági évben elvégzett munkát.

Mintegy 20 százalékkal növekszik a fásítás, ezen belül — ha csak kisebb mértékben is —, megkezdjük e gazdasági évben a kiemelt területek — *budapesti zöldövezet, balatonkörnyék, Rakaca patak völgye — fásítását.* Ez év folyamán teljesen fel kell készülni e területek erdősítésének sikeres végrehajtására.

Termelési feladataink mennyisége azonos az előző évivel; *az iparifakihozatal azonban az előző gazdasági év terveihez képest 1,2 százalékkal nagyobb.* Mivel azonban eredményeink e téren már meghaladják a jóváhagyott tervszámokat, a termelés során az iparifakihozatalt feltétlenül túl kell teljesíteni, sőt azt gazdaságainknak az elmúlt év tényszámai fölé kell emelni. A rönk mennyisége terveink szerint 3,5 százalékkal, a bányászati fa 11,3 százalékkal, a papírfa 29 százalékkal, a nőtt szőlőkaró 32 százalékkal magasabbak, mint az előző évi feladatok. *Teljesen új feladatként* kell megoldani az erdőgazdaságoknál *tüzifa terhére ezer m³ parkettléc* termelését.

A feladatok nagyságának megfelelően népgazdaságunk jelentős anyagi eszközökkel támogatja munkánkat. A gazdasági év folyamán az erdőművelési beruházásokon kívül *népgazdaságunk sok millió forintos építési és gépberuházási hitelkeretet biztosított erdőgazdaságainknak.* A fejlesztési határozatnak megfelelően súlypontosan kell az útfeltáró hálózat megvalósítását terveinkben érvényre juttatni. Ezért az év folyamán kisebb mértékben végzünk magasépítési beruházást — köztük lakásépítést —, ugyanakkor feltáró út építési tervünkből 74,5 km hosszúságban alépítményt, 23,3 km hosszúságban felépítményt, 4,8 km hosszúságban pedig erdei vasútat építünk.

Gépi beruházásaink jelentős mértékű emelkedése azzal az eredménnyel kell járjon, hogy gépeink kapacitásának jobb kihasználása révén fogatállományunk létszámában csökkenést érjünk el, ami egyben lehetővé teszi, hogy kivonjuk a mezőgazdasági művelés alól az e művelésre alkalmatlan területeket és csökkentsük a mezőgazdasági ágazatnál mutatkozó nagymértékű veszteséget. *A nyolc gépesített gazdaság terveiben 170 ezer m³ faanyag gépi kitermelését és szállítását irtuk elő,* a megfelelő műszakiszervezés segítségével, azonban el kell érni, hogy e gazdaságok évvégéig a tervelőirásokat mintegy 20 százalékkal túlteljesítsék.

Az erdőgazdaságok 1954/55. gazdasági évben célul tűzték ki *a veszteségmentes gazdálkodásra való*

Csatlakozunk a keletbükki motorfűrészek versenyéhez

Olvastuk a keletbükki erdőgazdaság dolgozóinak munkaversenyfelhívását *az Erdőgazdaságban.* Munkatársainkkal közösen elhatároztuk, hogy *munkacsapatunk csatlakozik a keletbükkiek munkaversenyéhez.* Kérjük az Erdőgazdaságot, hogy a termelésben elért eredményeket tájékoztatásunkra és a verseny nyilvánossága érdekében folyamatosan közölje. (Beküldte: *Kluber József* munkacsapatvezető, csákvári erdészet.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

törekvést. E célkitűzést egy pillanatra sem szabad figyelmen kívül hagyni. Ennek megvalósítása érdekében túl kell szárnyalnunk eddigi eredményeinket és biztosítani kell, hogy a jóváhagyott tervekben előírt önköltséget az erdőgazdaságok megfelelő műszaki szervezési intézkedésekkel, az elkövetett hibák részletes elemzésével és kijavításával minden ágazatnál túlteljesítsék.

Az előbbiekben vázolt feladatok gazdálkodásunkban az eddiginél nagyobb fegyelmet követelnek meg. Az erre való törekvésnek a munkák előkészítésében és azok végrehajtásában érvényesülnie kell. Az 1955/56. gazdasági év feladatainak előkészítésében, megtervezésében a korábbi időszakhoz viszonyítva feltétlenül számos eredményt értek el gazdaságaink.

A favágatási tervek ma már üzemtervi előírásokra épülnek és a becslések pontossága a fokozottabb ellenőrzés és szakszerűbb munka következtében lényegesen javult, így a választék-tervek nagyobb biztonságot adnak az értékesítési tervek szakszerű teljesítéséhez. Az erdőművelési szakmai alaptervek helyszíni bejárásokon alapuló műszaki számbavételekre épülnek. Ez szintén a tervek pontosabb, a költségelőirányzatok helyesebb összeállítását teszi lehetővé. A gépesítés műszaki szervezési tervei munkahelyenkénti felmérés alapján határozták meg a feladatokat.

Az alaptervek készítésénél eredményeinken kívül komoly hibák is jelentkeztek. *A favágatási és erdőművelési tervek összhangja sok esetben hiányos.* Az erdőművelési feladatok mérlege nem teljesen megbízható adatokat is tartalmaz, ennek következtében az erdőgazdaságok előtt álló erdőművelési feladatok nagysága nem állapítható meg pontosan.

Az erdőművelési alaptervek készítésének hiányossága az is, hogy *az üzemtervek szerint évenként ismétlődő, mintegy 50 ezer hektár tisztítási feladattal szemben annak csak felét állították be az erdőgazdaságok* feladataik mérlegébe. Ugyancsak elégtelen mértékben tervezték az erdőgazdaságok a mesterséges vágásfelújítás végrehajtását és azoknak a gazdasági év alatti növekedését.

A gazdaságok által benyújtott tervjavaslatokban *nem érvényesült kellően az önköltség csökkentésre és takarékosságra való törekvés,* amit az erdőgazdaságok előző évi jó munkája alapján a Főigazgatóság joggal elvárt.

E felsorolt hiányosságokat és lazaságokat az erdőgazdaságok vezetőivel egyetértésben *kiküszöböltük.* Az erdőgazdaságok vezetőinek gondoskodni kell arról, hogy a jóváhagyott tervek a dolgozókkal való megtárgyalás után váljanak az erdőgazdaság 1955/56. évi gazdálkodásának mozgató erőivé. A gazdaságok a rendelkezésükre álló ösztönző eszközöket használják fel, ezeknek a nem könnyű, de minden tekintetben reális feladatok teljesítésének biztosítására.

A jövőben elvárjuk a vezető elvtársaktól, hogy — úgy, amint a tervek végrehajtását kollektív munkának tekintik —, a feladatok és célkitűzések megállapítása szintén a gazdaság összes dolgozójának központi feladata legyen. Csak így érhető el, hogy tervező munkánkban a még meglévő hibákat felszámoljuk, ami egyik alapfeltétele, hogy népgazdaságunk részére a második ötéves terv időszakában több, jobb és olcsóbb fát biztosítsunk.

Bobok László
főosztályvezető

A hárosi dolgozók éves munkaverseny felhívása

A Hárosi Falemezművek dolgozói versenyre hívták ki az összes faipari üzemeket. Az éves versenykihívás bevezetésében megállapítják, hogy hazánk felszabadulásának tízéves évfordulójára szervezett munkaverseny alatt, majd a márciusi párthatározat után új értelmet és jelentőséget kapott a munkaverseny. Ennek hatásaképpen az 1955-ös év folyamán eddig soha nem látott eredményeket értek el.

„Kétszer nyertük el az élüzem címet — írják a felhívásban —. *Birtokosaivá váltunk a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajának. Ezek az eredmények köteleznek bennünket, hiszen a szocializmus felépítésében megállás nincsen, a megállás visszafejlődést jelentene.“*

A versenykihívás alkalmából a Hárosi Falemezművek dolgozói vállalták:

1. Az 1956. évi tervüket december 21-re befejezik.

2. A minőség javítása érdekében az 1955. évi bázishoz viszonyítva a fűrészáru termelésénél az I. osztályú termék részarányát 2 százalékkal, a II. osztályú termék részarányát 3 százalékkal növeljük a III. osztály terhére. A lemeztermelésnél új dugózási (foltozási) eljárással az ÁB lemez részarányát az előző évi bázishoz viszonyítva 3 százalékkal növelik.

3. Vállalták, hogy az 1955-ös bázishoz viszonyítva a fűrészelésnél 1 százalékkal, a lemeznél pedig 0,4 százalékkal emelik az árukihozatalt. Ezenkívül havonta 50 köbméter készárut termelnek hulladékanyagból.

4. A termelési költségvetés szerint engedélyezett összes ráfordításból 0,5 százalékot megtakarítanak.

5. A termelékenység emelése érdekében az egy munkásra eső és az egy munkaórára eső termelési értéket 1 százalékkal, a 100 forint összes munkabérre eső termelési értéket pedig 2 százalékkal emelik az előző év bázisához viszonyítva.

6. A balesetelhárítási berendezések még jobb karbantartásával, a felvilágosító munka fokozásával el kívánják érni, hogy a baleseti okokból kieső munkanapok száma száz főre számítva tíz százalékkal csökkenjen.

7. Mindezeknek a vállalásoknak teljesítése érdekében a párt és szakszervezeti aktívák felvilágosító munkával sietnek a vállalatvezetőség segítségére, hogy az igazolatlanul mulasztott munkanapok száma az elmúlt évhez viszonyítva tíz százalékkal csökkenjen.

8. Végül a művezetők és a kiváló dolgozók szakmai továbbképzésének biztosítására vállalták, hogy művezetői továbbképző tanfolyamot indítanak.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vállalta a fűrész- és lemezipari üzemek újabb munkaversenyének értékelését. Segíteni kívánja a vállalatokat a minél jobb eredmények elérésében azzal is, hogy minden üzem számára *megadja a korszerű technológiai előírást, a verseny értékelését pedig egyesíti az élüzem címért folyó munkaverseny értékelésével.*

A NYERSGYANTA-TERMELÉS SZABÁLYOZÁSÁRÓL jelent meg az országos erdészeti főigazgató 1/1956. számú utasítása az Erdészeti Értesítő 1956. évi első számában.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hogyan segítik a Szegedi Falemezgyár munkáját a szegedi tudományegyetem és a soproni erdőmérnöki főiskola kutatói

A Szegedi Falemezgyárban sokáig gondot jelentett az egyes fafélességek repedékenysége a feldolgozás során. Különösen a Német Demokratikus Köztársaságból érkezett bükkfarönkökkel volt baj. A rönkök csakhamar hosszukban repedezni kezdtek, mégpedig a gőzölés közben. Hiába erősítették meg a végeket erős vaskapcsokkal, az értékes rönkök mégis szétrepedtek, s ezáltal a lemezkészítéshez alkalmatlanná váltak. Ezzel óriási mennyiségű selejt veszteség keletkezett. A Fa-

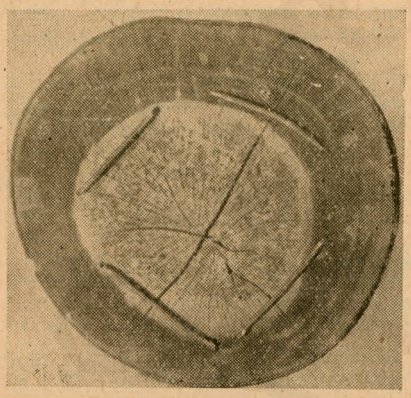

A frissen vágott rönkök végeit vaskapcsokkal erősítették meg a repedések megakadályozása céljából.

lemezgyár korszerű laboratóriumában erről a kérdésről *Maurics* László fővegyész a következőket mondotta:

— A falemezgyár szakemberei érthetetlenül álltak az új probléma előtt és ekkor határoztuk el hogy *a szegedi egyetemi növénytani intézethez* fordulunk a probléma megoldása érdekében. Megkértük *Greguss* Pál professzort, hogy mind ő, mind az egyetem növénytani intézete jöjjön segítségünkre. A bükkfarönkök problémája érlelte meg bennünk a következő lépésünket is. Arra kértük ezután az egyetem tudós karát, hogy a jövőben, a tudósok cseréljék ki velünk a tapasztalataikat. Egyre bensőségesebbé vált a falemezgyár szakemberei, sztahanovistái és a tudományos kutatók között a kapcsolat.

A soproni tudósok is segítenek

A beszélgetésbe bekapcsolódik most *Scheffer* József, a falemezgyár erdőmérnöke:

— A soproni erdőmérnöki főiskola tanárai is segítenek. Erre is szükség van. Legutóbb például vita támadt a gyárban, hogy Kemencepatakról az ottani erdészet milyen nyárfát küldött falemez feldolgozásra. A gyár dolgozóinak egyik része feketenyárt vélt, mások rezgőnyárt láttak az érkezett fafajtában. A vita eldöntésére két korongot elküldtünk Sopronba, és megkértük *Pallay és Lámfalussy* professzorokat, hogy döntsék el a vitát. Kiderült, hogy Kemencepatakról rezgőnyárat kaptunk. Mi nemcsak annak örültünk, hogy a vitás kérdést eldöntötte a soproni erdészeti főiskola, hanem inkább annak, hogy ettől kezdve az ottani kutatók rendszeresen kértek tőlünk a feldolgozásra kerülő anyagból korongmintát. Hiszen minden esetben segítséget jelent a gyáripar nak a tudósok szakmai útmutatása. Az egyes fafajták kölcsönös vizsgálata előnyös a tudomány, a gyáripar, de még az erdőgazdaságok számára is. A soproniak személyes látogatásukkal is kibővítették a főiskola és a falemezgyár közti kapcsolatot. Nem jöttek üres kézzel, minta fafajta kollekciót hoztak magukkal.

Az okumé problémája

— Most is van olyan megoldatlan kérdésük, amelyre a tudósoktól várnak választ? — kérdeztük a falemezgyár szakvezetőitől.

— Van bizony. Nemrégiben három kérdés tisztázására kértük a szegedi egyetem növénytani intézetét.

Az első az volt: *hogyan lehetne gyomtalanítani a rönktereket és az anyagtereket.* Másodszor arra várunk választ, hogy miért van nagy selejtünk a Belga-Kongóból hozzánk érkezett trópusi fák, az okumé feldolgozása során. A trópusi fát nem tudjuk ragasztani, és ha sikerül is, hólyagos lesz a lemez. Az ilyen lemezt nem szeretik a bútoriparban, nehezen tudnak belőle exportra alkalmas bútort gyártani. A harmadik problémánk a beindult farostlemezgyártással kapcsolatos. A fa feltárása, puhítása közben a 170 C fokos hőségben olyan gázok szabadulnak ki a kazánokból, amelyek szembetegségeket okoznak. Ennek szeretnénk elejét venni, nehogy kötőszövet-gyulladásban betegedjenek meg dolgozóink.

Greguss professzor nyilatkozata

Az egyetem növénytani intézetében magunk is megismételtük Greguss Pál professzor előtt a falemezgyár dolgozóinak kérdéseit.

— Mielőtt a legújabb megkeresésre választ adnék, *örömömet fejezem ki, hogy a falemezgyár dolgozói és az egyetem között kialakult az újszerű, a tudomány és a gyakorlati életet egyaránt szolgáló tapasztalatcsere mozgalom.*

— Először a bükkfarönkök repedéseiről beszéljünk. Megállapítottam, hogy a rönkök elváltozását a fában felhalmozott keményítő megduzzadása okozza. A keményítőtartalom a lombhullás utáni időszakban a legnagyobb. Tehát *a fákat lombhullás után közvetlenül nem szabad kivágni,* ha azt akarjuk, hogy a fa alkalmas legyen faipari feldolgozásra. Decemberben és januárban a keményítő már átalakul cukorrá. És akkor a faféleség nem repedezik. A vizsgálat alapján a falemezgyár a további termelését módosította. Ezután a selejt nagymértékben csökkent.

— A falemezgyár mostani kérdéseivel kapcsolatban a következőket válaszolhatom: a rönktereket a forgalomban lévő gyomirtó vegyszerekkel gyomtalaníthatják. A szembetegség megelőzése az azt megelőző vizsgálatra és az orvosokra tarto-

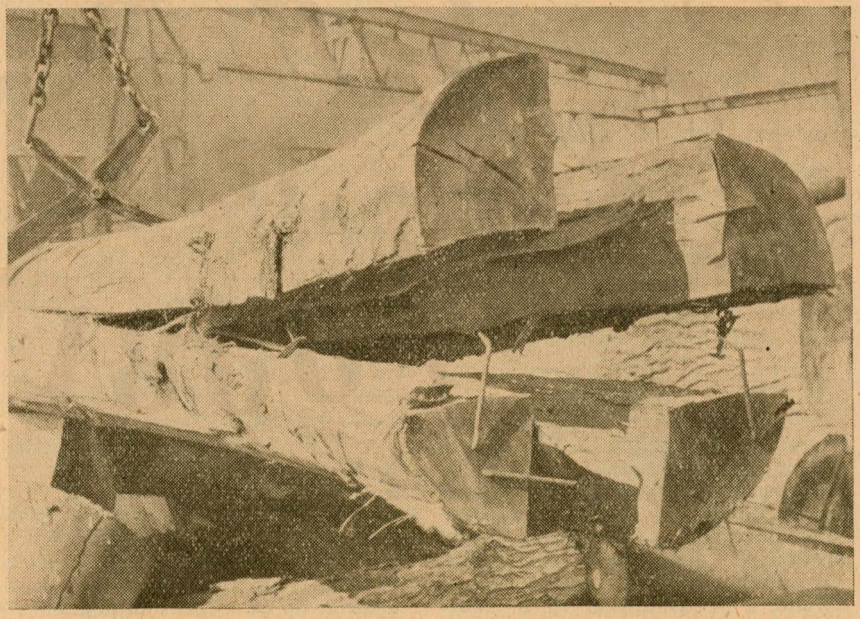

A vaskapcsok sem tudták megakadályozni, hogy a rönkök hosszukban szét ne repedjenek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zik. Az okuméval, a trópusi fafajtával felmerült gyártási probléma abból keletkezett, hogy az összeragasztásra kerülő magyar nyárfa és a belga okumé szövetének eltérő a szerkezete. A nyárfa és az okumé valóban nem ragad tökéletesen, hiszen az egyik nagyobb olajgyanta tartalommal rendelkezik és nagyobb mértékben nyeli el az enyvet. Ezen úgy lehet változtatni, *egyenlő minőségűvé kell tenni ragasztás előtt a két fafajta felületét.* Hálás vagyok a falemezgyár dolgozóinak, hogy ezt a kérdést felvetették, mert éppen most dolgozom fel a Tudományos Akadémia felhívására *a hazai haszonfák szövettanát.*

— Az a meggyőződésem, hogy a tudomány és a gyár munkásai közötti kapcsolat a tudósokat is szolgálja. Éppen ezért fölhívom az ország valamennyi fafeldolgozó üzemi szakemberét, hogyha bármikor, bármilyen szakmai tanácsadóra van szükségük, *bizalommal forduljanak hozzánk, mert mi készséggel segítünk.*

„Behajítjuk a Dunába"

mondották szenvedélyesen az adonyi FÜRFA telep uszályrakodó munkásai még néhány hónappal ezelőtt, amikor arról volt szó, hogy gumiszalagos uszályrakodó transzportőrt kapnak. Idegenkedve fogadták a gép érkezését és az első próbamunkánál a kísérő műszaki és vállalati vezetők maguk álltak a transzportőr mellé, hogy kiszolgálják és megmutassák, milyen jól, mennyivel könnyebben és veszélytelenül lehet dolgozni az új berendezéssel. A telep régi dolgozói eleinte furcsálkodva figyelték az eseményeket, aztán egyenként visszaszállingóztak a munkához. És most újra azt mondják *„Behajítjuk a Dunába!" — de most már azt, aki a transzportőrt el akarná vinni tőlük, amellyel hat napról négy napra csökkentették egy uszály kirakását* és a keresetüket is megjavították.

AZ 1955. ÉVI KOLLEKTÍV SZERZŐDÉSEK VÉGREHAJTÁSA terén végzett jó munkáért az Országos Erdészeti Főigazgatóság Kollégiuma a délsomogyi, a nyírségi, az északkiskunsági, a soproni tanulmányi erdőgazdaság és a Nyugatmagyarországi Fűrészek igazgatóját és üzemi bizottságát dicséretben részesítette. Ugyanakkor az északsomogyi, a mezőföldi, a délkiskunsági és a Tolna megyei erdőgazdaság igazgatóját és üzemi bizottságát figyelmeztetésben részesítette.

Fiatal erdőmérnökök klubestjei az Erdészeti Egyesületben

A budapesti és pestkörnyéki erdészeti vállalatok fiatal erdőmérnökei bekapcsolódtak az Országos Erdészeti Egyesület társadalmi munkájába és megalakították a fiatal erdőmérnökök csoportját, hogy szakmai fejlődésüket továbbra is biztosítsák ezáltal is és hogy több segítséget nyújthassanak a termelési feladatok megoldásához. A csoport havonként egyszer klubestet rendez, ahol a fiatalok tájékozódnak egymás munkájáról, gyakorlati élményeiről és megbeszélik azokat a tennivalókat, amelyek a különböző erdőgazdasági vállalatok együttműködéséhez szükségesek. Állandóan figyelemmel kísérik azokat a lehetőségeket, amelyek kihasználásával *hozzájárulhatnak a párt Központi Vezetőségének a műszaki fejlesztésről hozott határozatainak megvalósításához.*

A múlt évben megtartott klubesteken foglalkozott a fiatalság *az erdőgazdaság gépesítésével, a gépesítés további fokozásával.* Megvitatta *az erdőfeltárás* kérdéseit, a feltárások jövő tervezését. Különösen élénk vita keretében foglalkozott a fiatalok csoportja *a faipar és az erdőgazdaságok együttműködésével.* Javaslatot tettek a fiatalok *a gömbfa átadás-átvétel* megjavítására. Nagy érdeklődésre talált *az Erdőkémia, elsősorban a tolmácsi falepárló üzem munkájáról tartott beszámoló.* Megtárgyalták továbbá a fiatalok *a második ötéves terv kiemelt fásításait, a csemeteönellátás kérdését, az erdőnevelési munkák folyamatos ügyrendjét* és sokat foglalkoztak *állományátalakítási kérdésekkel.*

Ebben az évben a fiatal erdőmérnökök csoportja tovább folytatja ezt a hasznos gyakorlatot.

Pásztor László
OEF. erdőművelési osztályvezető

Mi az oka a mezőföldi erdőgazdaság rossz munkájának

A mezőföldi erdőgazdaság a Bakonytól Sztálinvárosig, másrészt a tolnamegyei Tamási járásig terjed. Ez az erdőgazdaság *adósággal zárta az esztendőt,* mert a fakitermelési és a szállítási negyedéves tervét csak 98 százalékban teljesítette.

A legnagyobb elmaradás a királyszállási erdészet területén mutatkozik. *A királyszállási erdészet esedékes negyedévi fakitermelési tervét csak 40 százalékban, a szállítási tervét csak 50 százalékban teljesítette.* Ebben az erdészetben sokáig az volt a szokás, hogy a fakitermelőknek ipari faanyagot adtak csak azért, hogy mindenáron fakitermelőket szerezzenek. Farkas István, a volt erdészetvezető, *a tüzelőfa helyett nyújtott iparifa kiadásával* a „mindenáron" való tervteljesítést akarta keresztülhajszolni. Maga Királyszállás ugyanis bányavidéken terül el és nehezen kaptak fakitermelő munkásokat az erdészet vezetői. Ahelyett, hogy távolabbi vidékekről hívtak volna fakitermelőket, a könnyebb, a törvénytelenebb megoldást választották és értékes ipari faanyagok nyújtásával próbáltak fakitermelőket szerezni. Ez a helytelen módszer megbosszulta magát.

A királyszállási erdészetben egyébként is nehéz rendet teremteni, amire elég bizonyíték az, hogy az erdészet *41 fakitermelője közül csak 24 dolgozott* karácsony és újév között. Az ott dolgozó kemenceiek Molnár Lajos és társai is elmentek az év végén ünnepelni és ez az ünneplés az erdészet tervében 400 köbméter fa kiesését eredményezte. A nehéz terepen az erdőgazdaság beállított ugyan motoros fűrészgépeket, de Rada Gyula, a motoros fűrész kezelője *csak 70 százalékos teljesítményt tudott* elérni. Elsősorban azért, mert a kiszolgáló személyzet hétről hétre cserélődött. A most folyó téli kitermelés ideje alatt eddig már három kiszolgáló személyzet váltotta egymást a fűrészgépek mellett; a kiszolgáló személyzet arra való hivatkozással vonul el a géptől, hogy többet keresnek a kézi munkával. Sajnos eddig, sem a szakszervezet, sem az erdőgazdaság *nem tudta meggyőzni az itt dolgozókat,* hogy a gép *segítőtársa az erdei munkásnak.*

A tervteljesítés mindig döntő kérdés, de *a feladatok teljesítése sohasem mehet a fegyelem rovására.* Gondos előrelátással le lehet küzdeni a nehézségeket. Ezt bizonyítja, hogy még a mezőföldi erdőgazdaság több erdészetében is más eszközökkel értek el eredményeket.

De úgy látszik *a mezőföldi erdőgazdaságban bőven van hiba* a központban is, az erdészetek egy részében is. A természetbeni járandósággal kapcsolatban *még az elmúlt ősszel kiadott főigazgatói utasítást például még mindig nem hajtották végre, sőt több vonatkozásban kijátszották.* Világos, hogy nem lehet fegyelmet várni olyan erdésztől, vagy más irányító munkakörben dolgozótól, aki maga is fegyelmezetlen s a megengedettnél nagyobb illetményföldet használ. Vagy egy másik példa: nem lehet ott jó a szállítás tervének teljesítése, ahol nem gondoskodtak előre a fogatgazdaság takarmányellátásáról.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HÁROM KIVÁLÓ DOLGOZÓ

AZ „ÖRÖKMOZGÓ"

Kistermetű, tömzsi, nyugodt ember *Mocker* István, a Furlem szárazelőkészítő osztályának művezetője. Apró termete miatt a műhely dolgozói „Mokka" bácsinak becézik. De csak látszatra nyugodt. Valójában örökmozgó, hol a műhely egyik végében tűnik fel, s a következő percben már a műhely másik végében segít valamelyik dolgozónak, tanít, oktat, nevel fáradhatatlanul.

Mivel is telik egy napja az „örökmozgó" Mokka bácsinak? Reggel félhatkor már a műhelyben találjuk, körülnéz, hogy minden rendben van-e, átveszi az éjszakai műszaktól a munkát, meghallgatja a panaszokat és néhány perc múlva már a hámozóban találjuk. Ott beszéli meg a művezetővel: milyen anyagra van aznap szükségük. Ez a megbeszélés nem mindig csendes, néha hangos vita kerekedik, Mokka bácsi akkor harcolja ki, hogy a műhelye minden szükséges anyagot megkapjon. Azután az enyvezőrészleg következik, itt már azt mondja el, milyen munkákkal lesznek készen aznap, mire számíthat az enyvező részleg.

Mindezzel sietni kell, mert közben megélénkült a szárazelőkészítő osztály is, az ott dolgozók várják már Mocker elvtársat. „Mokka bácsi, tessék már beállítani a gépemet" — sürgeti Szaniszló Györgyné az egyik élragasztógép kezelője. Mert Mocker elvtárs *mindennap, mindegyik gépet saját maga állítja be,* így védi azokat a hibáktól, a romlástól. Utána nyomban Somogyi Károlyné hangját halljuk: „Színfunér kellene, mert megállunk a ragasztással" — és Mokka bácsi máris intézkedik, színfunért vételez és hozat fel,

Nincs egy pillanatnyi megállás sem. Hol az egyik gépnél van egy kisebb hiba, — segít a Mocker bácsi. Hol egy ragasztásnál vannak nehézségek, Mocker bácsi megmutatja, mit kell tenni. Bármerre nézünk a műhelyben, mindenütt Mocker elvtárs tanítványait látjuk, *az osztály majdnem mindegyik dolgozóját ő tanította, nevelte,* így lettek jól dolgozó, szakmához értő munkások. S mindennek az eredménye: *az osztály hónapról-hónapra jobban teljesíti a tervét, az 1955. évi tervüket a vállalt december 15-e helyett, már november 28-án befejezték.*

Ezek után érthető, senkisem csodálkozott azon, hogy az év utolsó napján, december 30-án Mocker elvtárs kabátjára is felkerült a jó munkáját dicsérő *Munka Érdemérem.* Megérdemelte...

A FÁHOZ ÉRTENI — SZAKKÉPZETTSÉG

Tavaly az élüzem ünnepségen az ünneplők között volt Csirinyi Miklós a Fürfa rakodó brigádvezetője is. Volt már sztahanovista jelvénye, kiváló dolgozó kitüntetése, de úgy érezte, hogy magasabb kitüntetést is fog szerezni. Tudta, hogy eddigi munkájával megszerezte a Soroksári úti FÜRFA telep dolgozóinak becsülését. Hat év alatt néha eszébe jutott, hogy könnyebb munkát kellene keresnie, mint a rakodást. Néhány munkatársával brigádot alakított, de akkortájt a brigád szétHullott. Csirinyi elvtárs azonban nem az, aki könnyedén hagyjon abba megkezdett harcot és mindig újabb és újabb elgondolásokkal, javaslatokkal megszerezte a dolgozók megbecsülését és ma már sztahanovista és kiváló dolgozó brigádjának majdnem minden egyes tagja.

Azon a bizonyos élüzem ünnepségen kitűzte maga elé a célt és elhatározta, akárhogyan, de kormánykitüntetést fog kiérdemelni munkájával. Eszébe jutott, hogy hat évvel ezelőtt a telepen még négyen voltak Csirinyiek, de a többiek elmentek. Akkor úgy gondolta: elmegy bányába, talán jobban becsülik meg a munkáját. Sohasem várt azelőtt elismerést, sohasem gondolta, hogy belőle, akinek nincs szakmája, ilyen megbecsült dolgozó váljék. Még ma is egyik legfájóbb pontja, hogy nincs szakmája, nincs valamilyen szakképzettsége. Elfelejtkezik arról, Csirinyi elvtárs, hogy a fához érteni, a fát szeretni egyértelmű valamilyen szakképzettséggel. Azzal, hogy Csirinyi elvtárs ismeri a fát és tudja, hogyan lehet legjobban végezni a gazdaságos fatárolást, szakképzettségre tett szert.

A fa rakodása igen nehéz, különösen az úszálykodásnál. Éppen ezért most töri a fejét, hogyan lehetne gépesíteni ezt a nehéz munkát, hogyan lehetne kihasználni egy úszálykodónak munkáját. Úszálykodó gépet szeretne, mert ezzel könnyebb lenne a maga és munkatársai hétköznapja.

Kívánjuk, hogy Csirinyi elvtárs vágya minél hamarabb teljesüljön és jól megszervezett munkájával bizonyítsa be azoknak, akik még idegenkednek a gépektől, hogy a gép segítőtársa az embernek.

*

Mindenesetre már eddig is beváltotta elhatározását és hatéves szorgalmas munkája jutalmául Munka Érdemérmet kapott.

NÉGY PRÉSGÉPEN

Ha végiglapozzuk *Szegvári* Ádám Furlem dolgozó elmúlt évi naptárait, akkor egyes dátumoknál a következő bejegyzéseket találjuk:

1954. április 4. Sztahanovista oklevél.

1954. november 7. Kiváló dolgozó jelvény.

1955. november 7. Szakma kiváló dolgozója.

1955. december 30. Munka Érdemérem.

Hogyan csinálta ezt? Présgépen dolgozik, itt bizony nem nagyon lehet újítani. Tíz perc van adva az anyag berakásához, ötven perc az anyag száradási ideje. Erre mindenki azt mondaná, hogy itt semmit sem lehet csinálni, a gép szabja meg az időt, túlteljesítésről szó sem lehet.

Talán régebben még Szegvári Ádám is gondolt ilyesféléket. De az események meggyőzték őt, hogy az efajta okoskodás nem helyes. Napi munkájához ugyanis 112 paklira van szükség, ehelyett azonban a mellette dolgozó vágók és ragasztók napjában 140—150 paklit is készítettek. Ennek az anyagnak is át kellett menni a présgépen, de hogyan, mikor az csak 12 paklit tud préselni egy nap alatt. Ez a tény késztette Szegvári Ádámot arra, hogy gondolkozzék a munka meggyorsítására.

Az ötlet hamarosan meg is született. Javaslatára egy régi, szinte ócskavasnak tűnő présgépet újból beállítottak munkába. De üzembe helyeztek egy ósdi fillung-gépet is. Szegvári Ádámnak mostmár ezen a három gépen kellett dolgoznia, ugyanakkor ő kezelte a színfurnér szárítógépet is.

Négy présgépet kezelni egyszerre, szinte lehetetlennek tűnt. Szegvári Ádám azonban helytállott. *A tízperces berakási időt hat-hét percre csökkentette,* de vigyázott a pontos időbeosztásra is, hogy az egyik gép kezelése ne zavarja őt a másik gépnél.

Így dolgozott egyszerre négy gépen Szegvári Ádám és gyors, pontos, jó munkájával elérte, hogy akkor sem volt fennakadás a munkában, ha a vágók és a ragasztók napi 150—160 paklit készítettek. Minden anyag még *aznap bekerült a présgépbe és így az utána következő munkafolyamatoknál sem volt fennakadás.* De nemcsak ezt érte el, hanem bebizonyította azt is, hogy soha sincs igaza annak az okoskodásnak, amely azt mondja: „itt már semmit sem lehet tenni". Ötletesség, áldozatkész jó munka *még a lehetetlent is legyőzi!* Ezt látjuk Szegvári Ádám eseténél is...

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gépeink jobb kihasználásával a magasabb teljesítményért!

Vágjuk le a terpeszeket

Csávás Béla képriportja

Az állásidő csökkentése mellett egyéb módját is meg lehet találni a motorfűrész termelékenység emelésének. Ilyen például az iparifa kihozatal növelése körültekintő, szakszerű eljárással. A dunaártéri erdőgazdaság motorfűrészesei rájöttek, hogy a géppel könnyű a terpeszeket levágni s ezáltal sok értékes iparifát menthetnek meg a népgazdaságnak.

A jobb iparifakihozatal érdekében a dunaártéri erdőgazdaságnál döntés előtt lefaragják a terpeszeket.

A terpeszek levágása azt is lehetővé teszi, hogy a motorfűrészes döntésnél is lehető legalacsonyabb legyen a tuskó.

Mint láthatjuk, a dunaártéri erdőgazdaságnál csaknem a földdel egyszinten termelik le az anyagot.

„Favágás!" Hányszor hallja az ember ezt a szót megvető hangon, olyan értelemben emlegetni, mint a halálosan unalmas, lélektelen munka mintapéldáját. Főleg egynémely kevés észt követelő, gépies hivatali tennivalókra szokták mondani: „favágás!"

A favágás becsülete

Ez nekem mindig sérti a fülemet. Hej, ha ezek az emberek nekiállnának egyszer az erdőben fát döntögetni, darabolni, hasogatni — nemigen ejtenének ki többet ilyet a szájukon. Hol itt az unalom? Örökös veszély közepette, sok ügyességgel, tapasztalattal, nagy lélekjelenléttel kell forgolódni a munkában. Az erdei falukban nemzedékről nemzedékre száll ez a tudomány, sokszor már a hat-nyolc-tízéves gyerekek ki-kiszökdösnek az erdőbe az apjuk után, és szomjas szemmel lesik minden mozdulatát...

Hogy élesíti a szerszámot? Hogy hajkolja be a fatörzset, hogy jófelé dűljön? Hasogatáskor hova súját a fejszével? És így tovább. Csak a hozzánemértő hiszi mindezt egyszerűnek. Valójában hosszú esztendők kellenek, hogy valaki mesterré váljék az erdei munkában.

A nyers erő itt nem sokat ér. Jellemző például, hogy *Lévai* László a Bükk és az egész ország egyik legjobb „fatermelője" így emlegeti egy kis fölénnyel az Alföldről jött, erősebb, de gyakorlatlanabb munkásokat: *nagyteljesítményű* emberek. Mikor vagy hároméve megérkeztek a Bükkbe az első benzinmotoros fűrészek, akkor is azt mondta Lévai: *„ez az ilyen nagyteljesítményű embereknek való, akik birják egész nap emelgetni, nekik ez nagyon testhezálló lesz. Ha nincs is meg az ügyességük, nem számít, még a láncot se nekik kell reszelni..."*

Ő maga is megpróbálta ugyan a munkát a benzinmotorossal, az öccse is, Jóska, de hamar abbahagyták. Karjukba görcs állt, csuklójuk megdagadt az erőlködéstől és a rázástól, szidták is a „nagy dög" gépet, hogy olyan, mintha motorbiciklit emelgetnének. Átengedték hát a dicsőséget Bettenbuch Istvánnak, aki nem épp alföldi ember, de erős, mint egy medve.

„Taxival" vagy gyalogszerrel?

A gépi munkáról mondom, eleinte igen rossz véleménye volt a két Lévai testvérnek, akik egyébként már 1939. óta együtt húzták a fűrészt és úgy egybestimmolódtak, mint a kerekek egy jó gépben. Egy szót se igen kellett már szólniok egymásnak, hogy minden pillanatban tudják, melyiknek épp mit kell végeznie, hogy haladósabb legyen a munka.

— *Volt olyan időszak* — mondják — *hogy tizenkét-tizennégy köbmétert is teljesítettünk ketten naponta.* — Kaptak is érte szép kitüntetéseket.

Csak mosolyogtak, hogy kinlódik a géppel *Bettenbuch* — közkeletű nevén: *Bettem.* Örökös üzemzavarok, többet állt a motor, mint járt, „nézzed, már megint bedöglött", ők meg azalatt is csak húzták a kézifűrészt fáradhatatlanúl s ha megmondták, hogy aznap tíz köbmétert elvégeznek, akkor nem volt mese, a tíz köbméternek meg kellett lennie. De Bettem mondhatott akármit, ha egyszer a gép nem ment.

— *Hiába ülsz be a taxiba* — gúnyolódtak vele — *ha a motor leáll. Néha gyalogszerrel messzebb jut az ember.*

S hónapról hónapra az volt a helyzet csakugyan, mint mondják: — Hát bizony mi jóval túlszárnyaltuk a gépi termelést kézierővel, azok a közelébe se értek a mi 280—300 köbméterünknek.

Így telt el majdnem két esztendő. Mi történt ezalatt?

Megjöttek az első villanymotoros fűrészek, melyek már sokkal könnyebbek. Az agregátort eleinte egy öreg bácsika kezelte, akitől már nem lehetett sokat kívánni, de aztán szerencsére *Lőrinc* János állt be helyette, huszonötéves fiatalember, aki tanfolyamot végzett és a láncot is úgy meg tudja reszelni, ahogy kell. Odabent Miskolcon gépállomás létesült, központi javítóműhellyel, s a központi szerelők mindenfelé kijárnak a munkahelyekre is, és segítenek megreperálni a beteg gépeket.

Addig-addig, míg a Lévaiak kezdtek nagyon megizzadni a gépekkel való versengésben. S tavaly tavasszal végre beadták ők is a derekukat — beültek a „taxiba".

„Nem fogok én mérgelődni!"

Csakhogy abban az egy taxiban *nyolcan* ültek — nyolctagú volt az a motoros brigád, mellyel Lévaiék elkezdték a munkát.

Reggelente szokás szerint mind ledöngették az aznapra valót, aztán mehetett egész nap a darabolás. Csakhogy olyan volt az az erdő, ahol dolgoztak, a gép nem győzött annyi embert ellátni hasogatni-, sarangolnivalóval. Legalább 50 százalék volt a szerfa, s még tán több is lett volna, ha a fűrésznél lévő négy ember nem dühöng úgy a másik négyre, akik szerintük

A LÉVAIAK

csak ide-oda lézengtek, csak épp, hogy ne álljanak. Mintha órabérben dolgoztak volna.

Mérgelődtek, veszekedtek, tépték, marták egymást örökösen. Hogy te így, te meg úgy, te világéletedben fáztál a munkától, hol állt a te teljesítményed az enyémhez, s azt hiszed, most is úgy megy, én izzadok, mint egy állat, te meg majd szépen felveszed a pénzt... nem volt ennek sose vége. Lévai László is mint brigádvezető hiába mondta az embereknek: ezt csináld, így csináld, már csak azért se úgy csinálták, s ha szólt, megsértődtek, elmentek a tűzhöz. Csak az sült ki végül mindig: a harag.

Eljött a fizetés, igen csekély pénzt kaptak.

Lévai László akkor elment *Bedő* Tiborhoz, a keletbükki erdőgazdaság igazgatójához. — *Nem fogok én mérgelődni!* — mondta elkeseredetten. — *Én nem akarok magamnak haragot a másikkal szemben. Inkább felvesszük Jóskával megint a kézifűrészt.*

De a vége mégis csak az lett, hogy a nyolctagú brigád feloszlott ugyan, de helyette alakult egy másik, hattagú. A két Lévai testvér a három unokaöccsét vette be a brigádba és egy idősebb falubeli embert, aki erővel kéredzkedett közéjük. A tagok tehát jelenleg: *Lévai László, Lévai József, Lévai Lajos, Lévai János, Lévai Ferenc és Surányi Elemér.* A Lévaiak közt családi alapon megvan az egyetértés, Surányinak pedig, mint mondják, „úgy kell táncolni ahogy mi muzsikálunk neki, mi vagyunk fölényben."

Emberek a gép mellett

Azóta egy év se telt el, és a Lévaiak már ezalatt is sokat megtanultak. Rájöttek: aj, dehogyis elég a géphez a nyers erő. Hiába fogják meg kétfelől akármilyen nagyteljesítményű, marhaerős emberek — ha egyszer nem elég ügyesek hozzá. A lánc megszorul, vagy megfeszül, gally ráesik, rönk rácsúszik a gépre, mindjárt kész a baj. Vagy nem is tudják, mi történt, egyszer csak *magától* megáll a gép. Akkor aztán végigkereshetik az agregátortól a fűrészfejig, hol lehet a hiba, a kábel tört-e meg, vagy mi történhetett. Multkor péiáúl a fűrészfej romlott el a hengerbe beszóródott fűrészportól, a gép ment, de csak zúgott-morgott, a láncot egyáltalán nem forgatta... órákba telt, míg rájöttek az okára. Pedig hat ember ha tíz percig áll, az már egy óra. Ha egy jó órahosszat állnak, az már egy elveszett munkanap. A gép 230 köbméteres havi normája tán ezt is kibírja, de az ő 19 köbméteres napi normájuk, az már nehezen.

Nem lehet eléggé vigyázni. Megszorul a fa, az ember nem kapcsolja ki a motort elég hirtelen, úgy kivágódik a biztosíték, mint a pinty, de még a tekercselés is könnyen leég.

S az a feneség, hogy az ember közben sajátmagát is félti. Olyan elővigyázat, állandó figyelem szükséges, idősebb embernek már nem is igen való ez. Aki például döntöget, az még mikor oda se lépett a fához, már tudnia kell neki, mit tesz, merre ugrik, ha ág törik, vagy a törzse másfelé dől, mint számították, hogy őneki se legyen baja, de a motornak se, mert akkor a többit aztán döntögethetik kézierővel.

Multkorában is egy 90 centi átmérőjű vén bükköt döntöttek, s elnézték magukat. Pedig Lévai László maga nézte meg, mégse sikerült, rosszfelé készült dőlni a fa, a fűrész beszorult, a fa szakadni akart, mit csináljanak?

Három baltát bevertek a résbe, s négyen verték a fabakókkal, mindig csak arra ügyelve, hogy azt a baltát üssék, amelyik nem szakítja, hanem emeli. A fa már pattogott, minden pillanatban dülőfélben volt, s ők ott küszködtek másfél óra hosszat, míg a fűrészt kiszabadították.

Akkor aztán hagyták a fát dűlni a maga útján. De ha a motor ottmarad, úgy belenyomja a földbe, csákánnyal se igen tudták volna kiszedegetni a darabjait...

Változnak az idők...

Így fejtegeti Lévai László hosszan, részletesen a gépi munka nehézségeit. Még azt a merész kijelentést is megkockáztatja: — Mi Jóskával még most is elérnénk kézzel is annyit, amennyit a géppel teljesítünk fejenként.

Megkérdem próbaképpen: — Mit szólnának, ha egy szép napon az összes gépeket elvinnék innen a Bükkből, mondjuk a Mecsekbe?

Szinte felhorkan: — *Olyan nincs! Mostmár beleilleszkedtünk, mostmár nem csak mi, mindenki vonakodik a kézifűrésztől. Ha elromlik a villanymotor, csak szorongatjuk a benzinfűrészt a darabolásnál is inkább, minthogy naphosszat húzzuk a kézifűrészt ide-oda, ide-oda. Nem a mi idegünknek való már az. Mert a gép csak jobban halad, csak szaporább a munka vele. S különösen, hogy most ilyen vastag bükkösök vannak kilátásban, ilyen elmaradott öreg bükkösök, ezeket már nem is igen győznénk kézi erővel...*

Hiába no, változnak az idők, változnak az emberek!

Varga Domonkos

Útgyalu

Cseh Gyula (Kaposvár) újítása

Nagy jelentősége van az újításoknak és az erdészeti újítók által konstruált hasznos gépeknek a műszaki fejlesztés szempontjából. A következők során képekben bemutatott útgyalú például a fejlesztési határozat egyik célkitűzését, a feltáró utak építését segíti.

Cseh Gyula, a középsomogyi erdőgazdaság igazgatója újszerű útgyalut szerkesztett, amely 3 méter szélességben simára gyalulja és hengerli a gidres-gödrös földutat. A kardosfai erdészetben ez a gép 12 kilométer földutat tett már az autó számára is járhatóvá. Képünkön az útgyalu újítást láthatjuk munkában.

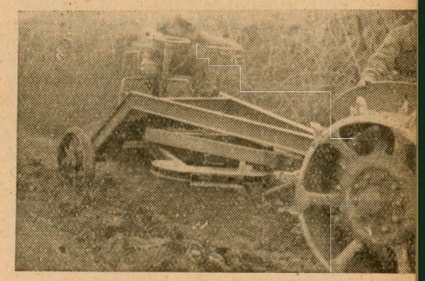

Két kerékkel állítják be a gépet, hogy a gyalu egyenletesen dolgozzon.

A ládát súllyal terhelik és vashengert kapcsolnak utána.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Bérezéssel kapcsolatos tapasztalatok a termelésben

A szocialista gazdálkodásban az anyagi ösztönzés az egyik legfontosabb alapja a munkának. Nézzük meg többféle összefüggésében ezt a kérdést.

A fakitermelésben

kedvező téli munkakörülmények esetén az ország minden részében a télen félig lekötött mezőgazdasági lakosság általában szívesen vállal munkát. Ebben a munkaviszonyban a pénzbérnek többnyire nincs meg az a sarkaló hatása, ami az állandó jellegű (éves, szerződött) munkásnál a teljesítménybérezés során tapasztalható. Ilyenkor a kedvezőtlen időjárás, sár, távolság szervezési hiányosságok, rossz szerszámok, gyakorlatlanság stb. miatt a napi teljesítmények rendkívül alacsonyak. Általában fele annyit termelnek döntés, fűrészelés, felkészítés) a csak téli fakitermelésre vállalkozó alkalmi munkások mint a huzamosabb fakitermeléshez szokott, kizárólag bérből élő, gyakorlottabb „favágók". Ezek az alkalmi munkások tüzelőfáért jönnek az erdőbe dolgozni. A munkanorma, a napi kereset az ő szempontjukból másodrendű kérdés.

A kétféle érdek összehangolását szolgálta az elmúlt év végén két jelentős munkaügyi intézkedés. Az egyik lehetőséget ad arra, hogy már néhány napi munka után is kaphasson a munkás tüzifát és a teljesítmény arányában fokozatosan emelkedő mértékben, egészen 45 ürm³ gally mennyiségéig. (Ebből természetesen elsősorban a saját szükségletét elégítheti ki, a feleslegét pedig szervezett formában a TÜZÉP veszi át megfelelő átvételi áron). A másik intézkedés a fakitermelők bérét emelte 10 százalékkal. Ez utóbbi (természetesen a fajuttatással párhuzamosan) a bérből élő dolgozókat érintette kedvezően. Megállapítható általánosságban, hogy lebecsüljük azokat a lehetőségeket, amelyekkel a fakitermelők teljesítményét növelni lehetne (szerszámkarbantartás, gallyfajuttatás, jobb szervezés, élelmezés stb.) pedig nagyon visszatartó és csalódást okozó hatása van bármely munkacsapatban annak ha csupán üres bíztatással, ígérgetéssel akarjuk elérni a nagyobb teljesítményt és a munkahelyen sok nap, hetek elmúltával is alig van néhány m³ kész faválaszték.

A folyó fakitermelési idényben nagyon sok munkás fordult

a motorfűrészek

felé. A tanulékonyak szívesen vállalják a gépkezelés mesterségének elsajátítását, mert a gyorsabb és könnyebb munka mellett némi gyakorlottság után már jelentősen nagyobb a kereset (forintban és gallyfában) mint a kézi termelésben. Mindenki rövid tájékozódás után azonnal belátja, hogy a havi norma teljesítése itt nem túlzott feladat, s a 20 százalékkal emelt bér, valamint a normán felüli mennyiség 50 százalékos emelt bére lehetővé teszi a mai viszonyok között is elismert magas keresetek elérését.

Az erdőgazdasági anyagszállítással

foglalkozó kocsisok bérezési tapasztalatai kedvezőek. A 2 év óta bevált napi normán felül fizethető 50 százalékos emelt bér (ugynevezett progresszív bér, felbér) a darabbérrendszer helyes alkalmazásával egyidejűleg a kocsisokat kellőképpen érdekeltté teszi a jól szervezett, ütemes munkavégzésben és lehetőséget ad más fizikai munkában elért kereseteknél nagyobb keresetek biztosítására anélkül, hogy a lovakat egyes napokon túlhajszolnák. Hiszen tudják, hogy egész hónapon át kell bírni a lovaknak is az iramot, ha jó keresetet akarnak elérni, s ezért vigyáznak a lóra, a szekérre, szerszámra, a munkabeosztásra, mert prémium is jár a kifogástalan fogatokért.

Legtöbb bér- és munkaügyi panasz

a rakodómunkások

részéről merül fel. Nem elég folyamatos a faanyagellátás a rakodókon és a járművek (tehergépkocsik, vagonok) ütemezése is csak ritkán olyan, hogy állandó, kiesés nélküli munkájuk legyen a rakodómunkásoknak. A munkaszervezés még minden rakodón tökéletesítésre szorul. Hiányzanak a munkaeszközök (capin, rönkemelő, tragacs, pallódeszkák, rudak, kötelek, csigák, kifogástalan londinafa stb.) de még feltűnőbb, hogy ezek használatát mellőzik a munkások (mert idegenkednek azoktól, gyakorlatlanok a kezelésükben stb.). A rakodók egyéb berendezései is hiányoznak (pl. repülővágány, alátétfák, csörlők, és méginkább bármilyen rakodó szerkezet) vagy rossz állapotban vannak. Ha hozzávesszük azt is, hogy a MÁV rakodókon a tolatások, a vagonok kiállítása, a munkások készenléti vagy egyéb kényszervárakozási ideje, akadályoztatások is a teljesítés, a kereset rovására mennek, akkor nem is lehet csodálkozni az állandó bérpanaszok miatt. Bár a fenti hiányosságok kiküszöbölése és a munka megjavítása jelentős mértékben emelheti a kereseteket, mégis ezen túlmenően is szükséges a rakodómunkások bérrendszerének sürgős felülvizsgálata, a munkaruhák és egyéb szociális juttatások felmérése, valamint ezeknek a legnehezebb erdőgazdasági munkáknak jobban megfelelő, valamennyi népgazdasági szektorban egyenlő mértékben elismert, egyforma bérezés érvényesítése.

Sokféle bérezési nehézség áll fent még

a gépi közelítés, szállítás

munkáinál is. Traktorosaink másféle munkát végeznek és más körülmények között dolgoznak mint a gépállomások vagy állami gazdaságok (kimondottan mezőgazdasági) traktorosai. Ott a sokszor túlerőltetett nyári idény után téli munkahiány jelentkezik, s ennek megfelelően a munkidény alatt a magas teljesítésekkel arányos nagyobb keresetek elérhetők. Ezzel szemben télen a munkaidő kitöltése a traktor javítási munkáival sokszor nem egészen reális, mint ahogy az időjárás is jobban megzavarhatja a munkaidényt. Ezzel szemben az erdőgazdaságban lehetséges a megszakítás nélküli (téli-nyári) munka és a javítási kampány helyett csak a ténylegesen szükséges legkisebb mérvű javítási idő alkalmazható, sőt tartalék-gép esetén (vagy ha a traktorista motorfűrészt, motorkapát és egyéb gépeket is vállalhat) a gépkezelő folyamatos termelőmunkája mindenképpen biztosítható.

Az erdei traktormunkák teljesítménybérezése még nem alakult ki. Ennek oka egyrészt, hogy 1953. év óta nincs olyan normás szervezet, amely országos normarendszerrel képes foglalkozni az üzemi munkavégzés mellett és attól függetlenül. Másrészt oka az erdei traktormunka kiforratlansága, szervezetlensége, rossz munkaeliátottsága, a gépi hibák, a traktoristák képzetlensége stb. Tapasztalataink szerint a faközelítésre nem megfelelő helyen és körülmények között (terep, út, erdő, szálfák, rönkök) állítják be a traktorokat. Gyakori az olyan kép, hogy lejtőn 0,2—0,4 m³ rönköt, szálfát vontat a traktor. Ilymódon természetesen nem lehet elérni olyan teljesítményt, amely bármilyen darabbérrendszer mellett reális, kielégítő keresetet is biztosít a gépkezelőnek és az esetleges kisegítő személyzetnek. A Szovjetunióban ma már például Sz—80 típusú traktorral egyszerre 8 m³-nél több szálfát vontatnak, és a 8 órai műszak teljesítménynormája 1000 m távolságra 70 m³. Nálunk, a különböző gépek normarendszerének kidolgozásán kívül felül kell vizsgálni az erdei traktormunkákról régebben készült normákat, hogy a november 1. óta jelentősen felemelt alapórabérekkel megfelelő anyagi érdekeltséget érvényesíthessünk a traktoros munkáknál.

Mindent összefoglalva megállapíthatjuk, hogy az erdőgazdasági normarendszerünk és bérezésünk fejlődésben nem maradt el a népgazdaság többi ágazatának bér- és normarendszere mellett, s bár egyes munkáknál sürgős továbbfejlesztésre, és kiegészítésre szorul, a munkanormák feltétlenül hozzájárulnak a termelékenység emelkedéséhez és a tervszerű gazdálkodáshoz.

Abonyi István
osztályvezető

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

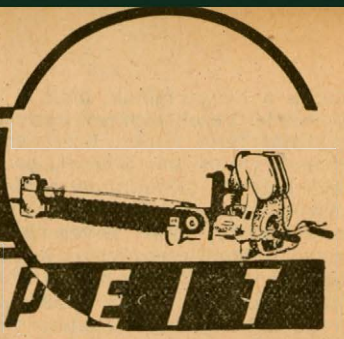

Felkértük Radó Gábort, az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdőmérnökét, a gépesítési csoport egyik tevékeny dolgozóját, hogy lapunk olvasói számára ismertesse a motorfűrészek és egyéb erdőgazdasági gépi berendezések szerkezetének, kezelésének, karbantartásának, javításának, felhasználási módjának alapkérdéseit. A most megindúló cikksorozattal segítséget akarunk adni részben a fakitermelést és az egyéb gépi munkát végző erdőgazdasági dolgozóknak, részben pedig azoknak az erdészeknek, akik a gépi munkák közvetlen irányításával foglalkoznak. Az elméleti ismeretek mutatják meg a helyes utat, amelyen haladnunk kell és azután kitartó gyakorlati munkára van szükség, hogy a gép kezelője minél rövidebb idő alatt elérje azt a színvonalat, amely az önköltség csökkentéséhez, a termelékenység állandó növeléséhez szükséges.

Alapelvnek kell tekinteni, hogy

a motorfűrészt olyan dolgozó kezébe szabad csak adni, aki a szükséges ismereteket elsajátította,

aki szakszerűen tud vele bánni és ismeri a géppel kapcsolatos balesetelhárítási és egészségvédelmi óvórendszabályokat.

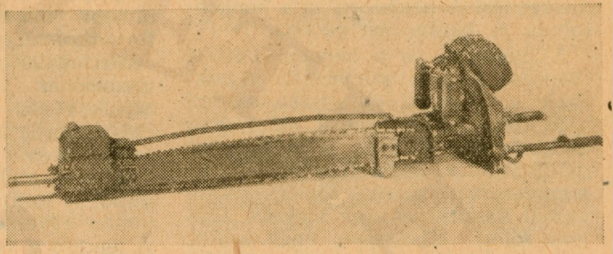

Minthogy a hazai erdőgazdaságban most elsősorban a Csehszlovák Köztársaságtól beszerzett MRP motorfűrészekkel dolgoznak, ennek a fontos erdőgazdasági gépnek az ismertetésével kezdjük meg az Erdőgazdaság gépesítési cikksorozatát.

I. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ szerkezeti leírása, működése és üzeme

Az „MRP" motoros láncfűrész motoros részből és fűrészelő részből áll.

A) A motorfűrész motoros részének további részei:

1. motor, 2. hűtőszerkezet, 3. porlasztó, 4. gyújtószerkezet, 5. üzemanyagtartály, 6. gázszabályozó, 7. fogantyú, 8. hangtompító és 9. indítószerkezet.

1. A motor benzinüzemű, álló, egyhengeres, kétütemű kényszer léghűtéses, központi öblítésű. Furata 68 mm, lökete 68 mm, henger űrtartalom 248 cm^3, teljesítménye 5,5 LE, fordulatszáma 3800/perc, motorsúlya 20,75 kg.

A motor a fűrészlánc mozgatásához és ezzel a tulajdonképpeni fűrészeléshez szükséges erőt szolgáltatja, amely az üzemanyagban rejlő hőenergiát mechanikai munkává azáltal alakítja át, hogy zárt térben az üzemanyagot elégetve, nyomást állít elő. A hengér belsejében a benzin a levegő oxigénjével egyesülve néhány ezredmásodperc alatt robbanásszerűen ég el, s ennek következtében a megnövekedett nyomás a hengerben a dugattyút lefelé löki. A dugattyú egyenesvonalú mozgását a hajtórúd és a forgattyústengely forgómozgássá alakítja és az utóbbi a tengelykapcsolón és hajtóműn keresztül hozza mozgásba a fűrészláncot.

A motor két részből áll; éspedig: *a)* külsőrészből (henger, hengerfej és forgattyúház és *b)* forgattyús hajtóműből (dugattyú a gyűrűkkel, dugattyúcsap, hajtórúd, forgattyústengely és lendítőkerék).

a) A motor külső részei csavarokkal vannak összeerősítve, felül a hengerfej és a henger között rézaszbeszt, alul a henger és a forgattyúház között pedig papírtömítés van.

A henger a motor leglényegesebb része, miután ebben mozog a dugattyú. Hűtés céljából kívülről bordázattal van ellátva. Könnyű fémötvözetből készül, edzett, minőségi acélhüvellyel bélelve. A hengerfalat tükörsimává csiszolják, hogy a súrlódás és kopás minél kisebb legyen és a dugattyúgyűrűk jól tömítsenek. A henger falán pontos méretű szívónyílás van, amelyet a szívócsatorna köt össze a porlasztóval, továbbá az átömlőnyílások az átömlőcsatornákkal, melyek a forgattyúházat kötik össze a hengerrel és a kipuffogónyílások, amelyeket a kipuffogócsatornák kötnek össze a hangtompítóval. A kipuffogó és átömlőnyílások nincsenek egymással szemben, hanem az átömlőnyílásokat a kipuffogókhoz képest oldalt helyezték el. A kétoldalról összeütköző keverék a henger felső részében felfelé irányul, így a friss keverék az elégett keverék égéstermékeit kiszorítja a hengerből a kipuffogó csatornába. A motorban a gáz ki- és beáramlását maga a dugattyú vezérli, ezért szelepeket nem alkalmaztak. A henger égési tere a legkedvezőbb félgömbalakú. Ide nyúlik be a hengerfejbe csavart gyújtógyertya, amely a keveréket meghatározott időpontban meggyújtja. A sűrítés 1/6-ra történik, azaz a dugattyú a keveréket hatodrészére nyomja össze. A hengerfejen elhelyezett dekompressziós szelep feladata, hogy különösen télen a motor beindítását megkönnyítse, az elégett, de visszamaradt gázok rajta keresztül eltávolíthatók és kinyitásával a túlmelegedett motor megállítható legyen.

A henger alsó része a forgattyúházba torkolik. A forgattyúház könnyűfémöntvényből készül és ebben forog a görgős és golyós csapágyazott forgattyústengely. A porlasztón keresztül beszívott keverék a forgattyúházba jut és itt kapja az ún. elősűrítést is, ezért igen gondosan van tömítve, hogy a nyomás el ne szökjön, vagy szíváskor ne szívjon idegen levegőt. A forgattyústengely csapágyait ezért külön tömítő gumigyűrűkkel (Simmering) látták el. A forgattyúház alsó pontján van a leeresztőcsavar, melynek kicsavarásával a motor túltáplálása esetén a felesleges keverék bocsájtható le, vagy a forgattyúház átmosása ezen keresztül végezhető.

b) A forgattyús hajtómű a motor mozgórészeiből áll. A dugattyú a motor igen fontos része, több feladatot kell teljesítenie. Az égésnél keletkezett nagy nyomást a dugatyyú veszi fel és adja át a hajtómű többi részének, tömít a hengerben, létrehozza a szívást, sűrítést és a többi ütemet. A meleget elvezeti és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

átadja a hengerfalnak, amit a levegő hűt le. Vezeti egyenes irányban a hajtórúd felső részét. Ezért anyaga és a megmunkálás pontossága a lehető legjobb. Alumínium ötvözetből készül, miután könnyűség, nagyobb fordulatszám, jobb hővezetés, így nagyobb kompresszióviszony, ezáltal nagyobb teljesítmény érhető el vele. Hátránya, hogy jobban kopik és nagyobb a hőtágulása. Üzemközben a henger anyagának hőmérséklete 150—200 C fok, a dugattyú hőmérséklete pedig kb. 300 C fok, ezért a dugattyút kisebbre méretezik a henger átmérőjénél, különben felmelegedéskor nekiszorulna a hengerfalnak és berágódást okozna.

A dugattyú és a henger közötti tömítést a dugattyúgyűrűk végzik. Ezek a dugattyú palástjába esztergált hornyokban vannak elhelyezve és különböző hőfokon is tökéletesen tömítenek. A dugattyúgyűrűket finomszemcsés, szürke, tömör öntöttvasból készítik és úgy vannak egymás fölött elhelyezve, hogy a felmetszésük sohasem kerül egymásfölé, hanem mindig 90—120 fok eltéréssel helyezkednek el. Az öntöttvasgyűrűk rugalmasan szorulnak a hengerfalhoz, a szerelésnél azonban nagyon kell ügyelni, mert rideg és könnyen törik.

Kopott dugattyúgyűrű cserélése a javítási részben kerül majd tárgyalásra. Oválisra kopott hengerben a dugattyúgyűrű cserélése már nem segít, az új gyűrűk nem tudnak a megkopott hengerfalra felfeküdni és a teljesítmény állandóan csökkenni fog a tömítetlenség folytán. A hengerfal azért kopik oválisra, mert a jobbra forgó forgattyústengely miatt az erős nyomás a henger baloldalára szorítja a dugattyút. Főleg a henger felső része kopik, ahol a nyomás nagy, az olajozás viszont a magas hőfok következtében tökéletlenebb.

A dugattyú a nyomásnak és a lendítőnek segítségével mozog váltakozva fel és alá. Ahol irányát változtatja az a holtpontja, a két holtpont közötti távolság a löket, melynek nagysága 68 mm.

A dugattyú két oldalán két nyílás van, amelyben krómnikkel acélból felületi edzéssel készült cső, a dugattyúcsap van elhelyezve. Ez adja át a dugattyúra ható nyomást a hajtórúdnak. Annak ellenére, hogy a dugattyúcsap beszerelését olajban előmelegített dugattyún végzik, a bemelegedett motornál a dugattyúcsap a kitágult furatban mozoghat és a hengerfalhoz érve azt súlyosan megrongálhatná. Ezért a csap két végére ennek megakadályozására biztosító gyűrűket szereltek.

A dugattyúcsapot a forgattyús tengellyel a hajtórúd köti össze. A hajtórúd a dugattyúcsaphoz bronzpersellyel, a forgattyús tengelyhez pedig görgőscsapággyal csatlakozik. A hajtórúd felső feje olymódon van a dugattyúcsapra ráhúzva, hogy a hajtórúd ingamozgást és ugyanakkor a dugattyúcsappal és a dugattyúval együtt fel- és lefelé irányuló mozgást végezhet. A persely könnyen olvadó csapágyfémmel van kitöltve, melynek az a feladata, hogy helytelen olajozás esetén a csapágy berágódását megakadályozza. Ilyen esetben a csapágyfém kiolvad anélkül, hogy a hajtókar erősebben megsérülne. Javításnál csak a perselyt kell csapágyfémmel újból kiönteni és a csap méretére finoman felfúrni.

A hajtórúd és a forgattyústengely alakítja át a dugattyú egyenesvonalú mozgását forgómozgássá. A forgattyústengely kiegyensúlyozására a tengelyre a dugattyúval ellentétes oldalon ellensúlyt alkalmaztak. A forgattyústengely hajtó vége a centrifugális tengelykapcsoló felillesztéséhez horonyban végződik. Másik végén van elhelyezve és vele együtt forog a lendítő, melynek feladata, hogy tömegének tehetetlenségi nyomatékával a dugattyút mindkét holtpontján átsegítse és a motor egyenletes járását biztosítsa. A lendítő a ventillátorral és az indítókoronggal, valamint a mágnessel egy szerves egészet képez.

A kétütemű motor munkafolyamatát két ütemben végzi, amely két ütem alatt a forgattyústengely egyet fordul, tehát minden fordulatra esik egy hasznos ütem. A kétütemű motor azért tudja az egész munkafolyamatot 2 ütem alatt elvégezni, mert a hengerben a dugattyú mindkét oldalán, azaz alatta és felette is, egyidőben történik a munkafolyamat.

Első ütem: A dugattyú az alsó holtpontból felfelé haladva felső szélével bezárja az átömlő és kipuffogónyílásokat (ezzel további keverék már nem juthat a hengerbe, viszont további elégett termék sem távozhat) és a hengerben lévő keveréket összenyomja. A felfeléhaladó dugattyú egy darabig növeli a forgattyúház térfogatát, ezáltal a dugattyú alatt légritkítást idéz elő. Amikor a dugattyú alsó széle nyitni kezdi a szívónyílást, elkezdődik a keverék beáramlása, a dugattyú továbbhaladva a forgattyúházban további légritkítást idéz elő, vagyis szívás történik, ezáltal a motor a porlasztón keresztül benzin és levegőkeveréket szív a forgattyúházba. Az első ütemben tehát a dugattyú alatt a forgattyúházban *szívás*, míg a dugattyú felett a hengerben *sűrítés* következik be.

Második ütem: A gyújtógyertya elektródái között átugró elektromos szikra az égési térben összesűrített keveréket meggyújtva a hirtelen égés következtében nyomás keletkezik, amely a dugattyút lefelé nyomva azt a *munka végzésére* kényszeríti. A dugattyú felső holtpontból lefelé halad, a hengerben terjeszkedés történik, lent a forgattyúházban a dugattyú alsó szélével elzárja a szívónyílást, itt megkezdődik az elősűrítés. A dugattyú közel az alsó holtponthoz nyitja a kipuffogó és az átömlőnyílásokat, ezzel a henger égési tere a külső légtérrel és a forgattyúházzal kerül közvetlen összeköttetésbe. A dugattyú lefelé továbbhaladva a forgattyúházban elősűrített keveréket az átömlőcsatornákon keresztül a dugattyú fölé a henger égési terébe nyomja, az elégett égéstermékek pedig saját nyomásuk és részben a beáramló friss keverék tolóhatása, illetve öblítőhatása következtében a kipuffogó nyílásokon keresztül a *szabadba áramlanak*. A frisskeverék az elégett gáz helyét foglalja el. A második ütemben tehát *munkavégzés* és *kipuffogás*, valamint a henger munkaterének friss keverékkel való *töltése* következik be. A két ütemben végzett munkafolyamat a motorban állandóan ismétlődik.

A porlasztót a szívócsatornára szerelik, amely a dugattyú alá a forgattyúházba vezet. Amikor a dugattyú felfelé halad, a már ismertetett módon szívás történik, a motor a porlasztón keresztül benzinolaj és levegőkeveréket szív a forgattyúházba. A cél az, hogy minél többet szívjon be, vagyis a motor töltése minél nagyobb legyen. Hogy mennyit szív be, az függ a *fordulatszámtól*, ugyanis nagy fordulatszámnál a szívónyílás rövidebb ideig van nyitva és fordítva, valamint a *porlasztó állításától*, mert ha a gázemeltyűvel több gázt adunk, több keverék jut a motorba, ha visszavesszük a gázt és ezzel nem engedünk be keveréket, lefojtjuk a motort. A dugattyú lefeléhaladásakor a beszívott keverék elősűrítése a forgattyúházban *1,5 atm.* nyomást hoz létre. Ez azért szükséges, hogy a nyomás alatt lévő keverék a dugattyú által később kinyitott átömlőnyílásokon feltóduljon a dugattyú fölé, maga előtt kitolva az elégett keverék égéstermékeit. A dugattyú felfelé haladva a dugattyú felett sűrít, alatta tehát szív. A dugattyú sűrítéskor a keveréket hirtelen összenyomja, s ez a gyors sűrítés következtében *300 C fokra* felmelegszik, a nyomás pedig *8—10 atm.-re növekszik*. A hengerben sűrítéskor levegő és apró szemcsékre elporlasztott benzin és olaj van. Összenyomáskor a porlasztott benzinszemcsék közelebb kerülnek egymáshoz, felmelegszenek, a gyújtógyertya szikrájára az égés gyors, robbanásszerű lesz Ha a motor hűtése, valami okból tökéletlen, a motor áthevül, az összenyomott keverék még a dugattyú felső holtponti állása előtt annyira felmelegszik, hogy izzó korom stb. hatására is a túlmeleg keverék *öngyulladása* áll be, ami a dugattyút még felső holtpont elérte előtt visszafelé igyekszik lökni. A benzin öngyulladási foka a motorban kb. *350 C fok* és ez szab határt a magasabb kompresszióviszonynak. Az öngyulladás igen erős nyomáshullámokat hoz létre, amelyek nagy erővel ütik a dugattyút és a dugattyúcsap, valamint csapágy erős rongálódását okozza, ezért igen káros jelenség, ami a motor teljesítményét rohamosan lerontja.

(Folytatjuk)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdészbecsület megcsúfolása

Szakfelügyelői jelentésemből: *„Bálint Lajost, a szobi erdészet kerületvezető erdészét november 3-án este letartóztatásba helyezte a szobi rendőrség, az állam vagyonának hűtlen kezelése, lopás, sikkasztás, hivatali hatalommal való visszaélés gyanúja miatt.“*

Azóta már a nyomozás befejeződött, a gyanú beigazolódott. Hűtlen kezelés, lopás, sikkasztás mind-mind igaz... Most már a bíróságon a sor, hogy méltó büntetéssel sújtsa Bálint Lajost, aki ezzel örökre búcsút mondott az erdészpályának, pedig még alig kezdte el, alig múlt el két-három esztendő, amióta kikerült az iskola padjai közül.

Nézzük meg hát, ki is ez a Bálint Lajos?

1935. december 11-én született, tehát 20 esztendős fiatalember, még katona sem volt. Két és fél évvel ezelőtt végezte el az erdésztechnikumot Sopronban. Hogy milyen eredménnyel, nem tudom; elvégezte, erdész lett. Eleinte beosztott, később kerületvezető, komoly feladatokkal és felelősséggel.

Az elmúlt két és fél év alatt ez volt a harmadik munkahelye. Ide fegyelmi úton került. Új munkahelyén eleinte még némi igyekezetet tapasztaltunk nála, de később hiába kerestük őt a munkahelyén, a vágásokban, a csemetekertekben, az erdősítések színhelyén. Csak ritkán találtuk ott. Sokkal könnyebb volt megtalálni a községben, a kocsmában. De az is előfordult, hogy otthon találtuk az ágyban fekve, délutánjában, munkaidő alatt, előző napi és éjszakai „fáradalmait“ pihenve.

Hiába volt minden figyelmeztetés, fegyelmi eljárás baráti beszélgetés. Még a fegyelmi kihallgatásra is ittas állapotban állított be. Azt mondta, hogy azért iszik, mert úgyis hamarosan elviszik katonának.

Nos, hát nem viszik el. Legalább is egyelőre nem. Hiába kapta meg behívóját, *nem öltheti magára néphadseregünk egyenruháját, mert nem érdemes arra.* Előbb ítél a bíróság.

De hát miért?

Azért, hogy ivott, hogy elhanyagolta munkáját, hogy igazolatlanul mulasztott? Nem, nemcsak azért!

Ahhoz, hogy mindennap ihasson néhány korsó sört, néhány féldecit és egy-két félliter bort, ahhoz, hogy a hozzászegődött barátokat és álbarátokat nap-nap mellett vendégül láthassa az ipolydamásdi, vagy letkési kocsmában, ahhoz pénz kellett, sok pénz kellett. A 900—1000 forintos fizetésből ennyi kiadásra még legényembernek sem futja, *máshonnan kellett a pénzt előkeríteni.*

Bankot kirabolni veszélyes dolog. Üzletbe betörni szintén kockázatos. No, de ott az erdő, a gondjaira bízott hatalmas vagyon. Ha keveset elvesz belőle, meg sem látszik, észre sem veszi senki. Az erdészet messze van, főútvonalat nem is kell érinteni, a kertek alatt is el lehet hozni néhány kocsi fát. Az erdészet és az erdőgazdaság vezetői főleg motoron, vagy autóbuszon járnak. Biztos, hogy nem jön rá senki.

Ilyen megnyugtató gondolatmenet után jött a tett. Az első kocsinál nem történt baj, a másodiknál sem. Ni-ni, ez egészen jól megy!

A harmadiknál, a tizediknél sem jött közbe semmi, a huszadiknál sem, még a harmincadik, negyvenedik kocsi is elment a kertek alatt baj nélkül.

De a negyvenhatodik már nem.

„Addig jár a korsó a kútra...“ közmondásnak igaza van. A negyvenhatodik szekérnek át kellett hajtani a főútvonalon, igaz hogy estefelé járt az idő, de pont arra poroszkált egy erdőgazdasági motoros. Igazoltatás, bárca nincs, erdészetnél vizsgálat, befizetés nem történt. Vevő az erdésznek fizetett, hol van a pénz?

Az események peregnek, a rendőrség is bekapcsolódik.

Az elfogott szekér tulajdonosa úgy véli, hogy ne csak ő szenvedjen, bemond egy-két nevet, ezek újabb nevekkel jönnek elő, az újból érintettek szintén s a végén kiderül, hogy Ipolydamásdon 46 családot érint az ügy, negyvenhatan vásároltak fát közvetlenül az erdésztől, vagy az erdész megbízottjától.

Mert úgye, ilyen nagy üzleti ügyet egyedül nem lehet lebonyolítani, segítség kell hozzá. Így jött aztán létre egy KFT — *korlátlanul felelőtlen társaság* —, amelynek tagjai időnkint önállósították magukat és Bálint tudta nélkül is kötöttek üzleteket és persze a befolyt jövedelmet nem mindig vallották be neki.

A fa ára 150—500 Ft volt szekerenként. Az ár a szerint változott, hogy a vevő termelte és szállította-e haza a fát (150.— Ft), vagy a társaság termelte és a vevő szállította (300.— Ft), vagy pedig a társaság termelte és szállíttatta haza az anyagot (500.— Ft).

Persze a termelések helyének megválasztása sem volt valami szakszerű, nem olyan helyen vágtak, ahol az állomány szempontjából kívánatos lett volna. Olyan területeken, ahova még telepíteni kellett volna, ritka, kopárosodásra hajlamos, véderdő jellegű erdőrészleteket „vettek kezelésbe“. Az volt a lényeg, hogy könnyen elérhető, de mégis eldugott hely legyen. Mondhatom *megdöbbentem, amikor a meredező tuskókat, megtépázott fiatalosokat láttam.* Mennyi becsületes ember munkája veszett így kárba, mennyi verejtékes munka vált hiábavalóvá!

Nos, hát *ilyen ember volt* ez a Bálint Lajos.

Persze ilyen élet mellett nem csoda, hogy *nem teljesítette a terv-feladatait.* Az is természetes, hogy *a munkavállalók ott hagyták,* hiszen kölcsönös bizalom nélkül dolgozni, jól dolgozni nem lehet. Az is érthető, hogy *egyesekkel* — főleg egyké fiatal lánnyal — *kivételezett* és ezeknek 50—60 forintos napi keresetet „hozott össze“ anélkül, hogy megerőltették volna magukat, más dolgozókkal pedig durván, igazságtalanul bánt.

Ritkán fordul elő, hogy ennyit írnánk egy emberről, különösen olyan emberről, akiről jót mondani még a legjobb akarat mellett sem lehet, akinek hasznát alig-alig vette az erdőgazdaság, a népgazdaság. Mégis úgy vélem, hogy ezúttal nem volt hiábavaló és az erdőgazdaságunk dolgozói okulni fognak ebből az elrettentő példából.

Prókay Gyula
Vác

*

A SZERKESZTŐ MEGJEGYZÉSE: Prókay Gyula elvtárs cikkét az erdészetvezetők, igazgatók és az erdészeti technikum igazgatójának figyelmébe ajánljuk. Úgy tekintsék Bálint Lajos húsz éves erdész lezüllését, hogy ilyen esetek elkerülhetők lennének, ha az oktatás jobb lenne és ilyen ember talán nem is kapna oklevelet; ha az erdészetvezetők és igazgatók többet és főleg érdemileg foglalkoznának beosztottjaikkal és különösen a fiatalokkal.

A SZÜRKENYÁR

telepítésének alapvető kérdéseit tárgyalja Kopeczky Ferenc tanulmánya

Az Erdő

most megjelent ez évi első számában. Bevezetőleg több fontos elvi kérdést tisztáz, amelyeket érdemes a szürkenyár csemetenevelésének rendkívüli jelentőségére való tekintettel megjegyezni. Kopeczky Ferenc a következőket írja:

„Minthogy a szürkenyár, a nemesnyárak után, egyik leggyorsabb növekedésű, a termőhely iránt kevésbé igényes és igen jó faanyagot szolgáltató nyárfajtánk, széleskörű felkarolása teljesen indokolt. Koltay Györggyel több ízben rámutattunk arra, hogy a rezgőnyár kiirtása folytán a szürkenyár — amely a fehér- és rezgőnyár természetes kereszteződéséből jön létre —

úgyszólván teljesen eltűnt erdeinkből.

Az aránylag igen kevés, főként sarjeredetű facsoport kivételével mindenütt

csak fehérnyár

állományok fordulnak elő. Ez a legfőbb oka, hogy a nyárcsemete-kertekben nevelt csemetéknek is csak igen elenyésző hányada szürkenyár. A bajon egyáltalán nem segíthetünk azzal, hogy a fehérnyár-állományainkat, a magot és csemetéinket ‚szürkének‘ kereszteljük el.“

A tanulmány során eddigi kísérletek alapján Kopeczky Ferenc azt javasolja, hogy olyan magtermő állományokat telepítsünk, amelyek csak nőivarú fehérnyárakból és hímbarkás rezgőnyárakból állanak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

A sakktanulás módszerei

Mielőtt rovatunk részletesen foglalkozna az egyes felvetődő sakkproblémákkal, bevezetőleg érdemes tisztázni a sakktanulás módszerét.

A sakkot mindig ugyanabból az állásból kezdik, tehát a játékra előre fel lehet készülni. Aki eredményesen akar sakkozni, annak igyekeznie kell minél többet elsajátítani a sakkelméletből. Elvben ugyan lehetséges, hogy a játszó helyben, a játszma közben mindig megtalálja a jó folytatást, de ez nem valószínű. Amit a legkiválóbb sakkozók több mint ötszáz év alatt fárasztó munkával kiszámítottak, az több mint amire egy ember néhány óra alatt képes lenne. Biztosíthatjuk az olvasót, hogy mindazok, akik ma eredményesen sakkoznak, eredményüket kizárólag a sakkelmélet ismeretével érhetik el. Nyilvánvalóan *nem is olyan rossz dolog* — mondjuk a tizedik lépésig — *ugyanolyan jól játszani, tehát ugyanolyan jól is állni, mint a világbajnok.* Ehhez pedig nem kell egyéb, csak egy kis szorgalom.

A sakktanulás első módszere volna erősebbekkel, az elméletet ismerő sakkozókkal játszani. Ez a módszer azonban igen hosszadalmas és sok-sok ezer játszma elvesztése elkedvetlenítené a kezdőt.

Célszerűbbnek látszik a legegyszerűbb állásokon és a legkönnyebb végjátékokon kezdeni a tanulást és ezekből kiindulva fokról-fokra haladni a nehezebb állások felé. De ez a módszer is évekig tartana. *Elfoglalt, dolgozó sakkozók, akik csak néha foglalkozhatnak néhány órát a sakkal, legjobban teszik, ha idejüket megosztják a játék és a tanulás között és a tanulásban is bizonyos kipróbált egyszerű utat választanak.*

A sakkmegnyitások elmélete igen széles terület és a kezdő könnyen eltévedhet, különösen, ha rendszertelenül kezd kalandozni a rengeteg változat között. A sikeres munka titka: inkább keveset, de jól! *Egészen kiváló versenyzők, nagymesterek voltak, akik évtizedeken át mindig ugyanazt a megnyitást játszották.*

A lehetséges nyitólépések mindegyikére *először egy változatot megtanulni alaposan és jól — ez bevált módszer és a tanulnivalót leegyszerűsíti, körülbelül a tizedére.* A tanulást elősegíti, ha a versenyeken előforduló, hasonló megnyitású játszmákat újságokból, könyvekből összegyűjtjük.

Fontos kérdés: *melyik megnyitást válasszuk?*

Természetesen a legjobbat — hangzik a felelet. Sajnos nem ilyen egyszerű. A sakkban ma még nem lehet legjobb megnyitásról beszélni s talán a sakkjáték sohasem válik ennyire egyszerűvé. Ma *az elmélet több, egyaránt jó és bevált nyitást ismer* és a játszma előrehaladásával is megmarad ez a bizonytalanság: *gyakran lehet szabadon választani több, egyenlő erős, egyformán jó lépés, terv között.*

Másként kell a megnyitást választani világossal, mint sötéttel. Világos kezdi a játékot, egy húzás előnye van, és ez a nyílt, támadó játékban hasznosítható a legjobban. Sötétnek óvatosan kell kezelni a nyitást, jobb ha zártan kezeli, amíg tisztjeivel játékba tud jönni.

Mindezek alapján *a nyitások tárgyalását* — a beérkezett kívánságoknak megfelelően — *a francia védelemmel fogjuk megkezdeni.*

F*I*L*M

Kati és a vadmacska

Vajon megszelidíthető-e a természetes környezetéből kiragadott kis vadmacska-kölyök? — Erre a kérdésre ad választ új színesfilmünk, amely Magyarország egyik legkevésbé ismert gyönyörű táján, a radványi erdőben játszódik. Az erdőben talált kismacskát Kati, az erdőmérnök kislánya veszi pártfogásába, s bár a kis védencet házimacskájuk neveli, megerősödve, kitör vadmacska-természete, — visszaszakerül az erdőbe, igazi otthonába. De ezzel párhuzamosan *megelevenedik szemünk előtt az erdő világa; apróvadjaival, ragadozóival, az erdő védelmezőivel, az erdészekkel, s a szabadon élő, játszadozó kis vadmacskákkal, esetlenségük minden kedvességével. Kollányi Ágoston,* a film írója és rendezője, *Vancsa Lajos,* a csodálatos felvételek alkotója nagy fába vágta a fejszéjét, amikor a sikeres Homoki-Nagy természetfilmek után hasonló vállakozásba kezdett. Azt hittük, hogy már nem is lehet újabb ötletekkel jönni. A film azt bizonyítja, hogy a korábbi természetfilmek még nem aknáztak ki minden lehetőséget. A „Kati és a vadmacska" sziporkázó ötletességével, az állatok szinte színészi szerepeltetésével, a tájak és hangulatok, a történet és a jelenetek kedvességével méltán számíthat sikerre. Újszerű és ötletes, megérdemli a dicséretet.

KERESZTREJTVÉNY

VÉRTES HEGYSÉG

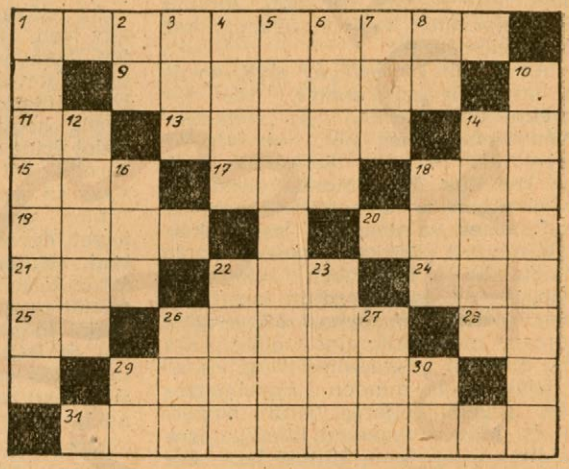

Vízszintes sorok: 1. Történelmi maradvány a Vértesben. 9. Régi magyar tánc. 11. Az ábécé eleje (!). 13. Kitekint. 14. Állóvíz. 15. Szín. 17. Z. Ty. V. 18. Hogyan — oroszul. 19. Való. 20. Szibériai folyó. 21. Út. 22. Jugoszláviai város. 24. Háziállat. 25. Keresztül. 26. Ököl belseje. 28. Igekötő. 29. Tűzijáték-kellék. 31. A Vértes egyik szép pontja.

Függőleges sorok. 1. Rom a Vértes hegységben. 2. . . . ium, veszélyes kábítószer. 3. Mint vissz. 18. 4. Női név. 5. A Vértes erdeiben is előforduló, díszes piros bogyójú növény (4. kocka kettős betű). 6. Ekkora időtartamra szól népgazdasági tervünk. 7. Erre épül fel a test. 8. Gödröt csinál. 10. A Vértes szép kilátópontja. 12. Birka teszi. 14. Ezt meg a diák teszi. 16. Testrész. 18. Élvezet. 22. A reakciós észak-atlanti szövetség rövidítése. 23. A hasfal megrepedése nyomán támadó bélkitüremlés. 26. A bátor igéje. 27. Zavaros köd! 29. Olasz folyó. 30. A. L.

Beküldendő a vízszintes 31. és a függőleges 10.

Beküldési határidő a megjelenésétől számított két hét.

Helyes megfejtés: Fahelyettesítés, Kisebb faimport (fölösleges s-betű!), Forgácsok.

Nyertesek: Varga Géza Szeleste, Rakonczai Józsefné Szob, Göllei Gyula Keszthely, Gelencsér u. 2.

Hibaigazítás: Sajnálatos sajtóhiba folytán december 25-i keresztrejtvényünk két meghatározása nem helyes. A vízszintes helyesen: Jó ételre mondod (és nem: jó életre), a függőleges 39. pedig AN (és nem: NA).

Megfejtés (1955. 24. szám): Télapó szép játékai — Karácsonyi fenyő — Diótörő.

Nyertesek: Ölveti Éva Guth, Pásztor Apolinárné Tiszanána, Németh János Pécs.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

A kerületi szervek fásításának kivitelezéséről jelent meg részletes utasítás az Erdészeti Értesítő múlt évi 49—51. számában. Az utasítás, amelyet az országos erdészeti főigazgató a földműyelésügyi miniszterrel és a pénzügyminiszterrel együttesen adott ki, szabályozza, hogy miképpen kell eljárni abban az esetben, ha a közületi szervek a külterületen létesítendő fásításaik kivitelezésére adnak megbízást.

Az újításokról és találmányokról szóló minisztertanácsi rendelet végrehajtásáról az erdőgazdaságok, valamint az Országos Erdészeti Főigazgatóság felügyelete alá tartozó egyéb vállalatok, intézetek és intézmények területén való végrehajtásáról az országos erdészeti főigazgató az Országos Találmányi Hivatal elnökével egyetértésben részletes utasítást adott ki. A 80 oldalas utasítás az *Erdészeti Értesítő* tavalyi 49—51. számának mellékleteként jelent meg.

A KÖTELEZŐ ERDEI FAMAG ÉS CSERJEMAG VIZSGÁLATRÓL. Az erdészeti főosztály közli, hogy a Ráckevei Magyvizsgáló Laboratórium jelentéséből megállapítást nyert, hogy az erdőgazdaságok, a magkészletek minőségi felülvizsgáltatását elhanyagolják. A főosztály felhívja a figyelmet, hogy a házilag elvégzett magvizsgálatokon felül az ERTI által végzett magvizsgálatok továbbra is kötelezőek. A laboratórium pontos címe: Erdészeti Tudományos Intézet Magvizsgáló Kísérleti Állomása, Ráckeve, Pest megye.

Ügyesen oldotta meg Deák Ferenc mérai erdészetvezető a termelőmunkások védőital ellátását. A nehézség az volt eddig, hogy az üzemteervnek megfelelően egymástól és a lakott helytől egyaránt távollevő kis munkáslétszámot foglalkoztató termelőhelyeken miként lássák el forró védőitallal a dolgozókat. Rendszerint kiadták a szükséges anyagokat s a munkások maguk főzték meg. Ez az eljárás nem felel meg a célnak, munkaidőt rabol el a legtöbb helyen nem is tudják mindig megvalósítani. A mérai erdészet szállítható üstöt szerelt egy taligára s azt ezen a télen az erdészet ponilova viszi az egyik termelési helyről a másikra.

Elhúnyt Böndör István, a dunaártéri erdőgazdaság erdészetvezetője. Böndör elvtárs munkáját mindig nagy szakértelemmel és körültekintéssel végezte, megbecsült és értékes harcosa volt pártunknak.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft

Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:
Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Csekkszámla: 61.012

Fiókszámla: MNB 46

Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

33557-689/2 — Révai (Fel.: Nyáry Dezső
Példányszám: 3950

Cobolytenyésztés a szovjet erdőségekben

A habarovszki határterület erdőségeiben, a Bureja, az Amgun és az Uda folyó partján tanyázik a világon a legértékesebb selymes, sötét dúsprémű coboly. Minthogy az emberi kapzsiság ezt az értékes prémet szolgáltató kis ragadozót egészen szűk területre szorította vissza, a Szovjetunióban most arra törekednek, hogy a cobolytenyésztésre alkalmas erdőségekben ismét elterjesszék. Ezért kíméleti vadtenyésztő telepet létesítettek és a csapdába fogott állatokat a Jakut Össz-Szövetségi Köztársaság és a csitai terület erdőségeiben terjesztik el.

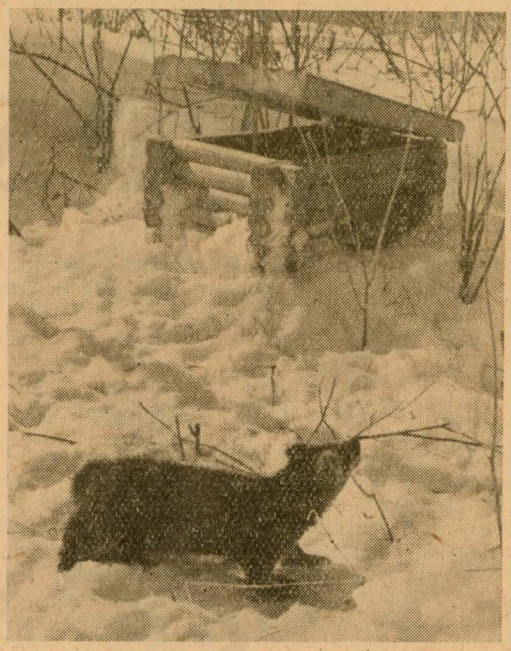

A coboly — tudományos nevén Martes zibellina — a menyétfélék családjához tartozik. Hasonlít a mi nyusztunkhoz, de füle nagyobb és hosszú, erős végtagjai vannak. A kifejlett példány 55—60 cm-re megnő, farka 15—18 cm. Vizek partjain él, mókusokra, nyulakra, madarakra vadászik, de megeszi a különböző növénymagvakat, a gyümölcsöt és a mézet is. Minél egységesebben kékesszürke színű a téli bundája, annál értékesebb. A világ prémpiacán legértékesebb a szibériai cobolyprém, gallért, kucsmát, bundabélést készítenek belőle. Valamikor — mint ismeretes — a prémesállatokban gazdag vidékeken prémmel fizettek adót is, természetesen a coboly a legértékesebb adófizetési eszközök közé tartozott. A tajga vidékén most újra elterjeszti a szovjet prémesállatgazdálkodás ezt a fontos és értékes prémesállatot.

A cobolytenyésztéshez az erdőkben szabadon élő cobolyokat fogják be csapdák segítségével. A tőrbecsalt vadakat azután szétosztják a különböző vadtenyésztő telepeknek. — Képeink egy ilyen vadbefogást mutatnak be. Az elsőn: a coboly közeledik a csapdához, a másodikon: Kazancev vadász kiveszi a cobolyt a csapdából.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

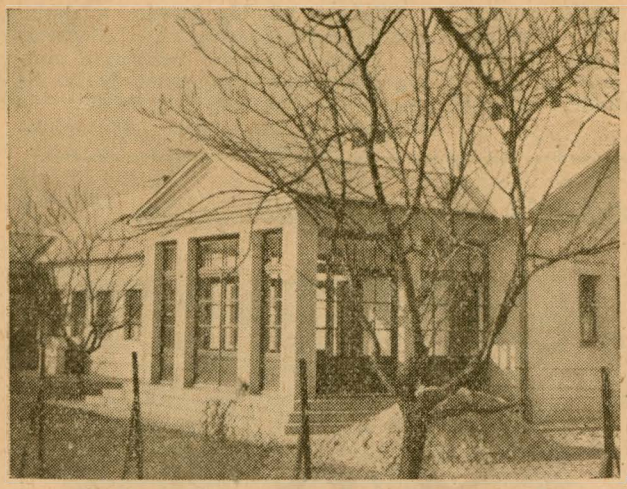

Ez a takaros, teraszos kis ház a Hárosi Falemezművek újévi meglepetése: az újonnan megnyílt bölcsőde.

A „legjobb játszó", Megyeri Katika. Örömmel kezd hozzá nagy munkájához, a második mackó széjjelszedéséhez.

A hárosiak bölcsődéje

Végigjártuk az új bölcsődét. Mintha Guliver liliputi országa elevenedett volna meg. Az egyik teremben apró kis asztalok, székek sorakoznak egymás mellett, a falon tréfás állatképek a hosszúnyakú zsiráfról, a ravasz rókáról, a gyáva nyusziról, könnyen, játszva ismerkedhetnek meg az apróságok az állatvilág alakjaival. Az asztalokon játék sorakozik; egymás mellett, mackó és kis csacsi, ló és baba, összerakható kockák és kisebb-nagyobb labdák, minden kis lakó válogathat kedve szerint.

A „totyogóban", az egy-két évesek otthonában négy „személyes" járókában töltik a nap nagyobb részét a kicsik.

Mindent megtalálunk itt a bölcsődében, ami szükséges a kicsinyeknek. A fürdőszobában apró kis tusolók, játéknak tetsző fürdőkádak sorakoznak egymás mellett. De korszerűen van berendezve az átvevőhelyiség, a mosókonyha, a varrószoba, a konyha, a raktár is, mindez a kis lakók gondtalan, nyugodt életét szolgálja.

Így élnek az apróságok az új bölcsődében, örömmel, vidáman, gondtalanul . . .

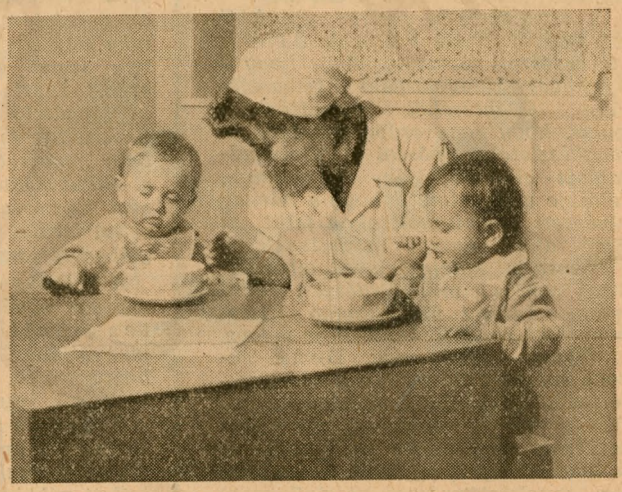

A „legjobb evő" a kis Megyeri Zsuzsa. Nem elég az ízletes étel, még a kanalat is el akarja nyelni.

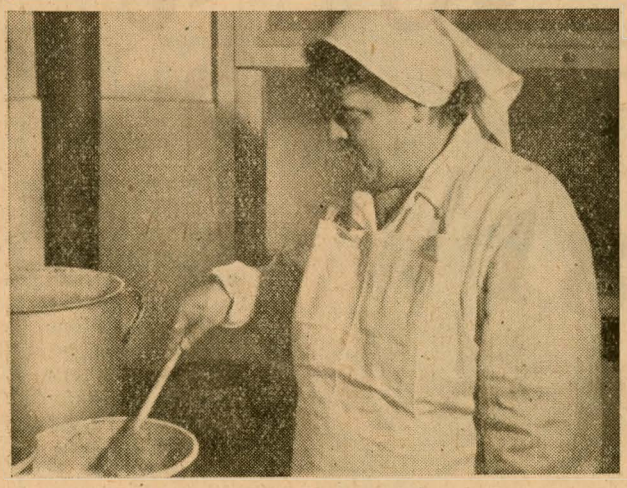

Kati néni a szakácsművészet mestere. Ő főz a gyerekeknek. Célja: az apróságok ugyanolyan jó húsban legyenek mint ő.

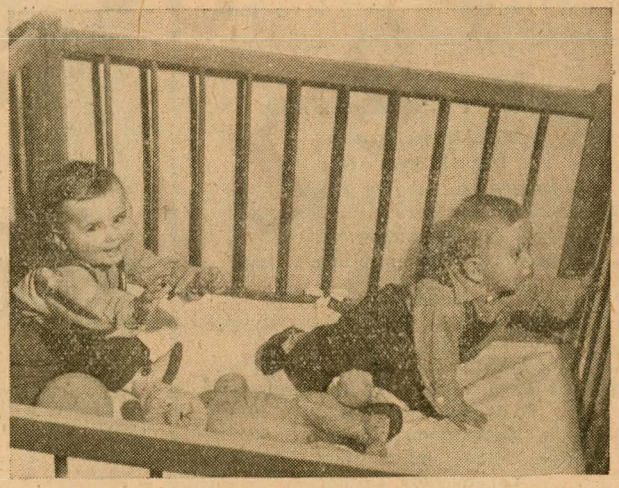

A „legjobb alvó" Szappanos Miki már megelégelte a játékot, saját ágyába szeretne menni, hogy soron kívül szundíthasson egyet.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

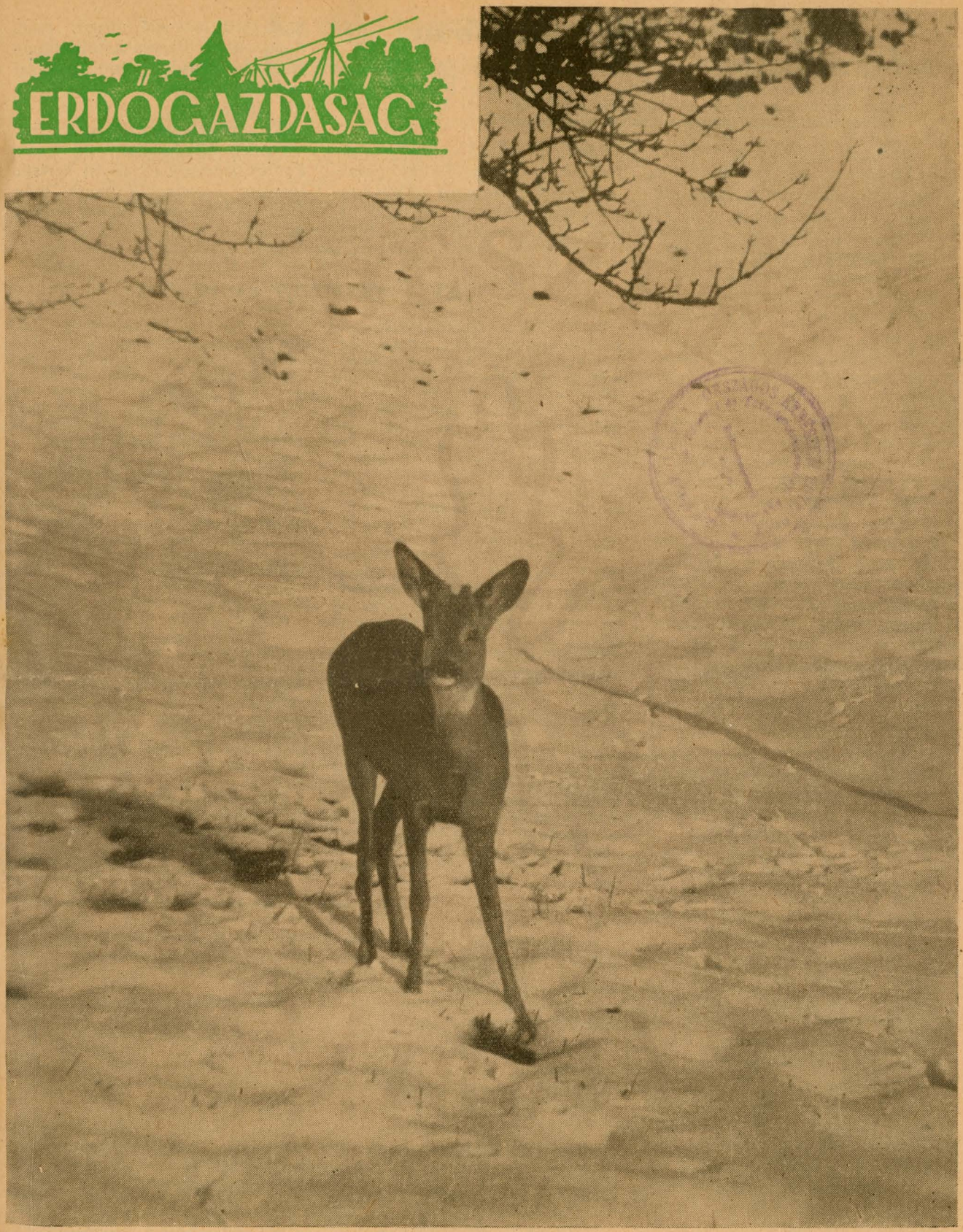

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság fényképpályázatáról: Fiatal őzbak a Bükkben
(Erdey Gyula felvétele)

X. ÉVFOLYAM 3. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. FEBRUÁR 5

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Két hét a Szovjetunióban

A közelmúltban hírt adtunk arról, hogy a Szovjetunióban járt turisták első csoportjával három erdőgazdasági és faipari dolgozó is látogatást tett Moszkvában és Kievben. Közülük most Bedő Tibor, a keletbükki erdőgazdaság igazgatója számol be élményeiről:

Az első turistacsoporttal én is kiutaztam a Szovjetunióba, mégpedig Moszkvába. Nem vagyok író, hogy azt a sok élményt, amelyben két hét alatt volt részem, igazán szemléletesen el tudjam mondani. Azt szeretném csupán néhány példával megmutatni, hogy milyen újtípusú ember a szovjet ember.

Szembetűnő a szovjet emberek nagy műveltsége és kulturális igénye. Igen sok múzeumot, képtárat meglátogatott a mi turista csoportunk s nem volt olyan időpont, amikor ne lett volna zsúfolt a Lenin múzeum, a Kreml múzeum, a Forradalmi múzeum, a Tretyakov képtár, s mindaz a hely, ahol mi megfordultunk. Találkoztam Moszkvában több esztendeje tanuló magyar egyetemi hallgatókkal, diákokkal s ők mondták el, hogy ez mindig így van és már az általánosiskolai tanulók is gyakran írnak dolgozatot egy-egy festményről vagy múzeumi élményükről.

Fegyelmezettségben is sokat tanulhatunk a szovjet emberektől. Munkahelyükön és szabadidejükben egyaránt megnyilvánul ez a fegyelmezettség. A Sztálin autógyárban, ahol ugyancsak jártunk, mondták el, hogy a nyolcórás munkaidőt az üzem munkásai kivétel nélkül jól kihasználják, nincsenek lógosok s ami szintén megszívlelésre és figyelemre méltó, nincsenek felesleges emberek. Közlekedésünk során tapasztalhattuk a pihenő emberek udvariasságát, előzékenységét, figyelmességét és az itt megnyilvánuló fegyelmezettséget. Sehol nincs tolongás. Még a világhírű Metrón sem, amely szinte embermilliókat szállít naponta.

A szovjet erkölcs jellemvonásai ezek. Rám talán a legnagyobb benyomást mégis az tette, amit a Sztanyiszlavszkij Színház büfféjében tapasztaltam. Itt megvalósították az önkiszolgálást. A szépen megterített asztaloknál a hűsítő italok, gyümölcs- és édességkülönlegességek minden tolongás nélkül rendelkezésre állanak. Tolmács útján azonnal megkérdeztem, hogy nem fordult-e elő olyan eset, hogy valaki fizetés nélkül távozott. Csak mosolyogtak s úgy mondták: „Soha nem fordult elő ilyen eset".

Szilánkok ezek csupán két hét rengeteg élményéből, én csak ennyit mondok el, talán turista társaim kiegészítik majd más élményekkel ezt a rövid beszámolót.

Egy üzemi lap gondjai

Egyre több és több versenyhíradó jelenik meg az egyes erdőgazdaságok kiadásában. Több mint féléve már mi is havonta megjelentetjük üzemi lapunkat, *a Tükört.*

Mint a *Börzsöny* szerkesztőjének cikkében olvastuk, az üzemi lap szerkesztése komoly és sok vitára, megbeszélésre, alapot adó feladat. A Tükör megjelent számait a mi dolgozóink is megvitatták, hibáinkat megbírálták. Minden szám a dolgozók észrevételeinek figyelembevételével készült s fejlődött.

Vannak azonban olyan kérdések is, melyeket mindenkit megnyugtató módon ezeken a megbeszéléseken nem tudtunk eldönteni. Ezeknek a terjedelemhez mért megszorítással a Tükörben is helyt adtunk. Ilyen volt például *az üzemi lapban megjelenő bírálat tartalmának és hangjának kérdése,* meg például az is, hogy a puszta versenykiértékelésen kívül mit tartalmazzon a lap.

Rendeztünk egy Tükör-ankétot is. Ezenkívül a pártszervezet és a szakszervezet külön is foglalkozott a Tükör megsegítésével. *Gyűjtjük a más erdőgazdaságok üzemi lapjait is.* Igyekeztünk feldolgozni ezeknek a módszereit, átvenni tőlük az általunk iránytmutatónak látottakat.

Különösen az erdőgazdasági lapok összehasonlításakor merült fel az az óhaj, hogy *kívánatos lenne országos szinten is üzemi lap ankétot tartani.* Valószínűleg mások is küszködnek a tapasztalatlansággal, ami ezeknek az üzemi lapoknak, a mienkével együtt közös gyermekbetegsége.

El kellene dönteni, hogy a mi olvasmányosságra törekvő, rövid, színes cikkes, tréfásan, csipkelődően bíráló hangunk-e a helyes, vagy inkább hosszabb, tanulmányszerű, elemző laptípus a megfelelőbb. Esetleg a kettőnek — mert véleményem szerint ez a két laptípus alakult ki — a keveréke.

Fontos kérdés, hogy szűkebb szerkesztőbizottság írja-e a lapot a munkáslevelezők adatainak feldolgozásával, vagy egészen tágkörű munkatársi gárda. Ez a terjedelem kérdését is érinti. Mi például a Börzsöny szerkesztőjével szemben *keveseljük* a négy oldal terjedelmet, különösen, ha kliséket is közlünk, amit pedig elengedhetetlennek tartunk.

Egyszóval az üzemi lapok szerkesztéséhez több segítséget kérünk, országos ankétot, rendszeres bírálatot.

Kováts Lajos
Szendrő

A Közgazdasági Szemle januári számában megjelent *Tömpe* István országos erdészeti főigazgató tanulmánya népgazdaságunk faellátásának egyes kérdéseiről. Ismerteti a fakérdésnek világgazdasági és hazai problémáit, majd részletesen kifejti, hogy a műszaki fejlődés a fakérdés megoldásának döntő tényezője és ugyanakkor rávilágít a fakérdés jobb megoldásának közgazdasági vonatkozásaira.

Levelezőink jutalmazása. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság az elmúlt év legjobb levelezőit, akik az Erdőgazdaság hasábjain leveleikkel, cikkeikkel komoly segítséget adtak, pénzjutalomban részesítette. A megjutalmazottak: *Holy* Zoltán Győr, *Tóth* István Nagymaros és *Gaál* Irma Szőreg. Ugyanakkor a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat igazgatója jutalomban részesítette *Herczegh* Piroskát, aki a szerkesztőségben a levelezések ügyét eredményesen intézi.

Könyvjutalom levelezőinknek. Az elmúlt negyedév legjobb levelezőit az Erdőgazdaság szerkesztősége könyvjutalomban részesítette. A következők kaptak könyvjutalmat: *Turi* László Szeged, erdészeti technikum, *Gaál* Irma Szőreg, *Füleki* László Mátrafüred, *Bagi* József Galyatető, *Pestalics* László Szegedi Falemezgyár gőzfűrész telepe, *Máriás* Ferenc Körtvélyes, *Papp* József Pápa, *Bschäden* Emil Nagycenk, *Baráth* János Szegedi Falemezgyár gőzfűrész telepe, *Hangyál* Tibor Guth, *Kujáni* István Kecskemét, *Nagy* János Sárvár, *Brellós* Tamás Szeged, erdészeti technikum, *Bognár* Mihály Alsógöd, *Mihalik* János Esztergom, *Erdélyi* László Sárvár.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az új termelői faárak — az anyagtakarékos gazdálkodás szolgálatában

A Minisztertanács határozata alapján 1956. február elsején — egyelőre csak az erdészet területén — életbelépnek az új termelői faárak. Átlagosan mintegy 85 százalékkal emelkedik a faanyagok ára, ezen belül a tüzifa termelői ára 28 százalékkal, *a rönk-árak pedig mintegy 350 százalékkal emelkednek.* A termelői faárak emelkedése *a fogyasztói árakat nem érinti.*

Az erdőgazdaságok tehát február 1-től kezdve az új termelői ár alapján gazdálkodnak. Ugyanígy a fűrész- és lemezipari, valamint a vegyes faipari üzemek is az új termelői árak alapján veszik át a rönköt az erdőgazdaságoktól, illetve a félkészárút a FÜRFA számára az új termelői áraknak megfelelő árakon számlázzák. Július 1-ig, amíg a termelői faárak országosan életbelépnek, a régi és az új ár közötti különbözetet a FÜRFA Vállalat számolja el. Ezt a különbözetet részben fedezi az az összeg, amivel eddig a népgazdaság az erdősítéseket támogatta: február 1-től ugyanis — és ez az új erdőgazdasági árrendszer másik jelentős tényezője — *az erdősítési költségeket az erdőgazdaságok saját jövedelmükből végzik.*

Hosszú hónapokon keresztül több erdőgazdaságban, fűrész- és lemezipari üzemben folytatott *kísérleti termelés, árazás előzte meg az* Országos Erdészeti Főigazgatóságnak az új termelői faárakra vonatkozó javaslatát. A kísérletek *meggyőző erővel bizonyították, hogy a termelői árak felemelése nélkül az erdőgazdaság, valamint a fűrész- és lemezipar műszaki fejlesztése nem folytatódhat megfelelő formában.*

A Központi Vezetőség novemberi határozata a műszaki fejlesztésről a mi területünkre alkalmazva még sürgetőbbé tette az árrendszer átalakítását, mert más okok mellett az alacsony iparifa árak is azt okozták, hogy a fával, *ezzel az értékes nyersanyaggal,* amiből jelentős mértékben behozatalra is szorulunk, *rosszul és pazarló módon gazdálkodtunk.* Az eddigi ár nem biztosította, hogy a rendelkezésünkre álló faanyagot gazdaságosan használjuk fel. *Nem biztosította az anyagtakarékosságot, a helyes technológiát, hanem a népgazdaságnak jóformán minden területén az erdőtől, a fát felhasználó bányákig, bútorgyárakig, építő iparig stb. pazarláshoz vezetett.* Kirívó jelenségeket fedett fel az árak elemzése: hogy az importfából készült talpfa olcsóbb volt, mint a hazai betonalj, hogy a bányászati fa anyagpazarló használata olcsóbb volt, mint a fapótló megoldások alkalmazása, hogy a távvezetéknél a faoszlop felébe sem került a cementoszlopnak. Így volt érthető, hogy *sok esetben az erdőgazdaságokban nem volt érdemes fokozottabb mennyiségű iparifát előállítani,* hogy *a fűrész- és lemezipari üzemekben nem törekedtek kellőképpen a fa fajlagos kihasználásának megjavítására.* Következésképpen *a fa importjánál sem mutatkozhatott lényeges csökkenés.*

A második ötéves tervben — az új termelői faárak alapján — *most már lényegesen drágább, nagyobb értéket képviselő fával kell dolgozni erdőgazdaságainknak, faipari vállalatainknak.* Az új faárak *megkövetelik* az anyagtakarékos új technológiák kidolgozását. Nem kétséges, hogy a mai fatermelési utasítás, az eddigi ipari technológia alkalmazása is elegendő volna, hogy a termelés rendjének és fegyelmének biztosításával az erdészet területén az eddiginél jobb eredményeket érjünk el. Ezzel azonban nem elégedhetünk meg!

Vállalataink, üzemeink vezetőinek legfontosabb kötelessége most, hogy *olyan új technológiák kidolgozását és életbeléptetését oldják meg, amelyek az új árrendszer* — a drága és értékes fával dolgozás — *előnyeit kihasználhatóvá teszik.* Nem vitás ugyanis, hogy az új árrendszer hatása alatt automatikusan növekszik az erdőgazdaságok, a faipari vállalatok jövedelmezősége, csökken az önköltsége, de a változás ebben a pillanatban *csak névleges.* A régi, elavult technológiák, az eddig megszokott anyagpazarló eljárások fenntartása egy-kettőre komoly veszteséget eredményezhet, — ugyanakkor *az új árrendszerhez igazított új és haladott termelési módszerek, technológiák alkalmazása a jövedelmezőség komoly és jelentős, reális emelkedéséhez fog vezetni.* Ezen az új úton tudjuk továbbfejleszteni erdőgazdaságunk műszaki teljesítőképességét, ezen az úton tudjuk felszámolni a fűrész- és lemezipari és egyéb faipari üzemeink viszonylagos műszaki elmaradottságát.

A Központi Vezetőség novemberi határozata kimondja, hogy *„termelői árrendszerünket úgy kell átalakítani, hogy fokozottabban serkentsen az anyaggal, különösen az importanyaggal való takarékosságra".* Az új termelői faárak most ennek a célkitűzésnek a megvalósítására adnak lehetőséget az erdészet területén. Használjuk ki a lehetőségeket! *Hatalmas anyagtakarékossági mozgalomnak kell kibontakoznia* a Minisztertanács határozata nyomán!

Nagy felelősség ez, de lelkesítő feladat. Az erdőgazdaságok, faipari üzemeink dolgozói megállták a helyüket az első ötéves terv nagy feladatainak teljesítésében. Egész bizonyos, hogy most is megértik, mit kíván tőlük a népgazdaság fejlődése, hazánk jövője.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A MEDOSZ Évkönyve

Bőséges tartalommal, sok olvasnivalóval, tetszetős külső formában jelent meg a Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezetének 1956-os évkönyve. Az Évkönyv szakszervezeti tanácsadója sok fontos munkaügyi kérdésben ad tájékoztatást. A cikkek és riportok elvezetnek Tokajtól Kínáig, a szépirodalmi részben pedig Móricz Zsigmond, Tömörkényi István, Veres Péter, Urbán Ernő írásait olvashatjuk. Ára: 6.— forint.

Az erdészutánpótlás is hozzászól

Folyik a vita az erdőgazdaságban az erdészutánpótlásról, tehát rólunk is, erdésztechnikumi hallgatókról. Húsunkba vág ez a kérdés, azért is szólok most hozzá.

Egyetértek Tuskó László igazgató elvtárssal és Holy Zoltán felügyelő elvtárssal abban, hogy *valóban igen nagy a lemorzsolódás* az erdésztechnikumon. *Az én osztályom hatvanról huszonnyolcas létszámra olvadt le.* Nem hinném azonban, hogy ennek egyetlen oka, hogy a technikumi hallgatók nem erdészgyerekekből tevődnek össze. Mindenféle bonyolult okok közrejátszanak itt. Az viszont igaz, hogy *akik megmaradtunk valamennyien nagyon szeretjük az erdőt,* tele vagyunk lelkesedéssel és várjuk, hogy mielőbb kikerülhessünk a gyakorlatba. De azt is várjuk, hogy *gyakorlati életünk kezdetén megkapjuk a kellő támogatást és segítséget.* S bizony amint halljuk ez a segítségnyújtás az erdőgazdaságok részéről még nem mindig kielégítő. Talán jó lesz erre is gondolni, ha nem akarjuk egyoldalúan megítélni a kérdést.

Brellós Tamás
technikumi hallgató, Szeged

Szeged januárban is erdősített

A csongrádmegyei erdőgazdaság szőregi csemetekertjében dolgozom és örömmel számolhatok be arról, hogy a decemberi és januári enyhe időjárást kihasználva a kertben aligalig szünetelt a csemetekiemelési munka. Tavaszi tervünket már nagy részben teljesítettük, mert ebből 300 ezer feketefenyő és 350 ezer erdeifenyő-csemetét már január elejéig elszállítottunk. A csapadékos időjárás miatt nem tudtunk géppel emelni, de kézi erejű munkával is igen szép volt a teljesítmény.

Gaál Irma
munkacsapatvezető, Szőreg

A magas teljesítmények mesterei

A Szovjetunió fakitermelőipari minisztériuma és a fakitermelő és papíripari munkások szakszervezetének központi bizottsága nemrégiben végezte el az értékelését a dolgozók munkaversenye 1955. évi harmadik negyedévi teljesítményeinek tekintetében. A szocialista munkaverseny győztesei az alkalmazott géptől függően megkapták a *„legjobb villanyfűrészes"*, a *„legjobb villanyfűrészkezelő darabolásnál"*, a *„legjobb traktorista"*, a *„legjobb közelítő csörlőkezelő"*, a *„legjobb darukezelő"*, a *„legjobb gépkocsivezető"* stb. elnevezést. Érdemes megvizsgálni, hogy milyen eredményeket értek el a Szovjetunió fakitermelő gépkezelőinek legjobbjai egy negyedév alatt.

A. D. Kuznyecov, az Arhangelszklesz fakitermelő kombinát Laveli fakitermelő gazdaságának dolgozója villanyfűrésszel 8082 köbméter fát döntött ki, napi átlaga 158 köbméter volt és a normát 252 százalékra teljesítette, *Sz V. Lebegyev* ugyanennél a műveletnél a Gorklesz kombinát Szjavi fakitermelő gazdaságában 9044 köbmétert döntött, 129 köbméteres napi átlaggal és 209 százalékos normateljesítéssel.

Darabolásban kiemelkedett a Velski fakitermelő gazdaságban dolgozó *I. A. Gorbunov*, valamint a Lokcsimi gazdaságban dolgozó *I. N. Plakszin* teljesítménye. Az előbbi egynegyedév alatt 8324 köbmétert darabolt, napi átlaga 89 köbméter volt, normateljesítése 138 százalék, míg az utóbbi 8796 köbmétert darabolt fel 125 köbméteres napi átlag és 180 százalékos normateljesítés elérésével.

Traktoros közelítésben KT—12-es traktorral az Uszty-Ugyini fakitermelő gazdaságban dolgozó *Sz. Sz. Moszkvixtyin* 4266 köbmétert ért el 54 köbméteres napi átlag és 115 százalékos normateljesítéssel. Sztalinyec 80-as traktorral a Laji fakitermelő gazdaságban dolgozó *P. A. Bajtov* ért el magas teljesítményt. Eredménye 5557 köbméter volt a negyedév alatt, napi átlaga 55,6 köbméter, normateljesítése 121 százalékos. Csörlős közelítésnél pedig kiemelkedik a Kulmini fakitermelő gazdaságban dolgozó *S. Jakunov* csörlőkezelő teljesítménye; negyedév alatt 7800 köbmétert közelített ki csörlővel és 100 köbméteres napi átlagot, 142 százalékos normateljesítést ért el.

Rakodási munkálatoknál darus felterhelésben a legkiválóbb eredményt a Monzeni fakitermelő gazdaság dolgozója, *Á. E. Sac* érte el, negyedév alatt 12 305 köbmétert terhelt fel, 142 köbméteres napi átlaggal és 142 százalékos normateljesítéssel. Hasonlóképpen jó eredményt ért el daruval *V. P. Csuvakin* az Igrini fakitermelő gazdaság dolgozója: 12 128 köbmétert teljesített, napi átlaga 140,5 köbméter, normateljesítése 150 százalékot jelentett. Csörlős rakodásnál kiemelkedett a Peszkovi fakitermelő gazdaságban dolgozó *A. A. Kopütov* csörlőkezelő, valamint a Makszatyihini fakitermelő gazdaságba dolgozó *V. D. Szedov* teljesítménye. Előbbi a negyedév alatt 9266 köbmétert terhelt fel 141 köbméteres napi átlaggal és 182 százalékos normateljesítéssel, míg az utóbbinak teljesítménye 7864 köbméter volt, ami 116,4 köbméteres átlagos teljesítmény és 147,2 százalékos normateljesítést jelentett.

A „legjobb gépkocsivezetők" közül kiemelkedik a Lobvini fakitermelő gazdaság gépkocsivezetőjének, *J. M. Kosztandinak* a teljesítménye. Negyedév alatt 4521 köbméter faanyagot szállított ki 55 köbméteres átlagos napi teljesítmény és 178 százalékos normateljesítés alapján. Hasonló jó eredményt ért el *V. V. Volkov*, az Afanaszjevi fakitermelő gazdaság gépkocsivezetője: negyedév alatt 3651 köbmétert szállított ki, napi átlaga 53,3 köbméter, normateljesítése pedig 137 százalékot tett ki.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az állami ellenőrzésről *

Az Állami Ellenőrzés Minisztériumának jogai és kötelességei

Rozs-László György

Az Állami Ellenőrzés Minisztériumának hatáskörét, illetőleg feladatait nemrégiben szabályozták,** s ez a hatáskör és feladat sok tekintetben eltér az ÁEK ellenőrző tevékenységétől. Az eltérés lényegében abból adódik, hogy az új szabályozás nagyvonalúbban, de ugyanakkor részletesebben és világosabban tartalmazza a minisztérium ellenőrző feladatának elvi kifejtését, másfelől a minisztérium alapvető feladatainak konkrét meghatározásánál fokozottan domborodik ki az a körülmény, hogy az ÁEM a legfőbb államigazgatási, illetőleg államhatalmi szerveknek, a Minisztertanácsnak, a Népköztársaság Elnöki Tanácsának, illetőleg az Országgyűlésnek ellenőrző apparátusa. Ennek megfelelően az alapvető feladatok tartalma is növekszik.

Jelentős eltérést mutat a régivel szemben az új szabályozás több tekintetben az ellenőrzés hatékonyságának biztosítására vonatkozó rendelkezéseket illetően, amint nemcsak a feladatok és célkitűzések súlybeli változása indokolt, hanem az a tapasztalati tény is, hogy a hatékonyságot biztosítani hivatott korábbi törvényes lehetőségek erre nem bizonyultak elegendőknek. Kétségtelen, hogy az állami ellenőrzés hatékonyságát biztosító törvényes lehetőségek önmagukban is jelentősek, de helyes alkalmazásuk nélkül puszta létükkel a kívánt eredmények elérésére nem vezethetnek. A vizsgálati témák helyes megválasztása és az ellenőrzések magas színvonalú lefolytatása mellett elsősorban a törvényben adott jogok helyes gyakorlása és kötelességek teljesítése biztosíthatják az ellenőrzés hatékonyságát.

A törvény egyrészt az ellenőrzés eredményes lefolytatásának feltételeit biztosítja, másrészt az ellenőrzés eredményeinek realizálását, illetőleg az ellenőrzés eredményességét mozdítja elő.

Az ellenőrzés eredményes lefolytatását

biztosító rendelkezések az ÁEM-nek is biztosítják azt a jogot, hogy az ellenőrzés alá tartozó szerveknél bármikor ellenőrzést tarthasson. Tartalmában változatlan a tanulmányozás hatékonyságát biztosító az a rendelkezés is, amely az ÁEM arra illetékes munkatársainak jogot ad a kollégiumi üléseken és az ellenőrzött szervek egyéb értekezletein való részvételre.

Mind az ellenőrzés, mind a tanulmányozás során joga van az ÁEM meghatalmazott ellenőrének az ellenőrzés alá tartozó szerv vezetőjétől és más alkalmazottaitól a szükséges adatok rendelkezésre bocsátását kívánni. Az ellenőr erre vonatkozó kívánságára az ellenőrzés alá tartozó szerv akár az ellenőrzés folyamata alatt, akár a tanulmányozás során a kívánt okiratok bemutatásán kívül köteles szóban és írásban felvilágosítást vagy magyarázatot is adni. Az utóbbi rendelkezés alkalmas és hivatott arra is, hogy magyarázó nyilatkozatot az ellenőr már a vizsgálat során olyan időben kérhessen, amikor az a vizsgálat eredményes továbbfolytatásához szükséges. A vizsgálat közben kapott írásbeli felvilágosítás, illetőleg magyarázat szükségtelenné teheti a felelőssé tett személyektől a jegyzőkönyvben megállapított körülményekre vonatkozó külön írásbeli magyarázat adását, illetőleg arra csak akkor lesz szükség, ha a jegyzőkönyv azon túlmenő megállapításokat is tartalmaz a felelős személyre vonatkozóan, mint amire már menetközben írásbeli magyarázatot adott. Természetesen, ha a jegyzőkönyvben rögzített hiba elkövetője a jegyzőkönyv aláírása után újabb írásbeli magyarázatot kíván adni, ettől őt elzárni nem lehet. Ilyen esetben azonban az újabb írásbeli magyarázat adása nem késleltetheti a vizsgálat befejezését. Ez alól a végrehajtási utasítás kiveszi az ellenőrzött szerv vezetőjét, mint akinek a vizsgálati jegyzőkönyv egész tartalmára kell magyarázatot adnia.

Változatlanul fennáll az ÁEM kiküldöttének arra vonatkozó joga, hogy az ellenőrzés alá tartozó szerv működésének tanulmányozása, illetőleg ellenőrzés céljából a szerv bármely helyiségébe beléphessen és az ellenőrzött szerv vezetőjének az a kötelessége, hogy az ellenőrzés zavartalan elvégzését a szükséges feltételek biztosításával elősegítse.

Változatlanul jelentős biztosítéka marad az ellenőrzés eredményes lefolytatásának a vizsgált szerv által adandó dokumentumok megkövetelésére való jog, a szakértők igénybevételére való jog és az ÁEK ellenőreinek a bizonyítékok valóságának gondos ellenőrzéséért és a megállapítások tárgyilagosságáért fennálló fegyelmi felelőssége.

Az ellenőrzés realizálása

A vizsgálati jegyzőkönyv elkészítésénél, mint a realizálás első fázisánál, előtérbe lép az ÁEM-nek a szocialista törvényesség feletti ellenőrzési feladata. Az ÁEM ellenőrei az ellenőrzés során megállapított jogszabálysértésekről vagy egyéb lényeges hibákról és fogyatékosságokról kötelesek vizsgálati jegyzőkönyvet készíteni és a vizsgálati jegyzőkönyvben megállapított jogszabálysértésekre, vagy egyéb hibákra és fogyatékosságokra vonatkozó tények mellett meg kell jelölni azok okát és következményeit, valamint a jogszabálysértést vagy egyéb hibát elkövető személyeket is. Ezzel kapcsolatban kiemelem, hogy az állami ellenőrzés minisztere utasítási jogkörében arra adhat utasítást az állami szerv vezetőjének, hogy a vizsgálat által feltárt jogszabályellenes eljárást szüntesse meg, a társadalmi tulajdonban okozott kár megtérítésére az egyéb előfeltételek mellett is ugyanígy csak azt kötelezheti, akinek jogszabálysértő magatartása folytán következett be a kár. Az állami ellenőrzés miniszterének fegyelmi büntetés kiszabására irányuló jogköre pedig a bürokratikus eljárásban, a késedelmeskedésben, a pazarlásban, valamint az állami fegyelem megsértésében vétkes személyek mellett elsősorban a jogszabályok megszegésében vétkes személyekre terjed ki.

Ebből a meggondolásból folyik a végrehajtási utasításnak az a rendelkezése, hogy a vizsgálatok során feltárt tényeket minden esetben a törvények, határozatok és más jogszabályok, valamint a vezető szervek egyéb utasítása és rendelkezése alapján azokból kiindulva és azokra való utalással kell megállapítani. Mindezekből okszerűen következik a végrehajtási utasításnak az a további rendelkezése, amely szerint „törvényes rendelkezés, kormányhatározat vagy egyéb jogszabály be nem tartására, illetve megsértésére vonatkozó megállapításnak tartalmaznia kell a be nem tartott rendelkezés vagy jogszabály pontos meghatározását".

(Befejezés a következő számban.)

* *Részlet az Ellenőrzési Szemle 1955. 10—11. számából. (A Többtermelés januári száma nyomán.)*

** *Az ÁEM-nak hatásköréről szóló 1955. évi 28. sz. trv.*

Egy elfelejtett értékes fafajunkról, a fűzről írt érdekes tanulmányt Koltay György Kossuth-díjas, a mezőgazdasági tudományok kandidátusa az Erdészeti Kutatások tavalyi 4. számában. Az Erdészeti Tudományos Intézet közleményeinek anyagában szerepel még Csiszár Imre értekezése a fatömgetáblák szerkesztési problémáiról, Babos Imrének, a mezőgazdasági tudományok doktorának tanulmánya a nyárfások homokbuckán előforduló megjelenési formáiról, Járó Zoltán a lösz alapkőzet talaj- és erdőtípusairól, Marjay Zoltán beszámolója a nyármagtárolási kísérletekről, végül Hauer Lajos foglalkozik azokkal az eredményekkel, amelyeket a mezővédő erdősávok állatvilágának kialakítása tekintetében végzett előzetes vizsgálatok mutatnak.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft, félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdészet külföldi kapcsolatai az elmúlt évben

A népi demokratikus országok között létrejött műszaki tudományos együttműködés keretében nagymértékben kibontakozott a baráti országoknak egymás kölcsönös megsegítésére irányuló törekvése. A tudományos téren nyújtott segítségek lehetővé teszik a felesleges kísérletek mellőzését olyan szakterületeken, ahol a baráti országok már előreha-

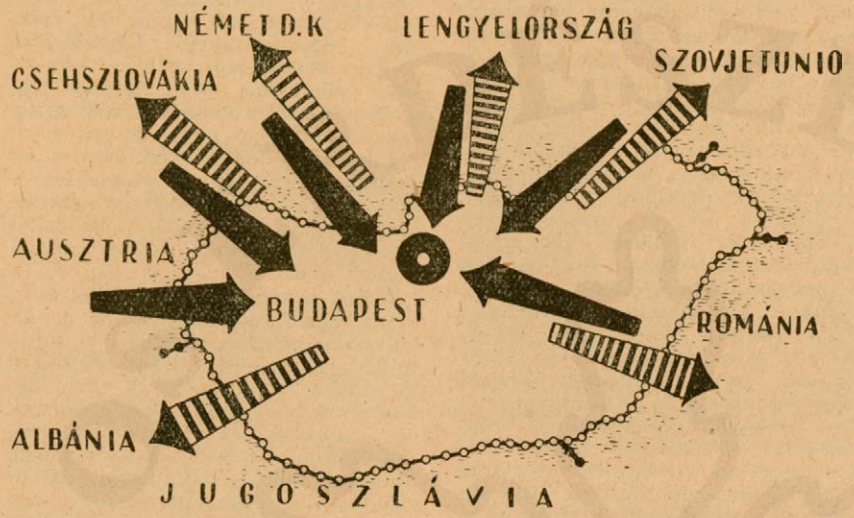

ladottabb eredményeket értek el. A fejlettebb technikai módszereknek az adott szakterületen elmaradt országok részére történő átadása hozzájárul a szocialista tábor országainak további erősödéséhez.

Az 1955-ös esztendőben az elmúlt évekhez viszonyítva a faipar és az erdőgazdálkodás területén is bővült és kiszélesedett a tapasztalatadás és átvétel a baráti országokkal kapcsolatban. A műszaki és tudományos dokumentációk kicserélésén túlmenően a népi demokratikus államoktól több szakember érkezett hozzánk az eddig elért eredményeink megismerése, illetve tanulmányozása céljából. Így a Szovjetunió Tudományos Akadémiája Erdészeti Intézete fizikai laboratóriumának munkatársa tanulmányozta a Faipari Kutató Intézetünk munkáját. Az Intézet munkájáról jó véleménye alakult ki, sok kezdeményezést látott és figyelemre méltó eredményeket talált. Véleménye szerint azonban a Faipari Kutató Intézetben nem ismerik a legújabb szovjet szakmai irodalmi anyagokat és megígérte, hogy az alapvető szakmai irodalmat közvetlenül fogja az Intézet részére megküldeni.

A Román Mezőgazdasági Kutató Intézet munkatársa 1955. novemberében konzultációt folytatott az Erdészeti Tudományos Intézet munkatársaival és meglátogatta a kisnánai erózió vizsgálati állomást. Román szakértők tanulmányozták az erdészeti sajtó- és propagandaszolgálat szervezetét, feladatait és működését.

Lengyel mérnökök tanulmányozták az Erdőkémia Vállalat működését. Ugyancsak lengyel szakemberek 1955. június és július havában és jelenleg is a takarékos fagazdálkodás területén folytattak és folytatnak tanulmányokat. Másik lengyel delegáció pedig a furnér- és hulladéklemezgyártást, valamint a hulladékfeldolgozást tanulmányozta.

Az elmúlt év végén a Német Demokratikus Köztársaság mérnökei a Faipari Kutató Intézetnél, a Hárosi Falemezműveknél, valamint az Ujpesti Furnér- és Lemezműveknél tettek látogatást.

Magyar szakemberek voltak tanulmányúton a Román Népköztársaságban, a román faipari technológiai helyszíni megismerése céljából. Megtekintették a Román Faipari Tervező és Kutató Intézeteket és különböző fűrész- és lemezipari üzemekben folytattak tanulmányokat.

Az Erdőkémia Vállalat főmérnöke a Csehszlovák Népköztársaságban adott szaktanácsokat a fa száraz desztillációjának kérdésében.

Csehszlovák mérnökök a faanyagszárítás területén elért kulturális és üzemi eredményeinket tanulmányozták. Beszélgetéseik során elmondották, hogy Csehszlovákiában a fűrész- és lemezipari üzemekben is megrendezik évente több alkalommal az „Új technika napjait". Ezeket a technika fejlesztését célzó megbeszéléseket az iparág üzemeiben felváltva tartják meg, a kiváló dolgozók, újítók és sztahánovisták részvételével. Napirenden az új munkamódszerek, új gépek és eszközök ismertetése és bemutatása szerepel, összekapcsolva a technológia fejlesztési kérdéseivel. Ezzel a módszerrel állandó folyamattá változtatják a technológia fejlődését. Hasznos lenne nálunk is, az előbbiekhez hasonló, a technika fejlesztését célzó rendszeres megbeszélések szervezése.

Osztrák erdészeti küldöttség tanulmányozta erdőművelési eredményeinket és csemetekertjeink gépesítését. A főigazgatóság háromtagú küldöttsége pedig az Albán Népköztársaságban járt tanulmányúton.

A tudományos és műszaki tapasztalatcsere alkalmat ad a külföld és magyar szakembereknek az egyes témák közelebbi megismerésén túlmenően a személyes és baráti kapcsolatok elmélyítéséhez, s ez ugyancsak hozzájárul célkitűzéseink és módszereink összeegyeztetéséhez.

Talán még mindig lehet egyszerűsíteni

Gyakran hangoztattuk egy időben, hogy az az irányelv: a műszaki emberek minél többet legyenek odakint a munkaterületen. Ezzel egyidőben több kísérlet is történt az adminisztráció csökkentésére. Az az érzésem, mintha most már megnyugodtunk volna az eddigi eredményekkel. Pedig bizony még sok a tennivaló! Példaként csak az én esetemet mondom el.

Erdőművelési szakelőadó vagyok a bolyi erdészetnél. Az erdészet területének átmérője száz kilométer és több mint a fele állami kezelésbe vett erdő. A kisüzemi kertek mellett két nagyüzemi csemetekertünk van. Igen sok tehát az erdőművelési feladat.

Most pedig szeretném szembeállítani, hogy mennyi adminisztráció esik egy szakelőadóra: a bérjegyzékek beérkezése után kontírozni kell azokat három főcsoport szerint, mégpedig erdősítés, erdőtelepítés és kivitelezésre átvett fásítás. Utána a munkanaplón szereplő adatokat be kell vezetni a hitelnyilvántartó könyvbe, onnan az alapokmányra (körülbelül hetven darab), onnan az alaptervbe, onnan a nyilvántartás (terv 13,580. számú) nyomtatványra, onnan az erdőművelési elszámolás című nyomtatványra.

Az előbb említett három főcsoporton belül az „erdőművelési műveletek jegyzékében" foglalt 197 rubrika valamelyikébe, esetleg egyszerre több rubrikába kell elosztani. De mivel a 197 rubrika nem elegendő, meg kell osztani három alrovatra aszerint, hogy pótlás, első kivitel vagy alátelepítés volt. Mivel mindezekből még nem lehet mindent megtudni, ezekután még ki kell gyűjteni a meglévő kevés adatból fafaj, mag és csemete szerint a területet, az anyagot és a munkabért. Most már csak azt kell összeszedni analitikus bontásban, hogy ezekből mennyi esik a kezeléses erdőkre területben és forint értékben. Mindezekhez már csak a heti jelentések (erdősítés, maggyűjtés), a gyors jelentések és a havi jelentések járulnak, mivel „a dekád" az adminisztráció egyszerűsítése érdekében megszűnt.

A fennmaradó időt az erdész odakint töltheti a munkaterületén...

Földényi Mihály
szakelőadó, Boly.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az 1956. évi kollektív szerződésekről

AZ ERDŐGAZDASÁGOK DOLGOZÓI — illetve megbízásukból az üzemi bizottságok elnökei — és az igazgatók múlt év decemberében aláírták az ez évre érvényes kollektív szerződéseket.

Az új kollektív szerződések *tartalmilag általában jobbak* az elmúlt évieknél, de meg kell állapítani, hogy egy részük még mindig nem tükrözi eléggé a kollektív szerződések kötéséhez kiadott irányelvekben, illetve az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiumának és a MEDOSZ elnökségének idevonatkozó határozatában foglalt legfontosabb szempontokat. Az irányelvek és az említett határozat ugyanis figyelmezteti az erdőgazdaságok igazgatóit és üzemi bizottságait, hogy a termelés technológiájának és a minőségnek a javítása, valamint az önköltség csökkentése mellett — a meglévő adottságok felhasználásával — *az eddigieknél több gondot fordítsanak a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítására, hogy az ilyenirányú vállalások legalább olyan mértékben szerepeljenek a kollektív szerződésben, mint a termeléssel kapcsolatos vállalások.*

Az 1956. évre kötött kollektív szerződések azonban a hiányosságok ellenére is több új vonással gazdagodtak. Ezek közül a legfontosabbnak azt tekinthetjük, hogy az igazgatói vállalások általában *erdészetekre* vannak bontva és a dolgozók vállalásait is erdészetenként találhatjuk meg a szerződésekben. Reméljük, hogy így az egyes erdészetek dolgozói jobban magukénak fogják érezni a kollektív szerződésben foglaltakat.

Viszont nagyon sok kollektív szerződés még mindig nem mentes az általánosításoktól, az olyan vállalástól, amely csak a szöveget szaporítja, de nem rögzíti, hogy minek az érdekében, mikor mit akarnak végrehajtani. Több kollektív szerződésben találjuk például, hogy a tervben szereplő lakáskarbantartásokat végrehajtják, de mennyivel helyesebb lett volna, ha pontosan megjelölik, hogy melyik lakásokat milyen határidőre hozzák rendbe. Hasonlóképpen semmitmondó vállalás például, amikor kimondják, hogy a kulturális, vagy sportmunkához „mindent támogatást" megad az igazgató. Sokkal helyesebb ehelyett felsorolni a támogatás módját, mértékét és időpontját.

ELÉG GYAKORI HIÁNYOSSÁG, hogy az egyébként konkrét vállalás mellett nincs meghatározva a végrehajtás időpontja. Vagy előfordult olyan hiba is, hogy bár az üzem alkotmányának nevezett kollektív szerződés tartalmilag megfelelő volt, de a vállalásokat nem szedték rendbe, nem sorszámozták stb.

Ilyen és hasonló hibák, hiányosságok véleményem szerint főleg azért fordultak elő, mert egyes erdőgazdaságoknál ezt a nagyfontosságú, az erdőgazdaság és a dolgozók munkáját, életviszonyát egy éven át befolyásoló szerződésnek az elkészítését rábízták kisebb bizottságokra, sokszor egyes elvtársakra és sem az igazgató, sem az üzemi bizottság nem gondoskodott az egyes fejezetek tervezetének felülvizsgálatáról. Ezt a hibát azonnal felfedezhetjük, mert *az ilyen erdőgazdaságok kollektív szerződései teljesen különálló és csak éppen egymás mellé illesztett részekből állanak*, míg a gondosan elkészített kollektív szerződések összefüggő, egységes munka benyomását keltik.

MI A TOVÁBBI TENNIVALÓNK? Természetesen csak most kell igazán foglalkozni a kollektív szerződéssel, hiszen *most következik a szerződésbefoglaltaknak végrehajtása.* Ehhez az első lépés, hogy erdőgazdaságaink időben *gondoskodjanak a kollektív szerződés sokszorosításáról.* Helyes gyakorlat volt a végrehajtás során egyes erdőgazdaságok igazgatói részéről — például *az északkiskunsági és a mecseki erdőgazdaságban* —, hogy az egyes vállalások határidőre történő elvégzésére *felelősöket* jelöltek ki és azokat időnként beszámoltatták. Ezzel a módszerrel elérték, hogy a megszabott határidőket általában megtartották és ami ugyancsak fontos, így nem okozott különösebb gondot a beszámolók összeállítása.

A kollektív szerződéseket annyi példányban sokszorosítsák az erdőgazdaságok, hogy abból legalább minden kerületvezető erdésznek és munkacsapat bizalminak is jusson egy-egy példány. Nem volna helyes, ha azt csupán egy-két példányban adnák ki az erdészetekhez, ahol aztán a szerződést *az irattárban „őrizték"*.

A DOLGOZÓK a kollektív szerződésből elsősorban kiolvashatják *munkafeltételeiket*, megtudhatják a *bérezéssel és a munkaruhajuttatással kapcsolatos fontosabb rendelkezéseket*, továbbá megtalálják benne azokat a célkitűzéseket, amelyeket az erdőgazdaságok a termelékenység emelése, az önköltség csökkentése, valamint a minőségi munka és ezen keresztül a dolgozók élet- és munkakörülményeinek javítása, szociális és kulturális igényei kielégítése érdekében tesznek. Ha így tanulmányozzák, forgatják állandóan a kollektív szerződést, akkor a dolgozók tömegeinek tájékoztatását, nevelését szolgálja. Ugyanakkor *a tájékozódott dolgozókat mozgósítja is a tervek maradéktalan teljesítésére.*

Erdőgazdaságaink vezetői éljenek a kollektív szerződés adta lehetőségekkel és hasznosítsák azokat az erdőgazdaság előtt álló feladatok sikeres végrehajtására.

Nemes József
OEF főelőadó.

Hozzászólás a szakmunkásképzés kérdéséhez

Az Erdőgazdaság több alkalommal foglalkozott már a szakmunkás kérdéssel, de olyan kérdés ez, amiről nem lehet eleget beszélni. Erdőgazdaságaink tömegével kapják a gépeket, a faipar területén is igen nagy a fejlesztés, kombinátok, farostlemezgyárak, forgácslemez üzemek épülnek. Én a faipar területét ismerem jobban, de itt is gyakran találkozom szakmunkás-hiánnyal. Ráadásul szakmunkásaink egy része rövid időn belül nyugdíjazásra kerül, a fiatalok műszaki képzettsége terén elég sok a hiányosság.

Nemrégiben *lengyel faipari küldöttség* járt hazánkban és módomban állt a szakmunkás kérdésről elbeszélgetni a lengyel küldöttség vezetőjével. A lengyelek kötelezővé tették, hogy a gépeken dolgozó szakmunkások technikai minimum vizsgát tegyenek. Meghatározták, hogy egy-egy munkagépnél (keretfűrész, szalagfűrész, körfűrész stb.) mennyi gyakorlati idő szükséges a kezelés teljes elsajátításához. Ez munkagépenként általában négy-nyolc hónap között váltakozott. Az üzemek segédmunkásai között propagandát fejtettek ki a szakmunkássá való átképzés érdekében és a jelentkezők közül kiválogatták a rátermetteket. Ezek részére *díjtalan, többhónapos esti elméleti tanfolyamokat rendeztek.* A tanfolyamokat az üzemek mérnökei, technikusai, művezetői és sztahánovista szakmunkásai tartották s ezért óradíjazást kaptak. Az esti tanfolyamokkal egyidőben megszervezték *a tanfolyamhallgatók gyakorlati képzését is.* Egy-egy szakmunkás szocialista szerződést írt alá, melyben vállalta egy tanfolyamhallgató segédmunkás kiképzését a megszabott határidőre. A szakmunkás ezért a gyakorlati tanításért havi átlagkeresetének 20 százalékát kapta. De ezt az összeget csak akkor fizették ki, ha tanítványa sikeresen letette a vizsgát.

Azt hiszem, *érdemes lenne elvtársaink tapasztalatain elgondolkozni*, hiszen új üzemeink építésével egyidőben szakmunkás-hálózatunkat is tovább kell építeni.

Balogh József OEF főrevizor.

A HANSÁGI ERDÉSZET nyerte el a kisalföldi erdőgazdaságok legjobb erdészete címet, a vándorzászlót és az ezer forint jutalmat az 1955—56-os termelési év I. negyedében.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Élő fácánt és nyulat szállít külföldre a soproni exporttelep

A Magyar Vadtenyésztő Szövetkezeti Vállalat soproni exporttelepéről mostanában igen sok vadnyulat és fácánt szállítanak külföldre. A vadakat az ország különböző részein működő vadásztársaságok fogják be. A vadásztársaságokat a vállalat látja el szükséges eszközökkel, ládákkal, kosarakkal, hálókkal és az élővad szállítására szerződést kötnek. Egy-egy téli idényben több tízezer vadnyulat és vadmadarat exportálunk.

*

Horváth László minősíti és ivarszerint osztályozza a csomagolásra kerülő vadnyulakat.

*

Az osztályozott élővadat azután ládákba csomagolják.

VEGYESIPARI ÜZEMEINK

A gyufagyártáshoz — jobb minőségű rönköt!

A *Budafoki Gyufagyár* is az Országos Erdészeti Főigazgatóság hatáskörébe került és vele egész hazai gyufagyártásunk.

Lendvay Zoltán elvtársat, a Gyufagyár igazgatóját megkértük, hogy nyilatkozzon. A következőket mondotta:

— Az állandóan növekvő hazai szükségletek és az ugyancsak növekvő export terveink teljesítése (amely több mint évi 7500 láda gyufa terven felül!) komoly feladat elé állítja üzemünket.

— A közönség igényeinek és a külföldi megrendeléseknek azonban csak akkor tudunk eleget tenni, ha anyagellátásunk mind mennyiségi, mind minőségi szempontból biztosítva van.

— És van valami panaszuk faanyagellátásukkal kapcsolatban? — kérdezzük.

— Sajnos igen — folytatja Lendvay igazgató elvtárs. — Hogy a szükségleteket ki tudjuk elégíteni, ehhez, napi 10—16 m³ 22—23 cm-es, jó minőségű hámozási rönkre van szükségünk. A hibás, görcsös rönköket, amelyeket időnként kapunk, már kevésbé tudjuk használni.

— Továbbá vannak elképzeléseink pl. egy (nálunk már régebben forgalomban volt) lapos szalon-gyufa előállítását illetően. Ehhez gépeink kisebb módosítására, újabb beruházásokra lenne szükség, — ebben is várjuk az Országos Erdészeti Főigazgatóság támogatását.

— De az erdőgazdaságokkal szemben támasztott követelményeinket abban a legfontosabb kérésben lehetne összegezni, hogy: — jó minőségű rönköt kérünk.

— S ezért örömmel fogadjuk az új főhatóságot, mert ezzel biztosítottnak látjuk rönkellátásunk minőségi javulását.

A Szentendrei Kocsigyár az Országos Erdészeti Főigazgatóság irányítása alatt

A Pilis hegység aljában, Szentendrétől néhány percnyire dolgozik *az ország egyetlen kocsigyára.* Néhány esztendővel ezelőtt a volt szentendrei kaszagyár helyén alakult meg a kocsi- és szekérgyártó állami üzem. Feladata, hogy az ország ellátását különféle kocsikkal, szekerekkel biztosítsák. A gyárban dolgozó műszakiaknak sok nehéz feladattal kellett megküzdeni, mert az ország különböző részein a helyi szokásoknak megfelelő, sokszor a természetadta körülmények szerint alakuló, egymástól teljesen elütő kocsitípusokat kértek.

Az üzem működésének első idejében jóformán csak szekereket gyártott, de olyan mennyiségben, hogy *a most gyártás alatt levő ökröskocsik elkészülte után az ország teljes lőcsöskocsi szükséglete egy időre fedezve lesz.* Jelenleg a gumikerekű kocsik gyártására tértek át, mivel a fejlett technikának megfelelően az ilyen kocsikat tudja népgazdaságunk legjobban alkalmazni a különféle vontatásokra.

A kocsigyár többszörös csere után január 1-től az Országos Erdészeti Főigazgatóság irányítása alá került. Ez alkalommal *Janza* Károly, a kocsigyár igazgatója, *a kétszeres élüzem* fejlődésének lehetőségeiről a következőket mondotta:

— *Az erdőgazdasággal közvetlenül együttműködve lehetőségünk lesz arra, — mondotta Janza elvtárs —, hogy a fafeldolgozás kihozatali százalékát emeljük, ha mindig a legalkalmasabb választékot s a legjobban megfelelő méreteket kapjuk.*

A Budapesti Ládagyár az Országos Erdészeti Főigazgatóság kötelékében

A Budapesti Ládagyár is egyike azoknak a vállalatoknak, amelyek alig néhány hete gazdát cseréltek, — ez az üzem is a Könnyűipari Minisztérium hatásköréből az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetése alá került.

Az ezer embert foglalkoztató, háromszoros élüzem igazgatóját, Huszár Miklós elvtársat megkérdeztük, hogyan vélekedik az új szervezetről, — mit vár az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetésétől.

— Régi tapasztalat, hogy az emberek általában idegenkedve fogadják az új vezetést, már megszokták az előzőt...

— Mi azonban az új vezetésnek valamennyien nagyon örülünk, hiszen számtalan előnyt biztosít részünkre.

— Sok termelési és egyéb fogyatékosságnak az volt az oka, hogy iparágunkban eddig nem volt meg a „főgazda". Hiányzott a központi vezetés. Ezért volt már régi óhajunk a faipar egységesítése. S a faipar centralizálása mind általános iparfejlesztési, mind a faipar fejlesztésének szempontjából nagyjelentőségű.

— Csak a legfontosabbakat említve, az új vezetés révén zökkenőmentes lesz üzemünk faanyagszolgáltatása és az anyagtakarékosságnak is tágabb tere nyílik. Reméljük, hogy a K. V. határozataiban hangsúlyozott fapótlóanyagok beállításában is komoly eredményeket érhetünk el. Régi tervünk például, hogy fahulladékból forgácslemezt állítsunk elő, amit üzemünk megfelelő bővítése esetén meg tudnánk valósítani. S most minderre lehetőség nyílik! Az egységes vezetés általában a szükségletek reálisabb felmérése terén sokat jelent, továbbá jelentős újítások megvalósítása is még inkább lehetővé válik.

— Nekem is van egy újításom — folytatja Huszár igazgató elvtárs —, **amellyel többszáz vagonra menő hulladékfa gazdaságosabb felhasználását (vegyi lepárlás, melléktermékek előállítására) érhetnénk el. Eddig a Könnyűipari Minisztérium vállalata voltunk, a vegyiművek viszont az Országos Erdészeti Főigazgatóság hatáskörébe tartozott, s hogy az újítás elakadt, annak a faipar széttagoltsága volt az oka. Ezentúl az ilyen természetű akadályok is megszűnnek.**

TÉL A PILISBEN

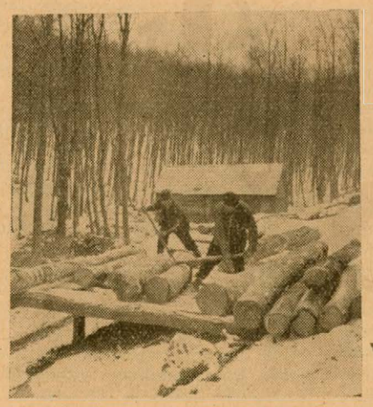

A leesett hó sem akadályozza a gépkocsiszállítást a visegrádi erdészetben, mert a rakodó rampákat kövesút mellé építették.

Hajek József többszörösen kitüntetett gépkocsivezető az iparifa szállítása mellett a tüzelőanyag szállítását sem hanyagolja el.

Obrizsári Ferenc traktorvezető közelítő lapátot szerkesztett, amellyel hóban és sárban is több rönköt tud vontatni a lánctalpas.

Munka után a meleg lakókocsiban térnek pihenőre a termelő munkások. Tűzhely, központi fűtés, asztal, pad, mosdó szolgálja a kényelmüket.

Vaddisznóvadászat

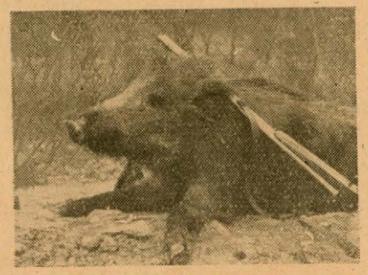

A pilisi erdőgazdaság vadászai nagy vaddisznóhajtást rendeztek a vadkilövési terv teljesítése érdekében. A hajtás eredményesen zárult, sok zsákmány esett. A fenti képen az elejtett vaddisznók egyikét láthatjuk.

*

A magaslesen lövésre kész puskával figyel a vadász. A távcsöves fegyver elől nem menekülhet a vadkan.

*

A hajtás szünetében a vadászok egy csoportja megtekinti a zsákmányt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A rönk minősítése és darabolása

A rönkátvétel rendszerének megváltoztatásával az eddiginél nagyobb feladat hárul az erdőgazdaságokra a rönkök minősítése területén. Az új rendszer szerint még fokozottabb mértékben, mint eddig, már az erdőben elől az egyes rönkök sorsa a feldolgozás szempontjából. Így tehát természetszerű, hogy a minősítéssel foglalkozó erdőgazdasági dolgozók tökéletesen kell, hogy ismerjék az elsődleges feldolgozó ipar, a fűrész- és lemezipar követelményeit. Nagyon fontos, hogy ezek a dolgozók tisztában legyenek nemcsak a rönkszabványokkal, hanem a fűrész- és lemezipar termékeinek szabványaival is.

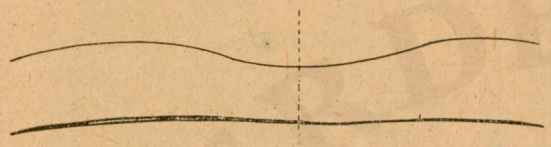

Gyakori hossztolási hiba, mikor nem hosszméretben, hanem a legkisebb ronkátmérőben történik a hossztolás

A rönkminősítés és a darabolás kijelölése szakmunka, ezt a munkát csak kiválóan minősített szakember végezheti. A darabolással dönt a munkás 80—100 év munkájának eredményéről. Hiába neveli az erdőművelő a legkifogástalanabb törzseket, ha azokat rossz darabolással csupán alacsonyabb rendű választékok termelésére lehet felhasználni.

Mindenekelőtt tisztában kell lenni azzal, hogy a legtöbb fűrészipari termék gyártásához felhasználható gömbfának megvan az optimális — legkedvezőbb — rönkmérete hosszúságban és átmérőben egyaránt. Tehát azt a rönköt, amit helytelen minősítés alapján jelöltek meg bizonyos választék termelésére, s annak megfelelően darabolták, abban az esetben, ha azt más termék előállítására kell felhasználni, azt csak jelentős anyag- és munkaerőveszteség árán lehet véghezvinni. Azt hiszem felesleges külön foglalkozni a faanyaggal való takarékosság jelentőségével, e kérdés szem előtt tartása vérré kell hogy váljon mindenkiben, akinek valami kis köze is van a fához, nem beszélve a darabolást végző dolgozókról.

Nem érdektelen, ha néhány gyakori hiányosságra felhívjuk az erdőgazdaságok figyelmét az elmúlt évek tapasztalatai alapján. E néhány, itt felsorolt hiányosság kiküszöbölése is már nagymértékben hozzájárulna eddigi eredményeink növeléséhez.

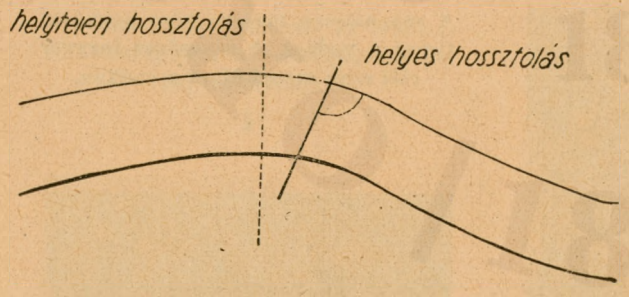

Így mindenekelőtt rá kell mutatni arra, hogy a lombosfűrészáru rönkméretei 10 cm-es ugrásokkal növekednek, a fenyőfűrészrönk hosszméretei pedig 25 centiméteres ugrásokkal. Tapasztalt hiányosság, hogy még mindig *igen gyakoriak lombosrönknél a ½ m-es ugrások,* így természetesen jó és céltudatos darabolási munka nem feltételezhető a szállító erdőgazdaság részéről, mivel ez a tény nem azt mutatja, hogy felhasználási szempontból kellően felül lenne bírálva a kérdéses rönk. Fenyőnél pedig csaknem általános jelenség, hogy *1 m-es hosszméreti ugrásokkal szállítanak az erdőgazdaságok.* Ez okozhatta az idén azt, hogy például *5 és 6 m-es rönkökből voltunk kénytelenek 4,20—4,40-es váltótalpfákat termelni.* Ha 5 és 6 m között az engedélyezett 25 cm-es ugrásokkal lehetséges egyéb méretek is meg lettek volna, akkor anyagkihozatali szempontból magasan túlszárnyaltuk volna eddigi eredményeinket.

A másik gyakori hiányosság, hogy *a rönköket legvékonyabb keresztmetszetük helyén mérés nélkül darabolják el.* Így gyakori eset, hogy két csomó közt, a legkönnyebben fűrészelhető helyen fűrészelik el a törzseket, így kapnak esetleg két fűrészáru rönköt, holott megfelelő minőségi felülvizsgálat alapján esetleg talpfarönköt is lehetett volna termelni a rönkből.

Ugyancsak gyakori hiányosság *a ferde vágásfelület, ez sok száz köbméter faanyag veszteséget jelent éves viszonylatban,* mivel csak a kisebb hosszméreteket lehet figyelembe venni. Ezzel kapcsolatos *a sík- és térgörbe rönkök darabolásának kérdése.* Gazdaságos, helyes darabolással értékes fűrészrönk termelhető görbe törzsekből is. Az átfűrészelést mindig a görbületi ív legmagasabb pontjában, sugár irányban kell elvégezni. (Lásd a vonatkozó ábrát.)

Az enyvezett lemez legáltalánosabb mérete 1250 × 2000, vagy ennek fordítottja. A hámozási rönk leggazdaságosabban tehát 1,40 m és 2,20 m hosszakban használható fel.

Természetesen ezenfelül fontosak az egyéb hámozási rönkméretek is. A gondos, anyagtakarékos méretben történő darabolás a fentieknél nagyobb hosszméretű rönköknél indokolt és a helyes. A kombinált és kettős méretek esetében azonban figyelemmel kell

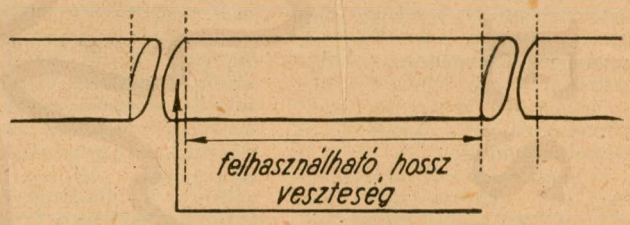

lenni a lemezméretekre és azokat helyesen kell alkalmazni.

A talpfarönk elbírálásánál figyelemmel kell lenni a szabványelőírásra, mely a legkisebb vastagsági méretet csúcsra vonatkozóan tünteti fel, de természetesen ennél a vastagságnál, hogy a megkívánt felfekvési felületet biztosítani lehessen, egyéb helyen sem lehet az átmérő lényegesen kisebb. *Az olyan rönköknél, ahol láthatóan a sínfelfekvés helyére esnek jelentősebb fahibák, nem szabad talpfaméretben darabolni.* Az idei évben zömével 2,50 és 2,60-as talpfára van a MÁV-nak szüksége, így a normál talpfarönköt lehetőség szerint ebben a méretben kell termelni.

Ebben az évben is gyártunk fenyő váltótalpfát, így 31 cm-es csúcsátmérőn felül a fenyő váltótalpfa hosszméretben termelhető. Fel kell hívni a figyelmet, hogy a legnagyobb szükség a 2,20 és 2,40-es talpfáknál jelentkezik.

Felhívjuk továbbá az erdőgazdaságok figyelmét, hogy a fenyőrönk darabolásnál az idei évtől kezdően a a vagon-padló méretek miatt a rönkhosszúság 2,50 és 3,00 között 10 cm-es ugrásokkal van megállapítva.

Befejezésül *a feleslegesen nagy túlméretek megszüntetésének fontosságát kell hangsúlyozni.* A túlméretek megfelelő biztonsággal vannak megállapítva, szükségtelen azok növelése. Jelentős anyagmegtakarítást jelent, ha erre a tényre is kellő gondot fordítanak.

Cziráki József
erdőmérnök. O. E. F. Faipari Főosztály.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

I. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ szerkezeti leírása, működése és üzeme

1. folytatás

A gyújtógyertya szikrájával meggyújtott benzin hőfoka az égés alatt *300 C°-ról kb. 2500 C°-ra emelkedik fel,* a nyomás pedig a sűrítés végén lévő *8—10 atm.-ról 25—35 atm.-ra növekszik.*

Az égés igen gyorsan, másodpercenként kb. 20 m sebességgel terjed, tehát a *keverék 3—4 ezredmásodperc alatt elég.* Az égés idejét az égési térben lévő nyomás, a keverék összetétele, a motor meleg állapota, a szikra erőssége befolyásolja.

A motor fordulatszáma 3800, ami azt jelenti, hogy a forgattyústengely percenként 3800-at fordul. A dugattyú sebessége nagy, az égés ideje viszont kicsi, mely égési idő alatt a *dugattyú 1,1 cm* utat tesz meg a hengerben. Ezért nem a holtponton történik a keverék meggyújtása, hanem *5,5 mm-rel a dugattyú felső holtpontja előtt* ezt nevezzük előgyújtásnak, amelynek mértéke akkor a legkedvezőbb, ha a felső holtpont előtt ugyanannyival történik a gyújtás, mint amennyivel a felső holtpont után az égés befejeződik. Ha a felső holtponton gyújtanánk meg a keveréket, a nyomás gyenge lenne, mert a dugattyú az égés befejezéséig nagyobb utat megtéve az égés nagyobb térben folyna le, ezért kisebb nyomást eredményezne. A keletkezett nyomás a dugattyút lökésszerűen nyomja az alsó holtpont felé. Az égéskor keletkezett *25—35 atm. nyomás a terjeszkedéskor 3—4 atm.-ra csökken,* ugyanakkor csökken az elégett gázok hőfoka is. Ezalatt a dugattyú alsó pereme zárja a szívónyílást és megkezdi az elősűrítést. Az alsó holtpont előtt a dugattyú nyitja a kipuffogó nyílásokat, mire az elégett keverék saját nyomása által kitódul a hangtompítón keresztül. Mikor az égéstermékek nagy része már eltávozott, nyitja a dugattyú az átömlőcsatornák nyílásait. Megtörténik az átömlés, a dugattyú megindul felfelé, zárja az átömlőnyílást, majd a kipuffogónyílást, dugattyú fölött sűrít, alatta a forgatyúházban szív. A motor mozgó részeit nem lehet úgy megmunkálni, hogy azok teljesen simák legyenek, ezért a fémrészek egymáshoz súrlódnak, ezáltal melegszenek és koptatják egymást. A súrlódás a motor hasznos teljesítményének egy részét leköti. A fellépő káros hatások csökkentése céljából a forgórészeket megfelelő módon csapágyazták és a súrlódó fémrészek közé kenőolaj juttatását tették lehetővé. Ezáltal a két fémrész között vékony olajréteg ún. olajfilm létesül

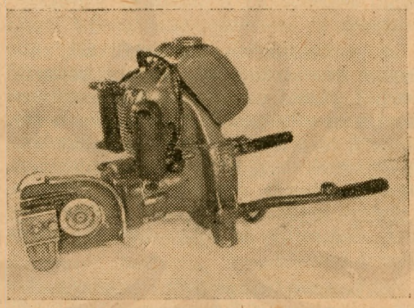

Az „MRP" láncfűrész motoros része.

és a fémek súrlódása helyett tulajdonképpen jelentéktelen mértékű folyadéksúrlódás lép fel.

Az olajozás keni a súrlódó részeket, hogy a súrlódás kisebb legyen hűti azokat, hogy károsan fel ne melegedjenek, a tömítést fokozza a hengerfal és a dugattyúgyűrű között.

Az „MRP" fűrész motorjának olajozási rendszere a legegyszerűbb ún. keverékolajozással van megoldva. Ezen rendszerben a motorolajat a benzinhez kell tiszta edényben *1 : 20* arányban (20 liter benzinhez 1 liter olaj) hozzákeverni. Így jön létre a benzin-olajkeverék, amelyet a motor szíváskor a porlasztón keresztül beszív, ez olaj rárakódik az alkatrészekre és keni azokat.

Új motorfűrész bejáratása idején (kb. 50—60 üzemóra) a keverési arányt *1 : 15-re* kell emelni. A jó kenőolajnak jó kenőképességűnek, elégett állapotban nem-kormozónak és mosótulajdonságúnak kell lenni (vizkózitás E—50 C fok 16,5—17 motorolaj).

2. *A hűtőszerkezet* a motort hevítő hő elvezetését hivatott biztosítani. Az égéskor a hengerben, mint előbb láttuk, 2000—2500 C° keletkezik. Ennek, valamint a súrlódás által keletkezett hőnek elvezetésére hengerelt hűtőbordázattal látták el, amit a ventillátor által terelőlemezek segítségével ráhajtott hideg levegő, tehát léghűtés hűt.

A motor hőerőgép; a hengerben elégetett benzin égéséből keletkező nyomást használja fel munka végzésére. Az égésből keletkező hő 38 százaléka a kipuffogón át távozik, 37 százaléka hevíti a motort és *25%-a*

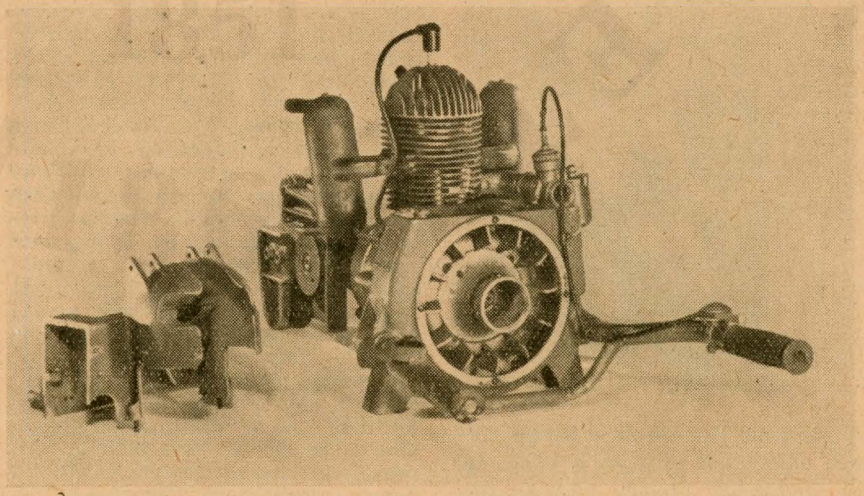

A hűtőszerkezet. Látható a hűtőbordázat, a ventillátor és a terelő köpeny.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

alakul munkává. A motort hevítő hőt a henger hűtésével gyorsan el kell vezetni, különben áttüzesedne, öngyulladás állna be, megszűnne az olajozás, mert az olaj elégne, a dugattyú beszorulna a hengerbe, a motor használhatatlanná válna. A hőt a hengerfal és a hengerfej bordákkal megnagyobbított felülete sugárzás útján vezeti el. A hűtőbordákra a lendítőn elhelyezett ventillátorral hajtott levegő folyamatosan áramlik, s ez a nagy felületet gyorsan hűti. A henger nem minden részén melegszik egyformán, ezért a hűtőbordázat méreteit, azaz a hűtőfelületet az erősebben melegedő részeken a hengerfejen ennek megfelelően növelték. Azokat úgy szerkesztették, hogy a melegedés az egész henger és hengerfej felületén egyenletesen oszoljon el, azáltal a hő következtében előálló anyagtágulás is egyenletes legyen. A ventillátor okozta légáramlást a hűtő bordázatára terelőlemezek vezetik. A jó hűtés miatt télen nagyobb hideg esetén a motor gyorsan lehűl és nehezen indul meg, mert a benzin a hideg hengerfalon lecsapódik. Ilyen esetben a dekompressziós szelepen keveréket befecskendezve kell indítani, a gyújtószerkezetnek pedig jó szikrát kell adnia. Erről a későbbiekben még részletesen lesz szó.

3. A porlasztó a motor üzeméhez szükséges, megfelelően porlasztott keverék előállítására szolgál. Az üzemanyag ugyanis tökéletesen és rövid idő alatt csak abban az esetben tud elégni, ha megfelelő levegőmennyiséggel van keverve. A porlasztó a rajta keresztül beszívott levegőhöz a benzint és olajat megfelelő arányban, finoman köddé porlasztva keveri. A jó égés előfeltétele, hogy a benzinolaj-levegő keverék

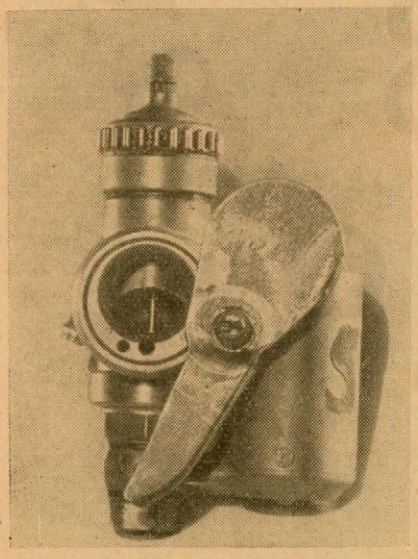

A porlasztó. Jól látszik a keverő térben elhelyezett tolattyú, a kúpos tű, az üresjárati fúvóka levegőcsatornája és a zárólap.

megfelelő arányban, minél tökéletesebben legyen összekeverve.

A porlasztó működésének elve azonos a festékszórók vagy virágpermetezők működésének elvével. A permetező egy függőleges és egy vízszintes csőből áll, ezek sarkaikkal érintkeznek. A függőleges cső folyadékba merül. A vízszintes csőbe belefújva a merülőcső végénél megindúló légáram kiszippantja belőle a levegőt és helyébe alulról folyadék tódul. A túlemelkedő vízoszlopot a sebes légáram magával ragadja és szétporlasztja. A porlasztó ugyanígy működik, csak nem fújással létesíti a légáramlást, hanem a működő szivattyú szívóhatása által keletkező szívással a porlasztón keresztül. A szívócsatorna motorfelőli részét állandó légritkítás, azaz szívás éri; ennek hatására a szívócsatornához tömítéssel szerelt szívócsövön át tiszta levegőt szív be a közbecsatlakozó porlasztón keresztül, s a benne elhelyezett fúvókából az ismertetett elvek alapján benzinolaj-permet tódul be a szívócsatornába. A porlasztóhatás fokozására a fúvóka nyílása táján a szívócsövet torokszerűen szűkítették, s ezáltal az átáramló levegő sebessége a torokban megnövekszik.

A porlasztó két főrészből áll, éspedig az úszóházból és a keverőtérből. *(Lásd az ábrát.)* Az úszóházban van elhelyezve az *úszó* és a *tűszelep*, míg a keverőtérben *a fúvóka, a légtorok* és a keverék mennyiségét és összetételét szabályozó *tolattyú* a fúvóka nyílásába illesztett *kúpos tűvel*, valamint az úgynevezett *üresjárati fúvóka.*

A benzinolajkeverék a magasabban elhelyezett üzemanyagtartályból zárócsappal ellátott csövön keresztül saját súlyánál fogva jut az úszóházba, s ott a mindenkori benzinszintet az úszóval együtt mozgó tűszelep szabályozza. Ha elég magas a benzinszint, az úszó felnyomja a tűszelepet és ezzel elzárja a benzin hozzáfolyást. Az úszó úgy van beállítva, hogy a benzin szintjét 1—2 mm-rel a fúvóka nyílása alatt tartja. Az úszóházon van a *buktatópecek;* ennek lenyomása következtében az úszóházba további keverék folyhat. Az úszóházból csatornán és csövön keresztül jut a benzin a keverőtér közepén elhelyezett fúvókába és a porlasztó falába elhelyezett üresjárati fúvókába. A motornak már ismert szívóhatására a szívócsövön, majd a keverőtéren átáramló tiszta levegő az úszóházból jövő benzinolajkeveréket a fúvóka nyílásából magával ragadja és azt porlasztja, levegővel keveri. *A porlasztóban akkor helyes a benzinszint magassága, ha a benzinszint a fúvókacső nyílása alatt van a már említett 1—2 mm-rel.* A fúvóka furatát századmilliméter pontossággal készítik, mert a furat nagysága szabja meg azt a benzinmennyiséget, amely levegővel keveredik. A fúvókanyílás mérete megközelítően a henger furatának ezredrésze. A benzin-levegőkeverék akkor helyes arányú, ha minden kg benzinhez 16 kg (12,5 m^3) levegő keveredik. Ez az arány literben kifejezve 1 lit. benzinhez 10 000 lit. levegőnek felel meg, miután 1 lit. benzin kb. 0,75 kg. Ha a keverékben ennél több a benzin, akkor *dús*, ha kevesebb, akkor *szegény* a keverék. Az 1:16 aránytól 15%-os eltérés még megengedhető. A motor teljesítménye legnagyobb lesz, ha az 1/16 súlyaránynál 15%-kal dúsabb a keverék, viszont a motor fogyasztása legkisebb akkor lesz, ha a keverék az 1/16 súlyaránynál 15 százalékkal szegényebb.

A motor különböző fordulatszáma mellett a benzin és levegő közel azonos arányának a képzése igen fontos feladata a porlasztónak, mert például benzinben szegény keverék esetén a robbanótérben az égés lassú és vontatott lenne, ugyanis a benzinszemcsék egymástól távolabb kerülnek. az égés hosszabb ideig tart, a henger jobban melegszik. a nyomás lassabban emelkedik, az átömlőcsatorna nyitása után az elhúzódó égés meggyújtja a frissen beáramló keveréket, így alacsonyabb motorfordulat esetén láng csaphat a porlasztó felé. Benzinben dús keverék esetén pedig a benzin teljesen nem éghet el, mert kevés a robbanótérben az égéshez szükséges levegő. Ilyenkor a motorból el nem égett szén és korommal szennyezett füst távozik. Az égés nem erőteljes és lassú, a motor jobban melegszik, teljesítménye csökken, fogyasztása pedig növekszik.

Azért. hogy a benzin és levegőkeverék különböző fordulatszám alatt is közel azonos arányú legyen, a porlasztó szabályozza a benzin és levegő megfelelő áramlását éspedig úgy, hogy a keverőtérben lévő torok keresztmetszetének változtatásával együtt változtatja a fúvóka nyílásának nagyságát is. A légtorok átmérője szabja meg a porlasztón keresztül áramló levegő sebességét és mennyiségét. a fúvóka furata pedig a keresztülfolyó benzinmennyiséget határozza meg. Ha a légtorok túlságosan kicsi volna, nagyobb fordulatnál gátolná a keverék átáramlását, ha túl nagy volna, akkor kisebb fordulatnál nem volna a motor szívóhatásának ereje, hogy a benzint a fúvókába felszívja.

A szívótorkot a motorfűrész fogantyúján elhelyezett gázszabályozó karjához bekötött *bowden* segítségével tolattyú nyitja vagy zárja, a fúvóka méretét pedig a tolattyúhoz szilárdan erősített és a fúvóka nyílásába belenyúló kúposan kiképzett fúvókatű szabályozza. A gázszabályozó karjának elmozdításával emeljük a tolattyút a tűvel együtt, ezzel a motor, mert nagyobb mennyiségű, de közel azonos összetételű keveréket tud beszívni, felgyorsul. A gázkar visszamozdításával rugó nyomja vissza a tolattyút a torokba és ezzel együtt a tűt a fúvókába, a motor lassul, mert kevesebb keveréket kap.

(Folytatjuk.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

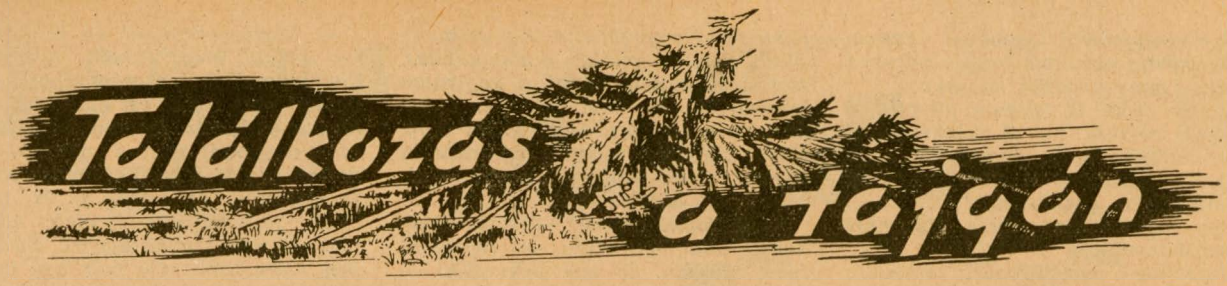

Alig száz kilométerre Molotovtól, a Csuszovája folyón túl kezdődik a fenyőerdők öve, az őserdő: a tajga. Az Ural északi csücske torkollik ide, sok kis falucskával, aztán a falvak is meggyérülnek, s alig nagyobb ezek közül is némelyik, mint egy település. A térkép hatalmas zöld folttal jelzi ezt a szibériai erdővidéket, élénkzöld színnel, akár tavasszal a levelek. Pedig komor nagy fák birodalma ez, helyenként áthatolhatatlan, embernemjárta vidék, az ember szinte évszázadok óta harcot vív meghódításáért. Keménykötésű, bátor férfiaknak való munkahely, hol viszontagság és veszély bőven kínálkozik. Itt élt éveken át Szatmári Antal, a magyar származású erdőmester, Szeljankán, a két-három ezer lelket számláló településen.

*

Felöltötte háromnegyedes báránykabátját, zsebrevágta elmaradhatatlan jegyzetfüzetét, barackot nyomott a kisfiú fejére.

— Estére megjövök — mondta közben.

Derűs februári vasárnap volt, a napsugarak szikráztak a havon. A favágók pihentek, a házakban derűs, hangos volt az élet. Szatmári vasárnap is ki-kiment az erdőre, ilyenkor is szemmel tartotta az óriás erdeifenyők és lucok birodalmát. Helyén van-e a tűzőrség? Biztonságban vannak-e a gépek? Jár-e valaki az erdőn? Mindenről tudni akart.

Felesége ismerte már ezt a szokását, nem kérdezte tehát, hogy hová megy, csak annyit mondott, mint mindig ilyenkor:

— Légy óvatos!

A tajga kiismerhetetlen. Állandóan tartogat meglepetést. Télen a farkasok garázdálkodnak és éhes cobolyok közelítik meg a lakott helyeket.

Mínusz harminc fok alatt járt a hőmérő higanya s a ragyogó napsütés sem enyhítette a fagyot. A házakat kívülről az ereszig magpakolták hóval: a hó a legjobb szigetelő, az óvja, tartja a szoba melegét.

Az utcán harmonika zenéje és énekszó ütötte meg a fülét. Valamelyik házból hallatszott. Ismerte már a szívhezszóló tatár dalt, le is fordította egyszer, mert kedves szórakozása volt a versolvasás, versírás és fordítgatás. Nyárfáról, szerelemről szólt az a dal is.

Elhagyta a falut, a zajok elcsendesedtek s már csak a szíve visszhangozta a bűbájos dallamot. A kertek között járt, az erdőtől hódították el ezt a darabka szántóföldet és hatalmas káposztafejeket nevelnek évről évre rajta.

Azután megnyílt előtte az erdő. Szellő rebbent és ezüst hózápor hullott alá a fenyők pamacsairól. Az égigérő szálfák nyögtek a fagytól. Új és más télen az erdő, meggyérül az állatvilága s a gyilkos fagyban csak a harkályok cserregnek szorgalmasan. Régen figyeli már az erdők lélegzését, hangulatát és szíve fáj, hogy nem talál rá olyan költői szavakat, mint Prisvin, a természet író-szerelmese.

Az erdei úton haladt, határozott, kimért léptekkel. Az utat a szálfákat és rönköket vonszoló nagy erdei traktorok szélesítették ki, rövid idő alatt. Váratlanul ledöntött fa csattanása visszhangzott végig az erdőn. Megállt és várt. Jól tudta már, hogy mennyi idő kell egy szép nagy fenyő elfűrészeléséhez. Hosszú, visszafojtott csend szakadt az erdőre. Talán rosszul hallott! Mégis ösztönösen megszaporázta lépteit. Sokáig haladt úgy, hogy csak léptei csikorgását, bundája suhogását és az erdő nyöszörgését hallotta. Egyszer csak ismét gyanús zaj csapta meg fülét. Ütemes kopogás, a fűrész zümmögése, majd iszonyú suhogás, mintha boszorkányok süvítenének a tiszta levegőn át.

A kanyarulat után az irtáshoz ért.

Az úttól bentebb, az irtás szélén zömök, fekete emberke állt, kezében fűrészt tartott és dühös pillantásokat vetett az ég felé. De nem az eget kémlelte — azt Szatmári mindjárt látta —, hanem a fák csúcsát. Egy vékonyabb lucfenyő, amelyhez még nem ért a fűrész, a lombján három ledöntött hatalmas fenyőfát támogatott. Előbb csak az egyik dőlt rá erre a magányos vékony fácskára, utána a többiek, amelyeket éppen avégett döntött ki az ismeretlen, hogy elmozdítsa a fennakadt szálfát. Most éppen egy negyedik fenyőfát választott ki magának a fekete emberke, hogy azzal kényszerítse a földre a fennakadtakat.

Szatmári kivárta, mi lesz a próbálkozás vége. Meghúzódott az úton és figyelt. Az éles fűrész szinte hangtalanul futott a fagyos fatörzsben. Pár pillanatnyi várakozás, majd megrázta üstökét a luc és nagy reccsenéssel, robajjal, suhogással dőlni kezdett és himbálódzva ez is fennakadt.

Erre már előlépett Szatmári.

— Te meg mit csinálsz, elvtárs?

A zömök férfi megrezzent a váratlan szótól.

— Sátort — szólt aztán tréfásan, mert a négy kidöntött és összekapaszkodott szálfa valóban sátort alkotott.

De Szatmári munkában nem ismeri a tréfát.

— A közönséges fadöntő intést kap, ha ilyen munkát végez — mondta, mert felismerte az idegenben a telep egyik traktoristáját.

A ledöntött nagy szálfák súlya alatt meghajlott a magányos lucfenyő.

— Vigyázz, ledőlhet! — intette Szatmárit a traktorista.

— Hogy hívnak? — kérdezte az erdőmester és szúrós farkasszemet nézett a zömök, fekete, tatár emberrel.

— Kaszimov — szólt ez kis idő múltán.

— Te Kaszimov, most menj oda gyorsan az útra! A fűrészt azonban add ide.

Kaszimov zavarában azonnal engedelmeskedett az ellentmondást nem tűrő hangnak. Odaadta a fecskefarkú fűrészt és az erdei útra cammogott s morgott valami átkot a fogai között.

Szatmári körüljárta a „sátort" és úgy találta, hogy nincs más segítség: a támasztékul szolgáló vékony fenyőfát kell kidönteni, ha a földre akarja csalogatni a fönnakadt szálfákat. Ez viszont életveszélyes kockázat. Kis ideig tétovázott, aztán ledobta a bundát, elhányta a havat és utat kotort, majd nekihajolt és hozzálátott a fűrészeléshez. Ha a fa dőlni kezd, akkor futni kell, mint a fürge coboly. Másként könyörtelenül halálra zúzzák a hatalmas szálfák. De dolgoztatta a fűrészt rendületlenül! A felesége hangját vélte hallani közben: „Légy óvatos." Az esze azt diktálta, hogy abba kell hagyni azonnal ezt az eszeveszett próbálkozást. A szíve ellenben bátorságra intette: „Add meg Kaszimovnak a leckét!"

Kaszimov csak akkor vette észre, hogy mi történik.

— Vigyázz! Megölöd magad! — kiáltotta és futott Szatmárihoz.

Az erdőmester higgadt határozottsággal szólt vissza:

— Ott maradj! S máskor ne kezdj olyan munkához, amit nem értesz!

Kaszimov megtorpant.

Ebben a pillanatban megrázkódott a vékony tartó-fenyő, Szatmári kirántotta a fűrészt és futott, mint a nyúl, az előre kiválasztott úton. Mögötte iszonyú robajjal csattantak a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fák és egymástól lendületet kapva, még sokáig ugráltak, helyezkedtek a földön, nagy hófelhőt kavarva.

A bundáját is teljesen ellepte a fákról leomlott hó. A kucsmájával porolta le, azután magára vette és megállt Kaszimov mellett. Némán kémlelték a csatateret.

Így ismerkedett össze Szatmári Kaszimovval.

Hazafelé már együtt mentek, gondűző beszélgetéssel telt az idő, észrevétlenül fogyott az út. Kaszimov többször elmondogatta oroszul is, tatárul is: „Derék magyar!" Szatmári is kifejtette, hogy a tatárnál kevés jobb munkás található a föld kerekségén, örül is nagyon, hogy a vezetése alatt álló brigád csaknem teljesen tatárokból áll. Közben már magában azt is elhatározta, hogy a házépítéshez elmegy segíteni brigádostul. Ha Kaszimov meghirdeti a „pomoscs"-ot (a segítséget), mennek, ott lesznek valamennyien.

És közös segítséggel hamarosan megépült Kaszimov háza.

Majd, amikor Szatmári szánta rá magát, hogy új házat épít, Kaszimov tatárai jöttek el segíteni az építkezésnél. Szaporán rakták a gerendát gerendára, az asszonyok a mohát hordták és egyengették, s régi tatár szokás szerint ezüst tizenötkopekos pénzdarabot helyeztek a ház déli sarkába és poltinyikot (ezüst félrubelest) a főgerenda alá, hogy ha majd az unokák lebontják a házat, hadd lássák, hogy jómódú ember építette. Szatmári még harmonikást is hívott, hogy vidámabban haladjon a munka.

A barátság mind jobban elmélyült. Olykor vitára is sor került. Kaszimov igen kedveli a pityókát, Szatmári viszont csak szolid mértékkel tűri a szeszt. Ezen aztán gyakran estéken át vitatkoztak. Persze, idejük javát a munka kötötte le, s noha egy utcában laktak, az is előfordult, hogy hetekig nem találkoztak.

Telt, múlt az idő s nagysebesen elrohant egy esztendő.

Ismét februárt írt a naptár, mint amikor először ismerték meg egymást ott kint az erdőn. Szatmáriéknál már aludt a család a meleg takaró alatt, csak Szatmári Antal virrasztott könyvei és írásai fölött. A nagy orosz kályha még izzott a reggeli fűtéstől. Kint egy kutya ugatott és nyüszített a dermesztő fagyban. Szél süvített a ház sarkánál és vihar zajától robajlott a végtelen erdő.

Valaki feltépte hirtelen az ajtót. A szoba közepén hótól csapzottan, feldúlt ábrázattal Kaszimov állt meg.

— Beteg Gaszima! — mondta kétségbeesetten. Gaszimának hívták Kaszimov kislányát.

Szatmári megragadta a gyógyszeres ládát, s máris indult. Még a bundát se vette magára. A vihar se tartotta vissza, mert Kaszimov arcáról leolvasta, hogy nagy baj van.

Gaszima, a kislány nyugtalanul feküdt az ágyban, arca égett a láztól, szeme révetegen túlnézett a falakon és a kint dühöngő vihar borzalmait tükrözte. Negyvenfokos láz! A melle sípol. Semmi kétség: tüdőgyulladás. Kórházba kellene vinni, a kegyetlen hóviharban azonban kísértés lenne az utazás a hófúvásos erdei úton. Nyolc kilométerre van a legközelebbi kórház, ilyen ítéletidőben szinte elérhetetlen távolságban.

— Adjatok cukrot! — szólt Szatmári, akár egy orvos. — Injekciós tűnk nincsen, de van penicillin! — és úgy etette meg a penicillint cukorba keverve a kis beteggel.

A vihar nem akart elállni. Dolgozni se tudtak az erdőn, így Szatmári csaknem egész nap Kaszimovéknál ült. Adagolta a gyógyszereket a gyereknek: másnapra sikerült legyűrni a lázat. Felszabadult szép mosoly ragyogott a kis beteg száján.

Kaszimov szemével simogatta a kislányt és végtelen hálát érzett Szatmári iránt. Hogy ez az ember mennyi jót tett már vele! Hogyan is tudná meghálálni!

De Szatmárinak az is jólesett, hogy ezekben a beteget virrasztó órákban elbeszélgethetett gyermekkori élményeiről, a vörös csapatok tizenkilences hősi csatáiról, a Horthy-terror borzalmairól, mely édesapját börtönre ítélte, a szovjet hatalom segítő kezéről és kalandos életéről. Mégis legtöbbet szülővárosáról, Nagykanizsáról beszélt Szatmári. Ötvenkétéves volt s ebben a korban az ember szívesen találkozik a gyermekkor emlékeivel. Szándékosan sohase mondta ki Nagykanizsa nevét, hiszen a tatár szomszéd úgyse tudná megjegyezni a furcsa városnevet.

Kaszimovot azonban egyre az foglalkoztatta, hogyan tudná kifejezni háláját. Csak félfüllel figyelte Szatmári magyarországi élményeit.

De Szatmári is kifogyott az élményekből.

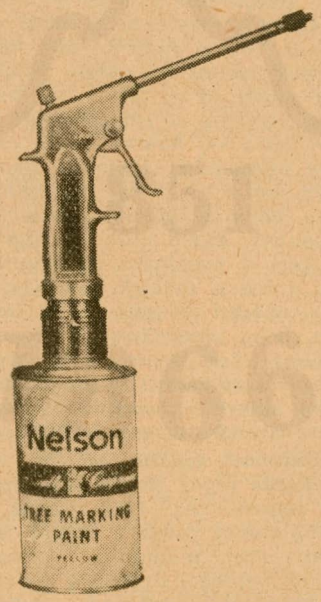

Fajelző pisztoly. Az amerikai erdészetben eredményesen alkalmazzák, több méter távolságról jelölik segítségével a fatörzseket.

— Magyarországon én is jártam! — szólalt meg akkor Kaszimov. Szűkszavúságból, szerénységből, vagy valami más okból ezt eddig még sohasem említette magyar barátjának. Most megeredt a szó a száján. — Egy voltam én is a szovjet hadseregben. Harcoltunk, rohamoztunk és győztünk. Sok bajtársunk életét adta a magyar nép szabadságáért. Én életben maradtam. De volt egy veszélyes sebesülésem. Pár napja hagytuk el a Dunát, vagy pár hete, már nem is emlékszem pontosan. Rohammal vettünk ki egy magyar várost a nácik kezéből. Ott kaptam a sebet.

Gaszima, a gyógyuló kislány szólt közbe:

— Kitüntetést is kapott édesapám.

— Nem kitüntetést, csak oklevelet.

Szatmári kérlelte, hogy mutassa meg.

Kaszimov elkezdte keresni, míg a fiókokat vette sorra, szaporán sorolta eddig elhallgatott élményeit.

— Ott feküdtem kórházban abban a városban, amelynek felszabadító rohamában megsebesültem. Jól emlékszem, a ti Puskinotok...

— Petőfi — szólt közbe Szatmári.

— Igen, Petőfi. Őróla nevezték el az utcát... Mély lejtésű utcák voltak abban a városban. Még arra is emlékszem, hogy a hadi kórház Petőfi utca mögött volt. — Kis időre abbahagyta a keresést a fiókokban és emlékezetében kutatott. Tagolva mondta pillanatnyi szünet után:

— Nagykanizsa!

— De hiszen Nagykanizsa az én szülővárosom!

Közben Kaszimovnak kezeügyébe került az oklevél, amelyet Sztálin elvtárs írt alá, s amelyen világosan olvasható: „Nagykanizsa felszabadításáért!"

Szatmári átölelte Kaszimovot és megcsókolta mind a két orcáját.

— Véredet adtad a szülővárosomért!

Kaszimov a meghatottságtól fojtot hangon, szerényen motyogta:

— Kötelesség volt. Mindenki ezt tette volna. Az emberiség...

S kedves mosoly jelent meg szélfútta, szélescsontozatú, kemény arcán, az öröm és boldogság fénye, hogy lám, ő is tett valamit, ami a hála érzését ébreszti fel magyar barátjában.

Nagy szerénységében még mindig nagyobb dolognak tartotta hőstetténél, hogy Szatmári megmentette az életnek a kis Gaszimát.

Két szív ölelkezett békésen a vihardúlt tajgán.

Országok, népmilliók találkoztak a szívükből fakadó mélységes, nagy emberi érzésben...

*

Szatmári Antal huszonhatesztendei távollét után most hazatért családjával a Szovjetunióból. Tőle hallottam az előbb feljegyzett történetet.

Lakos György

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

A francia védelem

A mai sakkelmélet a francia védelmet a *félig nyílt megnyitások* közé sorolja. Az ilyen játszmák folyamán azonban a kép gyorsan megváltozhat és néhány nyitó lépés után a játszma jellege átalakulhat *teljesen nyílttá vagy zárttá.*

A sakkmegnyitások tanulmányozását a sok elágazás teszi fárasztóvá. Legtöbször nem beszélhetünk legjobb lépésről, hanem több egyenlőképpen jól játszható, egyforma értékű változatról. A könnyebb áttekintés kedvéért nem a lépéseket követjük nyomon, hanem az állás szerkezetére jellemző terveket.

I. változat

Sötét meg akarja gátolni, hogy világos erős gyalogcentrumot építsen ki, ezért védett gyalogokkal d5-ről és c5-ről támadást intéz a világos középgyalogosok ellen. Világos előnyomulással igyekszik teret nyerni és középgyalogosait a cserétől megmenteni:

1. e2—e4, e7—e6. 2. d2—d4, d7—d5. 3. e4—e5, c7—c5. 4. c2—c3, H b8—c6. 5. H g1—f3, V d8—b6. 6. F f1—e2, H g8—e7. 7. b2—b3, c5×d4. 8. c3×d4, H e7—f5. 9. F c1—b2, F f8—b4 +.

Sötét áll jobban, mert világos vagy a d4 gyalogot veszíti el, vagy a királlyal kell ellépnie, nem sáncolhat és a h1 B nehezen hozható játékba. Ha világos az 5. lépésben f2—f4-et húz, akkor V d8—b6 és H g1—f3 után H g8—h6 következik. Ebben az állásban is sötét áll jobban, mert a d4 gyalogos nem tartható, ha pedig világos d4×c5-tel cserél, a rövid oldalon a sáncolás ütközik nehézségekbe.

II. változat

Világos nem törekszik merev gyalogcentrum kiépítésére. Átmenetileg gyalogot áldoz és gyors tisztfejlődéssel támadásra játszik. Sötét nem igyekszik a gyalogelőny megtartására, hanem biztos királyállást épít ki és igyekszik minden támadásnak elejét venni:

1. e2—e4, e7—e6. 2. d2—d4, d7—d5. 3. e4—e5, c7—c5. 4. H g1—f3, c5×d4. 5. F f1—d3, H b8—c6. 6. o—o, f7—f5. 7. H b1—d2, H g8—e7. 8. H d2—b3, H e7—g6. 9. B f1—e1, F f8—e7. 10. H b3×d4, o—o.

Az állás értéke egyenlő. A sötét királyállás biztos, az erők egyensúlyban tartása mindkét fél részéről finom, mélyen átgondolt pozíciójátékot kíván.

III. változat

Világos gyors tisztfejlődésre játszik és az e4 gyalogot fejlődő lépéssel védi. Másrészt a sötét vezérfutó útját zárva akarja tartani, ezért nem cserél d5-ön:

1. e2—e4, e7—e6. 2. d2—d4, d7—d5. 3. H b1—c3, H g8—f6. 4. F c1—g5, F f8—e7. 5. e4—e5, H f6—d7. 6. F g5×e7, V d8×e7. 7. F f1—d3, o—o. 8. H c3—e2, c7—c5. 9. c2—c3, f7—f6. 10. f2—f4, f6×e5. 11. f4×e5, c5×d4.

Miután sötét a c és f gyalog segítségével lecsökkentette a világos nyomást a középen, szabad játékhoz jutott.

IV. változat

Az előző változat 6. lépésében világos a támadás meggyorsítására gyalogos áldozattal időt nyerhet. A létrejövő éles állásokban a megoldás sokszor rejtvényszerű, még a legkiválóbb játszókat is fejtörés elé állítja. Szerényebb igényű kezdő játékos jól teszi, ha egyszerűbb változatot választ. A következő néhány példa jó fogalmat ad a változat bonyodalmairól:

6. h2—h4, f7—f6. 7. V d1—h5 +, g7—g6. 8. e5×f6, g6×h5. 9. f6×e7.

Világos visszanyeri vezérét és jobb gyalogállásával nyer.

6. h2—h4, o—o. 7. F f1—d3, c7—c5. 8. H g1—h3, c5—c4. 9. F d3×h7 +, K g8×h7. 10. V d1—h5 +, K h7—g8. 11. F g5×e7, V d8×e7. 12. H h3—g5 és világos nyer.

A gyalogáldozat elfogadásának következményeire jó példa a *Bogoljubov—Spielmann* nagymesterek közötti alábbi játszma:

6. h2—h4, F e7×g5 (?). 7. h4×g5, V d8×g5. 8. H g1—h3, V g5—e7. 9. H h3—f4, a7—a6. 10. V d1—g4, g7—g6. 11. o—o—o, c7—c5. 12. V g4—g3, H d7—b6. 13. d4×c5, V e7×c5. 14. F f1—d3, V c5—f8. 15. F d3—e4, d5×e4. 16. H c3×e4, H b8—d7. 17. V g3—c3, V f8—e7. 18. H e4—f6 +, H d7×f6. 19. e5×f6, V e7—f8. 20. V c3—c7, H b6—d7. 21. H f4—d5, e6×d5. 22. B h1—e1 +, H d7—e5. 23. B e1×e5 +, F c8—e6. 24. K c1—b1, B a8—d8. 25. B d1×d5, B d8×d5. 26. B e5×d5, F e6×d5. 27. V c7—c8 matt.

A BUDAPESTI ERDŐGAZDASÁG sakkozói erdészetenként és külön a központban januárban kezdték meg a házibajnokságok lebonyolítását. Az eredmények alapján február végén kerül sor a vállalati bajnokság megrendezésére.

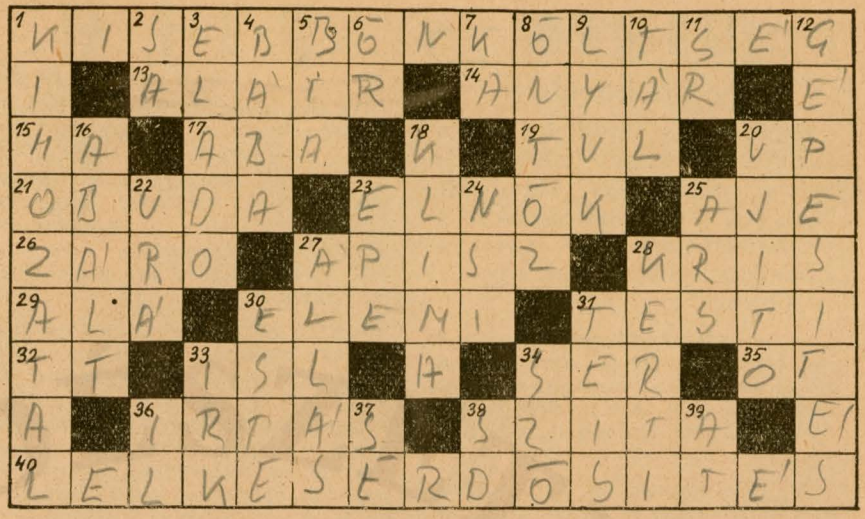

Vízszintes sorok: 1. A termelékenység növelésének egyik eszköze. 13. Nevével jelez. 14. Gyorsan növő fafaj (névelő). 15. Feltételt jelző szócska. 17. Árpádkori fejedelem. 19. Így kell teljesítenünk a tervet. 20. Kupa közepe! 21. Egyik városrészünk. 23. Vezető állás. 25. AJE. 26. Befejező beszéd. 27. Papíráruüzlet. 28. Indiai tőr. 29. Igekötő. 30. Alsófokú iskola. 31. Fizikai munka jelzője. 32. Azonos másalhangzók. 33. Osztrák üdülőhely (fonetikusan). 34. Ital. 35. Vissza: állóvíz. 36. Erdei munkaművelet. 38. Háztartási eszköz. 40. Második ötéves tervünk egyik szép és nagy feladata.

Függőleges sorok: 1. Ezt kell növelnünk, ha prémiumot akarunk. 2. SA. 3. Bolti áru jelzője. 4. Falusi szülésnél segít. 5. Pest megyei község. 6. Felvigyázó. 7. Kicsinyítő képző. 8. Locsol. 9. Bosszantó hiány a harisnyán. 10. Háztartási edény. 11. SR. 12. Az erdőgazdaságoknál fokoznunk kell. 16. Főtt szalonna jelzője. 18. Éghajlat. 20. Ezt a mozgalmat is fokoznunk kell az erdészetben. 22. Vissza: eladásra kerül. 23. Galambnak nincs? 24. NSI. 25. A latin művészet. 27. Ülés — ellentéte. 28. Háztáji munka jelzője. 30. Napszak. 31. ... fiam, Brutus! 33. Hiányzik az irka vége! 34. A takács igéje. 36. IL. 37. Tagadó szócska. 38. SD, 39. Tazepe!

Beküldendő: Az 1. és 40. vízszintes, a függőleges 1. és 14. sor.

Beküldési határidő: Február 25.

A Szovjetunióban üzembeállították a „kétéltű" traktort, amely szárazföldi faszállításra és faúsztatásra egyaránt használható. A traktor szárazföldön hernyótalpon mozog, a vízben pedig propeller hajtja. Ezenfelül fel van szerelve csörlővel, hogy a fűrészrönköt kiemelje a vízből. A kétéltű traktor szárazföldön 10, vízben 5 km óránkénti sebességgel halad.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

Egy évi börtön...

Saját céljára fordította a köztesművelésre kiadott terület után befolyt pénzösszeget Kurai Antal a békési erdőgazdaság csoportvezető szakmunkása. A makói járásbíróság sikkasztásért egy évi börtönre ítélte.

A termelőszövetkezetek erdőinek szakszerű kezeléséről együttes utasítást adott ki az országos erdészeti főigazgató és a földművelésügyi miniszter. (2/1956. Erdészeti Értesítő 2. szám.)

Az erdei facsemeték és cserjecsemeték, suhángok és sorfák új termelői árát közli az Erdészeti Értesítő ez évi 2. száma.

Statisztikai beszámolási rendszer bevezetéséről adott ki rendeletet az Országos Erdészeti Főigazgatóság a Központi Statisztikai Hivatal elnökével egyetértésben. A rendelet melléklete — megjelent az Erdészeti Értesítő ez évi 2. számában — táblázatosan felsorolja az összes beszámoló jelentés adatait, vagyis a jelentések időbeosztását, határidejét stb.

Kidolgozták a FÜRFA telepek új technológiáját. *Az ország faanyagelosztását lebonyolító FÜRFA Vállalat munkája lényeges befolyással van a takarékos anyaggazdálkodásra. Most ebben a vonatkozásba jelentős lépést tettek, amennyiben kidolgozták a FÜRFA telepek új technológiáját, amelynek alapján a munka rendszeresebbé válik és biztosítható a faanyag anyagtakarékos kezelése és ugyanakkor az önköltség csökkentése.*

Faiparunk feladatai a második ötéves tervben címmel *Juhász* István foglalja össze a *Faipar* januári számában fagazdálkodásunk aktuális feladatait. Ugyanebben a számban találjuk *Madas* András tanulmányát az európai fafogyasztás alakulásáról. *Burghardt* László a falepárlás módszereit ismerteti, amelynek az alapján az Erdőkémia Vállalat tolmácsi üzeme dolgozik.

FÁK JELZÉSE — FÁRADT OLAJJAL. A Börzsöny írja: Az 1956—57. évi erdőbecsléseknél Kurali János kerületvezető erdész többszáz forintot takarított meg azzal, hogy a drága olajfesték és zsíros hígító helyett a traktoroknál feleslegessé váló fáradt olajat használta olcsó porfestékkel keverve. Kerületében a festékes jelzés a nagymarosi összes kerületek közül a legjobban és legmeszszebbről látható.

Csehszlovákiában megfigyelték, hogy *bizonyos fák nedve nélkülözhetetlen alkotóeleme a fakopáncs-félék táplálékának.* Mintegy 26 fafajtát figyeltek meg, melyet a harkályok rendszeresen gyűrűszerűen körülvágtak, hogy a fanedvhez hozzájussanak.

F·I·L·M

Az élet hídja. A magyar filmgyártás *Háy* Gyula forgatókönyve nyomán készítette el új filmjét; a Kossuth-híd építőinek állít emléket. 1945—46-ban vagyunk, abban az időszakban, amikor a Kommunista Párt kezdeményezésére megindult Pest és Buda között az első állandó híd építése.

A film első része az 1945-ös állapotokat bizonyos mértékben *dokumetumszerűen* ábrázolja. Bódog Mihály már a felszabadulás előtt is hídjavításnál dolgozott, de nem kap munkát — mert nincs híd — és három hídács barátjával együtt eszpresszók építésénél keres kenyeret, mert ott az építtetők élelemmel, cigarettával fizetnek. Időközben megkezdődik Pest és Buda között az első, végleges híd építése és Bódog Mihály elmegy dolgozni a hídra. Felesége egyideig tűri a nélkülözést, de egyik rokonának tanácsára elhagyja férjét, Budára megy dolgozni. A hídépítésnél dolgozók nem bírják az éhezést és fagyot, abba akarják hagyni a munkát. Bódog Mihály azonban példát mutatva meggyőzi a híd építőit, hogy a munkát folytatni kell. Bódogné rádöbben, hogy férje és a többi hídépítő több gondoskodást, szeretetet érdemel, visszatér férjéhez úgy, hogy a híd építőinek élelmiszert szerez.

A film szereplői helyesen oldják meg a sokszor nehéz problémákat és *Görbe* János Kossuth-díjas, valamint *Mészáros* Ági kétszeres Kossuth-díjas meggyőzően ábrázolják Bódog Mihályt, illetve feleségét, Erzsikét. *Makláry* Zoltán Kossuth-díjas erőteljesen formálta meg a régi szakmunkást, aki bár pénzért dolgozik, de mindennél jobban szereti szakmáját. A film méltó emléket állít azoknak, akik önfeláldozóan, faggyal és éhséggel dacolva helytállásukkal bizonyították be szeretetüket Budapestért és hűségüket az országhoz.

Erdészet a nagyvilágban

Mikorrhiza gombát tenyésztett ki hosszas kísérletezés után a Szovjet Mezőgazdasági Mikrobiológiai Intézet. Sikerült megtalálni a tömeges szaporítás módját is. A tisztatenyészetű folyadék egy szemcséje többszáz kiló mikorrhiza talaj hatását pótolja. A mesterséges mikorrhiza gomba alkalmazását, főleg tölgyültetvényeknél, számos szovjet és egyéb európai erdészeti kísérleti állomáson kipróbálták. A magvakat vetés előtt bepermetezik a mikorrhiza folyadékkal. Az így növő facsemeték levelei sokkal több nátrium és egyéb vegyi alkotóelemet tartalmaznak, mint azok a fák, amelyeket nem kezeltek így, vagy csak talajjal vitték át a mikorrhiza gombát.

*

A medvék igen nagy károkat okoznak Kaliforniában az erdőállományokban. Statisztikai adatok szerint 1954-ben negyvenhétezer fát pusztítottak el és 1660 hektár fiatal erdőt rongáltak meg. A legtöbb kárt tavasszal és kora nyáron okozták, amikor is a fiatal duglasz-fenyők és cédrusok kérgét leszaggatták.

*

A tűzkárak okát elemezték a Csehszlovák Népköztársaságban és a következő megállapításokra jutottak: 1. március és október között 446 tűzeset volt s ezek közül a legtöbb arra a hónapra esett, amikor legkevesebb volt a csapadék. 2. Tűz leginkább a mérsékelt fekvésű helyeken (400—800 méter) támadt. 3. A tűzesetek 90 százaléka talajtűz volt és a legtöbb dél körül kezdődött. 4. Lomblevelű erdőségekben gyakoribbak voltak a tüzek, mint a fenyőféléknél. A tűzeseteket általában gondatlanság, mozdonyból kipattanó szikra és villámlás okozta.

Tizenegy teherautó szállította megállás nélkül a tűzifát január 15-én az úrkuti erdészet gyertyánkúti rakodójáról a herendi MÁV rakodóra. A felterhelők Gombás Lajos, Magyar Ferenc, Talján József, Pukler Sándor, Gehár József és Széplábi Ernő. Kitűnő munkát végeztek. Úgy dolgoztak, hogy 180 űrmétert egy nap felterheltek és bizony csak délután 1 órakor „reggeliztek", mert hajnal óta azon voltak, hogy a gépkocsik várakozás nélkül mozoghassanak. Egyidejűleg a herendi MÁV rakodó dolgozói öt vagon tűzifát raktak be.

AZ ÉSZAKBORSODI erdőgazdaságban tizenegy dolgozó tette le a képesített könyvelői vizsgát.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:

M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

33818-689/2 — Révai (Fel.: Nyáry Dezső

Példányszám: 4400

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

A Szovjetunióban nagy figyelmet fordítanak a kitermelt fa elszállításának gépesítésére. A molotovi területen huszonnégy keskenynyomtávú vasút, hatszáz teherautó és számos traktor végzi a szállítást. Képünk a vihovszki gépesített erdészetben készült, ahol a jeges úton egész sor megterhelt szánkót vontat a lánctalpas traktor.

X. ÉVFOLYAM 4. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. FEBRUÁR 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Sarjerdeink fatermőképességének

nagyjelentőségű problémáját vizsgálja

Az Erdő

most megjelent februári számában

Sali Emil

az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdőrendezési főosztályának vezetője. Táblázatokkal és grafikonokkal fafajonként mutatja be a sarjerdők és a mageredetű erdők fatömege alakulásának különbségeit. Megállapítja az adatok alapján, hogy „sarjerdeink zöme rontott erdő, mert a termőhelyi viszonyok nagyobb, jobb és egészségesebb faállomány alapfeltételeit biztosítanák." Leszögezi, hogy új sarjerdőket csak igen kis területen szabad a jövőben létesíteni, a meglevő sarjerdők átalakításánál pedig elsősorban

az alátelepítések

segítségével kell az átalakítást helyesen elvégezni.

A továbbiakban a februári szám tartalmából ki kell emelnünk

Borsos Zoltán

cikkét a gyertyános-tölgyesek hozamfokozásának sárvári tapasztalatairól és

Gyapay Jenő

hasznos gyakorlati írását a fagyártmányok gépi úton történő feldolgozásánál alkalmazott gépek helyes üzemeltetéséről.

Téli károk

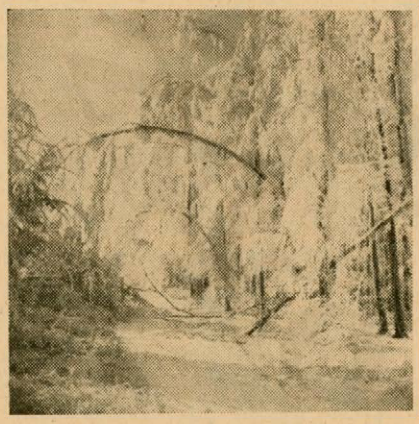

Az itt látható képet az úrkúti erdészet területén készítettem s mint látható, egy középkorú állományban erős zuzmara által okozott károkat ábrázol. A felvétel a nyiladékban készült, hasonló károk bent az állományban nem keletkeztek, ami a szakszerű állományápolásra enged következtetni. Szakszerűtlen kezelés mellett egy ilyen erősebb zuzmara rengeteg kárt okozhat, tehát ha tisztítást vagy gyérítést végeztetünk, gondoljunk a zuzmarára is.

VARGA FERENC erdész, Úrkút, Kabhegy.

LEVELEK A TERMELÉSRŐL I II

Az ÜB közvetlen segítséget ad

A délmátrai erdőgazdaságban a pártvezetőség választás tiszteletére és az ÜB javaslatára hosszúlejáratú verseny indult, amelyet először a vezetőségválasztás idején értékeltünk ki. A következő eredmények születtek: termelési tervét a pásztói erdészet 103, a gyöngyöstarjáni erdészet 120, a gyöngyössolymosi erdészet 99, a mátrafüredi 144, a verpeléti 180 százalékra teljesítette, ami 114 százalékos gazdasági átlagnak felel meg. Az erdősítési tervteljesítés átlaga 112 százalék.

Tőmelletti mozgatásban azonban lemaradtak erdészeteink. Mindössze 43 százalékot értek el átlagban. A lemaradást az alacsony fogatlétszám és a talaj járhatatlansága okozta.

Az üzemi bizottság nem nyugodott meg, hanem a mozgatási terv teljesítése érdekében és az önköltségcsökkentéséért brigádot szervezett, amelynek az a feladata, hogy feltárja a lemaradás okait és segítséget adjon a tervteljesítéshez és az önköltség csökkentéséhez. A pásztói erdészetben például, ahol a szállítási viszonyok a legkörülményesebbek és legnehezebbek, az ÜB javaslatára az erdőgazdaság *összpontosította meglévő fogatainak nagy részét.* Így lehetővé válik a fülledékeny anyag gyors leszállítása, a hideg és hó kihasználásával mintegy 30 százalék megtakarítást érünk el fuvarbérben és egyúttal a fogatosok keresete is nő.

Major Endre
ÜB elnök, Mátrafüred

Megmentettük a tüzifát

A jelenlegi fagyhullám előtt megáradt a Tisza és elöntötte a víz a csongrádmegyei erdőgazdaság ártéri területeit is. A hullámtéren akkor már igen nagy késéssel javában tartott a fakitermelés. Az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek segítségével 450 fakitermelővel indult meg a munka. Olyan ütemben haladtunk, hogy saját fogataink nem győzték a közelítést.

Amikor az Árvízvédelmi Kormánybiztosság a Tisza hirtelen áradását jelezte mintegy négyezer köbméter tüzifa volt a hullámtérben s ebből a mennyiségből is több mint 40 százalék tő mellett.

Gyorsan kellett intézkedni.

Átvezényeltünk homoki erdészeteink területéről minden fogatot a hullámtérre és segítségért folyamodtunk a felgyői állami gazdasághoz és a Rózsa Ferenc tsz vezetőségéhez. Mind az állami gazdaság mind a termelőszövetkezet azonnal fogatokat küldött, a szegedi révkirendeltség pedig motorcsónakot adott a vágásterületek gyors bejárásához. Hét uszály is beállott, hogy szállítsa és mentse a tüzifát az árvíz elől.

Több erdészetvezető és erdész, valamint fakitermelő munkás kitüntette magát a hősi mentési munkában. S csak jellemző a szeszélyes időjárásra, hogy ma kemény, hideg, fagyos idők járnak a Tisza-ártér vidékén is.

Kwaysser Ede
anyagforgalmi előadó, Szeged

Megfelelő gondoskodás, nagyobb munkakedv

A magasbakonyi erdőgazdaság harmadszor nyerte el az élüzem címet. Ez a siker csak jobb munkára ösztönöz bennünket. Lelkiismereti kérdést csinálunk az egyes tervfeladatok végrehajtásából és nem tűrjük azt, ha a versenytábla valamelyik munkaterületünkön lemaradást jelez. Nagyon jóleső érzés, ha valamelyik ágazat grafikonján túllépjük a százszázalékot jelző piros vonalat.

Most eredményeinknek egy olyan feltételével szeretnénk foglalkozni, amelyről ritkán esik szó. Mégpedig a dolgozók szociális helyzetének megjavításáról. Bátran mondhatjuk, hogy *jó munkánkhoz nagyban hozzásegített bennünket, hogy gazdaságunknál törődnek a fiatal szakemberekkel.* Ambíciót és munkakedvet merítettünk abból, hogy gondoskodtak szociális helyzetünkről, segítettek bennünket minden lépésünkben, amit a termelés érdekében tettünk, de a magánéletünkben is. Nagyon jól esik az, ha az igazgató és személyügyi elvtársak *érdeklődnek helyzetünkről.* És ők nem egyszer megkérdezték már, hogy van-e valami problémánk.

Helytelen úton halad az a gazdaság, ahol nem engedik azt, hogy a kezdő szakemberek problémáikkal minduntalan a gazdaság vezetőinek a „nyakára járjanak".

A magasbakonyi erdőgazdaság fiatal erdészei, Pápa

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

AZ SZKP XX. kongresszusa

A Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa új fejezetet jelent a szocializmus és a fejlődést betetőző kommunizmus kiépülésének útvonalán. A békének, a gazdasági építésnek, a társadalmi jóléthatalmas programját tárták a világ elé a Szovjetunió vezetői a moszkvai tanácskozások során. Feszült figyelemmel és szerető gonddal néztek a világ népei ezekben a napokban Moszkva felé. A düledező kapitalista világ, az imperialista érdekszövetség képviselői pedig aggódva és alig palástolható izgalommal fogadták mindazt, ami a Kreml tanácskozó termében elhangzott a békéről, az imperializmus gyarmati rendszerének végső széteséséről és a Szovjetunió szilárd akaratáról, hogy a békét és a nemzetközi biztonságot megvédelmezi. A XX. kongresszus többet jelent mint csak a Szovjetunió kommunistáinak a találkozóját: az egész emberiség számára jelent katedrát a moszkvai kongresszus előadói emelvénye, amelyről Hruscsov elvtárs büszke öntudattal állapította meg, hogy: „... olyan hegyre, olyan magaslatra jutottunk, ahonnan már szabad szemmel láthatók a végső célhoz, a kommunista társadalomhoz vezető út nagy távlatai."

A Magyar-Szovjet Mezőgazdaság Hete

Írta: Szentkirályi János, a Szabad Föld felelős szerkesztője

A magyar és a szovjet nép megbonthatatlan, testvéri barátságának számtalan megnyilvánulásával találkozunk egy-egy esztendőben. Azt is mondhatjuk, hogy e barátság forró érzései át- meg átjárják egész életünket, hogy e barátság nagyszerű tartalommal tölti meg és gyümölcsözővé teszi mindennapi munkánkat, — legyen bár valaki munkás, dolgozó paraszt, orvos, vagy mérnök... Vannak azonban olyan alkalmak, időpontok, amikor a két nép barátsága ünnepélyes külsőségekben is megnyilvánul. A magyar—szovjet barátság ünnepnapjai az idén értékes kezdeményezéssel bővülnek, színesednek. A Magyar—Szovjet Társaság február utolsó és március első napjaiban rendezi meg országszerte a *Magyar—Szovjet Mezőgazdaság Hetét,* aminek a legfőbb célja az, hogy népünk még jobban megismerje a nagyszerűen gépesített szovjet mezőgazdaság eredményeit, s mindenekelőtt azokat az új módszereket, termelési eljárásokat, amelyek nyomán a szovjet kolhozokban, szovhozokban, gépállomásokon és erdőgazdaságokban évről évre kimagaslóbb eredmények születtek és születnek.

A Magyar—Szovjet Mezőgazdaság Hetének jelentőségét ebben az időszakban két fontos körülmény is növeli. Az egyik az, hogy *a Szovjetunió Kommunista Pártjának XX. kongresszusa most vitatta meg azt a tervezetet, amelyet a párt Központi Bizottsága a hatodik ötéves terv lelkesítő feladatairól a szovjet nép elé tárt.* Ez a tervezet — amelynek minden sorát az emberről való gondoskodás hatja át — a szovjet népgazdaság egészének fejlesztésén belül nagy figyelmet fordít a mezőgazdasági termelés nagyarányú fellendítésére; olyan *lenyűgöző távlatokat* nyit a Szovjetunió mezőgazdasága előtt, amilyenre még nem volt példa a történelemben. Egy-két kiragadott pontja is bizonyítja, hogy a hatodik ötéves terv tervezete olyan okmány, „amelytől elál az ember lélegzete" — mint ahogy egyik tekintélyes angol újság írta. A mezőgazdaságot illetően — a többi között — nem kisebb feladatot tűzött ki a Szovjetunió Kommunista Pártja, mint azt, hogy a kolhozok és szovhozok 1960-ban már 180 millió tonna szemes terményt termeljenek, s például a cukorrépa termelését 54, a burgonyáét 85, a zöldségfélékét 118, a húsét 100, a tejét 95, a gyapjúét 82 százalékkal növeljék. A kukorica vetésterületét legalább 28 millió hektárra kell bővíteni az új ötéves terv során. (Ez a terület mintegy négyszerese Magyarország egész szántóterületének!) Teljes erővel folytatják a parlag- és szűzföldek feltörését, hasznosítását.

Természetesen, a mezőgazdasági termelésnek ilyen óriásfokú fejlesztése *a gépesítés fokozása, az új gépitechnika segítsége nélkül elképzelhetetlen.* Éppen ezért a Szovjetunió Kommunista Pártja nagyon bölcsen, *Lenin* elvtárs tanítása nyomán, *elsősorban a nehézipart, a gépgyártást fejleszti.* Így válnak valóra azok a tervek, amelyeket a Központi Bizottság irányelvei a mezőgazdaság fejlesztéséről előírnak. Kizárólag *csak a nehézipar szakadatlan fejlesztése alapján lehetséges, hogy a szovjet mezőgazdaság 1956 és 1960 között körülbelül egy millió 650 ezer traktort* (15 lóerősre átszámítva), *560 ezer gabonakombájnt, 180 ezer aratógépet kapjon* —, hogy csak a legfontosabb gépeket említsük. Érdemes felidézni, hogy a szovjet mezőgazdaság 25 évvel ezelőtt, az első ötéves terv idején 154 ezer traktort kapott az ipartól — most ennek több mint a tízszereséről van szó! Az SzKP XX. kongresszusán *Hruscsov* elvtárs a Központi Bizottság beszámolójában is nagy teret szentelt a mezőgazdasági kérdéseknek. Megállapította például, hogy *a növénytermesztésben megoldották a legfontosabb munkák gépesítését.* Teljes nagyságában jelentkezik az a feladat, hogy az egyes munkák gépesítéséről áttérjenek az egész mezőgazdasági termelés komplex gépesítésére! Fontos megállapítások ezek; világosan, kézzelfoghatóan bi-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zonyítják a szovjet mezőgazdaság világraszóló eredményeit!

A másik fontos körülmény pedig, amely a február 26-án megnyíló Magyar—Szovjet Mezőgazdaság Hetének jelentőségét növeli: nagy pártunk vezetésével most munkálkodunk a Központi Vezetőség 1955 júniusi határozatának végrehajtásán. Ez a határozat egyszerre kettős nagy feladatot állított elénk: *a magyar mezőgazdasági termelés általános fellendítését és ugyanekkor ezzel egyidőben a mezőgazdaság szocialista átszervezését.* Az egységes, de mégis kettős feladat maradéktalan megoldásához *kimeríthetetlen segítséget* jelent számunkra a Szovjetunió győzelmes szocialista mezőgazdasága.

Eddigi eredményeink elérésében is elévülhetetlen szerepe volt annak, hogy rendelkezésünkre álltak *a szovjet mezőgazdaság gazdag tapasztalatai.* Oldalakon át sorolhatnánk azokat a nagyszerű szovjet módszereket, amelyek mind a növénytermesztésben, mind az állattenyésztésben nálunk eddig ismeretlen eredmények eléréséhez segítettek bennünket. Emlékezzünk csak az első lépésekre . . . Amikor a Szovjetunió baráti szívessége, testvéri vendégszeretete révén a 200 tagú magyar parasztküldöttségek hosszú hetekig tanulmányozhatták a szovjet mezőgazdaságot; amikor szovjet paraszt küldöttségek, élenjáró traktorosok látogattak hozzánk, sorra járták termelőszövetkezeteinket, gépállomásainkat, — szinte napról napra gazdagodtunk, a szovjet mezőgazdaság dolgozói az idősebb testvér szeretetével fogták kezünket. Amikor traktorosaink megtanulták a munkagépek összekapcsolását, állattenyésztőink az itatásos borjúnevelést, a tőgymasszás alkalmazását, növénytermesztőink a pótbeporzást, a négyzetes vetést . . . *Erdőgazdaságaink dolgozóinak nehéz munkáját is egymásután könnyítették meg és tették kultúráltabbá az élenjáró szovjet módszerek.* Gondoljunk csak a szovjet *csemete-ültető gépekre, a villanyfűrészek, faközelítő vontatók, a Janvarec-daruk alkalmazására.* A szovjet erdőgazdasági gépek, újfajta telepítési módszerek így segítettek és segítenek nekünk az erdőgazdálkodásban is, hogy minél több fát adhassunk az iparnak, minél több erdőt telepíthessünk!

De mindezen túlmenően a legfontosabb, a legnagyobb és leghathatósabb segítség mégis az, hogy a szovjet mezőgazdaság példája — valóra váltva *Lenin* és *Sztálin* tanításait, — a magyar dolgozó parasztságnak is mutatja a paraszti boldogulás egyetlen helyes és célravezető útját, amelyen a szovjet kolhozparasztok már több mint negyed évszázada járnak. *Ez az út,* egyedül ez az út, a *szocialista nagyüzemi gazdálkodás* útja vezeti el a dolgozó parasztságot a teljes felszabaduláshoz, a végleges felemelkedéshez.

Most, amikor forró szeretettel köszöntjük a Magyar—Szovjet Mezőgazdaság Hetét, egyúttal azt is kívánjuk, hogy *ez az ünnepi hét minél eredményesebb legyen,* újabb hasznos tapasztalatokkal gazdagítson bennünket, — s növelje erőnket, lelkesedésünket, hogy *minél több sikerrel hajthassuk végre a magyar mezőgazdaság fellendítését, a termelőszövetkezeti mozgalom fejlesztését!*

FŐIGAZGATÓSÁGI UTASÍTÁSOK

A nem állami erdők tulajdonosaitól felvásárolt egyes iparifa választékok felvásárlási árát az országos erdészeti főigazgató a Minisztertanács felhatalmazása alapján módosította. Ezek az árak a magánerdőbirtokosoktól felvásárolt rönkféleségekre, vezetékoszlopra, bányafa és papírfa választékokra vonatkoznak és igazodnak az új erdőgazdasági árrendszerhez (5). 1956. OEF ÁH számú utasítás).

*

A művezetői munkakörök adminisztratív jellegű munkáit és az egyes dolgozókra vonatkozó munkaköri leírás kidolgozásának irányelveit szabályozza a 6/1956. OEF számú utasítás mint az 1023/1955./VII. 5. Mt. h. sz. határozat végrehajtása. Az utasítás a továbbiakban a művezetői munkakörök bértételeit és a besorolással kapcsolatos tennivalókat szabályozza. Az utasítással egyidejűleg az Országos Erdészeti Főigazgatóság munkaügyi osztálya közölte a béremelésre felhasználható béralap mértékét.

*

A fűrész- és lemezipari vállalatok alkalmazotti dolgozóinak prémiumrendszerét szabályozza a 7/1956. OEF számú utasítás.

*

Fegyelmi eljárást kell indítani az alapbizonylatok rendszeres vezetésének elmulasztása esetén. Az erdőgazdaságok egységes bizonylati rendszere bevezetéséről szóló 146/1953. ÁGEM számú utasítást az országos erdészeti főigazgató most a 9/1956. OEF számú utasításban olyanképpen módosította, hogy az alapbizonylatok rendszeres vezetésének elmulasztása miatt a fegyelmi eljárást minden esetben meg kell indítani. A társadalmi tulajdonban lévő vagyon kezelésével vagy gondozásával megbízott azon személy ellen, aki az alapbizonylatok rendszeres vezetését elmulasztja és ezzel kapcsolatban a társadalmi vagyon károsodását idézi elő — társadalmi tulajdon elleni bűncselekmény miatt a büntető eljárás megindítására a feljelentést minden esetben meg kell tenni.

*

Az erdei melléktermékek termelésével és értékesítésével összefüggő feladatkört a SZÖVOSZ felügyelete alá tartozó ZÖLDEX Vállalattól 1956. január elsejei hatállyal az Országos Erdészeti Főigazgatóság ismét átvette. (A SZÖVOSZ igazgatóságának elnöke és az országos erdészeti főigazgató 4/1956. OEF számú együttes utasítása.) Ugyanakkor az országos erdészeti főigazgató 8/1956. OEF számú utasításában elrendelte „Erdei Termékeket Feldolgozó és Értékesítő Vállalat" (Erdeitermék) felállítását. A vállalat az erdőgazdasági főosztály irányítása alatt az alábbi termékek begyűjtését, feldolgozását és értékesítését végzi: 1. erdei gyümölcsök és magvak, 2. erdei gomba, 3. növényi cserzőanyagok, 4. nyírrőzse, vesszők és botanyagok, 5. díszítő anyagok, 6. apró faáruk, 7. egyéb erdei melléktermékek. A vállalat központjához tíz üzemvezetőség tartozik: Sátoraljaújhely, Miskolc, Eger, Budapest, Vác, Veszprém, Szombathely, Zalaegerszeg, Kaposvár és a Budapesti Gombaüzem. A vállalat létesítésével az erdőgazdaságoknál rendszeresített melléktermék előadói és főerdészi beosztás 1956. március 1-el megszűnik. Ettől az időponttól kezdve az erdőgazdaságnál maradt melléktermék feladatot a vadászati előadó látja el. Az erdőgazdaságok kötelesek az új vállalat termelési tevékenységét segíteni, az őrzési és védelmi szolgálatnál tevékenyen közreműködni. Ezeknek a munkáknak ellátása érdekében a Vállalat a begyűjtött termékmennyiségnek megfelelően az erdőgazdaságoknak a nettó termelői ár tíz százalékát fizeti, mint tőárat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Állami ellenőrzés

Az Állami Ellenőrzés Minisztériumának jogai és kötelességei

Rozs-László György

(Folytatás lapunk 3. számából)

Még ma is túl gyakran találkozunk a vizsgálati jegyzőkönyvekben a jogszabálysértésekre utaló, általánosságban mozgó megjelölésekkel, mint például a „vonatkozó" jogszabály megsértésére való utalással, vagy az ellenőrzött kérdést szabályozó jogszabályok egyszerű, sokszor tömeges felsorolásával. Az ilyen eljárás nem felel meg a törvény és a végrehajtási utasítás azzal összhangban álló rendelkezéseinek és bizonytalanná, homályossá teszi a megállapításokat. A megsértett jogszabályi rendelkezéseknek a vizsgálati jegyzőkönyvben való minél pontosabb megjelölése a vizsgálati megállapításokat feltétlenül konkrétabbá és ezzel értékesebbé teszi, mert határozott és világos állásfoglalást jelent, ami a jegyzőkönyv intézkedésre hivatott olvasójának munkáját és állásfoglalását is megkönnyíti. Az elmondottakból következik, hogy a jogszabálysértések minden kétséget kizáró egyértelmű, világos rögzítése olyan mellőzhetetlen követelmény, ami biztosítéka egyfelől a vizsgálati megállapítások helyességének, másfelől a realizálás eredményességének.

A megállapított jogszabálysértések és egyéb hibák megszüntetésének, tehát a realizálás hatékonyságának egy új és jelentős biztosítékát nyújtja az a rendelkezés, amely szerint az ellenőrzött szerv vezetőjének az általa elismert jogszabálysértések és egyéb hibák kiküszöbölésére szükséges intézkedéseket haladéktalanul meg kell tenni és a végrehajtás megtörténtéről ezzel egyidejűleg az ÁEM-t értesítenie kell. A korábbi szabályozás az ÁEK-t csak arra jogosította fel, hogy olyan esetben, amikor valamelyik miniszternek vagy helyi tanácsnak alárendelt szerv a jogszabályokat vagy a felettes szervtől kapott utasításokat megszegte, felszólíthassa az ilyen szervet, hogy a szabálytalanság megszüntetése céljából tett intézkedéseiről, valamint ezek gyakorlati eredményeiről a megadott határidőn belül tájékoztassa az ÁEK-t. Az új szabályozás már a jogszabály erejénél fogva kötelezi az ellenőrzött szerv vezetőjét, hogy az általa elismert jogszabálysértések és egyéb hibák kiküszöbölésére szükséges intézkedéseket — minden külön felhívás nélkül — haladéktalanul tegye meg és a végrehajtás megtörténtéről az ÁEM-t egyidejűleg értesítse. Az intézkedés és a végrehajtás megtörténtéről való értesítés tehát külön felhívás nélkül kötelező a vizsgált szerv vezetőjére és ugyanakkor az intézkedési és értesítési kötelezettség a jogszabálysértéseken kívül nemcsak a felettes szervektől kapott utasításokkal kapcsolatos szabálytalanságok, hanem az „egyéb hibák kiküszöbölésére" is fennáll. A vizsgálati jegyzőkönyv puszta átadása létrehozza a vizsgált szerv vezetőjének ezt a kötelezettségét, aminek megszegése magában véve fegyelmi büntetést vagy más szankciót vonhat maga után.

Módosult az illetékes miniszter vagy az egyéb irányító szerv vezetője részére történő tájékoztatás is. Míg korábban ez minden vizsgálatnál kötelező formában jelentkezett, addig a törvény új szabályozása a felettes szerv tájékoztatásának kötelező voltát azokra az esetekre korlátozza, amikor a vizsgálat megállapításai a felettes szerv intézkedését teszik szükségessé. Ilyen intézkedés szükségessé válhat a megállapított hiba kiküszöbölésére vagy anélkül is akkor, ha a hiba a vizsgált szerv által a felettes szerv külön intézkedése nélkül is kiküszöbölhető, de a felettes szerv részéről a vizsgált szerv egyes funkcionáriusaival szemben felelősségrevonás látszik indokoltnak. Az irányító szerv vezetőjének ilyen esetben már nincs tetszésére bízva, hogy a szükségesnek mutatkozó intézkedést megteszi-e vagy sem, mert azt a törvény rendelkezésénél fogva — ugyancsak — köteles megtenni, mégpedig haladéktalanul. A megtett intézkedésről pedig az ÁEM-t a korábban engedélyezett, legtöbbször indokolatlanul hosszú 30 napos határidő helyett a tájékoztatásban megadott határidőn belül kell értesíteni. Ilyen módon kiküszöbölhető és feltétlenül ki is kell küszöbölni azt a múltban jelentkező gyakori, hosszadalmas huzavonát, amely már az ügy időszerűtlenné válása folytán is sokszor a szükséges intézkedések végleges elmaradására vagy csupán látszatintézkedésekre vezetett. A felettes szerv értesítés-adására a határidőt a végrehajtási utasítás által megadott szempontoknak megfelelően annak szem előtt tartásával kell megállapítani, hogy a címzettnek mennyi időre van szüksége az anyag áttanulmányozásához és az intézkedések megtételéhez. A szükséghez mért lehető rövid határidő biztosíthatja, hogy a kárt okozó hibát, vagy egyéb hiányosságot minél előbb kiküszöböljék.

Az „utasítás" lehetőség

Az állami ellenőrzés minisztere az állami szerv vezetőjének utasítást is adhat a vizsgálat által feltárt jogszabályellenes eljárás megszüntetésére. Az állami szerv vezetője köteles az utasításnak a megadott határidő alatt eleget tenni és ennek megtörténtét egyidejűleg az állami ellenőrzés miniszterével közölni.

A vizsgált szerv vezetőjének adott közvetlen utasítás olyan operatív beavatkozást tesz lehetővé, amely fokozottan biztosítja az ellenőrzés eredményességét. Az ellenőrzés feladata nem öncélúan a hibák rögzítése, hanem elsősorban az, hogy az ellenőrzés során feltárt és vizsgálati jegyzőkönyvben rögzített hibákat megszüntessék.

Kötelező utasítást csak abban az esetben kell kiadni, ha egymagában a vizsgálati jegyzőkönyv alapján előreláthatólag nem érhető el a feltárt törvénysértések megszüntetése, kiterjesztve arra az esetre is, hogy ha a jobb munkára való ösztönzés érdekében indokolt a vizsgálati jegyzőkönyv tartalmának kötelező utasítással való megerősítése.

A végrehajtási utasításnak az „előrelátható" eredményre való utalása nem jelentheti azt, hogyha a jegyzőkönyv átadásával az előreláthatóan várt eredmény mégsem következik be, a kötelező utasítás adására már ne kerülhetne sor. Éppen ellenkezőleg, az eredménytelenség konkrét megállapítása fokozottan indokolttá fogja tenni a kötelező utasítás kiadását.

(Folytatjuk)

Minél több iparifát a tűzifa terhére!

Az erdőgazdasági árrendszer szabályozásával kapcsolatban az erdőgazdaságok számára lehetővé vált, hogy a fakitermelések hátralévő idejében a tűzifa terhére iparifát és az iparifából is minél értékesebb választékot, különösen bányafát, fűrészrönköt, ezen belül is lemezrönköt termeljenek. Fontos, hogy az erdőgazdaságok minél határozottabban éljenek is ezzel a lehetőséggel. Példát mutattak ebben a keletbükki és a zemplénhegységi erdőgazdaság fatermelésének irányítói, szervezői, erdészei és fatermelő munkásai, mert már a múlt esztendő decemberében ötezer köbméter iparifával többet hoztak ki a tervezett mennyiségnél a tűzifa terhére. Máshol is vannak kisebb-nagyobb eredmények és az új árrendszer most már további ösztönzést ad, hiszen az eredmények komoly jövedelmezőségi javulást jelentenek. Világosan kell látnia minden erdészeti dolgozónak a fejlődés irányvonalát, hogy a jövőben tűzifa csak az legyen, amiből már semminemű iparifát — a fagyártmánytermelést is beleértve — kihozni nem lehet. A tűzifa hovatovább az ág vagy az olyan dorong és hasáb lesz, amit már iparilag sehogysem lehet hasznosítani. Ehhez igazodnak a tervek, a prémiumfeltételek, az élüzemszint elérésére vonatkozó feltételek és készül a fakitermelésben dolgozó fizikai munkások bérezésének olyan átalakítása is, amelyben az iparifatermelés fokozása egyenes arányú jövedelememelkedést jelent a fakitermelő munkás számára is.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vágástervezés időszerű kérdései

Továbbképző előadásokat rendez az Országos Erdészeti Egyesület az Országos Erdészeti Főigazgatósággal és a MEDOSZ-szal közösen. Az első ilyen előadást *Dérföldy* Antal erdőmérnök tartotta meg a vágástervezés időszerű kérdéseiről. Bevezetőleg kiemelte, hogy milyen rendkívüli jelentősége van a vágástervezés gondosságának az erdőgazdálkodás mai színvonalán. Beszélt a vágásra kerülő erdőrészletek besorolásának problémáiról, majd részletesen foglalkozott a fatömegfelvételek, a szerfabecslés és a választéktervezés új irányaival, a hibahatárok, a becslési hiba kiküszöbölésének, a méretcsoportos és méretcsoport-nélküli szerfabecslések problémáival.

Kutatási eredmények, fejlett módszerek a mezőgazdaságban

Hasznos, összefoglaló füzetet adott ki a Földművelésügyi Minisztérium Kísérletügyi- és Propaganda Főigazgatósága. A bővebb irodalom megjelölésével rövid, tömör fejezetekben foglalja össze a mezőgazdaság legújabb módszereit a növény termelés, az állattenyésztés terén. Az istállótrágya helyes kezelésétől a homokjavítási módszereken keresztül a rétek és legelők ápolásáig igen sok probléma van, amelyek közelről érintik az erdőgazdaságok szakembereit is, de az erdőgazdasági agronómusok számára a hasznos összefoglaló könyvecske alapvetően szükséges.

Lucfenyőcsemetét szállítunk Ausztriába

Lucfenyő-csemetéket szállítunk Ausztriába. *Kondor László* kerületvezető erdész irányításával novemberben ötszázezer lucfenyő-csemetét küldtünk a szombathelyi erdőgazdaság területéről a csákánydoroszlói erdészetből. A tervek szerint tavasszal tíz millió lucfenyő-csemete kerül exportra.

Két hárosi munkaérdemérmes

A Hárosi Falemezművek egyik kitüntetettjét, Irk Józsefet hiába kerestük munkahelyén, dolgozó társai sajnálattal közölték: beteg, most operálták meg. De beszéltek helyette munkatársai. Lássuk szó szerint mit mondottak.

Pernesz Ferenc gépjavító:

— Igen-igen rendes ember Irk József. Hét éve ismerem, amióta ide került az üzembe. Már az első napokban látszott rajta, hogy olyan ember, aki el akar valamit érni, tanulni akar. Talán harmadik napja volt a műhelyben, amikor már kérte a művezetőt, tegye őt a hámozó géphez, szeretne megismerkedni a géppel. Néhány hétig, mint segédmunkás dolgozott a hámozógép mellett, azután önálló gépkezelő lett. Egy hónap múlva pedig az összes gépkezelők között ő érte el a legnagyobb eredményt, ha jól emlékszem 180 százalék körül. Nagy meglepetés volt ez számunkra, hiszen jól tudtuk, hogy a fiatal Irk József akkor dolgozott életében először gépen. Mostmár, hogy alaposan megismertük, nem csodálkozunk, mert tudjuk milyen akaraterős, energikus, tanulnivágyó . . .

Stokbauer István művezető:

— Évtizedek óta dolgozom üzemben, de még nem láttam embert, aki olyan lelkesedéssel, szeretettel, szívvel foglalkozna a fiatalokkal, mint Irk József. Nehéz lenne már két kezemen összeszámolni azokat, akiket ő tanított be gépkezelésre és most is nagyszerű gépkezelők. Most egy DISZ ifjúsági brigáddal dolgozik együtt, minden percet kihaszál arra, hogy tanítsa, segítse a fiatalokat. Ennek azután meg is van az eredménye százalékban és a fizetési borítékban egyaránt.

S végül mit mond Bősze Ferenc újítási előadó:

— Mondhatnám nincs olyan hét, hogy Irk József ne hozna egy újítási javaslatot. Éppen a múltkor számoltam össze, eddig 34 újítást adott be, túlnyomó részük használható is, már be is vezettük, alkalmaztuk. S mindez azért történik így, mert Irk József minden apró dolgot megfigyel munka közben, használja a szemét és az észét. Nincsen a hámozógép munkafolyamatának olyan fázisa, amelyre ne adott volna már be újítást, akár azt, hogy a keresztszálas anyagok hámozásánál ne használjuk a nagy hámozó kést, vagy a felvető rolnikar biztosítását leesés ellen, vagy két kés egyszerre történő köszörülését, vagy a hámozógépnél a munkaerőcsökkentést.

— De nemcsak ezért a sok használható újításért becsülöm Irk Józsefet, hanem azért is, mert olyan ember, aki nem hagyja magát, nem hagyja újítását. A legtöbb újítónak az első ellenvetések után elmegy a kedve a további munkától, félbehagyja újítását. Nála ez sohasem fordult még elő. Azt hiszem mindezek olyan dolgok, amelyekért megérdemli a megbecsülést és a kitüntetést.

*

Tizenhárom éve dolgozik Berkesi Mihályné a Hárosi Falemezműveknél, 1950-ben került az ajtólapüzem egyik enyvező brigádjába. Hat éve végzi ugyanezt a munkát, hat év alatt a teljesítménye se változott nagyon, átlagosan 130—140 százalékot ér el. S mégis amikor a múlt év utolsó napján a Parlamentben átadták Berkesi Mihálynénak a nagy kitüntetést, a Munkaérdemérmet, a brigád és az üzem minden dolgozója meg volt győződve arról, hogy megérdemelte az elismerést.

Mit tett a munka frontján Berkesi Mihályné az elmúlt hat esztendőben? Ha csak a százalékos teljesítményét nézzük, akkor talán nem is látunk nagy fejlődést, de ha szemügyre vesszük a brigád életét, fejlődését, akkor már láthatjuk, hogy Berkesiné sokat, nagyon sokat tett.

Az elmúlt hat esztendő során a héttagú brigád valamennyi tagja kicserélődött. Új emberek jöttek, akik nem voltak tisztában az enyvezési munka apró fortélyaival, fogásaival. De mégsem történt visszaesés a brigád munkájában, mindig túlteljesítették a tervüket s ez Berkesinének köszönhető. Az új brigádtagokat megtanította, hogyan kell ésszel dolgozni úgy, hogy minden percet okosan használjanak fel s mégse legyen fárasztóan nehéz a munka.

De Berkesinének nemcsak erre volt gondja, hanem arra is, hogy gondoskodjék a munka folyamatosságáról, műhelyről-műhelyre járt, harcolt, vitatkozott, veszekedett anyagért, munkáért. S azután az ő javaslata nyomán született meg a brigád felajánlása: a betegek és a szabadságon lévők helyett nem kérnek kisegítő munkaerőket, hanem maguk látják el a hiányzó brigádtagok munkáját is. Az elmúlt hetekben például két brigádtag betegedett meg, de azért semmiféle fennakadás nem volt az enyvezésnél, folyamatosan ellátták a présgépet anyaggal, teljesítményük 190 százalékra szökött fel.

Íme néhány adat és mégis mennyi mindent árul el Berkesi Mihálynéról. Ezekután érthető, hogy a brigád tagjai helyesléssel és örömmel fogadták Berkesiné kitüntetését, úgy érezték, hogy a megbecsülés rajta keresztül nekik is szól. S ez így is van . . .

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Bakonyi fiatalok hősi munkája hóban, fagyban

MINUSZ 18—19 FOKOT mutatott a hőmérő, amikor a vad bakonyi szélben elbúcsúztunk a kis erdészháztól és elindultunk a tölgyek, bükkök és fenyők birodalma felé. Talpunk alatt nyikorgott a hó, arcunkat szikrákként csapkodták a fagyott hókristályok. Néhol térdigérő hófuváson át érkeztünk az eplényi Ámos-hegy alatti vágásterületre. Itt már sokkal védettebb környezetben — szurdékban — folytattuk utunkat a hegygerinc felé, ott fenn két motorosfűrész dolgozik. A hideg szél itt már csak a fölöttünk lévő fák ágait „nyugtalanította" és bőven hullott nyakunkba a zuzmara.

Traktor dübörgés: erős kapaszkodóival törte az utat, a bakonyi hófúvást a traktor, hogy mielőbb szabaddá tegye az útvonalat a rönkszállító gépkocsik számára. Néhány évvel ezelőtt ilyen időben sokszor hetekre elakadt a szállítás munkája, mert fogatokkal nem lehetett áttörni a hóakadályokat, a torlaszokat. De a korszerű gépek segítségével az ember egyre jobban legyőzi a természet okozta akadályokat.

FIATAL DISZ-TAGOKBÓL áll a zirci erdészet vezetőinek „vezérkara". Ügyes szervező és irányító munkájuknak köszönhető, hogy minden nehézséget leküzdő megoldásokat érnek el. Markovics László erdészetvezető, Borsodi Imre fahasználati előadó és Németh Erzsébet erdőművelési előadó irányítja a munkát. A balatonfelvidéki erdőgazdaság nyolc erdészete közt most a zirciek vezetnek. És ez érthető is, mert a diszista vezetőkben sok a kezdeményező erő, tisztában vannak azzal, hogy a magas termelékenység mozgató rúgója a fakitermelő és szállító gépek teljesítőképességének maximális kihasználása. Munkamódszerüknek lényege, hogy a fakitermelői és szállítási munkát mindig a helyszínen irányítják. A két MRP—50-es típusú motoros-fűrészt mindig egy vágásterületen dolgoztatják, így géphibásodáskor a két munkacsapat gépkezelője egymásnak segítséget tud adni. A főigazgatóság rendelkezése szerint ugyan minimálisan három gépnek kellene lenni egy-egy vágásterületen, hogy tartalék mindig kéznél legyen, de a balatonfelvidéki erdőgazdaság ma még nem rendelkezik annyi motorfűrésszel, hogy ezt az utasítást követhessék. A harmadik gép hiányában így oldják meg a nehézségeket.

Az egyik motorosfűrész kezelője, Mike Károly, alig húsz éves DISZ-fiatal két hónapos tanfolyamon Ásotthalmán ismerte meg a gépkezelés minden csínját-bínját; ezért tud nagy segítséget adni Kukoda Mihálynak, a másik motorosfűrész kezelőjének, aki még nem volt tanfolyamon. Így a gépállásokat viszonylag a legminimálisabbra tudtuk csökkenteni. A gépesített fakitermelők baráti együttműködése tette lehetővé, hogy a motorfűrészek 201 köbméteres havi terve helyett 630 köbmétert döntöttek ki és daraboltak fel, januárban pedig erős esőzések, valamint alkatrészhiány miatt csak 18 munkanapot teljesítettek.

MIKE KÁROLY mikor odaértünk éppen egy évszázados tölgyóriást méregetett a szemével, hogy a törzs állásáról, a korona alakulásáról megállapítsa, merre legyen a döntés iránya, jól hajkoltak-e a társai, majd fürkészve nézte végig az újulatot. Mikor pillanatok alatt felmérte a helyzetet, nekieresztette a fa tövének az éles, zizegő hangú motorfűrészt. A „bakonyi tölgyóriás" perceken belül ledőlt. Nagy csattanással nyúlt el a havas földön. Mire odaérkeztünk, az erdész már elvégezte a bemérést s a brigád gallyazó tagjai éles fejszékkel szaporán csapdosták le az ágakat. Az erdőgazdaság ellenőrző körúton járó főmérnöke nyomban meg is állapította, hogy a 8—10 éves újulatból a figyelmes, gondos döntések egyetlen fát sem törtek össze. Az elővigyázatos munkáért a főmérnök nyomban meg is dicsérte a fiatal motorfűrészest.

De van a brigád tagjai közt idősebb ember is: egy ötvenötéves favágó. Eleinte nem bírta a motorfűrész hangját és a benzin szagot. Mikor megállt a munka, mert a gép felmondta a szolgálatot azt mondogatta, hogy fejszével szétveri a motorfűrészt. De ma már örömmel dolgozik a gépesített brigádban. A hajkolást végzi és ez megtisztelő feladat, mert az ő jó munkájától függ, hogy a fa helyes irányba dőljön.

— A motorfűrészeink jó eredményét az is elősegíti — magyarázza Mike Károly — hogy van itt egy kis javítóműhelyünk, ahol percek alatt kijavítjuk a kisebb hibát. De előfordul az is, hogyha munka után este átvizsgálom a gépemet, találok komolyabb rendellenességet. Addig nem nyugszom, amíg üzemképes állapotba nem hozom, hogy másnap reggel nyugodtan kezdhessem a munkát. Így értük el, hogy a nyolctagú brigád januárban több mint húsz ember havi munkáját végezte el.

És Markovics László az erdészet fiatal vezetője hozzáteszi:

— Eddig csak a mi erdészetünkben több mint ötvenezer forint megtakarítást értünk el

Fodor József

ÉRDEMES VOLT FÁSÍTANI

A mezőberényi legeltetési bizottság ezer holdnál nagyobb legelőjén 1949. óta 61 hektáron telepítettek új erdőt. A fásításokat, illetve az erdősávok létesítését úgy irányították, hogy az a korszerű, szakaszos legeltetést segítse elő. Az öt-hét esztendeje ültetett fiatal akácok és kanadai nyárak tisztítását az idén télen kezdték meg s az első tapasztalatok azt mutatják, hogy három nyárfa ad egy kötegre való gallyat. Többszáz köteg tüzelőt nyernek tehát máris ezekből a fiatal erdőkből, erdősávokból és a tüzelőt a jelenlegi nagy hidegben elsősorban az iskolák és óvodák fűtésére fordítják. Dicséretet érdemel a mezőberényi legeltetési bizottság elnöke és a fásítási felelős, akik nagy szakértelemmel és féltő aggódással gondoskodtak a fiatal erdők és erdősávok ápolásáról. Képünkön a gallyazók munkája látható a 20 fokos szélviharos hidegben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gépek versenye a Kiskunságban

Az északkiskunsági erdőgazdaság üzemi híradója, az Erdőmunkás igen hasznos cikkben elemzi a gépek kihasználásának eredményeit az elmúlt I. negyedévben. Helyes volna, ha más üzemi lapok is követnék az Erdőmunkás példáját. A cikket Kelemen József műszaki előadó írta:

Gépeink munkája az I. negyedévi statisztika tükrében

Gépeink kihasználása és teljesítménye, bár az elmúlt negyedévhez viszonyítva emelkedést mutat, egyes gépeknél azonban még mindig nem éri el a tervezett 80 százalékot. Ez a lemaradás főképpen a motor- és villanyfűrészeknél mutatkozik. Motorfűrészeinknél az állandó alkatrészhiány, a villanyfűrészeknél pedig az agregátor dinamójának állandó lejárása akadályozza a terv maradéktalan teljesítését. Ugyancsak alkatrészhiány akadályozza, sőt egy hónapos kényszerpihenőre ítélte a DT—413-as traktorunkat.

	Hasznos üzemóra	Tervteljesítés százalékban
Motorosfűrészek	70	26
Villanymotoros fűrészek	83	26
DT—413-as traktor	56	53
G—35-ös traktor	58	52
Zetor traktor	84	83
Vontató traktor	65	160
Tehergépkocsi	69	158

Elismerésre méltó munkát végeztek az elmúlt negyedévben: Magony Gergely Zetor-vezető, Major László vontató-vezető és Magony József gépkocsivezető, negyedévi munkájukkal elnyerték a sztahanovista oklevelet és mindhárman pénzjutalomban is részesültek.

Gépkarbantartás terén elért eredményeiért dicséretet érdemel Magosi Szilveszter traktoros, aki főjavítás nélkül egész éven át üzemeltette G—35-ös traktorát.

Az elmúlt héten megtartott gépkezelők értekezletén feltártuk mindazokat a hibákat, amelyek a gépek lemaradását elősegítették. Gépkezelőink megfogadták, hogy az elkövetkezendő időkben minden igyekezetükkel azon lesznek, hogy az előírt tervet maradéktalanul teljesítsék. Hiszünk abban, hogy traktorosaink munkaszeretete, a gépműhely állandó ellenőrzése a felvetett hibákat kiküszöböli és a gépek jó munkájával az élüzem feltételeket teljesíteni fogjuk.

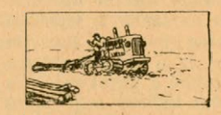

A NYUGATMAGYARORSZÁGI FŰRÉSZEKRŐL

Együttműködés, hulladék hasznosítása, új technológia

— *Hatszor voltunk élüzem, a múlt évben háromszor, csak éppen a negyedik negyedévben nem sikerült elnyernünk az élüzem-csillagot,* — mondja beszélgetés közben *Kovács* István elvtárs, a Nyugatmagyarországi Fűrészek tervosztályának vezetője. — *Most mindent megteszünk azért, hogy újból visszahódítsuk. Tudjuk, hogy ehhez a legfontosabb a jó együttműködés az erdőgazdaságokkal.*

— *A mostani új rendelkezések szinte új alapokra fektetik az együttműködést. És most kell nagyon vigyáznunk arra, hogy ezen a téren hiba ne legyen. Pedig ezt még nem mondhatjuk el. Két példát mondhatok erre, a példáknak az lehetne a címe: aminek nem szabad megtörténni.*

— Első: *nem szállítják a bükköt folyamatosan az erdőgazdaságok.* Évek óta az a gyakorlat, hogy a negyedik negyedévben alig kapunk bükköt, az év első negyedében csak márciusban futnak be az első szállítmányok. Ennek azután tervszerűtlenség a következménye, bükk helyett kénytelenek vagyunk más fafajtát feldolgozni. Májusban a meleg beköszöntésével azután zúdul a rönkterekre a bükk, félő, hogy befülled, gőzerővel kell dolgoznunk, rendszerint magasan túlteljesítjük a bükkfűrészáruból a tervszámokat, ugyanakkor a többi fafajtákkal nem tudunk kellőképpen foglalkozni. Ez nem helyes így, ezen segítsenek az erdőgazdaságok, hogy *tervszerűbb, egyenletesebb legyen a munkánk.*

— A másik: ez már elrettentő példa. *A keszthelyi erdőgazdaságnak* a múlt negyedévben 137 köbméter fenyőrönköt kellett volna szállítani. Ez teljesen elmaradt. Ebben a negyedévben 50 köbméter fenyőrönk volt a kötelezettsége. Legnagyobb meglepetésünkre január 16-án és 18-án tizennégy vagonban befutott mindkét negyedévi rönkszállítmány. Magábavéve ez sem egészséges dolog már. De az már semmiképpen sem helyeselhető, hogy a szállítmánnyal együtt érkező méretjegyzéken csak húszon felüli méretezésű rönk volt, ugyanakkor a vagonokban nem találtunk mást, csak 16—18—19 méretű rönköket. Lemértük a tizennégy vagon szállítmányt és megállapítottuk, hogy *éppen 32 köbméterrel kevesebb, mint amennyit a szállítási jegyzék feltüntet.*

*

A szombathelyiek sajátmaguk kárán jöttek rá, hogy *vigyázni kell a hulladékból történő gyártásnál,* ennek nem szabad a főtermékek rovására menni. Ilyen eset fordult elő a fríz és a selejtes fríz, az úgynevezett burkoló léc készítésénél. *A lenti üzemben* nagy mennyiségű frízt készítenek, a hulladékanyagból pedig burkolólécet. A kevés gép, az üzem kicsisége és egyes dolgozók hanyagsága miatt azonban a fríz és a burkolóléc összekeveredett, aminek az lett a következménye, hogy *a selejtes frízek miatt leromlott a fríz minősége,* ugyanakkor a burkolólécek tömegei között nagymennyiségű jó frízt lehet találni, ami egyáltalán nem célravezető dolog. Többször megtörtént az is, hogy egyes dolgozók nem ügyelnek arra, hogy egy-egy anyagból mennyi jó frízt lehet kivenni és mennyi belőle a selejt, hanem az egészet burkolólécnek dolgozták fel, így szaporább volt a munka, nagyobb a teljesítmény, de ugyanakkor értékes, jó anyag ment selejtbe.

*

Saját kárán tanul a magyar, saját kárukon tanultak a szombathelyiek is. Arról — nagyon helyesen — nem mondtak le, hogy a hulladékanyagot továbbra is felhasználják, de mostmár nem olyan termékeket készítenek belőle, amelyet a főtermékekkel össze lehet keverni. A jövőben *a hulladékanyagból* — de csak a hulladékanyagból — *kévekötőléceket gyártanak a mezőgazdaság számára.* Elhatározták, hogy ebben az esztendőben legalább fél millió folyóméter kévekötő lécet juttatnak el a mezőgazdaság részére.

*

Vannak olyan nehézségek a Nyugatmagyarországi Fűrészek életében, amelyeket mindenki szívesen fogad. Ilyen a *faipari kombinát* építkezésével együttjáró nehézség. Az építkezést úgy kell megoldani, hogy közben az üzem termelésében zökkenő ne legyen. Nem könnyű munka ez! Most került például sor a rönktér átépítésének megkezdésére. Az építkezési munka nagy mértékben hátráltatja a rendes rönktéri munkát. Ezen kellett valahogy segíteni. A fűrészek vezetői rövid ideig törték a fejüket, azután megszületett az ötlet: kibérelték a marhavásárteret. Itt rendeztek be *ideiglenes rönkteret,* amíg az építkezés tart.

De vannak olyan nehézségek is, amelyeknek bizony senkisem örül. Régi panasz, hogy a keretfűrészekhez szükséges kengyelekhez, amelyek különleges acélból készülnek, nem lehet anyagot kapni. A beszerzőknek sokszor az egész országot végig kell járniok, míg végül valahol elfogadják a megrendelést. Legutóbb például Ózdon vállalták el, hogy készítenek kengyelhez szükséges acéllemezt. De ugyanez a helyzet a többi fűrészüzemnél is, az anyagbeszerzőknek mindenütt gondot jelent a különleges acéllemez megrendelése. Ezért lenne helyes és ésszerű, *ha a megrendeléseket központilag intéznék,* rengeteg pénzt, fáradságot takaríthatnánk meg.

Épül az új üzem Szombathelyen

Alig pár hónappal ezelőtt építőipari munkások jelentek meg a Nyugatmagyarországi Fűrészek szombathelyi üzeme telepének szomszédságában, nagymennyiségű téglát, homokot, meszet és egyéb építőanyagot szállítottak, építési irodát építettek és már az építendő üzemrészek alapárok ásásához is hozzáfogtak. Azóta még egy félév sem telt el, és hónapról hónapra több helyen kellett az üzemnek a rönkteréből területet átadni hol a kazánház, hol a műhelycsarnok, hol az építendő új iparvágány, hol pedig a készenléti lakások építéséhez. Napról napra több gondot jelent a vasúton érkező építőanyagok és a fűrészüzemi termeléshez szükséges rönkanyag, a vagonok fogadása és a kirakodáshoz hely biztosítása.

Sokan felvetették már a kérdést: mi készül Szombathelyen? *Hogyan tudja az üzem az építkezések mellett termelési tervét biztosítani?* Mi tette szükségessé a nagyarányú építkezést, hiszen eddig is termelt az üzem és az eredmények szerint az elmúlt két év alatt jól teljesíti feladatát a Nyugatmagyarországi Fűrészek.

A magyar fűrészipar feladata, hogy hazánk évi gömbfatermelését fűrészárúvá, fűrészipari termékké dolgozza fel. Köztudomású tény, hogy fában szegény ország vagyunk. Nem közömbös tehát, amit kevés erdőterületeinkről évente erdőgazdaságaink kitermelnek, azt hogyan dolgozzuk fel. Milyen százalékban adunk készterméket a feldolgozott gömbfából a továbbfeldolgozó iparnak. Iparunk valamennyi ága nagy lépéssel haladt előre a felszabadulás óta. A többi iparágakhoz viszonyítva *fűrésziparunk elmaradt.* Közel ugyanazokkal a gépi berendezésekkel dolgozunk, mint a felszabadulás előtt, dolgozóink munkakörülményei alig változtak. A nehéz testimunka folyamatok gépesítése terén alig tettünk előre néhány lépést, a munkagépeink elhasználtsága következtében korszerű vágástechnológiát kialakítani nem is lehet, a termelési költségek a gépesítés hiánya miatt alig-alig csökkenthetők. Ha ezt mind figyelembe vesszük, magyarázatot kapunk, miért vált szükségessé a szombathelyi üzem építése, korszerűsítése.

Az átépítés után a megnagyobbított rönktéren *salakkal feltöltött és betonalátétekkel ellátott területen tudjuk tárolni a felfűrészelésre váró rönköket,* ez biztosítja a szakszerű gömbfa-osztályozást és a fertőzés elleni rönkvédelmet. A beérkező vagonokból a rönköt nem kell a dolgozóknak nehéz testi munkával a vagonokból kiterhelni, mert *kirakodó daru* fogja a rönkkirakást gyorsan és biztonságosan elvégezni. A rönk-továbbítás nehéz munkáját is *csörlőberendezések és elektromos tolópadok* fogják biztosítani.

Az újonnan készülő fűrészcsarnok új gépeivel a korszerű fűrészipari feldolgozás biztosítható lesz. Az egyedi elektromos gépmeghajtások biztosítják az energiával való takarékos gazdálkodást, a porelszívó berendezést, a görgős padok, szállító szalagok biztosítják, hogy *a dolgozók egészséges körülmények között, testi megerőltetés nélkül, balesetmentesen tudják az anyagmozgatási és termelési feladatokat elvégezni. Fűthető csarnok* fogja felváltani a jelenlegi huzatos, fából készült fűrészcsarnokot.

A megnagyobbításra kerülő *készáruteret* salakkal fogják feltölteni *betonalátétekkel ellátva, mint a rönktéren,* hogy a termelt készáru szakszerű tárolását biztosíthassuk. A dolgozók testi munkáját az anyagtovábbításnál az épülő *új elektromos tolópad* fogja biztosítani. A költséges, hiszen eddig is termelt az üzem és az eredmények szerint az elmúlt két év alatt jól teljesíti feladatát a Nyugatmagyarországi Fűrészek.

A magyar fűrészipar feladata, hogy hazánk évi gömbfatermelését fűrészárúvá, fűrészipari termékké dolgozza fel. Köztudomású tény, hogy fában szegény ország vagyunk. Nem közömbös tehát, amit kevés erdőterületeinkről évente erdőgazdaságaink kitermelnek, azt hogyan dolgozzuk fel. Milyen százalékban adunk készterméket a feldolgozott gömbfából a továbbfeldolgozó iparnak. Iparunk valamennyi ága nagy lépéssel haladt előre a felszabadulás óta. A többi iparágakhoz viszonyítva *fűrésziparunk elmaradt.* Közel ugyanazokkal a gépi berendezésekkel dolgozunk, mint a felszabadulás előtt, dolgozóink munkakörülményei alig változtak. A nehéz testimunka folyamatok gépesítése terén alig tettünk előre néhány lépést, a munkagépeink elhasználtsága következtében korszerű vágástechnológiát kialakítani nem is lehet, a termelési költségek a gépesítés hiánya miatt alig-alig csökkenthetők. Ha ezt mind figyelembe vesszük, magyarázatot kapunk, miért vált szükségessé a szombathelyi üzem építése, korszerűsítése.

Az átépítés után a megnagyobbított rönktéren *salakkal feltöltött és betonalátétekkel ellátott területen tudjuk tárolni a felfűrészelésre váró rönköket,* ez biztosítja a szakszerű gömbfa-osztályozást és a fertőzés elleni rönkvédelmet. A beérkező vagonokból a rönköt nem kell a dolgozóknak nehéz testi munkával a vagonokból kiterhelni, mert *kirakodó daru* fogja a rönkkirakást gyorsan és biztonságosan elvégezni. A rönk-továbbítás nehéz munkáját is *csörlőberendezések és elektromos tolópadok* fogják biztosítani.

Az újonnan készülő fűrészcsarnok új gépeivel a korszerű fűrészipari feldolgozás biztosítható lesz. Az egyedi elektromos gépmeghajtások biztosítják az energiával való takarékos gazdálkodást, a porelszívó berendezést, a görgős padok, szállító szalagok biztosítják, hogy *a dolgozók egészséges körülmények között, testi megerőltetés nélkül, balesetmentesen tudják az anyagmozgatási és termelési feladatokat elvégezni. Fűthető csarnok* fogja felváltani a jelenlegi huzatos, fából készült fűrészcsarnokot.

A megnagyobbításra kerülő *készáruteret* salakkal fogják feltölteni *betonalátétekkel ellátva, mint a rönktéren,* hogy a termelt készáru szakszerű tárolását biztosíthassuk. A dolgozók testi munkáját az anyagtovábbításnál az épülő *új elektromos tolópad* fogja biztosítani. A költséges, hiszen eddig is termelt az üzem és az eredmények szerint az elmúlt két év alatt jól teljesíti feladatát a Nyugatmagyarországi Fűrészek.

A fűrészipari termékek termelésénél nagy százalékban ipari felhasználásra már nem hasznosítható tüzelési hulladék keletkezik. Nagy jelentőségű a szombathelyi fűrészüzem építkezésénél, hogy *a tüzelési hulladéknak a feldolgozására forgácslemez üzem is épül.* Ez az üzem fogja biztosítani, hogy a szombathelyi üzembe érkező és feldolgozásra kerülő gömbfából *nagyon kis százalék lesz az a mennyiség, amit csak tüzelésre lehet felhasználni* és ezzel fejlődő népgazdaságunk, iparunk faanyagszükségletének biztosítása terén komoly lépést teszünk előre.

Nem szabad megfeledkeznünk az új üzemben létesítésre kerülő szociális berendezésekről sem. *Korszerű mosdók, öltözők, pihenő és étkező helyiségek* várják majd az újjáépülő szombathelyi üzemben a dolgozókat.

Még egy sokszor feltett kérdésre kellene választ adni. Hogyan fogja a szombathelyi üzem az építkezések idején a tervszerű termelési feladatát ellátni? *A tökéletes kooperáció kiépítése* a kivitelező Vasmegyei Építőipari Vállalat, a Soproni Tervező Iroda és nem utolsó sorban a kiviteletető Mohácsi Farostlemezgyár és a Nyugat-magyarországi Fűrészek között biztosítja, hogy minden szerv feladatát időben és pontosan el tudja végezni. A már eddig kiépített kapcsolat és a jó összhang további fokozása bizonyára lehetővé teszi, hogy a szombathelyi üzem, és az Építőipari Vállalat határidőre és tervszerűen teljesítse feladatát.

Wéber József
főmérnök, Szombathely.

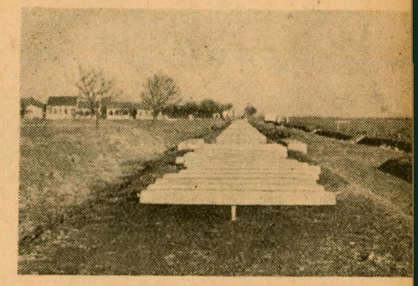

Új iparvágányt fektetnek le az épülő szombathelyi fűrészipari kombináthoz.

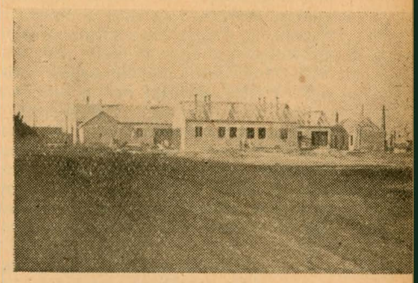

A készenléti lakások építése befejezéshez közeledik.

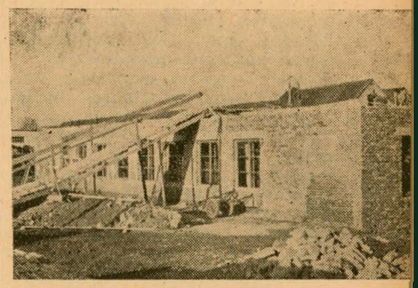

Épül a javítóműhely is.

Ebben az épületben lesz az új erőtelep a szombathelyi üzemben.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tegyük tevékenyebbé az erdészetek üzemi bizottságainak működését

Érdemes visszapillantani és röviden értékelni a lezajlott szakszervezeti választásokat abból a szempontból, hogy milyen lehetőségekkel indultak útnak az erdészetek üzemi bizottságai, megvannak-e a lehetőségek az eddigieknél jobb munkára; s az elmúlt két-három hónap alatt mennyire jutottak.

A MEDOSZ elnökségének — az erdőgazdaságokban lefolyt választások értékelésével kapcsolatos — határozata alapján megállapíthatjuk, hogy ez a lehetőség most sokkal inkább megvan, mint eddig bármikor. Az erdőgazdaságokban lezajlott választások után bizonyos mértékig helyreigazodott az üzemi bizottságok működése, erősödött demokratizmusuk. A választások során az erdőgazdaságok dolgozói nagy érdeklődést tanúsítottak. *A tagságnak mintegy 85—90%-a részt vett a választásokon,* sőt nem egy erdészetnél a szervezetlen dolgozók jó része is. Egyik komoly eredménye a választásoknak, hogy az eddigiek során még el nem ért nagyszámú bizalmi hálózatot sikerült kiépíteni. *(Mintegy 17 dolgozóra jut 1 szakszervezeti bizalmi.)*

A választások során az erdőgazdaságok központjában megválasztott üzemi bizottságtól *független üzemi bizottságokat választottak az erdészetekben, önálló üzemrészekben.* Ez nagy helyeslésre talált az erdészetek dolgozói között. Az új szervezeti felépítés szerint — amellett, hogy az erdészetek üzemi bizottságai önállóak — munkájuk koordinálására *intéző bizottságokat hoztak létre az üzemi bizottságok elnökeiből.* Az intéző bizottság koordinálja, hangolja össze az erdészetek üzemi bizottságának munkáját. Az intéző bizottságnak joga van az üb-ok felhatalmazása alapján az üb-okra kötelező érvényű határozatot hozni.

Az üb-ok megválasztásával új, friss erők kerültek a gazdaságokban folyó szakszervezeti munka élére. A MEDOSZ megyei bizottságai a megválasztott régi és új üb. tagok működésének elősegítésére megszervezte tájékoztatásukat, oktatásukat; s további szakszervezeti aktivisták százainak tájékoztatását segítették a megszervezett esti szakszervezeti tanfolyamok.

A jó munka lehetőségei közé kell azt is számítani, hogy a munkában, fegyelemben élenjáró fizikai dolgozók mellett *megfelelő számban szerepet kaptak az erdőgazdaságok szakemberei: mérnökök, technikusok, erdészek.* A kedvező előfeltételek megteremtését jelenti az a tény is, hogy az erdőgazdaságok szakvezetői egyre inkább elismerik és szükségességét érzik erős szakszervezeti élet kialakításának.

A vázolt eredmények azonban csak lehetőségek. A tapasztalatok azt mutatják, hogy — a kétségtelen előrehaladás ellenére — *még nem történt döntő fordulat az erdőgazdaságokban, hogy az adminisztratív jellegű szakszervezeti munka helyett eleven, gyakorlati szakszervezeti mozgalmi élet alakuljon ki.*

A választások után ugyan több helyen megindult ez a munka, de a tervek teljesítéséért folyó harc során újból megfeledkeztek a gyakorlati módszerekről. A múlt év végén — téli fakitermelési munkában — bekövetkezett nagy lemaradás elvonta a vezetők figyelmét. Nem látták, hogy éppen ekkor kellett volna szilárdabb, gyakoribb élő kapcsolat az erdészet törzsgárdája és a megnövekedett időszaki dolgozók között is.

Hiba volt az is, hogy — ugyancsak az erős munkatempóra hivatkozva — egyes erdészetek vezetői lemondtak arról, hogy az erdészet üb. elnöke részt vegyen a MEDOSZ megyebizottság által rendezett szakszervezeti tanfolyamon.

Ezt a hibát követték el a budapesti erdőgazdaságban is. Ebből le kell vonni a tanulságot a jövőre, de ugyanakkor valamilyen formában pótolni kell e mulasztást. Segítsék a tanfolyamokon részt vett üb. elnökök azokat az üb. elnököket, akik nem vettek ezeken részt, adják át szerzett ismereteiket.

Nem elég rendszeres még az erdészetek üzemi bizottságainak tanácskozása sem; *nem alakult még ki eléggé az intéző bizottságok koordináló munkája.* A MEDOSZ elnökségének határozata értelmében legalább kéthavonként kellene összehívni az intéző bizottságot, tehát már másodízben is időszerűvé válik. Az intéző bizottság hivatott ugyanis arra, hogy összehangolt intézkedéseket tegyen az erdészetek összességét érintő kérdésekben, a versenyszervezés, irányítás, értékelés átfogó feladataira, közös irányelvek kidolgozása a szociális, kulturális és jutalmazási alap elosztására, a kollektív szerződés teljesítéséből és ellenőrzéséből fakadó munkák egységes megszervezésére.

Az intéző bizottságok koordináló munkájának hiányosságait mutatja például *a kollektív szerződések* ezévi munkájának lebonyolítása és azok tartalmának kialakítása is. Bár az előző évekhez képest fejlődés állapítható meg e téren, ez még nem kielégítő. Az éves vállalások megszervezése, azok eredményeinek a kollektív szerződésbe való felvétele a kollektív szerződések egy részéből hiányzott, másokban viszont az összehangolatlanság tükröződött. De ezt a hiányosságot mutatja a dolgozókról való gondoskodást tartalmazó fejezetek kimunkálása és ilyen jellegű vállalások eléggé alacsony száma és elszórtsága az egyes erdészetek vállalásaiban. A feladat itt is az, hogy *ne nyugodjunk bele a hibákba:* az intéző bizottságot rövidesen hívják össze és ahol az éves vállalások megszervezése nem történt meg, tegyen átfogó intézkedést az intéző bizottság.

Az 1956. évi kollektív szerződések fogyatékosságaik mellett is komoly alapjai a szakszervezeti munka minden irányú tevékenységének. A vállalások sokrétűsége ugyanis felöleli a szakszervezeti munka minden területét. E vállalások teljesítése ellenőrzésének megszervezése, az ellenőrzés módszereinek kimunkálása a mozgatója az intéző bizottságok — s ezek iránymutató határozatai alapján az erdészetek üzemi bizottságainak eleven gyakorlati tevékenységükben. E tevékenységeken múlik nagyrészt az, hogy e vállalások teljesítésére és ellenőrzésének megszervezésével az eddig jórészt adminisztratív jellegű szakszervezeti munkát az erdőgazdaságokban is felváltsa az élet sokrétű tevékenységével összehangolt eleven szakszervezeti munka.

Sereg Albert
MEDOSZ Központi Vezetőség termelési osztály munkatársa.

Mit olvassunk?

Fekete István:

HALÁSZAT

A Mezőgazdasági Kiadó Fekete István tollából nagyon hasznos könyvet jelentetett meg. Aki még nem olvasta, nem is igen tudja, hogy a halászatnak milyen nagy jelentősége van. Többszáz évvel ezelőtt Galeotti, Mátyás király történetírója például feljegyzi némi tódítással, hogy a vizek egyharmada hal. Eszerint könnyen elképzelhető, hogy a hal mindennapi eledele volt a magyar embernek. Abban az időben igen nagyméretű halak is úszkáltak a magyar vizekben. Komárom táján például több mint száz mázsás vizát fogtak. Elődeink a halászat tekintetében is rablógazdálkodást folytattak. Megakadályozására keveset gondoltak, mégis érdekes tény, hogy 1886-ban megalakult a „Balatoni Halászati Szövetség" Langráf János kezdeményezésére, de csak kevés eredményt értek el. Fekete István még sok érdekes tényt és adatot sorakoztat fel könyve elején a halászok történetéből. Azután a vizek életével, a hal, a haltenyésztés, halfogás problémáival és kérdéseivel foglalkozik. A könyv elsősorban a halászmesterképző tanfolyamok számára készült. De *szívesen ajánljuk halászoknak, horgászoknak, a vizeket, a természetet kedvelőknek és mindazoknak, akik csak érdeklődnek a halászat iránt.* Főleg azért ajánljuk, mert Fekete István mindenki számára érthető és élvezhető, egyszerű stílusban tolmácsolja a halászattal járó összes tudnivalókat, s ez szakmai könyveknél ritkaság. A szakmai oktatáson kívül ez a könyv másik nagy érdeme. (Ára: 18,— forint.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

I. Az „MRP" MOTOROROS LÁNCFŰRÉSZ szerkezeti leírása, működése és üzeme

(2. folytatás)

Ha teljesen visszaengedjük a gázkart, a tolattyú zárja a szívótorkot, a motor úgynevezett üresjáratában jár, percenként mintegy 300-at fordul, az üresjárati fúvókán keresztül keveréket kap, csak valamennyivel többet, mint amennyi a motorban lévő súrlódások leküzdéséhez szükséges. Ilyenkor a motor keveset fogyaszt, teljesítménye kicsi. Üresjáratban járatjuk a motorfűrészt, közvetlen a beindítás után, valamint a fűrészelés megkezdése előtt és annak befejezése után azonnal. Az üresjárati fúvókához külön levegőcsatorna vezet, amely a fúvókától szűk furatban folytatódik a szívótorok tolattyú mögötti részébe. A szívótorok tolattyúval való lezárása után a megnövelt szívóhatás következtében az üresjárathoz szükséges benzinolaj-levegő keveréket ezen a furaton keresztül szívja be a motor. Az üresjárati fúvóka teljesítménye és ezzel az üresjárat fordulatszáma rúgós állítócsavarral szabályozható. Fűrészeléshez a gázkar fokozatos elmozdításával (tolattyú emelésével) a motorba több keveréket (gázt) engedünk, a fordulatszám emelkedésével a centrifugális tengelykapcsoló összekapcsol és a fűrészlánc megindul. Fokozatosan továbbnövelve a gázadást a motor eléri azt a fordulatszámot — 3000—3800 fordulat percenként —, ami a fűrészeléshez szükséges. Még átmenetileg sem szabad azonban a motort terheletlenül teljes fordulatszámmal járatni, mert így gyorsan elhasználódik, sőt teljes tönkretétele is bekövetkezhet.

Nagyon sok múlik a porlasztó helyes működésén a motor beindításakor, különösen a hideg motor indítása esetén. Induláskor a szívás nem tökéletes, a levegő áramlásának sebessége ezért kicsi és nehezen, valamint nem kellő mértékben tudja a benzint magával ragadni. Különösen nehéz a helyzet, ha a motor még hideg, mert a motor hideg fémrészeire (szívócsőre, hengerfalakra, dugattyúra stb.) lecsapódik a keverékben lévő benzin nagy része és mire a dugattyú összenyomja és a szikra gyújtja, a keverék benzinben igen szegény lesz. Ezért, mert a benzin a hideg motorban kicsapódik, a porlasztónak indításkor benzinben dús keveréket kell szolgáltatnia. Ezt úgy tudjuk elérni, hogy az úszóház tetején lévő buktatópecek lenyomásával az úszót lenyomjuk, miáltal az úszó tűszelepe nem zár, ezzel több benzin folyik az úszóházba, a benzinszint a porlasztóban a fúvókanyílás fölé emelkedik, minek következtében a fúvókán a benzin túlfolyik, amiből az induláskor a levegő többet tud magával ragadni. A buktatópecket csak addig szabad lenyomva tartani, amíg a porlasztónyíláson a benzin csepegni kezd, mert ha túl sok benzint juttatunk a szívócsőbe, az lefolyik a motorba és a keverék annyira dús lesz, hogy a motor ezért nem indul meg. A túlfolyással elérjük a motor beindulását, azonban a benzin lecsapódása mindaddig fennáll, amíg a motor üzemi hőfokára be nem melegedett. Ezért addig benzindús keveréket kell biztosítani. Ezt legegyszerűbben a szívócső végének a zárólappal történő lezárásával érjük el; ezáltal a légritkítás a szívócsatornában nagyobbmértékűvé válik és a motor így több benzint szív be. Ezt azonban csak a bemelegítés idejére szabad végezni, ami alatt a motort közepes fordulattal járatjuk a gázkar 1/3-ra való állításával. Meleg motor indításánál ez az eljárás káros volna, mert a dús keverék miatt a szikra nem tudna gyújtani, a motor nem indulna meg.

A porlasztó feladata tehát a benzint és levegőt 1/16 súlyarányban összekeverni, a benzint apró szemcséire elporlasztani és szabályozni a keverék mennyiségét.

Mind a benzint, mind a levegőt, mielőtt a porlasztóba jutna, meg kell szűrni, legelsősorban azért, hogy a benzinben lévő esetleges szennyeződés el ne tömje a fúvókát, valamint a levegőben levő finom por se jusson be a motorba, mert annak részeit rövid idő alatt kikoptatná. A fúvókát dugulás esetén csak kifújással szabad tisztítani, mert bármilyen szerszám, tű a fúvókanyílást tágítaná. A szűrő idővel fűrészporral, vagy egyéb szennyeződéssel tömítődne el, ezért azt időszakonként benzinfürdőben át kell mosni és gyengén be kell olajozni, hogy a finom port leköthessük.

Az „MRP" motorfűrészen a porlasztó a motor jobboldalán tokban van elhelyezve, ami a porlasztót ütődéstől és egyéb sérüléstől védi. A porlasztó JIKOV 2920.—PS típusú, speciálisan ehhez a motorhoz van szerkesztve, ezért *más típussal nem helyettesíthető.*

4. A gyújtószerkezet a sűrítési ütem végén a keverék kellő időpontban való meggyújtását biztosítja. A gyújtás villamos szikrával történik, melynek nagy hőmérséklete a környező benzinszemcséket a gyulladási hőfok fölé hevíti, miáltal az égés igen nagy sebességgel terjed tovább az egész keverékmennyiségre.

A gyújtószerkezet részei: *a)* gyújtómágnes, *b)* gyújtógyertya és *c)* gyújtókábel.

a) *A gyújtómágnes* a motorfűrész elektromos berendezése; az égési térben összesűrített keverék kedvező időpontban történő meggyújtásához szükséges magasfeszültségű elektromos áramot termeli. A keverék meggyújtására a gyújtógyertya elektródái között átugró elektromos szikra azért is a legalkalmasabb, mert a gyújtás rövid ideig tart és így a leg-

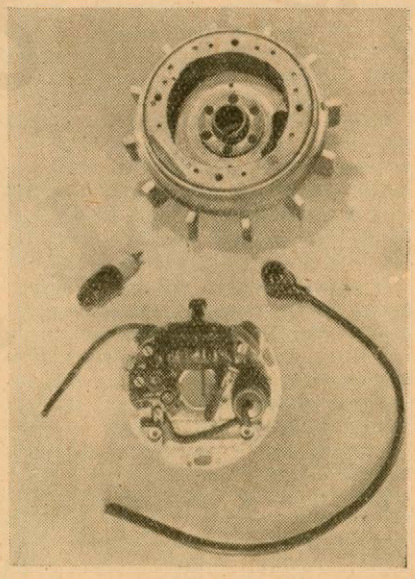

A gyújtószerkezet a lendkerék-mágnessel, a gyertyával és a gyújtókábellel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

megfelelőbb pillanatban gyújthatja az összesűrített keveréket. A gyújtómágnesen a legmegfelelőbb időpontú gyújtás pillanatát állítani lehet és ezzel biztosítható a motor fűrészelési fordulatszámának megfelelő előgyújtása.

Az „MRP" motorfűrész gyújtószerkezetében a primér elektromos áramot ún. állandó (permanens) mágnes indukálja, amely sarkaival a tekercs körül forog és ezzel a mechanikai energiát elektromos energiává változtatja. A mágnes a lendítőbe van beépítve és ezért lendítő mágnesnek hívják. A lendítő mágnesnek az az előnye, hogy a mágnes anyaga egyúttal a lendítő tömege is, s ezáltal a motor súlya a mágnes súlyával csökkenthető volt.

Tudjuk azt, hogy elektromos áram csakis zárt áramkörben lehetséges. Az áram a letestelt mágnesből (áramtermelőből) kiindulva a kábelen (vezetőn), gyertyán (fogyasztón) keresztül, amely a testtel fémesen érintkezik, a testbe jut, ahonnan az áram a testen keresztül visszakerül a kiindulási helyére. Az áramkör a testen keresztül záródik, tehát zárt áramkört alkot.

A gyújtómágnes mágnese alumíniummal és nikkellel ötvözött acélból készül, amely ún. állandó mágnes lévén, hosszú időre megtartja mágnességét. A mágnes a körülötte lévő térben mágneses erőteret létesít, melynek hatása a két végén, az ún. két sarkán (északi és déli) a legerősebb. A mágneses tér nagyságát és irányát vonalak jelölik, ezek az ún. mágnesen erővonalak, amelyek az északi sarokból indulnak ki és a délin végződnek. Az erővonalak a mágnes sarkai (polusai) között helyezkednek el a legsűrűbben, ezért a mágneses erőtér hatása ott a legnagyobb.

Ha mágneses erőtérben zárt vezető úgy mozdul el, hogy a mágneses erővonalakat metszi, a vezetékben elektromos áram keletkezik, szaknyelven mondva indukálódik. Minél több erővonalat metsz az időegység alatt a vezető, annál erősebb az indukált áram (mágneses indukáció).

Ennek alapján elektromos áram keletkezik akkor is, ha nem a zárt vezeték metszi a mágneses erővonalakat, hanem az erővonalak metszik a zárt vezetéket. Ezért a mágnest a forgó lendkerékbe építik, a zárt vezetékből kiképzett tekercs pedig áll.

Minden vezető körül, amelyen áram folyik keresztül, mágneses tér alakul ki. Ha a vezetőből tekercset képeznek, az abban folyó áram hatására a tekercs körül sűrűn mágneses erővonalak jönnek létre. Ha egy másik tekercset az előbbi tekercs mágneses terébe helyeznek, azaz rátekercselik az előbbire, akkor a mágneses tér minden változása, vagyis az erővonal metszések a másik tekercsben villamos áramot hoznak létre. Tehát mindkét tekercs egyhelyben áll, az egyik tekercsben az áram változik, a másikban pedig ennek hatására áram keletkezik *(elektromos indukció). Ez az elv a transzformátor elve,* a szerkezet pedig a transzformátor.

A gyújtó szerkezetben tehát két egymásra tekercselt tekercs van és két áramkörből áll. A mágneses indukció a forgó mágnes hatására létrehozza a vasmagra tekercselt kevésmenetű, vastagabb vezetékű primér tekercsben a kisfeszültségű primér áramot, amelynek megszaggatásával a tekercs erővonalai állandóan metszik a primértekercs köré tekercselt sokmenetű, vékonyvezetékű, ún. szekundértekercset, tehát elektromos indukció hatására a szekundértekercsben magasfeszültségű szekundér áram keletkezik. Ez a nagyfeszültségű áram már alkalmas a gyújtáshoz szükséges megfelelő szikra képzésére. A primér tekercs 0,5 mm vastag szigetelt vezetékből és kb. 150 menetből áll. A vezeték egyik végén testelt, a másik végén a megszakító szerkezethez csatlakozik. A megszakító szerkezetet a forgattyús tengely által meghajtott bütyök működteti és mozgórészből, ún. kalapácsból és állórészből, az ún. üllőből áll. A megszakító érintkezői Wolfram-acélből készülnek, ezért hőállóak. A primér áram a kalapácsba jut, s azt rugó szorítja az üllőnek. Az üllő le van testelve. Ezen primér áramkörön folyik keresztül a mágneses indukció által keletkezett kisfeszültségű áram, ez a fordulatszámtól függően *3—8 voltos.* Ha a megszakító bütyök elfordulva rugó ellenében emeli a kalapácsot (érintkezők közötti hézag *0,4 mm)* a primér áram megszakad, megszűnik a mágnesség a primér tekercs körül, a megszűnő erővonalak hirtelen metszik a lágyvasbetéttel ellátott primér tekercs fölé tekercselt sokezer menetű, csak néhány század mm vastagságú szigetelt szekundér vezetéket (tekercset), amelyben a fordulattól függően *10—20 000 voltos* magasfeszültségű áram keletkezik. A szekundér áram is zárt áramkört alkot. A szekundérvezeték egyik vége a vastag primérvezetékhez van forrasztva, mert az már testelve van, a másik vége a gyújtókábelhez csatlakozik, amelyen keresztül a szekundér áram a gyújtógyertyába jut, ahol a hézagon átugorva kerül vissza a testbe.

A vastag primér vezetékben akkor a legnagyobb a feszültség, amikor az időegység alatt a legtöbb erővonal metszi; ez akkor következik be, amikor a mágnes a tekercs lágyvasát kb. 3—4 mm-rel elhagyta, amikor a mágneses tér erővonalai irányukat változtatják. A megszakításnak ebben a helyzetben és időpontban kell történni.

A gyújtáshoz szükséges szekundér áram tehát akkor a legerősebb, ha a megszakítás pillanatában a forgómágnes megadott helyzetben van.

A megszakítóval párhuzamosan kondenzátor van kapcsolva; ez két egymástól elszigetelt sztaniollemezcsík, amelyek közül egyik az üllőhöz, a másik a kalapácshoz van bekötve. A kondenzátor feladata, hogy a megszakítás pillanatában az érintkezők között egyébként fellépő szikrázást csökkentse, ezzel az érintkezőket a beégetéstől megóvja és nagy fordulatszámnál is lehetővé tegye a rövid és tökéletes megszakítást. Ugyancsak a megszakítóval párhuzamosan van bekapcsolva a rövidrezáró kábel is, amellyel, ha az szükséges, a keletkezett primér áramot a megszakító megkerülésével rövidrezáró (leállító) gombon keresztül a testbe vezetjük. Ezáltal a primér áramot nem lehet megszakítani, így a gyertya gyújtásához szükséges szekundér áram nem keletkezhet.

A szekundér áram feszültsége, vagy a gyújtószikra erőssége az előbbiek alapján a primér áramtól függ. A primér áram a fordulattal együtt változik, ha lassan forog, gyenge lesz, ha gyorsabban forog, erősebb lesz. Tehát a szikra erőssége függ a fordulatszámtól is. Ezért, hogy *a motor alacsonyabb fordulatnál is beindítható legyen, a gyertya hézagját 0,4—0,5 mm-re kell állítani.*

A motor magas fordulatszáma esetén viszont a szekundér áram feszültsége jóval túllépi a szükséges feszültséget és ha a kábel a gyertyáról leesne, vagy az áramkör más módon megszakadna, a magas feszültség a vékony vezeték szigetelését átütné és ezt újra kellene tekercselni. Ezért a szekundér áramkörhöz biztonsági szikraközt iktatnak be, aminek az a feladata, hogy ha az áram valami oknál fogva nem mehetne a gyertyán keresztül a testbe, akkor ezen a szikraközön keresztül jusson a testbe. Ennek a hézagnak a nagysága *6—8 mm.*

A gyújtás idejének pontos beállítása érdekében a gyújtótekercset el lehet fordítani, s ezzel együtt a megszakító kalapács is elfordul.

Forgásirányban elfordítva később következik megszakítás, vagy forgással ellentétes irányban elfordítva előbb szakít meg, minek megfelelően a gyertyán a gyújtás később, vagy előbb következik be.

Röviden összefoglalva: a forgómágnes erővonalai metszik a primér tekercset, ennek hatására abban kisfeszültségű váltóáram keletkezik, illetve indukálódik, ez azonban gyújtásra nem alkalmas. A primér tekercsből az áram a megszakító kalapácsba és az üllőn keresztül a testbe vezet. A primér tekercsben folyó áram a tekercs körül mágneses erőteret létesít. A primér áramot a megszakító megszakítja, az erőtér megszűnik, a megszűnő erővonalak metszik a többezer menetű vékony szekundérvezetéket, s ott nagyfeszültségű váltóáramot indukálnak, ami a kábelen keresztül a gyertyába, azon keresztül pedig a testbe jut. Mindkét tekercs testelve van, így mindkét áramkör zárt. A primér áramkörben a megszakítóval párhuzamosan van kapcsolva a kondenzátor és a leállító (rövidrezáró) gomb vezetéke, a szekundér áramkörben párhuzamosan van kapcsolva a biztonsági szikraköz.

Az „MRP" fűrész lendkerék mágnese PAL 1253. sz. típusú.

(Folytatjuk)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

MEDVEFOGÁS

Bényi Gáspár bement a szövetkezeti italboltba, hogy fölhajtson egy kupica kisüstit. Ahogy belépett, rögtön látta, hogy valami nagy tárgyalás folyik a söntés egyetlen asztala körül.

Hát persze; — Mikusán Imrével, az erdésszel beszélgetett vagy nyolc-tíz gazda a favágásról, a részesedésről s hasonló közérdekű dolgokról.

— Nekem se ártana egy kis szerszámfa! — gondolta Bényi s közelebb lépett a beszélgetőkhöz.

— No, Mikusán elvtárs, meg van-e már a borjú? — kérdezte az erdészt, hogy ne rohanjon ajtóstul a házba.

— Dehogyis van! — legyintett Mikusán. — Elvitte már az ördög azt az erdőcsavargóját.

Tegnapra virradóra ugyanis eltűnt Mikusán udvaráról egy kisborjú. Vagy ellopták, vagy megszökött, de nincs meg.

— Jó erdész az, akinek az udvaráról csak így eltűnhet egy borjú! — élcelődött tovább Bényi Gáspár s közben maga alá húzott egy széket, közvetlen az erdész mellett. — Az ilyen csősztől akár az egész erdőt is ellophatnák!

A többiek nem vették valami szívesen Bényi Gáspár jöttét s főleg azt nem, hogy ilyen csipkelődve beszél Mikusánnal, akivel most inkább kedvesen kellene szólni.

— Mit beszélsz te itt erdőlopásról?! — mordult rá a hozzá legközelebb ülő nagybajuszú erdei paraszt. — Nem tudod te azt, hogy mióta Szentpál Imre medvét fogott falopáskor, azóta nem érdemes ferdeszándékkal erdőre menni?

— Szentpál Imre? — kérdezte Bényi Gáspár. — Ki volt az, mi történt vele?

Látszott, hogy a többiek is kíváncsiak voltak a feleletre, sőt maga az erdész is közelebb hajolt a szóhoz, így hát a nagybajuszos el is kezdte:

— Fát akart lopni, így télidején. Éjszaka ki is ment a Töröktetőre s nekiállott, hogy olyan kocsirúdnak valót vágjon. Vágta is szépen, hanem egyszer csak valaki rászólt. Megfordul, — ki lehet az, hát egy nagy, bundás medve volt. Híjj, megijedt ám istenigazában! Eldobta a baltát s szaladt. De a medve meg utána... Akkor még voltak errefelé medvék, lejöttek, ha nagy volt a tél, a máramarosi havasokból.

... Szaladt Szentpál Imre, de nem bírta sokáig. Gondolt egyet s fölmászott egy fára. Szerencséjére a medve nem tudott utána menni. De biztosan éhes volt, mert ott maradt a fa alatt s nyújtogatta mancsait fölfelé. Szentpál Imre meg odafönt vacogott. Hideg is volt, meg félt is nagyon. Reggelig nem bírt lejönni. Akkor aztán el kezdett ordítani s meghallotta a garóf. Mert azé volt az erdő s vadászatra éppen arra járt. Megy a hang irányába, hát látja, hogy amott egy fán ember kiabál, alatta pedig medve. Fogta magát s — püff! — lelőtte.

— Kit? Szentpál Imrét? — kérdezte Bényi ártatlan képpel.

— Dehogyis Szentpál Imrét! A medvét! — Mérgeskedett a nagybajuszú, mert hiába beszélt, lám, — mindenki nevet rajta. Maga Mikusán is.

— Hát igen! — mondta száját törülgetve Mikusán. — A medve az nem akármilyen állat! Nekem is volt már dolgom nem eggyel!

S bele is kezdett egy medvetörténetbe.

Hanem Bényi már nem oda figyelt. Eszébe jutott, hogy neki is nagyon kellene egy kocsirúd. Kint a Töröktetőn vannak olyan nekivaló fák... Ha ő most elmenne!... Kihasználná, hogy az erdész itt pálinkázik!

Amilyen gyorsan csak tehette — fizetett hát s indult hazafelé.

Otthon előkerítette a kis fűrészt s már loholt is fölfelé az erdei dülőn a Töröktető felé.

Sötét volt erősen, még csillagok sem ragyogtak az égen. Csak a hó világított egy kicsit. Ebben a fényben kísérteties volt az erdő, de Bényi Gáspár csak arra gondolt: — Minél gyorsabban rúdnak való fát szerezni! Most van rá alkalom!

A Töröktetőn egy pillanatra megállt. Hideg volt, mert fújt a szél. — Brrr! Nem jó lenne ilyen hideg időben egy egész éjszakát fa tetején tölteni, mint ahogy az a bizonyos Szentpál Imre tette! — gondolta. — Ha ugyan igaz a történet!...

El is nevette magát a medvehistórián, aztán kiválasztotta, — melyik is lesz a rúdnak való fa... Szép, sudár fenyő állt, nem messze tőle. Melléje lépett...

Hanem, ahogy nekiakasztotta volna a fűrészt, lépések zaja ütötte meg fülét. Egy pillanatra megdermedt, arra gondolt, hogy Mikusán jött utána, aztán lassan a hang irányába fordult.

Szívverése is elállt: — egy medve jött felé. Medve bizony és jön nem is lassan, hanem futva. Tisztán látta a sötétben, hogy medve. Nagy feje volt és nehézkes futása.

— Phü innen szaladni kell! — gondolta s meg is fordult hirtelen, aztán futott, rohant rettenetesen. ... Lám, úgy járt ő is, mint Szentpál Imre, pedig az ivóban nem is hitte el a történetet!

Szaladt, bukdácsolva, szinte vakon a sötében, de a medve mindig nyomában csörtetett nehézkesen, félelmetesen.

— Istenem, ha ez engem széttép, mi lesz? — rémüldözött az üldözött s akkorákat ugrott, mint a zerge. Egyenesen a falu felé szaladt... Mikor a házak közelébe ért, elkezdett kiabálni:

— Segítség, medve üldöz! Medve, medveeee! —

Az erdőszélén gondolt egyet s a kertek felől rohant az italmérés felé. Hátulról az udvar felől nyitott be az ivóba: — Jöjjön Mikusán úr! Lőjje le, medve! — kiáltotta rémülten, aztán kimerülten lerogyott egy székre.

Mikusán pedig fölkapta puskáját az ivó asztala mellől s ugrott ki az ajtón, hátra a kert felé. A többiek is utána.

S mikor a kertbe értek, látták, hogy az erdő felől jön ám Bényi Gáspár üldözője: Mikusán tegnap elveszett egyetlen tarka borja, az erdő csavargója.

Kiss István

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

Francia védelem

Világos támadási kísérletei g4-en a vezérrel

Általában nem jó a vezérrel túlságosan korán kilépni, mert az ellenfél a vezért fejlődő lépésekkel támadja és így annak időveszteséggel kell visszavonulnia. A francia védelem különleges gyalogállása, a sötét állás egész szerkezeti felépítése azonban gyakran biztosít támadásoktól aránylag eléggé mentes helyet a világos vezér részére. A francia védelem előnye sötétre nézve szintén a fölösleges vezérlépések elkerülésén alapul. Sötét úgy akarja megtámadni a világos középgyalogost, hogy csere esetén ne legyen kénytelen vezérét támadásnak kitenni. Világos viszont úgy igyekszik irányítani a játékot, hogy az előkészítő lépés — e6 — sötétre nézve időveszteséggé váljék és a sötét vezérfutó fejlődését akadályozza. Ha sötét nem akar időveszteséggel e4-en gyalogot cserélni, akkor világos rendszerint előnyösen megjátszhatja V g4-et. Elsietett dolog volna tehát H f3 gyors megjátszására törekedni. Meg kell fontolni célszerű-e V g4 az adott állásban, mert H f3 után ez a gyakran kiváló támadó lépés már lehetetlen.

I. változat

Világos az első adott alkalommal meghúzza V g4-et, amire sötét kombinatív játékkal kiegyenlít és egyenlő esélyekhez jut.

1. e2—e4, e7—e6. 2. d2—d4, d7—d5. 3. H b1—c3, F f8—b4. 4. V d1—g4, H g8—f6. 5. V g4× g7, B h8—g8. 6. V g7—h6, B g8—g6. 7. V h6—e3, H f6× e4. 8. F f1—d3, f7—f5. 9. H g1—e2, c7—c5. 10. F d3×e4, d5×e4. A sötét bástya részére nyílt g-vonal és a futópár megnehezíti a világos király elsáncolását, viszont a fejletlen sötét vezérszárny miatt világosnak is vannak jó lehetőségei. Egy ilyen megnyitó állás eshetőségeivel csak úgy jöhetünk tisztába, ha felváltott színekkel elemezzük, erős játszóval gyakran megjátszuk mindaddig, amíg a lehetséges elágazások között már nem érhet meglepetés.

II. változat

Világos egy lépéssel későbbre halasztja a vezértámadást azért, hogy előbb kizárja a huszár és bástya kombinált ellentámadását és a g-vonal nyitását. Ezalatt azonban sötét szintén felhasználja az egy tempó lehetőségét és máshol keres ellenjátékot.

1. e2—e4, e7—e6. 2. d2—d4, 3. H b1—c3, F f8—b4. 4. e4—e5, c7—c5. 5. V d1—g4, K e8—f8. 6. H g1—f3, c5×d4. 7. H f3×d4, V d8—a5. 8. Fc1—d2, H b8—c6. 9. a2—a3, f7—f5. 10. V g4—f4 — világos jobban áll. Nemcsak fejlődési előnye, hanem szerkezeti előnye is van. A világos centrumnak jobb a felépítése, a sötét tisztek mozgásukban gátolva vannak.

III. változat

1. e2—e4, e7—e6. 2. d2—d4, d7—d5. 3. H b1—c3, H g8—f6. 4. e4—e5. H f6—d7. 5. V d1—g4, c7—c5. 6. F c1—e3, H b8—c6. 7. o—o—o, c5×d4. 8. F e3× d4, H c6×d4. 9. V g4×d4, a7—a6. 10. H g1—f3, H d7—c5. 11. h2—h4, b7—b5. — A világos fejlődési előny szembetűnő. A sötét király egyik oldalra sem sáncolhat jól el. A hatodik lépésben világos H b5 vagy H f3 lépésére viszont sötét kerekedett volna felül. Például 6. H b5, c×d4. 7. H f3, H c6. 8. H d6+, F×d6. 9. V×g7, F×e5. 10. H×e5, V f6. 11. V×f6, H×f6. A világos támadás le van szerelve. A sötét középgyalogok erősek. — Éles támadó állások között válogathat mindkét fél 6. H f3 után. A feltehető legjobb játék esetén 6. . . . , H c6. 7. d×c5, f5. 8. e×f6. H×f6. 9. V g3, F×c5. 10. F g5, o—o. 11. F d3, F d6. 12. V h4, h6 s az állás igen bonyolult. A tisztáldozat h6-on nem vezet eredményre, ezért világosnak a g5 futóval vissza kell vonulnia. Úgy látszik tehát, hogy a kezdeményezés pillanatnyilag sötété.

HIREK

Az északborsodi erdőgazdaság putnoki erdészetében mozgalom indult meg azzal a céllal, hogy az erdészlakások környékét szebbé tegyék. Minden kerületvezető erdész vadgyümölcsfaalanyt és húsz rózsaalanyt emelt ki az őszön s ezeket a putnoki csemetekertben iskolázzák, beszemzik, hogy tavasszal az erdészházak kertjeiben kiültessék.

*

Mikrofurnért gyárt a Lipcse melletti wiederlitzschi fanemesítő üzem. Az első külföldi szállítmányt hazánkba, Angliába, Franciaországba, Olaszországba, Dániába és Libanonba küldték. A mikrofurnért leheletfinomra hántják úgy, hogy az csak 1/7 része az eddigi legvékonyabb fedőfurnérnak. Ezt a vékony réteget azután papirosra ragasztják. Főleg juharból, nyárból, égerből, bükkből és egyes afrikai fanemekből gyártják. A mikrofurnér alkalmas helységek tapétázására, de máris keresett cikk a kartoniparban és a kötészetben is. A bútoriparban felső furnérlemezként használják belső hát- és alsófelületek fedésére. Kísérletek folynak, hogy a mikrofurnért sajtolt alapanyagra ragasztva a vagon- és hajóépítésben is felhasználják. Foglalkoznak a mikrofurnér festésének megoldásával is.

*

FAHASZNÁLATI MUNKAVERSENYBEN VANNAK a pilisi erdőgazdaság erdészetei. Pilisszentkereszt került az élre, a jó eredményt a fagyártmánytermelés lehetőségeinek jó kihasználásával érték el.

F·I·L·M

Erdei fűrészek karbantartása. A termelő munka szempontjából rendkívüli jelentőségű erdészeti szakfilmet fejezett be az Erdőgazdasági Tervező Iroda filmlaboratóriuma. *Zsabakorszky* Jenő készítette a filmet az ERTI munkatársainak, elsősorban az erdei fűrészek használatára és karbantartására vonatkozó évek óta folyó kísérletek vezetőjének, *Szász* Tibornak segítségével. A kísérleti munka az ERTI keretében az elmúlt évek alatt tisztázta a fűrészek

A fűrészlap befogása

legjobb típusait, fogazatát és kezelésük legmegfelelőbb módját, amivel a magas teljesítmények biztosíthatók. A film *szemléltetően és a fűrészek kezelésének minden részletét feldolgozva* mutatja be főleg a fűrészfogak élesítésének és kihajtogatásának technikáját. A karbantartásnak legkisebb mozzanata is súlyt kap a filmben és valóban azt a célt szolgálja, amiért készült: *az erdei szakmunkások oktatását.* Felhívjuk az erdőgazdaságok figyelmét, hogy minél sürgősebben igényeljék az Erdészeti Főigazgatóság propaganda csoportjától ezeket a keskenyfilmeket és érdemes a film bemutatását úgy megszervezni, hogy a *vetítést megfelelő szakmai magyarázat kísérje,* sőt a filmet ugyanaz a hallgatóság előtt is hasznos *kétszer-háromszor levetíteni,* hogy a karbantartás minden fontos részlete megrögződjék a nézőkben.

Hibaigazítás. Előző számunk 10. oldalán Cziráki József „A rönk minősítése és darabolása" című cikkében a fenyő váltótalpfa termelésével kapcsolatos szakaszban a befejező mondat helyesen így hangzik: **Fel kell hívni a figyelmet, hogy a legnagyobb szükség a 4,20 és 4,40-es talpfáknál jelentkezik.**

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

Az Erdőgazdasági Múzeum kiállításának rendezéséért Orbán László erdőmérnököt a főigazgatóság az „Erdőgazdaság kiváló dolgozója" címmel tüntette ki.

A Földművelésügyi Minisztérium vadászati osztálya felhívta a vadásztársaságok és a termelők figyelmét, hogy az időjárás enyhüléséig gondoskodjanak az értékes vadak, különösen a fácánok és foglyok téli etetéséről.

A motorfűrészekkel évről-évre nagyobb teljesítményeket érnek el a motorfűrészkezelők, a munkát azonban sok esetben alkatrészhiány akadályozza. A hiány pótlására most több hazai gyárunk megkezdi a motorfűrész alkatrészek gyártását. Az üzemek többi között kúp- és tányérkerekeket, vezető lemezeket állítanak elő.

A mezőgazdasági kiállítás erdészeti bemutatójának vázlattervére hirdetett tervpályázatra ötven terv érkezett be. Az első díjat Pintér Béla tervének ítélték oda.

A devecseri erdészet szerezte meg az elsőséget a magasbakonyi erdőgazdaság nyolc erdészete közt az első évnegyed versenyében. Fakitermelésben, közelítésben, talajelőkészítésben egyaránt megszerezték az első helyet és ezzel maguk mögé szorították az eddig élenjáró farkasgyepüi és bakonybéli erdészetet. A devecseriek különösen a közelítési eredménye kiváló és ezt azzal érték el, hogy a közbenső rakodók helyét gondosan választották meg.

Egy Sussexben (Anglia) termelt szilfaszállítmányban olyan rönköt találtak, melybe nagy réteg ólom volt közbeékelődve. Feltevés szerint az ólmot a fa villás elágazásában rejthették el vagy 60 évvel előtt és az ottfelejtett ólomdarab teljesen bezáródott (okkludált) a növekvő fába.

Az északmátrai erdőgazdaság üzemi bizottsága versenyt indított a minőségi termelés megjavításáért. A gazdaság célprémiumot is tűzött ki. A kiváló teljesítményt nyújtó fűrészpárok 1000, a kerületvezető erdészek és erdészetvezetők 500, illetve 600 forint jutalmat kaphatnak. (Beküldte: *Gyurkó József*, Nagybátony)

Jammuban (India) a gyógyszerkutató laboratórium 1941. óta (ekkor alapították) *mintegy 1700 fajta indiai gyógynövényt gyűjtött össze* és dolgozott fel. E növényekből készült gyógyszerek az indiai kórházak gyógyszerellátását nagymértékben segítik. A laboratórium *9000 gyógyszerészeti kutatással kapcsolatos szakkönyvvel rendelkezik.*

A felnémeti fűrészüzem (az Északmagyarországi Fűrészek egyik üzeme) igen nagy lépéssel haladt előre a műszaki fejlesztés útján. Az elmúlt évben két elektromos rönkkirakódarut, két rögzített darut állítottak be és rönktéri melegedőt építettek s evvel biztosították a rönktéri dolgozók nyugodt étkezési lehetőségét és a szerszámok helyes tárolását.

BUGAC ISMÉT AZ ELSŐ az északkiskúnsági erdőgazdaság erdészeteinek versenyében. Őszi csemetekiemelési, erdősítési munkáinak mennyiségi és minőségi túlteljesítésén kívül jelentős eredmény, hogy végzett tisztításai 97 százalékban I. osztályú minősítésűek.

HAMUHÁZ

Gaál László levelezőnk írja Kaposvárról:

Az országban többfelé találkozunk Hamuház, Hamuházi oldal és más hasonló dűlő elnevezésekkel. Miről árulkodnak ezek a nevek? Komoly erdészeti vonatkozásuk van. A 18. század elején a nyugati iparosodás fokozott igénnyel lépett fel a vegyianyagok iránt, gyártani viszont még nem tudta azokat. Különösen sok hamuzsírt fogyasztottak és azt a fahamuból áztatás útján nyerték. Olyan mennyiségben igényelték, hogy mindenfelé nekiestek az erdők pusztításának. Saját erdeik pusztulását látva, keletebbre, hazánk területére helyezték át ezt a tevékenységüket. 1730. táján vette nálunk komolyabban kezdetét a „hamuzsír főzés" és ennek olyan pusztítás lett a következménye, hogy mintegy két millió hold erdőnk esett áldozatul. A faállományt irtották, felégették és a hamuból kiáztatták a hamuzsírt, majd kádakban a víz elpárologtatásával kiszárították és a nyert anyagot zsákokban szállították nyugatra. Ahol tehát ezt a nevet találjuk, bizonyosan valamikor nagy erdőség lehetett.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:

M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

34009-689/2 — Révai (Fel.: Nyáry Dezső

Példányszám: 4430

Az Erdőgazdaság négyezer forintos levelezői pályázata

A Minisztertanácsnak az anyagtakarékosságról szóló határozatának gondolataiból kiindulva, ezúttal egyetlen kérdésre kérünk választ a levelezői pályázat résztvevőitől:

Mi történik — vagy nem történik — az anyagtakarékosság érdekében munkaterületemen?

Elsősorban a faanyagtakarékosság problémáit vessék fel a pályázók. Természetesen

akármilyen más anyagtakarékossági gondolattal is lehet pályázni, legyen az szerszám, segédanyag vagy üzemanyag,

amit az erdőgazdasági vagy fafeldolgozó ipari munka során használnak.

Pályázni lehet riporttal, anyagot megtakarító munkamódszer leírásával, ötlettel, javaslattal, hibák és mulasztások feltárásával. A leveleket vagy a levelek legfontosabb részeit, amennyiben azok közlésre alkalmasak, az Erdőgazdaságban folyamatosan megjelentetjük és a cikkekért a szokásos tiszteletdíjat, kisebb levelekért a közlés után is könyvjutalmat adunk. A közölt levél ettől függetlenül résztvesz a pályázat végső elbírálásában.

A pályázat végső határideje: **1956. július 31.**

I. díj: 1000 forint
II. díj: 500 forint
Három III. díj: 300—300 forint
Négy IV. díj: 200—200 forint.

Ezenkívül **800 forint értékű könyvjutalmat** osztunk szét a díjazásra érdemesek között.

Az eredményt augusztus 25-i lapunkban hirdetjük ki.

A pályázatokat az Erdőgazdaság szerkesztősége címére (Budapest, V., Beloiannisz utca 8.) kell küldeni. A borítékon jelöljük meg feltűnően: „PÁLYÁZAT".

Pályázatunkra eddig hét pályamű érkezett be. Folyamatos közlésüket jövő számunkban megkezdjük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZET A SZOVJETUNIÓBAN

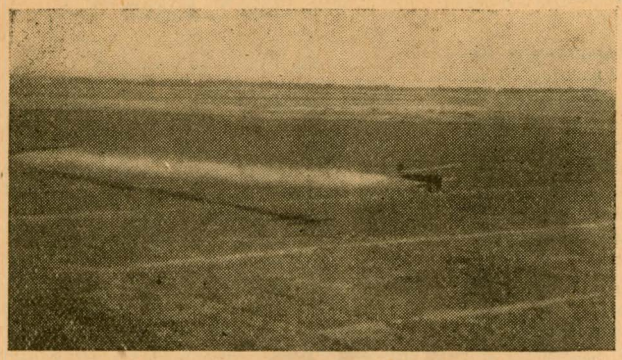

A szovjet mezőgazdaságban széleskörűen alkalmazzák a repülőket. Képünkön a fiatal erdősítések kártevők elleni beporzását láthatjuk.

*

Mozgó üzletekben vásárolhatják meg a szükséges árucikkeket az erdőben dolgozó favágók a limenszki erdőipari gazdaságban.

*

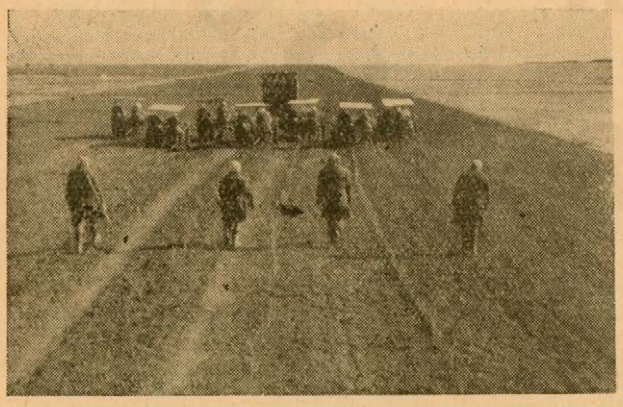

Nyedaskovszkij szovjet tervező készítette a képen látható hétsoros csemeteültetőgépet. A Bjelgorod—Don erdősáv egy részét már ez a gép ültette.

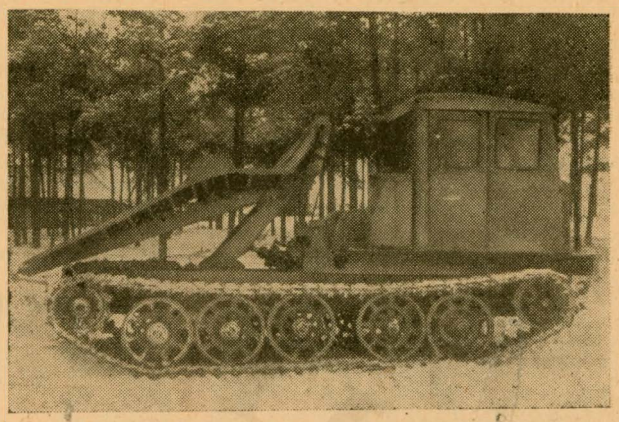

A minszki traktorgyár újtípusú közelítő traktort gyárt, amelyet 54 lóerős Diesel motor hajt. A gép maximális teherbíróképessége 15 köbméter. Hidraulikus készülék könnyíti meg a fa felrakását.

*

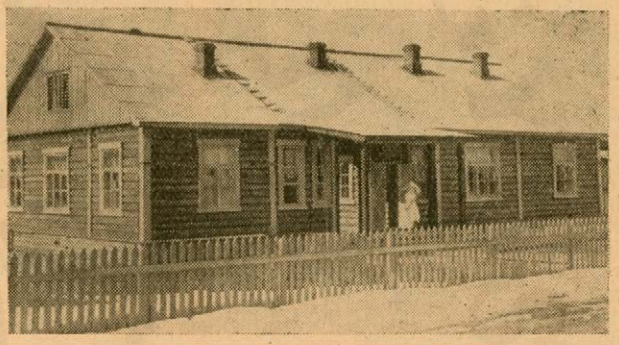

A kórházak, bölcsődék és óvodák megszokott jelenséggé válnak a Szovjetunió erdei településein. A képen az arhangkelszki favágók egyik erdei településének kórházát láthatjuk.

*

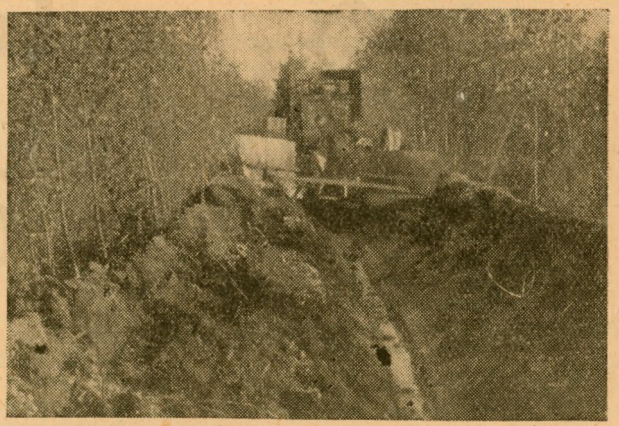

Erdős területeken lecsapoló csatornák ásásánál sikeresen alkalmazzák a LKA—2-es csatornaásó-gépet. Két SZ—80-as traktor vontatja és munka közben a 18 centi átmérőjű fákat is kidönti.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

A most újra élüzem kitüntetést nyert soproni tanulmányi erdőgazdaság területén különösen kemény tél, szokatlanul nagy hófúvás dühöngött. A munkások szorgalma sem tudott megküzdeni a faggyal és hideggel: a motorfűrészek és a többi gépek nagy része is leállt. Ezt a kényszerpihenőt az erdőgazdaság géptelepe a tervszerű megelőző karbantartás végrehajtására használta fel. Képünkön Wágner József, az erdőgazdasági gépállomás körzeti szerelője a motorfűrészek százórás műszak utáni átvizsgálását végzi.

X. ÉVFOLYAM 5. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. MÁRCIUS 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Szovjetuniónak, a szocialista országoknak és a többi békeszerető országoknak, minden ország széles néptömegeinek legfontosabb feladata a tartós béke megőrzése és megszilárdítása az új háboru és az új agresszió elhárítása.

(Az SZKP XX. kongresszusának határozatából)

„Tapasztalataim a szovjet erdőgazdaságban"

Somkuti Elemér előadása

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság és az Országos Erdészeti Egyesület továbbképző előadás sorozatának keretében február 27-én *Somkúti* Elemér kandidátus, az ERTI helyettes igazgatója tartott előadást szovjetunióbeli erdészeti tapasztalatairól.

Partos Gyula bevezető szavai után Somkúti Elemér a Szovjetunióban szerzett érdekes, színes élmények egész sorának felelevenítésével kezdte előadását, majd néhány adattal megvilágította a szovjet erdőgazdaság jelentőségét, méreteit és szervezetét. Rámutatott arra, hogy *a Szovjetunió erdőségeinek évi fatermése mintegy 800 millió köbmétert tesz ki és ebből 1955-ben 300 millió köbmétert termeltek ki: „láthatjuk tehát* — mondotta — *milyen óriási lehetőségek vannak még kihasználatlanul és ezeknek realizálása mindenképpen megtörténik, amint a technika újabb és újabb vívmányai lehetővé teszik ezeknek a területeknek fokozottabb feltárását, a faanyag gazdaságos elszállításának megoldását."*

A továbbiakban részletesebben is foglalkozott a Szovjetunió erdőgazdaságában folyó munkák tanulságaival. Elmondotta többek között, hogy hatalmas területeken folynak az ápoló vágások, az 1954. évben közel 1 millió hektáron. Ezenkívül a nagyipari erdőövezetek fiatalosaiban az értékesebb fenyőfélék megsegítésére *„tisztításokat" repülőgéppel* végeznek olyan módon, hogy a felverődő nyír és egyéb lombfákat elpusztító vegyszereket permeteznek a fiatalosra. Beszélt *a gépesítés eredményeiről.* Egy jó fakitermelő teljesítménye egy termelési idény alatt, ami az egész esztendőt jelenti, motorfűrész-, illetve villanyfűrész alkalmazásával megközelíti a 600—800 köbmétert, vagyis a gépekkel sokszorosan termelékenyebben dolgoznak, mint a kézi szerszámokkal és *a szükséges fakitermelői munkáslétszám 40—50-szeresen kisebb, mintha a termelések kézi erővel folynának.* Természetesen nemcsak munkaidőben, illetve munkaerőben, de pénzben is óriásiak a gépesítéssel nyert megtakarítások. A nagy kiterjedésű ipari erdőkben *igen nagy a repülőgép szerepe,* nemcsak a védelmi szolgálatban, mint például a tűzvédelmi őrjáratok, hanem az állományápolási munkáknál is. Az erdőrendezési feladatok megoldásánál pedig egyre szélesebb körben alkalmazzák a *helikoptert.*

Részletesen foglalkozott *a tudomány és a gyakorlat kapcsolatával. „Bár a Szovjetunióban* — mondotta többek között — *elegendő mennyiségű fa áll rendelkezésre, sőt az évi növedék sem kerül kitermelésre, mégis a lehető legnagyobb figyelmet szentelik az erdő termelékenysége fokozása problémáinak."* Ezt több példával is megvilágította. A példák közül igen érdekes volt az, amely a legújabb kutatási módszerekről adott számot: *„A fás növények élete és ennek törvényszerűsége kutatásainál egyre nagyobb teret kap a jelzett atomokkal folytatott kutatás. Egyetemeken és tudományos intézetekben egymásután szerelnek fel erre a célra szolgáló laboratóriumokat . . .*

Tehát szükségesnek látnám, ha a magyar erdészet is módját tudná ejteni annak, hogy az ilyen irányú kísérletek megindulhassanak."

Az előadást követő vitában *Zólyomi* Bálint akadémikus, *Lády* Géza az ERTI igazgatója, *Koltay* György az ERTI osztályvezetője, *Bakkay* László és *Holdampf* Gyula az Országos Erdészeti Főigazgatóság főmérnökei vettek részt.

Százötven éve született Dokucsájev

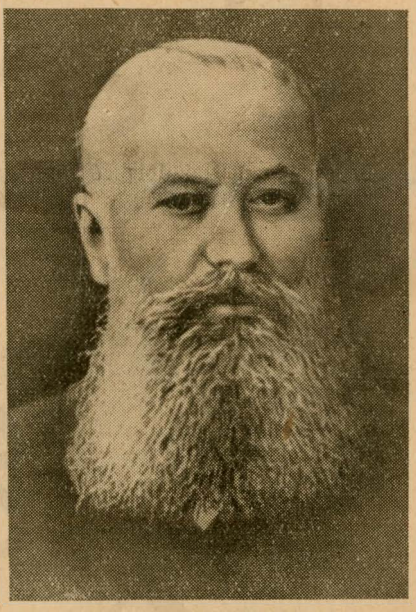

1846. március elsején született Dokucsájev, V. V. kiváló orosz természettudós, a tudományos talajtan megalapítója. Úttörő jelentőségű talajkutatási munkája során jutott el az erdők, az erdőtalajok és az erdősítések problémájáig. Az 1891-es és 92-es évek megdöbbentő aszályos tapasztalatai alapján dolgozta ki a mezőgazdaság és az erdészet együttműködésének terveit. Ezeknek a terveknek szerves része a rendszeres erdővédelem, mezővédő erdősávok telepítése és állandó harc a talajerózió ellen. Több kísérleti állomást szervezett és azok eredményei, iskolái és példamutatói voltak a Szovjetunió tizenötéves erdősítési tervének. A magyar erdőgazdálkodás is rengeteget tanult Dokucsájev talajtani és erdészeti vonatkozású tanításaiból.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A faárrendezés hatása a fakitermelési munkák megjavítására

A Minisztertanács 1956. II. 1-től súlyozottan mintegy 90 százalékkal felemelte a termelői faárakat. Ez az áremelés választékonként változó, 28 százaléktól 304 százalékig terjedő mértékben megnöveli a faválasztékok árát, ilyen mértékben növeli az erdőgazdaságok árbevételét, árutermelési értékének szintjét.

Az árváltozások arányait jellemzi:

	Tölgy 1 m³/Ft.					Bányafa		Sar. tűzifa
	lemezipari rönk		fűrészrönk			9—/18 cm.	19/22 cm.	q.
	I.	II.	I.	II.	III.			
Régi ár	400	310	310	260	210	230	250	28,70
Új ár	1560	1030	1040	865	735	430	465	37,50

Ez az ár az élőfa megtermelési, kitermelési, leadóállomásra való szállítási költségét és ezen költségek után számított 4 százalék hasznot és a forgalmi adót tartalmazza.

Miért volt egyáltalán és ilyen mértékben szükség a fa árának felemelésére?

A faáremelés

népgazdasági érdekből

történt. A faáremelés okait — ennek népgazdasági és más erdőgazdasági munkákkal való összefüggéseit az erdőgazdaság minden dolgozójának ismerni kell. Csak ezek ismeretében tudja a maga munkaterületén minden erdőgazdasági dolgozó tudatosan és öntevékenyen érvényesíteni a faárrendezés hatását a több és jobb iparifa termelés irányában.

Az erdőgazdasági dolgozóknak — az első ötéves terv szilárd eredményei alapján — pártunk és kormányunk azt a feladatot adta a második ötéves terv egyik főfeladataként, energikusan működjünk közre abban, *„hogy néhány éven belül megoldjuk az ország faellátásának nehéz, rendkívül közelről érintő problémáját"*.

Több fát ugyan egyelőre nem termelhetünk, mert ezzel a jövő termelésének alapjait csökkentenénk, ezt pedig nem akarjuk.

A fafogyasztás

mai arányaiban a szükségletnek mintegy felét termeljük meg. Másik felét egyre nehezebben importból fedezzük. Az importált fa mennyiségeinek 80 százaléka, értékben 90 százaléka iparifa. 1 m³ iparifa import ára az import tűzifa árának 8—10-szerese.

Kormányunk tehát a faimportot, ezen belül az iparifa behozatalát jelentősen csökkenteni akarja.

A mi főfeladatunk az, hogy az általunk kitermelendő faanyagot olyan célra és választékra dolgozzuk fel, ahol a fát mással helyettesíteni nem lehet és aminek eredményeként a legterhesebb import csökkenthető, vagy megszüntethető. *Lényegesen csökkenteni kell a termelési és feldolgozási apadékot.*

A faválasztékok értéksorrendjét a faválasztékok arányai fejezik ki. Legfontosabb tehát

az iparifa termelés fokozása,

amit legkönnyebben a tűzifa terhére végezhetünk.

Az erdészet az utóbbi évek fejlődésének eredményeként magában foglalja a fatermelés és fakitermelésen túl az elsődleges fafeldolgozást (fűrész és lemezipar), sőt egyes fafeldolgozó üzemeket is. A termelés és feldolgozás ilyen egysége megfelelő szervezés és szoros együttműködés esetén — ami rajtunk múlik — tovább bővíti az eredmények lehetőségét.

Fokozni kell a lemezgyártásra alkalmas gömbfa termelés mennyiségét, mert ezzel a legdrágább faimportot csökkentjük.

Egyes lombos fafajokból iparifa terméket exportálhatunk, ami lehetővé teszi nagyobb tömegű tűzifa behozatalát.

Az eddig iparilag fel nem használt fából készíthető *forgácslap- és lemezgyártás* fokozása tovább javítja a belső forrásból való faellátást.

A régi termelői faár sem a gazdálkodást, sem a dolgozókat nem tette megfelelő mértékben érdekelté a most kitűzött célok megvalósításában. Az eddigi faár országos átlagban a fa kitermelési, a feldolgozó iparhoz, vagy fogyasztóhoz való szállítási költségét foglalta magában. A fa ára egyenlő volt a kitermelési önköltséggel. A régi faárrendszer nem hatott vissza az élőfa megtermelésére, nem biztosította a viszonyaink között szorosan összetartozó élőfamegtermelési és fakitermelési, — népgazdasági és erdőgazdasági érdekek összhangját, üzemgazdasági egységét. (Az élőfát beruházási hitelből termeltük meg.)

A régi faárakban a fafajok és választékok arányai *nem fejezték ki azt az értéket, ami a faválasztékok népgazdasági szempontból más anyaggal való pótolhatás, importálás körülményei alapján ténylegesen képviselnek.*

Ezenfelül a régi faár nem fejezte ki azt, hogy *tűzifát olcsóbban tudunk importálni, mint iparifát,* ezt tehát könnyebben tudjuk pótolni, vagy hogy a bükk, az éger, valamint a nyár gömbfa tökéletesebb technikai berendezéssel és fegyelmezettebb technológiával lemezgyártásra sokkal nagyobb mértékben felhasználható. A fatömegbecslésnél a merev tervkötöttség, sablonos bérrendszer (iparifa és tűzifa béraránya, iparifa pótlék degresszív hatása, kihozatali prémium, stb.) arra ösztönözte a becslőket, hogy rosszul értelmezett tervszerűségi biztonságból jelentősen alábecsüljék a kitermelhető iparifát. *Az így készült vágástervek* — mint tervutasítások — *később akadályozták a lehetséges mértékű iparifa kihozatalt.* A becslő és kitermelő érdek-ellentétbe került.

A választékok minősége terén béralap gazdálkodási és értékelési okok miatt nem abban volt érdekelt a vágásvezető erdész, a fakitermelő munkás és az erdőgazdaság, hogy minél több, jobb osztályozású fűrészrönkje és más munkaigényesebb apróbb méretű, de sokféle ipari célra alkalmas választéka legyen, hanem csak az volt a cél, hogy minél nagyobb mértékű abszolút béralap megtakarítást érjenek el. A több és jobb iparifa előállításához ugyanis gondosabb döntés, hozzáértőbb és körültekintőbb bemérés, több fizikai munkát igénylő feldolgozás, gallyazás göcsözés, jobb szerszámok, nagyobb fegyelem és rend, több és jobb szervezési munka volna szükséges.

A termelési apadék csökkentése régi ár mellett nem volt érdeke senkinek, mert az apadék csökkentését eredményező munkaműveletek költségtöbblete (alacsonyabb tuskóval, elhasadás és törésmentesen végzett döntés, merőleges vágáslap, keskeny hajknyílás, terpeszek lefűrészelése stb.) az alacsony faár miatt nem állt arányban a gondosabb munka folyamán nyerhető, iparilag hasznosítható faanyag többletértékével. Az alacsony faár végül a népgazdaság egyetlen felhasználó ágazatát sem ösztönözte arra, hogy a fánál drágább fapótló anyagot használjon fel fa helyett.

Ezek azok a káros irányba ható okok, amelyek a régi termelői faár tarthatatlanságát indokolják és amelyek szükségessé teszik az új termelői faár bevezetését.

Az új termelői faár,

mint a gazdasági törvényszerűségek egyikének felismert és a cél szempontjából alkalmazott hatása — magában foglalja azokat a lehetőségeket, hogy a fagazdálkodásban káros irányban ható jelenségeket megszüntessük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A mi feladatunk az, hogy *a felszabadulás előtti 16 százalékról az elmúlt évben 35 százalékra emelt iparifa kihozatalt a lehetséges felső határig fokozzuk.* Ennek a mértékét ma még meghatározni számszerűen nehéz. Tudjuk azonban, hogy széleskörű anyagi és erkölcsi érdekeltség érvényesülése alapján az iparifa kihozatal felső határát gyorsan elérhetjük.

A világos, egyértelmű cél a faáremelés önmagában azonban nem biztosít minden feltételt a hibák megszüntetésére, a célok elérésére. Ezek mellett több intézkedést kell tenni a faár adta lehetőség hatásának teljes értékű érvényesítésére. Folyamatban van a szabványoknak a célt elősegítő módosítása is. Összhangot kell teremteni a fakitermelés minden munkájában, minden szinten — a fizikai és irányító dolgozók anyagi és erkölcsi érdekeltsége terén az új faárarányokban kifejeződő népgazdasági érdekkel.

Ezek közül a legfontosabb a fakitermelés minden munkájában résztvevő műszaki és fizikai dolgozók

anyagi érdekeltségének biztosítása

a bér-, a prémium, a jutalmak és más erkölcsi értékelés útján abban, hogy *mindenkinek érdeke legyen a termelő és szervező munkáját több és minőségileg jobb iparifa termelés irányában végezni.* Ez az átfogó nagy munka megindult, addig is azonban míg kötelező rendszer lesz belőle, a vezetők mostani lehetőségeiket is ki kell használják ebben az irányban. Az iparifa termelés fokozásával elérhető béralap-megtakarítást prémium alapjuk növelésére fordítva használják fel *terven felüli iparifa kihozatal, minőségileg jobb osztályozású gömbfatermelés, tűzifából való iparifa kiválogatás, favédelem, termelési apadékot csökkentő, termelési technológiát javító munkák premizálására.* Ennek érdekében most a vágásvezetők bemérők, rakodókezelők, fizikai munkások tehetnek legtöbbet. A rendelkezésre álló anyagi alapból ezeket kell azonnal anyagilag érdekelté tenni a cél elérésében.

A fizikai dolgozók *jó szerszámokkal* többet keresnek. Ne sajnálják a vezetők a kézi szerszámok élezésének szervezett és állandó biztosításával ezt elősegíteni.

Ha az adott termelési hely teljesítményt befolyásoló tényezői nem illeszthetők be az országos normák elemei közé, *helyi norma bevezetésével kell megszüntetni az érdekellentétet.*

A felemelt árral átdolgozott tervek már felismertetik az erdőgazdaság egészének azt az érdekét, hogy az iparifaárak, — ezen belül a minőségek nagyobb emelési arányai miatt — a tervvel szemben fokozza a tűzifa terhére az iparifa termelést, az iparifán belül igyekezzék jobb minőséget termelni és eladni.

Sürgősen *rendeznünk kell a béralapellenőrzés módját,* a mennyiség helyett az értéket kell alapul venni a béralap felhasználás mértékének megállapításánál.

Az erdészek, bemérők, fizikai dolgozók stb.

prémium

feltételeit és összegeit úgy kell megállapítani, hogy ennek hatásaként a fakitermelés technológiáját betartják, gondosan hosztoljanak, az ágakat, göcsöket simára lefaragják, a vágáslapokat merőlegesen vágják, a vágáslapokat időben és a szükséges mértékben kapcsozzák, jobb lemezrönköt, fűrészrönköt, a tűzifa és mezőgazdasági iparifa, kisvasúti talpfa terhére bányafát, tűzifából feldolgozási rönköt, pillérfából ládafát termelnek. Gondosan, elhasadás, törés és szakálmentesen, kis hajknyílással döntsenek, a terpeszek lefaragásával, egyenes döntéslapok fűrészelésével csökkentsék a termelési apadékot. Ezzel mintegy 3 százalékkal növelni lehet az iparifa mennyiséget a legértékesebb tőrönkből. Az a munka és költségtöbblet, amivel viszonylagosan többet fordítunk az iparifa ilyen módon való fokozására, a fa magas értékéből a gazdaságnak is megtérül. Javítja a termelékenységet, a gazdálkodás eredményét. (100 forint munkabérért nagyobb anyagi értéket termel.)

Mindinkább elterjed és jó gazdasági eredményt hoz *a különböző fagyártmányoknak*

szalag- és körfűrészeken

való előállítása. Ez tovább bővíti azt a lehetőséget, hogy az erdőgazdaságok fagyártmány termelési célra kizárólag csak tűzifának használt anyagot dolgoznak fel. Már 7 cm-től gazdaságosan feldolgozható a gömbfa szőlőkarónak, bordalécnek, széldeszkának stb. Bármilyen alacsony fokú hasznos gyártmány kihozatal érdemessé teszi a tűzifa ilyen feldolgozását, mert a hulladék úgyis tűzifa értékben marad vissza.

Ha az erdőgazdaságok fagyártmány termelésre csak olyan tűzifa anyagot használnak, amelyből fűrészárut, dongát, bányafát készíteni nem lehet, jelentősen emelhetik az iparifa kihozatalt. *Minden százalék iparifa több-termelés országosan — 5—7 millió deviza-forint megtakarítást jelent a népgazdaságnak.*

Az iparifa javára kieső tűzifa pótlására is sokat tehetünk. Jelentősen fokozni lehet a gyökértuskó termelést és a kitermelt ágfa tüzelésre való hasznosítását.

Sok értékveszteség éri a népgazdaságot a kitermelt iparifa kezelés hibáiból bekövetkező faromlások miatt. Biztosítani kell, hogy a fülledékeny, könnyen romló, — hasadó — faanyagok (bükk, gyertyán, nyár, nyír, éger, cser, juhar, kőris) a kitermelést követően sürgősen a feldolgozó üzemekbe kerüljenek.

A kellő hozzáértés nélkül végzett bemérés és az úgynevezett biztonságos minősítés a népgazdaságnak és az erdőgazdaságnak milliókba kerül. Gondosan ki kell válogatni és meg kell tanítani a feladataikra azokat az erdőgazdasági dolgozókat, akikre többezer forint értékű egyes fák feldarabolásának az elhatározását és a minőségnek az eldöntését bízzuk. *A laza minősítés a feldolgozó üzemet nem ösztönzi a kihozatal fokozására,* sőt fapazarlásra vezethet. Szükséges viszont az is, hogy a hosztoló és minősítő jól ismerje azokat a minőségeket és méreteket, amit a feldolgozó ipar a legkisebb veszteséggel tud feldolgozni. Az erdőgazdaságok és fűrészek közötti termékeny együttműködés most már kölcsönös érdekből elengedhetetlen.

Most folyik

az 1956-57. évi fatermelések becslési munkája,

helytelenül tudja feladatát az az erdőgazdasági dolgozó, aki rosszul értelmezett biztonságért alacsony iparifa kihozatalt ír elő és ezzel megtéveszti a népgazdaságot a várható iparifa mennyiségét illetően, feleslegesen köt le anyagi erőt faimport fedezésére. *Szakítsunk az óvatos becsléssel* és a maximális mértékig írjuk elő a reálisan várható iparifa kihozatalt.

Az erdőgazdaság anyagi érdekeltségét nem csak a nagyobb árbevétel elérése jelenti, hanem az is, hogy még következetesebben és eredményesebben harcoljon

az önköltség csökkentéséért

Az új faárakban az élőfa megtermelés és fakitermelés költségein felül országosan *4 százalék haszon is* szerepel. *Ez a haszon-arány olyan mértékben csökken, vagy növekszik, amilyen mértékben az erdőgazdaság csökkenti, vagy növeli az élőfamegtermelési és fakitermelési munkák önköltségét.*

Mivel *az új faárban a tőár is szerepel* és a fafajok árarányai egyben kifejezik a fafajok népgazdasági fontosságát is, az erdőgazdaságoknak fel kell ismerniök azt az érdekeltségüket is, hogy az adott termőhelyek lehetőségei szerint milyen fafajokból álló erdőállományt szükséges és érdemes újra előállítani.

Az erdőgazdaságok az első ötéves tervben sok sikeres munkát végeztek és az összefogott eredmények tartalmában is szocialista jellegűvé tették az erdőgazdaságot. *Megteremtették azt az alapot, amire rá lehet építeni a második ötéves tervnek ezt a nagy hordererejű feladatát,* hogy oldjuk meg a népgazdaság faellátását. Pártunk bízik abban, hogy az első ötéves terv sikeres munkája után az erdőgazdaságok dolgozói ezt a feladatot is megoldják.

Fila József
főosztályvezető

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Állami ellenőrzés

Jogok és kötelességek az Állami Ellenőrzés Minisztériumának hatáskörében

Rozs-László György

Lapunk 3. és 4. számában megkezdett cikk befejező része. A Többtermelés januári száma nyomán közöltük ezt a fontos tájékoztatást, amely az Ellenőrzési Szemle 1955. 10—11. számában megjelent tanulmány alapvető részleteit tartalmazza.

A felelősségrevonás

A törvény az ellenőrzött szerv vétkes személyeinek fegyelmi felelősségrevonásával s a társadalmi tulajdonban okozott kár miatti anyagi felelősségrevonás alkalmazásával további lehetőséget ad az állami ellenőrzés miniszterének az ellenőrző szervek működésébe való közvetlen beavatkozásra. Változatlanul fennáll az a rendelkezés, hogy ha a vizsgálat adatai bűncselekmény elkövetésére utalnak, az ügyet az állami ellenőrzés minisztere az ügyészséghez teszi át, vagy felkéri az illetékes minisztert a büntető feljelentés megtételére. Az ellenőrzés fegyelmező és nevelő hatásának fokozása érdekében az ÁEM a vizsgálat során megállapított egyes nagyobb visszaélésekről vagy súlyosabb hibákról a sajtóban hivatalos közlemény útján tájékoztatja a közvéleményt, s ebben ismerteti a feltárt hibákat, az ezek kijavítására tett intézkedéseket és a hibák elkövetőivel szemben alkalmazott felelősségrevonást.

Ennek a cikknek keretében nem mehetünk bele ezen részben új, részben korábban is biztosított szakmai alkalmazásának részletes taglalásába, hanem azok jellegének, rendeltetésének összefüggésükben való bemutatására törekszem.

Mindenekelőtt e szankciók közös vonásaként emelem ki fegyelmező és nevelő célzatukat, amit alkalmazásuk esetén elsősorban kell szem előtt tartanunk. A felsorolt szankcióknak külön-külön eltérő sajátosságuk vagy célzatuk domborodik ki, de egyaránt feladatuk a nevelő hatás kifejtése, amely helyes alkalmazásukra is irányt adó.

A fegyelmi büntetés kiszabásánál jelentkezik a vétkes személlyel szembeni megtorlás célzata is, ami még fokozottabb célja lesz a büntető eljárás megindításának. Ugyanakkor az anyagi felelősségrevonás nem megtorlás, hanem a társadalmi tulajdonban ténylegesen bekövetkezett kárnak a vétkes személy által való részbeni vagy egészbeni megtérítése. Ez természetesen alkalmas lesz arra is, hogy mind a vétkes személyeket, mind másokat visszatartson hasonló kárt okozó cselekménytől vagy mulasztástól. A sajtóban közzétett hivatalos közleménynél a nevelő hatás lényegében az egyedüli cél. Az említett szankciók bármelyikét is nézzük, hatékony nevelő hatást csak akkor várhatunk tőlük, ha jól választjuk ki alkalmazásuk eseteit és a jogok gyakorlásával ezekben az esetekben nem késlekedünk.

Nyilvánvaló, hogy az olyan esetekben, amikor a vétkes személy felelősségre vonása csak hosszabb huzavona után, késedelmesen történik, a felelősségrevonás nevelő hatása jelentősen gyengül. A vétkes személy környezete, elsősorban munkatársai, már el is felejtették a vétkes cselekményt vagy a személy esetleg már nem is a régi munkahelyén dolgozik és volt munkatársai tudomást sem szereznek a felelősségrevonás tényéről és eredményéről. Ilyen módon a felelősségrevonás nevelő hatása egy-két személyre korlátozódik, ahelyett, hogy a dolgozók széles körében keltett volna visszhangot.

Fel kell erre a körülményre figyelnünk, ha a jogokkal az ÁEM helyesen akar élni, mert például a kártérítési eljárás során folytatott eddigi gyakorlat nem követte ezeket a szempontokat. Az ügyek rendkívül elhúzódtak és a vizsgálat befejezését követően legtöbbször 2—3 hónap, de nem ritkán még több idő is beletelt, amíg a vizsgálati jegyzőkönyvben rögzített kárt okozó magatartás miatt a vétkes személlyel szemben a kártérítést tényleg kiszabták. Az ügyek elhúzódásának kétségtelenül oka volt az is, hogy az illetékes miniszternek a kártérítési ügyre vonatkozó véleményét jogszabályi intézkedés folytán előzetesen ki kellett kérni, ami néha hónapokig tartó levelezéssel járt. Ez az akadály most már megszűnt.

A nevelő hatás hatékonysága szempontjából fontos másik szempont az ügyek helyes kiválasztása. Itt elsősorban az ötletszerűség mellőzésére gondolok. Példaként áll előttünk a kártérítési esetekben követett több mint hároméves gyakorlat, amelynek során kitűnt, hogy egyes főosztályokon három év alatt egyetlen esetben sem tartották szükségesnek kártérítés kiszabását, más főosztályokon évenként egy-két vagy esetleg egy ügy sem került befejezésre. Ily módon a népgazdaság egyes ágazataiban az adott jogkör semmiféle nevelő hatást sem fejthetett ki, noha annak alkalmazására bőséges ok és alkalom lett volna. Ezen természetesen az sem segít, ha valamelyik főosztály a népgazdaságnak egy másik területén nagyobb számmal vet fel kártérítési vagy fegyelmi ügyeket. A tapasztalat egyébként is azt mutatja, hogy még abban az egy-két népgazdasági ágazatban, ahol minden évben volt több-kevesebb kártérítési ügy, az ügyek túlnyomó részben egy tárgykörre (például prémium) korlátozódtak és így a szükséges nevelő hatást még abban a népgazdasági ágazatban sem fejthették ki.

Az enyhébb szankciók kellő időben és kellő számban való alkalmazásának elmulasztása pedig nemcsak a lazaságok és károk növekedését vonhatja maga után, hanem ezeket olyan mértékre engedi növekedni, hogy egyre többször kell fellépni a büntető eljárás szigorúbb szankciójával.

A szankciók céljának említett különbözőségei mellett különbség jelentkezik alkalmazásuk feltételeiben is.

Fegyelmi büntetés kiszabására jogszabály megszegésében, a bürokratikus eljárásban, a késedelmeskedésben, a pazarlásban, valamint az állami fegyelem megsértésében vétkes személyek esetében kerülhet sor. Az anyagi felelősség alapján kártérítést csak a társadalmi tulajdonban jogszabálysértő magatartás útján okozott kár esetében lehet kiszabni. Az ügynek büntető eljárás lefolytatása céljából az ügyészséghez való áttétele viszont csak akkor indokolt, ha a vétkes személy cselekménye vagy mulasztása a bűncselekményt megállapító jogszabályok valamely rendelkezésében felsorolt összes ismérveket kimeríti. A hivatalos sajtóközlemény közzétételét nagyobb visszaélések vagy egyéb súlyosabb hibák és az ezzel kapcsolatos intézkedések megtörténténél írja elő a törvényerejű rendelet.

Felmerül a kérdés, hogy a fegyelmi, az anyagi és a büntető felelősségrevonás ugyanazon vétkes magatartás miatt ugyanazokkal a személyekkel szemben alkalmazható-e? Ugyancsak felmerül a kérdés, hogyha a fegyelmi vagy az anyagi felelősségrevonást más szerv az általános szabályok szerint (például a Munka Törvénykönyve vagy a leltárhiány miatti felelősség alapján) már alkalmazta, jogilag helye lehet-e az állami ellenőrzés minisztere különleges fegyelmi és anyagi felelősségrevonást biztosító jogkörének gyakorlására?

A kérdést mindkét esetben igenlően kell megválaszolnunk.

A dolgozó felelőssége általában három irányban merülhet fel: fegyelmi, anyagi és büntető felelősség formájában. Ugyanaz a vétkes magatartás (cselekmény vagy mulasztás) kimerítheti ezek közül egy-két vagy mindhárom felelősség ismérveit. Ilyen esetekben a felelősségrevonás egyik módja nem szünteti meg ugyanazon vétkes magatartással kapcsolatos egyéb felelősségfajták jogkövetkezményeit.

A kérdést általában a fegyelmi, az anyagi és a büntetőjogi felelősségre vonatkozó jogszabályok szabályozzák. Így a fegyelmi és az anyagi felelősséget a Munka Törvénykönyve,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a büntetőjogi felelősséget pedig az egyes bűncselekményeket megállapító külön jogszabályok. Ezek pedig általában nem zárják ki ugyanazon vétkes cselekményekért az ismérvek fennforgása esetében a felelősségrevonás különböző fajtáinak alkalmazását. Ellenkezőleg. A Munka Törvénykönyve például fegyelmi vétségnek minősíti azt az esetet, ha a dolgozó munkájával összefüggő vagy egyéb súlyos bűncselekményt követ el. A Munka Törvénykönyve utalást tartalmaz arra, hogy *„ha a károkozás miatt a dolgozó ellen fegyelmi eljárás is indult és a dolgozó kártérítési kötelezettsége ennek eredményétől függ, a kártérítés kiszabása elleni panasz elbírálását a fegyelmi eljárás befejezéséig fel kell függeszteni"*. A büntető jogszabályok a büntető eljárás lefolytatását és a vétkes személy megbüntetését általában attól teszik csak függővé, hogy valamely bűncselekmény törvényes ismérveit cselekményével, vagy mulasztásával megvalósította-e.

A törvény kifejezett rendelkezést is tartalmaz arra, hogy *„a kártérítés megállapítása nem zárja ki, hogy ugyanabban az ügyben fegyelmi vagy büntető eljárás is induljon"*. Ez a helyes értelmezés mellett egyben azt is jelenti, hogy az állami ellenőrzés minisztere által indított fegyelmi eljárás sem kivétel az általános szabály alól és a fegyelmi eljárás mellett mind az állami ellenőrzés minisztere, mind az általános szabályok szerint arra illetékes szerv kár esetén kártérítést is szabhat ki és büntető eljárás is indulhat az arra jogosult kezdeményezésére. Éppen kivételes szabályként jelentkezik az a rendelkezés, hogy ha a kár keletkezésében vétkes személy ellen az ügyből kifolyólag büntető eljárás indul, a kártérítő felelősség és a kártérítés mértékének megállapítása a bíróság feladatkörébe tartozik. Abban az esetben azonban, ha az eljárás nem végződik a terhelt megbüntetésével, az állami ellenőrzés miniszterének a kártérítés kivetésére vonatkozó joga feléled.

A kivételes szabály sem korlátozza tehát az állami ellenőrzés miniszterét abban, hogy a konkrét ügyben — az egyéb törvényes feltételek fennállása esetében — fegyelmi és kártérítő eljárást folytasson le és esetleg a büntető eljárás megindítása iránt is megkeresse az ügyészséget. Nincs akadálya annak sem, hogy ha kártérítést már kiszabott, fegyelmi eljárást is folyamatba tegyen, illetőleg büntető eljárás megindítása iránt keresse meg az ügyészséget. Csupán a büntető eljárás korábbi megindulása esetén mellőzendő a kártérítés kivetése, minthogy az ilyen esetben a bíróság feladata a kártérítés megállapítása; viszont a terhelt megbüntetésének bármi okból való elmaradása esetén a kártérítés kivetésére vonatkozó jog feléled.

Igenlően kellett megválaszolni azt a kérdést is, hogy ha az általános szabályok szerint illetékes más szerv már folytatott fegyelmi vagy kártérítő eljárást, amely akár marasztaló, akár felmentő határozattal végződött, joga van-e az állami ellenőrzés miniszterének — a törvényben egyébként megengedett esetekben — további fegyelmi, vagy kártérítő eljárást lefolytatni?

Korlátozó rendelkezés hiányában ennek jogi lehetőségeit a fent már kifejtettek értelmében fennállónak kell tekintenünk. A kártérítés tekintetében erre közvetlen világos utalást is tartalmaz a 48/1955. (VIII. 16.) M. T. sz. rendelet, amikor kimondja, hogy *„ha a kárért felelős személyt a fennálló jogszabályok alapján az ügyből kifolyólag már kártérítésre kötelezték, ennek összegét az állami ellenőrzés minisztere az általa hozott határozatban figyelembe veszi"*.

Nincs tehát akadálya annak, hogy olyan esetekben, amikor az általános szabályok szerint illetékes szerv fegyelmi vagy kártérítő eljárás, vagy annak alapján hozott marasztaló határozata az eset összes körülményeinek mérlegelése mellett nem mutatkozik kielégítőnek, kivételesen a törvényben biztosított jogkör is alkalmazásra kerüljön. Ha ez az eset bizonyára kivételes is lesz, annak gyakorlati jelentősége fennáll és ezért elvi lehetőségét tisztáznunk kellett.

Védjük meg az erdőket a pusztítástól

(A Hódmezővásárhelyen megjelenő Viharsarok egyik legutóbbi számában a Csongrád megyei ügyészség egyik ügyésze, Prehoffer Elemér cikket írt az erdei kártételek különböző, gyakran előforduló eseteiről. A cikk bevezetőleg képet ad az erdők, legfőképpen az alföldi erdők fontosságáról, majd a következőképpen folytatja)

1949 ÓTA a földtulajdonosnak a fák kivágásához előzetes tanácsi engedélyt kell kérnie. Egyszerűség okából a kormány 1954-ben rendeletet hozott arról, hogy a belterületeken álló fák, továbbá a belterületeken kívül álló fasorokban lévő beteg, széltörött, száradásnak indult fa kivágásához nem kell engedélyt kérni, ez azonban nem eredményezheti a fák kipusztítását, a kivágást a tanácsnak előzetesen be kell jelenteni. Ezt a rendeletet sokan úgy értelmezték, hogy most már egyáltalán nem kell a fák kivágásához engedély. Ez helytelen, mert egészséges fák kitermelése ma is engedélyhez van kötve, az engedélyt a községi tanács az erdőgazdaság szakvéleménye alapján adja ki. Sajnos, maguk a községi tanácsok sem tesznek meg mindent, hogy érvényre juttassák a rendeleteket.

MÉG NAGYOBB VESZÉLYBEN vannak az állami erdők. A társadalmi tulajdont ért kár a lopások miatt igen nagy. Csak lopások következtében évenként közel egymillió forint kár éri az állami erdőgazdaság erdőit. A tervszerűtlen kitermelés megbontja az erdő állományát, a kiritkított területeken a nap és szél káros hatása fokozottan érvényesül és a kipusztított fák körül álló rész is száradásnak, pusztulásnak indul. Az így keletkezett kár legalább annyi, mint az ellopott fa értéke.

Sok kárt okoznak azok is, akik erdőben állatokat legeltetnek. Az állatok a talajt összetapossák, levegőtlenné, keménnyé teszik. A fiatal fák kérgét megrágják, ledörzsölik, ennek következtében a nagy gonddal és sok költséggel telepített új erdő pusztulásnak indul.

Az erdei kártételek éppen ott vannak legjobban elszaporodva, ahol az erdőkre a legnagyobb szükség volna: Sövényháza, Ásotthalma, Csengele homokos területein. A közelmúltban érték például tetten *Ormándi Mátyás* sövényházi lakost, kinek a lakásán a szalma alatt is találtak elrejtve fát. *Szekszárdi József* dóci lakos fiát ismételten tettenérték, amint 60 birkát legeltetett a fiatal akácosban annak ellenére, hogy őt már korábban figyelmeztették. *Kovács Attila* sövényházi lakost a honvédőrség tettenérte falopás közben, s figyelmeztette, hogy törvénybe ütköző dolgot követ el. Ennek ellenére ugyanott másnap az őr ismét lopáson érte. *Mészáros György, Sági István, Kádár József* csongrádi lakosokat a felgyői állami erdőben érték tetten. Ellenük a bűnvádi eljárás megindult és szigorú felelősségrevonásuk nem marad el.

A PIACOK ELLENŐRZÉSE során megállapítást nyert (főleg a szegedi piacon), hogy nagyobbrészt származási igazolvány nélküli fát hoznak forgalomba, ami arra utal, hogy a lopott fával kupeckodnak, méreg drágán adják el a városi lakosságnak. Mások pedig az erdőgazdaságtól olcsón megvásárolják a rőzsekévéket, a kévékből kis kötegeket készítenek és busás haszonnal árusítják a szegedi piacon.

A társadalmi tulajdon fosztogatói és a kupeckedők ellen a törvény szigora eddig nem érvényesült eléggé. Vontatottan haladtak az eljárások, a bíróságok sem ismerték fel ennek társadalmi veszélyességét, enyhe ítéleteket hoztak.

A rendkívüli módon elharapódzott erdei kártételekkel szemben a rendőri, igazságügyi hatóságok teljes erélyel és határozottsággal lépjenek fel, fordítsanak erre még nagyobb gondot az erdészek is. Ne csak az erre hivatott hatóságok foglalkozzanak vele, hanem társadalmilag is meg kell szervezni védelmét. A népfront-bizottságok is törődjenek vele és minden öntudatos dolgozó adjon segítséget az erdei kártételek megszüntetéséhez!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

FELKÉSZÜL A JÉGÁRRA A KISALFÖLDI ERDŐGAZDASÁG

A KISALFÖLDI ERDŐGAZDASÁG jelentékeny fatömeget adó része a Duna árterületére esik. A téli fakitermelés során hatalmas mennyiségű faanyag került ki, de bárhogyan is igyekeztek dolgozóink, ezt a nagytömegű fát nem sikerült uszályban elszállítani a kemény fagyok előtt. Feltehető, hogy a korai jeges ár meg fog jelenni szigeteinken és megúsztatja a vágásterületeinket. Az esetleges kár csökkentése érdekében haladéktalanul megállítottuk a további kitermelést és amíg lehetett, rakodóra közelítettük az anyagot. Azt tapasztaltuk ugyanis, hogy a nagyobb fatömegeknél, rakodón eredményesebb a védekezés a víz ellen.

AZ ERDŐGAZDASÁG DOLGOZÓI nem nyugodtak bele, hogy nem csak az anyag forog veszedelemben, hanem a tervteljesítés is veszélybe kerül, ezzel pedig az élüzemcím elnyerésének lehetőségéről is le kell mondani. Amikor elmúlt a február második felében tomboló hóvihar, a győri erdészet dolgozói vezetőikkel, Pánczél Pál, Bánki László, Pánczél Károly elvtársakkal elindultak, hogy megtalálják a lehetőségét a medvei híd alatt tárolt, mintegy 2600 köbméter faanyag biztonságba helyezésének. Az Erdőgazdasági Szállító Vállalat kirendeltségének vezetője, Kovács Lajos elvtárs segített a vállalkozás sikeres megoldásában. Először Molnár Gábor öt tonnás kocsijával próbáltak utat törni a hóval behordott, mintegy 8 kilométeres útszakaszon. Háromnapos küzdelmüket eredményesen zárták. Elérték a hidat, a hóval borított faanyagot.

GYORS TÁRGYALÁS a TŰZÉP-pel, a MÁV-val és máris elindították az anyagot részben a lakosság tűzifaellátására Győrbe, részben a rönköt, a papírfát Budapestre. Így ha nem is uszályon, de mégis időben eljutott rendeltetési helyére. Az utolsó szakasz áttörésében számosan vettek részt az erdőgazdaság központi dolgozói közül is és az első forduló tűzifát lelkes örömmel rakták le a vészesen ürülő TŰZÉP telepen. Azzal a boldog érzéssel, hogy sikerült kifogni az időjárás nehézségein!

Azóta naponta 4—6 gépkocsi szállítja állandóan a fát és mire a jeges víz áthullámzik a medvei híd alatt, a faanyagnak csak nyomait tisztíthatja el a szürkészöld jeges ár.

Holy Zoltán

A motorfűrészes brigádok versenyének állása

A villany- és benzinmotoros fűrészbrigádok januári teljesítményei alapján a zemplénhegységi erdőgazdaságban dolgozó *Sándor* József brigád ugrott az élre. Százötvenhárom üzemórából 133 hasznos üzemórát teljesítettek. Kitermeltek 1297 köbmétert, vagyis üzemóránként 8,5 köbmétert. A második helyet *Vass* Mihály (északmátrai erdőgazdaság) brigádja szerezte meg, náluk az összes üzemóra hasznos üzemóra volt és a 200 üzemóra alatt 1242 köbmétert termeltek, ami 6,21 köbméter óránkénti teljesítménynek felel meg. A pontozás szerint harmadik helyre jutott a *Jutresa-brigád* (északzalai erdőgazdaság), a negyedik és ötödik helyet pedig a keletbükki erdőgazdaság két brigádja foglalta el: *Schmied* László és *Horváth* József brigádja. A további sorrend: *Nagy* Béla brigádja (kisalföldi erdőgazdaság), *Boros* László brigádja (északzalai erdőgazdaság), a *Fenyőfalusi-brigád* (budapesti erdőgazdaság), a sárvári erdőgazdaságban dolgozó *Nagy* Béla brigádja és *Nagy* Mihály brigádja (északmátrai erdőgazdaság).

„BENNÜNKET MÁR NEM ÉRDEKEL"

Múlt számunkban hírt adtunk arról, hogy „Erdei fűrészek karbantartása" címen az ERTI filmlaboratóriumában oktató film készült. Ezt a filmet most nemrégiben bemutatták a keletbükki erdőgazdaság fakitermelőinek. Ott voltak ezen a vetítésen a híres Lévai-brigád tagjai is. Vetítés után a film rendezője és fényképezője a jelenlevők véleményét kérte.

Lévai László emelkedett szólásra és a következőket mondotta:

— Kézi fűrészről lévén szó, bennünket ez a film már nem érdekel. Mi motorfűrészesek vagyunk.

Lám egy-két esztendő alatt menynyit változott a világ a Bükkben!

Levelezőink írják

Erősen készülünk *az 1956—57. évi ipari kollektív szerződésünk* megkötésére. A központból küldött Irányelveket valamennyi üzemünknek megküldtük, hogy ennek alapján készítsék el az üzemek önálló kollektív szerződés tervezetét. A vállalat központjában az osztályvezetőkkel vitattuk meg a kérdést, hogy munkakörüknek megfelelően rögzíthessék az igazgatói vállalásokat. Majd a munkaügyi osztály ezeket az alapterveket összefoglalta és a megalakított szövegező bizottságban pontonként letárgyalta. A továbbiakban a tervezetet üzemenként a dolgozókkal beszéljük meg. (*László György*, a Nyugat-magyarországi Fűrészek munkaügyi osztályának vezetője).

Bár még hosszú hetek választanak el bennünket *a Fák Hetétől*, erdészeteink máris készülnek a fásítási propagandára. Közel harminc községben tartottunk már keskenyfilm bemutatót és azokon megvitattuk a Fásítás ápolása és védelme című filmet. Az előadások iránt nagy volt az érdeklődés, például Kecskeméten a városi moziban mintegy nyolcszázan vettek részt az előadáson. (*Marton* Tibor főmérnök, Kecskemét).

Erdészetfejlesztési tervbeszámolón vitattuk meg *a tarnaleleszi erdészetben* a magunk problémáit. Eddigi eredményeink közül érdemes kiemelni, hogy az erdőgazdaságfejlesztési terv elkészültekor még csak huszonöt szerződött, állandó dolgozója volt az erdészetnek, ma már hatvanegyen vannak. 1954-ben még két műszaki dolgozónk volt képesítés nélkül, ma már egy sincs. 1954-ben nem voltak kitüntetettjeink, ma pedig ketten vannak az erdészetnél kiváló dolgozók és van egy sztahanovista munkacsapatunk. Az erdészet öntudatos és lelkiismeretes munkájának egyik eredménye, hogy 1954-ben hatvan erdei kihágás volt a területünkön, 1955-ben ez a szám harminckettőre csökkent. (*Benedek* Ottó erdőművelési szakelőadó, Tarnalelesz)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

NYOLC ÚJ ÉLÜZEMÜNK!

A Budapesti Fűrészek újból élüzem

Az első negyedévben nem születtek olyan jó eredmények a hosszú idő után újból élüzemmé lett Budapesti Fűrészeknél, mint az elmúlt év negyedik negyedében. Januárban még teljesítették a tervet, de februárban már ez nem sikerült: 60—62 százalékos telvteljesítés jelentkezik.

A lemaradás oka: a tervben biztosított gömbfának csak a felét kapták meg a Budapesti Fűrészek telepei, ugyanakkor az importszállítások teljesen elmaradtak. Ez pillanatnyilag a helyzet, de a Budapesti Fűrészek dolgozói nem akarnak belenyugodni a lemaradásba. Máris elhatározták, hogy *a következő három hónapban behozzák a lemaradást.* Ennek az elhatározásuknak a valóraváltását számos új gép is segíti majd. Többi között április közepén kezdi meg munkáját a Soroksári-úti telepen épült *új futódaru*, amely komoly segítséget jelent a kirakodásnál. Ugyancsak április első felében kezdi meg a Soroksári-úti telepen az ország egyik legkorszerűbb és legnagyobb kapacitású keretfűrésze a munkáját. A vállalat a közeljövőben veszi át az újonnan készült autódarut is, amely mindig azon a telepen segít majd a kirakodásnál, ahová a legtöbb anyag érkezett be.

Az új gépek segítségével, szervezett, fegyelmezett munkával akarják elérni a Budapesti Fűrészek dolgozói, hogy *az év második negyedében már újból élenjárjanak a nagy versenyben.*

Faipari kombinát épül Háromon

EGY EGÉSZ ÍRÓASZTALT betöltő, hatalmas tervrajz fekszik előttünk. A sötét foltok a Hárosi Falemezművek jelenlegi műhelyeit, épületeit, rakodóit mutatják, míg a világosan vonalkázott rész a közeli jövőt vetíti elénk. Két esztendő alatt, 1958. nyaráig szinte megkétszereződik nagyságban és kapacitásban a Hárosi Falemezművek és olyan üzemrészekkel bővül, hogy az üzem dolgozói joggal mondják „faipari kombinát épül".

Könnyű így papíron és képzeletben a régi épületeket elmozdítani és máshová helyezni a térben, könnyű elképzelni, hogy a meglévő műhelyek egy-egy fala eltolódik, új iparvágányok létesülnek, árvízvédelmi gátak veszik körül a kombinátot, az egyes műhelyek és kis épületrészek között darúpályák, szállítószalagok, liftek, görgősorok szállítják a rönköket és a kész gyártmányokat. A valóságban azonban mindez elképzelhetetlen küzdelemmel és nehézséggel jár, hiszen *a Hárosi Falemezműveknek a kombinát építkezése idejére is jelentős tervfeladata van.* Most is — immár ki tudja hányadszor — elnyerték az élüzem zászlót és ezt nem szívesen adnák át másoknak.

AZ ÉPÍTKEZÉS azonban nem tűr halasztást s bizony néha nagy akadályokat gördít egyes műhelyek tervteljesítése elé. Ráadásul a Hárosi Falemezművek *külön beruházási vállalat nélkül,* a saját tíztagú beruházási osztálya irányításával végzi, a kombinát építését is. Ezzel jelentős megtakarítást érnek el a népgazdaságnak, de *jelentős terhet is vesznek a vállukra.* A beruházási csoportnak úgyszólván nincsen megállása. Hol a különféle gépeket, a szellőző berendezéseket, lifteket, a modern háromhengeres csiszológépeket, az új gattereket, ingafűrészeket, sorozatvágó fűrészeket, futómacskákat s mindenféle alkatrészeket kell fogadniok, hol a bányászati berendezések gyárával, az általános szerelő vállalattal, a DIMÁVAG-gal és az Ipartervvel kell tárgyalásokat folytassanak, máskor a fölvonulási épületek munkálatait kell ellenőrizzék: össze kell fogni a szerteágazó műveleteket, a különféle kivitelező szerveket az építkezések meggyorsításáért. S mindezt úgy kell elvégezni, hogy az üzemben se a fűrészek, sem az enyvezett lemezüzem, sem a hordóüzem, se a friz- és parkettagyártás, se a bútorlap, ajtólap és furnír készítése le ne álljon.

De hasonló önzetlenséggel és munkakedvvel segítik a termelő üzemek is a beruházási osztály felelősségteljes, nehéz feladatainak megvalósítását. *Nem lehet azt mondani azonban hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság faipari főosztálya is ilyen lelkesedéssel segítené a hárosi kollektíva küzdelmét.* A vitás kérdések elintézésénél — különösen ha más minisztériumoknál kell eljárni — a Főigazgatóság faipari főosztálya gyorsabban és eredményesebben tudna intézkedni, de már az is előfordult, hogy *a faipari főosztály a hárosiak közvetlen segítségkérését is elutasította.*

Háromon a tervrajzok alapján egy új, hatalmas, modern kombinát falai emelkednek ki s e falak között a faipari gépek legjobbjai dolgoznak majd fel gondos szakmunkások irányítása mellett azokat a rönköket, amelyeket az erdőgazdaságok dolgozói küldenek majd az új kombinátnak. A kombináton belül új üzemek létesülnek, mint például a forgácslapot és örleményidomokat gyártó üzem, amilyenek eddig nem voltak Háromon. Dicséret illeti a hárosi kollektíva lelkes munkáját, s megérdemlik, hogy a ritkán kért, de szükséges esetben a Főigazgatóság illetékes szervei részéről *nagyobb segítséget kapjanak a nagyszerű tervek mielőbbi teljesítéséhez.*

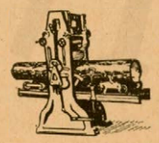

A FURLEM is elérte az élüzem szintet

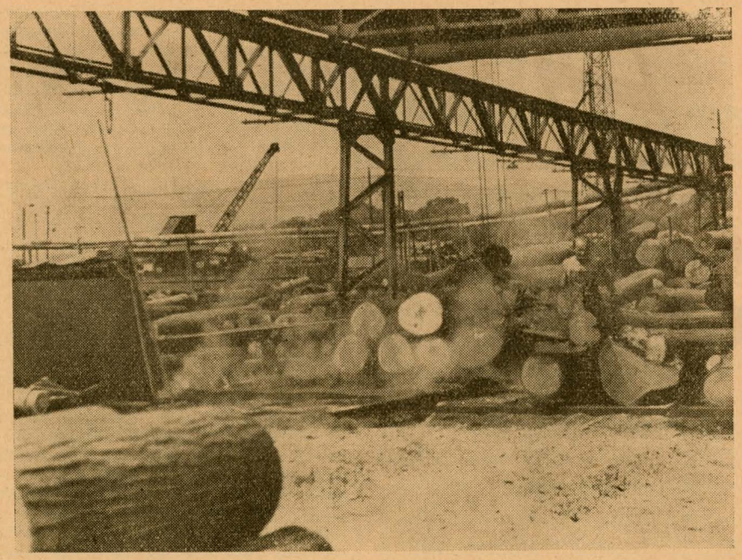

Portáldaru végzi a hámozási rönkök gőzölő gödörbe rakását a FURLEM-ben. A háttérben a rönktéri toronydaru és a pakurafűtés távvezetéke látható. (Balogh József felvétele.)

ELŐSZÖR ÉLÜZEM A NYUGATBÜKKI ERDŐGAZDASÁG

Nagy örömet hozott az 1955—56. gazdasági év első évnegyedének elbírálása az egriek számára. A nyugatbükki erdőgazdaság fennállása óta első ízben szerezte meg az élüzem kitüntetést. Az avató ünnepségen 110 dolgozó között 26 ezer forint került szétosztásra, ugyanakkor 23 dolgozó kapta meg a sztahanovista oklevelet és 36 dolgozó az elismerő oklevelet.

„Erdőgazdaságunk — mondotta az élüzemavatáson *Wágner* Lajos igazgató — *többször súrolta már az élüzem cím elnyeréséhez szükséges színvonalat, de mindig voltak az eredményeinkben hiányosságok, főleg az önköltség csökkentése terén, amelyek elütöttek bennünket az élüzem cím elnyerésétől."* Elmondotta, hogy a Központi Vezetőség márciusi, júniusi, majd novemberi határozata alapján felülvizsgálták tevékenységüket, felszámolták a hibákat; így megszüntették *szállítási felelős beállításával* a tehergépkocsik mozgatásának addigi szervezetlenségét; a fogatüzemet, amely mindig veszteséges volt, átszervezték és a fogatokat az erdészetekhez osztották be: így azok kihasználása a faanyag szállításban eléri a 128 százalékot. Mindezek mellett 136 százalékos fakitermelési és 8,7 százalékos önköltségcsökkentési tervteljesítés juttatta el az egrieket az első élüzem cím és zászló birtokához.

Szombathely már az új élüzemcímért küzd

Délen és keleten már enyhül az idő, de nyugaton még mindig tíz fok alatt járt a hőmérő, Szombathelyen meg éppen minusz tizenhat fokot mértek, amikor telefonon érdeklődünk *Haszák* Aladár főmérnöktől a szombathelyi erdőgazdaság munkája iránt.

— Már az új élüzem címért küzdünk — mondja Haszák Aladár. Minden reményünk megvan arra, hogy sikerül megtartanunk a kitüntető élüzem címet. *Január végéig 65 ezer köbméteres termelési tervünkből 60 ezer köbmétert teljesítettünk,* most a rendkívüli hideg időjárásban is minden adódó pillanatot kihasználnak fakitermelőink. Mintegy 3 ezer köbméterre tehető a kitermelt fának a mennyisége, amelyet ilyen nagy fagyban, télben döntöttek ki és dolgoztak fel hősi munkával erdei munkásaink.

Mint nyilatkozatának további részében mondja Haszák elvtárs a derékig érő hó, a rendkívüli fagy *annál inkább kedvez a közelítésnek és a szállításnak.* Az egyébként úttalan, járhatatlan, nehezen megközelíthető vágásterületekről most szánakon és csúsztatással juttatják rakodóra az iparifát és tüzifát. A gazdaság közös nagy küzdelmében valamennyi erdészet résztvesz, különösen Csákánydoroszló, Szombathely és Szentgotthárd erdészetei tüntetik ki magukat. Igen nehéz helyzetben van a kőszegi erdészet, ahol a leggyakoribb volt a hóvihar és a legkedvezőtlenebb az időjárás, azonkívül számbajövő munkaerőhiánnyal is küzdenek. A munkaerőhiány késztette a gazdaságot arra, hogy a motorfűrészeket és a gépek zömét Kőszegre összpontosítsa. Ám a nagy hideg sokszor befagyasztotta a gépeket. A gazdaság azonban igen jól dolgozott az első hónapban s még így is bizton reménykedhet az élüzemcím további megtartásában.

A nyírségiek — a legjobb erdőtelepítők

A nyírségi erdőgazdaság az erdőtelepítő erdőgazdaságok közül ugrott az élre. 1955-ben három évnegyedben sikerült a büszke élüzem címet meghódítania. Száztíz százalékos erdőtelepítési tervteljesítésük volt a legszembeszökőbb, de emellett fakitermelési és értékesítési tervük teljesítésében is jó eredményeket értek el. Arra törekedünk mondotta Debreczeni Imre igazgató az élüzemavató ünnepségen, hogy amit igértünk gyárnak, bányáknak, üzemeknek s dolgozó népünknek azt évnegyedről-évnegyedre pontosan teljesítsük.

SZÁZNEGYVEN SZÁZALÉKOS MÁGLYÁZÁSI TERVTELJESÍTÉS

A FÜRFA Vállalat másodízben szerezte meg az élüzem kitüntetést. Általános jó eredményein kívül kiemelkedik a 3 százalékos bruttó árbevételi túlteljesítés, valamint a máglyázási terv 140 százalékos teljesítése, ami a FÜRFA telepeken alkalmazott új, korszerű technológia segítségével született meg. Ez idő szerint a FÜRFA központi adminisztrációja végez rendkívüli feszített munkát, mert egyelőre az új árrendszer könyvelési problémái — kettős számlázás, kétféle árkalkuláció — a FÜRFA könyvelésében bonyolódik le.

A SOPRONI GÉPTELEPEN

A soproni tanulmányi erdőgazdaság első évnegyedi munkájával elnyerte az élüzem címet. A gépek karbantartásával, átalakításokkal és újítások kivitelezésével készülnek a kedvezőbb időjárásra.

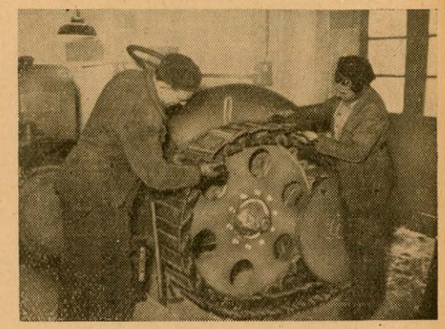

Csontos Tamás és Feldman János szerelők és traktoristák körmöket szerelnek a félláncatlpas traktorra.

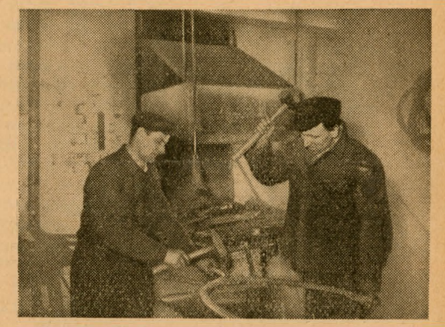

Fekete József és Horváth Béla kovácsok maguk készítik a Kozma-féle rönkfogó ollót.

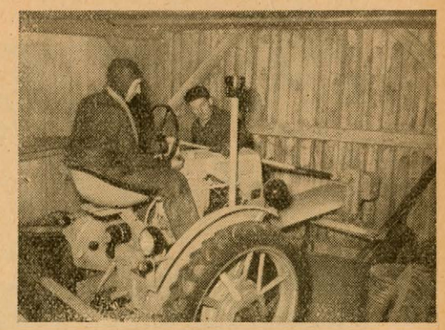

A Német Demokratikus Köztársaságból érkezett ez az univerzál kultivátor, amelyet Sopronban vakondnak neveznek. Wágner József és Feldman János szerelők az új gépet tanulmányozzák, amely az erdőművelési munkákban sokoldalú segítséget fog nyújtani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Mezőgazdasági Múzeum új erdészeti terme

Többhónapos munkával készült el a városligeti Vajdahunyad várában az Országos Mezőgazdasági Múzeum új kiállítási terme, amely *az erdőhasználat és a fafeldolgozás különféle módjaival* ismerteti meg a nagyközönséget.

A rendezőket a legkorszerűbb elvek vezették: mindent a maga fejlődésében mutatni meg, s az erdei és ipari munkákat is lehetőleg a maguk folyamatában. Felhasználni a szemléltetés korszerű eszközeit, köztük azokat amelyek a nézők tevékeny közreműködését kívánják, ha mást nem, legalább egy-egy gomb megnyomását, amitől *egyszerre megindul a villanymotoros fűrész, a lasso cable motorja, vagy a modern fűrészcsarnok modelljének kis gattere*, amely valóban vékony deszkácskákra tudja fűrészelni az araszny rönköt.

A bejárat mellett először *a fa tulajdonságait* mutatja be néhány ötletes tabló *és 4500-féle felhasználási módját* érzékeltetik a kiállított képek és tárgyak. A sarokban egyszerű fenyőfatörzs áll — hát ez mit keres itt? *Orbán* László elvtárs, aki kalauzol, már nyitja is széjjel a fatörzset: bent nagyított metszetek láthatók a fa sejtszerkezetéről, magyarázat a kémiai összetételéről, egy kis üvegtábla alatt pedig fő alkotórésze, a hófehér tiszta celluloze.

Nagy térkép, rajta egész Európa és Ázsiának a jórésze — mutatja az erdőrengetegek egykori kiterjedését, mikor óriási területeken borították el úgyszólván minden talpalatnyi földet s mutatja a mai maradék erdőfoltokat, bizony elég keveset. Majd a hazai erdőkről szóló régi oklevelek, rendelkezések és újabb törvények következnek, aztán a fakitermelés ősi és modern eszközeit, s közismert módszereit látjuk viszont, meg a legközönségesebb szerfaválasztékokat. Egy pillantás a balfelőli fülkébe, ahol a lasso cable peremkarmos kereke egy gombnyomásra forogni kezd és a mozgó drótkötélen váratlanul egy tűzifadorong libeg el a szemünk előtt, majd a terem sarkától az egész fal hosszában végighúzódó dioráma következik, a kiállítás egyik fő büszkesége. Hóval lepett erdei tájon látjuk a közelítés különböző módjait, gipszből mintázott kis emberekkel, lovakkal, szekér, autó, lánctalpas traktor, Király-féle csuzda, drótkötélpálya élethű modelljeivel. Szemközt pedig a szilvásváradi erdei sikló modellje látható, ismét az eredeti helyszín illúzióját keltő diorámás megoldásban . . .

Majd a fafeldolgozás folyosója következik, jobbról a már említett kis fűrészcsarnok, balról pedig képek és kiállítási tárgyak érzékeltetik a fa útját, míg *szőlőkaró, faragott eszköz, szekér, hordó, hajlított bútor, furnírlemez, légcsavar, gyufa, papír, farostlemez* stb. lesz belőle. *A tolmácsi falepárló* működésének elvét megismerjük, hogy válik ki *a fakátrány, faszesz, ecetsav*, s marad vissza *a retortaszén*. Az előbbiekből *sokféle orvosság* készül, látunk is mutatóba vagy egy tucatnyit, s a retortaszén is jóval értékesebb, mint boksákban égetett rokona.

Dioráma a Mezőgazdasági Múzeum erdőgazdasági kiállításán.

Végül *az erdei melléktermékekről* látunk néhány tablót és kiállítási tárgyat, különös tekintettel *a gyantára*, s annak csapolására, nem szólva *a cserkéregről, csergubacsról, erdei gyümölcsökről* . . .

Szépen sikerült ez a kiállítási terem, sokkal gazdagodott vele a Mezőgazdasági Múzeum erdészeti része.

A világ legszebb agancsai

Ritka örömben, szívet-lelket gyönyörködtető látványban részesül a vadászember is, aki megtekinti a városligeti Mezőgazdasági Múzeum új agancskiállítását.

Az állandó vadászati kiállítás ugyanis néhány hónapra időszaki kiállítással bővült; az I. emeleti nagyteremben vadászaink féltett kincsei, *az elmúlt tíz év legszebb vadásztrófeái láthatók.*

Így a régi és új anyaggal jelenleg a múzeumban páratlanul gazdag, a világon egyedülálló gyűjtemény (mintegy 110—115 arany- és ezüstérmes agancs!) van együtt. Az új kiállítást három „világbajnok" nyitja meg, az 1891-es Szálkai agancs, amely 1910-ben Bécsben 226 ponttal ért el világcsúcsot, az 1911-es Gyertyánligeti, és *a 13,25 kg-os Bakócai, amely tavaly majdnem 227 Nádler-féle ponttal nyert világrekordot.*

Ezek után, hogy a legszebbeket látta, azt képzeli az ember, hogy mindent látott. Pedig milyen változatossága következik még ezután a szebbnél szebb agancsoknak! Sellye, Gemenc, Gyulaj; Karapancsa, Tata, Radvány és más vidékek pompás vadjainak osztottszárú, nagyterpesztésű, „gyilkos"; többszárú; abroncsalakú; s a legkülönfélébb agancsai tanúskodnak volt viselőjük duzzadó, hatalmas életerejéről.

Milyen dinamika, robusztus őserő feszülhetett azokban a szarvasbikákban, amelyeket a természet ilyen súlyos, gyönyörű ívben hajló, tömör, ágas-bogas, sűrűn gyöngyözött és majdnem fekete agancsokkal látott el!

Nagyszerű látvány az időszaki kiállítás *40 trófeája!* Az egyiknek kivételes módon sokágú a koronája a másik óriás terpesztésével, nagykörméretű rózsájával tűnik ki, — emez sötétbarna dús gyöngyözésű, annak villogni látszanak fényesfehér ágvégei. Egyik szebb, mint a másik! De még ezek közül is kiemelkedik a kiállítás egyik dísze, a szépségével szinte mesébe illő Tolna megyei agancs (Gyulaj, 1953. 208 pont), amely 1954-ben a düsseldorfi kiállításon elnyerte *„a világ legszebb dámlapátja"* címet.

Büszkék lehetünk erre az impozáns gyűjteményre! A magyar föld, a magyar erdő termelte ki ezeket a pompás állatokat, amelyek királyi fejdíszükkel a világ minden táján osztatlan sikert aratnak.

Mykoholz néven egy új, könnyű, mesterséges faanyagot hoztak forgalomba a Német Demokratikus Köztársaságban. Az új faanyagot a ceruzagyártásban használják és a költséges cédrus importot tudják vele csökkenteni. A Mykoholz a tölgy megfelelő nemesítése útján keletkezik, a kísérleteket a steinachi (Thüringia) fakutató laboratóriumban végezték.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

I. Az „MRP" MOTOROROS LÁNCFŰRÉSZ szerkezeti leírása, működése és üzeme

(3. folytatás)

b) *A gyújtógyertya* elektródái között ugrik át a szikra, amely meggyújtja az összesűrített benzin-levegő keveréket. A gyújtógyertya a középen végigvezető elektródából, az elektródát körülvevő szigetelésből, a testelektródával ellátott menetes acélhüvelyből, valamint a tömítésből áll. A középső elektróda külső menetes végéhez csatlakozik szorítóanyával a gyújtókábel saruja. A robbanótérbe benyúló részen a középelektróda és a testelektróda közötti hézag a szikraköz, amelyet az előbbiek szerint *0,4—0,5 mm-re* kell állítani. Ez a hézag leégés következtében nő, ezért legalább mintegy *80—100 üzemóra után ellenőrizni kell* és szükség esetén a testelektróda behajlításával a helyes hézagot be kell állítani. Az elektródák ötvözött acélból készülnek.

A gyújtógyertya állandóan 1 atm.-tól 35 atm.-ig változó nyomásnak, 100 C°—2500 C° között változó hőnek van kitéve, gyorsan változnak a nyomások és a hőmérséklet, a gyertyának tömíteni kell, 20 000 voltot szigetelnie kell, ezenkívül a rárakódó olajat magáról le kell égetni, tehát a gyújtógyertya a motor olyan alkatrésze, ami sokoldalú és igen nehéz igénybevételnek van kitéve. Ezért a megfelelő gyertya kiválasztása, annak szakszerű, gondos kezelése igen fontos követelmény.

A motorhoz megfelelő hőértékű gyertyát az jellemzi, hogy üzemközben az ún. *öntisztulási hőfokra, 600—700 C°-re melegszik fel,* miáltal az állandóan rárakódó olaj és korom tökéletesen leég róla, a gyertya mindig száraz és szigetelője barna színű kell, hogy legyen. Az így helyesen megválasztott és kezelt gyertya mintegy *40 millió szikra termelésére alkalmas elhasználódásáig,* 200—250 üzemórán keresztül, ami után a gyertyát elhasználódottnak kell tekinteni és cserélni kell.

A motorhoz nem megfelelő hőértékű gyertya állandó zavarokat és a motorteljesítmény csökkenését okozza. A szükségesnél magasabb hőértékű gyertya nem melegszik eléggé, ezért elkormozódik, mindig nedves, szigetelője fekete színű, sokat kell tisztítani, míg a szükségesnél alacsonyabb hőértékű gyertya jobban melegszik a kelleténél, izzásba jön, öngyulladást okoz, szigetelője mindig fehér színű.

A bekormozott gyertyát — amennyiben az szétszerelhető — szétszerelés útján, ha nem szerelhető szét, akkor megfelelő drótkefével kell tisztítani. A gyertyát sohasem célszerű láng felett ún. kiégetéssel tisztítani, mert az a gyertyára igen ártalmas.

A gyertya becsavarásánál mindig megfelelő állapotú rézazbeszt tömítőgyűrűt kell aláhelyezni, ami a keverék kifújását akadályozza meg.

A motorhoz gyárilag előírt gyújtógyertya a PAL 14/95, vagy 14/125, ami Ignis „NST—5" jelzésű hazai gyújtógyertyának felel meg.

Az „MRP" fűrész motorja csak abban az esetben működik kifogástalanul és adja a kívánt teljesítményt, ha a gyújtószikra mindig megfelelő dugattyúhelyzetben gyújtja meg a keveréket. A motor állandóan egyforma gyújtást kap, a *gyújtási pont 5,5 mm-rel* van a dugattyú felső holtpontja előtt. A gyújtási pontnak ezt a mértékét a gyár a motor nagyobb fordulatának megfelelően állapította meg. Kisebb fordulatnál a tolattyú és a tű zárása miatt kevesebb keverék jut a hengerbe, ami nem tudja az égéstermékeket maradéktalanul kitolni, ezért a keverék benzinben szegényebb lesz, az égés sebessége ezért csökken, bár a dugattyú sebessége is kisebb, mégis a fenti előgyújtás az égés elhúzódása miatt kisebb fordulat esetén is megfelelő. (A szegény keverék miatt elhúzódó égés okozza a hirtelen gázelvétel esetén, hogy a motor a hangtompítóba lövöldöz.)

A gyújtás beállításához ki kell csavarni a gyertyát, a nyíláson bedugott pálcával, vagy dróttal mérve, a dugattyút felső holtponti állásba hozni, a pálca, vagy drót kiálló részére rámérni az *5,5 mm-t,* a forgattyústengelyt visszafelé fordítva a dugattyút 5,5 mm-rel a felső holtpont elé kell hozni. A dugattyú ezen helyzetének megfelelő állásban a megszakítót a szakítás kezdetére kell állítani úgy, hogy a kalapács éppen kezdjen megszakítani. Ezzel a gyújtókészülék összhangbahozása a motor működésével megtörtént.

c) *A gyújtókábel* a szekundértekercs nagyfeszültségű váltóáramát vezeti a gyújtógyertya középső elektródájához, amely 20 000 voltnak megfelelően szigetelt és szigetelt védővel ellátott saruban végződik.

5. Az üzemanyagtartály 2,5 liter üzemanyag befogadására alkalmas. A motor fölött van elhelyezve, miáltal az üzemanyag a csőben saját súlyánál fogva folyik a porlasztóhoz. A tartály tetején szűrővel és bajonetzáras fedéllel ellátott beöntőnyílás, a tartály alján ugyancsak szűrővel, valamint csappal ellátott kiömlőnyílás van, ami az üzemanyag elzárását teszi lehetővé. A tartály fedele szellőzőnyílással van ellátva, nehogy a tartályban a benzinszint csökkenésével légritkítás keletkezzék, mert ez akadályozná a benzin lefolyását a porlasztóba. A fedélhez olajmérőhenger kapcsolódik, ami a helyes keverékarány betartását segíti elő.

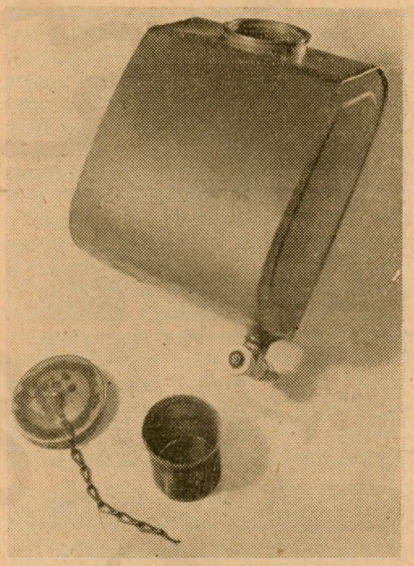

Az üzemanyagtartály az elzárócsappal, szűrővel és zárófedéllel.

6. A gázszabályozó karjának elmozdításával bowden közvetítésével mozgatjuk a porlasztó tolattyúját a fúvókába nyúló kúpos tűvel együtt,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ezáltal szabályozzuk a motorba jutó keverék mennyiségét, a motor fordulatszámát és teljesítményét. A gázszabályozó kar a motorfűrész jobbkezes fogantyúján van elhelyezve és csap körül elmozdítható. A karhoz bowden-huzal csatlakozik, ami a gázszabályozó elmozdulását továbbítja a porlasztóra.

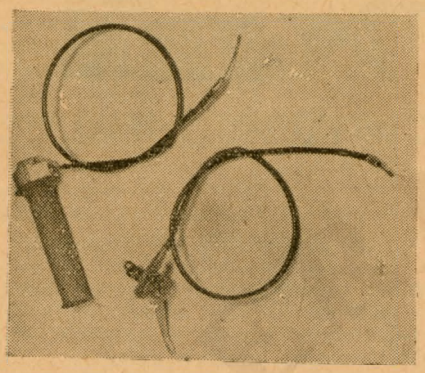

A gázszabályozó a bowden-huzallal. Látható mind a karos, mind az orsós megoldás.

A bowden-huzal külső része szorosan egymásra tekercselt acélhuzalból álló rugalmas és hajlékony cső, kívülről szigetelővászonnal bevonva. A belső része többszálas, hajlékony acélsodrony. Amikor a kart elmozdítjuk, ezzel a belső sodronyt húzzuk meg, mivel a külső rész nem nyomható össze.

7. *A fogantyúk* alumínium ötvözetből készülnek, amelyek a forgattyúház támaszokban megnyúló részébe vannak erősítve. A fogantyúk végén fogók vannak. A jobb fogantyún a gázszabályozó a balon a rövidrezáró gomb és mindkettőn a szállításhoz szükséges hordheveder karikái találhatók. A fogantyú a motortól távolabbi fogást tesz lehetővé, ami egyenletesebb súlymegoszlást eredményez a fűrész két kezelője között. Ennek azonban határt szab a motorfűrész üzemközbeni rázódása, aminek csökkentése rövidebb fogantyút kíván. Ezért a fogantyú hosszát mindkét tényező számításbavételével képezték ki.

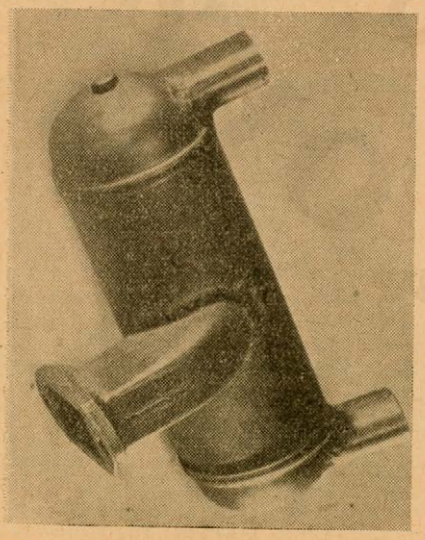

A hangtompító dob az elfordítható végekkel.

8. *A hangtompító* az égő keverék hengerből való távozásakor keletkező éles csattanás letompítására szolgál. Az erős motorzaj letompítása nagyban befolyásolja a motorfűrészszel végzett munka teljesítményét. A hangtompító dobjai csökkentik a kipuffogó gázok nyomását és hőmérsékletét. A kettős hangtompító dob alkalmazásával a kipuffogó gázok számára nagyobb teret, ezzel nagyobb terjeszkedési lehetőséget biztosítottak anélkül, hogy a kipuffogócsatornák keresztmetszetét nagyobbítani kellett volna. A hangtompítók végei laposan szűkítettek és a kívánt irányban elfordíthatók. Ezáltal lehetővé vált a kezelők megóvása a káros gázok belégzésétől.

9. *Az indítószerkezet* a lendítővel, ventillátorral és a mágnessel van egybeépítve. Az indítókorongot hornyos karimával látták el, az indítózsinór ráhelyezhetősége érdekében. Az indítózsinór kb. 1 m hosszú, egyik végén csomó, a másikon a fogantyú van.

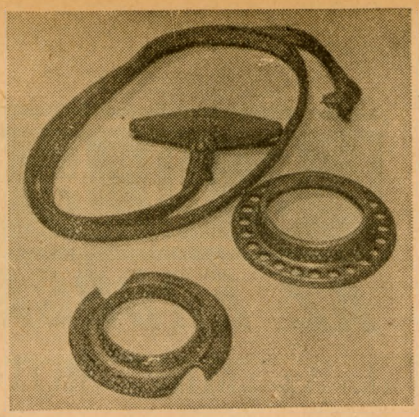

Az indító szerkezet. Látható a kétrészes indító tárcsa és az indító zsinór.

(Folytatjuk)

Szakkörök a szolnoki erdőgazdaságban

Erdőgazdaságunkban szakkörök kezdték meg munkájukat. Elsőnek a karcagi csemetekertben alakult meg a *kosárfonó szakkör,* ahol hulladékvessző felhasználásával a kosárfonást sajátították el a gazdaság dolgozói. A kosárfonó szakkörnek tizenöt résztvevője van. Ha ez a szakkör befejezte munkáját, a női dolgozók *kötőszakköre* indít tanfolyamot. Ugyanitt *varró- és kézimunkaszakkör* is alakul. Az abádszalóki erdészetnél jelenleg *a traktorosok és szerelők továbbképzése* folyik, de még márciusban megkezdik működésüket itt is a különféle szakkörök.

Szolnok megyében nemsokára megnyitja kapuit *az első MEDOSZ kultúrotthon* is, mégpedig Karcagon. A megnyitó előadáson a karcagi csemetekert kultúrcsoportja ad műsort.

Imre Mária
ÜB elnök, Szolnok

Nagy erdősítési program az NDK-ban

Lipcsében zajlott le a napokban a Német Demokratikus Köztársaság erdőgazdasági szakembereinek technikai és tudományos kongresszusa. A háromnapos megbeszélés során részletesen megvitatták az NDK erdőgazdaságának további fejlesztési módjait. Az elmúlt évben, már az ötéves terv keretében, több mint 350 ezer hektár kopár területet erdősítettek. Különösen nagy súlyt fektettek megfelelő talajon *a gyorsannövő nyárak* telepítésére. A huszonnégy állami erdőgazdasági üzemben — amelyeknek területe mintegy 450 ezer hektár — a legmodernebb eszközökkel, gépi berendezésekkel végzik a munkát. Nagy jelentőségű, hogy az NDK kormányzata jelentős összeget bocsátott az erdőgazdaságok rendelkezésére, hogy *kísérleti és kutatási tevékenységet* folytathassanak.

Erdészet a nagyvilágban

Kétezerhétszáz farkast ejtettek el ezen a télen a vadászok a Szovjetunióban Kazahsztán területén. Mivel a legtöbb farkast — negyvennégyet — *M. Beisov* lőtte a vadászok közül, 22 ezer rubel jutalmat kapott.

✶

Az egyik lengyel nyárcsemetekertben megfigyelték, milyen hatást gyakoroltak a gyomnövények a csemetékre. Megállapították, hogy a gyomlálatlan talajban növő facsemeték gyökérrendszere mélyebbre hatol a talajban, mint a gyomlált területeken.

✶

A hetedik, stockholmi botanikus kongresszuson beszámoltak a Szovjetunió nagykiterjedésű kutatásairól a növények keresztezésével és származásával kapcsolatban.

✶

Szovjet tudósok megfigyelték, hogy a fűrészrönkök gyors szárításánál eddig alkalmazott túl nagyméretű dielektrikus hevítés a faanyag egyenlőtlen száradását okozza. Ezért oly eljárást vezettek be, melynél a faanyagot előzően légáramlásos hevítésnek vetik alá s ezt követi a mérsékeltebb dielektrikus hevítés. A kísérlet jó eredménnyel járt: ez az eljárás nemcsak egyenletes száradást eredményez, hanem a tartósítási költséget is jelentős mértékben csökkenti.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mit olvassunk?

OROSZ ERDŐ

Több mint regény: hősi eposz az orosz erdőről, fejlődéséről és az erdőért élő, szívvel-lélekkel erdészemberek életéről. Leonyid *Leonov* regénye a valóban nagy regények közé tartozik — nemcsak terjedelménél fogva — azért is, mert a Nagy Honvédő Háború eseményeibe építve *kibontja előttünk a mai erdőgazdálkodásnak jóformán minden problémáját.* És ezek a problémák élnek; minden nagy kérdésnek küzdő, szenvedő, örvendező, önmagukkal és a környező világgal viaskodó, csupa hús-vér emberek a hordozói.

A regény hőse, Vihrov erdészprofesszor már a könyv első oldalain, amikor még csak beszélnek róla — mégpedig rosszallóan, kicsinylően — máris beférkőzik a szívünkbe, érezzük, hogy talpig férfi, az erdőért él és hal. Alakján keresztül, az erdő felé forduló aggódó és szenvedélyes szeretetén, gondjain át csillognak elénk az orosz erdők harmatos reggelei, tárulnak fel a hatalmas erdőségek keleten és északon. Ugyanakkor Vihrov harcot folytat a Szovjetunió európai részének tulságosan is kipusztított és pusztuló erdőségeiért; hirdeti, hogy ezek az erdők védelemre, segítségre szorulnak s így *megtestesítője Dokucsájev, Morozov és Liszenko tanításainak.* Ebben az állásfoglalásában sokszor kerül már-már tragikus helyzetekbe, ugyanúgy mint viszontagságos házaséletében; ellenségei, egykori erdőmérnökhallgató évtársai rágalmazzák meg, hogy amikor kíméletet követel a leromlott, a kapitalizmusban tönkretett erdőterületek számára, akkor ellensége a szovjet hazának, amelynek az ötéves tervek megvalósítása érdekében egyre több és több faanyagra van szüksége. A regény során fényesen igazolódik Vihrov igaza: ellenségei lelepleződnek, mint a régi rendszer álcázott hívei, a fiatalság pedig, elsősorban saját leánya, lelkesen fogadja el Vihrov tanításait, mert megértik és magukévá teszik, hogy az erdők nevelésére és fenntartására szükség van és *a szovjet haza faanyagellátását úgy kell jól megoldani, hogy az ne az erdők romlásával, hanem további fejlődésével, értéknövekedésével járjon. Minden nemzedéknek* — csendül ki a könyv végső nagy erdészeti tanulsága — *az a kötelessége, hogy több és értékesebb erdőt adjon át az utána következő nemzedéknek, mint amennyit elődeitől örökölt.*

Leonov mélységesen beleélte magát az erdész-ember lelkiségébe. A regény egyik fordulatánál Vihrovról a következőket írja: *„Ivan Matveics régen beletörődött, hogy az emberi foglalkozások között az ő hivatása az utolsók között szerepel. Minden egyéb: a műtőasztalon végzett munka, geológiai kutatás, vízierőmű építése, soha nem látott bő termés veszteségmentes betakarítása, hadihajók csatába vezénylése, munkáskezeket megszázszorozó furfangos masinák alkotása, próbarepülés új géptípuson és még ezerféle más hivatás a nép közvéleményében — helyesen — hőstett-számba ment, mely elismerten hatalmas szellemi erőfeszítést, bátorságot követel. Mindezeken a területeken lehetett új távlatokat nyitni, meggyorsítani a termelési folyamatot, a nemzet jólétére, egészségére nézve döntő felfedezéseket tenni; e területeken a helyes számítást, a mesteri tudást, a beléfektetett fáradságot egy végső, testetöltött eredmény bizonyította, általános elismerésnek örvendő, jutalomban részesülő teljesítmény, melyre alkotója jogosan volt büszke, s melyhez hasonló teljesítmények tetszőleges számban megismétlődhettek a végső elszámolás sorsdöntő óráját. Ivan Matveics felfogása szerint az erdész tevékenysége mindezeknek híjával volt: az erdész növényi sejtek évszázados életére és szigorú törvényszerűségek szerint végbemenő fukar növekedésére alapozza munkáját. Igaz, világosan megmutatkozik benne a szocialista munka stafétaszerűsége, ha ezt úgy fogjuk fel, mint nemzedékek együttműködését planétánk átalakításában. Két vagy három munkás emberöltő kell hozzá, hogy egy termelési szempontból teljesértékű fát felneveljen; ha pedig az egyedül helyes váltógazdálkodásra törekszenek, a fajok váltakozásával, ahhoz egy évszázad is alig elegendő. A tudomány még mindig nem találta fel a módját, hogy hajóépítéshez való fenyőt termesszen egy ötéves terven belül; ezért nem emelnek egyelőre szobrot az erdészeknek!"*

Ennek a könyvnek minden erdészeti könyvtárban ott a helye. Kézről-kézre adva ronggyá kell olvasni, mert erőt és kitartást meríthetünk belőle, hivatástudatot és lelkesedést, hiszen nálunk mindazok a problémák, amelyekkel Vihrov professzor viaskodik, bár lényegesen szűkebb méretek között, de annál érzékenyebben jelentkeznek.

A sodróerejű regényt *Szőllősy* Klára fordította hajlékony, minden részletét jól érzékeltető magyarsággal és dicsérni kell a kiadót vagy a fordítót azért is, hogy gondoskodtak a szöveg felülbírálatáról és *az erdészeti szaknyelvnek jóformán hibátlan érvényesüléséről.* (Új Magyar Könyvkiadó, ára: 36,50 Ft.)

(ákos)

Hatalmas könyvtár áll az erdőmérnöki főiskola hallgatói rendelkezésére. Mintegy 55 ezer könyvet használhatnak fel szórakozásukhoz és tanulásukhoz a főiskola hallgatói. Évről-évre növekszik az érdeklődés a könyvtár könyvei iránt, 1955-ben például már 18,251 könyvet vettek ki olvasótermi használatra és 6825-öt vettek ki otthoni tanulásra.

F·I·L·M

Március 15-28-ig: a Szovjet Film Ünnepe

A MOKÉP és a SZOT kulturális osztálya az idén is megrendezi a Szovjet Film Ünnepét mégpedig március 15-től március 28-ig terjedő időpontban. Ez alkalommal *hat új szovjet filmet* mutatnak be a mozik. *A befejezetlen elbeszélés* című film egy orvosnő és egy megbénult lábú mérnök szerelméről szól. *Az élet tanulsága* című az emberi együttélés, a házasság és a családi élet problémáját tárgyalja. *Az emirátus bukása* című film cselekménye Közép-Ázsiában bonyolódik és a szovjet hatalom győzelmét ábrázolja buharrai emirség területén. *A balkezes újonc* egy falujában ügyetlennek tartott fiatalember változásáról szól, ki bekerül a szovjet hadseregbe és öntudatos fiatal férfiuvá válik. Előadják a filmszínházakban *Shakespeare Vízkereszt* című vígjátékának szovjet filmváltozatát is. *Az Arany antilop* című film öt rajzfilmből álló sorozatot foglal magába. A szovjet film ünnepén bemutatásra kerülő valamennyi film színes és magyarra szinkronizált. Ezeken az új filmeken kívül a mozik számos nagy sikert aratott szovjet filmet felújítanak s a kísérőfilmek többsége is a szovjet dokumentum filmgyártás alkotásaiból kerül majd ki.

*

Az egymillió fontos bankjegy. Elavult a társadalmi légkör, legalább is számunkra idegen. Mégis végig mulatjuk ezt a kitűnő szatírát, ahogy a kapitalista világ egész keresztmetszete elénk tárul. Mark Twain, a nagy amerikai szatirikus elbeszélése nyomán készült ez az angol film és megmutatja, hogy a pénz előtt miképpen hajbókol az egész polgári társadalom. A színészek, a rendező összefogásával valóban mulattató helyzetek egész során keresztül lepleződik le az a világ, amelyben a pénz az egyetlen nagyhatalom.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

A végjáték alapfogalmai

A sakkelmélet külön foglalkozik a végjátékkal. Ez az elkülönítés azért célszerű, mert a végjátékban más általános elvek az irányadók, mint a játszma többi részében. Sőt egyes elvek, nemcsak, hogy nem érvényesek — nem alkalmazhatók — a végjátékra, hanem *éppen az ellenkezőjük* az igaz.

A végjátékban a kevés anyag miatt már hibát, elnézést nehéz helyrehozni. A kis anyaggal a végjátékban viszont már lehetséges a teljes, pontos számítás, amire a játék többi részeiben csak ritkán van alkalom. *A végjáték nem más, mint a játszma eredményének kiszámítása.*

Lényeges különbségek a játszma egyéb részeivel szemben: *1. a bábok értéke, csereértéke megváltozik, 2. a bábok használata más elvek szerint történik, 3. a húzásjog (tempó) értéke módosul.* A nyitás és a középjáték szakaszában általában a nagyobb hatósugarú futár többet ér a rövid lépései miatt nehézkes huszárnál; a végjátékban viszont a futár csak a féltáblán játszik — világos vagy sötét mezőkön — a huszár ellenben mind a hatvannégy mezőn. Amíg a tábla tele van, célszerű a királyt minél jobban eldugni a sarokba vagy a sarok közelébe, hogy minél kevesebb irányból érhesse támadás! A végjátékban ellenben a király a legveszélyesebb figura. A játszma elején áldozatokat lehet hozni egy tempóért. Tisztet, sőt vezért áldoz a kombinatív játszó egy húzásjogért a matt támadásnál. A végjáték sajátságos fogalma a *húzáskényszer*, az az eset, amikor valaki azért veszít, mert kénytelen a jó helyről ellépni.

A felosztás, a rendszerezés a szereplő bábok alapján történik. Beszélünk gyalog-, bástya-, vezér-, könnyű tiszt- és vegyes végjátékról.

A gyalogvégjátékok a legfontosabbak, mert a többi végjáték, sőt többnyire az egész játszma értékelése a gyalogvégjátékok pontos kiszámításán alapul. Ez a sakkelméletnek egyik legnehezebb fejezete. Nem, hogy helyben ki lehetne percek alatt számolni egy-egy nehezebb gyalogvégjátékot, hanem sokszor alapos magyarázat után is nehéz megérteni egyes állásokat.

Az első, fontos alapfogalom itt a *„szembeállás"*, sakkműnyelven *„oppozíció"*. Minthogy ez a gyalogvégjátékok legfőbb eleme, mindjárt gyakorlati példákon mutatjuk be. A többi alapfogalom: az átlós-motívum (hogy a király átló vagy egyenes irányban ugyanannyi lépéssel közelíthet meg egy pontot), a patt, az áttörés, a távoppozíció, a különféle gyalogátváltozások stb. mind erre épülnek fel.

A budapesti Traktor Erdészeti sportkör munkájáról

Új TRAKTOR sportkörrel erősödött Budapesten a TRAKTOR Sportegyesület. Az elmúlt év októberében megalakult a budapesti TRAKTOR erdészeti sportkör. A budapesti erdőgazdasági üzemekhez tartozó dolgozók régi kívánsága teljesült az új sportkör megalakulásával. A sportkör az Országos Erdészeti Főigazgatóság Szakszervezeti Bizottságának irányítása és ellenőrzése alatt fejti ki tevékenységét és egyesíti soraiban az Országos Erdészeti Főigazgatóság, az Erdőkémia Vállalat, az Erdőgazdasági Tervező Iroda, az Erdőgazdasági Szállító Vállalat, a FÜRFA Vállalat, a Budapesti Erdőgazdaság és az ERTI dolgozóit.

Annak ellenére, hogy a sportkör alig három hónapos múltra tekint vissza, rövid idő alatt igen szép eredményeket ért el. A hét tagú sportköri elnökség lelkesen fogott hozzá a munkához. Pedig munkájuk — főleg kezdetben — igen nehéz volt, hiszen nem kevesebb, mint 8 vállalat dolgozóit kellett összefogni. A vállalatok párt-, szakszervezeti- és DISZ-szervezeteinek segítségével fel tudták számolni a kezdeti nehézségeket. A sportkör szervezeti élete máris példás. Az elnökség rendszeresen, kéthetenként megtartotta elnökségi üléseit. Az elnökség mellett létrehozott bizottságok komoly mértékben segítik az elnökség szerteágazó munkáját. *A sportkör taglétszáma már közel ötszáz.* Egyelőre 4 központi szakosztály működik: természetjáró, asztalitenisz, torna és labdarúgó szakosztály. Az üzemek sportolási lehetőségeit a sportcsoportok és általános szakosztályok biztosítják. Minden üzemben sportcsoport működik és az általános szakosztályokban sakkal, tenisszel, úszással, röplabdával, labdarúgással és asztalitenisszel foglalkozhatnak a dolgozók.

Nézzük meg az egyes szakosztályok munkáját!

A természetjáró szakosztály megalakulása óta a budai hegyekbe 4, a Pilisbe 9, a Börzsönybe 2, a Bükkbe 1 túrát vezetett. A túrák népszerűségére jellemző, hogy a résztvevők száma jóval százon felül volt.

Az asztalitenisz szakosztályban nehezen indult meg a munka, kezdetben széthúzás és fegyelmezetlenség mutatkozott. A férfi és a női csapat az V. kerületi bajnokságban váltakozó sikerrel szerepelt. Ezenkívül a nagykanizsai és barcsi TRAKTOR-ral játszottak barátságos mérkőzést és mindkettőt megnyerték. Sikeresen szerepeltek a nemrég megrendezett TRAKTOR budapesti versenyén. *A torna szakosztály* még csak most van szervezés alatt, a legfontosabb feladat a tagtoborzás. Igen figyelemre méltó terv a gyermektorna megszervezése. A labdarúgó szakosztály rendszeres edzésekkel és barátságos mérkőzésekkel készül ezévi feladataira. A TRAKTOR Kupában két mérkőzést játszottak: Bábolnán és Nyírmadán.

Az elmúlt néhány hónap a szervezés, megalapozás időszaka volt. A sportkörnek most *eredményeivel kell bizonyítania életképességét.* Reméljük, hogy a budapesti TRAKTOR Erdészeti sportkör szép eredményekkel járul hozzá a TRAKTOR Sportegyesület sikeres munkájához.

Dorogi Zsigmond

Figyelem!

Vontatásra alkalmas, szálkamentes sodronykötelet ajánlunk megvételre 29—30 mm vastagságban. Megrendelhető a Fejér-Veszprém megyei MÉH V. Székesfehérvár, Rác u. 5. sz. alatt.

I. végjáték

Világos: K g3, gyalog e4,
Sötét: K g6, gyalog e5, világos indul.

1. K g4. A világos király „szembeáll" a sötéttel. A sötét király kénytelen oldalt lépni: K f6, 2. K h5. További térfoglalás. A sötét király megkísérli védeni a gyalogot: K f7 vagy e7. 3. K g5, K e6. 4. K g6. Újabb szembeállás, K e7 vagy d7. 5. K f5, K d6. 6. K f6. A harmadik szembeállás. Ez már döntő a sötét gyalog szempontjából. A sötét király kénytelen „elengedni" gyalogját. Ezzel a gyalog elveszett. De még nem veszett el a játék! A gyalog árán most sötét szerzi meg az oppozíciót. K d7. 7. K × e5, s erre K e7! A világos király a szembeálló sötét királyt nem tudja elkergetni. Ha megindul gyalogjával, a játék a következőképpen alakul: 8. K d5, K d7. 9. e5, K e7. 10. e6, K e8! 11. K d6, K d8. (A döntő szembeállás.) 12. e7, K e8. 13. K e6 patt. Ha világos nem lép e6-ra, akkor elvész a gyalog. Ugyanez az állás egy sorral feljebb, már nyer világos, mert az előre haladó gyalog kikényszeríti a sötét királyt a legalsó sorból.

II. végjáték

Világos: K e6, gyalog e5. *Sötét:* K e8 — bármelyik fél van lépésen, világos nyer. 1. K d6, K d8. 2. e6, K e8. 3. e7, K f7. 4. K d7, és a gyalogos átváltozik vezérré. Ha sötét van lépésen, K d8-ra K f7 azonnal nyer.

Foglalkozzunk a következő állásokkal, amelyekre még visszatérünk rovatunkban:

III. végjáték. Vil.: K b4, gy. b2. Söt.: K h6, gy. g7, világos lép.

IV. végjáték. Vil.: K c8, gy. a2. Söt.: K e3, gy. a4. Vil. lép.

V. végjáték. Vil.: K b7, gy. e4. Söt.: K h7, gy. e6. Vil. lép.

VI. végjáték. Vil.: K f3, gy. b4. Söt.: K a8, gy. b6. Vil. lép.

VII. végjáték. Vil.: K h8, gy. c6. Söt.: K a6, gy. h5. Vil. lép.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HÍREK

Igazi vadász vagy-e?

Oly nehezen ébred a hajnal a messzi szürkeségben, mintha ő is fázna. De nem így az erdész és vadász, az erdők gondos gazdája.

Hajnalt megelőzve már kint gázolja síléccein a vastag hótakarót. Jár etetőről-etetőre, hegynek föl, völgynek le, hogy hol kell a segítség. S csak az előljárók után, párát lehelve törtet már nyomába a lovas hóeke, majd a minden földi jóval, abrakkal, szénával púposra tetézett szánka. Csendben vonul a kis karaván egyik nap ide, másik nap oda, mert most csak az ember nyújthat segítséget az erdők éhezőinek. Olyan erdész is van, aki a saját szénájából visz a tisztásokra, hiszen a világhírű vadállomány átmentéséről van szó. Ilyenkor már szegre kerül a puska és a dúvadra is főleg a méreg járja.

Gondoskodik a vadakról az igazi vadász.

Eörrdögh Tibor

Az alsóbbrendű tűzifaválasztékok, valamint a helyi értékesítésre tervezett iparifa eladásának szabályozásáról adott ki utasítást az országos erdészeti főigazgató. (10/1956. OEF számú utasítás, megjelent az *Erdészeti Értesítő* 1956. évi 8. számában.) Az utasítás melléklete részletes útmutatást ad a rendelkezések végrehajtására.

Nagy frekvenciás ragasztás a faiparban címmel ismerteti a *Műszaki Élet* legújabb száma a fa ragasztásának legújabb lehetőségeit.

A Faipar most megjelent 2. száma vezető helyen közli *Tömpe* Istvánnak, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőjének tanulmányát *A népgazdaság faellátásának egyes kérdéseiről.* A tanulmány az új erdőgazdasági árrendszer kialakításának népgazdasági szükségességét világítja meg. Ehhez kapcsolódik a lap beszámolója a fűrész-lemezipari szakosztály legutóbbi ankétjáról, amelyen a fa és a faanyagok árképzésének problémáit vitatták meg azoknak a kísérleteknek alapján, amelyeket az Országos Erdészeti Főigazgatóság néhány üzemében végeztek. Érdekes új szempontokat találhatunk *Becske* Ödön cikkében, amely a fa termoplasztikus viselkedését tárgyalja és *Juhász* Tibor erdőmérnök, a Faipari Kutató Intézet munkatársa cikkében, amelyben a forgácslemez gyártásának és alkalmazásának alapelveivel foglalkozik.

Nagy sikerrel tartották meg Sopronban a SOTEX kultúrházában az erdésztechnikum hagyományos erdészbálját.

Április 4. tiszteletére verseny indult a győri erdészet versenykihívása alapján a kisalföldi erdőgazdaság erdészetei között. Ugyanakkor az erdőgazdaság igazgatója kibővítette a verseny feltételeit és jutalmazásait.

Fatermelési és becslési tapasztalatcserét tartottak Kunmadarason a Szolnok megyei erdőgazdaság dolgozói. A megbeszélésen fatermelési bemutatót is tartottak, majd megvitatták a termelési és becslési munkák menetét és azok adminisztrációját.

Vidám sportélet folyt a havas soproni hegyekben. Különösen az erdőmérnöki főiskola, az erdésztechnikum és a többi iskolák hallgatói rendeztek nagy sí- és ródliversenyeket. A fiatalabb tanárok is együtt sportoltak a hallgatókkal.

A MEGHÍVÓ

(A Hevesmegyei Népújságban jelent meg a következő cikk. Közöljük, hogy máshol is okuljanak a jogos bírálatból.)

Farsang idején nem szokatlan, hogy nagy a forgalom a meghívókban. S ezek a meghívók különféle szórakozóhelyekre invitálják az embert. A különböző szervek, intézmények, vállalatok dolgozói a jó munka tudatával ülnek a terített asztal, a borospohár mellé, és baráti légkörben áldoznak Karnevál hercegének.

Szép kivitelű, fenyőággal díszített meghívót kapott sok, Északmátrai Erdőgazdasághoz tartozó erdész, erdőmérnök és hivatali dolgozó is. Abban nincs is kivetni való, hogy az erdőgazdaságiak közös farsangi estét rendeztek. Abban sincs, hogy ehhez szép kivitelű, ízléses meghívót készítettek.

Van azonban mégis árnyoldala a dolognak...

Az erdészmérnökök, a hivatalnokok és az erdészek csak egy részét — bár fontos, de mondhatni kis részét — képezik a gazdaságnak. A nagyobbik része a gazdaságnak a rakodó munkásokból, szállítókból és gépi munkásokból áll, akik a fát kivágják, leszállítják és vagonba rakják. Nem lebecsülendő az ő munkájuk, főként ha azt is hozzászámítjuk, hogy ezt félméteres hóban és nem ritkán 25—30 fokos hidegben végzik.

Nos, Holló Istvánnak, Szabó Imrének, Szabó Jánosnak, Szarka Károlynak és a többi fizikai munkásnak nem jutott a sok szép meghívóból, de még szóban is „elfelejtették" őket meghívni az erdőgazdaság farsangi báljára.

Érthető hát, ha ezek a dolgozók — az erdőgazdaság e derék hada — rosszallóan gondol az erdészek februári báljára.

S nehogy jövőre hasonló mulasztás történjen, talán nem árt megemlíteni: nem vált volna szégyenére a gazdaság vezetőinek, ha egy asztalhoz ülnek azokkal, akik ugyancsak „besegítenek" a tervteljesítéshez.

Biztos, ekkor is jól mulattak volna... *(B. J.)*

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.

Szerkesztőség:

Budapest, V., Belgiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Belgiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 130-350. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

34216/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4350

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Látogatás a kecskeméti gyufagyárban

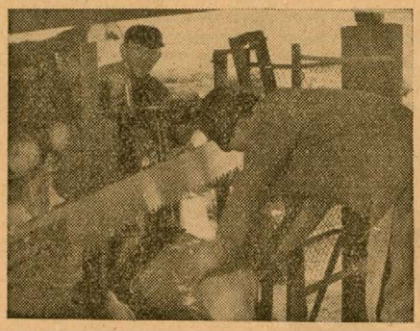

Miskolci Pál és Pácsa József rönktéri dolgozók fűrész alá készítik a rönköket. Átlagteljesítményük 130 százalék.

A fűrészelt és tisztított rönk a hámozógépbe kerül. Képünkön Horváth Gyula és Boda Istvánné gépkezelőket láthatjuk.

Működésben a hámozógép. Ebből a vékony furnérlemezből lesz a gyufásdoboz és a gyufaszál. A képen: Boda Istvánné

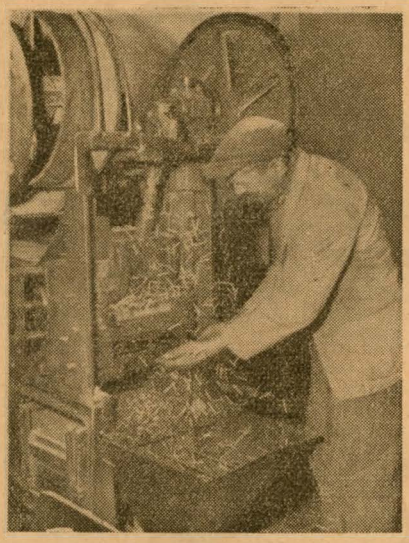

Működésben a gyufaszálvágó-gép. Farkas József gépmunkás ezen a gépen átlagosan 108 százalékot teljesít.

A felvágott szál szárítógépen és csiszoló dobon megy keresztül. A képen: Ugri Ferenc művezető és Kibédi Béla igazgató.

Csikós Jánosné sztahanovista brigádvezető 32 éve van a gyufagyárban. Forgó Ilona DISZ vezetőségi tagnak átadja munkamódszerét.

Ugri Ferenc művezető és Horváth Gyula gépmunkás vizsgálják az anyag minőségét.

Készül a gyufás-doboz. Kovács Ferencné címkézőgépbe rakja a dobozokat.

Kész a gyufa, rá lehet gyújtani, de csak a gyáron kívül, mert a gyufagyárban szigorúan tilos a dohányzás.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

A Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajával kitüntetett budapesti erdőgazdaság egyik szorgalmas, kiemelkedő teljesítményű dolgozója Csirkó Józsefné, csemetekerti munkacsapatvezető. Képünkön a csemetekert magpergetőjében láthatjuk munka közben. A magpergető az előirányzathoz mérten ötvenszázalékos költséggel 92—96 százalékos csírázási képességű fenyőmagot termel.

X. ÉVFOLYAM 6. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. MÁRCIUS 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Jó együttműködéssel el lehet hárítani az anyagzúdulást

A rendkívüli téli időjárás lényegesen meglassította az erdőgazdaságok rönkszállításainak az ütemét. Nyilvánvaló, hogy amint a tél enyhül, erőteljesen fokozni kell a szállításokat a fűrész- és lemezipari vállalatok számára. Viszont a tervszerű munka, a jobb anyagkihozatal érdekében feltétlenül biztosítani kell, hogy ne következzék be a múltból ismert veszedelmes anyagzúdulás, amikor a fűrész- és lemezipari vállalatok kénytelenek osztályozatlanul fogadni a rönköket és állandóan súlyos vagonkirakási gondokkal küzdenek. Az erdőgazdaságok és a fűrész-, lemezipari üzemek kooperációjának éppen az egyik legfontosabb célkitűzése, hogy az ilyen súlyos egyenetlenségeket kiküszöbölje. Megkérdeztük az erdőgazdaság, a fűrész- és lemezipar vezetőit, miképpen látják ezt a kérdést.

Stróbl Kálmán főosztályvezető:

— Fűrészeink rendezett rönkterekkel várják a rönköket. Fel vagyunk készülve havi átlagban 55—60 ezer köbméter rönkanyag fogadására. Ez azt jelenti, hogy a negyedévben maximálisan 180 ezer köbmétert tudunk felvenni, de természetesen a lehetőség szerint minél egyenletesebb elosztásban, mert azonnal komoly nehézségek mutatkoznának, ha például ennek a mennyiségnek a fele egy hónap alatt kerülne leszállításra. Bízunk abban, hogy a kooperáció eddigi tanulságai alapján az idei második negyedévben amely a fülledékeny anyag szállításának csúcsideje, nagyobb zökkenők nélkül sikerül a szállításokat és a fogadást lebonyolítani.

Riedl Gyula főosztályvezető helyettes:

— Június 1-ig kidolgoztuk a bükk felfutásának menetét. Úgy ütemeztük az erdőgazdaságok szállítását, hogy május végéig zúdulásmentesen bonyolíthassuk le a forgalmat. Ennek érdekében még a múlt esztendőben megszüntettük az iparifa irányvonatok szervezését.

Fritzsch Antal főmérnök (OEF):

Amint a hideg enyhül, a MÁV-val kötött megállapodásaink szerint a vagonok kiállítása egyenletesen megindul. Azt természetesen nem tudjuk meggátolni, hogy egyes fűrészekre ne érkezzék lökésszerűen az anyag. De országos méretekben feltétlenül tartani fogjuk a tervszerű szállítás ütemét. A rendelkezésünkre álló autódarukkal, emelővillás targoncákkal a fűrész- és lemezipari vállalatok rakodóin bizonyára jól meg fogjuk oldani a feladatokat és számíthatunk a rönktéri dolgozók kipróbált gárdájának szakszerű és lelkes munkájára.

Benedek Attila főosztályvezető:

— A lemaradás miatt meg kell oldani, hogy az erdőgazdaságok maximális mennyiségben szállítsanak és a faipar maximális mennyiségben fogadja az anyagot. Ez a napi egyenletes beérkezés biztosításával érhető el. Fontos tehát, hogy az erdőgazdaságok tervszerűen, egyenletesen irányítsák a rönkanyagot a faipari üzemek telephelyeire. Közvetlen megbeszélést folytassanak az erdőgazdaságok és a faipari üzemek és különösen a faipari vállalatok építsenek ki komoly kapcsolatot a MÁV szerveivel, hogy ezáltal a megrakott vagonok menetrendszerű érkezését biztosítsák.

Az erdőgazdaság fejlesztése az NDK-ban

Előző számunkban beszámoltunk a lipcsei erdészeti értekezletről, amely megszabta a Német Demokratikus Köztársaság erdőgazdasága fejlődésének új útjait. Az értekezleten megállapították, hogy be kell vezetni a legmodernebb technikát és messzemenően mechanizálni kell a fakitermelést, a faanyag szállítást és a feldolgozást. Egységes elveket dolgoztak ki a fakitermelő munkások szakmai képzésére és kitűzték az erdészek, főerdészek, üzemvezetők, fakitermelést irányító szakemberek technikai továbbképzésének elveit. Walter Wilke államtitkár záróbeszédében hangsúlyozta, hogy az értekezlet eredményessége abban csúcsosodott ki, hogy a tudomány és a gyakorlat szakemberei egymás tapasztalatait bőségesen kicserélték.

A nyugatbükkiek az élüzem cím megtartásáért

A nyugatbükki erdőgazdaság most szerezte meg először az élüzem kitüntetést. De nem akarunk pihenni babérainkon. Az élüzem ünnepség számunkra egyúttal önvizsgálat is volt és elhatároztuk, hogy a rendkívüli kedvezőtlen időjárás ellenére is *úgy dolgozunk, hogy megtartsuk az élüzem címet.*

Mit kell tennünk?

Megvizsgáltuk az elmúlt gazdasági év erdőgazdasági mérlegének ágazatonkénti eredményeit és megállapítottuk, hogy a gépesítésnél, az erdőnkívüli fásításoknál, a csemetenevelésnél, a mezőgazdaságnál és a fegatgazdaságnál van komoly javítani valónk. Ebből kiindulva készítettük el a műszaki intézkedési terveket s ezeknek a terveknek a végrehajtása, a tavaszi feladatokra való felkészülés már folyamatban is van.

Dolgozóink megértették az élüzem kitüntetés megtartásának jelentőségét. Így *fatermelőink 60—70 cm-es hóban, szembeszegülve az időjárás mostohaságával folytatták a munkát.* Példát mutatott ebben *Petőfi* Imre és *Bóta* M. István fatermelő munkacsapata.

A faanyag közelítése, különösen *a fülledékeny anyag, a bányászati fa időbeni mozgatása, a fagyártmánytervteljesítése, úgy látjuk, hogy alapvetően fontos az élüzemcím megtartásához.* Ebben a munkában mutat jó példát *a cserépfalui és a tiszafüredi erdészet.* Jó eredményeket értek el, amikor lehetett, vasárnapi *szállítási műszak bevezetésével. Ez* annál örvendetesebb, mert a cserépfalui *vasárnapi szállítás tonnakilométer önköltsége 1,64 forint volt.* Reméljük, hogy ilyen eredményekkel a nehéz viszonyok között megszerzett élüzem címet meg is tudjuk tartani.

Biró Lajos
h. igazgató főmérnök, Eger

ROTÁCIÓS RÖGTÖRŐ TOLÓKAPA

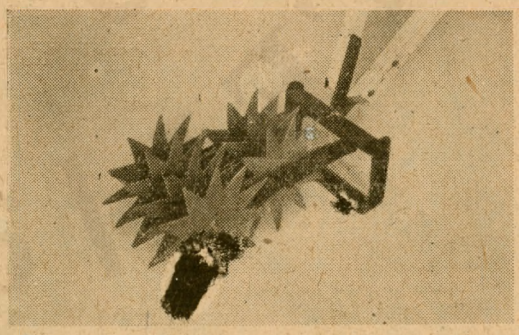

A kétsorban elhelyezett (elől 3, hátul 4 db) 21,5 cm ∅-jű, saját tengelyén forgó rögtörő csillagot a gyomirtást és sarabolást végző **csuklósan** működő kés követi. A rotációs rögtörő tolókapa a közismert egyszerű tolókapához hasonló kétágú fanyéllel (szarvval) van ellátva.

A rögtörők fellazítják a talajt és könnyebbé teszik a gyomok irtását. Kitűnően használható nehezen feltörhető megülepedett talajon a cserepcsedés megszüntetésére. A csuklós késszerkezet leszerelésével a rögtörő rész önállóan is használható. Súlya kb. 7 kg. Munkaszélessége 25 cm.

Fogyasztói ára 185,— Ft + szállítási költség. Erdőgazdaságoknak és egyéb közületeknek 9% engedményt adunk.

Megrendelhető a Mezőszövnél. (Mezőgazdasági Eszközöket Értékesítő Szövetkezeti Vállalat, Bp. V., Deák F. u. 23.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Miért szükséges a faárak rendezése?

A világszerte fokozódó fahiány a faanyagok ára, s a fát helyettesítő anyagok ára között külföldön olyan eltolódást eredményezett, ami fokozottan ösztönzött a fapótló anyagok felhasználására. A mi faáraink azonban évek óta változatlanok maradtak, szükségessé vált tehát ennek a kérdésnek népgazdasági érdekből való felülvizsgálata.

Az új árrendszer népgazdasági szinten kiküszöböli azt a hibát, hogy a faárak alapját képező *tőár*, tehát *az élőfa megtermelésének költsége* az érvényben volt árainkban elenyészően csekély összeggel, 19,40 Ft-tal szerepelt, ami az önköltségen alapuló árképzést a feldolgozó üzemek vonalán a valóságos önköltségnek meg nem felelő szinten alakította ki. A tőárnak az árakba való **beépítésével** elértük azt, hogy *a február 1-től érvénybe léptetett árak a tényleges önköltségen alapulnak.* Így megszűnt az az aránytalanság, ami a fapótló anyagok széleskörű alkalmazását meggátolta. A végrehajtott árrendezés feltétlenül azt is eredményezni fogja, hogy *az erdőgazdaság a fakitermelésnél minden erőt arra fog összpontosítani, hogy a kitermelésre került fatömegből minél több anyagot tegyenek ipari célra alkalmassá,* vagyis az új árrendszer szükségszerűvé teszi már a kitermelés pillanatától a hossztolás és egyéb munkáknak olyankénti elvégzését, amellyel bővülni fog az ipar alapanyagát jelentő rönkfa mennyisége. Ha ezt felmértük, az iparra a következő feladatok megoldása vár:

1. *Biztosítanunk kell olyan kapacitást,* mellyel az így megnövekedett ipari fát a szükséges célokra fel tudjuk dolgozni. Ha figyelembe vesszük üzemeink jelenlegi kihasználását, akkor azt kell mondjuk, hogy e feladatot az ipar képes megoldani. Az elkövetkezendő időben pedig, amikor a rekonstrukciók és új létesítmények is belépnek, még könnyebben fogjuk e feladatot a népgazdaság érdekében jól megvalósítani.
2. A másik tényező, hogy az új árrendszer következtében *az átadás-átvételnél biztosítanunk kell a helyes minősítést,* amely lehetővé teszi a szakszerű továbbfeldolgozást, vagyis igen fontos, hogy az ipar rendelkezésére bocsátott faanyagok minősítése olyan legyen, ami módot ad, hogy az erdőgazdaságok az utolsó fillérig megkapják azt az összeget, mely jó munkájuk eredményeként őket megilleti, viszont a fűrészek részére is biztosítania kell, hogy ténylegesen az általuk megfizetett minőséget kapják meg. Ennek alapja a szakszerű minősítés, amelyért az Országos Erdészeti Főigazgatóságnak mind az erdőgazdasági, mind a faipari főosztálya harcol.

E feladatok megoldása az Országos Erdészeti Főigazgatóságot

magasszintű kooperációra

kötelezi, mert bár a főigazgatóság irányítása alá tartozik mind az erdőgazdasági, mind a fűrész- és lemezipari, gyufaipari, ládaipari, kocsigyártási, valamint erdőkémiai tevékenység is, — ezeknek összehangolása területén oly feladatokat kell megoldani, hogy az új árrendszer kedvező hatása minden egyes területen külön-külön jelentkezzék, s biztosítsa a népgazdaság számára a kívánt eredményeket.

Elsősorban meg kellett állapítani *az egyes fajok közötti arányokat* és ezen a vonalon egyrészt a világpiacon kialakult ararányokra támaszkodtunk, másrészt a hazai adottságokra. Így például, hogy a tölgyrönköt 100-zal jelöljük, a fenyőrönkárakat a világpiaci áraknál jóval magasabban vettük fel, hogy ezzel a fenyőanyagok felhasználását mérsékeljük, mert mint ismeretes, nálunk fenyőanyagban mutatkozik a legnagyobb hiány. Ezért a 100-as mutatószámmal jelzett tölgyárhoz viszonyítva az erdei- és feketefenyő 91,9, a luc- és jegenyefenyő 87,3 mutatószámot kapott annak ellenére, hogy a világpiacon kialakult mutatószám 50 körül van. Ezzel szemben a cserrönk árát mérsékelni kellett úgy, hogy annak a mutatószáma mindössze 66,5 — hogy a cser felhasználását ezzel is előmozdítsuk.

De hasonló szempontokat kellett érvényesíteni *a fűrészáruk árképzésénél is.* Elsősorban nagyobb áttételt kellett képezni a jobb minőségi osztályok között, mint eddig. A II. osztályú fűrészáru árából kiindulva az I. osztályú fűrészáru árát 30 százalékkal emeltük az eddigi 28 százalék helyett, míg a III. osztályú árát 25 százalékkal csökkentettük az eddigi 27 százalék helyett. Ezzel azt akartuk elérni, hogy a termelés a jobb minőségek felé tolódjon el.

A lombos fűrészáru áraknál ártörést kellett alkalmaznunk a fűrészáru vastagsága szerint is, hogy elejét vegyük annak, hogy az ipar a vékony fűrészáru termelést túlteljesítse. Ez nem érdeke a fűrésziparnak, mert éppen a vékony fűrészáru termelése alacsonyabb kihozatalt eredményez. Ezért a palló árát a deszka árához képest 5%-kal magasabbra vettük, ami az ipart arra fogja ösztönözni, hogy kevesebb deszkát és több pallót termeljen. Ez a kérdés azért fontos, mert a népgazdaság szükséglete is így jelentkezik.

A jobb anyagkihozatal érdekében a hosszúság szerinti áraknál nem tettünk különbséget a 2—6 m-ig terjedő normál hosszúságú áruk ára között, mert a felhasználásnál a lombos fűrészárut túlnyomó részben úgyis eldarabolják.

A fenyőfűrészáru árak képzésénél hasonló elveket alkalmaztunk. Ugyancsak megváltoztattuk az árat a vastag méretű fűrészárunál, ezt 5%-kal emeltük a deszkaárak fölé, míg a 12 milliméter vastag fűrészáru árát 10 százalékkal emeltük meg, hogy vállataink rátérjenek ennek a választéknak a termelésére is. A keskeny fűrészáru árát 8%-kal vettük alacsonyabbra, mint a széles fűrészáru árát, hogy ezzel a széles fűrészáru termelését gazdaságosabbá tegyük és lényegesen emeltük a lécárakat, mert ennek a választéknak a szükségszerűen termelhető mennyisége nem fedezi a népgazdaság szükségletét.

Az egyéb választékok árát, mint amilyen a parkettaléc, donga, fűrészelt talpfa stb. az új fűrészáruárakhoz, illetve a rönkárakhoz viszonyítva túlnyomó részben önköltségi alapon képeztük.

Ismeretes, hogy

a rönktéri munkálatoknál

a legfontosabb a rönkök gondos osztályozása. Az osztályozott rönktér kihat a termelés egész folyamatára, mert egyrészt lehetővé teszi a magas kihozatal elérését, másrészt előfeltétele a tervszerű termelésnek. Osztályoznunk kell a rönköket fafajonként, vastagságonként és választékonként. A fafajonkénti osztályozás szüksége nem szorul bővebb magyarázatra, mégis meg kell említeni, hogy *enélkül nem tudjuk a fülledékeny rönkök feldolgozását idejében biztosítani.* A vastagságonkénti osztályozást üzemeink ez idő szerint lombos rönk esetén 5 cm-es, fenyőrönk esetén 3 cm-es ugrásokkal végzik. Azonban az erre vonatkozó tapasztalatok azt bizonyítják, hogy ezt az osztályozást a jobb kihozatal érdekében *tovább kell finomítsuk,* ami azonban költségtöbblettel jár. Ha az osztályozási munka időszükségletét 50 perccel vesszük fel, akkor ennek költsége köbméterenként 4,50 Ft körül van. Most nézzük meg, hogy ez a költség a kihozatal mekkora emelkedésével térül meg. A II. o. tölgyrönk bruttó termelői ára új árakon 865,— Ft. *Ha az osztályozással a felhasznált rönkmennyiség 1%-át sikerül megtakarítani, ez 8,65 Ft-t jelent, tehát már 1% kihozatalemelkedés is lehetővé teszi számunkra az osztályozási munka gondosabb elvégzését,* mert ennek az ellenértéke is magasabb, mint a műveletre fordítandó maximális bérköltség. Az 1955. évi tapasztalatok azt mutatják, hogy *a rönktereken végzett gondos osztályozással 1%-nál jóval magasabb kihozatalemelkedést lehet elérni.* Az erre vonatkozó konkrét számítások pedig arra utalnak, hogy gondosabb osztályozás keresztülvitelére — miután üzemeinkben osztályozás eddig is történt— 20 perc munkaidőtöbblet elegendő. Ebben az esetben a felmerülő bérköltség köbméterenként mindössze 1,50—2,— Ft között mo-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zog és ennek ellenében várható a kihozatal 3—4%-os emelkedése révén 25—34,— Ft-os az eredményjavulás.

Érdekes ugyanezt a kalkulációt a régi árakkal elvégezni, amikor 1% kihozatali javulás mindössze 2,60 Ft-t jelentett, tehát ahhoz, hogy az uzemnek érdemes legyen az osztályozás műveletét továbbfejlesztenie, legalább 3% kihozatal javulást kellett elérni, és ez esetben sem mutatkozott e művelet folytán lényeges gazdasági eredmény. Érthető tehát, ha az üzemek a régi árrendszer mellett nem éreztek ösztönzést e műveletek továbbfejlesztésére.

A különleges termékek előállításához szükséges rönkök külön tárolása szintén sokkal gazdaságosabbá válik az új árrendszerrel és a tárolásnak ebben az irányban való továbbfejlesztése a tervteljesítést lényegesen meg fogja könnyíteni. De meg kell emlékezni itt a rönktereken *a műszaki rend* érvényesítéséről, így az alátéteknek beton tömbökkel való felcseréléséről, a rönktér talajának gyomtalanításáról, fertőtlenítéséről stb., ezek mind a minőségi termelés célját szolgálják. Ezekre a műveletekre az új faárak sokkal inkább fedezetet nyújtanak, mint a régi faárak, mert az új árakban például a II. és I. osztályú tölgy rönk ára között 175 Ft különbség van, a régi árak mellett mindössze 50,— Ft különbség volt. Az egyes minőségek között képzett nagyobb árkülönbség lehetővé teszi a minőségi szempontok messzemenő érvényesítését a termelésnél.

Vegyük szemügyre, hogy milyen lehetőségeink mutatkoznak a termelési színvonal emelésére

a fűrészcsarnokban

Magától értetődik, hogy amikor keretfűrészeink 200,— forintos tölgy rönk helyett 865,— Ft-os tölgy rönköt fognak feldolgozni, *sokkal nagyobb gondot kell fordítanunk keretfűrészeink és egyéb gépeink karbantartására*, mert csak műszakilag jó állapotban lévő gépeken folyhat méretpontos minőségi termelés. Kötelességünk tehát gépeinkből azokat a működési hibákat kiküszöbölni, melyek sok esetben a feldolgozott rönkből méréthiányos és éppen ezért alacsonyabb méretbe sorolható fűrészáru termelésére vezettek. Sürgősen meg kell valósítanunk tehát üzemeinkben a jól működő, szervezett TMK-szolgálatot.

Korszerűsítenünk kell *a fűrészelési technológiánkat*. A múltban elrendelt Σv mérések lényegében véve azt célozták, hogy a résbőségek nagyságát is állandó ellenőrzés alatt tartsuk és ezzel elérjük azt, hogy kevesebb fűrészport és több fűrészárut termeljünk. Ezt a törekvésünket tovább kell fokoznunk *a vékony fűrészpengék bevezetésével*, melynek technológiáját ez év folyamán ki fogjuk dolgozni. De ezen túlmenőleg sokkal szorosabb összefüggést kell teremtsünk az alkalmazott pengebeosztás és a rönkök átmérője között, mert a kihozatal lényeges emelkedését ezáltal fogjuk elérni. Ezért *bevezetjük a Feldmann—Sapiró szovjet tudósok által kidolgozott és maximális kihozatalt biztosító technológiát* és ettől azt várjuk, hogy *túl fogjuk szárnyalni a második 5 éves tervünkben számunkra előírt 68—70%-os kihozatali értéket.*

Feltételezve, hogy valamely keretfűrész óránként 4 köbméter rönköt vág fel, az erre eső bér 16—24,— Ft. *Ez a bérköltség teljes egészében fedezetet nyer abban az esetben, ha a kihozatalt mindössze 2—3%-kal tudjuk a keretfűrészeken emleni,* mert csupán 2%-os kihozatalemelés a II. o. tölgy rönköt véve alapul, 17,30 Ft-t tesz ki. Ugyanez a termelési érték emelkedés a régi tölgy árakkal számolva mindössze 5,20 Ft-t tett ki. Világos tehát, hogy *az új árak lehetővé teszik új technológiák bevezetését* még abban az esetben is, ha az új technológiákba szükségszerű új műveleteket kellene beilleszteni.

Az új árak kedvező hatása különösen

a hasznos hulladék továbbfeldolgozása

területén fog mutatkozni, mert a régi árak az üzemeknek ezt a törekvését nem megfelelően regisztrálták. Példa erre a hasznos hulladékból való fríz-termelés, mely a hasznos hulladéknak valóban gondos átválogatása esetén a vállalatok mérlegében eredményromlásként jelentkezett. *Az új árak lehetővé teszik a hasznos hulladék sokkal intenzívebb megmunkálását*, mert ez a vállalatok mérlegében eredményjavulással fog járni. Ezért sokkal szervezettebben foglalkozhatunk a hasznos hulladékokból előállítható termékek kérdésével, a termelést bekapcsolhatjuk tervgazdálkodásunk keretébe és ettől azt várhatjuk, hogy *pusztán a hasznos hulladék jobb feldolgozása a kihozatalunkat további 1—1,5%-kal fogja emelni.*

Az új árrendszer ösztönző hatására azonban át kell állítsuk egész termelésünket. Lépést kell tegyünk

a folyamatos termelés felé

hogy elkerüljük a termékeknek a fűrészcsarnokokon belüli torlódását, mert ez igen sok egyéb felesleges munkaműveletet okoz. Azért vettük tervbe *a termelésben folyamatosan előadódó műveletek szinkronizálását*, mert ez nemcsak a minőséget fogja javítani, hanem igen nagy mértékben hozzájárulhat a termelékenység emeléséhez és az önköltség csökkentéséhez. *A szinkrontervek elkészítése* nehéz feladat elé állítja az iparágat, mégis termelési színvonalunk további lényeges emelése megkívánja, hogy a tudományosan már kellőképpen feltárt technológiára mi is rátérjünk. *A szovjet eredmények azt mutatják, hogy a termelékenység a műveletek szinkronizálása révén 25—27%-kal növelhető* és ez a növekedés az új árakon számított termelési értékek alapján népgazdasági szinten rendkívül számottevő.

Meg kell azonban emlékeznünk

a készárukezelés problémáiról

is. Üzemeinkben előfordult, hogy ugyanakkor, amikor a fűrészcsarnokban a legnagyobb erőfeszítés folyt a kihozatal emeléséért, a készáru gondatlan kezelése a fűrészcsarnokban elért eredményt lerontotta. A készárutéren beálló meghibásodások sok esetben 5—6%-os anyag leminősülést, vagy romlást idéztek elő. Érthető ez, ha arra gondolunk, hogy a készáru kezelése a legigényesebb munkaműveletek közé tartozik, mert pusztán a készáru máglyázásának időszükséglete köbméterenként 100 perc körül van, összegben tehát 8—9,— Ft. De nézzük meg ezt a kérdést az új árak tükrében. Ez idő szerint például a II. osztályú tölgy fűrészáru 1585 Ft, az I. osztályú hasonló választékú tölgy fűrészáru pedig 1965 forint. A két ár közötti különbség 380,— Ft. Ez annyit jelent, hogy ha az I. osztályú fűrészárunak csak 1 százaléka válik gondatlan kezelés következtében II. osztályúvá, a vállalatot 380 Ft kár éri. Márpedig a gondatlan kezelés sokkal nagyobb minőségi romlást szokott előidézni. 2—3% minőségromlás elkerülése végett már gazdaságossá válik a fűrészáru gondos tárolása. Ezzel szemben a régi árrendszerben ez a különbség mindössze 119,— Ft-t tett ki, 1% minőségromlás elhárítására tehát a vállalatnak mindössze 1,19 Ft költség állott rendelkezésére. Ebből a számításból nyilvánvalóvá válik, hogy üzemeinknek a minőség megóvása érdekében milyen utat kell választaniok. Hasonló számításokat lehetne elvégezni azzal kapcsolatban, hogy *az anyagok szállítását is érdemes sokkal nagyobb elővigyázatossággal végezni.* Tudjuk, hogy a szállításnál az anyag dobálása, rajta való járkálás az anyagon repedéseket idéz elő és ezek a repedések a vállalat eredményszámláját az új árrendszerben sokkal nagyobb mértékben rontják, mint eddig.

Amint a felhozott példák mutatják, az új rendszer tényleg lehetővé teszi a termelés színvonalának az emelését, főleg a minőségi termelés és a jobb anyagkihasználás elérése tekintetében. Hogy azonban termelési színvonalunk emelkedjék, az ezentúl is a vállalatok jó munkájától és a célirányos vezetéstől függ. Az új árrendszer tehát

csak előfeltételeket biztosit

de ezt a keretet a mi jó munkánkkal kell kitöltenünk az anyagi érdekeltség elvének érvényesítésével. Fel kell figyelnünk arra is, hogy amennyire az új árrendszer a jól dolgozó vállalatok munkáját a gazdasági eredmény lényeges javulásával fogja kimutatni, ugyanannyira *az anyagpazarló technológiával dolgozó vállalatok eredményét sokkal nagyobb mértékben fogja rontani, mint eddig.*

Stróbl Kálmán
főosztályvezető.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hősi küzdelem az árral

A dunaártéri erdőgazdaság dolgozói megmentették az árterületi faanyagot

A két év előtti nagy nyári árvizet meghaladó méretű jégár hömpölygött végig a Duna magyarországi szakaszán. *Különösen súlyos volt a helyzet hosszú napokon keresztül a dunaártéri erdőgazdaság területén,* Fajsztól és a Sió torkolatától egészen az ország határáig. *Hét-nyolc váratlan gátszakadás,* vízbetörés árasztotta el a partmenti, sőt a Duna árterétől messzebbfekvő területeket is. A dunaártéri erdőgazdaság dolgozói *idejében felkészültek* a nehéz feladatokra, hősi küzdelmet folytattak a zuhogva áradó jeges vízzel és *mindent megtettek, hogy az embereket és az értékeket mentsék,* biztosítsák. *Mintegy 35 ezer köbméter kitermelt faanyagot, nagyrészt iparifát rönk-koszorúkkal rögzítettek,* a tüzifát ugyancsak három-négy méter magas rakatokban drótokkal biztosították. Ezt az előzetes munkát tőmelletti, közbensőrakodói és feladóállomási helyeken is elvégezték. *A rönkkoszorút élőfához vagy tuskóhoz rögzítették* és a kitűnő, gyors és pontos munka az eddigi jelentések szerint eredményes is volt: a kitermelt faanyagban számbajöhető kár ezeken a területeken nem esett.

Ott viszont, *ahol váratlan gáttörés következett be, a tárolt anyag egy része szétszóródott.* Különösen Karapancsánál mintegy négyezer köbméter anyag került víz alá, a gyorsabb sodrású részeken bizonyára nagyobb távolságba is elvitte az áradat, de remélhető, hogy a határmenti fiatal tölgyesekben és gyérítés alatt álló egyéb állományokban fennakad.

Mutatja a dunaártéri erdőgazdaság komoly helyzetét — ami további munkájára is nyilvánvalóan rányomja majd a bélyeget — hogy *három erdészetet kellett új székhelyen elhelyezni.* A pörbölyi erdészet Bajára, a bátaszéki erdészet Bátaapátira, a karapancsai erdészet székhelye Hercegszántóra került.

A vadállományt hirtelen jégárbetörések következtében több helyen súlyos kár érte. Különösen a gemenci erdő vadjaiban volt nagy a pusztulás. A karapancsai erdő vadjai a víz elől elmenekültek és megvan a remény, hogy az ár levonulása után megszokott területükre visszatérnek.

Igen sok kár érte *az erdészeti épületeket.* Ezeknek egy része már a két év előtti nagy áradásban is többkevesebb kárt szenvedett. Erdészlakások, fogatos lakások, istállók, munkásszállók helyrehozatalát és javítását kell sürgősen megindítani. Igen nagy feladat a megbolygatott erdészetek munkájának és folyamatos adminisztrációjának helyreállítása is.

Erdélyi János igazgató fáradhatatlanul és nagy eréllyel irányította az előzetes biztosítás, majd a mentés munkáját. Minden rakodót minden erdészkerületet számontartott. Jóformán nem volt embere, akinek sorsáról, hollétéről ne tudott volna. Jól meg volt szervezve, hogy *a jelentések minden veszélyeztetett pontról azonnal befussanak,* a vadállományról, az egyes helyeken levő gépekről, a tanyahajókról éppen úgy pontos képet tudtak adni az erdőgazdaság központjában, mint a faanyag és az épületek sorsáról.

— *Az eddigi munkák során* — mondja Erdélyi igazgató — *mindenki hősiesen helytállt.* Alig tudok kiválasztani valakit, akit külön ki lehetne emelni. *Novák* László karapancsai erdészetvezető negyed-ötödmagával még akkor is kitartott, amikor már a veszélyeztetett területet kiürítették. *Major* András erdész, *Marton* Lajos erdész, *Varga* János adminisztrációs vezető a végsőkig dolgozott, hogy az erdészet értékeit, iratait átmentsék. Ugyancsak kivette a részét a mentés munkájából *Barabás* Ferenc pörbölyi erdészetvezető, *Tóth* István adminisztrációs vezető. A mellékág megcsúszott jegén erdésztársaik mentésére egymást derekukon drótkötéllel biztosítva indultak el és a kitűzött feladatot el is végezték.

— Az erdészek általában csak akkor hagyták el a lakásaikat, amikor a hatósági kiürítésre került sor. A központi dolgozók éjjel-nappal szolgálatban voltak, mindenki nyugodtan és természetesen indult a veszélyes zónába, ha arra szükség volt. *A bajai műhely napokon keresztül csak evezőket gyártott* a katonaság és az önkéntes mentőosztagok számára.

— Munkánk folyamatosságának helyreállítása érdekében — fejezi be Erdélyi elvtárs gyors tájékoztatóját — *elsősorban csónakokra van szükségünk, legalább 80—100 darabra,* hogy a szétszóródott anyagot visszairányítsuk magasabb helyekre.

A hárosiak megvédték üzemüket az árviztől

A jeges áradás a Hárosi Falemezművek rönkterét, anyagterét és üzemeit is elöntéssel fenyegette. A vállalat vezetői már jó előre árvízvédelmi tervet csináltak és hozzáláttak a védőgátak építéséhez. Az árvízvédelmi munkában az üzem csaknem valamennyi dolgozója, beleértve az irodai alkalmazottakat is, résztvett. Húsz óra alatt elkészült a védőgát. Nagy segítséget nyújtott a munkában a honvédség, amely földgyalut bocsátott az üzemi dolgozók rendelkezésére, a kerületi tanács pedig dömpereket irányított az üzembe. Reflektorfény mellett egész éjszaka folyt a munka. Róth Károly elvtárs, az üzem igazgatója több mint egy hétig, amíg az árvízveszély fennállt, el se hagyta az üzemet. A gátépítésben élenjárt Niver György üzemvezető, aki majd minden éjszaka kint tartózkodott az üzemben és vezette a védekezési munkálatokat. Az ideiglenes gát építésében nők is részvettek, közülük különösen Stockbauer Istvánné tűnt ki. A férfiak közül Kállóczi elvtárs, Stefán Márton, Katanics István végzett kiemelkedő munkát.

Az adonyi vasutasok hőstette

A FÜRFA adonyi telepét március elején elöntötte a jeges ár. A telep dolgozói nagy előrelátással és igyekezettel mintegy 3500 köbméter faanyagot mentettek már addig száraz területre, csupán 350 köbméter anyag maradt a telepen, azonkívül 29 megterhelt vagon mintegy 870 köbméter faanyaggal. A jeges ár az ottmaradt faanyagot és a 29 vagont elöntötte. Fekete István, Szimics Szvetozár, Király Sándor, Határ Sándor, Ács Sándor, Pocok József, Debreceni Árpád, Fodor Ferenc, Bencsik József, Pató András, Baloga Béla a jeges ártól sem riadtak vissza, azonnal a faanyag mentésére indultak. De még náluk is jobban kitüntette magát Fritz Pál telepvezető, Nagy József párttitkár és a nem régiben kormánykitüntetést kapott Csirinyi Miklós, akik szinte éjjel-nappali munkával, életüket kockáztatva mentették a faanyagot.

Egy méteres víz borította már a 29 vagont is, amelyek fenyőfűrészáruval voltak megrakva. A MÁV dolgozói látva a fennálló veszélyt a sokhelyütt kimosott pályatesten kivontatták a mintegy 40 ezer dollár értékű anyagot. A MÁV részéről ebben a hősies mentési munkában *Szabó* István főpályamester, *Dénes* András mozdonyvezető, *Buzora* Ferenc vonatvezető, *Veres* János vonalgondozó és *Polákovics* János fűtő vett részt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A műszaki fejlesztés és a korszerűbb gazdálkodás problémáiról tárgyalt a MEDOSZ Központi Vezetősége

Boross Gergely elvtárs, a MEDOSZ elnökének vezetésével a MEDOSZ Központi Vezetősége részletesen foglalkozott a Párt Központi Vezetőségének és a Minisztertanácsnak a mezőgazdaság fejlesztéséről szóló határozata kapcsán végzett szakszervezeti munkával. Beszámolójában Boross elvtárs rámutatott arra, hogy az 1955-ben szervezett éves versenyek hozzájárultak a mezőgazdasági és erdészeti üzemekben a termelési tervek teljesítéséhez, a jövedelmezőbb gazdálkodás kialakításához. A beszámoló és a vita elsősorban a műszaki fejlesztés és a korszerű gazdálkodás problémáit tárgyalta.

Az erdőgazdaságok részéről *Sághy* István, az északmátrai erdőgazdaság főmérnöke szólalt fel a vita során. Hozzászólásában bevezetőleg felhívta a figyelmet arra, hogy éppen most folyik valóban hősi küzdelem az erdőgazdaságok területén abból a célból, hogy a dolgozók téli tüzelőellátását biztosítsák, továbbá., hogy a fülledékeny iparifát mielőbb a fűrész- és lemezipari üzemekhez juttassák. Ugyancsak most folyik a novemberi párthatározat szellemében, valamint az országgyűlés novemberi ülésszakán elhangzottak alapján a fának, mint egyik legfontosabb nyersanyagunknak, fokozott megbecsülését célzó intézkedések megvalósítása. *Hivatkozott Tömpe István elvtárs országos erdészeti főigazgató tanulmányára,* mely a népgazdaság faellátásának egyes kérdéseit vetette fel.

Foglalkozott a szakszervezeti szervek, üzemi bizottságok feladataival ezen a téren, hogy részben az iparifakihozatal fokozásával, részben az erdőgazdaságok gépesítési törekvéseinek támogatásával segítsék elő, hogy az erdőgazdaságfejlesztési határozatban lefektetett célkitűzések a második ötéves terv folyamán megvalósuljanak. Majd a következőképpen folytatta:

„Ugyancsak figyelemreméltó erdőgazdaságainknak az a törekvése, hogy a sarangolt tűzifaválaszték termelése terén is selejtmentes munkára törekednek. A fatermelés terén a „selejtgyártás" egyik formája a lazán berakott, hiányosan sarangolt tűzifa termelése. Az északmátrai erdőgazdaság ezt a visszaélést a szakszervezeti szervekkel együttműködve már decemberben úgy igyekezett megszüntetni, hogy a tömör köbméterből visszaszámított tűzifasúly alapulvételével minden munkahelyen súlyméréseket végeztek a termelő munkások bevonásával és így a dolgozó maga láthatja, és győződhet meg, hogy selejtmentes munkát végzett-e vagy sem, s azonnal van módja a hibát kiküszöbölni." Természetesen itt óvakodni kell attól, hogy a tűzifasúly megkövetelése az iparifa rovására történjék, sőt a tűzifa rovására minél több értékes iparifát hozzunk ki. Ennek érdekében, hogy a dolgozók anyagilag is érdekeltek legyenek a selejtmentes termelésben és az értékesebb iparifa előállításában, az északmátrai erdőgazdaság például mintegy 11 ezer forint céljutalmat tűzött ki a fatermelők, bemérők, körületvezetők és erdészetvezetők részére. *Javasolta, hogy a MEDOSZ országos viszonylatban is vizsgálja meg a selejtmentes termelés ilyen lehetőségeit.*

Foglalkozott az évek óta sok vitára okot adó gallyfakérdéssel is, amelyet legutóbb az országos erdészeti főigazgató utasítása rendezett. Az erdészeti dolgozók nagy tömege helyesléssel fogadta a 10/1956. OEF számú utasítás intézkedéseit és ennek végrehajtása több millió forintos bevételi többletet jelent a népgazdaságnak. Ezzel kapcsolatban *javasolta, hogy a szakszervezeti szervek kapcsolódjanak be a felvilágosító munkába, mert akadnak még olyanok, akik a gallyfakérdésben tett rendelkezéseket félremagyarázzák.*

Befejezésül még két javaslatot tett: egyrészt hogy az alsóbb szakszervezeti szervek adjanak segítséget széleskörű tömegmozgalom kifejlesztésével az erdőgazdaságok országfásítási feladatainak végrehajtásához, másrészt, hogy a szakszervezeti szervek kísérjék figyelemmel a maguk területén az erdőgazdasági termelés fejlesztéséről szóló MT határozat megvalósításának menetét.

Javítás nélkül — 1242 köbméteres teljesítmény

A gépesített fakitermelő brigádok versenyében a legutolsó értékelés szerint a második helyen áll *Vass* Mihály motorfűrészes brigádja, az északmátrai erdőgazdaság legjobb brigádegyüttese. Vass elvtárs Ásotthalmán végezte el a motorfűrészkezelői tanfolyamot. A munkát múlt év október elején kezdték el *Bíró* István segédkezelővel és a brigád többi tagjaival *Csortos* András, *Sedulyák* Sándor, *Csortos* János, *Schmidthauser* József *és Szlovnecsák* Antal fatermelő munkásokkal. Kezdetben sok nehézséggel küzködtek, de Vass elvtárs hamarosan eloszlatta a vele dolgozó brigádtagok kétségeit. Már az első hónapban *850 köbméteres teljesítményükkel* hívták fel magukra a figyelmet, majd novemberben *875 köbmétert teljesítettek.* Amikor csatlakoztak a keletbükkiek felszabadulási versenyfelhívásához, a brigád úgy szervezte meg a munkát, hogy *a kiesési időt csökkentsék és az egyes munkafázisokat mindig ugyanaz a dolgozó végezze.* Így Csortos András sarangol, Schmidthauser József a döntésnél segédkezik és a darabolásnál emelget, Sedulyák Sándor, Csortos János és Szlovnecsák Antal hasogat, gyűrűz, kérgez és gallyaz. Ezzel a szervezéssel és a munkaidő jobb kihasználásával *decemberben már 925 köbmétert teljesítettek és 216 összes üzemórából 192 hasznos üzemórát értek el.* Januárban pedig *200 hasznos üzemórát teljesítettek és ez volt az összes üzemóra, javítási órájuk nem volt és a kitermelt mennyiség 1242 köbmétert tett ki.* Magas teljesítményük elérésében fontos szerepet játszott, hogy a *gépet példásan tartják karban*

A Vass-munkacsapat darabol és a gép karbantartását végzi

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fák Hete: április 8—14.

Idén április második hetében kerül sor az immár hagyományos Fák Hete megrendezésére. Az erdőgazdaságok feladata, hogy mindenhol vegyék fel a kapcsolatot a községi tanácsokkal. Évről évre növekszik a jelentősége a Fák Hetének. Hiszen a második ötéves terv csaknem háromszoros erdősítést és fásítást ír elő.

Vegyék igénybe az erdőgazdaságok mindenhol a tömegszervezetek segítségét. A DISZ-t, az MNDSZ-t, a szakszervezeteket kapcsolják be a végrehajtásba. Érjék végre el, hogy ne legyen egyetlen olyan község se, ahol nem tartják meg a Fák Hetét. Gondoskodjanak arról, hogy ne csak néhány csemete vagy suháng többékevésbé ünnepies elültetésében merüljön ki az akció, hanem tudatosítsa a fásítások védelmének, a fásítások további ápolásának fontosságát.

Azok az erdőgazdaságok járnak el helyesen, amelyek nem csak a maguk dolgozóit állítják be előadások tartására, hanem bekapcsolják a mezőgazdasági szakembereket, az állami gazdaságok, a gépállomások agronómusait, mert ezeknek a segítségével maradandóbb eredményeket tudnak elérni.

DISZ-ünnepség a FÁK HETÉN

Az OEF Disz-csoportja az immár hagyományossá vált „Fák Hete" tiszteletére elhatározta, hogy a budapesti erdőgazdaság területén rövid ünnepséggel egybekötve fásítást, ezen túl pedig a fásított terület állandó ápolását vállalja. A fásítás végrehajtásához az OEF Disz-csoportja mozgósítja a budapesti erdőgazdaság, az Erdőkémia, az Erdőgazdasági szállító Vállalat, az Erdőgazdasági Tervező Iroda, ERTI, Fürfa; Erdőrendezési Intézet 1. számú kirendeltségének fiataljait, ezenkívül az egyetemistákat, főleg az Agrártudományi Egyetem hallgatóit.

Az OEF Disz-fiataljainak vállalása követésre méltó. Reméljük, hogy az erdőgazdaságok fiataljai hasonló módon fásítások végrehajtásával és fásítási ünnepségek megtartásával segítik elő a „Fák Hete" célkitűzéseit annak érdekében, hogy minél szélesebb tömegeket mozgósítsanak a fásításokra, a fásítások megvédésére, országunk erdőállományának növelésére.

Az *Erdőgazdaság* szerkesztő bizottsága az OEF Disz-csoportjával együtt felhívja az erdőgazdaságok Disz csoportjait, hogy a Fák Hete tiszteletére tett felajánlásaikról, munkájukról tudósítsák a szerkesztőséget, hogy erről az erdőgazdaság következő számaiban részletesen beszámolhassunk olvasóinknak. Reméljük, hogy fiataljaink az elmúlt időszakokhoz hasonlóan példamutatóan fogják kivenni részüket a Fák Hete munkáiból, amihez mindannyiunknak eredményes, jó munkát, sok sikert kívánunk.

Igen kitűnő üzemi híradót adott ki februárban a budapesti erdőgazdaság. A *„Zöldövezet"* négy oldalán felszabadulási versenyvállalás, a terveljesítések állása mellett bőséges helye van képes és szöveges szakmai oktatásnak. Ügyes cikk foglalkozik a hivatali munkafegyelemmel. Sebők Mihály melléktermékelőadó az élenjáró dolgozók munkamódszereiről ad összefoglalást. Van a lapban sporthír, bírálat, kis riport. Érdemes tanulni a munkamódszerükből!

ÜZEMI ERDŐMŰVELÉSI FELADATOK

megoldására is nyilvánvalóan rövid idővel fogunk az idei tavaszon rendelkezni. A feladatok elvégzésére mégis teljes erővel fel kell készülnünk, hogy a tervezett telepítések, erdőfelújítások ne szenvedjenek hátrányt. Ugyanígy a későbbi tervek és a minőségi csemetekihozatal érdekében gondoskodni kell arról, hogy a csemetekerti vetéseket mindenhol minél hamarabb befejezzék, mert itt minden késlekedés a csemetekihozatal rovására mehet.

Az új faárak

kérdésével foglalkozik Az Erdő márciusi számának vezető cikkében *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes. Cikkében részletesen elemzi a Minisztertanács rendelete alapján felemelt termelő árak jelentőségét a fakitermelés szempontjából. *„Az erdőgazdaságok eszerint* — írja — *minden értékesített köbméter iparifa után 219 forint nyereségre tesznek szert, minden köbméter értékesített tűzifa pedig 94,50 forint veszteséget jelent a számukra."* Majd a tanulmány végén: *„A választékbemérő munka döntő jelentőségű. Alapjában véve a hossztolásnál, a minősítésnél dől el, hogy a ledöntött fából kihozzuk-e azt a maximális mennyiségű iparifát, amit az egyáltalán kiadhat. A faáremelés után mostmár lényegében a hossztolásnál, a minősítésnél dől el: eredményjavulással vagy eredményromlással dolgozik-e az erdőgazdaság."*

89 millió csemete, 2,5 millió suháng országfásitásra

Amint az időjárás megengedi, teljes erővel megindulnak a tavaszi erdősítési és országfásítási munkálatok. A legkomolyabban kell felkészülni erre a munkára, mert könnyen lehet, hogy a hosszantartó hideg tél után csak egészen rövid idő áll majd rendelkezésünkre, hogy a fásítási terveket végrehajthassuk. Fel kell készülnünk a legnagyobb gonddal a csemetekiemelésre, a csemeték szállítására. Az erdőgazdaságoknak úgy kell ezt a kérdést tekinteni, hogy ne tegyenek különbséget az üzemi és az országfásítási feladatok között. Foglalkozzanak már most — sőt már régen el kellett volna kezdeni — a fásítókkal, a legeltető társulatokkal, a termelőszövetkezetekkel.

A csemeték szétosztása már megtörtént. Nyolcvankilenc millió csemete, 2,5 millió suháng áll rendelkezésre, hogy az országfásítás tavaszi terveit végrehajtsuk. Az erdőgazdaságok tudják, hogy milyen fafajokból vannak csemete feleslegek. Elsősorban ezeket a feleslegeket kell elhelyezni. Még mindig bővében vagyunk lúcfenyőnek; a tavalyi nagysikerű lúcfenyőszétosztási akciót folytatni kell. Remélhetőleg a már csak 7 millió rendelkezésre álló lúcfenyő csemete tartalékot a tavaszi idényben el tudjuk helyezni.

A fásítási és erdősítési munkák sikere elsősorban az alapos és körültekintő felkészüléstől függ!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

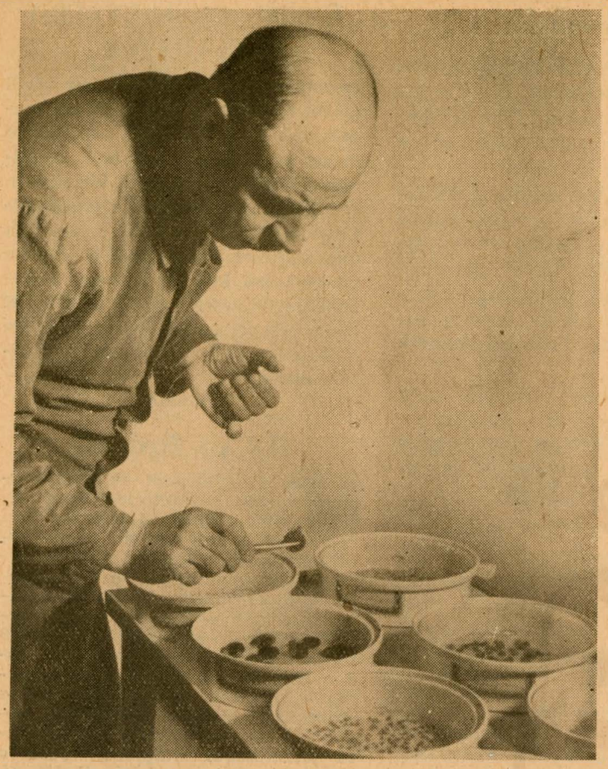

Danszki István, a mendei csemetekert vezetője a tavaszi vetések előtt kísérleti próbacsíráztatásokat végez. A képen a vasfa magjának csírázását ellenőrzi.

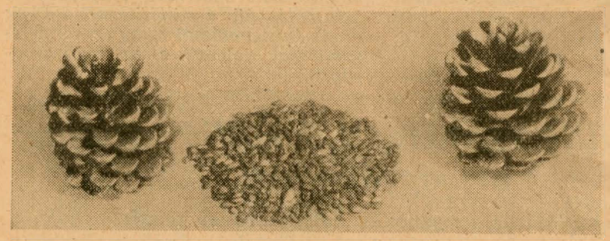

A mendei erdészet csemetekertjében van a magpergető üzem. A feketefenyő tobozok bőséges magtermést adnak.

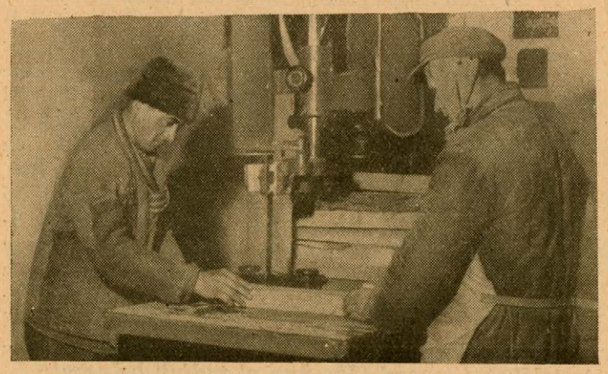

Három szalagfűrész gyártja a parkettafrízt tűzifából Pusztavacson. A szalagfűrészesek versenyében Pap Ferenc szalagfűrészkezelő és Szeibert Ferenc segédmunkás jár az élen 130 százalékos átlagával.

A MINISZTERTANÁCS ÉS A SZOT VÁNDORZÁSZLAJÁNAK ERDÉSZETI GYŐZTESE:

a budapesti erdőgazdaság

A Központi Vezetőség márciusi határozata nyomán a budapesti erdőgazdaság dolgozói jelentős eredményeket értek el 1955. második félévében. A dolgozók növekvő alkotó kezdeményezése hozzájárult a tervek teljesítéséhez és túlteljesítéséhez, előmozdította a sokoldalú feladatok észszerűsítését, az önköltség csökkentését és a termelékenység növelését. A dolgozók nagyszerű munkájáért most a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajával jutalmazták meg a budapesti erdőgazdaságot.

*

Az értékes vándorzászló odaítélése után látogatást tettünk a győztes erdőgazdaság erdészeteiben és figyelemmel kísértük azt a lelkes küzdelmet, amelyet az április 4. tiszteletére indított versenyben a vándorzászló megtartásáért folytatnak a gazdaság dolgozói. A dunaártér elöntése miatt egyes erdészetekre fokozott feladatok hárulnak, de a dolgozók a nagyobb feladatokkal is megküzdenek. Említésre méltó, hogy az árvíztől leginkább sujtott ráckevei erdészet is még az áradás előtt szárazra mentette a mintegy háromezer köbméternyi kitermelt faanyagát.

*

A biatorbágyi vasúti rakodó közelében van a budakeszi erdészet aprószerfa gyártó telepe. A telepen bordaléc, parkettafríz és jelenleg szőlőkaró készül. Két szalagfűrész dolgozik állandóan: az egyiknél Szalcer József és Tokodi Imre, a másiknál Grampsch Lajos és Békefi Ferenc igyekszik versenytársát túlszárnyalni. Naponta 1200—1400 szőlőkarót gyártanak s a fűrészgépkezelők legutóbbi napi keresete megközelítette a hatvan forintot.

*

A budapesti erdészet lőrinci kerületében 1951. óta csaknem 510 holdon ültettek új erdőt. Kirkovits Gyula kerületvezető erdész nagy gondot fordít a meglévő erdők gondozására. Jelenleg is harminckéttagú munkacsapat végzi az akácosok tisztítását, Nagy Károly munkacsapatvezető irányítása mellett. Eddig mintegy tizenkét hektáron fejezték be a tisztítást. A lőrinci kerületben az év első három hónapja alatt nagyobb területen végezték el a zöldövezet fásítási munkáját is. A kedvező napok kihasználásával megközelítően huszonegy hektár zöldövezeti területen erdősítettek az idén tavasszal.

*

A mendei csemetekert felkészült a tavaszi munkákra. Az enyhébb napok kihasználásával már több köteg csemete áll erdősítésre készen, szakszerűen elvermelve. Danszki István, a csemetekert vezetője a tavaszi vetésekre is jóelőre gondolt: az eper, gledicsia, fenyő és egyéb magok próbacsíráztatását végzi. A próbacsíráztatás egyik eredménye, hogy a helyben gyűjtött feketefenyő magot 92—96 százalékos csírázási képességűnek találták.

A mendei csemetekertben egyébként magpergető is működik. Ezideig az idén 22 mázsa tobozból pergettek magot, s ebből 130 kiló szárnyas és 60 kiló tiszta magot nyertek. A mag értékét az is növeli, hogy a tobozokat a mendei erdők feketefenyőiről szedték, s ezek szeretik és megszokták a helyi talajviszonyokat. Az üzemen is láthatni a magtermő feketefenyők alatt természetesen felújult, szépennövő fácskákat. A maggyűjtéssel és a házi magpergetéssel önköltségcsökkentési vállalásukat is teljesítik a mendei erdészek, mert az így nyert mag költsége alig éri el a felét a hivatalos árnak.

*

Tornyossy Zoltán motorfűrészes állandóan mozgásban van. A napokban érkezett Ráckevéről Pótharasztpusztára, hogy elvégezze a mintegy tizenhárom hektáros akácos döntését és darabolását, — máris azt számolja, hogy egy másik erdészetben háromezer köbméteres termelés várja. Szívesen dolgozik a motorfűrésszel, mert a keresete mindig fölötte van a havi ezerkétszáz forintnak. Azonkívül a gazdaságnál törődnek az ügyes, igyekvő dolgozókkal. Tornyossy elvtársnak most az okoz gondot, hogy nincs megfelelő lakása s ideje sincs, hogy utánajárjon. Kollányi Antal, az erdőgazdaság főmérnöke megnyugtatta, hogy kap megfelelő lakást a gazdaságtól, csak dolgozzon tovább nyugodtan és szorgalmasan.

*

Pusztavacs egy-két esztendő alatt komoly erdészeti központtá fejlődött. A pusztából nőttek ki szinte az új épületek, amelyekben a javítóműhely, a kovács- és bognárműhely, a szalagfűrészek és a különféle gépek kaptak elhelyezést. Különösen a gépek azok, amik rövid idő alatt megszokottá váltak a környéken. A hatalmas lánctalpas vontatók, amelyeket a tavalyi mezőgazdasági kiállításon láthattunk a német ipar termékeként, ma Pusztavacson végzik a közelítést. A gépjavító műhely előtt pedig különféle traktorok, ekék, kultivátorok sorakoznak, amelyeket Domonics Rudolf és Misinszki István szerelők készítettek elő a tavaszi munkára. Az erdőgazdaság a telep közelében családi lakások építését is tervbevette.

*

A budapesti erdőgazdaság különleges helyi feladatok megoldásán is fáradozik: meg kell valósítania Nagy-Budapest zöldövezeti tervét. Új erdőket, parkokat kell varázsolnia a sziklás és füves kopárokra. Ez a nagy feladat a zöldövezeti fásító erdészetre hárul. A zöldövezeti fásító erdészet az egyik budai erdőben „Nemzeti Park" létesítését is tervezi. A Parkban a természet szépségén kívül a szórakozás megannyi lehetőségét meg lehet találni majd.

*

Ismételten ki kell emelni az erdőgazdaság vezetőinek azt a törekvését, hogy elsősorban a dolgozók szociális helyzetén igyekszenek segíteni. Ezek közé tartoznak a már említett lakásépítések, de ezek közé sorolható többi között például, hogy Pusztavacson a műhelyépületekkel egyidejűleg korszerű zuhanyozót és fürdőt is építettek és megszervezték a központi vízellátást is. A vízvezetéket a házilag készített víztorony táplálja. A fogatgazdaságnál az istállók mellett pihenő és melegedő szolgálja a fogatosok kényelmét, rádió szól a melegedőben és állandóan forr a tea. Csak néhány példa, de jellemző. A sokoldalú gondoskodás segíti és serkenti a gazdaság szorgalmas dolgozóinak munkakedvét.

Több helyen segíti a motorfűrész a budapesti erdőgazdaságban a fakitermelési terv teljesítését.

Fakitermelés Pótharasztpusztán motorfűrésszel. Csaknem 13 hektár akácos döntését és darabolását végzi Tornyossy Zoltán gépkezelő

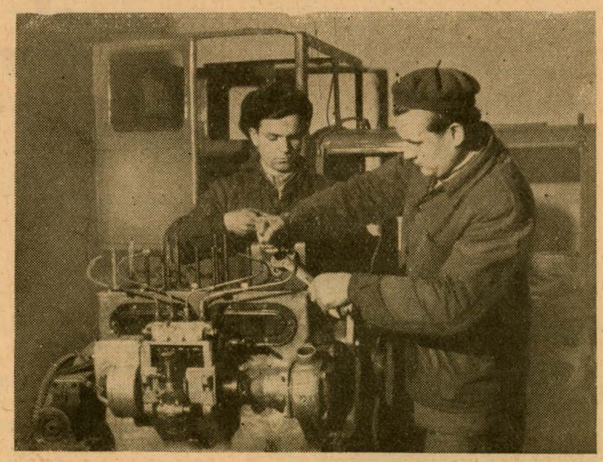

A pusztavacsi géptelepen a tavaszi munkákra készítik elő a traktorokat, ekéket, egyéb erdőművelési gépeket. Képünkön Domonics Rudolf és Misinszki István szerelő a DT-413-as lánctalpas traktor motorját javítja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gépi fagyártmánytermelés a kaposvári rakodón

A középsomogyi erdőgazdaság kaposvári erdészetének kaposvári MÁV rakodó területén az elmúlt hónapokban fokozatosan kiépítették a gépi fagyártmánytermelés menetét. Ma már mintaszerűnek mondható kis üzemmel rendelkeznek, ahol nyersolaj motorral hajtott vízszintes keretfűrész vágja fel a rönköket, vilannyal meghajtott szalagfűrész és motoros csörlővel hajtott körfűrész segítségével gyártanak cser-sörösdongát, szőlőkarót, nyers frízt, bányaszéldeszkát és igen jól értékesíthető rekeszsarkokat.

A szalagfűrész és a körfűrész munkában

A kis rakodói üzemrész keletkezésének története is igen érdekes. Csaknem egy év előtt, az elmúlt gazdasági év harmadik negyedében, váratlanul nagyobb cserdonga gyártási feladatot kapott a középsomogyi erdőgazdaság és nagy gondban voltak, miképpen oldják meg a termelést. Ekkor *váratlanul* egy szalagfűrész érkezett Budapestről; a kaposváriak maguk sem tudták, hogy miért és hogyan, *állítólag még a megyei egyesülések időszakában tervezték be ezt a szalagfűrészt és három esztendővel később az szerencsésen, éppen a legjobb időpontban megérkezett.*

Ahogy ezt beállították, már kedvet kaptak a gépi fagyártmánytermelés minél jobb szervezéséhez, megyeszerte felkutatták az üzemen kívülálló, sokszor már csak ócskavasnak kezelt gépeket. Így bukkantak egy öreg Diesel-motorra, így tettek használhatóvá egy kivénhedt csörlőt és a rönkök hasogatásához találtak egy már divatjamúlt, de erre a célra megfelelő horizontális gattert. Találtak egy mesterembert, aki elvállalta, hogy a rozsdás, össze-vissza görbült keretfűrészt üzemképessé teszi és rábízták a munkát azzal, hogy egy évre el is szerződik a gép mellé. A keretfűrész most már kitűnően működik. Ma már ott tartanak, hogy *a fűrészlapokat saját hegesztőjükkel tartják karban és „szinkron-terveken" törik a fejüket,* mert egy második körfűrészt készülnek beállítani, hogy a gatter kapacitásával a további feldolgozást jól összehangolják.

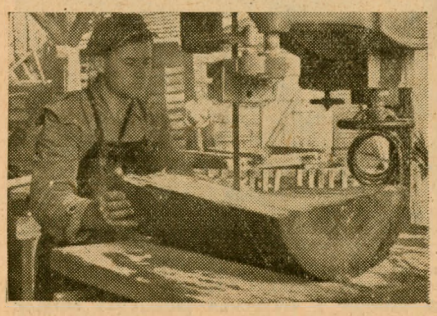

Schutt József szalagfűrészes

Horváth Ferenc rakodókezelő az új gazdasági évben már kizárólag csak ezt az üzemrészt vezeti, *példás rendet tart:* az „anyagtéren" dongák, frízek, kerékküllők, bányaszéldeszkák sorakoznak. Az egész szervezés *Radics* László fahasználati csoportvezető érdeme. A szervezés során a dolgozók lelkesedését is fel tudták kelteni. Az eredmények világosan mutatják az együttes munka sikerét: *Schutt* József szalagfűrészes, *Schneider* József körfűrészes állandón 140 százalék körül teljesíti a normát. *Kiss* Istvánné a körfűrészen dolgozó segédfűrészes ugyancsak eléri ezt a színvonalat. Összesen 11 dolgozó van az üzemrészben, de máris megoldották számukra, hogy *étkezőjük és öltözőjük* legyen, sőt a szomszédos iparvállalatnál biztosították a munka utáni *fürdés* lehetőségét.

A mennyiségi és minőségi eredményeknek megfelelően *a pénzügyi mérleg is kedvező* annál inkább, mert minden hulladékot, a fűrészport is száz-százalékosan tudják értékesíteni. A gazdasági év első negyedében 86,474 forint nyersbevételt értek el, ezzel szemben 64,731 forint volt a termelés közvetlen költsége. Egy negyedév alatt összesen 171 köbméter gömbfát dolgoztak fel, ennek 72,25 százaléka volt a késztermék, 20,20 százaléka a hulladék, 4,80 százaléka a fűrészpor és mindössze 2,75 százalék a termelési apadék. A kiváló eredmény *a hazánkban járt lengyel fűrészes szakemberek elismerését is elnyerte.*

Közel egymillió forintos termelési érték fenyőmagból

A fenyőcsemete termelés fontosságának ismeretében az északkiskunsági erdőgazdaságban 1955—56. gazdasági év folyamán már 1250 q feketefenyő és 200 q erdeifenyő toboz gyűjtését és pergetését terveztük. Okultunk az elmúlt év hiányosságain a tobozgyűjtés szervezetlensége és az alacsony magkihozatal tekintetében és az 1955. szeptemberében kidolgozott műszaki fejlesztési tervünkben már rögzítettük azt a műszaki szervezési megoldást, amelynek segítségével biztosítani tudjuk az időben való begyűjtést, kipergetést, valamint az eddiginél magasabb magkihozatalt.

Így például *megoldottuk a korona külső részén termett tobozok leszedésének problémáját* 5 méter magas kétágú létrák segítségével. Jól beváltak a bugaci erdészetnél készített és alkalmazott 8 méter hosszú keskeny és könnyű létrák is. Jelenleg pedig asztalos- és bognárműhelyünk *egy tűzoltórendszerű könnyű tolólétrát állít elő,* amelynek segítségével 15—20 méter magasságból is le tudjuk majd szedni a tobozokat.

Az alapos felkészülés tette lehetővé, hogy a kiskunsági erdőgazdaságban *január 23-ig, a nagy hideg beállta előtt már begyűjtöttük az előirányzott 1450 q mennyiséget,* míg tavaly — bár április elején is folyt a gyűjtés — az előirányzott mennyiséget nem értük el. A kecskeméti erdészet járt az élen 132 százalékos teljesítéssel. Kitűnt *Tamási* János, *Bori* János, *Porvan* János és *Molnár* János munkacsapata.

Bár az előirányzatot teljesítettük, *folytatjuk a gyűjtést és Április 4. tiszteletére 2000 q-ás mozgalmat indítottunk.*

További nagy eredmény, hogy *a január végéig begyűjtött hatalmas mennyiséget március 5-ig teljes egészében kipergettük,* holott tavaly még április végén is pergettünk. A kihozatalunk is lényegesen emelkedett a tavalyival szemben. Számításaink szerint végeredményben tobozgyűjtési és pergetési idény befejeztével *közel 1 millió forintos termelési értékkel számolhatunk,* amit körülbelül 450 ezer forint termelési költség fog terhelni. A termelési érték megfelel mintegy 5 ezer köbméter faanyag termelési értékének.

A kitermelt fenyőmag mennyisége meghaladja a saját szükségletünket, *tudunk tehát a szomszédos erdőgazdaságok szükségleteiről is gondoskodni, ezen felül exportra is gondolhatunk.* Az idei pergetésű feketefenyőből *eddig 5 q-t exportáltunk Ausztriába.*

Marton Tibor
főmérnök

Az üzemi kollektív szerződések

jelentőségével foglalkozik a Társadalmi Szemle most megjelent második számában *Pécsi* Ferenc. A tanulságos tanulmány összefoglalóan megállapítja, hogy *„az 1956. évi kollektív szerződések végrehajtásánál jobban kell tudatosítani azt a tényt, hogy a kollektív szerződés olyan kétoldalú kötelezettség, melyben igen nagy a dolgozók felelőssége is."*

Ugyanebben a számban találjuk *Soós* Gábor földművelésügyi miniszterhelyettes cikkét *a mezőgazdasági termelés gépesítésének főbb kérdéseiről,* s ez szintén sok hasznos tanulságot tartalmaz erdőgazdasági vonatkozásban is.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

I. Az „MRP" MOTOROROS LÁNCFŰRÉSZ szerkezeti leírása, működése és üzeme

(4. folytatás)

B.) A motorfűrész fűrészelő részének további részei:

1. tengelykapcsoló az áttétellel, 2. vezetőlemez, 3. fűrészlánc, 4. hajtó- és vezetőkerék, 5. láncfeszítő és olajozó szerkezet, 6. védőléc.

1. A tengelykapcsoló és az áttétel a forgattyúházhoz négy csavarral és anyával hozzáerősített áttételszekrényben van elhelyezve. A motort nyugalmi helyzetéből terheléssel elindítani nem lehet. Ahhoz, hogy a fűrészláncot mozgatni, sőt fűrészelő munkát végezni tudjon, már előzőleg bizonyos fordulatszám szükséges. Ezért kellett a motor és az áttétel közé olyan szerkezetet közbeiktatni, amellyel a motor és a fűrészelő rész közötti kapcsolatot indításkor, általában a motor alacsony fordulatszáma esetén meg lehessen szüntetni. Ez a szerkezet a tengelykapcsoló, amelynek előbbi feladaton kívül még nehezebb feladatokat is meg kell oldania. A fűrészlánc megindulása pillanatában a gyorsan forgó forgattyústengelyt össze kell kapcsolni a még álló fűrészelőrésszel. Ha ez a kapcsolat hirtelen következne be, egy rántás után a motor megállna, az egész mechanizmust pedig káros erőhatások érnék. Ezért tehát a szilárd összekapcsolás előtt a kapcsolódó részek között kezdetben fennálló igen nagy fordulatszámkülönbséget a tengelykapcsolónak fokozatosan ki kell egyenlíteni és a szilárd összeköttetést csak ezután biztosítani. A tengelykapcsoló lényege a súrlódó felület, ezért annak állandó jó minőségére nagy gondot kell fordítani.

A tengelykapcsoló feladata az is, hogy a fűrészelő rész túlzott megterhelésekor, amikor a lánc a fába esetleg beszorul, a tengelykapcsoló megcsússzék, hogy ezáltal a láncszakadást, vagy a motor kényszerleállását megakadályozza.

A tengelykapcsolónak tehát a meghajtó motort a meghajtott fűrészelőrésztől mindig megbízhatóan szét, vagy össze kell tudni kapcsolni és ezáltal a két rész között rugalmas kapcsolatot létesíteni.

Az „MRP" motorfűrész tengelykapcsolója. ún. száraz mechanikus kapcsolómű, amely a körhagyó (centrifugális) erő felhasználásával működik. Két részből áll, a hajtó és hajtott részből. A hajtórész a forgattyús tengely csapjának hornyába szilárdan illesztett tárcsa, amelyre 5 db rúgókkal ellátott szegment van erősítve és amely a forgattyús tengellyel együtt forog.

A tengelykapcsoló hajtó része az általa meghajtandó kapcsolódobban van elhelyezve, ennek pereme a hajtótárcsa súrlódó felületét körülveszi és préselt, rézhuzallal átszőtt azbeszt-

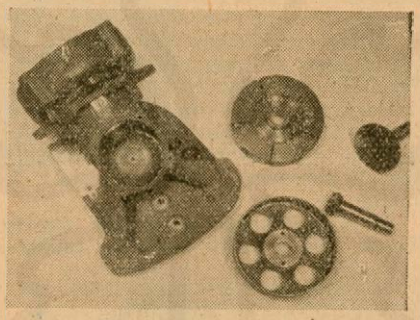

A tengelykapcsoló az áttétellel. A képen van még az elfordítható áttételszekrény, az ötszegmentes hajtótárcsa, a kapcsolódob, a kúpos- és tányérkerék.

betéttel (ferodorlemezzel) van bélelve. Egyes sorozatoknál ferodorbélést nem alkalmaztak, hanem a tengelykapcsolót közvetlen fémes súrlódásra tervezték. A kapcsolódob az áttétel kúpos fogaskerekének csapjára szilárdan illesztett.

A súrlódó felület tehát a tárcsák palástján van elhelyezve. A szegmentek (pofák) visszatartó rugói úgy vannak beállítva, hogy csak percenkénti kb. 500 fordulatnál kezd a kapcsoló működni.

Indulás után a motor alacsonyabb fordulattal jár. A forgattyústengellyel együtt forgó hajtótárcsa szegmentjei a centrifugális erő hatására szétnyílni igyekeznek, azonban alacsony fordulatszámnál a rugók ereje legyőzi a szegmentek centrifugális (körhagyó) erejét. ezért azok nem tudnak szétnyílni, így nem érnek hozzá a dob palástjához, eredményképpen a fűrészelőrész nem jöhet mozgásba.

A fordulatszám növelésekor a kapcsoló szegmentjei a nagyobb fordulatnak megfelelően nagyobb centrifugális erővel bírnak; ez már legyőzi a rugók húzóerjét, s így a szegmentek a dobhoz nyomódnak és a keletkező súrlódás következtében a dobot forgásba hozzák, miáltal a fűrészlánc megindul. A súrlódás fokozatossága és tökéletessége biztosítja a szegmentek és a dob között kezdetben fennálló fordulatszámkülönbség fokozatos kiegyenlítését, majd végül a két rész szilárd összeköttetését.

A tengelykapcsoló önműködően kapcsolja ki a meghajtást gázelvétel vagy túlterheléssel csökkentett fordulatszám esetén.

Az áttétel Klingenberg fogazású kúpos fogaskerékből és tányér fogaskerékből áll, amelyek a motor fordulatszámát 3,2 : 1 arányban viszik át a fűrészláncot meghajtó csillagkerékre. Az áttétel fogaskerekek tengelyei golyóscsapágyazásúak.

A tányérkeréknek nagyobb a fogszáma, mint a kúposkeréknek, ezért az áttétel lassító áttétel. A kúpkerék és a tányérkerék fogazása kúpfelületre van dolgozva, ezért kényes; esetleges cserélésüknél nagyon kell vigyázni, hogy csak összetartozó kerekeket építsünk össze. A fogaskerekek edzését betétedzéssel végezték, ezáltal külső rétegük kemény, míg a belső mag lágyabb és szívósabb.

Az áttételszekrény az áttétellel, vezetőlemezzel és feszítőszerkezettel együtt elfordítható és rögzíthető aszerint, hogy a motorfűrészt döntéshez, vagy daraboláshoz alkalmas helyzetbe kívánjuk hozni. Az áttételszekrény elülső része a törzstámaszban végződik. Áttételszekrényt a legjobb minőségű, félig folyékony, nyúlós, sötétzöld színű „C" olajjal (sebességváltó olaj) kell megtölteni.

2. A vezetőlemez két acéllemezből és középső betétből szegecselt vagy hegesztett kivitelben készül a fűrészlánc vezetésére két oldalt mintegy 8 mm mély horonnyal. Mindkét végén csavarnyílásokkal van ellátva, amelyeken át szilárdan, egyszerűen és gyorsan erősíthető az áttételszekrényhez, illetve a feszítőszerkezethez. A vezetőlemez mindkét végén kissé elkeskenyedik, ami a lánc sima

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

futását, valamint a fűrészlánc fogainak kellő mértékű előredőlését biztosítja. A lemez hornyai mind a négy sarkon kissé szélesebbek, a könnyebb láncfelfutás biztosítása végett. A fűrész hasznos hosszát a vezetőlemez

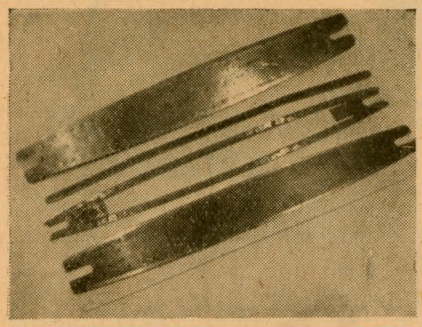

A vezetőlemez. Föntről lefelé látható: a komplett vezetőlemez, a védőléc, a betétkeret, oldallemez és a csúszóbetét.

mérete szabja meg. A vezetőlemez hossza 945 mm, a fűrész hasznos hossza 800 mm. Vezetőlemez vastagsága 6,4 mm, horonyszélessége 4 mm. A vezetőlemeznek merevnek kell lennie, mert elhajlása, vagy elcsavarodása láncszakadáshoz vezet. Ezért nemesített acélból készült, amely a szükséges szívósságot és merevséget biztosítja.

A vezetőhornyokat a lemez mindkét oldalán könnyen cserélhető, csúsztató betétek védik, amelyek ezen célra különlegesen edzettek. Használati időtartamuk kb. 300 üzemóra. Az alsó csúsztató betétek mindig hamarább kopnak, mint a felsők, különösen tökéletlen olajozás esetén, ezért még időben a vezetőlemez átfordításával meg kell azokat cserélni, az olajozásra pedig nagy gondot kell fordítani.

A motorfűrészt rendszerint leszerelt vezetőlemezzel és védőléccel szállítjuk. Felszerelésekor először a lemezt illesztjük az áttételszekrényhez, csavarjaival rögzítjük, másik végére pedig a fogantyús feszítőszerkezetet szereljük az előbbivel azonos módon. A vezetőlemez felszerelésekor különösen ügyelni kell arra, hogy a lemez olajozó nyílása a feszítő rész olajozó nyílásával pontosan szembekerüljön és a tökéletes olajozás biztosítva legyen.

3. A fűrészlánc egymással összeszegecselt és ezáltal lánccá kapcsolt acél-fogakból áll. Az egyes fogak 2 mm vastag krómtartalmú elektroacélból, míg a szegecsek krómacélból készülnek. A fogak rendkívül szívósak, felületük edzett, belső magjuk lágy. A fogakat oly módon szerkesztették, hogy kemény- vagy puhafa fűrészelésre egyaránt alkalmasak, 1—1 fűrészfogcsoportban 4 fog szerepel, éspedig a bal fűrészelőfog, jobb fűrészelőfog, egyenes bal és egyenes jobb gyalufog. A fűrészelőfogak balra és jobbra terpesztettek, feladatuk a rés jobb- és baloldalán a rostok metszése (forgácsolása), a gyalufogaké pedig a rés kitisztítása. Fűrészelőfogakat a gyár 65°-ban élesíti, míg a gyalufogakat 90°-ban. A tudományos intézetek adatai szerint keményfára a fűrészelő fogakat 75°-os, puhafára 60°-os élesítési szöggel kell élesíteni, míg gyalufogakat mindkét esetben 90°-os élesítési szöggel kell ellátni. A fűrészfog élesítés közben nem vesztheti el eredeti alakját. Ezért kizárólag csak a metsző mellélt szabad élesíteni éspedig az adott szöggel minden esetben függőlegesen. A fűrészelő és a gyalufogak magassága nem egyforma, éspedig keményfa fűrészelésére a fűrészelőfog magasságához képest a gyalufog magassága 0,5 mm-rel, puhafa fűrészelésére pedig a gyalufog magassága 0,7 mm-rel alacsonyabb kell, hogy legyen. Célszerű ezért, hogy a motorfűrész kezelője kemény- és puhafára külön láncot képezzen ki.

A gyakorlat a fűrészelőfogaktól azt kívánja, hogy vágásuk a legkisebb energiafogyasztás mellett a legsimább legyen, ezért a fogak alakja ennek megfelelően van kiképezve.

A fűrészlánc 2.466 mm hosszú, 4 milliméter vastag és 9 mm terpesztésű. Fűrészláncot a feszítővel meglazított vezetőkerékre szereljük és a vezetőlemez hornyaiba fűzve a hajtókeréken visszük át. A felhelyezett láncot a feszítőszerkezet fogantyújának elforgatásával helyes mértékre feszítjük. A lánc akkor van helyesen megfeszítve, ha két ujjal egy-kettő centiméterre középen felemelhető. *A jól élesített és megfelelő mértékkel feszített lánc alapfeltétele a sikeres motorfűrész munkájának.* A munka befejezésekor a láncot minden esetben fel kell lazítani. A fűrészlánc fűrészelő sebessége másodpercenként 7 méter.

4. A hajtókerék a tányér fogaskerék tengelyére szerelt csillag-

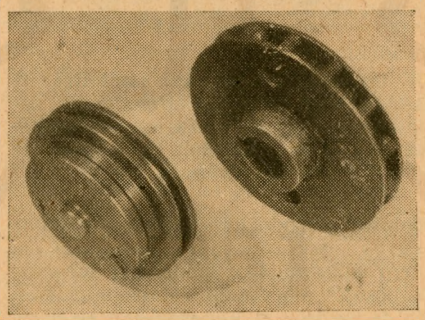

A hajtó- és vezetőkerék.

kerék, amely közvetlenül működteti a fűrészláncot. A kerék mindkét oldalán lemezekkel van ellátva, melyek a lánc lecsúszását akadályozzák meg. A vezetőkerék ugyanolyan, mint a hajtókerék, csak a feszítőszerkezet oldalán van elhelyezve. Meghajtja a fogaskerékszivattyút, részt vesz a láncfeszítésben és a végtelenített fűrészláncot a vezetőlemez hornyaihoz vezeti. A csillagkerék felületi edzéssel készült, percenként 1500-at fordul, fogainak száma 15.

5. A láncfeszítő feladata, hogy a fűrészláncot az előbbiekben már meghatározott feszültségben tartsa, hogy a lánc a kerékről ne essen le, viszont a vezetőlemez hornyain szabadon futhasson át, továbbá, hogy a láncban keletkezett lökéseket kiegyenlítse és ezzel a láncot a sérülésektől megóvja. A lánc feszítése a feszítőfogantyú elcsavarásával tör-

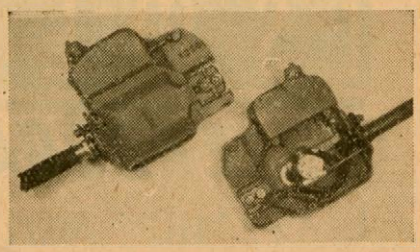

Láncfeszítő és olajozó szerkezet.

ténik. Ez a fogantyú a lánc feszítésén kívül a vezetőlemeznek a fűrészelő résben való irányítását is szolgálja. Részei: feszítőszerkezet a vezetőkerékkel, forgatófogantyú és biztosító emeltyű.

Feszítőszerkezetben a fogantyú rész a feszítőszán meghosszabbított tengelyéhez csatlakozik. A feszítőszerkezet lehetővé teszi a láncok gyors váltását és az egyenletes láncfeszültség biztosítását. A biztosító emeltyűk üzembiztonságát időszakonként ellenőrizni kell, mert megkopása esetén a láncfeszültség munka közben változhat, ami a teljesítményt lerontja.

A feszítőben elhelyezett *olajozó szerkezet* feladata, hogy a vezetőlemez hornyában sebesen mozgó fűrészlánc súrlódását csökkentse. A fűrészlánc állandó olajozást kap. Olajozó szerkezete olajtartályból, fogaskerék-olajszivattyúból és olajvezetékből áll. A fogaskerékszivattyú meghajtását a láncvezetőkerék tengelyétől kapja, két kis fogaskerékből áll, amelyek a szivattyúházban pontosan illeszkednek. A forgó fogaskerekek az olajat nyomással szállítják át a másik oldalra és az olajtömlőn, valamint a furaton keresztül juttatja el az olajat a vezetőlemezhez, illetve a fűrészlánchoz. Az olajszivattyúhoz az olaj saját súlyánál fogva folyik. Az olajozás mértéke csavarral szabályozható. A kenőszerkezet a motorfűrész fontos része és annak helyes működéséről üzem közben is több ízben meg kell győződni. A kenéshez felhasznált olajnak kiváló természetes tapadó képességűnek, alacsony hőmérséklet mellett is jó folyékonyságúnak kell lennie (vizkozitás: E/50 C°-nál 5—6).

6. A védőléc (a bal felső képen felülről második) elsősorban a gép kezelőjét védi láncszakadáskor az esetleges sérüléstől, valamint megóvja attól, hogy bármely testrészével a mozgó lánchoz érjen. Ezért üzem közben a védőlécnek mindig felszerelt állapotban kell lennie. Hossza 910 mm, szélessége 20 mm, vastagsága 5 mm, azért, hogy a fűrészeléskor könnyen mozoghasson a résben.

Az „MRP" motoros láncfűrész súlya 40 kg.

(Folytatjuk.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vadász szíve

Ballagunk hazafelé az esti szürkületben.

Hideg, nedves az egész erdei világ, mégis valami nagy-nagy melegség árad szét bennem.

Délután kezdődött már ott kint a tavalyi vágás szélén, amikor társam hosszú célzás után, remegő kezekkel leeresztette fegyverét és valahonnan mélyről akadozva tört elő belőle a hang: „... nem tudom megtenni ...!"

Milyen két ellentét lakozik egy vadászban! Átlép a terhét cipelő futrinkán, de másik kezében már csak parancsra vár a fegyver.

Ez történt délután, — amikor lenyűgözve a vadászláztól, szinte csak leheltem felé: lőjj, lőjj már! És ő, mintegy külső kényszernek engedve, felemelte fegyverét, aztán leengedte és akadozva suttogta: ...nem, nem tudom!

Társam tudta, hogy magyarázattal tartozik, csendben mesélni kezdett.

— Nem, nem tudok őzre rálőni!

Lassan, akadozva mesélt egy régi tavaszról:

— Ültem és lopva figyeltem az est titokzatos hangjait, amint a bújócskázó kis esti Szélmanók sok-sok mesét suttogtak egymásnak az új életek születéséről. Tőlük hallottam, hogy az erdő tavaszi csöpp gyermeke, a pöttyös őzgida is megszületett! Ott táncolt az őzgida a selymes pázsitágy fölött.

Barátom nagyot sóhajtva folytatta:

— Két-három nap sem telt el, mikor a sors újra elémhozta az erdő piciny újszülöttét. Hazafelé ballagtam éppen, mikor keserves őzsírás üti meg fülemet. Egy perc és áttörve árkon, bozóton, rá is találok szegény, gyámoltalan jószágra. Még épp láttam, amint egy kuvasz róka elugrott mellőle. Ott feküdt a szerencsétlen apróság elnyúlva. Alig pihegett már. Átkötöttem zsebkendőmmel vérző fejét s karomban vittem hazáig.

— Így lett nekünk szinte családtagunk „Muci", mert a nyakigláb csöppséget kisfiam erre a névre keresztelte el. Gondos ápolással hamarosan fölépült, visszanyerte ugrabugra, kecses vidámságát és ezután már hozzátartozott életünkhöz. Szabadon járt-kelt házban, ház körül, velünk evett az asztalnál és a küszöbön aludt éjszakánként, összebújva kölyök tacskókutyámmal.

— Kisfiam volt nevelője és barátja. Ott hancuroztak napestig a hűs lombok alatt s ha fiam elfáradt a nagy játékban, kicsiny barátja hozzásimult szeretettel.

— Így teltek, múltak a napok. A tavasz lassan nyárrá érett, majd jött az ősz és fiam búcsút vett a nagyerdőtől, játékaitól és pajtásától, „Mucitól", mert messze, a városba indult iskolába.

— Felnőtté cseperedett őzikénk elkísérte őt egész az erdő széléig, de onnan már ismeretlen szagok riasztották vissza. Hosszan nézett kis barátja után, aztán elindult vissza, egyedül, árván az öreg tölgyek között. Ment, ment egyre beljebb a sűrű, ismeretlen, annyi titkot rejtegető, nagy rengetegbe ...

— Néha megjelent még egy-egy párás, őszi hajnalon, körüljárta a házat, kis barátjának nyomát keresgette csendben szaglászgatva. Ha szóltunk hozzá, szinte vádlón nézett ránk szomorú szemével, aztán elfordult és elsuhant a bokrok között, mint valami szép emlék tovatűnő árnyéka.

— Mikor aztán puhán, fehéren lehullott a nagy téli takaró, örökre elmaradt tőlünk. Azóta őt látom minden őzben, dehogy is tudnék kezet emelni bármelyikre!

Barátom elhallgatott és a mély csend átölelt bennünket ott az alkonyatban.

Elindultunk szótlanul hazafelé az avarszagú ösvényen.

Társam vállán meg-megcsillant a párától nedves, hideg puskacső, mégis valami nagy-nagy melegséget éreztem: a vadász szívét.

Eördögh Tibor

Két ismeretlen...

A Magyar—Szovjet Barátság Hónapja alkalmából küldötte be ezt a kis írást *Szatmári Antal* elvtárs, ki nem régiben tért haza a Szovjetunióból, ahol éveken át mint erdőmester dolgozott.

Véletlenül kerültem el Budapesten a Néphadsereg utcába. Az egyik falon márványtábla tűnt a szemembe, a táblát ismeretlen kezek friss virággal díszítették s rajta a következő felírás állott: „E helyen halt hősi halált két ismeretlen szovjet katona 1945. január 15-én."

A háború emlékeként sok emlékművet, emléktáblát találhatunk az országban, ennél azonban az kapott meg különösen engemet, hogy nem a hatóság, nem a párt vagy valamelyik tömegszervezet, se nem honfitársai, hanem a ház lakóinak hálás szíve állította ezt a szerény emléket a két szovjet katonának, akik sok ezer kilométert azért harcoltak végig, hogy népünket az őrjöngő fasiszták karmaiból kiszabadítsák.

Az első világháború után a nyugati államok példájára nálunk is több helyen állítottak fel emlékművet az ismeretlen katona sírja felett. De ezekhez az emlékművekhez a dolgozó népnek semmi köze sem volt.

A Néphadsereg utcai emlékmű határkő a dolgozó magyar nép öntudatának fejlődésében. Ez internacionalizmus is! Mint ahogy igaz internacionalista volt az a két szovjet katona is, ki idegen földön harcolt a népek szabadságáért.

A két ismeretlen emlékműve mellett nem lehet elmenni a meghatottság igaz, könnyekig-ható érzése nélkül.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

Bonyodalmak Vg4 körül a francia védelemben

Az Erdőgazdaság 4. számának sakkrovatában foglalkoztunk a francia védelem V g4-es változataival. Most folytatjuk a gondolatmenetet.

Ha világos ki akarja használni a sötét vezérfutó elzárása következtében veszélytelenné vált g4 mezőt, tartózkodnia kell a sablonos H f3-tól. Sötét célszerűen teszi, ha úgy laviroz, hogy a vezértámadás bekövetkezése esetén gyorsan át tudja csoportosítani erőit. Igen nehéz volna azonban minden esetben meghatározni, mikor jó a V g4 és mikor nem? A legkisebb eltérés a megnyitó lépések sorrendjében akár előtte, akár utána az ilyen elágazó változatok tömegében, mindig külön elbírálást tesz szükségessé. A következőkben sorrakerülő néhány változatban mindkét fél tervszerűen, következetesen játszik s az eredmény igen eltérő. Ez azonban nem ennek a nyitásnak, hanem az egész sakkjátéknak jellemző sajátossága: csak egy egészen kis eltérés kezdetben, már rövid néhány lépésen belül óriási különbséget okoz.

1. változat. 1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H c3, H f6. 4. F g5, F e7. 5. e5, H fd7. 6. F × e7, V × e7. 7. V g4, o—o. 8. H f3, c5. 9. F d3, f5. 10. e × f6, B × f6 ez az állás körülbelül egyenlő. Hiba lett volna sötét részéről a huszárral visszaütni. 10. ..., H × f6. 11. V h4, H c6. (Ha sötét nem védi c6-ról vezérét, hanem például c4-et lép, akkor F × h7 +, és az f6 H nem üthet a védtelen vezére miatt.) 12. d × c5, V × c5. 13. o—o—o B b8. 14. B he1, H b4. 15. H g5, H × d3 +. 16. B × d3 ... a világos támadás túl erős.

2. változat. 1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H c3, H f6. 4. F g5, F b4. 5. e5, h6. 6. F d2, F × c3. 7. b × c3, H e4. 8. V g4, g6. 9. F d3, H × d2. 10. K × d2, c5. 11. h4. világos áll valamivel jobban. B h3 veszélyezteti a sötét kiszárnyat.

3. változat. 1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H c3, H f6. 4. F g5, F e7. 5. e5, H g8. 6. F × e7, H × e7. 7. V g4 ... világos valamivel jobban áll. Sötét 5. lépése (H g8) nem rokonszenves a támadó játékos számára. Világos más úton is (V g4 nélkül) megkísérelheti kihasználni. Például 6. F e3, c5. 7. d × c5, H d7. 8. F b5, V c7. 9. V d4, H h6. 10. g4, o—o. Világos gyalogelőnye és támadó színezetű állása nem meggyőző, mert nem szilárd.

4. változat. 1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H c3, H f6. 4. F g5, F e7. 5. e5, H e4. 6. F × e7, H × c3. 7. V g4, K × e7. 8. b × c3, K f8. 9. f4, c5. 10. V d1 ... világos visszavonult a vezérszárny biztosítására. A sötét királyállás most gyalogrohammal bontható meg legcélszerűbben és itt érvényesül majd világos fejlődési előnye is. Világos állása sokkal jobb. Ha sötét a 6. lépésben V × e7-tel folytatja, akkor V g4 kétélű. Például 7. ... o—o. 8. F d3, H × c3. 9. b × c3, c5. 10. H f3, f5. 11. e × f6, V × f6. Sötét jól áll. Beesés volna 10 ... c4, F × h7 + azonnali nyerés miatt.

5. változat. 1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H c3, H f6. 4. F g5, F e7. 5. F × f6, F × f6. 6. e5, F e7. 7. V g4, o—o. 8. F d3, c5. 9. V h3, g6. 10. d × c5, H c6. 11. f4, F × c5. 12. H f3, f6. 13. V h6, B f7. 14. e × f6, V f6. Sokat vitatott állás, az esélyek körülbelül egyenlőek.

6. változat. 1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H c3, F b4. 4. e5, c5. 5. a3, F × c3. 6. b × c3, H e7. 7. V g4, c × d4. 8. F d3 (lásd diagramm), V c7. 9. H e2, d × c3. 10. V × g7, B g8. 11. V × h7, V × e5.

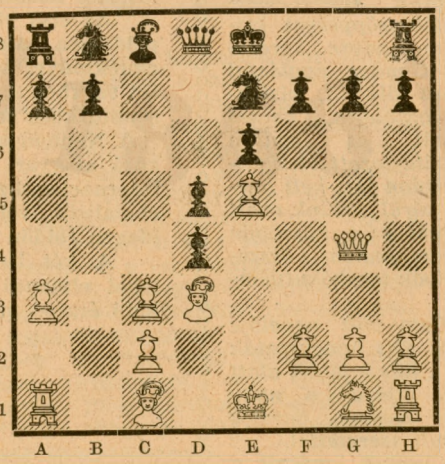

12. F f4, V f6. 13. h4 ... világos az áldozott gyalogért kitűnő esélyekhez jutott a futópár és a szabad h-gyalog révén.

A tárgykör még nincs kimerítve. Még számtalan eset van, amikor a V g4 támadás alkalmazható, de a tapasztalat azt mutatja, hogy ha sötét kellő körültekintéssel építi ki védelmét, ez a lépés nem jelent többet, mint a világos vezér kedvező kifejlesztésének egyik megoldását. Az a sakkozó, aki e4 nyitást, illetőleg e4 ellen a francia védelmet szokta játszani, helyesen jár el, ha a kérdést behatóan tanulmányozza és a versenygyakorlatban előforduló V g4-es játszmákat alapos elemzés alá veti.

*

Felhívás az erdőgazdasági sakkozókhoz! Lapunk sakkrovata immár negyedéves. Szeretnénk tudni, hogy az erdőgazdaságban sokfelé szétszórt sakkozók milyen véleménnyel vannak a rovatról. Kérjük minél többen írjanak, hogy mit tartanak jónak a rovatban, milyen hiányosságokat látnak és milyen igényeik volnának a továbbiakban.

Egyúttal felhívjuk a sakkozókat, adjanak hírt minden erdőgazdasági vonatkozású sakkeseményről. Legyen az egyéni vagy csapat eredmény: rovatunkban helyet biztosítunk számára. Így tudjuk elérni, hogy az Erdőgazdaság sakkrovata valóban összefogja az ország minden részében található erdészeti, fűrész- és lemezipari sakkozókat.

Erdészeti és faipari újítási kiállítás

Örömmel olvastuk *Ferencz* József ebesi csemetekertvezető tavalyi cikkét, amelyben erdészeti újítási kiállítás rendezését sürgette. Mikor a cikk megjelent már folytak az előkészületek egy ilyen bemutató kiállítás szervezésére.

Sajnos, meg kell állapítani, hogy *az erdőgazdaságok és vállalatok egy része nem tette magáévá a kiállítás ügyét.* Nem vették számba újításaikat, hogy egyetlen értékes újítás se maradjon le a kiállításról. Így például egyelőre hiányzik a sárvári, a kisalföldi, a balatonfelvidéki, a budapesti, a cserháti, az északmátrai, a zemplénhegységi, a délkiskunsági erdőgazdaság, a Délmagyarországi Fűrészek és a Fürfa vállalat jelentkezése. Viszont komoly és elismerésre méltó munkát végzett a kiállítás anyagának összeállításában a középsomogyi, a soproni tanulmányi és a szombathelyi erdőgazdaság, a Furlem, a Szegedi Falemezgyár, a Nyugatmagyarországi Fűrészek, a szentendrei kocsigyár, a Gyufaipari Vállalat, valamint az Erdőgazdasági Szállító- és Géppjavító Vállalat. *Eddig 225 újítást javasoltak a vállalatok a kiállításra.* A tervek szerint a kiállítással egyidőben a legjobb újítókkal és újítási előadókkal országos tapasztalatcsereértekezletet is tartunk.

Az újítási kiállítást április 23. és május 3. között rendezzük meg az Erdőkémia kultúrtermében.

Aulich Antal
OEF újítási előadó

Kiváló dolgozói értekezletet tartottak Putnokon az északborsodi erdőgazdaságban. Elsősorban a legégetőbb *gépesítési problémákat* vitatták meg.

A Zeng az erdő című operett bemutatására készül a kapuvári erdészet kultúrcsoportja *Szentkúti* Károly vezetésével.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Debrecenbe kéne menni, pulykakakast kéne venni

Beszámolt arról az *Erdőgazdaság*, hogy a Minisztertanács új termelői faárak bevezetését rendelte el s ezzel az erdőgazdálkodás jogos és méltányos panaszát orvosolta. A rendeletet megnyugvással, örömmel és megelégedéssel üdvözölte valamennyi erdőgazdasági dolgozó. Most már az iparifa kihozatal fokozásának, a minőségi termelésnek még nagyobb a jelentősége és ezirányú munkánkat segíti a Főigazgatóság termelési felügyelők, minőségi ellenőrök kiküldésével.

A hajdúsági erdőgazdaság termelési felügyelője *Lengyel* György elvtárs havonta két-három napot szokott gazdaságunk területén tölteni. Lengyel elvtárs helyes meglátásaival hathatós segítséget ad a gazdaságnak, s ez nem kis mértékben jelentkezik eddig elért eredményeinkben is.

*

Sajnos mindezt nem mondhatjuk el a hozzánk beosztott minőségi ellenőrről, Bernáth elvtársról. Február 8-án érkezett hozzánk Bernáth elvtárs, gyönyörű szép téli reggelen, közölte velünk jövetele célját és ismertette velünk a minősítések jelentőségét. Ezután került sor annak megválasztására, hogy melyik erdészetet kívánja segítségben részesíteni. Délre megállapodtunk abban, hogy Tiszacsegére nem megy, mert korán kell kelnie. Ezek után telefonáltunk Guthra, Nyiradonyba kocsit rendeltünk, egy óra múlva Bernáth elvtárs közli velünk, hogy még sem megy Guthra, inkább Bánkot nézi meg. Ismét telefon Guthra a kocsit lemondani, ugyanakkor értesíteni Bánkot, hogy megy a segítség, 9-én 9 órakor induló autóbusszal Bernáth elvtárs Bánkra utazik, legnagyobb meglepetésünkre már 13 órakor vissza is tért. Ezzel Bernáth elvtárs megsegítése, 2 napos kiszállása végetért. Ez a kirándulás, ha az utazási, szállásköltségeket, napidíjat, no és a telefon-költséget felszámoljuk, mintegy 400 forint összegű károsodást jelentett a népgazdaságnak.

Február 22-én ismét nagy tisztesség ért bennünket, Bernáth elvtárs tette tiszteletét. Megérkezése után hasonló nehézségek jöttek „vajon hová menjen", végül megállapodtunk, hogy másnap mégis csak kimegy Tiszacsegére.

22-e eltelt kellemesen töltött rokoni látogatással, majd 23-án a reggeli vonattal sikerült eljutnia Tiszacsegére. Szerencsés nap volt, piaci nap, így alkalom nyílt 1—2 liba, kacsa felvásárlására és még idő volt arra is, hogy a csegei kerületben folyó termelést megtekintse. Intézkedésre már nem igen telt ideje, mert hiszen Óhatról Tiszafüredre 11,50-kor megy a vonat és mivel ott is meg kell a „segítséget adni" semmiképpen nem szeretné a vonatot lekésni. Azt is számításba kell venni, hogy Tiszacsegéhez Óhat még 12 km, rossz úton, ez is több mint egy órát vesz igénybe, tehát sietni kellett. De szerencse a jó lovaknak, a szán időbe érkezett a vonathoz. Boldogan gondolt arra, hogy hazaérkezésekor jó munkája eredményeként az utánvéttel megvásárolt liba fog bőséges és ízletes kalóriát adni a kiszállás következtében elvesztett drága energiáért.

Ezek után várjuk Bernáth elvtárs harmadik látogatását és hogy ne okozzon fejtörést, melyik erdészetet látogassa meg, ajánljuk a bagaméri erdészetet, mely jó fatermelőiről, olcsó piacáról, pulykakasáról és jó boráról híres.

*

Mindent összefoglalva nyilvánvaló, hogy az ilyen és hasonló ellenőrzések nem segítik elő az anyagtakarékosságot, nem viszik előbbre a termelést. Elmehetne Bernáth elvtárs Lengyel elvtárshoz munkamódszer-átvételre, ahogy mi megismertük őt, bizonyára nem fogja megtagadni a segítséget Bernáth elvtárstól sem. Mert így, az eddigi tanulságok alapján ellenőrző munkáját nem látjuk eredményesnek.

Laboda Ferenc
üzemi pártvezetőségi titkár
Debrecen

Erdészeti fényképpályázat az 1956. évre

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság erre az évre ismét fényképpályázatot hirdet. Beküldésre kerülhetnek az erdőgazdasági, faipari és egyéb erdészeti vállalatok termelési területét ismertető, új munkamódszereket, új létesítményeket, dolgozóink új életét bemutató képek.

A pályázat az év folyamán három ízben kerül értékelésre: április 14-én, augusztus 20-án és december 21-én. Kiosztásra kerül összesen:

3 db	**I. díj**	**à**	**800,— Ft**
9 db	**II. díj**	**à**	**500,— Ft**
27 db	**III. díj**	**à**	**200,— Ft**
60 db	**IV. díj**	**à**	**100,— Ft**

A díjazott képek a Főigazgatóság kizárólagos tulajdonába mennek át a sokszorosítás jogával együtt. A pályázatra legalább 9 × 12-es nagyságban, tíz nappal a kiértékelési határidő előtt kell beküldeni a képeket a Főigazgatóság propagandaelőadója címére (Budapest V., Kossuth Lajos tér 11.). A díjak kifizetése a negatív átadása ellenében történik.

Az Erdőgazdaság legutóbbi számában érdeklődve olvastam az északkiskunsági erdőgazdaság beszámolóját a gépek munkájáról. Meg kell azonban mondanom őszintén, hogy nem értem világosan az értékelésüket, mert a hivatalosan használt megjelölésektől eltérően alkalmazták a hasznos üzemóra kifejezést. Nagyon jó lenne, ha magyarázatot adnának, miképpen dolgozták ki és számították ki gépeik kihasználásának arányát.

(Csorba István műszaki előadó, Budapest)

Őzek a jégtáblán

A megáradt Duna sok izgalmas hetet okozott az ártéri erdőgazdaságok dolgozóinak is. Az első nagy erőfeszítést a győri erdőgazdaság területén kellett megtenni az erdős szigeteket elöntő ár ellen. Az emberi gondoskodás és akarat itt is megküzdött a veszéllyel. Sőt a mindenre kiterjedő figyelem a magára hagyott vadállományt is pártfogásába vette.

Amikor Cikolaszigetet elöntötte az ár, a hullámtéri erdőkből az őzek és szarvasok a gáton túlra igyekeztek elmenekülni. Úszásukban azonban akadályozták őket a hatalmas jégtáblák. A cikolaszigeti gátőrök és DISZ-fiatalok összefogtak a tehetetlen állatok mentésére. Az egyik napon például 15 szarvast és őzet mentettek meg a jeges árból. Két DISZ-fiatal a Dunán úszó egyik jégtábláról emelt be két őzikét csónakjába, nem sajnálva a kockázatot. Az átázott, átfázott őzikéket egy istállóban helyezték el, hogy magukhoz térjenek.

A vadmentésben kitűnt DISZ-fiatalok közül különösen *Lévai* Henrik, *Varga* Imre és *Kelemen* János végzett fáradhatatlan és áldozatos munkát.

Erdészbál Bernecebarátiban

A bernecei erdészetben idén is megrendezték az erdészbált. A zenét az erdészetnél foglalkoztatott cigányok szolgáltatták. Csak meghívottak vehettek részt, vagyis termelők, közelítők, felterhelők, csemeteültetők. A nagy hideg ellenére is minden dolgozó jelen volt. Reggelig tartott a tánc.

Azóta még nagyobb az egyetértés és együttműködés a bernecebaráti erdészet területén. Azon vagyunk, hogy a nagy hó miatt bekövetkezett lemaradást behozzuk és a népgazdaság terveinek reánk eső részét maradéktalanul teljesítsük.

Deák László
kerületvezető erdész

ERDŐGAZDASÁG
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
34544/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4400

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HIREK

Az európai és a magyar fahelyzetről közöl összefoglalást a *Műszaki Élet* legutóbbi száma *Madas* Andrásnak az európai fahelyzetről és *Tömpe* István főigazgatónak a népgazdaság faellátásának egyes kérdéseiről írt tanulmányai nyomán. Ugyanez a lapszám ismerteti *Páll* Miklósnak *Az Erdő* januári számában megjelent cikke alapján kísérleti univerzális erdőápoló gépet.

FARKASFALKA GARÁZDÁLKODOTT a Tátrában a rendkívüli hideg hetekben. Ugyanakkor a Tátrában élő zergék, amelyek még a legnagyobb fagyok idején is a magaslatokon maradnak, az idei nagy hidegben lehúzódtak a völgyekbe is.

Mezőgazdasági és erdészeti újítók országos értekezlete Romániában. Február közepén tartották országos értekezletüket a román mezőgazdasági és erdészeti újítók. Az értekezleten beszámoltak arról, hogy 1955-ben 1415 újítási javaslatot adtak be, háromszázzal többet, mint az előző évben. Az értekezlet keretében ismertették az 1956. évi újítási tématervet.

A mesterséges és szintetikus szálak kérdésével foglalkozik *Jakab* Erzsébet a *Közgazdasági Szemle* februári számában. Megállapítja, hogy a mesterséges szálakat a szintétikus szálasanyagok fokozatosan háttérbe szorítják, minthogy a cellulóz-bázisú mesterséges szálak alapanyaga elsősorban a fa és minthogy az világszerte hiánycikk, helyesebb a szintétikus szálak gyártásának előtérbe helyezése.

NÉGY MEDVÉT lőtt egy nap alatt egy vadász Szocsi területén a Szovjetunióban. A ritka vadászszerencse azzal magyarázható, hogy földlökések űzték ki előbb a medvéket barlangjaikból.

Szállítási alapfeltételek. Az országos erdészeti főigazgató 13/1956. OEF számú utasítása intézkedik a belföldi származású erdőgazdasági faanyagok, félkészgyártmányok és melléktermékek, fűrész- és lemezáruk, valamint falepárlási termékek egységes szállítási alapfeltételeiről.

A Szovjetunióban egyre szélesebb körben alkalmazzák az aviokémiát (repülőgépről történő növényvédelmi eljárás) az erdőket pusztító kártevő rovarok elleni küzdelemben. A ramenszki erdőgazdaság malahovszki erdészetében (moszkvai terület) 250 hektáron végeztek 1955 nyarán 12 százalékos hexaklórciklohexán keverékkel repülőgépről porozást a tölgyilonca súlyos kártevése ellen. Átlag 12 kiló vegyszert szórtak egy hektár területre, de ahol a kopár tölgyek feltűnően jelezték a kártétel súlyosságát, 30 kg-ot is szántak egy hektárra. Az eredmény: a hernyók 90 százaléka elpusztult s a rajzó pillék mind elpusztultak. (Lesznoje Hozjajstvo, 1955. 12.)

VERTSE ALBERT:

MADÁRVÉDELEM

A rovarkártevők erdeinkben évről évre roppant károkat okoznak. A védekezés ellenük vegyszerekkel nemcsak nehézkes, hanem költséges és munkaigényes is. Éppen ezért fordul világszerte a figyelem a biológiai védekezés felé. Ennek egyik legegyszerűbb és leghatékonyabb módja a korszerű madárvédelem.

Vertse Albert könyve bemutatja a hazai madárvilág képviselőit. Ismeteti azokat az olcsó, bárhol könnyen beállítható berendezéseket, amelyek segítségével hasznos madaraink megtelepíthetők, elszaporíthatók. Foglalkozik az erdei madárvédelemmel. Tudományos alapossággal tájékoztat a madarak rovarirtásának jelentőségéről, méreteiről. Sok téves nézetet tisztáz a legújabb kutatások eredményei alapján. Állást foglal a káros madarak sokat vitatott kérdésében.

De nemcsak tanulságos, hanem olvasmányos is a könyv. Kedves rajzaival, színes madárképeivel közelebb hozza az olvasóhoz a madárvilág jellegzetes képviselőit. A szerző minden sorából kicsendülő szeretet szárnyas segítőtársaink iránt az olvasóra is átragad. Ebben a megvilágításban kap különös jelentőséget a madárvédelem gyakorlatilag is rendkívül fontos munkája.

A szép kiállítású könyv a Mezőgazdasági Kiadó és a Szikra nyomda ízlését dicséri. (Ára 16,50 Ft.)

Bástyai Loránt:

Vadmadárból — vadászmadár

Érdekes könyv jelent meg az elmúlt hetekben: az első magyar nyelven megjelent összefoglaló solymászati munka. Az idomított vadászmadarak gazdasági jelentősége igen fontos a halgazdaságok, rizstelepek, szőlészetek védelmében. Éppen ezért a könyv megírása úttörő kezdeményezésnek tekinthető. A szerző sok éves tapasztalatát foglalja össze és színes, fordulatos stílusban tárja az olvasó elé.

Mindjárt bevezetőben változatos leírását olvassuk a solymászat történetének a legrégibb időktől kezdve, egészen napjainkig, számos egykorú képpel illusztrálva. Megismerkedünk a ragadozómadarakkal történő vadászat kialakulásával.

A történeti rész után a különféle vadmadarak — sólymok, sasok, a héja, a karvaly pontos biológiai leírásán kívül, lelőhelyeikről, jellemző tulajdonságaikról, életmódjukról kapunk alapos ismertetőt.

A könyv fő mondanivalóját — hogyan lesz a vadmadárból vadászásra alkalmas idomított vadászmadár — a szerző a legaprólékosabb, mindenre kiterjedő részletességgel tárgyalja. Az elméleti tudnivalókat számos gyakorlati tapasztalattal, szemléltető ábrával támasztja alá.

Az érdekfeszítő vadászhistóriák és a gazdag fényképanyag csak fokozzák a könyv értékét és teszik élvezetes olvasmánnyá mindazok számára, akik szívesen olvasnak állatokról, madarakról, vadászatról.

Dicséret illeti a Művelt Nép Kiadót ezért a szép, ízléses kiállítású könyvért.

R. F.

Teremtsünk életlehetőséget a hasznos madaraknak

Az erdész szakemberek hasznos segítőtársai a rovar- és hernyókártevők elleni védekezésben a hasznos madarak. Számuk, sajnos, a megfigyelések szerint évről évre csökken. De ugyanúgy szaporodnak a rovarkárok és hernyókárok is az erdőkben és a gyümölcsösökben. Az így keletkező népgazdasági károk elhárításának egyik legjobb eszköze, hogy az erdő ingyen munkásait, a hasznos madarakat az erdészek védelmezzék, szaporodásukat, megmaradásukat elősegítsék.

Fiatal erdőkben nincsen még életlehetőség az odvas vagy lyukas fákban fészkelő madarak számára. Ilyen erdőkben *mesterséges madárodukat* kell kihelyezni megfelelő mennyiségben. Könnyű volna ezeket előállítani az erdészetek, erdőgazdaságok bognárműhelyében vagy más fafeldolgozó üzemében. A fiatalosok tisztításánál, gyérítéseknél figyelemmel kell lenni *a koránzöldelő és nem nagy terjedelmű cserjékre*, így például a galagonyára, amelyeken rendszerint fészket rak az erdő hasznos madara. Az idősebb állományokban az odvas és lyukas fákat csak akkor termeljük ki, amikor már azoknak a kitermelése nem mellőzhető.

A hasznos madarak egyik legnagyobb ellensége a karvaly. Ezt a ragadozót pusztítani kell, ahol lehet. Javasolom, hogy az erdőgazdaságok esetleg *lődíjat fizessenek minden kártékony ragadozó feje után.*

Blaskó Sándor
nyug. erdész, Bercel

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

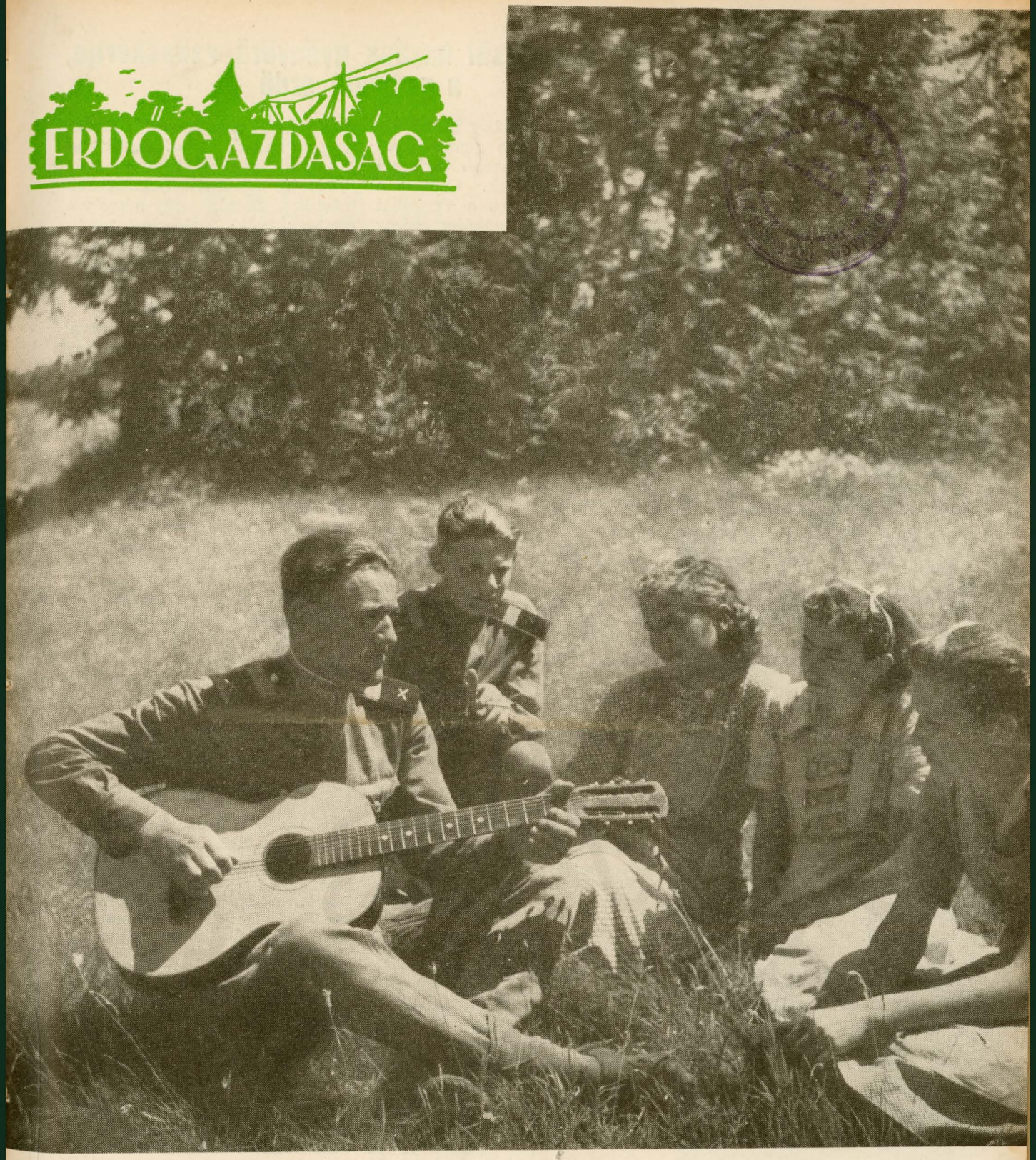

A mezőföldi erdőgazdaság csalai csemetekertjében vidáman barátkoznak tizenegy évvel a felszabadulás után a magyar és szovjet nép fiataljai. A jól végzett munka után csendül fel a dal: az eltéphetetlen barátság dala. A csalai csemetekertből, de szerte az ország sokezer csemetekertjéből erdei facsemeték millióit emelik ki szorgos kezek, hogy erdők, erdősávok, facsoportok szülessenek, növekedjenek, lombosodjanak. Felszabadulásunk nem volt hiábavaló: mi élni tudtunk a szabadsággal! S az erdészeti dolgozók ennek a tudatában boldog örömmel köszöntik hazánk felszabadulásának ünnepét — április negyedikét.

X. ÉVFOLYAM 7. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. ÁPRILIS 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Újra benépesül hazánk gyönyörű vadaskertje, a gemenci erdő

A jeges ár néhány héttel ezelőtt elborította a gemenci erdőt, s még magasabb területei is víz alá kerültek. Csupán a Pandur-szigeten és a Verankai szigeten maradt néhány száraz folt. A gemenci szarvasok menekülését mázsás jégtömbök akadályozták és emiatt az értékes vadakat csónakkal sem menthették. *Komoly károkat szenvedett a gyönyörű állomány, de nem pusztult el.* Rövid időn belül regenerálódni képes. Annál is inkább, mert az ártéri szarvasok ősidők óta hozzászoktak a mostoha viszonyokhoz. Legutóbb 1940-ben, az ideit is felülmúló, gyorsabban emelkedő jeges ár pusztította a vadakat, s mégis, már az 1942-i szeptemberi bőgéskor jónéhány kiváló bikát lőttek az erdőben.

A veszélyhez szokott szarvasok most is találtak módot a menekülésre. Becslések szerint *mintegy 500 szarvas, 80 őz és körülbelül ugyanennyi vaddisznó maradt meg.* Ezenfelül számos vad lehet még, amelynek megmeneküléséről a vadászoknak nincs tudomásuk. Biztató, hogy a fulladt vadak között alig találtak olyan bikát, amely már levetette agancsát. Legnagyobb részük fiatal, egy-négyéves szarvas volt, valószínű tehát, hogy *az idősebbek, erősebbek időben kimenekültek. A dombvidéki erdők felé is számos szarvast láttak elvonulni.*

Mindez reményt nyújt arra, hogy a világhírű vadállomány *néhány év múlva kiheveri a súlyos csapást,* s a gemenci erdő újra hazánk legjobb vadászterületévé fejlődik. A párt és a kormány támogatása, *Parti* Istvánnak, a gemenci vadgazdaság vezetőjének, s a vadgazdaság dolgozóinak hozzáértő, lelkes munkája a biztosíték, hogy ez nemcsak remény maradjon.

*

A legújabb hírek szerint Gemenc jórészéről levonult a víz, s az erdő újra benépesül. *A cserkésző vadászok sűrűn találnak szarvas és vaddisznó nyomokra,* a meginduló élet első bizonyítékaira.

Kálmán Sándor

A magasbakonyi erdészek 8 millió csemetének az előkészítését és ültetését kezdték meg

A BAKONYI HEGYVIDÉKET még mindig összefüggő hótakaró fedi: a Sándorok-Józsefek és a Benedekek üres zsákkal jöttek, de mínusz 4—8 hideggel megtöltve viszik el innét zsákjukat — mondogatták a híres bakonyi favágók. Itt a tavasznak még se híre, se hamva... De alighogy elhagyjuk a bakonyi hegyvidéket s a hatalmas nagy karimájú kalaphoz hasonló Somlóhegy alatt elfutva a devecseri erdészethez érünk, már eltűnt a hótakaró, de még mindig hideg északi szél szárítja a barázdákat. Itt már a hűvös tavaszias időjárás ellenére is megkezdődtek a gyomfák irtási munkái s főleg azokon a területeken, ahol új erdőket telepítenek.

A magasbakonyi erdészek ez év tavaszán 8 millió csemetét ültetnek ki. Ennek nagyobb részét *gyephántással előkészített fészekbe ültetik.* Eddig már 20 hektáron végezték el kapával ezt a munkát. Az ugodi erdészetben a déli lejtőkön már megkezdték a szép, erőteljes csemeték kiültetését is. A csemeték körüli tányért avarral szórják be, nehogy a kis csemeték kipusztuljanak.

A FÁK HETÉNEK előkészítésében is komoly munkát végeztek a bakonyi erdészek. Felkeresik a községeket és azok határait, s így javaslatot tesznek a talajtól függően, hogy milyen faféleség díszlik ott legjobban, s azt telepítik. *A propagandaelőadások keretén újabb 50 ezer különböző csemetét ültetnek majd be a Fák Hetében a pápai, devecseri és a zirci járásban.* Az erdőgazdaság vezetősége máris megadta a csemetekerteknek az utasítást, hogy a csemeték gondos kiszedése és csomagolása után időben a községekbe érkezzenek az igényelt kis facsemeték. Az erdészek a csemeték védelmére is nagy gondot fordítanak. Felkérik a tanácsok és a községi tömegszervezetek segítségét, hogy *az elültetett fák tövét gondozzák, kapálják s néhány évig vigyázzanak rá, míg az meg nem erősödik.* Az utcákra kiültetett suhángokat karókkal vegyék körül és így a falusi csorda sem tesz kárt. Így készültek fel a tavaszi nagy csemetekiültetésre a magasbakonyi erdészetek dolgozói.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A felszabadulás első évtizede után

Tavasz volt akkor is. Nehezen várt, sokára érkezett tavasz. *1945. április 4-e, amikor a szovjet nép győzelmes hadserege az utolsó fasisztát is kiverte hazánk területéről,* új korszakot hozott a sokat szenvedett magyar nép számára. Felejthetetlen tavasz: öt esztendős borzalmas háború lángjait fojtották el *a Vörös Hadsereg hősei,* üszkös romok közül lépett ismét a magyar nép a felragyogó napfénybe. De nemcsak egy ötesztendős háború végzetes lidércnyomása alól szabadultunk fel, hanem valóban történelmi fordulatot hoztak számunkra a baráti szovjet nép diadalmas fegyverei — *és ezer esztendős elnyomás után ébredt új tavaszra a magyar dolgozók társadalma.*

Most már jogunk van visszanézni az ország felszabadulása óta eltelt évtizedre: *élni tudtunk a szabadsággal,* egy új világ körvonalai bontakoztak ki azóta előttünk. A romokat eltakarítottuk. Megteremtettük a dolgozók államát. Iparunk, mezőgazdaságunk új és soha nem ismert fejlődésen ment keresztül. A tizenegy esztendő alatt átalakult termelésünk üteme. Alapvetően megváltoztak termelésünk műszaki feltételei. És átalakultak a lelkek is: *új embertípus megszületésének vagyunk tanúi!*

Nézzünk végig hazánk életének akármelyik területén, ugyanazt találjuk: *az életnek új ritmusát, bizakodó jövőbenézést, tetterős alkotó munka kibontakozását.* Így van ez az erdészet területén is. Csemetekerti kapáslányok erdésztanfolyamot végeznek és kitűnően állják meg a helyüket a szakmunkában. A fatermelésben valóságos forradalmat hozott az utolsó másfél év: a kéziszerszámot egyre jobban kiszorítja a gép. Ma már az igazi erdei munkás motorfűrésszel dolgozik, *Nagy* Mihály a Mátrában, *Sándor* József a zempléni hegyek közt, vagy *Zsohár* Pál a zalai erdőkben ennek az újfajta erdei dolgozónak a példaképe, géphez értő, magas teljesítményekre törő, öntudatos munkásember. Ugyanígy az iparvállalatainknál, a fűrész- és lemezipari üzemekben, a tolmácsi falepárlóban, vagy a zalaegerszegi gyantaüzemben — a két utóbbi üzem már *a felszabadult ország új alkotása* — mindenhol megtaláljuk ezt az új embert, aki lelkesedéssel, céltudatos akarattal dolgozik a maga és ezen keresztül az egész magyar nép boldogulásáért.

Mert ezt jelentette a felszabadulás: hogy magunknak és magunkért dolgozunk! Ezt hirdeti a millió és millió növekvő facsemete az ország minden részén. Ezt hirdetik az új erdők és erdősávok.

Móricz Zsigmond egyik regényében, az *Uri muriban* a következő szavakat adja az egyik szereplő ajkára: *„Száz év múlva nem ilyen lesz* — jártatta a szemét a puszta tájon. — *Látom a jövő tanyáját, mikor a gazdák versenyezni fognak, hogy megmentsék az életnek a fát. Mikor harcolni fognak, s az lesz a szép és a dicsőség, akinek boldogabb lombos tanyája van . . .“*

De nem kellett száz év. Ezt a regényt Móricz Zsigmond mindössze harminc éve írta és ma már termelőszövetkezeti tagok, akik valóban gazdái a maguk közös területének, egyéni gazdálkodók, állami gazdaságok dolgozói valóban versenyeznek és harcolnak, hogy erdősítsenek, fásítsanak és a terméketlen, silány alföldi juhlegelők helyén is korszerű, magas hozamokat biztosító mezőgazdálkodást folytassanak. Egyre több és több a lombos „boldogabb tanya“. *Csak ezen az egy tavaszon 89 millió csemete és 2,5 millió suháng kerül a földbe,* hogy új erdők szülessenek, új facsoportok, fásított legelők; *ezen felül még további millió és millió csemete indul el útjára az üzemi erdőfelújítások munkálatai során.*

*

Hazánk felszabadulásának évfordulóján visszanézve büszke örömmel állapíthatjuk meg, hogy szabad hazánk dolgos népe *tettekkel mutatta meg,* hogy méltó a szabadságra.

De ez a visszanézés *nem jelent megállást.* Tovább kell tekintenünk a még szebb és teljesebb jövőbe. Megoldatlan feladatok, elintézetlen problémák sürgetnek. Ösztönző, *termékeny elégedetlenséggel* kell körülnéznünk felszabadult hazánk városain és falvain, hegyein és völgyein, az eddig elvégzett munka eredményeinek jóleső tudatával, ugyanakkor azzal a kemény elhatározással, hogy továbbra is ott akarunk haladni a világ békés, alkotó népeinek élvonalában. *Ott akarunk haladni a hatalmas szovjet nép oldalán és minden békeszerető néppel együttműködve a boldog szocialista jövendő építésének nagyszerű munkájában.*

Úgy ültesd a csemetéket,
hogy jövőre minél kevesebb kipusztult csemete helyét kelljen pótolni

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A felszabadulás ünnepén hét erdészeti dolgozó kapott kormánykitüntetést

Április 4-e alkalmával az erdészetnek, a fűrész- és lemeziparnak hét dolgozója kapott kormánykitüntetést kimagasló eredményes munkája elismeréséül.

Szocialista munkáért érdeméremmel tüntette ki kormányzatunk *Kaiser* Tibor főosztályvezető helyettest, *Palásthy* Istvánt, a zemplénhegységi erdőgazdaság igazgatóját, *Káldy* Józsefet, a zemplénhegységi erdőgazdaság főmérnökét és *Mazarecz* Józsefet, a Hárosi Falemezművek főkönyvelőjét.

Munkaérdemérem kitüntetésben részesült *Radó* Gábor, az országos erdészeti főigazgatóság gépesítési csoportjának mérnöke, *Pászti Tóth* Imre anyagtéri csoportvezető (Háros) és *Fixl* Károly keretfűrészes (Nyugatmagyarországi Fűrészek, Szombathely).

Hogyan növeljük iparifa kihozatalunkat

Február elsején léptek életbe az OEF területén az új faárak, melynek értelmében *a rönkárak mintegy 35 százalékkal emelkedtek.* Ezért nekünk most a legfontosabb tennivalónk, hogy *biztosítsuk* a használatra előírt állományokból *az iparifa maximális kihozatalát.* Ennek érdekében a még hátralévő termeléseink megkezdése előtt minden kerületvezető erdésznek az illetékes erdészeti előadóval közösen felül kell vizsgálni területét abból a célból, hogy az iparifaválosztékok még milyen mennyiségben növelhetők, vagy még milyen iparifaválasztékok termelhetők ki. A jövőben nagyon kell ügyelnünk arra, hogy *tűzifa céljára csak olyan vékony és görbe anyagot hagyjunk meg, amelyből már semmilyen iparifaválasztékot nem termelhetünk ki.*

Általános elv a jövőre nézve az is, hogy *szakaszolással és minősítéssel csak az a kerületvezető erdész bízható meg, aki ismeri az MNOSZ szabványokat.* Éppen ezért valamennyi erdészeti szakelőadónak és erdészetenként legalább három-három brigádvezetőnek *az MNOSZ szabványok ismeretéből vizsgát kell tennie.* Vigyázni kell a jövőben, hogy az alacsony tuskó termelésénél a technológiai utasításokat szigorúan betartsák, bemérni csakis az erdőgazdaság által kiadott bemérőlécekkel szabad.

Marton Tibor
főmérnök, Kecskemét.

VILLANY- ÉS MOTORFŰRÉSZES BRIGÁDOK VERSENYÉNEK FEBRUÁRI ÉRTÉKELÉSE

A villany- és motorfűrészes brigádok országszerte folyó versenyében a februári eredményeket lényegesen befolyásolta a magas hó és a nagy hideg. Az előírt feltételek alapján történő pontozás szerint a legjobb brigádok sorrendje a következő:

1.	*Bettenbuch brigád (keletbükki erdőgazdaság)*	102 pont
2.	*Nagy Mihály (északmátrai erdőgazdaság)*	100 „
3.	*Vass Mihály (északmátrai erdőgazdaság)*	97 „
4.	*Petőfi brigád (keletbükki erdőgazdaság)*	92 „
5.	*Sándor József (zemplénhegységi erdőgazdaság)*	83 „
6.	*Bücher Rezső (soproni tanulmányi erdőgazdaság)*	82 „
7.	*Zsohár Pál (északzalai erdőgazdaság)*	79 „
8.	*Bohóczky Pál (zemplénhegységi erdőgazdaság)*	75 „
9.	*Varga István (szombathelyi erdőgazdaság)*	74 „
10.	*Tornyosi brigád (budapesti erdőgazdaság)*	73 „

Örvendetes az északi erdővidékek erdőgazdaságaiban dolgozó brigádok előretörése. Az egész termelési időszakra kitűzött verseny végső eredményét csak a márciusi teljesítmények értékelése után fogja az Országos Erdészeti Főigazgatóság megállapítani.

A keletbükkiek és a zemplénhegységiek a felszabadulási versenyben

A keletbükki és a zemplénhegységi erdőgazdaság dolgozói egymással versenyeznek, hogy minél nagyobb munkasikerekkel köszöntsék április 4-et, hazánk felszabadításának ünnepi évfordulóját. A párosverseny során máris jelentős eredmények születtek. Például a motorfűrészesek versenyében országos viszonylatban élretörtek a két gazdaság motorfűrészesei.

Ezenkívül versenyeznek egymással a két erdőgazdaság dolgozói a csemetetermelés terén, az önellátás százalékos mértékének javításáért, a tisztítások minősítéséért, az iparifa növeléséért a tervezetthez viszonyítva, a minőségi rönk értékesítésének százalékos túlteljesítéséért, a gépesített termelés túlteljesítéséért, az egy fogatnapra eső önköltség csökkentéséért éves viszonylatban, a kalászos abraktakarmány termésátlagának növeléséért. A keletbükki erdőgazdaság részéről a versenyvállalások értéke 1,200.000 forintot, a zemplénhegységi erdőgazdaságé 1,100.000 forintot tesz ki.

FAIPARI HIREK

Március 30-án délelőtt 11 órakor a Hárosi Falemezművek dolgozói örömmel jelentették, hogy negyedévi tervüket teljesítették. Eredményük igen értékes, mert az árvízvédelem napjaiban csaknem egy hét telt el az árvízvédelmi munkálatokkal és ebben az időszakban az üzem munkája jóformán teljesen megbénult.

*

A FAIPARI KUTATÓ INTÉZET ötéves munkájáról számol be *Bozsó* László, az Intézet igazgatója a *Faipar* most megjelent márciusi számának vezető cikkében. Ki kell még emelni a bőséges tartalomból *Nagy* József és *Lengyel* László tájékoztató írását a vasúti talpfák és váltófák kisebb méretű faelemekből történő ragasztásáról.

*

Az Északmagyarországi Fűrészek negyedévi tervteljesítése — az eddigiek szerint — alig maradt el a tervelőírástól. Pedig a *felnémeti üzem* és ugyanígy a *gyöngyösi üzem* is erősen küzdött a *rossz anyagellátás* gondjaival. Viszont *a ládi üzem* terven felül is tudott teljesíteni, mert *a keletbükki erdőgazdasággal kötött kooperációs szerződés kitűnően bevált,* a keletbükkiek megtartották adott szavukat és vállalásaikat teljesítve nagy mértékben előmozdították a ládi üzem sikeres munkáját.

*

A nyugatmagyarországi fűrészek ugyancsak hozza a tervét, bár a franciavágási üzemben keretfűrész törés következtében egy gép teljesítménye csaknem egy hónapra kiesett. De azonnal átcsoportosították a terveket és különösen az április 4-i felajánlások teljesítése során a többi üzemben olyan eredményeket értek el, amellyel ezt a kiesést is ki tudták egyenlíteni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TIZENEGY ÉV EREDMÉNYEI

Milyen értékű segítséget ad a nép állama az erdészeti dolgozóknak

Az **SZKP XX. kongresszusa** óta megnövekedett érdeklődéssel fordulnak a dolgozók a munkaügyi kérdések felé. Pártunk Központi Vezetősége március 12—13-i ülésén hangzott el: nekünk is feltétlenül biztosítani kell lehetőségeinkhez mérten az életszínvonal fokozatos és állandó emelkedését. Mi nem vagyunk megelégedve a dolgozók jelenlegi anyagi és kulturális életszínvonalával. Tovább akarunk és tovább fogunk menni. Azonban — mint ahogy Gáspár Sándor elvtárs, a SZOT elnöke írta a Szabad Nép március 25-i számában — a jövő feladatainak és céljainak helyes megítéléséhez látnunk kell, hogy a magyar dolgozók életviszonyainak és munkaviszonyainak javításában nagyon komoly vívmányaink vannak. És látnunk kell azt is, hogy honnan indultunk el tizenegy év előtt, érdemes visszaemlékezni a régi állapotokra, ahogyan az erdészeti dolgozók az erdei munkások a múltban éltek és ezen keresztül leméri, hogy hol tartunk ma.

Vegyük sorra a döntő változásokat.

Iparvállalatainknál az alkalmazottak munkaideje gyakorlatilag csak 45 óra, mert a napi félórai ebédszünet a munkaidőbe beleszámít. A munkaidő meghosszabbítása, tehát a túlóráztatás ellen mind eredményesebben vesszük fel a harcot nemcsak az iparvállalatainknál, hanem az erdőgazdaságokban is. A munka jobb megszervezése, az alkalmazottak fejlődő szakmai tudása egyre inkább kiküszöböli a túlóráztatást az erdőgazdaságok központi adminisztrációjában is. A mezőgazdasági biztosítás ügyvitelének az elkövetkezendő hetekben történő egyszerűsítése — a bélyegragasztás megszüntetése — az erdészetek dolgozóinak túlóráztatását fogja kiküszöbölni.

A családi pótlék átlagosan mintegy tíz százalékkal emeli dolgozóink keresetét. Az új nyugdíjtörvény lényegesen jobb anyagi lehetőséget biztosít nyugdíjasainknak. A fizetett szabadság jogának a Munka Törvénykönyvében történt rögzítése biztosítja minden dolgozó részére a munkában töltött hónap után az egy nap — évi tizenkét nap — szabadságot. A fizetett szabadság időtartama a munkában töltött folyamatos idő vagy a beosztás alapján egészen 24 napig terjedhet.

Többen — a sportversenyeken részvevők közül — részesültek az elmúlt évben rendkívüli fizetett szabadságban is. Évente 7 fizetett munkaszüneti napot is biztosít a dolgozóknak a Munka Törvénykönyve.

Az iparvállalatainknál foglalkoztatott munkások részére megfizetik a napi félórai ebédszünetet. Ez több mint 6%-kal növeli a keresetüket.

Hatalmas összeggel járul hozzá kormányunk a dolgozók üdültetéséhez, hiszen a SZOT-üdülőkben a dolgozók által fizetett napi 8 forint térítés csak töredéke az önköltségnek. Az üzemi étkeztetésben naponta ezrével vesznek részt a dolgozók. Ehhez a vállalatok jelentős összeggel járulnak hozzá. Egy-egy étkezőnek a havi keresetét ez a hozzájárulás kb. 5%-kal növeli. Kevesen tudják, hogy erdőgazdaságaink és vállalataink konyhai felszerelésének értéke mintegy 1,4 millió forintot tesz ki.

Szólanunk kell a kedvezményes beszerzésekről is. A kedvezményesen vásárolt tűzifaeladásból a fakitermelőknek havi kerestük kb. 30%-kal növekszik, de a többi erdőgazdasági munkásoknál is 10—15%-os keresetemelkedést jelent. Nem becsülhető le természetesen a többi kedvezményes juttatás sem, a háztáji kert, a legelő, a faipari üzemeknél a hulladékjuttatás stb., stb.

Komoly összeget — évente 3,5 millió forintot — fordítunk a rendkívüli esemény folytán rászoruló dolgozóink segélyezésére is.

Hatalmas összeggel járul hozzá kormányzatunk dolgozóink munkavédelmi helyzetének javításához. Több mint 200 munkásszállás 6000-nél is több férőhellyel, 17 ezer szalmazsák, 26 ezer pokróc, 25 ezer lepedő biztosítja a munkások elhelyezését.

Munkaruha- és védőruhaellátás évente mintegy 18 millió forintot jelent a főigazgatóság viszonylatában. Több mint 26 ezer kétrészes munkaruha és overáll, 15 ezer gumicsizma, 19 ezer esőkabát, 13 ezer vattakabát, 4 és fél ezer vattanadrág, 4 ezer bőrcsizma, 3 ezer halinacsizma stb., stb. áll a dolgozók rendelkezésére.

Üzemi könyvtáraink 68 ezer könyvvel szolgálják a dolgozók művelődését. Évi 3 és fél millió forinttal támogatjuk a kulturális és sportalapot.

Hatásos intézkedések védik a dolgozó nők és fiatalkorúak érdekeit. Így többek között a 12 heti fizetett szülési szabadság, a napi kétszer, illetőleg a szülést követő 6 hónap után egyszer ¾ óra fizetett szoptatási idő stb. A bölcsődék, napközi otthonok, óvodák mind elősegítik a dolgozók életkörülményeinek javítását. Államunk mintegy havi 300 forinttal járul hozzá minden bölcsődében elhelyezett gyermek költségéhez.

A társadalombiztosítási szolgáltatások, amelynek járulékát teljes egészében a vállalat viseli, havi átlag 10%-kal növelik a dolgozók keresetét.

Jelentős összeget — mintegy évi 10 millió forintot — fordítunk jutalmazásokra, kitüntetésekre, igazgatói alapra a főigazgatóság területén. A jóléti álló- és fogyóeszközök értéke erdőgazdaságainknál, vállalatainknál körülbelül 7 millió forint.

A munkavédelmi, szociális eszközök, tárgyak értéke (új áron számítva) — az épületek értéke nélkül — összegezve 54 millió forint.

A **felsorolt juttatások** évente átlagosan 25—30%-kal növelik a dolgozók keresetét.

Természetesen ezek a kézzelfogható és jelentős eredmények nem jelenthetik azt, hogy úgy tekintsük, mintha minden rendben volna ezen a téren. Komoly erőfeszítéseket kell tennünk, hogy javítsuk a dolgozók életkörülményeit, növeljük az életszínvonalat. Ehhez, azonban elengedhetetlenül fontos, hogy mind több, jobb és nem utolsó sorban olcsóbb fát adjunk egyre fejlődő népgazdaságunknak.

Dersi Gyula

Széleskörű érdeklődés nyilvánul meg az erdészeti újítási kiállítás iránt

Sorra nyílnak meg a fővárosban az újítási kiállítások. A belkereskedelem, az élelmezésipar dolgozóinak kiállítása után máris igen nagy érdeklődéssel várják az erdészeti kiállítást; faipari anyagát az EFEDOSZ előre lekötötte a május hó végén megrendezendő tárcaközi faipari újítási kiállításhoz.

Az erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari, valamint egyéb erdészeti vállalataink legnagyobbrészt felismerték a kiállítás jelentőségét és nagy segítséget adtak a rendezőknek. Különösen kiemelkedik a *vértesi erdőgazdaság*: remekbe készült modelleken az erdészeti közelítő és szállítógépek parádés felvonulását készíti elő. A vonzó látványosság mellett sok meglepő újszerű elgondolással találkozunk azonban a többi kiállító anyagában is. Külön tabló fogja bemutatni új hazai alapanyagunknak — *a farostlemeznek* — előállítását.

A kiállítás rendezésénél igen lelkes munkát végez *az Erdőgazdasági Gépkísérleti Üzem* a természetben kiállításra kerülő tárgyaknak, gépeknek „ünneplőbe öltöztetésével".

A kiállítás látványos és tanulságos lesz, felhívjuk különösen szakszervezeti aktíváink figyelmét arra, hogy a dolgozókat minél nagyobb mértékben mozgósítsák megtekintésére.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Budapesti Fűrészek győzelmes negyedéve

A MÚLT ÉV KÖZEPÉN még senki sem hitte volna a Budapesti Fűrészeknél, hogy a negyedik negyedévben elnyerik az „élüzem" címet. Jó eredmények helyett, inkább lemaradás mutatkozott a dongatermelésben, de a talpfa és a parkettfríz tervüket sem teljesítették.

A negyedik negyedév végére azonban soha nem látott jó eredmények születtek a vállalatnál, úgyhogy a mérlegbeszámolóban már büszkén közölhették, hogy a tervüket 107,8%-ra teljesítették, 1,1%-os önköltségcsökkentés mellett.

Hogyan történt mindez, hogyan történt az, hogy egy negyedév elégséges volt a Budapesti Fűrészek dolgozóinak az egész évi lemaradásuk behozásához? Ha erről kérdezzük a vállalat vezetőit, akkor szűkszavúan válaszolnak: *„Jól megszerveztük a munkát, alaposan ellenőriztük, igyekeztünk minél több segítséget nyújtani"* — mondják. E rövid mondat mögött komoly harcok, komoly munkahőstettek vannak, amelyeket érdemes feljegyezni.

A GYŐZEDELMES NEGYEDÉV azzal kezdődött, hogy a vállalat vezetői telepenként határozták meg a feladatokat, nemcsak a termelési, hanem az értékesítési terv teljesítésében. Ezt azután nap, nap után ellenőrizték. Ez nemcsak papíron volt így, hanem a valóságban is. Nem volt olyan nap, hogy minden telep termelési tervét ne vizsgálták volna felül, és ha valahol hiba volt, vagy a legcsekélyebb lemaradás mutatkozott, máris segítségükre siettek.

Így volt ez a negyedév közepén is, amikor a telepek egymásután jelentették, hogy gömbfa hiány miatt nem tudják teljesíteni tervüket. A központ két dolgozója *Erdei* Ferenc és *Siklóssy* Lajos elvtársak azonnal *a Budapesti erdőgazdaság központjába siettek*, hogy megérdeklődjék, miért késnek a szállítások.

— *Ott állanak a rönkök, kidöntve a Ságvári-liget mögött, de a sár, az esőzés miatt nem lehet felrakodni, nem lehet szállítani* — hangzott a válasz.

A következő állomás a Ságvári-liget környéke volt. A térdig érő sárban valóban lehetetlennek látszott a felrakodás, a szállítás. De Erdei és Siklóssy elvtársak tudták, hogy nagyon sokról van itt szó, *az üzem becsületéről* és egy pillanatig sem haboztak. Ők maguk kezdtek hozzá a rakodáshoz. Az erdőgazdaság dolgozói néhány percig nézték őket és azután már közösen folytatták a munkát. Néhány óra múlva pedig már befutottak a telepekre az első rönkökkel megrakott teherautók.

Közben *a dél-zalai és a keszthelyi erdőgazdaságot Friz* Mihály elvtárs járta végig, mert innen is akadoztak a szállítások. Végül már nem lett volna semmi baj, csak vagon hiány volt. Friz elvtárs az erdőgazdaság vezetőivel ezen is segített: addig járt-kelt, kilincselt, telefonált, amíg megérkeztek a szükséges vagonok. Ugyanezt a munkát végezték el a vállalati központ dolgozói *a gödöllői* erdőgazdaságnál is. Mindennek az eredménye aztán az volt, hogy most már anyaghiány miatt sem volt fennakadás a telepeken és még a negyedév utolsó napján is érkezett négy vagon rönk a budapesti erdőgazdaságtól, amelyből estére már donga lett. Ez is hozzájárult ahhoz, hogy az újpesti telep 220 m^3-el teljesítette túl dongatermelési tervét.

Hálásak is a Budapesti Fűrészek dolgozói az erdőgazdaságoknak a nagy segítségért. Különösen a budapesti erdőgazdaságnak hálásak. Így azután osztatlan a vélemény a dolgozók között, hogy megérdemelten nyerte el a SZOT és a Minisztertanács vörös vándorzászlaját a Budapesti Erdőgazdaság.

KIS MOZAIKOKBÓL tevődik össze a nagy eredmény. Az egyik ilyen mozaik:

A sikárosi telepnek 45 m^3-es ipari donga terve volt. Már közeledett a negyedév vége, de anyaghiány miatt még egyetlen köbméter dongát sem tudtak gyártani. A rönköket a pusztavámi erdészetnek kellett volna szállítania, de ennek szállítóeszköz és munkaerő hiányában nem tudott eleget tenni. Nagyot gondoltak — és *cselekedtek a sikárosiak*. Ők maguk mentek ki az erdészet területére és szállították be a dongagyártáshoz szükséges rönköket. De ez még nem volt minden: a beszállított rönkökből négy nap alatt 64 m^3 dongát termeltek. Példátlanul nagyszerű eredmény ez a dongagyártás történetében. Meg is érdemelnek minden dicséretet a sikárosiak...

De ugyanezt mondhatjuk el a *vinnyesándormajoriakról is*, akik 5 nap alatt 40 m^3 dongát gyártottak, vagy *a szolnoki telep* dolgozóiról, akik 250%-ra teljesítették decemberben a talpfa termelési tervüket.

Bemutathatnánk még több apró kis mozaikot. Azt, hogy az *újpesti telep* dolgozói a negyedév során tervük túlteljesítése mellett tökéletesen rendbehozták, máglyázták a készáru teret, vagy azt, hogy *a szolnokiak* a nagy munkák közepette időt szakítottak arra is, hogy ésszerűen átrendezzék a ládaüzemet. Arról is beszélnünk kellene, hogy a negyedik negyedév során *minden telepen megvalósult a ládaüzem, és ezzel nagymértékben javult a hulladékanyag felhasználás*. A jó eredmények történetéhez hozzátartozik az is, hogy a telepeken soha nem ellenőrizték ennyire a pengebeosztást, mint ebben a negyedévben és ennek köszönhető, hogy az addigi 10 mm-es eltérés általánosságban 2—3 mm-re csökkent.

LÁTSZATRA KIS DOLGOK ezek, de csak látszatra azok. Ám jól tudjuk: ilyen apró, hétköznapi, de mégis nagy tettek nélkül nincsenek nagy eredmények. Ezért reméljük, hogy a jövőben is sok ilyen apró „hétköznapi" történetről számolhatunk be a Budapesti Fűrészek életéből.

Erdészeti dolgozók az árvízkárosultakért

Március 16-án megjelentek erdészetünk hivatali helyiségében *Vanicsek* Lajos kormánykitüntetett, az erdőgazdaság kiváló dolgozója, *Ország* Sándor és *Kabai* József sztahanovista fatermelő munkások és a következőket adták elő: „Feleségeink esténként nem képesek másról beszélni, mint arról, hogy milyen borzasztó lehet azoknak a családoknak, akiknek házát elárasztotta a víz és akik kénytelenek elhagyni otthonukat stb. Ezért kérjük erdészetvezető kartársat, adjon nekünk két hetes fizetés nélküli szabadságot, mert árvízvédelmi munkára akarunk jelentkezni."

Azonnal felhívtuk az Árvízvédelmi Kormánybiztosságot és közöltük derék dolgozóink szándékát. Azt a felvilágosítást kaptuk, hogy a helyzet javulására való tekintettel újabb jelentkezőket már nem fogadnak el. Erre derék dolgozóink kijelentették, hogy *felajánlják márciusi keresetüknek 10 százalékát az árvízkárosultak javára.*

Vanicsek, Kabai és Ország fatermelő dolgozók erdészetünknél gyalufogas fűrésszel dolgoznak, napi teljesítményük fejenként 2—3 köbméter között mozog. Nem csak embertársaik iránti együttérzés terén és a munka frontján járnak élen, vidámságban különösen Ország Sándor kartársunk jár élen, aki szellemes mókáival könnyeket is kicsaló nevetést vált ki dolgozó társai körében.

Embertársaink iránti szeretetben nemcsak fizikai dolgozóinkkal dicsekedhetünk. Március 22-én, a termelési értekezleten telefon-értesítést kaptunk arról, hogy *erdőgazdaságunk 15 árvízkárosult gyermeket vállalt átmeneti gondozásra.* Le sem tettem a kagylót, máris négy műszaki dolgozónk minden habozás nélkül vállalta egy-egy árvízkárosult gyermeg gondozását. Ezek *Szabó* József szakelőadó, *Solymosi* János, *Várszegi* Gyula és *Tánczos* Károly kerületvezető erdészek voltak. Vállalásukat szebbé teszi az a tény, hogy Várszeginek kettő, Szabónak és Solymosinak egy-egy kiskorú gyermeke van.

A fenti két követésre méltó példa is magyarázatot ad arra, hogy az erdőgazdaságunk sorozatosan élüzem volt és most elnyerte a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlaját.

Poroszlai József
erdészetvezető
Budapest

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A tavaszi erdősítések, fásítások sikeréért!

A szokatlan időjárási helyzet következtében aránylag rövid idő áll rendelkezésünkre, hogy a tavaszi erdősítések, fásítások feladatait elvégezzük. Április 8. és 15. között zajlik le országszerte a Fák Hete és az erdőgazdaságok, erdészetek mindent elkövettek, hogy valóban az egész társadalom megmozduljon a fásítások sikere érdekében, hogy ne legyen egyetlen olyan község se, ahol a fásítás jelentőségét ne ismertessék. A következőkben közöljük levelezőink fásítási, erdősítési írásait és a tavaszi erdősítési munkák legfontosabb híreit.

Megkezdődött a Fák Hete

A második ötéves tervben a fában szegény vidékeken ezer és ezer hektáron ültetik el a kis fákat. E munka népszerűsítésében népgazdasági, egészségügyi és esztétikai jelentőségének ismertetésében a Fák Hete minden évben figyelemreméltó eredményeket hozott. Az ünnepségeket az idén is megrendezik.

A Fák Hete eseményeit a tanácsok szervezik a tömegszervezetekkel, elsősorban a DISZ-szel, az úttörő szervezetekkel, valamint a helyi Népfront Bizottságokkal együtt. A tanácsok mindenhol az állami erdőgazdaságoktól kapnak szakmai segítséget. A gazdaságok gondoskodnak facsemetékről, suhángokról, erdészeik előadásokat tartanak a fásítás jelentőségéről, a kis fák ápolásáról, védelméről.

Megnyitó ünnepség Budapesten

A Fák Hete ünnepségei a fővárosban április 8-án, vasárnap kezdődtek. Ezen a napon az Országos Erdészeti Főigazgatóság, a TTIT és az Országos Erdészeti Egyesület megnyitó ünnepséget rendeztek a Film- és Színművészeti Főiskola előadótermében.

Fenyvest telepítenek a Csúcshegy aljára a budapesti DISZ fiatalok

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a hozzá tartozó vállalatok 50 DISZ fiatalja elhatározta, hogy tevékenyen részt vesz a tavaszi fásításban. Az ifjak részére már kijelölték a területet: Budán, a Csúcshegy aljában, mintegy 5 hektáron fenyvest telepítenek. Munkájukat a kerületvezető erdészek irányítják, anyagot, szerszámot a gazdaságtól kapnak. A fiatalok nemcsak az ültetést vállalták, az új telepítést egész évben rendszeresen gondozzák, ápolják majd.

Elindultak a csemeték

A tavaszi fásításokhoz az állami erdőgazdaságok szolgáltatják a csemetéket: kertjeikben 89 millió facsemetét neveltek erre a célra. A kiemelést a déli vidékeken mindenhol megkezdték. Csongrád megye öt nagy csemetekertjéből 15 millió nyár, akác, tölgy s egyéb facsemetét szednek ki, csomagolnak és szállítanak rendeltetési helyére. Az észak-kiskúnsági erdőgazdaságból máris több mint négymillió fenyő- és lombcsemetét továbbítottak az ültetés helyére.

A budapesti erdőgazdasághoz tartozó mendei, törteli, inárcsi, vajkói, pusztavacsi kertekben a csemeték 80 százalékát gépi erővel szedik ki a földből. A homokos talajokon különösen a Máder-féle gép dolgozik eredményesen.

Jó munkaszervezéssel a rövid tavaszi idény kihasználásáért

Azt hiszem, mindnyájan azt akarjuk, hogy a fejlesztési határozat értelmében a népgazdaságnak a legjobb és legtermelékenyebb munkát időre teljesítsük. A mostani elhúzódó téli időjárás után rövid lesz — a máskor is inkább hamar elmúló — tavaszi idény. Az erdőgazdasági munkák súlypontja a szállítási és cserkéregtermelési munkákon kívül az erdőművelési munkákra helyeződik és főképpen a csemetekerti és erdősítési munkákra. Ilyenkor minden dolgozóra, minden anyagra, minden szerszámra és minden órára szükség van, hogy tervünket minőségi munkával teljesíthessük.

Hogy mindent célszerűen és összhangban felhasználhassunk, egyedüli módja a jó munkaszervezés. Ne vegye senki sem megbántásnak, ha azt mondom, hogy ezzel a kérdéssel kevesen foglalkoznak kellő mértékben.

A fizikai dolgozóinknak éppen olyan érdeke a kellő szervezés, mint a szakmai irányítóké. A fizikai dolgozók, ha kellő időben kézhez kapják a munkához való anyagot és szerszámot és a szerszámok állandóan karban vannak tartva, munkaidejüket teljes egészében ki tudják használni, munkájukat könnyebben végzik és jobb minőségben, munkájuk termelékenyebb, ezzel keresetük emelkedik.

A szakmai irányító dolgozók tervüket időben teljesítik és a munka minősége jobb lesz.

A helytelenül elvesztett időt inkább fel kell használni a munka végrehajtásánál a minőség emelésére, amire azt hiszem, még mindenütt szükség van és ennek érdekében még sok tennivalónk van. Az önköltségcsökkentés és tervteljesítés csak akkor helyes, ha minőségi munka áll vele szemben.

Különösen a csemetekerti és erdősítési munkáknál fontos a minőség, mert a jövő állományait részben itt alapozzuk meg.

Néhány talán jelentéktelennek látszó munkaszervezési kérdést vetek

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

fel, — amire azt szokták mondani igen sokan —, hiszen ezt jól tudjuk. Ezzel szemben elismerem azt, hogy tudják, de nem így hajtják végre a legtöbben. Tehát foglalkozni kell a kérdéssel.

Csemetekiszedésnél, erdősítésnél legyen megfelelő számú kosár, ne kézben és ölben, ruhájukhoz szorítva kelljen a dolgozóknak vinni a csemetéket.

Ezzel gyorsabban dolgoznak, a csemeték nem kerülnek a földre szétszórva kitéve napnak-szélnek, hanem a kiszedéskor egy kézbevevéssel mindjárt a csemetét is védő kosárba helyezhetik; amivel az osztályozás helyére vihetik. Az osztályozás a vermelés mellett történjék olyan helyen, ahonnan járműre egyenesen felrakható a csemete, természetesen védett helyen.

Ez a módszer erdősítésre is vonatkoztatható azzal, hogy az erdősítés helyén a járműről mindjárt az erdősítendő terület szükséglete (fafaj, mennyiség) szerint elosztva több helyen rakjuk le a csemetéket.

A helyszínre szállításkor legyen elvermelő munkás, hogy a csemeték jól legyenek tárolva, tehát

a vermelési helyeket előre ki kell jelölni, a csemetéket előre el kell osztani

és a fogat munkaidejét a vermelőével összhangba kell hozni.

A kézi szerszámokat naponta át kell vizsgálni, a már elkopottat ki kell vonni a munkából.

Nézzük meg, mit érünk el például a fentiekkel.

1. A csemeték életerejükből alig vesztenek valamit.

2. A dolgozók, fogatok munkaideje hasznos munkával telik el, nincsen várakozás.

3. A dolgozók munkájukat könnyebben végzik, kevesebb ruhakoptatással.

4. A munka termelékenyebb lesz.

5. A dolgozók, mivel munkájuk könnyebb, jobb minőségi munkát tudnak végezni ugyanolyan vagy rövidebb idő alatt.

6. A dolgozók keresete emelkedik.

7. Mindezeken keresztül az önköltség is csökken, de a minőség emelkedik.

Többet kell a munkák kellő megszervezésével foglalkozni — nemcsak a szakembereknek, hanem a fizikai dolgozóknak is. Kívánják meg és készítsék el maguk a fizikai dolgozók is a munkákat jobban, hiszen mindannyiuk és a közösség érdeke.

Béky Albert

A balatonfelvidéki erdőgazdaság erdészeteiben már javában folyik az erdősítések talajelőkészítése és a csemeték kiemelése

(Tudósítónktól.) A balatonfelvidéki erdőgazdaság erdészeteiben már januárban megkezdődtek az erdősítésekhez szükséges talajelőkészítések. Többek között a veszprémi erdészet vilmapusztai kerületében január 1—20 között 5 hektárnyi feketefenyővel és erdeifenyővel törénő erdősítés talaját készítették elő. E munka során a helyszínen lévő gyomfákat, galagonyát, kökényt stb. a területről eltávolították és elégették. Az erdőgazdaság területén a *január folyamán* volt kedvező időjárást kihasználva *összesen csaknem 50 hektárnyi területet készítettek elő*, valamint *80 hektár erdősítést végeztek el.*

A januári előnyt jól kihasználva az összefüggő hótakaró eltűntével *március első heteiben azonnal hozzáláttak további talajelőkészítési munkák elvégzéséhez.* Így a balatonfüredi és veszprémi erdészet megkezdte *a kopárok talajelőkészítési munkáit.* Rendkívül munkaigényes, nehéz munka ez, mert a sziklás talajba *30—40 cm mélységü gödröket vagy árkokat kell a rétegvonalak irányában csákánnyal kiképezni,* hogy az elültetendő csemeték helyét előkészítsék, valamint az erózió pusztító hatását ezzel is csökkentsék. A termőtalaj e kopárokon csak csekély mennyiségben található, így a távolabbi helyekről kell tápdús erdei talajt a gödrökbe, illetve árkokba belehordani. A költségek csökkentése érdekében ez év tavaszán elvégzésre kerülő *kopárterületek nagyobb részén gépekkel végzik a talaj előkészítést.* A fáradságos csákányozás helyett a Litér—Királyszentistváni kopárokon a gödrök kiképzését *légkompresszorokkal* végzik, s ezek naponta 50—60 ember munkáját látják el. Az így kiforgatott sziklák, kövek árkaiba pedig *dömperrel hordják a termőtalajt.* A gépesítések eredményeként *előreláthatólag 70—80 százalékkal csökken a kopárok erdősítésének költsége, ezenkívül lényegesen gyorsabbá válik a munka elvégzése is.*

A balatonfelvidéki erdőgazdasághoz 56 hektár csemetekert tartozik, ezekben jelenleg 10 milliónyi olyan 1—3 éves csemete van, amely ez év tavaszán a tervezett 470 hektárnyi erdősítéshez kerül felhasználásra, erdőnkívüli fásításra is mintegy 2—3 millió csemete jut.

A nagyvázsonyi és menyekei csemetekertekben *a Szabó II. féle csemetekiemelő gépek már munkához láttak.* A csemeték kiemelésénél nagy gondot fordítanak az erdészet dolgozói azok *csomagolására is.* Egy-egy kötegben a csemeték nagyságától függően 50—100 db csemetét kötnek össze. A kötegeket nedves mohával veszik körül, majd szalmába csomagolják, hogy a finom hajszálgyökereket a fagy, vagy a szárazság el ne pusztítsa.

Alátelepítéseinkhez használjunk vetőkalapácsot

A vetőkalapács igen hasznos és egyszerű erdőművelési szerszám, de egyes helyeken alig ismerik, pedig igen hasznos eszköz, mert nagyvadas, vaddisznós területen lényegesen eredményesebb, mint a kézikapa.

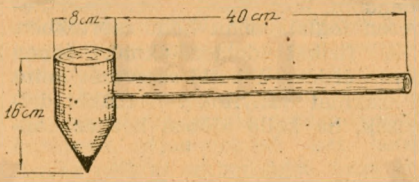

A vetőkalapáccsal rakott makkot ugyanis nem szedik ki a disznók, nem találnak rá. Évről évre megismétlődő erdősítésekben úgy tapasztaltam, hogy a vetőkalapáccsal elrakott makkra a disznók nem akadtak rá, nem is kutattak makk után, a károsítás minimálisra csökkent.

A vetőkalapácsot házilag készítettem kemény fából, legjobb erre a célra az akác, de ennek hiányában bármilyen fafaj is megfelel. Formailag sörösüveghez hasonlít, hegyes végét elkopás ellen meg kell vasaltatni.

Használatának a vadkárosítás megelőzésén kívül a második nagy előnye, hogy takarékosabban lehet bánni a makkal. Kapával végzett makkrakásoknál hektáronként 5—6 mázsa makkot használtunk fel, vetőkalapács alkalmazása esetén ez a mennyiség legalább a felére csökkent, mert elegendő 2 szem egészséges makkot elhelyezni. A munka kivitele igen egyszerű, a kalapács hegyes végével lyukat ütünk a talajba és a makk elhelyezése után a kalapács tompa végével egy-két ütést teszünk a lyuk felszínére és így a takarás megvan.

Varga Pál
műszaki előadó, Pápa.

Gondos csemeteültetés — nagyobb megmaradás
Nagyobb megmaradás — kevesebb pótlás
Kevesebb pótlás — kisebb erdősítési önköltség

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fásítás az Alföldön

A Csongrád megyei erdőgazdaság még az ősszel alföldfásítási versenyre hívta a tiszántúli, alföldi megyék erdőgazdaságait. A versenypontban az szerepel, hogy hol ültetnek több csemetét és hol nagyobb a megmaradási százalék. Szolnok megye után a Békés megyei erdőgazdaság is csatlakozott ehhez a nagyjelentőségű versenyhez. Az erdőgazdaságnak sikerült a legjobb kapcsolatokat kiépítenie az egyes községek tanácsszerveivel, valamint az érdekelt községek legeltetési bizottságaival.

Ennek eredményeként március közepén Battonya *16 hold új erdő telepítésére*, Pusztaottlaka *9 hold futóhomok erdősítésére* jelentkezett és ezek a községek, de Békés megye minden községe az ötéves erdősítési tervet is elkészítette. Battonyán őszszel tovább folytatják az erdősítést, ebben az évben főképpen akácot, nyárt, juhart telepítenek a vízmosásos területekre. Pusztaottlakán a sportpályát is erdősávval veszik körül. Gyulaváriban ebben az évben és azután minden esztendőben *3—5000 folyóméter akác, nyár csemetét ültetnek fasor alakítása céljából.* Kúnágotán az idén *3000 folyóméter*, a további esztendőkben évente *4000 folyóméter akác kerül a földbe.* Kevermesen már az első esztendőben *20 000 folyóméter területen ültetnek tölgyet*, nyárt, akácot. Azután pedig évente *15 000 folyóméterre kerül fa.* Nagyszénáson fenyőféléket is felhasználnak Alföldfásításra. Különösen a Kondoros vidékén kezdenek nagyobb alföld-fásításba. Ezt a vidéket a gyomai csemetekert látja el csemetével. Március végén a gyomai csemetekert már helyszínre szállította a télies vermelésben elhelyezett csemete mennyiséget. Itt *Kiss* Barnabás fiatal, erdésztechnikumot végzett erdész irányításával 80 munkás szorgoskodik azon, hogy a Fák Hete alkalmával a gyomai és a szomszédos járásokban az úttörők és a felnőttek bevonásával minél több fát ültessenek. A kondorosi tanácsnak segít a bánkúti erdészet is, mert a kondorosi tanács 5 hold községi csemetekertet létesített esztendőkkel ezelőtt és *a tiszaháti nyár* innen kerül majd az erdőgazdaság szakembereinek irányításával szerte széjjel a megyébe. A legeltetési bizottságok közül legjobban a battonyai működik. Ott 40 holdnyi erdősávot telepítenek. *A termelőszövetkezetek sorából a gyulai Erkel, a battonyai Dózsa és az almáskamarási Sallai Tsz jár elől jó példával.*

*

A Békés megyei erdőgazdaság területén a munkaversenyben a csemetekertek közül eddig a *gyomai* mutatkozott a legjobbnak. Az alföldfásítási verseny keretében az ősszel a vésztői és a dobozi erdészetet az előállítási költség csökkentése tekintetében is megelőzték. Amíg *a gyomai csemetekertben ezer lombcsemete előállítása 80 forintba került, és a suháng darabonkénti előállítása 2,70 forintba*, addig a többi csemetekert drágábban termelt csemetét és suhángot. A Békés megyei erdőgazdaság dolgozói most azon működnek, hogy az alföldfásítási versenypontokban minden vonatkozásban megelőzzék a többi megyék erdőgazdaságait.

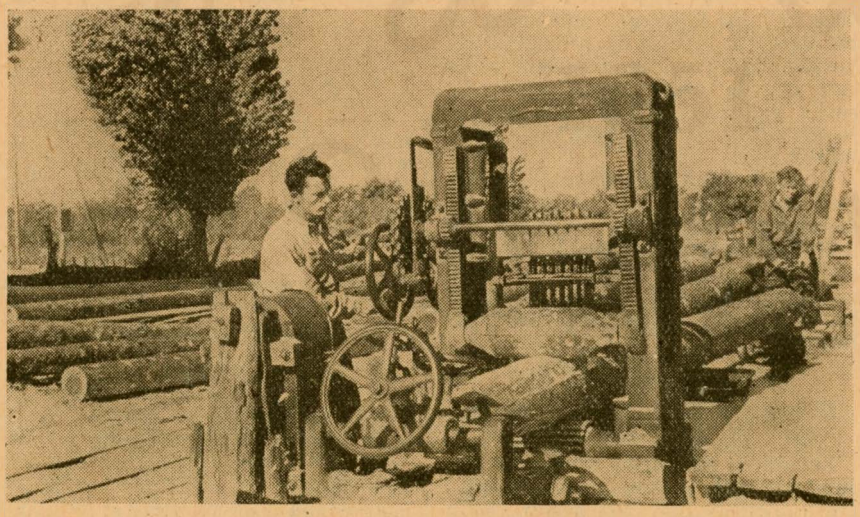

A zaporozsjei területi Iljics-kolhoz nagyarányú, gondos fásításai már olyan eredményesek, hogy keretfűrészt állítottak fel a kitermelt anyag feldolgozására. (Szovjetunió)

A balaton-környékét fásítók

Fásítók! — így emlegetik a Balaton környékét fásító erdészet dolgozóit. Eleget akarunk tenni ennek a megtisztelő címnek, valóban új színeket akarunk vinni a balatoni tájba, meg akarjuk teremteni a Balaton-környék erdős arculatát. Munkánknak alapelveit évtizedek előtt kitűzte Kaán Károly, a haladó szellemű nagy erdészünk: *„Akció lenne szükséges a Balaton partövének befásítása, s vele egy balatoni erdőkoszorú telepítésének érdekében, mert az ilyen erdőöv nagyban javítaná a nyaralás kellemét és legalább bizonyos mértékig megvédené úgy az üdülőket, mint a tóparti mező- és gyümölcsgazdaságokat is a Balaton menti nagy szelek kellemetlen hatása elől.“* Ennek a szellemében tervezzük meg a fásításokat, hogy idővel ténylegesen valóra váljék a balatoni erdőkoszorú, amely méltó helyet foglal el népünk nagy alkotásai között.

ifjabb Csötönyi József
erdőmérnök, Balatonfüred.

A fásítási anyag termelése

Az Erdősávban, a szolnokmegyei erdőgazdaság üzemi hiradójában Bóné Mihály kerületvezető erdész (Cserkeszőlő) kifejti álláspontját az országfásítási vitában, amit az Erdősáv hasábjain indítottak. A következőket írja: „Mivel mindjobban áttérünk az országfásításra, véleményem szerint át kell alakítanunk a csemetekerteknek legalább 50 százalékát az utak, fasorok és vízpartok lombfáinak termelésére. Például fűzek, celtisz, platán, gledicsia, japán akác, trombitafa, bokrétafa, akác szükséges, de legelsőnek a tiszaháti nyárat sorolnám be, utána pedig a kanadai nyárat és az óriás nyárat“.

Égercsemete természetes újulatból

Bonyár Gyula kerületvezető erdész (Sellye) a mecseki erdőgazdaság üzemi lapjában beszámol az égercsemete gyűjtésének hasznos tapasztalatairól. Elmondja, hogy a sellyei erdészet területén azokon a területeken, ahol vízátnemeresztő réteg volt, a nyárak nagyrészt kipusztultak, az éger pedig túlságosan nagy növőtérhez jutva elbokrosodott. Egyes helyeken az égerek alatt újulat mutatkozott. Ez adta a gondolatot, hogy az égert feltisztítva, talán megfelelő természetes újulat keletkezik. Az erdészettel megtárgyalva a kérdést három év előtt végezték el a törzsek feltisztítását. Az elgondolás helyesnek bizonyult, mert kefesűrű újulat keletkezett. *Most már olyan bőségben áll rendelkezésre égercsemete a természetes újulatból, hogy nem csak az erdészet saját szükségleteit tudják évről-évre fedezni, de bőven jut a társerdészeteknek és az országfásítás számára is.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nyereséges gazdálkodás az új faárak tükrében

Az Erdőgazdaság legutóbbi számaiban sok szó esett az új termelői faárrendszerről. Ez természetes is, hiszen az új árrendszer a pártnak és a Kormánynak olyan segítségnyújtása az erdészet felé, amelyet — ha megfelelően kihasználunk — nagymértékben előre tudjuk vinni a magyar erdőgazdálkodás ügyét. Ahhoz pedig, hogy megfelelően ki tudjuk használni, meg kell minél jobban, alaposabban ismernünk, — tehát beszélnünk, írnunk kell róla.

Ebben a cikkben az árrendezéssel olyan vonatkozásban szeretnék foglalkozni, amelyet az eddig e tárgyban megjelent cikkek vagy egyáltalán nem, vagy csak röviden tárgyaltak, de amely jelentőségénél fogva joggal tart számot arra, hogy külső munkatársaink megismerjék és gyakorlati munkájuk során figyelembe vegyék.

Erdőgazdaságaink dolgozói évek óta áldozatos küzdelmet folytattak *a nyereséges erdőgazdálkodás megteremtéséért.* Ezt a kitűzött célt évről évre jobban megközelítettük, de országos viszonylatban nem értük el s ennek egyik oka — mint azt a Főigazgatóság Kollégiumának az 1955. évi tervteljesítési beszámoló alkalmával hozott határozata megállapította —, hogy *területünkön a termelői árrendszer helytelen külső és belső arányai következtében az értéktörvény hatása nem helyesen érvényesült.*

Súlyos hiba és tévedés lenne azonban azt hinnünk, hogy most, miután az új faárak a termelői árrendszer legfőbb hibáit kiküszöbölték, a nyereséges, a jövedelmező gazdálkodás — akár jól, akár rosszul gazdálkodunk, biztosítva van. A bevételi többletnek túlnyomó része ugyanis, amit a felemelt termelői faárak az erdőgazdaságok és fűrész-lemezipari vállalatok részére biztosítanak, nem a vállalatok nyereségét növeli, hanem egyéb — a népgazdasági érdekeknek megfelelő — formában kerül elvonásra és felhasználásra. Így:

az erdőgazdaságoknak a jövőben maguknak kell fedezniök — nem vállalati, hanem országos szinten — a vágásfelújítás költségeit, amire eddig beruházási hitelt kaptak;
a bevételi többlet másik jelentős részét pedig a népgazdaság forgalmiadó formájában vonja el.

Persze sem az egyik — mármint a vágásfelújítás önfinanszírozása, sem a másik — a forgalmiadó többlet — nem jelentéktelen változás számunkra. Az egyik *az erdőgazdaság egyszerű újratermelésének teremti meg az önálló* — eddig más szektorból elvont — *pénzügyi alapjait,* a másik pedig *a bővített újratermelés pénzügyi feltételeinek* — a nagyrészt forgalmiadó formájában realizálódó népgazdasági akkumulációnak — *a megteremtésében biztosít számunkra az eddiginél jóval nagyobb* — és minden szakmai sovinizmus nélkül hozzátehetjük — *méltányosabb és igazságosabb szerepet.*

Ez a két tényező azonban — bár nagy jelentőségüket ismételten hangsúlyozni kell — termelésünk gazdaságosságát nem javítja. Ezt továbbra is *az úgynevezett „netto"* — a forgalmiadóbefizetés után fennmaradó — *bevételnek és az önköltségnek egymáshoz való viszonya határozza meg.*

Hogyan alakulnak az új árak ebből a szempontból?

A MT határozatnak megfelelően az új árak az országos önköltségre és ugyancsak országos átlagban *4 százalék nyereségre nyújtanak fedezetet.* Itt mindjárt meg kell jegyezni, hogy a MT messzemenően méltányos volt velünk szemben, mert míg a népgazdaság egyéb területein általános az árakban foglalt 2 százalék nyereség, addig nálunk — figyelemmel az erdőgazdaság és a fűrész-lemezipar objektív bizonytalansági tényezőire — ennek a kétszeresét engedélyezte az árakba beépíteni. Csakhogy — és erre erős nyomatékkal szükséges felhívni a figyelmet — az árakban figyelembe vett önköltség az 1956. évi *tervezett önköltséggel azonos.*

Mit jelent ez?

Ez azt jelenti, hogy az új termelői árrendszer megteremti ugyan számunkra a jövedelmező gazdálkodás pénzügyi előfeltételét, de nem akármilyen gazdálkodás mellett, hanem akkor, és *csak akkor,* ha az önköltségi tervünket betartjuk. Az új termelői árrendszer lehetővé teszi számunkra a jövedelmezőség fokozását, de akkor és *csak akkor,* ha az önköltséget csökkentjük és a termelési értéket növeljük. Ha ez nem így történik a végrehajtás során, ha az a veszélyes és téves nézet kap lábra, hogy az új árak a nyereséges gazdálkodást „önmaguktól" is megoldják, akkor az árrendezés a jövedelmező gazdálkodás ügyét nem viszi előbbre.

Távolról sem élhetünk tehát abban a hitben, hogy az árrendezés olyan szelep volt, amelyet csak meg kellett nyitnunk, hogy azon a jövedelmező gazdálkodás beáramoljék. Ellenkezőleg: *tisztán kell látnunk, hogy az árrendezés adta lehetőségek kihasználása mellett sem vagyunk a jövedelmező gazdálkodást illetően könnyű helyzetben.* Különösen, ha meggondoljuk, hogy az év első felének igen kedvezőtlen időjárási és egyéb körülményei igen sok akadályt gördítettek a tervteljesítés — benne nem utolsósorban az önköltségi tervteljesítés — útjába és igen sok olyan forintot emésztettek fel, amellyel előre nem számolhattunk, amelyet azért nem is terveztünk, de amely a tervezett 4 százalék nyereséget is meghaladja. Ezeknek a hátrányoknak a leküzdése az év hátralévő részében igen nagy feladat elé állít bennünket, s ez csak akkor oldható meg sikeresen, ha *igazgatótól a fizikai munkásokig minden dolgozótársunkat áthatja az önköltségi tervteljesítés jelentőségének, fontosságának tudata* és ebből kiindulva mindenki felméri, hogy *a saját munkaterületén mit kell és mit tud tenni ennek érdekében!*

Ezért helyes a Főigazgatóság Kollégiumának az az elhatározása, amely e nagy feladat megoldásához a hivatali eszközök és módszerek mellett és azokon túl ebben az évben is *a dolgozók önkéntes felajánlásait, a jövedelmező gazdálkodás érdekében tett vállalásait hívja segítségül,* tudva azt, hogy csak a vezetés és végrehajtás szorosan együttműködő áldozatos és öntudatos munkája teremtheti meg a nyereséges gazdálkodást.

Az új árrendszerben rejlő lehetőségek kihasználása, párosulva az önköltségcsökkentéssel fegyver a nyereséges gazdálkodásért folyó harcban. Rajtunk áll, hogy ezt a fegyvert ebben az évben győzelemre vigyük!

Szende László

Az Erdőgazdaság 4000 forintos levelezői pályázata

Az év elején meghirdettük lapunk 4000 forintos levelezői pályázatát. A pályázatunk témája az anyagtakarékosság. Eddig számos pályamű érkezett be, de cikktorlódás miatt az egyes pályaművek fontosabb részleteinek közlését eddig még nem kezdhettük meg.

Ismét felhívjuk olvasóinkat, hogy kapcsolódjanak be az anyagtakarékossági pályázatunkba. Vessék fel a faanyagtakarékosság problémáit, de szívesen fogadunk akármilyen más anyagtakarékossági ötletet, gondolatot is. A pályázat határideje **1956. július 31.**

I. díj: 1000 forint,
II. díj: 500 forint,
Három III. díj: 300—300 forint,
Négy IV. díj: 200—200 forint.

Ezenkívül **800 forint értékű könyvjutalmat** osztunk szét a további díjazásra érdemes pályázók között. Több pályaművel is lehet pályázni. A pályázatokat az **Erdőgazdaság szerkesztősége címére** (Budapest, V., Beloiannisz u. 8.) kell küldeni.

Tervenfelüli csemetenevelés

A tolnai erdőgazdaság erdészetvezetői üzemi értekezleten vállalták, hogy biztosítják a terven felüli akácmag-szükségletet. Eddig a tolnaiaknak gyenge oldala volt az akácmaggyűjtés, most 130 kg akácmag begyűjtését vállalták és az akáccsemeték jó felnevelkedésének biztosítására minden érdekelt csemetekertben brigádot szerveznek az akáccsemeték ápolására.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Uradalmi cselédből — munkaérdemérmes traktorvezető!

A rábaközi erdészetnél mindenki ismeri és szereti Horváth Imrét, akit kormányunk az elmúlt évi jó munkájáért Munkaérdeméremmel tüntetett ki. Kicsit mindenki a magáénak is érzi ezt a kitüntetést, hisz mindenki segítette őt, de az ő munkája is előnyösen jelentkezett az erdészet tervteljesítésében!

Találkozásunkkor Horváth Imre büszkén viselte már a kitüntetés kis szalagját munkaruhája alatt a „pufajkán".

Mikor kérdést intéztünk hozzá, hogyan jutott el ehhez a kitüntetéshez, szerényen mesélni kezd:

— Szegény szülők gyermekeként nőttem fel a herceg Eszterházy uradalomban, ahol apám gépészkovács volt. Magam is nagy kedvet éreztem a gépekhez és már gyerekkoromban szerettem apám közelében a gépeknél lábatlankodni. Az elemi iskola elvégzése után nekem is dolgozni kellett és sokáig dolgoztam a gazdaságban, és apám mellett a kovácsműhelyben. Arról álmodni sem mertem, hogy egykor magam is gépet vezetek, de azt már akkor éreztem, hogyha egyszer gépet bíznak rám, azt olyan gondosan fogom ápolni, hogy az nem fog cserbenhagyni sohasem!

Ezt az ifjúkori álmát módjában van most beteljesíteni. Ha a teljesítménylapokat nézzük, bizony alig alig találunk munkaidőkiesést géphiba miatt. Két év óta nem volt lényeges géphibája, ami nagyjelentőségű, mert csak kevés traktoros mutathat fel ilyen eredményt.

— Az előző évben 960 forint gépmegőrzési prémiumot is kaptam — meséli Horváth elvtárs —, *és most is kiérdemeltem a prémiumot. Szeretem a gépemet, megbecsülöm és figyelemmel kísérem minden rezdülését. Szocialista megőrzésre vettem át G—35-ösömet és én ezt komolyan veszem!*

Természetesen a jó gép magas teljesítményt is biztosít. Milyen teljesítményt ér el gépével?

— Az év nagyobb felében talajelőkészítésben dolgoztam. Tuskózott területen, kötött talajban naponta átlag egy hold vágástörést végeztem. A faanyagszállításban naponta tűzifából 90 ürmétert is szállítok 8—10 kilométer távolságra! Igaz, hogy általában nyújtott műszakban dolgozom.

Megtudjuk a beszélgetés során, hogy a jó teljesítmények elérésében nagy szerepe van a jól szervezett munkának is. Az erdészet egy hétre előre kiadja a traktor munkatervét, úgy hogy esetleges kedvezőtlen időjárás esetére is megvan a munkaterv. Ezért nincs kieső idő a traktorosoknál. Az erdészek pedig úgy szervezik meg a közelítést, hogy minden időben legyen szállítási lehetőség. Jó idő és jó út esetén közvetlenül tő mellől dolgoznak, esős idő esetére pedig köves úthoz is van készítve anyag!

A jó traktoros se tud kiemelkedő eredményeket elérni a szállításban, ha nincs jó rakodóbrigádja.

— Az én kitüntetésem részben rakodó munkatársaimnak is szól. Nélkülük nem tudnék ilyen tömegű anyagot szállítani. Varga F. János és társai kitartanak mellettem a nyújtott műszakokban és segítenek a szállítási feladatok végrehajtásában.

Holy Zoltán
Győr.

A felszabadulás óta — művezető

A Szegedi Falemezgyár Gőzfűrész üzemének legutóbbi termelési értekezletén a sok komoly üzemi kérdés között kedves, szívderítő esemény is történt. A vállalatnál — illetve jogelődjeinél — eltöltött *40 éves munkáért Hegyközi Pál elvtársnak hűségjutalmul egy havi fizetését adom ki* — mondotta *Arató* István igazgató elvtárs. Az értekezleten résztvevő dolgozók soraiból izgatottságtól és meghatódottságtól kipirult arccal jött az elnöki asztal elé Hegyközi Pál elvtárs, az üzem dolgozóinak közkedvelt Pali bácsija. Meghatódottan vette át az igazgató elvtárs kezeiből a pénzzel bélelt borítékot, majd megilletődöttségét legyűrve a még ma is egyenes derekát mégjobban kihúzva megszólalt: Köszönöm a pártnak és a kormányzatunknak ezt a szép megemlékezést és ígérem, hogy míg erőmből telik és egészségem megengedi, addig dolgozni fogok a mi államunk felvirágoztatásáért.

Hegyközi Pál elvtársat és vele együtt a magyar dolgozók millióit *nem becsülték így meg a tőkés világ urai, mint amilyen megbecsülést ma kapnak államunktól a dolgozók.* Hegyközi Pál már egész kicsi gyerekkorában megismerte, hogy milyen a kapitalista rend igazi arca. Édesapjának a századfordulóban még pár hold földecskéje volt Kübekházán. Nagy volt a család, kevés volt a jövedelem, egy-két, aszályos esztendő is közrejátszott ahhoz, hogy el kelljen adni a földet, mert a bank nem volt semmire sem tekintettel és árvereztetett. Vége az lett, hogy ott kellett hagyni a földet, a kis tanyát és a gyerekekkel együtt beköltöztek a városba: Szegedre.

Szegeden a már öregedő apa a Szegedi Kenderfonógyárban lett munkás. A kis Pali gyerek 1910-ben szintén, az Újszegedi Kendergyárba került. Itt a kötélgyártó műhelyben dolgozott reggeltől-estig megállás nélkül, hajtotta a kötélverő kereket és a kis 13 éves gyerek, csak *a felnőttek bérének a feléért* végezte ezt a nehéz és fárasztó munkát. *A fűrésziparba 1911-ben került először.* A mai újszegedi Liget-vendéglő helyén volt akkoriban egy fűrésztelep, Vigh Sándor volt a tulajdonosa. Itt csak majd egy esztendeig tudott dolgozni Hegyközi Pál, mert a három nagy fűrésztelep tönkre ment. Be kellett csukni a fűrésztelepet azért, mert a három nagy szegedi fűrész (Lőwy, Milkó, Winkler) megfojtotta a kisebb tőkével rendelkező fűrészest. *A nagy halak felfalták a kicsit.* Az első világháború előtt két évvel került Hegyközi Pál a Lőwy Adolf és Társai fűrésztelepre (a mai Újszegedi Ládagyár), *s a 15 éves gyermek megismerte a fűrészgyári munkások nehéz, terhes munkáját.* Volt eleinte léchordozó, de később mint ügyes, értelmes gyereket a daraboló és a hasító körfűrészekhez tették, sőt később gyalumester is volt. Ő gyalulta a szobák padozatához szükséges padlódeszkát. A fiatal munkás igyekezett mindig jó munkát végezni, mert otthon nagyon kellett a kereset, a főnököknek viszont mindig a dolgozókon járt a szemük és ha nem úgy dolgoztak, ahogy nekik tetszett, akkor „fel is út, le is út" járt a munkásnak.

Az első világháborút is végig kellett szenvedni Hegyközi elvtársnak. Majd a két világháború közötti időben is a Lőwynél dolgozott.

A szovjet hadsereg új világot hozott a magyar dolgozó nép számára. *Hegyközi Pál egyik irányítója lett a munkások tulajdonába került üzemnek.* Még ma is büszke arra, hogy *az általuk irányított üzem 385 vagon deszkát szállított a felszabadulás első idejében az újjáépítés megindulásához.* A pártba is a felszabadulás első napjaiban lépett be és azóta a maga területén hű és harcos végrehajtója pártunk és kormányzatunk határozatainak. A felszabadulás óta eltelt időben Hegyközi Pál *már mint művezető dolgozik a fűrésztelepen.* Az anyagtér munkáját irányítja oly nagyszerű szakértelemmel, hogy már két ízben kapott kitüntető oklevelet, mint *a szakma legjobb anyagtéri művezetője.*

Barát János

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Éljenek jobban bérügyi intézkedési jogukkal az erdőgazdaságok igazgatói

Az erdőgazdasági bérezési gyakorlat másként alakult mint az ipari. Ennek egyik megnyilvánulása az, hogy az erdőgazdasági igazgatók úgyszólván csak végrehajtói a központi rendelkezéseknek. Ebből folyóan az erdőgazdaságok szakemberei túlzott hatású „szabályozó erőt" tulajdonítanak az érvényesítendő bérezésnek és sem szervezési, termelési, sem bérügyi gyakorlati végrehajtás tekintetében nem élnek jól jogaikkal, kötelességeikkel.

Az anyagi érdekeltségnek természetesen megvan a megfelelő hatása a dolgozók munkavégzésében és az a helyes bérezési rendszer, amely olyan irányban ösztönzi a munkavégzést, hogy az a népgazdaság érdekeit is szolgálja. Sokszor azonban nem lehet például valamely minőségi célkitűzést másként elérni, mint azzal, *ha a darabbér kifizetését konkrét méreti és minőségi előíráshoz kötjük.* Ilyen alkalommal közvetlenül kell érvényesíteni azt a szocialista bérezési elvet, hogy mindenkinek a végzett munka mennyisége és minősége szerinti bért kell adni. Így a fakitermelés során 1 ürm. vegyes sarangolt tüzifa darabbérét csak akkor szabadna kifizetni, ha az ürm.-nek megfelelő tüzifa mennyisége 0,8 tm³, továbbá a dorongvastagság 5—12 cm, ennél vastagabb darabok hasítva vannak stb.

Legtöbb erdőgazdasági munkánál javítani lehet a tervezett minőséget (csemetemegmaradási százalék, iparifakihozatal) *és anyagtakarékosságot* (vágási apadék) *lehet elérni* a tervezett mutatókhoz képest. Főleg azonban az eddigi tényleges minőséget és anyagtakarékosságot lehet fokozni. Mindezekre *mód van anyagi ösztönzést is adni* a ma már az igazgatók hatáskörébe utalt premizálással. Ezek a célkitűzések és lehetőségek *nincsenek kihasználva,* kevés azoknak az erdőgazdaságoknak a száma, amely körültekintően dolgozta ki a vállalati prémiumszabályzatot.

Más oldalról megközelítve a kérdést elmondhatjuk, hogy a fakitermelésben néhány év óta visszaesnek a teljesítések és ahol rosszak voltak, nem javították meg. Ennek is számtalan olyan „objektív oka" lehetséges, amelyen segíteni gyorsan nem lehet, azonban *az igazgatók itt sem élnek eléggé a jogaikkal és a munkaügyiek, valamint más szakemberek sem vizsgálják meg ezt a kérdést elég alaposan.* Igaz, sok helyen a téli alkalmi favágókat a teljesítmény, a pénzkereset, ütemezés, tervszerűség stb. nem érdekli, csupán az, hogy munkájuk alapján „az erdőbe járhassanak", tüzifát kapjanak stb. Mégis *miért nem végeznek helyenként alapos munkatanulmányokat, munkaelemzéseket,* amelyekből kiderülnek azok az okok, melyek az alacsony teljesítményeket eredményezik. Ha lehet szervezéssel, ha lehet és szükséges oktatással, jobb szerszám adásával stb. vagy rendkívüli helyi normával kell segíteni. Mert sok munkást igen is érdekli a galyfavásárlás mellett a pénzkereset is és *sok átlagos képességű favágónk még nem teljesíti a normát 100%-ig.* Talán azért nem, mert hossztól a hossztoló helyett, vagy a hossztolóra való várakozással időt veszít, talán kétágú törzseket dönt, átlagon aluli méretű iparifákat, csavartnövésű fákat, rontott erdőket termel, aljnövényzetet tisztít, fát ad át, túlzott mértékű a törzsfennakadás a döntés során stb., s ezek a körülmények az országos normákba nincsenek beépítve. Ugyanakkor megmarad a fakitermelési béralap, vagy a globális béralap egy része, illetve másra használják fel.

Vannak erdőgazdaságok, ahol az iparifa feldolgozás és fatakarékosság újabb mozgósítása kapcsán — s elsősorban az országos főigazgató ily irányú ismert körlevelének hatása alatt — helyes intézkedéseket tettek, sőt azoknak már eredményei is jelentkeznek.

Így a *szombathelyi erdőgazdaság* egyes vágásokban már a korábbi kísérletek során a fenti célkitűzéseknek megfelelően új munkavégzési előírást adott ki, s a módosítás mértékéig *megváltoztatta az országos normákból kiszámított helyi normákat.* Az új előírások betartását teljes mértékben megkívánják a munkásoktól a készfa átvétele és a munkabér kifizetése előtt. Más vágásokban *minőségi prémiumot terveztek* a döntés, felkészítés, iparifakitermelés műveleteire, s a feltételek teljesítése esetén az alapkereset 10%-át fizetik prémiumként. Egyidejűleg fokozott súlyt helyeznek a szerszámkarbantartókra *és premizálják a hossztolókat.*

A budapesti erdőgazdaságnál a hossztolóknak gyakorlati vizsgát kell tenni. Mozgó fűrészkarbantartót, oktatót állítottak be, s ennek eredményeképpen *sok helyen megkétszereződött a fűrészelési teljesítmény.* Az iparifakihozatal fokozásáért a munkások is részesülnek prémiumban. A munkásokkal való törődést megjavították. Előnyben részesítik a fakitermelő munkásokat a köztes földek kiadásánál. Az 1 órára eső teljesítmény felemelésére szervezett versenyben kitűnt favágókat céljutalomban részesítik.

A miskolci erdőgazdaságnál azzal a módszerrel próbálkoznak, hogy *az iparifa bérét* — technológiai megfontolások alapján — *olyan mértékben emelik, amilyen mértékben a tüzifa bérét csökkentik.* Emellett az iparifakitermelés után *prémiumot fizetnek* oly módon, hogy a legértékesebb választékban teszik anyagilag leginkább érdekeltté a munkást. Megvizsgálták, hogy a rövidebb választékok túlsúlya vagy a különböző iparifa méretek összevonása miatt milyen mérvű indokolatlan normaszűkítés történt, ami korrekcióra szorul.

A pécsi erdőgazdaságnál fokozott minőségi követelmény és kitűzött havi teljesítmény betartása esetén olyan prémiumot adnak a munkásnak, amely a vezetékoszlop és I. osztályú fűrészrönk után 2—6 Ft/m³, egyéb iparifa után 0,50—4 Ft/m³ többletkeresetet biztosít. Emellett elsősorban a hossztolókat premizálják az iparifakihozatal után.

A sárvári erdőgazdaságnál mozgalmat indítottak az iparifakihozatal növelésére. Hossztolói tanfolyamot szerveztek, MÁV. rakodókon szükség szerint átminősítenek egyes választékokat, a hossztolókat premizálják. *A szerszámélesítők létszámát kétszeresére emelték és premizálják* őket a fakitermelési munkacsapatok termelékenységének emelkedése esetén. Az állandó fakitermelőket a tervezett iparifakihozatal túlteljesítéséért premizálják. Az igazgatói alapból a többtermelés, minőségjavítás, értéknövekedés arányában *jelentős céljutalmakat* tűztek ki. Rövid időszak alatt az intézkedések hatásaként kb. 1200 m³ olyan iparifát nyertek, amelyből eddig tüzifa lett.

A kecskeméti erdőgazdaságnál a munkások prémium fejében megkapják az előirányzott béralapnak azt a hányadát, amely az iparifakihozatal növelése eredményeképpen, a kisebb munkaigényű (de értékesebb) választékok termelése során különbözetként (megtakarításként) mutatkozik. *A szerszámkarbantartókat (munkacsapatvezetőket) céljutalomban részesítik, ha a munkájuk révén a csapat teljesítménye 110% fölé emelkedik és az iparifakihozatalt növelik.* Az arra rászorult favágóknak jutalomképpen gazdasági szerfavásárlást engedélyeznek (a felszabadított készletből), ha a favágási idény alatt egyéni tervüket mennyiségileg és minőségileg (szerfakihozatal stb.) túlteljesítették.

A zamárdi erdőgazdaságnál felülvizsgálják, hogy egyes vágásokban az átlagos méretű iparifa mennyivel vékonyabb és rövidebb mint az országos normaalapokba beépített országos átlagméret és ennek megfelelően növelik az időnormákat. A tüzifajuttatást úgy tervezik érvényesíteni, hogy a favágók csak gyökértuskót kapjanak a kitermelt összes m³ fa hányadában. Ilymódon a gallyfatermelésben a munkások szívesen betartják a méreti és minőségi előírásokat, a gyökértuskó lefűrészelésekor a tőrönkből nem kerül semmi a tüzifába és ezáltal a munkás érdekeltté van téve a minél több iparifatermelésben. Ahol szükséges, ott a gyökérkiásás (döntés) bérét az iparifához fogják számítani, s ennek következtében magasabb iparifabérek lesznek és jelentéktelen tuskó (összerakás, hasítás) darabbérek. A hossztolók ugyanolyan rend szerint kapnak — de csökkentett prémiumot, mint a fakitermelési munkások iparifapótléka (normakönyv XXIII. táblázat).

További kísérleteket kell folytatni országszerte hasonló módszerek, eljárások kitapasztalása érdekében.

Abonyi István
osztályvezető

A szerkesztő bizottság Abonyi elvtárs cikkét vitára bocsátja és kéri a legszélesebb körű hozzászólást.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

II. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ kezelése és karbantartása

(5. folytatás)

Az erdei motoros láncfűrészek nagy mértékben segítik a fatermelésben dolgozókat munkájukban. A motorfűrésszel dolgozó szakmunkások munkateljesítménye mintegy két és félszerese a kézi eszközökkel dolgozókénak. Azonban ahhoz, hogy a motorfűrésszel a kívánt teljesítmény elérhető és tovább fokozható legyen, elsősorban a motorfűrész szakszerű kezelését és karbantartását, az üzemzavaroknak időben történő felismerését és gyors megszüntetésének módjait kell megismerni és elsajátítani.

A) A motorfűrész kezelése

Az új motorfűrészek az erdőgazdaságokhoz zárt ládákban érkeznek a vezetőlemezek kivételével, amelyeket lécekkel lezárt deszkák közé csomagolva szállítanak. A küldeményt óvatosan bontsuk ki és tartalmát a mellékelt szállítójegyzék alapján tételesen ellenőrizzük. Amennyiben valemi hiányzik, vagy megsérült, haladéktalanul értesítsük a vasutat és az erdőgazdaság felettes hatóságát.

A gépet alaposan tisztítsuk meg, olajos ruhával töröljük át. Mielőtt az összeszereléshez és beindításhoz hozzákezdenénk, *gondosan tanulmányozzuk át a kezelési utasítást.* Ellenőrizzük a motorfűrész valamennyi részét, nézzük meg az áttételfogaskerekek beállítását, majd szereljük össze a gépet.

Zárjuk el a benzincsapot, töltsük fel az üzemanyagtartályt és a kenési helyeket. Az üzemanyagot 20 literes zárható csőrös kannában készítjük el. Bejáratás idején (50 üzemóra) 1 : 15 arányú, majd később 1 : 20 arányú keveréket készítünk (utóbbi esetben 20 liter benzinhez 1 liter olajat, 10 liter benzinhez 0,5 liter olajat, 5 liter benzinhez 0,25 liter olajat adunk). Az anyagot alaposan összekeverjük, hogy az olaj a benzinnel egyenletesen keveredjék. Ha a keverék hosszabb iedig áll, az olaj leülepszik a kanna fenekére. Ilyenkor újra jól fel kell azt keverni.

Ugyanez áll a motor üzemanyag tartályában lévő keverékre is, ezért az előző napról véletlenül benthagyott keveréket a motorfűrésznek oldalra való billegtetésével indítás előtt keverjük össze. Gondoljunk arra, hogy az előírtnál kevesebb, vagy nem megfelelő minőségű olaj használata az elégtelen kenés következtében a motor tönkretételét, míg túlzott mértékben való használata állandó üzemzavart okoz.

A keverékhez télen és nyáron egyaránt sűrű (nyári) motorolajat kell használni. A téli motorolaj használata a kedvezőbb gyújtást nem segíti elő és annyira lerontja a kenést, hogy a motor megsérülése következik be.

A keveréket *sűrű szűrővel ellátott tölcséren* keresztül töltjük az üzemanyagtartályba. Nem szabad hiányozni a finom szövésű szűrőnek a tartály beöntő nyílásából sem, mert minden dugulásos üzemzavarnak a kellőleg meg nem szűrt üzemanyag az oka.

Az üzemanyagtartályt a bajonettzáras fedél balra fordításával nyitjuk, míg jobbra fordítással zárjuk.

Az olajozó szerkezet tartályát alacsony hőmérsékleten dermedő, híg kenőolajjal szűrőn keresztül töltjük fel. Ha egyébként megfelelő minőségű, de csak sűrűbb kenőolaj állna rendelkezésre, azt gázolajjal felhígítva használjuk.

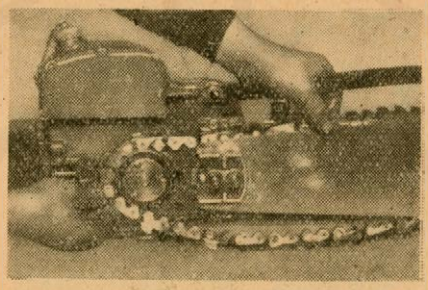

A fűrészlánc felhelyezése vezetőlemezre és a vezetőkerékre

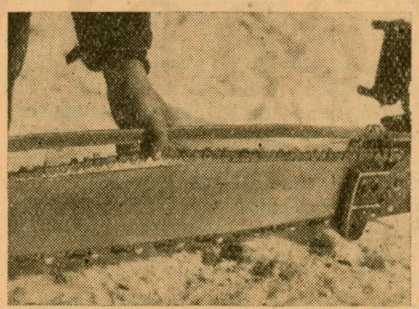

A fűrészláncot annyira feszítjük, hogy középen két ujjal megfogva 1—2 cm-re a horonyból még kiemelhető legyen

Az áttételszekrényt sűrű sebességváltó-olaj és golyóscsapágy-zsír 1 : 1 arányú keverékével töltsük fel.

A fűrészláncot helyezzük fel a vezetőlemezre és a hajtó-, valamint vezetőkerekekre. A fogantyú elcsavarásával a fűrészláncot annyira feszítsük meg, hogy középen 2 ujjal megfogva 1—2 cm-re a horonyból még kiemelhető legyen. A lánchoz csak akkor szabad hozzányúlni, ha a motor áll.

A motor indítása előtt a vezetőlemezt a feszítőszerkezet alátámasztásával emeljük meg, hogy az esetleg nagyobb fordulattal induló motor által mozgásba hozott fűrészlánc semmihez ne érjen hozzá. A motoros részt lapos helyre, stabilan állítsuk. Az indítóheveder csomóját az indítótárcsa bevágásába helyezve a hevedert $^3/_4$ részben a motor forgásirányának megfelelő irányban (a megjelölt nyíl irányában) gondosan felcsavarjuk az indítótárcsára. A gázszabályozó kart a „teljes gáz" állásához képest $^1/_3$ állásba hozzuk. A benzincsapot zárólemez elhúzásával kinyitjuk és elfordítjuk jobbra, hogy a motor rázásától el ne mozduljon. A porlasztó tokját kinyitva a szívócső végét zárólappal elzárjuk. Az úszót a buktató lenyomásával addig úsztatjuk, míg a keverék a porlasztó túlfolyó nyílásán csepegni kezd. Majd az indítóheveder segítségével a motort 2—3 sűrítésen keresztül átforgatjuk, hogy a motor benzinolaj-levegő keverékkel megszívja magát. A legombolyodó indítóhevedert a tárcsára visszacsavarjuk, könnyedén húzzuk addig, amíg azzal kemény húzást lehet érezni. Bal lábbal lépjünk rá a fogantyú tőrészére, hogy a fűrész el ne mozduljon, bal kezünkkel támaszkodjunk az üzemanyagtartályra, majd az indítóheveder fogantyúját tartó jobb kezünket erélyes mozdulattal felfelé húzva a forgattyús tengelynek gyors forgást adjunk, miáltal a motor megindul. Az indítóhevedert a fogantyújánál fogva egyetlen gyors rántással húzzuk le az indítókoronról, a végét sohasem szabad kézre csavarni, mert az baleset okozója lehet.

Ha a hengerben előzőleg égési termék maradt, a motor nehezen indul. Ilyenkor a motort ki kell szellőztetni. Zárjuk el ezért a benzincsapot,

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

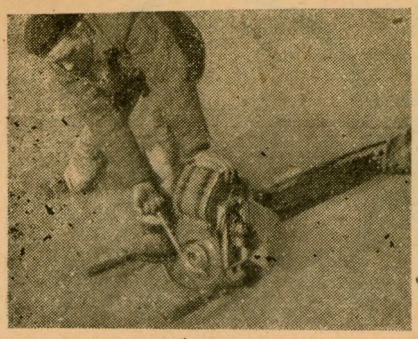

A motor indítása

csavarjuk ki a gyújtógyertyát és az indítózsinór segítségével a motort néhányszor forgassuk át. Ezután csavarjuk vissza a gyertyát és nyissuk

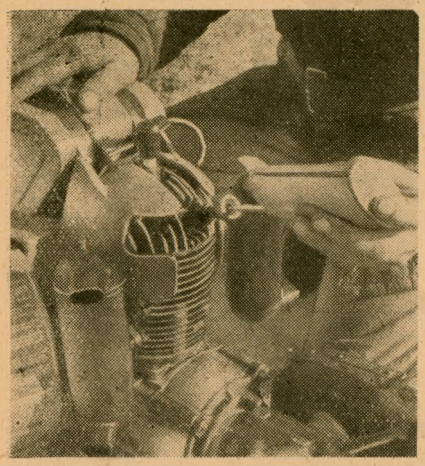

Nagy hidegben indítás előtt keveréket juttatunk a hengerbe

a benzincsapot. A dekompressziós szelepet annak lenyomásával és jobbra való elfordításával nyissuk ki és ismételten forgassuk át néhányszor a forgattyús tengelyt. A dekompressziós szelep zárása után az indításnál elmondottak szerint kell eljárni. Nagy hidegben indítás előtt a dekompressziós szelepen keresztül keveréket juttatunk a hengerbe. Ha az indítás 2—3 kísérletre nem sikerült volna, kicsavarjuk a forgattyúház lefelső csavarját, kinyitjuk a dekompressziós szelepet, a motort átforgatva kiszellőztetjük, majd visszacsavarjuk a csavart, zárjuk a szelepet és megismételjük az indítást.

Meleg motor indításánál nem szabad az úszót megúsztatni, a szívócső végét zárólappal zárni, a gázszabályozót viszont ebben az esetben is $^1/_3$ állásba hozzuk. Ha az indítás nem sikerült, a motort kiszellőztetjük és újra indítunk.

Ha a motor a fentiek betartása mellett ismételt kísérletre sem indul, a további kísérletezés csak eredménytelenséget, időveszteséget és felesleges fáradozást jelent. Ezért a hibát azonnal keressük a III. fejezetben leírtak alapján és az üzemzavart mielőbb szüntessük meg.

Amint a motor megindult, rövid ideig közepes fordulattal járatjuk, hogy bemelegedjék, üzemi hőfokát elérje. Bemelegedés után a szívócső végét kinyitjuk és a gázszabályozót üres járásra állítjuk. Ha a motor szabálytalanul jár, akkor a III. fejezetben foglaltak szerint járjunk el. Szabályosan járó motorral a már leírtak szerint hozzuk működésbe a fűrészláncot.

Ellenőrizzük, hogy a tűszelep nyitása után az olaj valóban folyik-e fűrészláncra.

Ezt a következőképpen végezzük. A szabályozó csavar jobbra csavarásával zárjuk el az olaj útját, azután két teljes fordulattal balra csavarva nyissuk meg a tűszelepet. Így hagyjuk futni a láncot, amíg kielégítő mértékben megkenődött. Majd a szabályozó csavart $^1/_3$—$^3/_4$ fordítással jobbra csavarva helyes és gazdaságos kenést biztosítunk. Az utóbbi évfolyamú „MRP" fűrészek olajtartályán a kivezető furatot nem a legmélyebb pontra helyezték, ezért döntésnél gyakran nem működik az olajozás. A zavar megszüntetését a III. részben tárgyaljuk.

Nagyon vigyázzunk arra, hogy a *motort terheletlenül mindig üresjáratban járassuk* és csak közvetlenül a fűrészelés megkezdése előtt állítsuk közepes fordulatszámra. A fűrészelés befejezése után azonnal csökkentsük a fordulatszámot, nehogy a motor — még rövid ideig is — terhelés nélkül magas fordulatszámmal járjon, mert így rendkívül gyorsan elhasználódik, sőt bekövetkezhet a motor teljes tönkretétele is. Ilyen esetben ugyanis a motor erős rázása káros rezgésbe hozza a fűrész részeit, a csavarok fellazulnak és törések (kúp és tányérkerék) következnek be.

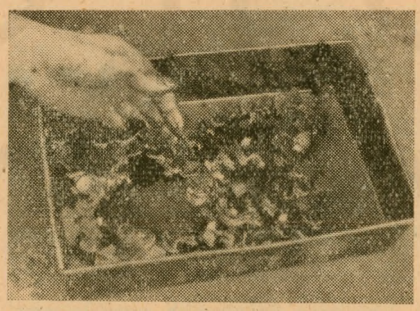

A fűrészláncot letakarítva, petróleummal lemosva, grafitos olajat tartalmazó edénybe helyezzük.

Terheletlenül aránylag kevés gázzal magas fordulatszám érhető el. Miután a motor kenéséhez szükséges olajat a keverékből kapja, ezért a kevés keverékkel magas fordulatszámmal járatott motor *igen kevés kenést kap, ami a legkíméletlenebb üzemeltetését jelenti.* Végső fokon a dugattyú-, hajtókar- és forgattyúháztörés a következmény.

Ha hirtelen kell *megállni,* akkor a motort a rövidre záró gomb lenyomásával állítjuk meg. Üzemszünet előtt azonban sohase álljunk meg a rövidre záró gombbal, hanem elzárjuk a benzincsapot és a motort közepesnél alacsonyabb fordulattal addig járatjuk, míg a porlasztóból az üzemanyag ki nem fogy és a motor magától meg nem áll. Így a motor mindig gyorsan, könnyen és megbízhatóan indítható újra. Ha rövid időre állítjuk le a motort, akkor is először vegyük le a gázt, zárjuk el a benzincsapot és csak azután nyomjuk le a rövidre záró gombot. Ha nem így járunk el, a meleg motorban és a porlasztóban a benzin elpárolog, benzindús lesz a beszívott keverék és a motor az újraindításkor megszívja magát, ezért nem indul meg.

Álló motornál a benzincsapot mindig tartsuk zárva, mert különben a porlasztón keresztül üzemanyag szivárog le a forgattyúházba. Ugyancsak elzárjuk az olajozószerkezet szabályozó csavarját is, különben pazarolnánk az olajat.

Ha a henger erősen át van hevülve, öngyulladás keletkezik és a motort nem lehet rövidre záró gombbal megállítani. Ilyen esetben a motort a dekompressziós szelep kinyitásával állítjuk meg. A dekompressziós szelepet ilyenkor újra zárjuk el, nehogy a hengerbe víz, vagy tisztátalanság kerülhessen.

A motorfűrész *napi üzemének befejezésekor* leállás után meglazítjuk és levesszük a fűrészláncot. Ha azt még aznap nem élesítjük, akkor letisztítva, petróleummal lemosva grafitos olajat tartalmazó edénybe (tepsibe) helyezzük. Ha munkásszállás, vagy lakókocsi nem volna a munkahelyen, készítsünk a műhelyben lemezből jól zárható lapos dobozokat a fűrészláncok részére, ezeket grafitos olajjal félig töltsük meg és a teljesen letisztított fűrészláncokat ezekben tartsuk. Így a láncszakadásokat és az ezzel járó kieső időket minimálisra csökkentjük, a láncok élettartamát pedig jelentősen növeljük.

Munka közben a motort olyan fordulatszámmal kell járatni, hogy a tengelykapcsoló a motor teljesítményét csúszás nélkül legyen képes átvinni.

(Folytatjuk)

A SZAKMA KIVÁLÓ DOLGOZÓJA kitüntetést eddig az erdőgazdaságok több fizikai és műszaki dolgozója nyerte el. Fakitermelő munkások azonban első ízben 1956. márciusában kaptak ilyen kitüntetést, mégpedig a keletbükki erdőgazdaságnál 13, a börzsönyi erdőgazdaságnál pedig 1 fakitermelő munkás. A kitüntetettek a fennálló rendelkezések alapján félhavi keresetüknek megfelelő pénzjutalmat is kaptak. Ugyanakor a keletbükki erdőgazdaságnál 12 dolgozó, a sárvári erdőgazdaságnál pedig két dolgozó kapott hasonló kitüntetést.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

URALI TÖRTÉNET

Néhány évvel ezelőtt az Uralban az egyik szomszédos faluba vitt a munkám. Tavasz volt. Az erdőn keresztül a villanymozdonyok vörös, sárga és kékeszöld jelzőlámpái hunyorogtak. Motorkerékpáron mentünk társammal s örültünk, amikor feltűnt a falu, ahová törekedtünk. Urali kisközség: Verejno. A kakukmadártól hangos erdő szélétől kezdődnek a rozs- és búzaföldek. Felettük magasfeszültségű villanyvezetékek viszik az áramot városoknak, falvaknak.

Új helyen azonnal szállás után néz az ember. Mi is a tanácselnököt kerestük, akiről kiderült, hogy fiatal ember. A gitár hangjánál találtuk meg éppen, amint azt énekelte:

„A katonán három érem
Ég a melle közepén . . .“

Az ifjú tanácselnök odaadta gitárját egy selyeminges fiatalembernek s máris hozzáláttunk immár hármasban a lakáskereséshez.

Egy ötvenév körüli pirospozsgás asszonynál hamarosan szállást kaptunk. A tanácselnök dolga végeztével ott is hagyott bennünket. Belemelegedtünk a beszélgetésbe s amikor az én háziasszonyom megtudta, hogy magyar nemzetiségű vagyok, egyszeriben felmondta a lakást mindkettőnknek. Hiába kérdezősködtünk, csak könnyes szemét törölgette és otthagyott bennünket. Kiment.

Mit tehettünk egyebet, bekérezkedtünk a szomszéd házba Zseludkov apóékhoz. Zseludkov mama késő éjjelig a szobasarokban varrogatott. Nem volt kedvem aludni, bántott az előbbi eset: miértis adta ki az útunkat a szomszédasszony?

Hát elmondtam Zseludkov mamának is, hogy mi fáj.

— Két felnőtt fia esett el a háború végén a fronton. Budapest ostrománál — magyarázta Zseludkov mama. — Ők voltak a falukolhoz legderekabbjai. Érdemrendesek. Ezért bánatos az én szomszédasszonyom.

A magyarázat nem egészen elégített ki. Úgy éreztem, én semmit sem tehetek a két remek fiú haláláért.

Telt az idő s mi naponta az erdőt jártuk társammal: hol milyen erdőrészt jelöljünk ki döntésre? Egy este korábban tértünk haza és Zseludkovéknál ott találtam azt a pirospozsgás szomszédasszonyt is, aki nem adott szállást nekünk. Éppen Zseludkovék vejével, a Magyarországot is megjárt traktoristával vitázott hevesen. A traktorista vitte a szót:

— Megértelek. Te derék fiaidat, Ivánt és Vászját sajnálod. No, én nem csak játszópajtásaimat, hanem harcostársaimat is elvesztettem velük. De jól néznék ki, ha ellenséges érzés venne rajtam erőt, hogyha azt a szót hallom: magyar. Mindenütt voltak és vannak haszontalan, rossz emberek is. Úgy teszel, mintha sohase hallottál volna a munkás internacionalizmusról.

Az asszony, amint meglátott bennünket, szégyenkező szipákolásba kezdett.

Végre én is szóhoz jutottam. Elmondtam mennyit szenvedett édesapám a fasiszták elleni küzdelemben és hogy én és hozzám hasonló igen sok magyar sohase emelt volna fegyvert az orosz katonák ellen.

Szomszédasszonyom ismét elfutott s rövid idő múlva mindenféle eleségekkel megrakodva tért vissza s kínálgatott engemet és társamat. Aztán sokáig nem szólt semmit, csak amikor már vettünk az ételből:

— Mit szűkösködtök itt, gyertek hozzám aludni! — mondta s már nem bánta, miértis bánta volna, hogy magyar vagyok.

Szatmári Antal

AZ ERDŐ

MEGJELENIK HAVONTA

ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

Külföldi hírek

A kijevi körzetben elegyes és elegyetlen erdeifenyő állományokban élő fakopácsok gyomrát felboncolták és vizsgálat alá vették. A különböző időszakban átvizsgált összesen 95 madár gyomrában nagy mennyiségben találták a fákat károsító rovarok tetemeit. Ezek alapján megállapítható, hogy helyes az a vélemény, amely szerint a fenyőmagvak elfogyasztása által okozott kár jelentéktelen a káros rovarok pusztításával szemben.

*

Kínában 12 évre készítették el az erdősítési terveket és hatalmas terjedelmű terméketlen, lekopárosodott dombvidéket erdősítenek be. Egyedül a Sárga folyó középső szakasza mentén olyan hatalmas terjedelmű erdősítést terveznek, amely a finn erdőségek területének mintegy kétharmad részét teszi ki.

*

A szálfában termelést főleg bükkállományok kitermelésével egyre nagyobb mértékben alkalmazzák a román fakitermelő vállalatok. Ezzel a módszerrel a nagybányai vágásterületeken 35 százalékkal, a putnai területen 42 százalékkal javult az iparifa kihozatal és ennek megfelelően a dolgozók keresete is.

AZ ERDÉSZ KEDVENC MADARA: A SZALONKA

A magyar erdész, de talán az egész Közép-Európa erdészeinek a legkedvesebb, a legismertebb madara az erdei szalonka. Mert ez az érdekes, mondhatni titokzatos szárnyas éppen úgy lakója a síksági, a dombvidéki erdőknek, mint a magas hegyvidék rengetegeinek.

Igaz ugyan, hogy őszi vonulása idején el-elkószál a művelt földekre, a gyümölcsösökbe, szőlőkbe, kukorica táblákra és nagyon szívesen a kubik gödrök bozótosaiba. De azért igazi erdei madár. Erdőben fészkel és ott neveli fel fiókáit.

Igen, az erdők madárvilágának vannak sokkal előkelőbb szárnyasai is, nem beszélve a ragadozókról, mint a nagy- és a kiskakas, a süket és nyírfajd, no meg a legkisebb erdei tyúkunk, a császármadár. Dehát az első kettő úgyszólván már csak volt tagja a magyar ornisznak.

De leginkább azért kedves madara a szalonka a magyar erdésznek, mert még ott is, ahol szigorúan tilos volt a puska és legföljebb csak kártékonyakra szólhatott, ott is a szalonkahúzás idején, úgy alkonyatkor, mint hajnalban kijárhatott az erdész, és puskával kezében várhatta a tavaszi erdő piszszegve-korrogva húzó tündér-madarát.

Hogyan várta minden erdész a szalonkahíreket, a jöttüket jelző szárnyas hírnököket?!

A hóvirág már régebben kidugta a fejét és vele majdnem egy időben megjöttek az elsők, az odugalambok, ahogy Börzsönyvidékén nevezik a kékgalambokat. Nemsokára rá nyilaló háromszögek szárnyalnak az erdő öreg, odvas fái fölött. A seregélyek is megjöttek. Lent az aljban, a vizes rétek fölött jajongva csapong a rétségek szárnyas őrtállója, a bibic.

Végre egyik erdőjáró azzal a hírrel jön, hogy már a barázdabillegető is itt van. Bűvös szó ez, mert ha már a „billegény“, a felvidékiek így hívják, itt van, akkor lekerül a puska, zsebbe egy-két 12-es söréttel töltött töltény és felballag a szokott „standjára“ — hátha! Legtöbbször még hiába várja a szívet megdobogtató pisszegést, de fűti a becsvágy, hogy abban az évben ő lássa és esetleg lője az elsőt és ő adhassa hírül mindenkinek, akiket illet: „itt vannak“!

Azután minden alkonyatkor és hajnalban akár esik, akár havazik, ott van leshelyén, de sok fatolvaj és vadorzó nagy bánatára!

Kittenberger Kálmán

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

NEM SZEMFÉNYVESZTÉS

Mátrai motorfűrészesek tanulságos látogatása a Bükkben

Az elmúlt időben olvastuk a keletbükki erdőgazdaság motorfűrészes munkacsapatainak a nagyszerű teljesítményeit és mindjárt hozzáteszem, hogy afféle propagandának tartottuk, amire pillanatnyilag szükség van, hogy a dolgozók a gépeket megszeressék. A délmátrai erdőgazdaság nem nagy gépesítéssel dolgozik, mindössze 3 benzinmotoros fűrész és 2 villanyfűrész működik. Amikor beszélgetés közben ismertettük a két motorfűrészes munkacsapatunkkal a keletbükki erdőgazdaság munkacsapatainak az eredményeit, végtelenül felháborodtak, hogy ilyen különbségek nem lehetnek a két munkacsapat között.

Gyorsan el is határoztuk, hogy elmegyünk a keletbükki erdőgazdasághoz tapasztalatcserére, mégpedig a két munkacsapat vezetője, az erdészet szakelőadója és én.

Először azt láttuk, hogy olyan állományokban dolgoztak: egy-egy fából kijön három hatméteres anyag. Tehát ez volna az egyik ok, ami a dolgozóknak kedvezőbb, mint a mi erdőgazdaságunknál. A másik ok, amit tapasztaltunk és amiről még érdemesebb beszélni, *a munkafegyelem s a munka szervezése.*

Azt megállapítottuk, hogy igen jó fakitermelő munkások, mert kézierővel is 10—14 m^3 fát termeltek, amit igazolnak a hivatalos okmányok. Azonban, amint tapasztaltuk, *a munka megszervezése a döntő.* Láttuk, hogy minden munkacsapatnak van egy villanyfűrésze és egy benzinmotoros fűrésze. A benzinmotoros fűrésszel döntenek, a villanyfűrésszel darabolnak. Ezekben a bükkös állományokban *a munkacsapat létszáma 6—7, legfeljebb 8 fő.* A munkacsapatvezetők ezt kellőképpen megindokolták és mi is megállapítottuk, hogy *ez a legjobb.* Ezzel szemben nálunk volt 10—12 személyes munkacsapat is és egy villany-, egy benzinmotoros és egy tartalék benzinmotoros fűrész. Nyilván, hogy a két működő gépnél és a nagy létszámnál nem lehetett úgy beosztani az időt, hogy minden gépnek, minden személynek minden perce ki legyen használva. Megnéztük a lillafüredi erdészet egyik munkacsapatának a munkanaplóját és megállapítottuk, hogy átlagosan napi 9 órát dolgoztak. Ugyanakkor nálunk 5—6 óra között mozgott a napi ledolgozott órák száma. Nyilván, hogy napi 3 óra kiesés nagy veszteséget okoz a motorfűrészeknél, ami naponta 35—40 m^3 faanyag ledöntését jelenti.

Általában a dolgozókat a kereset érdekelte, nem a gallyfa manipuláció és ezt csak azért jegyzem meg, mert ott is találkoztunk olyan munkacsapattal, amelyet nem találtunk a vágásban, éppen bent jártak Miskolcon a fájukat eladni és ez jellemző volt a mi munkacsapatainkra is. Nem is tudtak olyan eredményt elérni ezek a munkacsapatok sem a keletbükkieknél, sem nálunk.

Összefoglalva: sok hasznos tapasztalatot szereztünk, ami segítségünkre lesz a jövőben. Egyet nem helyeslünk még ma sem és főleg a munkacsapataink: *miért nem járult hozzá a keletbükki erdőgazdaság ahhoz, hogy a két munkacsapatunk egy hónapra elmenjen termelni az ottani munkacsapatok mellé?*

Füleki László
bér- és munkaügyi előadó,
Mátrafüred.

Ismerd meg az erdőgazdaság gépeit

címmel már harmadik hónapja hozzuk lapunk hasábjain Radó Gábor cikksorozatát. Az Erdőgazdaság szerkesztőbizottsága kéri a lap olvasóit, levelezőit, az erdőgazdaságok, az erdészetek vezetőit, írják meg, hogy mi a véleményük erről a cikksorozatról. Szükségesnek tartják-e annak esetleges külön kiadását. Mi az olvasók tanácsa: milyen témával kellene hasonló szellemben foglalkozni.

Az Erdőgazdaság 1955-ös évfolyamának „mérlege"

Együtt van a kezemben az *Erdőgazdaság* 1955. évi immár IX. évfolyama. Tekintélyes könyv lesz ez bekötve. Ahogy lapozgatom, úgy érzem, hogy szükséges a mindennapi munkánkban hozzánk oly közel álló lapnak a „szellemi súlyát" is megmérnünk. Ezért megkísérlem, hogy rövid áttekintést adjak a magam szemüvegén keresztül erről a már lezárt évfolyamról. Hiszen *ez a lap a mienk: erdőgazdasági dolgozóké!*

A versenymozgalom fellendítése érdekében igen sok és hasznos, „húzóhatású" cikk látott napvilágot. A lelkes versenymunkához hatalmas, országos segítséget adott *az Erdőgazdaság.* Így kellene most is!

A veszteségmentes gazdálkodásért vívott harcból is kivette a részét lapunk. *Az újítások* terén azonban ajánlatos volna több tanulmányt közölni, mert az komoly segítséget adna a gazdaságos termelés megteremtéséhez. *A gépesítés* eddig elért eredményeiről is sokat írt lapunk s ezzel továbbra is sokat kell foglalkozni úgy mint eddig.

Az *erdőgazdaságok életét* bemutató cikkek igen érdekesek. Kíváncsian tanulmányozza az olvasó, hogy milyen eredmények vannak az északkiskúnsági, a zemplénhegységi, a mecseki erdőgazdaság területén. Hasznos lenne, ha az új 1956. évi évfolyamban *valamennyi erdőgazdaságról* olvashatnánk részletes tudósítást.

A fűrész- és lemeziparral kapcsolatos cikkek úgy érzem az egyik legkényesebb erdőgazdálkodási probléma megoldását segítik elő. Mindannyiunk előtt ismert tény, hogy a múltban — néhány évvel ezelőtt is — az erdőgazdasági dolgozók igen keveset tudtak a faipari üzemek munkájáról, sőt azt az erdőtől és fától csaknem független ipari szektornak tekintették. Ennek az volt a következménye, hogy az erdész nem akarta elismerni a fűrészes igényét, kívánságát s ebből viták, elzárkózás, népgazdasági károk keletkeztek. Ma már javult a helyzet, szorosabb a kapcsolat a két „testvér-szakma" között, s lapunk ezért a fontos kapcsolatért eddig is sokat tett és ennek folytatását a jövőben is várjuk.

A külföldi híradók a lap terjedelmének megfelelően kivonatosak voltak, de így is hasznos, tájékoztató jellegű olvasnivalókat kaptunk.

A szakmai továbbképzés kérdéseiről kevés cikket közölt az erdőgazdaság. Ezen érdemes változtatni. Helyes volna, ha az Országos Erdészeti Főigazgatóság illetékes osztálya, de a levelezők is többet foglalkoznának a továbbképzés feladataival.

A dolgozók életével és munkájával kapcsolatban megfelelő számú, de megítélésem szerint *nem megfelelő értékű* közlemény jelent meg. Itt főleg arra kell vigyázni, hogy minden népszerűsítés reális alapokon nyugodjon, mert a nem reális szempontokból kiinduló népszerűsítés sokszor ártalmas és helyette sokkal többet segít az egyszerű, salangmentes, őszinte bírálat.

Erdész Miska leveleit szinte minden olvasó hiányolja. Derűs, kacagtató, de mégis megszívlelendő „csípései" sok vidám percet és lelkiismeretesebb munkát eredményeztek. Jogosan kérik a dolgozók Miska további, rendszeres „szerepeltetését".

A vadászatról, a melléktermékekről és egyéb az erdőt érintő kérdésekről legalább annyit szeretnénk olvasni, mint az előző évben.

Csányi Sándor
Vác

*

A szerkesztőség megköszöni az értékes bírálatot és munkájában alkalmazni kívánja a felvetett gondolatokat.

Ötletes hirdetést adott fel a délzalai és az északzalai erdőgazdaság a helyi sajtóban. Feltűnően szedett hirdetésben hívták fel a figyelmet, hogy milyen feltételek mellett juttatnak ingyen facsemetét termelőszövetkezetek és egyéni dolgozók részére és hogyan kell az ingyen csemetét igényelni. Követendő példa!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Főigazgatósági utasítások

Az erdészeti szerveknél alkalmazott óvónők bérezésének és munkaidejének rendezéséről intézkedik az országos erdészeti főigazgató 12/1956. számú utasítása.

A béralapgazdálkodással összefüggő egyes kérdések rendezéséről intézkedik a 15/1956. OEF számú utasítás. Megszabja, hogy a vállalatoknak negyedévenként kell közölni a főigazgatósággal a kifizetésre kerülő összeget. A felhasználható összeg felső határát a főigazgatóság engedélyezi. Az utasítás megtiltja, hogy a továbbiakban negyedévnél rövidebb időre tűzzenek ki prémiumfeladatot.

Az országos szocialista munkaversenyre vonatkozó új feltételeket az országos erdészeti főigazgató a MEDOSZ és az ÉFÉDOSZ elnökségével egyetértésben szabályozta (17/1956. OEF számú utasítás).

HIREK

Nem népszerűsítik eléggé a munkaversenyt a Fejér megyei erdőgazdaság szakszervezeti vezetői — állapították meg a MEDOSZ Fejér megyei küldött értekezletén. Hétszázötven dolgozó közül mintegy csak kétszázan vettek részt a szocialista munkaversenyben.

A TERMELŐSZÖVETKEZETI TERVEZÉS tapasztalataival foglalkozik a *Közgazdasági Szemle* márciusi számában *Pálinkás* István tanulmánya. A tanulmánynak hiányossága, hogy az erdősávok, erdők telepítésének, ápolásának, felújításának kérdéseit nem is érinti. Ugyanebben a számban találjuk *Keserű* Jánosnak, a mezőhegyesi állami gazdaság igazgatójának beszámolóját amerikai tapasztalatairól. Különösen a gépesítés és állattartás kérdéseiről találunk cikkében sok érdekes adatot.

Amivel nem értünk egyet... írja *a mecseki erdőgazdaság üzemi lapjában* dr. Köves Gusztáv vállalati jogi tanácsadó. Közli azokat a fegyelmi határozatokat, amelyeket *idén eddig már kénytelen volt hozni az erdőgazdaság igazgatója.* Igen helyes módszer, hogy *az egész mecseki erdőgazdaság nyilvánossága előtt tárják fel a hibákat,* hogy okulásul szolgáljanak.

A közvagyon elherdálására néhány kirívó esetét pellengérezi ki ismét *Fekete* József, a börzsönyi erdőgazdaság főmérnöke a börzsönyi erdőgazdaság üzemi híradójában. *Miért nem követik ezt a módszert a többi üzemi híradóban is?* Alig van egykettő, amelyik ezen a helyes úton jár és megbélyegzi nyilvánosan a társadalmi tulajdon bűnös kezelőit.

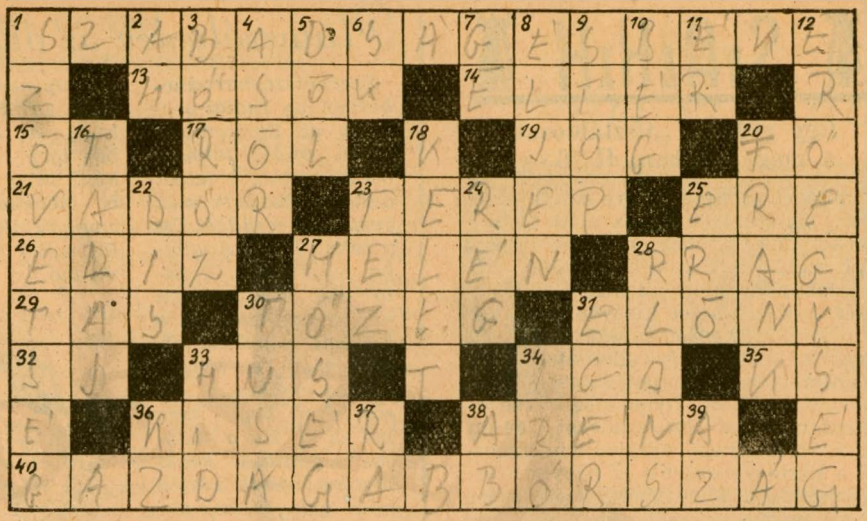

Vízszintes sorok: 1. Felszabadulásunk két féltett kincse. 13. Ezek voltak a szovjet felszabadítók. 14. Nem hasonlít. 15. Tervünk évszáma. 17. Rag (ékezethiba). 19. Törvény védi. 20. Nyakadon van. 21. Erdei dolgozó. 23. Munkaterület. 25. Ostor, régi magyarsággal. 26. Női név. 27. Ez is az. 28. A cseh főváros németül. 29. A hét vezér egyike. 30. A fát pótló fűtőanyag. 31. Nem hátrány. 32. S. J. 33. Szívesen eszed. 34. Mezőgazdasági szerszám. 35. KS. 36. Vele megy. 38. Sportküzdelem színhelye. 40. Így nevezhetjük hazánkat ötéves tervünk sikere után.

Függőleges sorok: 1. A szovjet hatalommal kötött fontos szerződésünk. 2. Felkiáltó szócska. 3. Kisipari munkát végez. 4. Jó ital (névelő). 5. Egyensúlyát vesztette. 6. Sajátkezűleg. 7. Félig gebe! 8. Lelkes felkiáltás. 9. Pont a táviratban. 10. Török rang. 11. Kis patak. 12. Ez is két kincs, amelyeket együtt kell fokoznunk. 16. A föld, amelyet művelni kell. 18. Égtáj. 20. Külföldi pénzegység. 22. Zenei hang. 23. T. E. Z. 24. Nem ma. 25. Ilyen műveink szolgáltatják az áramot. 27. A nagy hideg után nyárral érkezik. 28. A vívóporond, közismert idegen szóval. 30. Küzdelem. 31. Kártékony állat. 33. A nácik felrobbantották, mi felépítettük őket. 34. A tollával harcol. 36. K. Z. 37. Rag. 38. Kereskedelmi műszó. 39. Névelő.

Beküldendő a vízszintes 1., 40. és a függőleges 1., 12.

Beküldési határidő: a lap megjelenésétől számított két hét.

Legutóbbi helyes megfejtés: Dorogvölgy—Rókahegy.

Nyertesek: Horváth Margit Röjtökmuzsaj, Tóth Gyula Buják.

AZ ORSZÁGOS
ERDÉSZETI FŐIGAZGATÓSÁG

1956. április 23-tól május 3-ig

ÚJÍTÁSI KIÁLLÍTÁST

rendez.

*

Bemutatásra kerülnek az állami erdőgazdaságok fűrész- és lemezipari, valamint egyéb erdészeti vállalatok dolgozóinak legjelentősebb újításai.

A kiállítás helye:

Erdőkémia Vállalat Kultúrtermében, Budapest, V., Veress Pálné utca 17.

Megtekinthető:

hétköznap 16—20 órakor,
munkaszüneti napokon 10—18 órakor.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

Egy gyakori „tisztáldozat" a megnyitásban: H f6 x e4

Világos a húzáselőnye következtében hamarabb foglalja el a jó helyeket, főleg a középen, és sötét gyakran kerül emiatt a megnyitás szakaszában nyomott állásba. Sok esetben azonban sötét kiegyenlíthet, sőt átveheti a kezdeményezést, ha keresi az éles, aktív ellenjátékra az alkalmat, és nem riad vissza kisebb bonyodalmaktól. Ilyen kisebb cserekombináció a huszáráldozat e4-en és a rákövetkező villával visszanyeri a tisztegyensúlyt s ez nagyban tehermentesíti főleg sötét király szárnyát. Persze a nyílt, éles állás fokozott figyelemre kötelez és gyakran csak egyetlen helyes folytatás áll sötét rendelkezésére.

I. változat. 1. e4, e5. 2. H c3, H f6. 3. F c4, H x e4. Itt és általában az e4-es áldozatok után majdnem mindig világosnak is van alkalma egy kisebb áldozati kombinációra. Egyszerűen: világos vagy azonnal elfogadja a tisztet, ebben az esetben, amíg azt sötét visszanyeri, marad egy szabad lépése, amit tetszés szerint fejlődésre, támadásra használhat fel, vagy előre visszaáldozza a tisztet f7-en, és ezzel elrontja sötét sáncolási jogát. Állítsuk párhuzamba a két alváltozatot:

4. H x e4, d5. 5. F d3, d x e4. 6. F x e4, F c5. 7. H f3, f5 és sötét fölénybe került.

4. F x f7 +, K x f7. 5. H x e4, d5. 6. V f3 +, K g8. 7. H g5, V d7. Sötét jól áll, mert a centrumban nagy fölénye van és a világos támadás h6 után összeomlik.

Ha világos erőszakolja a támadást, veszélyes helyzetbe kerülhet: 4. V h5, H d6. 5. F b3, H c6. 6. H b5, g6. 7. V f3, f5. 8. V d5, V f6. 9. H x c7+, K d8. 10. H x a8, b6. Ez az állás még nincs végleg tisztázva. Világos minőséget nyert ugyan, de a sötét fejlődési előny nyomasztó. Valószínű, hogy a sötét centrum-fölény és a kiváló támadási lehetőségek F b7 után döntenek (lásd diagramm).

II. változat. 1. e4, e5. 2. H f3, H c6. 3. F c4, H f6. 4. H c3, H x e4. Ismét a kritikus elágazás, itt azonban könnyebb a választás: ütni f7-re ,vagy ütni e4-re?

5. F x f7 +, K x f7. 6. H x e4, d5. 7. H eg5 +, K g8. 8. d3, h6. 9. H h3, F x h3. Nyilvánvaló a sötét állás fölénye. A világos huszár tehetetlen, sötét F d6, K h7 után befejezi fejlődését és támadásba megy át. Ha világos a 7. lépésben a másik huszárral ad sakkot: 7. H fg5 +, akkor K e8. 8. V f3, V e7 és sötét nyer. (8. V h5 +, g6. 9. V f3, F f5 és sötét itt is nyer.) A F f7 ütés tehát nem kedvező világosra.

Lássuk a másik útat:

5. H x e4, d5. 6. F d3, d x e4. 7. F x e4, F d6. 8. d4, e x d4. 9. F x c6 +, bxc6. 10. V x d4 0 — 0. Világos gyalogsora kedvezőbb, de a sötét futópár c5 és F b7 után például veszélyes királytámadásra ad lehetőséget és más lépésekre is a középjátékban fölényt biztosít.

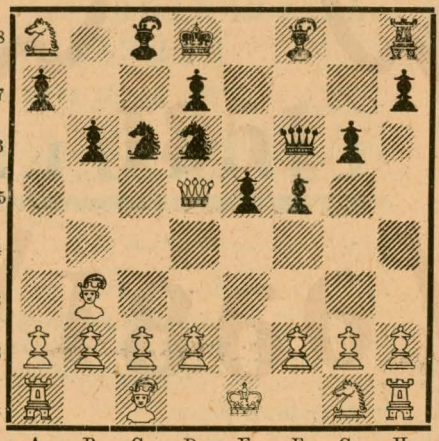

III. változat. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. H f3, F e7. 4. F c4, H f6. 5. H c3, H x e4. 6. H x e4, d5. Sötét mindenképpen jobban jön ki a nyitásból. Vigyázni kell azonban, ha világos másként kezeli ezt a nyitást. Egyáltalán nem jó a huszáráldozat e4-en például a következő változatban: 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. F c4, H f6, H c3, H x e4? 5. V e2 és világos tisztet nyer.

A bemutatott néhány példa alkalmas arra, hogy az olvasó figyelmét felhívja a továbbkutatásra. A sakkjáték igen fordulatos, változatos küzdelem és sokszor már a korai megnyitó lépések között akad alkalom a kisebb kombinációkra, amelyek hozzásegítenek az egész játszma jó megalapozásához.

Sakkhírek. A kapuvári Traktor sakk-csapata 12 csapat között a harmadik helyen végzett a kapuvári járási versenyben. — A magasbakonyi erdőgazdaság magyarpolányi erdészetének sportcsoportja az egész község bevonásával téli házi bajnokságot rendezett 40 részvevővel.

Matuzsálemek az állat- és növényvilágban

Ezerhétszázharminchétben az Indiai-óceánon, az Egmont-szigeten óriási teknősbékái fogtak, amelyet akkor a tudósok száz évesnek becsültek. Ezt a teknősbékát Angliába szállították. Sokáig egy állatbarátnál élt, azután átadták a londoni állatkertnek, ahol még e század húszas éveiben is élt, sőt lehet, hogy még ma is él. Ha a tudósok számítása korát illetően annak idején nem volt hibás, akkor ma már háromszáz évesnél is öregebb, s ebből kétszázat fogságban töltött. Ezt a teknősbékát a ma élő egyik legöregebb állatnak számíthatjuk. Hozzátehetjük, hogy ez a tény egyáltalában nem kivételes, több esetet is feljegyeztek arról, hogy teknősbékák kétszáz évig, vagy még ennél is hosszabb ideig éltek.

Nem kevésbé tiszteletre méltó magas kort érnek el a krokodilok is, amelyek egyes adatok szerint háromszáz évig is élnek. Afrika egyes vidékein beszélnek olyan krokodilokról, amelyeket az ottlakók néhány nemzedéke ismert. Érdekes még, hogy a krokodilok, bár igen lasssan, de késő öreg korukban is növekednek. Így egy-egy ilyen „öreg" tíz méter hosszúra is megnő.

Régen sokat beszéltek a bálnák és elefántok magas koráról, amelyek szintén élnek háromszáz évig, de ez később valótlannak bizonyult. Jelenleg a zoológusok a bálnák felső korhatárát ötven évben, az elefántokét hetven évben állapították meg.

A madarak között különösen hosszú életkorával a holló tűnik ki, amely százegyven évig is elél. Nyolcvan évig, vagy még tovább is él fogságban a szirtisas. A moszkvai állatkertben 1892. óta él egy öreg amerikai kondorkeselyű. Egyik állatkertünkben 68 évig élt egy éjjeli ragadozó madár, egy fülesbagoly. Száz évig is elél a sólyom, a nem ragadozó madarak közül pedig a papagáj. A háziszárnyasok közül legtovább a libák élnek, elérik a 80 éves kort is, s a tyúkok is elérnek 20 esztendős kort.

Összehasonlításképpen érdekes megjegyezni, hogy sok fajta sokkal tovább él a legtovább élő állatnál is. Így például a körte- és a meggyfa 300 évig is elél. A jegenyefenyő és az erdei fenyő 1000 évig, a hárs 1200 évig, a tölgy 2000 évig is él. Kaliforniában van egy mammutfenyő (Sequoia gigantea Decne), amely 112 méter magas, 9 méter átmérőjű, és korát 3500 évre tartják. A mexikói ciprusok egyes adatok szerint 10 000 éves kort érnek meg. Egyes szágó fajták valóban rekord kort érnek meg, 12—15 000 évet.

(A „Znanyie szila" 1955. 2. számából.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Oktatófilm készül az erdőgazdasági balesetvédelemről

A Híradó- és Dokumentumfilmgyár *Szabó* László operatőr és *Szász* Tibor ERTI tudományos munkatárs közös rendezésében oktató filmet készít az erdészeti balesetvédelemről. A szereplők fatermelő munkások, az egyetlen színész *Ambrus* András legénykorában maga is favágóskodott.

Bemutatja a film a baleseti veszélyek legkülönbözőbb eseteit és az elhárítás helyes módjait. Már az sem közömbös, hogy síkos, fagyos időben miként viszik a szerszámokat. Nem mindegy hol rakják a tüzet. Havas időben vigyázni kell a hó alatt alattomosan húzódó tuskókra, sziklákra. Ismeretes, hogy azt a fát, amelyiknek erős a dőlése, mindig a húzás irányába kell dönteni. A megkezdett fát egy percre sem szabad „állni" hagyni. Ködben, erős havazásban tilos a döntés, életveszéllyel jár. Mindezt nagyon jól tudják nagyon sokan s a gyakorlatban mégis hányszor, de hányszor áthágják, s ebből súlyos balesetek keletkeznek. A film mindezeket szemléletesen bemutatja.

Idézzünk a filmből egy jelenetet: testes nagy bükkfa törzsét hajkolja két favágó motoros fűrésszel. A fa koronája még mozdulatlan — már amennyire a ködtől látni lehet. A köd a filmben mesterséges köd, mert a filmfelvételhez napos idő kell, viszont a ködnek „szerepe" van. A motorfűrész véletlenül végigszalad a fában egészen átvágja, a ledőlő fa befogja a fűrészt és a két favágó hiába akarja kirántani. A nagy törzs — az ék ellenére — váratlan irányba dől. A két fatermelő elugrik, ledobják a fűrész hámját, — de késő. Egyikük megcsúszik és a hatalmas fa rászakadt a lábára.

A film a közel jövőben elkészül. A visegrádi erdészetben történt felvételek után a Bükkfensíkon folytatták tovább a munkát és tavaszra már kikerül a film a forgalomba, hogy minél több erdőgazdasági dolgozót tanítson meg a helyes, a baleseti veszélyekkel számoló munkamódszerekre. Egész bizonyosan komoly segítséget jelent majd a munkavédelem jobb megszervezésében. **Lelkes István**

MUNKA UTÁN...

Izgalmas sakkmérkőzés a szombathelyi erdőrendezőségen

Így nem szabad

Részletek az erdőgazdasági balesetvédelmi filmből

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A véctesi erdőgazdaság megkezdi a tatai park fásítását

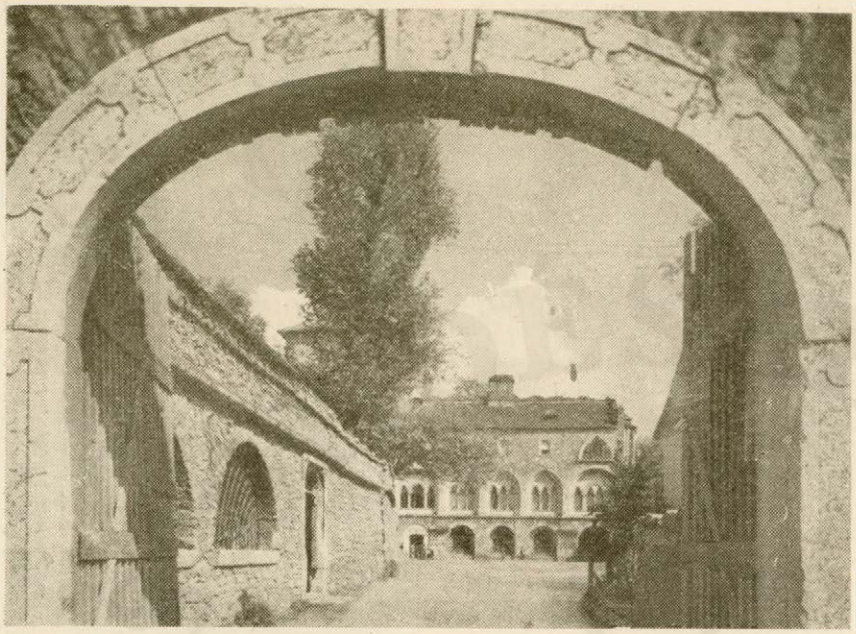

Festői parkrészlet a tatai néppark-ban

Az 1956-os olimpiai év és az olimpiára történő sikeres előkészületek biztosítása érdekében a tatai edzőtábor környezetében elterülő úgynevezett tatai néppark az OTSB tulajdonába került. Az OTSB a vértesi erdőgazdasággal együttműködve felismerte a tatai néppark természeti értékeit és javaslata alapján az Országos Természetvédelmi Tanács a parkot természetvédelmi területté jelölte ki.

Azóta két értekezleten vitatták meg a park felújításának problémáit és ezek alapján a munka terveit elkészítették. A vértesi erdőgazdaság a parkot fásításra átvette és a fásítási munkák most tavasszal megkezdődtek. A park fejlesztésének tervei azt a célt szolgálják, hogy ez az értékes, szép park valóságos mintaterülete legyen a parkosításnak, kialakítsák azt a környezetet, amelyben nem csak sportolóink érzik majd jól magukat a nagy teljesítményekre való felkészülés közben, hanem példát mutasson ne csak Komárom megyében, hanem az egész országban a régebbi és részben tönkrement parkok felújítására.

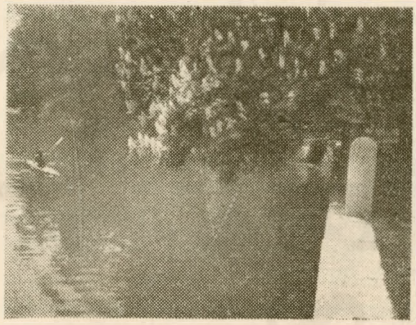

Kajakozók a város közepén elterülő tavon

Ligetes részlet

A KOLLEKTÍV SZERZŐDÉST a dolgozóknak március közepéig 17 erdőgazdaságban sokszorosították és adták ki. Viszont 18 erdőgazdaságban ez még nem történt meg.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

34740/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4800

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

X. ÉVFOLYAM 8. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. ÁPRILIS 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Josef Krosnar csehszlovák erdészeti és faipari miniszter a tolmácsi falepároló üzemben tett látogatása során összefoglalja a látottak tanulságait.

Fejlődő újítómozgalmunk

Az újítási kiállítás küszöbén néhány gondolatot szeretnék felvetni lapunk hasábjain. Alapvető követelmény az újítási mozgalom kiszélesítéséhez, hogy *világos újítási feladat-terveket készítsünk.* Így kapnak az újítók biztos irányítást, hogy milyen vonalon, milyen természetű újításokra volna legsürgősebben szükség. Nagy mértékben növelné az újítók munkakedvét, ha újításuk elkészítéséhez anyagi és műszaki támogatást kapnak azzal, hogy *az elfogadott újítások bevezetéséről gondoskodunk.* A legjobb újítás is keveset ér, ha az nem kerül bevezetésre s az újítónak kedvét szegi, ha azt látja, hogy újítása kihasználatlan marad.

Igen fontos, hogy *a fizikai dolgozók is résztvegyenek az újító mozgalomban* és sokszor igen hasznos lenne, ha egy-egy újítás kidolgozásában műszaki és fizikai dolgozók *együtt* vennének részt. Így biztosítva volna már az újítás létrejöttekor az elmélet és a gyakorlat jó kapcsolata. Példák bizonyítják, hogy általában az ilyen újítások a legsikerültebbek.

Fontos az is, hogy *az újító mozgalmat a vezetők megfelelően támogassák,* enélkül a magára hagyott újítási előadó keveset tud elérni. Arra gondolok, ha egy-egy újítás kivitelezését a vezetők kellő erélyel követelik, akkor kevesebb lesz a huza-vona. Vagy a szakvéleményre kiadott újítások nem hevernének sokszor hosszú hetekig az illetékes szakembernél. Ennek persze nem az az oka, hogy az illető hanyag, hanem rengeteg egyéb dolga van és, sajnos, az újítási ügy sok műszaki vezető szemében ma még harmadrendű kérdés.

Igen fontos az is, hogy a bevezetett újítások alapján végzett munka adminisztrációja olyan legyen, hogy annak alapján *az elért megtakarítást könnyen kimutathassuk.* Sajnos, eddig ezen a téren gyengén állunk és igen nehéz bizonylatokra támaszkodó, áttekinthető utókalkulációt készíteni.

A 106/1955 OEF utasítás ezen a téren is rendet teremt, de az elvi rendezés csak akkor lesz eredményes, ha a főkönyvelőségek az újítási ügyet jelentőségéhez mérten kezelik. *Várakozással tekintünk az országos erdészeti újító kiállítás és tapasztalatcsere elé,* de minden bizonnyal jó eredményeket várhatunk az újítási megbizottak rendszeres oktatásától is.

Tóth István
Vác

Üzemi lapok 1956. évi versenyének első értékelése

Az erdőgazdaságok, faipari és egyéb erdészeti vállalatok üzemi lapjainak 1956. évi versenyében az első értékelés alkalmával az alábbi helyezési sorrend alakult ki:

I. díj: 800 Ft — Kisalföldi Erdők Hangja
II. díj: 500 Ft — Börzsöny
II. díj: 500 Ft — FÜRFA Verseny Híradó
III. díj: 300 Ft — Erdőmunkás
III. díj: 300 Ft — Északfűrész
III. díj: 300 Ft — Zöldövezet

A versenyben összesen 27 üzemi lap vett részt. A lapok nemcsak számban, de színvonalban is egyre jobban emelkednek, egyre nehezebb az értékelés. A verseny következő szakasza június végével zárul. A versenyben való részvétel érdekében vállalataink tartsák szem előtt az Erdészeti Értesítő 6—7 számában közzétett versenyfeltételeket.

Vasárnapi műszak az árvízkárosultak megsegítésére

A pilisi erdőgazdaság dolgozói az ipar példaadásán felbuzdulva vasárnapi műszakot szerveztek az árvízkárosult lakosság megsegítésére. Március 25-én *mintegy nyolcszázan* vettek részt a munkában, amelynek teljes bérét az árvízkárosultaknak ajánlották fel. *Fatermelők, gépkocsivezetők, rakodó munkások, fogatosok és adminisztratív dolgozók* kemény munkát végeztek, 15 gépkocsi, 2 vontató, 1 traktor, 50 fogat dolgozott egész nap és *a műszak alatti mintegy 28 000 forintos keresetüket azonnal átutalták az árvízkárosultak segélyezésének alapjába.* A kedvezőtlen időjárás miatt *az erdősítők* azon a napon nem tudtak munkát végezni, de kérték, hogy megfelelő időpontot jelöljenek ki a számukra is, hogy résztvegyenek az árvízsújtotta dolgozó társaik megsegítésében. Ez az újabb műszak *további 15—20 ezer forintot jelent.*

Főigazgatói dicséret és jutalmazás. Az országos erdészeti főigazgató *Avar* Jánost, a budapesti erdőgazdaság főkönyvelőjét a Minisztertanács és a SZOT vándorzászlajának elnyerése érdekében végzett jó munkájáért dicséretben és pénzjutalomban részesítette.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

MÁJUSI KÖSZÖNTÉS

A májusi fényben feldobbannak a szívek. A szabadság és a béke ünnepére készülnek a dolgozók világszerte: az épülő szocializmus országaiban büszke öntudattal, az eddig elért eredmények biztatásával, a kapitalizmus országaiban pedig reménykedéssel és vágyakozással, hogy a népmilliók akaratával tovább halad a világ. Május elsején sokszáz millió ünneplő férfi, asszony és gyermek vallja egyöntetűen, hogy az emberélet legszebb, legragyogóbb kincse a szabadság, hitet tesz, hogy nincsen szükség háborúkra, békésen is élhetnek egymás mellett a különböző politikai és gazdasági rendszerű országok, amelyeknek fejlődése más és más ütemű.

De egy bizonyos: ugyanabban az ujjongó ütemben ver a szívünk a májusi ünneplésben és ez az együttdobbanó szív az emberiség jövőjének legszebb ígérete!

A magyar dolgozók is ezért ünnepelnek május elsején, mert átérzik a dolgozó emberek egész világot átfogó nagy egységét. És ezt érzik az erdészet dolgozói is, amikor május elsejének ünnepét köszöntik. Millió és millió facsemete, fenyők és tölgyek, nyárak és juharok hirdetik a májusi napfény felé nyújtózkodva, hogy a magyar erdészet dolgozói teremtő munkájukkal, alkotó kedvükkel szolgálják a májusi gondolat — a szocialista jövendő építését, gyermekeiknek boldog Holnapját. Motorfűrészesek és tervező erdőmérnökök, faipari dolgozók és útépítők, az erdőgazdaság és a faipar sokféle munkakörben tevékenykedő dolgozója eredményes munkájával köszönti május szép ünnepét. A tavaszi erdősítésekben, a fülledékeny anyag szállításában és feldolgozásában, a gyantagyűjtés szervezésében vagy a vállalati mérlegek gondos elkészítésében egyaránt nagy céljaink megvalósítását hozzuk közelebb.

És amikor az erdészet és a faipar dolgozói új munkasikerekkel készülnek 1956. május elseje ünnepére, akkor büszkén érezhetik, hogy együtt haladnak, együtt lépnek az egész világ dolgozó millióival és maguk is részesei a májusi eszmék — a szabadság, a nemzetközi összefogás, a béke és a szocializmus — győzelméért vívott harcnak.

Josef Krosnar csehszlovák erdészeti és faipari miniszter nyilatkozata magyarországi tapasztalatairól

Josef *Krosnar* erdő- és faipari miniszter csehszlovák erdészeti küldöttség élén egy héten át tanulmányozta a magyar erdőgazdálkodást és faipart. Magyarországi tapasztalatairól többek között a következőket mondotta:

— Azért jöttünk Magyarországra, hogy főként közös gondunkon, *a faanyaghiányon segítsünk.* Erdőgazdaságaink előtt az a feladat áll, hogy a növekvő szükségleteknek megfelelően a fahasználatot a legnagyobb mértékben emeljék anélkül, hogy az erdők állagát csökkentenék, vagyis fatermeléseink meghaladnák az évi növedék mértékét. Ebből a szempontból *igen nagy jelentőségű a gyorsannövő fafajok széleskörű alkalmazása.* Amit láttunk Magyarországon állományokban és csemetekertekben az azt mutatta, hogy önöknél jelentős eredményeket értek el a gyorsannövő fafajok telepítésével és *ezeket az eredményeket nagymértékben mi is hasznosítani tudjuk.*

— Ami a magyar és csehszlovák erdőgazdaság és faipar közötti *együttműködést* illeti, elhatároztuk, hogy a határvidékeken lévő erdőgazdaságaink között közvetlen kapcsolatokat hozunk létre. *Közös versenyfeladatokat tűzünk ki és tapasztalatcseréket szervezünk;* reméljük, hogy ilyen módon a két ország szakembereinek találkozásai kölcsönösen értékes eredményekkel fognak járni.

— A gyorsannövő fafajokkal való szélesebbkörű fásítási munkán túl a szükségletek és a termelés arányosításának másik lehetősége *a hulladékanyagok rendszeres felhasználásában rejlik.* Gondolok itt elsősorban *a farostlemez és forgácslemez gyártására.* Úgy érzem, — mondotta Josef *Krosnar* miniszter elvtárs — hogy ezen a téren mi értünk el már nagy eredményeket és *komoly segítséget adhatunk a magyar faiparnak.* A bútoriparban már történt helyes kezdeményezés az együttműködés irányában: *az Angyalföldi Bútorgyár levelezői kapcsolatot teremtett a Galántai Bútorgyárral és verseny is indult meg a két vállalat között.* Ezt a kezdeményezést tovább kell bővíteni és ki kell terjeszteni minél több üzemre.

—Ahogy széleskörű tömegmozgalommá vált nálunk az erdősítés, a fásítás, ugyanúgy *komoly tömegmozgalom a faanyaggal való takarékosság is.* A csehszlovák dolgozók szeretik a fát és megértik azt a törekvést, hogy *ne legyen egyetlen város vagy község se, amelynek nincsen zöld övezete;* és minden területet, amely mezőgazdaságilag nincs kihasználva, de erdősítésre alkalmas ténylegesen be is fásítsunk. *De ugyanígy magukévá tették a faanyagtakarékosság ügyét is.* Széleskörű sajtókonferencián vitattuk meg ezt a kérdést és azóta *nincsen nap, hogy a napi sajtóban vagy a hetilapok valamelyikében ne szerepelne a mi két nagy problémánk: az erdősítés és a faanyagtakarékosság problémája.* Így sikerült a közvéleménnyel megértetni, hogy rendkívüli nagy gondot kell fordítanunk a faanyagtakarékosságra; a fák növekedéséhez ugyanis sokszor 100 évre van szükség és még a gyorsan növő fafajok is csak 40 év alatt válnak vágáséretté. A fában világszerte növekszik a hiány és ezért a faanyagtakarékosság jelentősége is napról-napra növekszik.

Végezetül hangsúlyozta, hogy az erdőgazdálkodás és a faanyaggazdálkodás terén arra kell törekednünk, hogy *a kapitalista államokat ne csak elérjük, hanem meg is előzzük.* Ennek a célnak az érdekében fontos eszköz, hogy a népi demokratikus országok fogjanak össze és közös céljaikat, a szocializmus építését *a műszaki és tudományos együttműködés segítségével* vigyék előbbre.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szakmai és adminisztrációs ellenőrzés az erdőgazdaságban

A Főigazgatóság és az Országos Erdészeti Egyesület szakmai továbbképző előadássorozatában április 10-én *Fila* József főosztályvezető tartott előadást a szakmai és adminisztrációs ellenőrzés kérdéseiről. Az ellenőrzés terén vannak a legnagyobb hiányosságaink — állapította meg — *széleskörű az ellenőrzésünk, de az eredmény nem áll arányban az erőfeszítéssel.* A szocialista ellenőrzés elvi kérdéseivel foglalkozott, majd ennek alapján jellemezte erdőgazdasági ellenőrzésünk jelenlegi munkáját. Megállapította, hogy *pénzügyi ellenőrzésünk nem előzi meg a bajokat, műszaki ellenőrzésünk pedig több vonatkozásban hiányos.*

Pedig — mondotta többek között — vannak alapvető mértékeink, amelyek alapján az ellenőrzést végeznünk kell. Itt vannak *az üzemtervek,* itt vannak *az erdőgazdaságok fejlesztési tervei, — de nem ezek alapján ellenőrizzük a munkát.* Rámutatott a tervezés lazaságaira s ebben a vonatkozásban az ellenőrzés jóformán hatástalan. A gazdaságosságra törekvés rendszerint csak a tervek mechanikus jóváhagyása *után* indul meg. Az ellenőrzés hibája a sok és kivihetetlen utasítás is.

Befejezésül kifejtette, hogy véleménye szerint *milyennek kell lennie a jó erdőgazdasági ellenőrzésnek.* El kell érni, hogy az erdőgazdaságok sokágú tevékenységéről menet közben adjon képet az ellenőrzés. Általában *helyszínen történjék* az ellenőrzés, el kell dönteni, hogy milyen esetekben lehet csak adminisztratíve, regisztrálóan ellenőrizni. Végül hangsúlyozta, hogy *ki kell alakulnia a vezetés és az ellenőrzés egységének.*

Széleskörű és beható vita alakult ki az előadás alapján, a hozzászólások közül kiemelkedett *Sali* Emil főosztályvezető megállapítása, hogy *nem volt még arra példa, hogy az OEF dolgozói közül valaki is magával vitte volna ellenőrző útjára az ellenőrzött terület üzemtervét.*

A zemplénhegységi és a szlamenci erdőgazdaság páros versenye

Hírt adtunk arról, hogy még a múlt esztendőben a zemplénhegységi erdőgazdaság és az egyik csehszlovákiai erdőgazdaság párosversenyre lépett egymással. Akkor *a bodrogszerdahelyi erdőgazdaság* volt a zemplénhegységiek versenytársa. Az értékelés szerint kis különbséggel a zemplénhegységi erdőgazdaság lett az első. A szlovákiai erdőgazdaságok átszervezése következtében most a *szalánci-szlamenci erdőgazdaság* folytatja tovább a párosversenyt.

A két erdőgazdaság vezetői aláírják az új versenyszerződést.

Palásthy István, a zemplénhegységi erdőgazdaság igazgatója és *Káldy* József főmérnök most számolt be az újabb versenyszerződésről, illetve látogatásukról a szalánci erdőgazdaságnál, ottani tapasztalataikról és a verseny I. negyedéves eredményeiről. *A versenyszerződés,* mint a kettős beszámolóból kiderült, *igen jótékony hatással volt mindkét erdőgazdaság munkájára. — A szalánciak a tizenhatodik helyről a hatodik helyre küzdötték fel magukat, a zemplénhegységi erdőgazdaság pedig sereghajtóból az élre tört.* Igen fontos, hogy a párosverseny pontjai között döntő jelentőségű a mezőgazdaság, különösen pedig *a termelőszövetkezeti mozgalom támogatásában elért eredmény.*

A rövid látogatás szakmai tanulságai közül *Káldy* József főmérnök kiemelte, hogy fenyőtobozt csak törzskönyvezett fákról gyűjtenek. *Nylon* mászólétrát használnak, amelynek a súlya mindössze 5 kg, míg nálunk a 18 kg-os kötéllétrával nehezen megy a munka. A magpergetést nem az erdőgazdaságok, hanem a liptóújvárosi magtisztító és pergető vállalat végzi egész Szlovákia területére. Hasznos segítőjük a csemetekertekben a nyolcféle munkát végző úgynevezett *motorroból,* ez 5 kilométeres sebességgel mozog óránként, lukat fúr, öntöz, permetez.

Érdekes, hogy *nyártelepítéseknél csaknem kizárólag éger a töltőfa.* A természetes felújításoknál — s ez igen nagy jelentőségű a felújítások minősége szempontjából — *mindig kijelölik a fák döntési irányát is.* A fakitermelési szervezetük általában fejlettebb, mint a mienk és ennek alapján a munka is rendszeresebb, mint nálunk. A gyérítés, fakitermelés a hegyeken mindig felülről lefele halad s így a „sapkák" keletkezéséről nem lehet szó. *A kitermelt anyag felkészítése igen kitűnő,* az elért iparifa százalékuk nyolcvan körül mozog, például minden valamirevaló bükkhasábot papírfának értékesítenek. A kitermeléseknél *minden kerületvezető erdész pontos technológiai utasítást kap.* Minden erdőrészről kartotékkal rendelkeznek és azokon minden jellemző adatot együtt, áttekinthetően meg lehet találni. A munkások kizárólag állami szerszámmal dolgoznak, a fakitermeléshez *csak gyalufogasfűrészt* használnak. Az iparifa rakodása villanymotoros csörlővel történik, a tűzifát gumiszalagos transzportőrrel emelik a gépkocsira vagy a vagonba.

A kettős beszámoló értékes adatai és tapasztalatai bizonyítékai annak, hogy mit jelent a testvéri népi demokráciák népeinek együttműködése a gyakorlatban.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Országszerte ültetik a fákat

Április a fásítók hónapja. Az ország minden részében fiatalok, felnőttek, falusi és városi dolgozók ezrei ültetik a facsemetéket, mezővédő sávokat, új erdőket telepítenek. Már az eddig beérkezett jelentések is figyelemreméltó fásítási eredményekről számolnak be.

Ötven Szabadság-liget

Zala megyében a DISZ-fiatalok megyeszerte ültetik a facsemetéket. A DISZ szervezetek a helyi tanácsokkal közösen dolgozták ki a programot. A fiatalok kezdeményezésére mintegy ötven helyen Szabadságligetet telepítenek. Sok csemetét ültettek a legelőkön és a szántóföldek körül is. A munkában mintegy 8000 diszista vesz részt.

Harmincezer úttörő fásít Vas megyében

Vas megyében mintegy 30 000 lelkes úttörő jelentkezett, hogy részt vesz a fásításban. A fiúk és a leányok vállalták, hogy teljesítik a községek fásítási tervét, ezen kívül pedig többezer facsemetét telepítenek az iskolák udvarára és a sporttelepek környékére. Az ültetés után is gondot viselnek a csemetékre. Erre utcánként felelőst jelölnek ki. A fiatalok munkáját megkönnyíti, hogy az erdőgazdaságok korlátlan mennyiségben bocsátanak rendelkezésükre lúcfenyőt.

Négyezer hektárnyi erdősáv Borsod megyében

A Fák Hetén Borsod megyében is megkezdték az erdősávok telepítését. A szakemberek és a nevelők vezetésével lelkes úttörők százai láttak munkához. Az emődi fiúk és leányok 48 000 csemete elültetését vállalták.

A termelőszövetkezetek közül főleg a mezőkövesdi járás társasgazdaságai mutatnak példát. A két borsodivánkai termelőszövetkezet eddig már csaknem 200 000 facsemetét telepített alföldi jellegű határában. Az idén tovább növelik az erdősávok területét, fásítják épülő nagy bekeművünk, a Tiszapalkonyai Erőmű és a Tiszavidéki Vegyikombinát környékét is. Az ez évi fásítási program végrehajtásával Borsod megyében az újonnan ültetett erdősávok területe megközelíti majd a 4000 hektárt.

Felszabadulási liget Szegeden

Szegeden a tavasz folyamán mintegy 150 000 csemetét és suhángot ültetnek. Ebből több mint százezret a fiatalok telepítenek. A csongrádi sugárút végén felszabadulási ligetet létesítenek, s itt hat holdat ültetnek be fával. Fásítják a szegedi dolgozók május 1-i kirándulóhelyét, Újszegedet is, s ott több mint ezer gesztenyefát nevelnek majd.

A szegedi Kertészeti Technikum fiataljai a szegedi nagykörútra ültettek 500 japánakácot.

A hevesi fiatalok 558 hold területet fásítanak az utak és a legelők mentén

Heves megye DISZ fiataljai az idén is védnökséget vállaltak a fásítás felett. Terveik szerint többtízezer facsemetét ültetnek el az utak és a legelők mentén. Az egri járásban a maklártályai DISZ-szervezet felhívásához valamennyi község DISZ szervezete csatlakozott, s a fiatalok máris többezer csemetét helyeztek földbe.

A megye DISZ fiataljai az idén 558 hold területet fásítanak az utak és a legelők mentén. Ez a terület száz holddal nagyobb mint tavaly volt.

Fásítják a tatai és a kisbéri medencét

Komárom megyében áprilisban nagy területeket fásítanak, szépítik a lakótelepek környékét, védik a fában szegény vidékek termőtalajait. A vértesi erdőgazdaság dolgozói azon felül, hogy a Vértes és a Gerecse hegységben 9 millió facsemetét ültetnek el, csaknem 2 millió csemetét bocsátanak a tanácsok rendelkezésére. Ugyanakkor szakmai tanácsot is adnak a kis fák helyes elültetéséhez.

Áprilisban mindenekelőtt a tatai és a kisbéri medencét fásítják, ahol mindössze 0,3 százalékos az erdősültség. A két medencében többezer, gyorsan növő kanadai nyárfát ültetnek. A dunamenti községekben mező- és legelővédő erdősávokat telepítenek. Ács községben pl. a Duna felőli homokhordalék megkötésére 100 hektáron húzódik majd erdősáv.

Gépek a mecseki erdősítésnél

A hosszan elnyúló tél, a fagyott föld miatt megkéstek a munkákkal a mecseki erdőgazdaságban is. A tervezett ezer hektárnyi területből eddig mindössze 100 hektárra ültették ki a csemetéket, s ugyanilyen nagyságú területen magot vetettek. Az elmaradás pótlására minden emberi és gépi erőt igénybevesznek. 600-an dolgoznak a csemetekertekben, s a kiemelést csörlős vontatású ekék segítik. A szorgos munka eredményeként kétmillió fölé emelkedett a kitermelt és elültetett csemeték száma.

Az idén — elsősorban az árpádtetői és hetvehelyi erdészetekben nagymennyiségű fekete-fenyő csemetét ültetnek, hogy ezzel is csökkentsék a gyantabehozatalt. Ebből a fafajból most tavasszal 3—4 milliót tesznek a földbe.

Ligeteket telepítenek a hajduszoboszlói fürdő környékén

A gyógyító vizéről nevezetes Hajdúszoboszlón az idén 250 hektárnyi területet erdősítenek. A fürdő környékére ligeteket telepítenek. Az állomástól a fürdőig vezető út két oldalán és a strand környékén 12 000 örökzöld növény díszlik majd. Most tavasszal összesen 30 000 csemetét tesznek földbe a hajdúszoboszlói utcákon és tereken.

Kálmán Sándor

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A faárrendezés az erdő és az erdészeti munka megbecsülését jelenti

Örömmel olvastuk a termelői faárak rendezéséről írt cikkeket az Erdőgazdaság és Az Erdő hasábjain. Éreztük, hogy ez az árváltozás népgazdaságunk egyik fontos gazdasági értékének, az erdőnek a megbecsülését is jelenti s ezen keresztül mindazok megbecsülését, akik az erdővel és a fákkal foglalkoznak.

Ma még, sajnos, sok helyen csak úgy ismerik a fát, mint tüzelőt, esetleg lakóházépítési anyagot. A faárak rendezése bizonyosan döntő módon hozzájárul majd ahhoz, hogy a fának mint elsőrendű ipari anyagnak a megismerése széles körben elterjedjen.

A következőkben elmondom egy erdész gondolatait a faárrendezéssel kapcsolatban.

A termelési apadék csökkentésére

helyes volna, ha a kerületvezető erdészeink nagyobb gondot fordítanának. Főként a távolabb eső termelési helyeken kell nagyobb felvigyázással biztosítani a termelési apadék mennyiségének a minimumra szorítását.

Az iparifa termelés fokozása

érdekében örömmel fogadjuk a Főigazgatóságnak azt az intézkedését, hogy a vágásterveket becslő brigád készítse erdészetenként. Így alábecsülés nélkül lehet tervezni és a kerületvezető erdész jelenlétében lehet megállapítani, hogy milyen iparifa választékokat kell termelni. Tehát a kerületvezető erdész vagy aki állandóan a bemérést végzi, azonnal tudja, hogy milyen iparifaválasztékok kitermelését kell megoldania. Az a véleményem, hogy kerüljük el az ideiglenesen felvett bemérőket, akiknek nem érdeke, hogy egy vágásterületről mekkora értéket hozunk ki. A kisegítőket ne ezzel a fontos munkával bízzuk meg, hanem — ha kell — a kerületben más szükséges feladatokat végezzenek, mivel a kerületvezető erdészeket most már döntően érdekelni fogja, hogy a kerületéből milyen érték kerül évenként a népgazdaságba.

Nagy segítség lesz, hogy a bérezés is, illetve a prémiumok kitűzése hozzásegít majd

a dolgozók érdekeltségének kialakításához

a minél értékesebb ipari anyag kitermelésében. Igen helyes volna, ha az anyagnyilvántartások minőségi osztályonként elkülönítve tüntetnék fel az ipari faanyagot, ezzel növekedne az anyagnyilvántartások felelősségteljes összeállításának jelentősége. Lehet, hogy a munkabérek elszámolása bonyolultabb lesz, de mostmár lesz értelme is, hogy ez miért szükséges. S a dolgozók ezek alapján maguk is nagyobb gondot fordítanak majd a testnevelési apadék csökentésére.

Az a véleményem, hogy a fatömeg becslések helyes megoldásához mindezeken felül még elengedhetetlenül szükséges, hogy

jó tömegtáblákkal

rendelkezzünk s a már idejét múlni készülő régi fatömegtáblákat újakkal frissítsük fel. Például a régi fatömegtáblák magas ágfa százalékot mutatnak, tehát ez is indokolja, hogy a meglévő erdeinkhez és minden fafajhoz, minden korosztályra elfogadható fatömegtábla szükséges, e nélkül jó vágásterveket bajos készíteni. Ugyancsak nagyobb gondot kell fordítanunk a kerületvezető erdészek és a rakodókezelők által használt fémátlalók minőségére.

Átérezzük az Erdőgazdaságban megjelent cikkek megállapításait, hogy a kellő hozzáértés nélkül végzett bemérés és a bizonytalan minősítés súlyos pénzveszteséggel járhat. Ez azt jelenti, hogy népgazdaságunk az eddiginél

több hozzáértést

és odaadóbb munkát vár az erdőgazdaság dolgozóitól. Nyugodtan mondhatom sok erdésztársam nevében, hogy ezt a felelősséget átérezzük és legjobb tudásunkat akarjuk latbavetni, hogy a kitűzött célokat elérjük és hazánk nehéz faellátásának gondjait jó és alapos munkánkkal minél előbb megszüntessük.

Szép Gyula
erdész, Pókaszepetk.

PIROS CSIZMA

— A Békés megyei erdőgazdaság üzemi hiradója nyomán —

Először is azokhoz a mályvádi és pósteleki fogatosokhoz szólok, akik néhány alkalommal elég gorombán megtámadtak azért, amikor együtt dolgoztunk, igyekeztem náluk többet teljesíteni, vagy amiért esős időben sem loptam a napot az istállóban, mint ahogy azt több fogatos szaktárs csinálta. Ungor szaktárs pedig december 5-én, a remetei kovácsműhely előtt támadott meg azzal a kijelentésével, hogy senkiházi ember vagyok, mert ki akarok emelkedni a fogatosok közül. Azért, mert amikor Törökerdőn trágyát szállítottam velük, naponta 1—2 fuvarral többet teljesítettem, mint ők és valószínű, hogy a Varga elvtárs ezt tudomásukra hozta egy kis csendes fejmosás alakjában. Azt is megkaptam már egy pár szaktárstól, hogy „piros csizmát" akarok nyerni. Hát én ezeknek a szaktársaknak most felelek magyarul és érthetően.

Először is *nem tagadom, igenis ki akarok emelkedni,* mert mindenkor azon igyekszem, hogy többet teljesítsek, mint fogatos társaim. Ha ez egynéhány szaktársnak nem tetszik, tegyen róla és teljesítsen még többet.

Minden fogatos elvtársnak meg van a lehetősége arra, hogy kiváló dolgozó legyen, csak élni kell ezzel a lehetőséggel és kell még hozzá öntudat és munkaszeretet. Meg kell, hogy értse minden fogatos elvtárs, hogy *igenis kapunk „piros csizmát", halina-csizma, gumicsizma, vattaruha, kucsma, téli kesztyű, köpeny, és egyéb munkaruha formájában!* Megkapjuk a munkánk után járó fizetést, ami biztosítja a gondtalan megélhetést. Azt hiszem felesleges mindent felsorolni, de a felsoroltak után is kötelességünk a magasabb teljesítésre és alacsonyabb önköltségre törekednünk, hogy minél több szociális juttatásokat tudjon részünkre népgazdaságunk biztosítani.

Tehát nem a fogatos szaktársak lebecsülésével, hanem ezeknek a fent leírt körülményeknek szemelőtt tartásával akarom továbbra is munkámat végezni.

Minden esetre, ha kiváló dolgozó akar lenni valaki, néhány igen fontos dologra figyelemmel kell lenni; például *a munkaidő teljes kihasználása, a reánk bízott fogat teherbírásának növelése, helyes gondozással és az üres járatok minimumra való csökkentése.* Merem állítani, hogy ezekkel a dolgokkal van legtöbb baj, mert nem egy fogatos szaktársat láttam, aki 8, fél 9 órakor még az istállóban csellengett. Neveket is tudnék felsorolni, de akit érint, az értsen róla, akinek pedig nem inge ne vegye magára. Éppen ezért, bírálatom nem általánosan vonatkoztatom fogatosra.

Végezetül *az erdőgazdaságnál lévő összes fogatos társaimat versenyre hívom az 1955—56. gazdasági év végéig az összes, fogattal végzett munkákra vonatkoztatva a legmagasabb teljesítés elérésére és a legtöbb hasznos fogatnap elvégzésére,* tehát a csellengő munkák, személyszállítás, üres járat stb. lecsökkentésére, egész évi munkát alapul véve.

Ezenkívül *csatlakozom a vésztői erdészet fogatosainak versenykihívásához.* Kívánok minden fogatos társamnak jó munkát és sok sikert!

Nagy Sándor
fogatos.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fixl bácsi hat kívánsága

Egy kiváló keretfűrészes gondjai

Két fő kívánsága van *Fixl* Károly bácsinak, a Nyugatmagyarországi Fűrészek szombathelyi fűrészüzemének kiváló keretfűrészesének, akit nem régiben tüntettek ki munkaérdeméremmel. A két nagy kívánságot egyszerre mondja el:

— *Én ötvenhárom éves vagyok, gépem, a Herkules—24. több mint negyven éves. Nagyon szeretném, ha mindketten legalább harminc évvel fiatalabbak lennénk...*

A kívánság saját magára vonatkozó részét bizony nehezen teljesítheti akár a vállalat, akár a főigazgatóság, de még nagyobb földi hatalmasságok sem tudnának erre ígéretet tenni. A gép azonban már más, itt már lehetne valamit tenni, mert jogos a panasz, sok a baj egy ilyen öreg géppel.

— *Fáradságos munka egész nap a beállításoknál a gép két nehéz karját emelgetni. Már a 18 vagy a 26-os Herkuleséknél sincs ez így. Meg aztán, ha új gépem lenne, akkor át tudnék térni a regiszteres spannolási rendszerre* — mondotta Fixl bácsi. — *Gyorsabb, könnyebb lenne így a beállítás és tökéletesebb munkát is tudnánk végezni, a kengyelek vastagsága nem befolyásolná a fűrészáru vastagságát.*

Ez lenne tehát az első két kívánsága Fixl Károlynak, aki vagy tizennégy éve végez kiváló, jó munkát a keretfűrész mellett.

— *És mi szükséges még ahhoz, hogy jobb, gyorsabb, könnyebb legyen a munka?* — kérdezzük az őszhajú, mosolygóarcú Fixl bácsit. Néhány perces gondolkozás, a felelet nem könnyű, érzi, hogy nemcsak a saját maga kívánságait mondja most el, hanem száz és száz gatteres vágyát tolmácsolja.

— *Hát soroljuk* — válaszolja és máris mondja:

1. Az erdőgazdaságokkal kellene valamit tenni, hogy *jobb anyagot* szállítsanak. Nagyon gyakran van a rönkök között rövid, vékony szinte használhatatlan anyag. Ha bőven van rönk, ezeket nem is dolgozzuk fel, de aztán van olyan eset is, hogyha ló nincs, szamár is jó. Meg aztán *a bemérés körül is sokszor baj van,* az erdőgazdaságokban a rönkökön rajta hagyják a görbe részt. A gatteros csak kínlódik ezzel, lassan dolgozik s vigyáz arra, hogy minél kevesebb anyag menjen kárba. Sok fáradságot, bosszúságot megtakaríthatnánk, ha gondosabban ügyelnének erre. Ugyanez mondható a terpeszekről is, ezeket is rendszeresen rajtahagyják a rönkön. Nem jól van ez így...

2. *Jobb pengéket kérünk!* Nem régiben még sokszor megtörtént, hogy olyan lágy pengéket kaptunk, amelyeknek a fogait ujjal kétrét lehetett görbíteni. Az ilyen fogak azután munka közben vagy egészen kihajoltak vagy pedig „besültek" a rönkbe. Sokat álltunk a rossz pengék miatt. Most már jobb a helyzet, mert megérkeztek a német pengék, ezek kifogástalanul jók. Csak attól félünk, hogyha ezek elfogynak, megint a szentgotthárdi gyenge pengékkel kell dolgozni. Ha csak addig nem gyártanak jobb pengéket a szentgotthárdiak. Reméljük, egyszer erre is csak sor kerül.

3. *A kengyelhiány* is okozott sokszor zavart. A kengyeleket különleges edzett acélból készítik, ilyen acél nekünk sem volt, de mint hallottam, más fűrészesek is hiányt szenvedtek ebben. Most éppen van megfelelő acéllemez, a műhelyünk el is tudja készíteni a kengyeleket. De én olyan ember vagyok, aki szeret a jövőre is gondolni, nemcsak a holnapra, hanem a holnaputánra is. Mi lesz, ha megint elfogy az acéllemez? Akit ez illet, az már most gondoljon erre és akkor nem kell állnunk kengyelhiány miatt.

4. *Munkaruha...* Sokat beszélünk erről, én is sokszor elmondottam már a panaszokat. Mi, gatterosok úgy vagyunk a rönkkel, mint a szerelmes fiú a kislánnyal, magunkhoz szorítjuk, átöleljük... már mint a rönköt. Közben persze szakad, mállik a ruha. Ugyanakkor mivel mi fűrészcsarnokban dolgozunk, *csak kétévenként* kapunk egy munkaruhát. Hát ez nagyon kevés. Még egy évig is alig tart el. Akinek csak elmondottuk a panaszunkat, mindenki helyeselt, a vállalat, a főigazgatóság küldötte is, de új munkaruhát mégsem kaptunk. Pedig milyen örömet szenezne nekünk, ha legalább évenként kapnánk munkaruhát, mint a szabadban dolgozók.

Idáig tart Fixl bácsi felsorolása. De még valami nyomja a szívét, nem is titkolja soká, már mondja is:

— *Tudja, ebből a felsorolásból úgy látszik, mintha nálunk csak hiba, panasz lenne. Pedig nem így van ez. Ha arra gondolok, hogy mi volt itt néhány évvel ezelőtt, mennyivel több rossz rönköt kaptunk, fabetétekkel dolgoztunk, a géphibákat csak nehezen tudtuk kijavítani, ha erre gondolok, akkor látom, hogy milyen sokat fejlődtünk. Aztán meg átnézek oda, a kerítésen túlra és látom nap-nap után hogyan épül az új fűrészüzem, olyan fűrészüzem, amelyre régebben még álmunkban sem mertünk gondolni. Na, itt aztán már nem lesz semmi baj. Új gépek, új műhely és mindaz, amire már évtizedek óta vágyott a szívünk. A jövő évben már itt fogunk dolgozni s addigra remélem az apró, bosszantó kis hibák sem zavarják munkánkat.*

Üzemben a herendi rakodó

A balatonfelvidéki erdőgazdaság herendi és úrkúti erdészete részére a közelmúltban készült el az ország egyik legkorszerűbb erdészeti magasrakodója. Az építkezés során több mint 8000 köbméter földet kellett megmozgatni és nagy gondot okozott a víztelenítés, mert ismételten vadforrások törtek fel munka közben az altalajból s ezeknek vizét sok gonddal és nehézséggel alagcsöveken keresztül kellett elvezetni a vízlevezető csatornákig. A 250 méter hosszú és 60 méter széles rakodó „placcát' 25—30 cm vastagon salak borítja és a szilárdan hengerelt salakburkolatot a csapadék nem áztatja fel.

Az új rakodón sokkal vidámabb és könnyebb a munkások élete, mint eddig volt. A friss rönköket nem kell a vasúti kocsikra felhengergetni, hanem könnyedén gurítják a földbesüllyesztett sínpáron beálló kocsikra. Korszerű, 15 személyes pihenő biztosítja munka után vagy a várakozási időben a meleget és a szórakozást.

Az új rakodón szintén tervezik a fagyártmányok gépi előállítását és már rendelkeznek is egy-egy szalagfűrésszel és körfűrésszel. Hiba azonban, hogy a rakodó tervezésénél nem gondoltak a villamosításra, pedig enélkül a gépi fagyártmánytermelést nehéz jól megszervezni.

Az új rakodó 4—5 ezer köbméter fa befogadására alkalmas és egyszerre 15 vasúti kocsit is rakhatnak. Megoldották és az idei kemény télen már be is vált a hófúvások elleni védekező hófogó mű. A vasútállomás előtt és a szembenéző mélyrakodó mögött félkörben 3 méter magas hófogót létesítettek és így az uralkodó hófúvásoktól nem csak a rakodót, hanem az állomást is megvédik. Ezen felül fenyőkkel, juharokkal, galagonya- és kökénycserjékkel természetes hófogót létesítettek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fenyőfűrészáru helyettesítése a ládaiparban

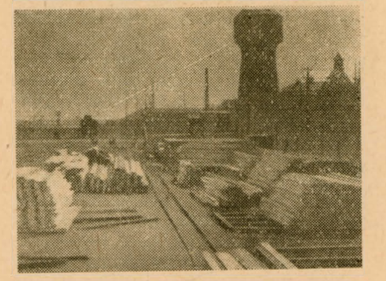

Az anyagtéren válogatják, osztályozzák a fenyőfűrészárut, hogy a felhasználás a legkedvezőbb kihozatallal történjék.

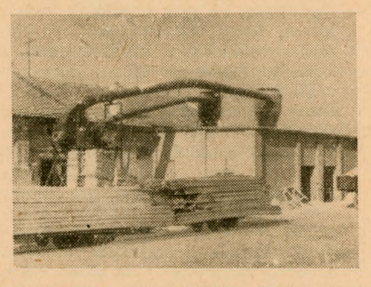

Pályakocsikra rakva kerül a fűrészáru a gépcsarnokba a szabászokhoz. Korszerű porelszívók óvják a dolgozók egészségét.

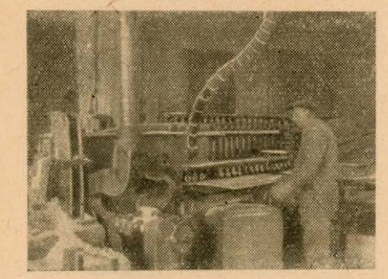

Az országban egyetlen lapképző gépen Szakáll István kiváló dolgozó készíti a hézagnélküli ládák felületi lapjait.

AZ ÁLLAMI LÁDAIPAR az építőipar után a legnagyobb fenyőfűrészáru felhasználó. Évi fenyőfelhasználása mintegy 100 000 m³-re tehető. Az óriási mennyiségű anyag beszerzése mindig nehéz feladat elé állította népgazdaságunkat és iparvezetőinket; hiszen köztudomású, hogy hazánk fában szegény ország. A hazai fatermelésünk a felhasználásnak mindössze 53 százalékát fedezi. Különösen nehéz a helyzetünk fenyőfűrészáru tekintetében, itt a hazai termelésünk a szükségletnek mindössze 5 százalékát éri el. A hiányt csak import útján tudjuk fedezni.

A ládaipar napi fenyőfűrészáru felhasználása mintegy 340 m³-re tehető; de minthogy az import nem egyenletes, nem rendelkezik megfelelő törzskészlettel. A nagyarányú felhasználás és az alacsony törzskészlet nem teszi lehetővé, hogy a beérkezett fűrészárut szakszerűen kezeljék, illetve a sokszor élőnedves állapotban lévő faanyagot a ládaipar jelenlegi technikai felszerelésével mesterségesen, szárítás útján nem tudják felhasználhatóvá tenni. Az utóbbi időben ugyan a ládaipar mesterséges szárítási lehetőségei jelentős mértékben megjavultak, de még jelenleg is a felhasználandó mennyiségnek mindössze csak mintegy 1/3-ad részét tudják megfelelően kiszárítani. Így a Vállalat kénytelen a beérkezett anyagot azonnal feldolgozni s a bedolgozott anyag nedvességtartalma sok esetben meghaladja a 30—35 százalék nedvességtartalmat. Az ilyen nagy nedvességtartalmú anyagból készült ládák viszont több vonatkozásban minőségi kifogás alá esnek. Például a száradás következtében a láda felületein nagy hézagok keletkeznek; s még súlyosabb, hogy a nedves ládába csomagolt, érzékenyebb áru tönkremegy, megromlik (élelmiszer, hentesáru, baromfi, tojás stb.). Pedig a ládáknak mintegy 90 százaléka export áruk csomagolására készül és a minőségi romlás komoly népgazdasági, erkölcsi és anyagi kárt okozhat.

A ládaipari szakemberek már hosszabb idő óta foglalkoznak azzal a gondolattal, hogy milyen anyagokkal lehetne pótolni a fenyőfűrészárut, egyrészt a behozatal csökkentése, másrészt a minőségi hibák és károk kiküszöbölése érdekében. Ebben a tekintetben voltak már különböző kezdeti kísérletek, de a tömeges gyártás a helyettesítő anyagokkal még nem indult meg. Ezért jelentett fordulatot a Minisztertanácsnak az a határozata, amely az 1956. évre elrendelte a fenyőfűrészáru helyettesítését szolgáló különböző pótanyagok, a farostlemez, a rétegeltlemez és a furnéranyagok felhasználását a ládaiparban. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság szervezetébe illeszkedésnek ez az első jelentős eredménye.

AZ MT. HATÁROZATA nyomán az előkészítő munkálatok az I. negyedévben megindultak és a budapesti telep legyártotta a pótanyagok különféle felhasználásával készült ládatípusokat. A kísérleti típusokat néhány hét előtt a felhasználó szervek képviselőinek is bemutatták. Részt vettek a bemutatáson a Csomagolás Technikai Gazdasági Iroda megbízottai, az Élelmiszeripari, a Könnyűipari Minisztérium képviselői, továbbá az exportszállításokat lebonyolító külkereskedelmi vállalatok képviselői. Az az egyöntetű vélemény alakult ki, hogy a helyettesítő anyagokból készült ládák sok tekintetben felülmúlják a tömör fenyőfűrészárukból készült ládákat.

A kialakított típusok tömeges gyártásánál figyelembe kell venni a helyettesítő anyagokból készült ládák előnyeit és hátrányait.

1. A legjelentékenyebb szempont, hogy az importanyagok helyettesítésén túl még jelentős anyagmegtakarítást is érhetünk el, ha a tömör fenyőfűrészáru helyett farost vagy lemezanyagokból készítjük a ládákat. Így például a 12 mm-es falvastagságú fenyőfűrészárúból készült ládák helyett 3—3,3 mm falvastagságú, a 18 mm falvastagság helyett 4 mm, a 24 mm falvastagság helyett 4,7—5 mm falvastagságú farost, illetve rétegelt lemez használható fel és az ezen felüli vastagsági méreteknél is hasonló arányú falvastagságcsökkenés jelentkezik. Ha figyelembe vesszük is, hogy a lemezből készült ládáknál több, fenyőből készült keretlécre van szükség, mint a tömör fenyőből készült ládáknál, a kihozatal még mindig sokkal gazdaságosabb, mintegy 1:3,5 arányban, ami annyit jelent, hogy 1 m³ helyettesítő anyagból készült láda 3,5 m³ fenyőfűrészárúból kihozható ládának felel meg. Nyilvánvaló tehát, hogy a helyettesítő anyagok használata döntő népgazdasági parancs.

2. A helyettesítő anyagokból készített ládák sokkal szebbek, mint a fenyőfából készült ládák, résmentesek, az oldalfalak jobban illeszkednek egymáshoz, mind a belső, mind a külső falak simábbak, a láda belsejében a szeg előállások jobban ki vannak küszöbölve, pedig ez a fenyőfűrészárukból készített ládáknál eddig sok árusérülést okozott, különösen a fonalaknál, egyéb textil és ruházati áruknál, valamint bőráruknál.

3. Ugyanakkor időállóbbak, szállítás közben nem esnek szét, mert a szegezés minden oldalán szálirányra merőlegesen történik; a megrongálása is sokkal nehezebb, mert minden oldalfala egy darab sima lapból áll, a keretléc lefeszítése a lemezről sokkal körülményesebb, tekintettel arra, hogy az összeszegezés a keretlécen keresztül történik.

4. A helyettesítő anyagokból készült ládák önsúlya kisebb s ez a szállítási tarifa szempontjából is jelentős. Ezenkívül kevesebb légteret foglalnak el, mint a tömör anyagból készült ládák, mert körléccel (hevederrel) nincsenek ellátva, ez a szállításnál és a tárolásnál nagy előnyt jelent.

5. Ezenfelül a nedvességtartalmuk már a kereskedelmi forgalomban lényegesen kisebb, mint a fenyőanyagoké, tehát külön szárítási művelet a ládaiparban nem szükséges, ezenkívül a nedves anyagból készült ládáknál fellépő előbb vázolt minőségi hibák elkerülhetők.

6. Végül a helyettesítő anyagokból, rétegelt lemezből készítendő ládákhoz nem szükséges kiváló minőségű lemez, hanem gyengébb minőségű lemez is felhasználható, sőt megfelelő kooperáció kiépítése esetében a lemezgyáraknál keletkező, méreten aluli furnérokból méretlemezeket lehet gyártani egyes ládafajták részére és így a lemezgyáraknál eddig hulladéknak minősülő anyagok is hasznosíthatók.

A felsorolt előnyökkel szemben hátrányos tulajdonságok is mutatkoznak: a) munkaigényes volta miatt magasabb bért igényel az eddigi ládákkal szemben; b) az időjárással szemben jobban kell védeni, fedett tároló raktárakat kell biztosítani, mind az alapanyagok, mind pedig az elkészült ládaelemek és alkatrészek részére; c) nagyobb szakmai felkészültséget, pontosabb gépi és asztalos megmunkálást igényelnek, mint a fenyőládák.

Az előnyök a hátrányokat jelentős mértékben meghaladják s ezt a tömeggyártásra való áttérés a kezdeti nehézségek leküzdése után bizonyára igazolni fogja.

Alapfeltétel természetesen, hogy a farost és forgácslemezgyártásunk az új ládagyártási alapanyagokat minél hamarabb, kellő mennyiségben tudja az előállító üzemek rendelkezésére bocsátani, ugyanakkor a Ládagyártó Vállalat rugalmasan és késedelem nélkül álljon át az új anyagok felhasználásával történő tömeggyártás megszervezésére.

Takács József

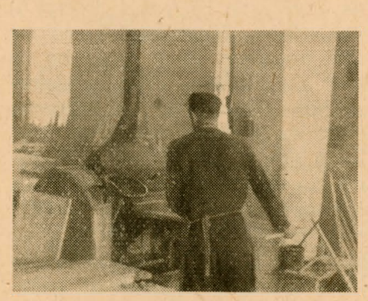

A lapképző gép után a vastagsági gyalun Rácz Károly gépmunkás gyalulja simára a láda-elemek felületét.

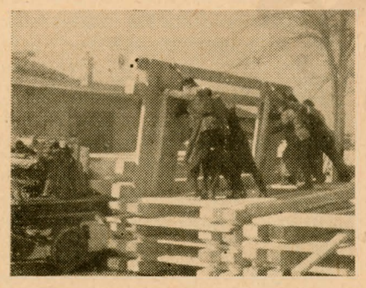

A gépládák úgynevezett szánkóinak elszállítása nem könnyű dolog, pedig még a gép sincs rajta...

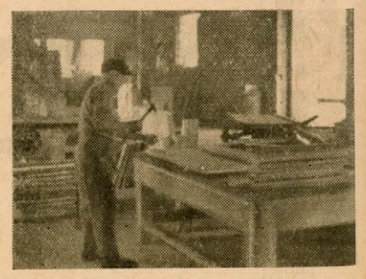

A ládák egy része kézi szegezéssel készül. Hauser András szegező állandóan jó minőségben végzi munkáját.

Juhász József targoncavezető a csarnokokból a készárutérre továbbítja elektromos targoncán a ládalapokat.

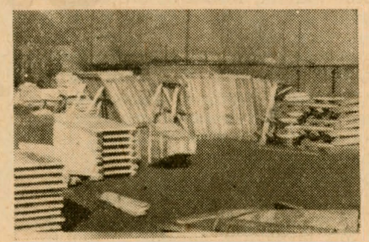

Különböző gépláda alkatrészek, ilyenekben utazik sokszor tengeren túlra is a magyar gépipar sok kiviteli cikke.

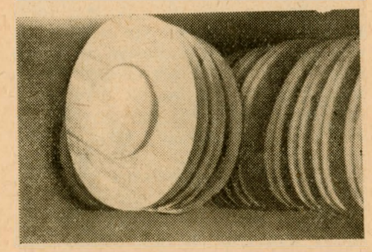

Ezekre a kábeldobokra csévélve kerül külföldre a magyar kábelgyártó ipar export-terméke.

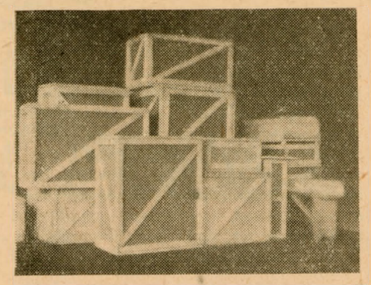

A fejlődés egyik fontos állomását jelzi a farostlemez, rétegelt lemez, valamint vakfurnir oldalú ládák készítése. Ezek gyártását a Vállalat a II. negyedévben kezdte meg.

A jól ismert Terimpex ládák a belföldi és külföldi gyümölcsszállítás eszközei.

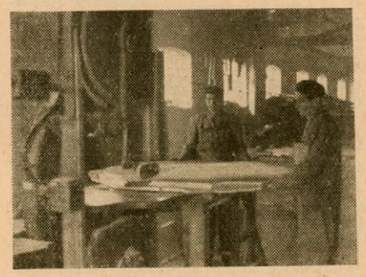

A kábeldob is a Ládaipari Vállalat profiljába tartozik. Spóner Hugó és Nagy Sándor a szakma kiváló dolgozói saját újításukkal vágják körbe a kábeldob elemeket.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A soproni tanulmányi erdőgazdaság feladatai

A soproni tanulmányi erdőgazdaság feladatait az errevonatkozó főigazgatói utasítás a következőképpen szabja meg: *egyfelől mint tervkötelezett vállalatnak a rábízott erdőterületet* —, a többi erdőgazdasághoz hasonlóan — *úgy kell kezelnie, hogy maximálisan járuljon hozzá a népgazdaság szükségleteinek kielégítéséhez, másrészt gazdasági tevékenységét úgy kell irányítania, hogy a lehető legnagyobb mértékben szolgálja a középfokú és felsőfokú szakoktatás gyakorlati igényeit.* Nyilvánvaló, hogy ezt a második célt is elsősorban üzemi tevékenységünk állandó tökéletesítésével közelíthetjük meg legjobban, hiszen a szakkádernevelésnek is nélkülözhetetlen eleme a jól működő, sokrétű üzem tevékenységének bemutatása.

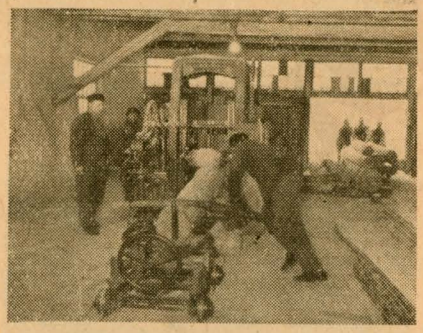

Molnár György és Mészáros József gatterosok mutatják fel hosszabb idő óta a legmagasabb teljesítményeket a Soproni Tanulmányi Erdőgazdaság fűrészüzemében. Munkájukból sokat tanulnak a főiskola és a technikum hallgatói.

Az elmúlt gazdasági évben *kétszer szerezte meg a tanulmányi erdőgazdaság az élüzem címet* és elnyerte azt az új gazdasági év első negyedében is. Ez kellőképpen bizonyítja, hogy a kettős célkitűzés érdekében jó munkát végeztünk.

Elsősorban arra törekedtünk, hogy a tanulmányi erdőgazdaság szakemberei ne maradjanak el a napjainkban szinte forradalmi fejlődést mutató erdészeti tudományokban. Az erdőmérnöki főiskola tanári karának segítségével már az elmúlt év folyamán elindítottuk *szakembereink továbbképzését*, ezt idén még szervezettebben és szélesebb körben folytattuk. A továbbképző tanfolyamunk első hat hónapos szakaszát a tágabb értelemben vett erdőművelési tudományágaknak szenteljük olyan módon, hogy az időszak egy-egy harmadát növénycönológiai, termőhelyismereti és szorosan vett erdőművelési kérdések megtárgyalására fordítjuk. Az egyes tárgykörök elméleti oktatását gyakorlati bemutatók egészítik ki. A tanfolyamon résztvesznek az erdőgazdaság központi szakemberein kívül az erdészetek vezetői és szakelőadói is. A tanfolyam végén valamennyi résztvevő írásban ad számot a végzett munkáról. A műszaki beosztásban dolgozó szakemberek viszont műszaki tárgykörben részesülnek egyéni továbbképzésben ugyancsak a főiskola tanári karának irányításával.

A tanulmányi erdőgazdaság és az oktatási intézmények között fennálló szervezeti kapcsolat javítása is közérdekű feladatunk. Ebben a tevékenységünkben hasznos útmutatásra számítunk a csehszlovák baráti állam erdőmérnöki főiskoláival létesített összeköttetésünktől. Eddig a *zvoleni* (zólyomi) és a *brnói erdőmérnöki főiskolával léptünk érintkezésbe.* Ugyancsak az együttműködés erősödését jelzi, hogy erdőgazdaságunk területén *egyre több kísérlet folyik a főiskola, a technikum és az ERTI irányításával.* A kísérletek a legkülönbözőbb tárgyköröket ölelik fel. Ezek közül megemlítem a cseritalajok széleskörű feltárását és az ott folyó telepítési kísérleteket, a többféle természetes felújítási kísérletet, a hidegvízvölgyi szálalóerdő kialakításának munkáját, a vörösfenyő nemesítési kísérleteket, a fák nedvességtartalmának a különböző tenyészeti időszakokban folyó viszgálatát, a fotogrammetriai felvételek fatömegbecslésben való alkalmazását. Külön kell megemlíteni *az erdőgazdaság fűrészüzemében a Feldmann-Sapiro szovjet fűrészipari kutatók vágási technológiájának hazai alkalmazása tekintetében Barlai Ervin vezetésével megindított kísérletet.*

Általános erdőművelési és különösen felújítási tevékenységünk szakszerűségének emelése s egyúttal az oktatási feladatok megkönnyítése érdekében még 1954-ben megindítottam *az erdőgazdaság kezelésében levő erdőterületek múltjának feltárását s azok történelmi leírását.* A munka első szakasza, a hegyvidéki erdészetünk mintegy két évszázadra visszanyúló történetének részletes leírása alapos levéltári kutatások eredményeképpen 1955 végére befejeződött. Ezt a munkát most kiterjesztjük az erdőgazdaság egész területére.

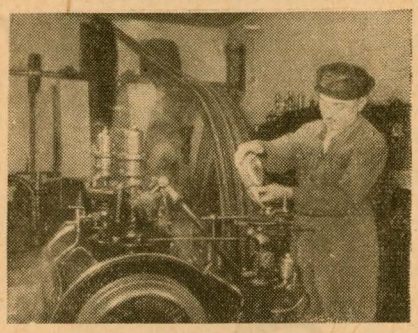

Kincses Pál főgépész kezeli és gondozza az erőgépeket, amelyek a kör- és keretfűrészeket üzemelik.

Sallay Ferenc
igazgató.

Erdőfejlesztés a Mátra alján

A gyöngyössolymosi erdészetnél összegyűltek a délmátrai erdőgazdaság erdészei, szakelőadói, hogy megvitassák a fejlesztés kérdéseit. Tanulságos értekezlet volt, amelyből szeretnék két témát kiemelni.

Minél előbb el kell végezni a szükséges tisztításokat, mégpedig lehetőleg akkor, amikor a gyomfák még kevésbé veszélyeztetik az állományt alkotó nemes fákat. Igen sok tisztítandó területünk van, ahol már jó néhány esztendeje el kellett volna végezni a munkát. Örömmel vettük az erdőgazdaság fahasználati előadójának azt a kijelentését, hogy a tisztítási tervünket bármikor nagy százalékban túlléphetjük. Ennek csak örülni tudunk, hiszen az erdőfejlesztésnek igen fontos feltétele a szakszerű tisztítás.

A másik igen fontos kérdés: bükköseink szakszerű felújítása és a meglévő bükkerdők ápolása, fejlesztése. Sajnos, vannak területeink, ahol a szép bükköseink helyét lassan lucfenyvesek váltják fel. Szinte szokássá vált, hogy a bükk helyére nem lehet mást ültetni, csak lucfenyő csemetét. Most, hogy az alulról jött javaslatok hatásaként alábbhagy a nagy fenyvesítés, mi is nagyobb teret engedünk a bükknek és a lomboscsemetéknek. Tévedés ne essék, nem a fenyvesítés ellen van kifogás, hanem az ellen, hogy odatelepítettük a fenyőt, ahova a lombfa inkább illett volna. Azonkívül jobban kellett volna támogatnunk a bükkös talajra illő jegenyefenyő telepítését. Igaz, hogy nagyon nehéz a jegenyefenyő-mag beszerzése, azért ezt is meg lehet oldani kellő előrelátással.

Két apró kérdés ez csupán, főleg azért vetettem fel, mert az erdőfejlesztés nagy feladatát sok ilyen apró kérdés megoldása adja.

Bagi József
erdész, Galyatető.

AZ ERDŐ

áprilisi száma közli Josef *Krosnar* csehszlovák erdő- és faipari miniszter beszámolóját a csehszlovák erdőgazdaságok új szervezetéről. Az új számban egyébként többek között *Gál* János ír a Harkovi Mezőgazdasági Intézet munkájáról, illetve azon belül az erdőmeliorációs-mérnöki fakultás tevékenységéről. *Majer* Antal a bakonyaljai erdei fenyvesek természetes felújításának lehetőségeit világítja meg, *Balsay* László a Hanságfásítás ötévi eredményeiről ad számot.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

II. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ kezelése és karbantartása

(6. folytatás)

A motorfűrészes munkacsapatnak szűkebb értelembe vett motorfűrészes részlege általában jól összeszokott, *három dolgozóból* álljon éspedig: a motorfűrész kezelőjéből, a helyetteséből és a segédmunkásból. A motorfűrész kezelőjének és helyettesének a fűrész munkatechnikáját egyaránt jól kell ismernie, hogy időnként felválthassák egymást. A segédmunkás feladata elhárítani az útban lévő akadályokat, irányított döntésnél kezelni a döntő-villát és az ékelést végezni. Átállásnál mindig elől halad, figyelmezteti a motorfűrészt vivő társait az esetleges akadályokra. A motorfűrésszel könnyű terepen a helyettes megy elől a láncfeszítő fogantyút tartva, mögötte a kezelő felszerelt hordhevederrel a fogantyúkat fogva. Meredek terepen a motoros rész kerül előre, a hordhevedert pedig biztonsági okokból nem használjuk. Az átállást általában üres-járatú motorral, álló láncal végezzük. Nehéz terepen, ahol az elcsúszás veszélye fennáll, a motort egészen le kell állítani.

Döntésnél a motorfűrésszel a kézi fűrész munkamódszeréhez hasonlóan járunk el. A vezetőlemezt vízszintes helyzetbe fordítjuk és meggyőződünk arról, hogy az elfordítást biztosító csap rögzítve van-e. Az esetleges akadályokat (aljnövényzet, gallyak, hó stb.) eltávolítva a fának döntési oldalán elvégezzük a hajkolást. A motorfűrészt a fa dőlési irányához merőlegesen és vízszintesen tartjuk, minél közelebb a gyökfőhöz, hogy a tuskó a lehetőségekhez képest minél alacsonyabb legyen. A motort fokozatosan teljes fordulatra állítjuk, *a fűrész törzstámaszát kissé a törzshöz szorítva megtámasztjuk*, s miután a lánc már elérte a fűrészelési sebességet, a fűrészt fokozatosan a fához érintve elvégezzük a hajk alapját képező bevágást. A bevágás 40 cm törzsátmérőig a törzs átmérőjének egyharmada, ezen felüli törzseknél pedig a törzsátmérő egynegyede legyen. Bevágás után a fordulatszámot lecsökkentve kivesszük a résből a fűrészt, a vezetőlemezt az előbbihez hasonlóan 30 fokkal elfordítva kivágjuk a hajkot.

Ferdehajk kivágása

Párhuzamos hajk

Vastagabb fák döntése általában párhuzamos hajk készítését teszik szükségessé. Ebben az esetben a hajk-alapot az előbbiekben leírt módon elvégezve a törzsátmérő szerint 4—10 cm-rel felette, az alappal párhuzamosan ugyanolyan mély metszést végzünk. Ezután a segédmunkás egy-két fejszecsapással a hajk fölött a fát kissé megfaragja és a két rés közötti korongdarabra felülről ráütve azt letöri, majd oldalról kiüti.

Kisebb átmérőjű fák esetében nagyobb teljesítményt érünk el, ha a hajkolást fejszével előre elkészítjük és motorfűrésszel csak a döntő vágásokat végezzük. Fejszével való hajkolás magassága a hajk mélységének legfeljebb háromnegyede lehet.

A hajk kivágása után a vezetőlemez vízszintes beállításával a fa túlsó oldaláról végezzük el a döntőfűrészelést úgy, hogy a vízszintes vágáslap az átmérőtől függően *a hajk alapnál 3—7 cm-rel magasabban legyen (lépcső).*

A vezetőlemezt a résben ne szorítsuk sem lefelé sem felfelé, mert *könnyen áthajlik*, ilyenkor a fűrészelés nehezen halad, a lánc kiléphet a vezetőlemez hornyából és könnyen elszakad, a vezetőlemez pedig erősen kopik és deformációt szenved. Ha a fűrész beszorul a résbe, a motort azonnal állítsuk üres-járatra és a munkát csak a beszorulás megszüntetése után szabad folytatni.

Amint a védőléc már eltűnt a résben, a segédmunkás a résbe haladéktalanul üsse be az ékeket. Ez megakadályozza a fűrész beszorulását a résbe és elősegíti a dőlés irányának betartását.

Száraz fa döntésénél az ékelést különösen körültekintően végezzük, mert a kiszáradt fa a döntés pillanatában eltörhet és lezuhanva balesetet okozhat. Az ékelésnél igen fontos a munka mérsékelten gyors, határozott elvégzése, mert a fűrész igen gyorsan vág. A fa közvetlen dőlése előtt a fűrészlánc futását a legnagyobb sebességre kell fokoznunk a felrepedési veszély elkerülése érdekében, viszont a dőlés megindulásáig nem szabad a törzset teljesen átfűrészelni, mert különben az ráül a fűrészre és fűrésztörésen kívül balesetet is okozhat. A fűrészelést 2—3 cm-rel a hajk előtt be kell fejezni, a fa dőlése közben a fűrészt ki kell venni a résből és a dőlő fától 2—4 m távolságra kell eltávolodni.

Mihelyt a fűrész a műveletet elvégezte a gázszabályozót azonnal ál-

A döntő vágást a hajk alapnál 3—7 cm-rel magasabban végezzük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az ékelés megakadályozza a fűrész beszorulását és elősegíti a dőlés irányának betartását.

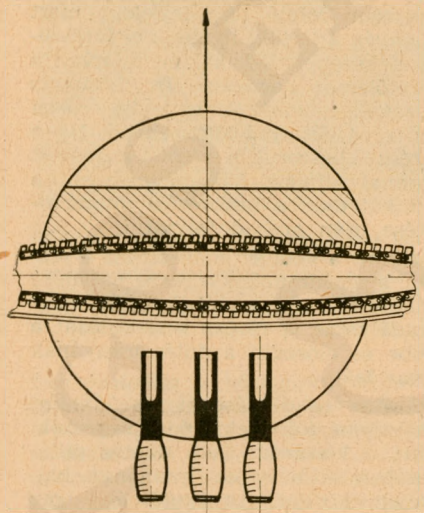

Az irányító éket a döntés irányában középre ütjük be, a másik két segítő éket pedig az irányító ékkel párhuzamosan.

A döntő vágást a hajk előtt 2—3 cm-rel befejezzük.

lítsuk alaphelyzetbe, nehogy a motor a terhelés megszünésekor megszaladjon.

Erősen terpeszes fák esetén a felrepedés veszélyének elkerülése és a döntés megkönnyítése érdekében vízszintes és függőleges vágásokkal elsősorban a terpeszeket távolítjuk el és csak ezután fogunk a döntéshez

Minél jobban törekedjünk *a döntés helyes irányának betartására*. Helytelen irányú döntés torlaszokat eredményez, nagyobb a törésveszély és megnehezíti a következő munkafolyamatot. Gyönge és közepes állományok esetén a döntés irányítására döntő villát használjunk.

A darabolást a már előzőleg bemért törzseken a fa csúcsától kezdve a tő felé haladva végezzük, így könnyebb a munka. A törzset capinnal vagy nagyobb átmérők esetén emelőrúddal kissé meg kell emelni. A daraboláshoz a vezetőlemezt függőlegesre állítjuk be. A motorfűrész törzstámaszával itt is támaszkodjék a törzshöz. Az átfűrészelést fokozatosan gázt adva és a láncfűrészt a fához helyezve kezdjük meg. A fűrészt nem nyomjuk meg.

(Folytatjuk)

A dőlő fától 2—4 m távolságra kell eltávolodni.

Terpeszek eltávolítása.

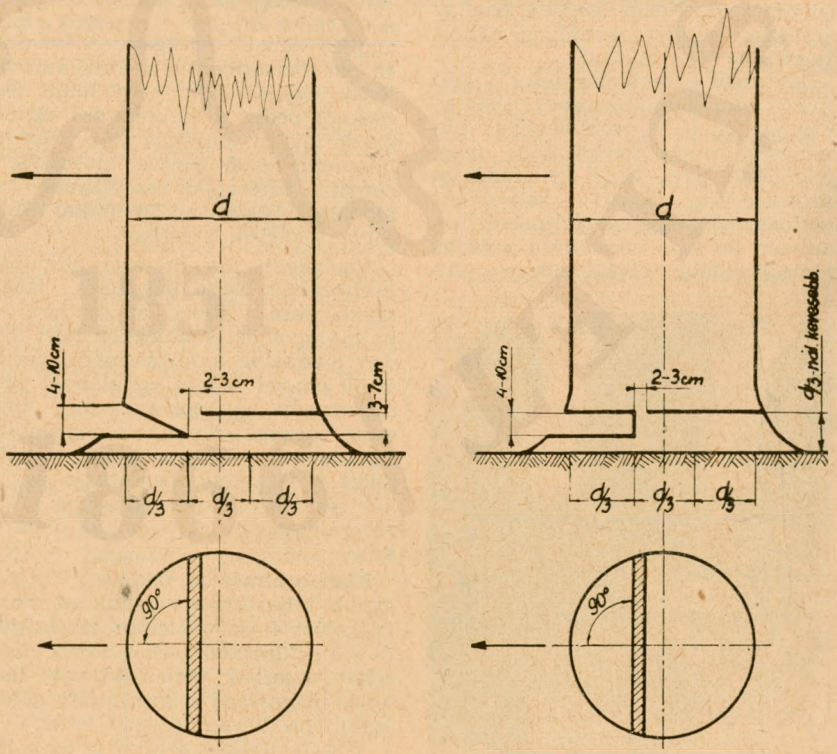

A döntés vázlata ferde és párhuzamos hajk esetén. A hajk mélysége 40 cm törzsátmérőig a törzsátmérő egyharmada, ezen felül egynegyede.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hogyan foglalkoznak az emberekkel az észak-kiskunsági erdőgazdaságban

A Kohó- és Gépipari Minisztérium tapasztalatai nyomán néhány hónap előtt az északkiskunsági erdőgazdaság bevezette a tanácsadói bizottsági rendszert a a káderek rendszeres politikai, szakmai nevelése, a fegyelmezetlenség visszaszorítása és a jól dolgozók erkölcsi megerősítése érdekében. Az Erdőmunkásban, az északkiskunsági erdőgazdaság üzemi híradójának legutóbbi számában mondja el ezzel kapcsolatos véleményét Nyúl Tóth Pál, a kunadacsi erdészet vezetőj.e

Nagy érdeklődéssel olvastam az Erdőmunkás decemberi számában a tanácsadó bizottsági rendszer bevezetéséről szóló cikket. Nemcsak számomra, hanem dolgozó társaimnak is teljesen újat jelentett a kádermunka terén bevezetett új módszer. Éppen ezért kíváncsian vártuk valamennyien a tanácsadó bizottság munkájáról kiszivárgó híreket. Legutóbb engem is behívtak a tanácsadó bizottsághoz beszámoltatásra. Megvallom, egy kicsit megilletődtem, amikor az igazgató elvtárs szobájába léptem s szembetaláltam magam a gazdaság vezetőjével, párttitkárával és személyzeti előadójával. Kellemesen csalódtam azonban, mert a várt hivatali merevség helyett barátságosan és kedvesen fogadtak, közölték velem, hogy a beszélgetés célja az, hogy az eddig végzett munkámat értékelve a további munkám elvégzéséhez olyan tanácsokkal lássanak el, amelyek alapján meglévő hibáimat – ezek hátráltattak eddig a nagyobb és jobb eredmények elérésében — fel tudjam számolni és pártunk útmutatása szerint haladva eredményesebben vigyem az erdészetvezetés munkáját.

A tervteljesítéssel kapcsolatos beszámolóm után a tanácsadó bizottság értékelte munkám jó oldalait, de ugyanakkor rávilágított azokra a hibákra is, amelyek működésem alatt az erdészetem területén történtek és amelyekért többé-kevésbé magam vagyok felelős.

A bizottság külön foglalkozott egyéni körülményeimmel is és rávilágított arra, hogy szakmai vonatkozásban sokkal nagyobb mértékben kell fejlődnöm, ha az egyre növekvő feladatoknak eleget akarok tenni.

A több mint két óráig tartó beszámoltatás során olyan hasznos tanácsokkal látott el a bizottság, hogy a beszélgetés befejeztével mintegy újjászületve léptem ki a szobából. Kijelenthetem, hogy a gazdaságunknál bevezetett új kádermunka az erdőgazdaság valamennyi dolgozója számára nélkülözhetetlen fontosságú. Az első beszámoltatás után elmondhatom azt is, hogy szeretném, ha minél többször és sűrűbben kaphatnék ilyen hasznos útravalót a tanácsadó bizottságtól, mert a beszámoltatást követő napokban és hetekben igen nagy mértékben éreztem annak jótékony hatását.

Nyúl Tóth Pál
erdészetvezető, Kunadacs.

Erdőrendezési felügyelők jutalmazása. Az országos erdészeti főigazgató *Mészáros* Gyulának, az északmátrai erdőgazdaság és *Gerencsér* Rezsőnek, a keszthelyi erdőgazdaság erdőrendezési felügyelőjének az üzemterv szerinti gazdálkodás jó megszervezéséért és az erdőgazdaság területrendezési ügyeinek helyes viteléért az *Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója* jelvényt és 500—500 forint pénzjutalmat adományozott.

MUNKA UTÁN ÉDES A PIHENÉS

Négy éve dolgozom az erdőgazdaságnál, mint csemetekerti munkás és csoportvezető. Mindig igyekeztem munkámat lelkiismeretesen elvégezni. Így a novemberi élüzemavatáskor 200 forint jutalmat kaptam jó munkámért. Most pedig kéthetes üdülésben vettem részt Balatonfüreden a MEDOSZ üdülőben. Negyvenen voltunk együtt az ország minden részéből és pihenésben, kényelemben, kedves szórakozásban töltöttünk felejthetetlen két hetet. Már ott megfogadtam, hogy ezután még jobban igyekszem a munkámban, hogy azzal háláljam meg az erdőgazdaságnak és egész dolgozó népünknek ezt a jutalmat.

Vízkelety Erzsébet
Mosonmagyaróvár.

Foglalkozzanak a vezetők minden erdésszel

Teljesen egyetértek azzal a levéllel, amelyet egy fiatal erdész írt az Erdőgazdaság február 25-i számában. De azt gondolom, hogy érdemes kiegészíteni ezt a gondolatot azzal, hogy nemcsak a fiatal, kezdő erdészek veszik jó néven, ha a gazdaság vezetői érdeklődnek irántuk, hanem a már nem kezdő, mondhatnám „haladó", tehát idősebb erdészek is. Bizony mi örülünk, ha a vezető a „nyakunkra jár" és érdeklődik szakmai dolgaink, sőt egyéb ügyes-bajos dolgaink iránt is. Egyik fővárosi teherautófuvarozási vállalatról olvastam, hogy ott amint valamelyik dolgozóról észreveszik, hogy valamilyen problémája van, azonnal megkérdezik miben segíthetnének, mert a vezetők jól tudják, hogy testileg-lelkileg kiegyensúlyozott emberekkel jobb munkát lehet végezni. A megfelelő gondoskodás mindig több és jobb munkában jut kifejezésre s ezt az erdőgazdaságokban is szem előtt kell tartani.

Varga Ferenc erdész, Úrkút

A zalaszentgróti járásban fekvő Gyülevész község legeltetési bizottsága szép és gondos munkát végzett nemcsak a legelővédő erdősáv telepítésében, hanem további ápolásában is. Két képünk az 1951-ben és az 1952-ben telepített kanadai nyár erdősáv szép erőteljes fejlődését mutatja.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

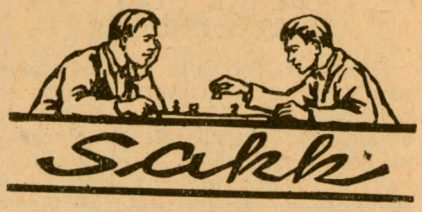

Királycsel

Valamikor régen a legjobb megnyitásnak tartották. A királycsel után kialakult ragyogó szép, kombinációk tömege megfélemlítő hatással volt és sötét kezdte kerülni a nyílt játékot. Ez a kor termékenyítően mozdította elő a sakkelmélet fejlődését, mert a félig nyílt, illetőleg zárt nyitások ekkor indultak virágzásnak. A királycsel ellenszerét sokáig kutatták és ma az a helyzet, hogy több kiváló módszer ismeretes, amelyek segítségével sötét könnyen megszerezheti a kiegyenlítést, sőt a jobb játékot. Nagy versenyekről ma már úgyszólván teljesen kiveszett, de kisebb versenyeken, főleg azonban a könnyű játékban mindig igen veszélyes fegyver marad, mert a megdöntés, illetőleg a helyes védekezés elsajátítása elég komoly felkészülést követel.

A királycsel elméletét célszerű két részre osztva tárgyalni: Első rész — a helyes védekezés sötét részére. Ez azoknak szól, akik saját maguk nem játsszák a királycselt, de e4-re szeretnek e5-tel felelni. Második rész — a királycsel világos szempontjából. Ez már jóval nagyobb rész és azoknak szól, akik világossal akarják a cselt alkalmazni. Ebben a részben behatóan kell foglalkozni azzal is, miképpen lehet a legcsekélyebb hibát, a legkisebb pontatlanságot is kihasználni, ha erre alkalom nyílik. Mi egyelőre csak az első résszel foglalkozunk.

Minthogy az elfogadott királycsel két részre oszlik, huszárcselre és futárcselre, összesen két változat ismerete szükséges. A huszárcsel ellen azonban két körülbelül egyenlő védelem van, ezenkívül jó játékhoz jut sötét, ha nem fogadja el a cselt, vagy ha ellencselt alkalmaz. Ez összesen

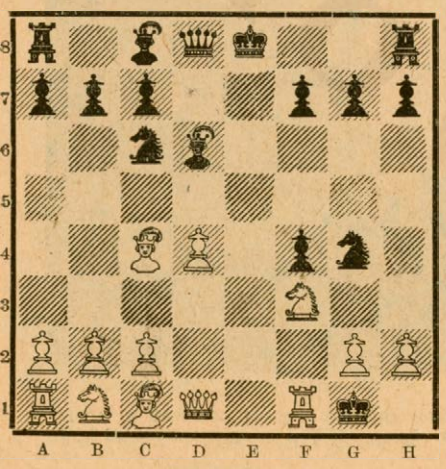

öt változat, de ha ebből valaki csak az elhárítást vagy csak valamelyik ellencselt választja, egynek az ismerete is elég.

Mielőtt a részletes tárgyalást megkezdjük, lássuk ezt az öt változatot:

I. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. H f3, F e7.

II. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. H f3, d5.

III. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. F c4, H f6.

IV. 1. e4, e5. 2. f4, F c5.

V. 1. e4, e5. 2 f4, d5.

Ez az öt változat kimeríti sötét teljes választékát, más lépésekre világos fölénybe kerül, viszont, ha világos akar eltérni, a harmadik lépésben a sötét fölény aránylag könnyen biztosítható.

I. változat. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. H f3, F e7. 4. F c4, H f6, 5. e5, H g4. 6. 0—0, H c6. 7. d4, d5. 8. e5 x d6, F x d6 (lásd diagramm) 9. B e1 +, H e7. 10. h3. H f6. 11. H e5, F x e5. 12. d x e5, V x d1. 13. B x d1, H h5. 14. H c3 . . . Eddig mindkét félnek a legtermészetesebb, következetes, erélyes pozíciójátéka elég érthető. Az állás sötét gyalogelőnye és jobb gyalogállása ellenére nagyjából egyenlőnek látszik, mert a világos futópár és fejlődési előny sokat nyom a latban. Tanulságos, ha átgondoljuk a változat főbb elágazásait is. Sötét a 4 lépésben h4+-al elronthatja világos sáncát. Ez a lépés azonban végső elemzésben világosra előnyös. A levezetését csak annak kell ismernie, aki világossal akar királycselt játszani. Az 5. lépésben világos több eltérés között választhat. Például 5. d3, d5. 6. e x d5. H x d5. Sötét jól fejlődött, világosnak kell a gyalog visszanyeréséért erőfeszítéseket tenni. Vagy: 5. H c3, H x e4. 6. H x e4, d5. Sötétre könnyebb játékkal. Ha világos 6. lépésében 0—0 helyett d4-et húz, erre következhet 6 . . . , d5. 7. F b3?, F h4+, 8. K f1, b6 és a fenyegető F a6+ miatt a világos állás nehezen tartható. 7. F e2 után F h4+ szintén sötétre előnyös.

II. változat. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. H f3, d5. 4. e x d5, H f6. 5. c4, c6. 6. d4, c x d5. 7. x f4. F b4+. **8.** H c3. 0—0. Elágazás: 5. H c3, H x d5. 6. H x d5, V x d5. 7. d4. F e7 8. c4, V e4+. 9. F e2, H c6. 10. 0—0, F f5. 11. B e1, 0—0—0. Sötét mindkét esetben elhárította a világos támadást, jó fejlődéshez és kezdeményezéshez jutott. Mindkét állásban sok a kombinációs lehetőség.

Erdészeti sakkversenyt!

A lehetőségek keretei között — írja Bárdos János, sakkrovatunk olvasója, az északsomogyi erdőgazdaság karádi erdészetének könyvelője — jó volna valami szorosabb kapcsolatot létrehozni a sakkszerető erdőgazdasági dolgozók között. Felveti az ötletet, hogy erdészetenként tartsanak házi versenyt, legyenek sakkversenyek az erdészetek között. Az erdő gazdaságok legjobb sakkozói pedig megyei, végül országos versenyben kerülhessenek össze. „Gondolom, országszerte nagy érdeklődéssel kísérnék dolgozóink egy ilyen sakkverseny lefolyását és a sakkversenyek alkalmával olyan erdészeti dolgozók találkoznának egymással, akik egyébként soha nem találkozhattak volna. A találkozások során bizonyosan erdészeti, szakmai dolgok is szóba kerülnének és számtalan jó tapasztalat kicserélési alkalom is születne.“

Bohus — Kalmár:

Erdő-mező gombái

A gomba magas fehérjetartalma miatt tápértékben a hús és a zöldfélék között áll. Az ehető gombafajok termésmennyisége igen jelentős. Ennek ellenére Magyarországon a kellő begyűjtés hiánya miatt a gombafogyasztás még eléggé kismértékű. Ahhoz, hogy céltudatosan és megfelelő eredménnyel gyűjtsünk gombát, alaposan meg kell ismernünk a gombák életkörülményeit, a termőhely adottságait. *„E könyv célja, hogy a természetet járó turistákat, természetbarátokat, erdészeket, a tanuló ifjúságot . . . megismertesse az erdők, mezők gombáival“*, — írják bevezetőleg a szerzők.

A könyv első része röviden összefoglalja a gombák alaki tulajdonságaira, életkörülményeire és termőhelyére vonatkozó legszükségesebb tudnivalókat. Megtudjuk, hogy a gombák egyik fontos életmódtípusa az, *„mikor a gomba valamely magasabb rendű növényel, rendszerint erdei fával lép életközösségre, anélkül, hogy ez a társnövény kárára válna. Az együttélésnek ezt a formáját mikorrizának nevezzük. A mikorrizaviszonyok ismerete igen fontos, mert a tapasztalat azt mutatja, hogy ezek a kapcsolatok meghatározottak és egymáshoz kötöttek. Ez azt jelenti, hogy meghatározott gombafajok, meghatározott fa vagy egyéb növényfajokkal élnek társas kapcsolatban. Tehát, ha megállapítjuk az erdő összetételét, előre tudhatjuk, hogy ott milyen gombák előfordulásával számolhatunk.“*

A könyv második részében a gombák felismeréséhez nélkülözhetetlen határozó kulcsokat és a gombák egyszínű és színes képeit találjuk. A könyv segítségével az olvasó gyakorlatilag is könnyen elsajátíthatja azokat az ismereteket, amelyek a gombagyűjtéshez szükségesek.

Dicséret illeti a *Mezőgazdasági Kiadót* a könyv ízléses szép tipográfiai kiállításáért. *A színes táblák képei azonban nem mindenütt segítik elő a gombák biztos felismerését.* (Mezőgazdasági Kiadó. Ára: 35,— Ft.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdőgazdaságok és termelőszövetkezetek együttműködése

Erdészeti ankét Somogyban

A közelmúltban az MDP megyei végrehajtó bizottsága és a három Somogy megyei erdőgazdaság megyei erdészeti ankétot tartott, hogy megvizsgálják az erdőgazdaságok helyzetét, feladataikat, termelési és egyéb nehézségeiket. Az értekezleten *Cseh* Gyula elvtárs a középsomogyi erdőgazdaság igazgatója elnökölt. A Somogy megyei erdőgazdaságok problémáit *Fila* József főosztályvezető ismertette. Különösen behatóan foglalkozott a termelőszövetkezetek, állami gazdaságok és az erdőgazdaságok együttműködésének lehetőségeivel. A termelőszövetkezetek vonatkozásában megvan a lehetőség arra, hogy az erdőgazdaságok segítséget adjanak tüzelőben, épületanyagban, szerszámnyélnek alkalmas ipari anyagban, ezen felül díjtalanul megtervezzék és irányítsák a termelőszövetkezetek fásítási, erdősávtelepítési munkálatait, nyáron pedig legeltetési lehetőséget biztosítsanak a lehetőségek határai között. Ugyancsak komoly együttműködést lehet kiépíteni a munkaerőgazdálkodás tekintetében. Végül ismertette a Somogy megyei erdőgazdaságok termelési adatait. Elmondotta, hogy a három erdőgazdaságnak 650 fő állandó besorolt létszáma van, ebből 245 párttag. Összesen 56 erdőmérnök dolgozik a területen, van az erdőgazdaságoknak 120 szakmunkása az időszaki dolgozók évi átlaglétszáma mintegy 4 ezer fő.

A kialakult vitában résztvett *Dezső* Gyula a szentbalázsi erdészet vezetője, *Puska* Ferenc a délsomogyi erdőgazdaság igazgatója *Mihályka* Ernő a kaposvári erdészet vezetője.

A gadácsi tsz elnöke beszámolt arról, hogy a kisbárapáti erdészet már eddig is komoly segítséget adott. Frank István a tabi erdészet vezetője, *a balatonkiliti tsz-szel való együttműködésük eredményeit ismertette.* Az együttes munka fogyatékosságaira mutatott rá *Egyed* Zsigmond a nagyberki erdészet vezetője, majd *Márkus* László a középsomogyi erdőgazdaság főmérnöke *foglalkozott a termelőszövetkezetek fásítási munkájával.* Sajnálattal állapította meg, hogy Somogyban *a tsz-ek még nem vesznek részt kellő mértékben a fásítási mozgalomban*, mert például az elmúlt évben az erdőnkívüli fásításoknak csak 2 százaléka esett a tsz-ekre. Hasonló kérdésekkel foglalkozott *Kiss* Lajos, az északsomogyi erdőgazdaság főmérnöke is.

Krizmanics elvtárs *a lábodi tsz elnöke ismertette azt a komoly segítséget, amiben a délsomogyi erdőgazdaság dolgozói részesítették a termelőszövetkezetet. Pópity* Jenő, az északsomogyi erdőgazdaság igazgatója hangsúlyozta, hogy a jó kezdeményezések tanúságai alapján biztosítani kell az erdőgazdaságok és termelőszövetkezetek együttműködésében a kölcsönösség elvét. *Szőlősi* József a megyei tanács erdészeti osztályának előadója *a társadalmi tulajdon védelmének fontosságát* emelte ki. Felszólalt még *Csendes* elvtárs, a buzsáki tsz elnöke, *Békefi* elvtárs a somogyvári tsz elnöke, *Király* elvtárs a fonyódi járási tanács elnöke, *Széll* János a lábodi erdészet vezetője, *Horváth* Antal a középsomogyi erdőgazdaság személyzeti előadója, utóbbi *az erdei szakmunkásképzés fontosságával* is foglalkozott. Az értekezlet tanulságait Fila elvtárs és *Varga* elvtárs, a megyei pártbizottság tagja foglalta össze.

A Traktor Sportegyesület választmányi ülése

A Traktor Sportegyesület a közelmúltban tartotta országos választmányi ülését. A sportegyesületnek *427 sporiköri alapszerve és körülbelül 200 csoportja működik 51 ezer taggal és 35 ezer aktív sportolóval.* Egyre több sportkörben kezd kialakulni a kollektív vezetés módszere, a munkaterv szerinti munka. Több sportkör részéről történt helyes kezdeményezés a DISZ-szel való kapcsolat további javítása érdekében. Az elmúlt évben 217 társadalmi vezetőt és edzőt képeztek ki. A sportegyesület a MEDOSZ kultúrnevelési osztályával *„Kultúra és testnevelés"* címen képes tájékoztatót ad ki. A legutóbbi választmányi ülés határozata alapján meg kellett szervezni a dolgozók *téli* sportfoglalkozását. Ez sikerrel járt. *Sí, asztalitenisz, birkózás, ökölvívás, sakk, súlyemelés és röplabda sportágakban mintegy 40 ezer mezőgazdasági dolgozó sportolt.* Ezenkívül a sportköri tagok részvételével igen sok helyen hasznos egészségügyi, szakmai és politikai előadásokat tartottak.

Számos komoly hiba akadályozza a sportegyesület további fejlődését. Sok sportkörben nem vált még a kollektív vezetés, a munkaterv szerinti munka a sporttevékenység alapjává. Nem kielégítő a kiemelt és küzdő sportágak fejlődése, elsősorban az olyan sportköri vezetők hibájából, akik csak a labdarúgás túlzott fejlesztésére törekednek. Az alapfokú versenyek nem alkotják még a sportmunka alapját.

A hozzászólók és a határozat kijelölték a sportegyesület előtt álló feladatokat. 1956. folyamán 40 új sportkört és legalább 200 új sportcsoportot kell létrehozni. A sportegyesület taglétszámát 65 ezerre kell emelni. A feladatok megoldásához a társadalmi sportvezetők százait kell kiképezni.

Dorogi Zsigmond

Felvételi tájékoztató a soproni erdőmérnöki főiskoláról

Az erdőmérnöki főiskolára való felvételre annál az iskolánál kell jelentkezni, amelyikben a jelölt érettségizett. A jelentkezési határidő után nyolc napon belül a főiskola megküldi a jelentkezőknek a felvételi vizsgára szóló behívót, illetve a felvételi vizsga teljes anyagát, amelyből elő kell készülni, függetlenül attól, hogy azokat a tanulmányi anyagokat a hallgató a középiskolában tanulta-e vagy nem. A felvételi vizsga tárgyai: matematika írásbeli és szóbeli, fizika írásbeli, biológia szóbeli.

A felvétellel kapcsolatban az egyetem munkájáról, a főiskolai oktatás menetéről, a tanulmányi ösztöndíjakról részletes tájékoztatást küldött a soproni erdőmérnöki főiskola valamennyi középiskolának.

ERDŐGAZDASÁG
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
34953/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4800

MEGNYÍLT AZ ORSZÁGOS
ERDÉSZETI FŐIGAZGATÓSÁG
ÚJÍTÁSI KIÁLLÍTÁSA
A kiállítás helye: Erdőkémia Vállalat Kultúrtermében, Budapest, V., Veress Pálné utca 17.
Megtekinthető: hétköznap 16—20 órakor
munkaszüneti napokon 10—18 órakor.
Nyitva: május 3-ig.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Egy „elrejtett" műszaki könyvtár

Így van ez máshol is?

VAN ÉS MÉGSINCS; ami van, az kevés, ami nincs, az a kevesebb. Vajon mi lehet ez?

Nem bízzuk az olvasóra ezeknek a látszólag ellentmondásos mondatoknak a megfejtését, mert ezt megtették már a pilisi erdőgazdaság esztergomi központjában.

AZ ESZTERGOMI KÖZPONTBAN ugyanis — a többi erdőgazdasághoz hasonlóan — összegyűjtöttek egy könyvtárra való műszaki könyvet. Nem sokat ugyan, mindössze százhuszat. Eleinte az erdészeteknél is akadt néhány műszaki könyv, de ezeket nemrégiben sürgősen bekérették a könyvtárba: hadd növekedjék a központi könyvtár. Az így összegyűjtött könyveket aztán bezárták egy nagy szekrénybe s most ott porosodnak, öregednek, amíg rájuk nem nyitnak. S az a baj, hogy ez ritkán történik meg.

KÓKAI MÁRIA gépírónő — a műszaki könyvtár gondozója — mindössze 5—6 nevet sorol fel, — azok zöme is mérnök vagy egyetemi hallgató —, akik az utóbbi hónapokban belelapoztak a műszaki adatok tárába. De miért is kérnék ezeket a könyveket az egyszerű, kevés iskolai képzettségű erdőmunkások és brigádvezetők, amikor a 120 műszaki könyvből alig egy-kettőt értenének meg? Mert a pilisi erdőgazdaság központi — és egyetlen — műszaki könyvtárából csak olyat vehetnek kölcsön, amelyet leginkább egyetemet végzett szakember ért meg.

Jól van ez így? Nyilvánvaló, hogy nem!

ERŐSS BÉLA, az üzemi bizottság elnöke, is elégedetlen. Elmondja, hogy az erdőgazdaság több munkahelyén gépekkel dolgoznak az erdőmunkások. Szinte alig múlik el nap, hogy ne fordulna hozzá egy-egy munkás s meg ne kérdezné: mikor kapunk már olyan könyvet, amely mindannyiunk számára érthetően, világosan ismertetné az általunk használt gép minden fortélyát?

— A mi munkásaink nem tudósok — mondja Erőss elvtárs —, olyan könyvek is kellenének már, amit ők is megértenek.

Gondoltuk, ha már az „elrejtett" műszaki könyvtárban nincs a munkásember számára könyv, az általános jellegű, szépirodalmi, politikai és ismeretterjesztő könyveket tartalmazó könyvtárban találunk majd ilyet. Nem jártunk itt sem szerencsével! Krenedits Mária könyvtáros mindössze öt olyan könyvet kutatott fel, ami a szakkérdések iránt érdeklődőket kielégíthetné. Az öt könyv az ehető és mérges gombákat, a hazai gyógynövényeket, a gyümölcsfákat ismerteti...

NE ELÉGEDJENEK MEG ANNYIVAL, a pilisi erdőgazdaság központjában, hogy „megfejtették" az írásunk elején ismertetett „keresztrejtvényt", hanem sürgősen — mert erre módjuk van! — gyarapítsák a műszaki könyvek számát. Szerezzenek be — mert erre is van lehetőség! — az erdőmunkások számára is érthető könyveket. Tisztogassák meg a porosodó könyveket és adják oda az érdeklődőknek. Mert sokan tudják, hogy olvasással is gyarapíthatják — a műszaki fejlesztés érdekében is — szakmai ismereteiket!

Benkő Tibor

Jugoszláv vadászati delegáció látogatott el hazánkba. Megtekintették a Mezőgazdasági Múzeum vadászati részét. Felkeresték az isaszegi fácántelepet, a valkói vadászati berendezéseket, valamint a vadas területeken az erdősítések védelmének megoldásait.

Az idei Mezőgazdasági Kiállítás előkészületei

A mezőgazdaság dolgozóink nagy seregszemléjét, az Országos Mezőgazdasági Kiállítást ebben az esztendőben szeptember 2-től 16-áig rendezik meg. Az idei kiállítás a második ötéves tervünk első mezőgazdasági kiállítása lesz. Az elért eredmények mellett bemutatja a kiállítás a termelés nagyarányú fellendítése érdekében azokat a feladatokat, amelyeket a második ötéves tervünk időszakában kell elvégeznünk, A kiállításon a többi között részt vehetnek azok az egyéni gazdálkodók, termelőszövetkezetek, állami gazdaságok, erdőgazdaságok, gépállomások, tudományos kutató és kísérleti intézetek és más mezőgazdasági szervek, amelyek a mezőgazdaság valamelyik ágában kimagasló eredményeket értek el.

Az idei mezőgazdasági kiállításra máris lehet jelentkezni, a jelentkezés határideje április 30. A bemutatott legkiválóbb termelési és tenyésztési eredmények bírálat alapján, ebben az esztendőben is díjazva lesznek.

„Szélkakas" növények

A növényvilágban igen sok példáját látjuk annak, hogyan alkalmazkodnak az élő szervezetek a környezethez. A föld különböző részein uralkodó szelek szárazságától vagy nedvességétől, erejétől és irányától függően a növények külső formája, leveleinek nagysága és termése sokszor a felismerhetetlenségig megváltozik. Ezeknek a változásoknak a segítségével sok növény a szelek irányának természetadta mutatójául szolgál. Ilyen természetes „szélkakasokat" ismerünk fák, cserjék és fűfélék között egyaránt.

A Krim-félsziget hegyoldalain ismernek olyan fákat, amelyeknek koronája úgy fejlődött, hogy szinte zászlóként mutatja az ezen a vidéken igen erős szél irányát. Jó példák a „szélkakas" növényekre a Baltikumon és Dániában igen gyakran látható, a szeltől erősen meggörbített töviscserje és galagonya példányok. A tundrák erősen földre tapadó növényzete, Kamcsatka alacsony növésű cédrusai, Szahalin csupasz vörösfenyői, melyeket a jeges szél úgy lekopaszít, mintha ollóval vágták volna végig, mind az itt uralkodó hideg szelekről tanúskodnak.

Az alacsony növényzet nem mindig a hideg éghajlat jele. Száraz éghajlatú vidékeken például a tölgy és a nyárfa csak bokor nagyságúra nő. Brit-Szomáliban például a hatalmas eperfák levelei az évek során mindig azonos irányban száguldó erős szelek hatására csak a fák egyik oldalán nőnek.

Folyómenti ligetekben, erdőszéleken nő az ezüst-nyárfa. Ezt a fát is gyakran nevezik „szélkakasnak". Leveleinek felső része zöld, fonákja ezüstös. Szeles időben a levelek rezegnek és a fa koronája arról az oldalról, amerről a szél fúj, ezüst színű. Ugyanilyen, a színükkel jelző képességük van néhány vízinövény leveleinek is. Például az állóvizekben növő tündérrózsa levél-lapocskáinak felső része zöld, alulról azonban vöröses barna. Amint erősödik a szél, a levelek kissé fölkunkorodnak, és piros színüket mutatják abba az irányba, amerről a szél fúj.

(A „Znányije-szila" 1955. 12. számából.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

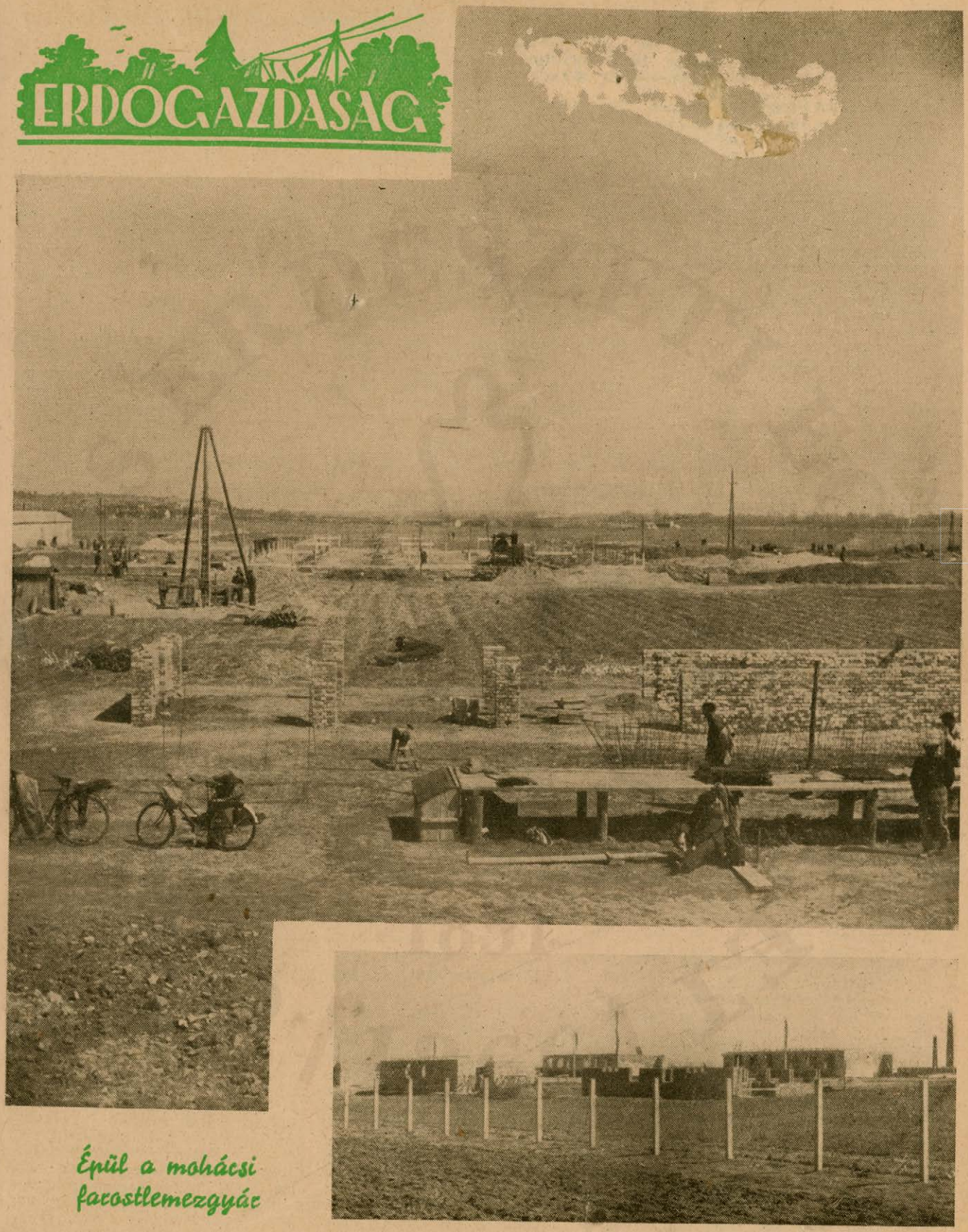

Épül a mohácsi farostlemezgyár

Épül a magyar faipar új nagy létesítménye, a mohácsi farostlemez üzem. Az építkezést a tervek szerint 1957. augusztus 20-ig befejezik, ugyanakkor adják át rendeltetésének a hatalmas gyárat, második ötéves tervünk egyik jelentős alkotását. Nagy képünk a üzem építkezésének előmunkálatait mutatja meg, míg kisebb képünkön a gyárral egyidőben épülő lakótelepet láthatjuk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Anyagtakarékossági pályázatunk anyagából

— Az Erdőgazdaság 4000 forintos levelezői pályázatára beérkezett írások —

A FEHÉRNYÁRRÓL szeretnék most írni, mert ennek a csemetének van a legtöbb igénye, amit mi dolgozók elégítünk ki. A fehérnyár-pergetést mi végezzük el, négyszögletes rostákon átdörzsöljük a pihés magot és a tiszta mag a rosta alá hullik. A pergetésnél igen figyelmesnek kell lenni, nehogy félig legyen a mag átdörzsölve és a másik fele a pihével kitakarítva, aminek utána már semmi hasznát nem vesszük.

A következő feladat a magnak az elvetése, pergetés után azonnal kell vetni, mert csíraképességét igen hamar elveszti. Az 1955-ös évben esett az eső, mikor vetettünk. Esőköpenyben kellett a munkát elvégezni, egy kissé kellemetlen volt, de nem tehettünk mást, a magot vetni kellett, Agritox-al kellett beszórni, mert másképpen mind elhordták volna a hangyák. Vetés után öntözni kell, közben az ágyakat szalmával betakarni, hogy a nedvességet több ideig tartsa a föld. A mag kettő vagy három nap alatt kel ki. Ha nem takarnánk be, három vagy négy óra hosszat, akkor a pici csemete kiszáradna, ha erősebb nap sütne, de a szalma védi és nem szárad ki. Az öntözésre igen vigyázni kell, hogy esőszerűen hulljon a földre, mert ha nem így tennénk, akkor az erős víznyomás hatására az alig két levélben lévő csemetét mind kimosná a víz. Két-három hét alatt akkorát nő, hogy nyugodtan hozzáláthatunk a gyomláshoz. Meg lehet különböztetni bármilyen gyomtól. Vigyázni kell, nehogy kitépjük a gyommal a kicsi csemetét, porhanyítani kell földjét. Tavasztól, illetve nyárelejétől kiemelésig háromszor vagy négyszer porhanyítunk. Őszig akkorát nő a a csemete, hogy erdősítésre lehet szállítani, kevés kivétellel mind. Kiemelésnél megint nagyon nagy gond hárul ránk, a gyökérzetre vigyázni kell, a hajszálgyökerekre különösen, hogyha megered erdősítés után, minél hamarabb fejlődésnek induljon. A vermelésnél is vigyázni kell, nehogy a gyökér kiszáradjon, fagy esetén meg ne fagyjon, mert nehezen indul fejlődésnek, megsínyli az idő viszontagságait. Jó vermeléssel minden rossztól megmentjük. Néha egy kis hiba is csúszik be, ha nem vigyázunk, pl. a csemete kötésére igen kell ügyelni, mert laza kötéssel szállítani nem lehet, hullik a csemete szana-széjjel, mintha nem lenne se ura, se gazdája. Márpedig, hogy takarékoskodnánk a faanyaggal, ha nem törődünk vele. Igenis törődni kell ilyesmivel is és a mi munkavezetőnk mindig azt zúgja minden dolgozó fülébe: „Csak szorosan kötni." Én itt csak egy fafajnál írtam meg, hogy kell takarékoskodni, és mi hogy csináljuk. De számtalan fafajnál írhatnám hogyan dédelgetjük az apró csemetét, hogy idővel, amikor már nagy fa lesz, szolgálja a népgazdaságunkat az a fa, amit mi egy vagy több éven át is gondoztunk kicsi korában.

Gaál Irma
szakmunkás Szőreg

FONTOSNAK TARTOM megemlíteni a tűzifa közelítésénél azt is, hogy sok helyen — különösen télen — a karók ott maradnak, mert nem lehet kihúzni, de a lefagyott alsó darabok is, amit könnyű egy kis hóval betakarni.

A karó jobbik esetben bekerül a gallyfába, a fenékfákat azonban tavasszal benövi a gyom és csak az ápolásnál találják meg. Akkor pedig már „azt a pár darabot nem éri meg összeszedni", jelszóval ott marad és elkorhad szép lassan. Ugyanez előfordul a közelítéseknél, ahol „igazán nem számít az az egy-két darab, ami itt-ott leesik" és aztán sok esetben ott is marad. Hisz űrm-re történik a közelítés.

Ebben az esetben megoldás volna, ha a közelítés súlyra történne. Nem hiába ragaszkodtak a régi fakereskedők a súlyban történő fuvarozáshoz. Tudták, hogy a beállított hídmérleg költsége sokszorosan visszatérül, mert ebben az esetben még azt is felteszik, ami nem volt sarangon és szívesen felveszik azt is, amit más ejtett el útközben.

Tóth István
Vác

ARRÓL VAN SZÓ, hogy ne dobjuk el az üres gyufásdobozt és a gyárak minden tíz üres doboz helyett egy doboz gyufát adjanak ingyenesen, trafikok, üzletek stb. elosztóhelyeken keresztül.

Nem ismerem a gyufagyártás technikáját, de felteszem, hogy a gyártás maga, tehát a gyufaszálaknak elkészítése nem egy, azaz nem összefüggő munkafolyamat a dobozgyártással, tehát valószínűnek tartom, hogy a már egyszer használt dobozokat újra fel lehet használni, újra tölteni, legfeljebb a foszforozást kell egy részénél felfrissíteni.

Valószínű, hogy a dobozgyártáshoz nyír-, nyár- vagy fűzfát és abból is inkább hulladékot használnak fel, mégis úgy vélem, hogy a napi félmillió doboz faanyagát megtakarítani: nem volna közömbös eredmény a mi erdőállományunk figyelembevételével. Amellett pénzbeli takarékosságot is jelentene, még ha a regenerálás költségeit is tekintetbe kell vennünk, úgy vélem, legalább 40 százalékára csökkenne a dobozgyártás költsége. Mindezt csak amúgy minden alap nélkül mondom, hiszen nem volt soha módomban a gyufagyártással megismerkedni.

Szigethi Lajos
adminisztrátor,
cserháti erdőgazdaság

ERDÉSZEINKKEL azt a jól bevált manipulációs módszert sajátíttatjuk el egyébként, hogy a fa ledőlése után, mielőtt a szakaszoláshoz kezdenénk, meg kell állapítani a ledőlt törzsnek az egyes minőségi osztályokba eső részeit (hámozási I., II., III. oszt. törzsrések) és csak azután foghatunk hozzá az átfűrészelési helyek megjelöléséhez úgy, hogy a törzs egyes minőségi osztályokba tartozó szakaszai teljes egészükben az illető minőséget igénylő választéknak legyenek szétfűrészelve. Tapasztalat szerint csak ez a módszer biztosítja egyedül a maximális mennyiségű minőségi iparifát. Alapszabály az, hogy azonos méreti és minőségi igény mellett a fontosabb választék mindig megelőzi a kevésbé fontosat még akkor is, ha a választékterv esetleg mást kívánna. (Például, ha bányafa termelhető, sohasem szabad pillérfát termelni, még akkor sem, ha ennek következtében pillérfatermelési tervünket nem tudnók teljesíteni.)

Kollár Gyula
termelési osztályvezető, Pápa

Csoportos szállítások a Bakonyban

A magasbakonyi erdőgazdaság az I. évnegyedben nem tudta értékesítési feladatát teljesíteni. Az I. félévi sikeres tervteljesítéshez közel 30 ezer köbméter faanyagot kellett megmozgatni. Február végéig a legnagyobb erőfeszítések árán sem tudtunk lényeges anyagmozgatást végezni. A februári kemény hidegben valamennyi közbeeső rakodónk megtelt, de ennek ellenére részben a szokatlan hideg, részben a folyton változó hófuvások miatt a gépkocsik a telephelyükről is alig tudtak kimozdulni. Az Erdőgazdasági Szállító Vállalattal együttesen gyorsbrigádot szerveztünk. Az öt-öt kocsiból álló brigádok mindössze csak 24 munkanapon voltak az erdőgazdaság területén s ezek közül öt kocsi két hétig csak fél terheléssel tudott dolgozni, mégis az átlagosan 16 km-es távolságra egy-egy kocsira 373,6 tonnás teljesítmény esett. Ha figyelembe vesszük, hogy ez a szállítás a legnagyobb olvadás idején és csaknem járhatatlan utakon történt, az elért eredményt jónak minősíthetjük és ennek köszönhetjük, hogy erdőgazdaságunk a negyedévi tervfeladatát teljesíthette, sőt bizonyos fokig az első negyedről maradt adósságunkat is törlesztettük.

Bartus János
magasbakonyi erdőgazdaság

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Népgazdaságunk ereje

A magyar népgazdaság fejlesztésének második ötéves terve

A MÁSODIK ÖTÉVES TERV irányelveit az ország dolgozóinak nyilvánossága elé bocsátotta a Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége. Az irányelvek legszélesebbkörű megvitatása alapján készülnek el második ötéves tervünk részletes és végleges előírásai. *Hatalmas kollektív munka ez,* amelyre országunk, népgazdaságunk további fejlődése épül. A hazai nyersanyagbázis kibővítése, a többet és jobbat termelés új lehetőségeinek feltárása, az önköltségek csökkentése, a termelékenység növelése: mindaz, amit a vitára bocsátott irányelvek tartalmaznak, — nem csak önmagukért vannak. Erőforrásaink, tartalékaink feltárása, az első ötéves terv hiányosságainak kiküszöbölése, a tapasztalatok hasznosítása — *életszínvonalunk további emelése érdekében* történik.

Mutatja ezt a május elsejével életbeléptetett *árleszállítás.* Az árak csökkentése ezúttal a forgalomnak csak néhány területére terjed ki, de ez is jelentős lépés azon az úton, amelyet a második ötéves terv során végig akarunk járni. Az irányelvek célkitűzése, hogy *„a második ötéves terv éveiben a munkások és alkalmazottak egy keresőre jutó reálbérének átlagosan legalább 25 százalékos növelését a munkabérek emelésével és a kiskereskedelmi árak leszállításával kell megvalósítani.“* Ennek egy szakaszát jelenti máris a most életbeléptetett részleges árleszállítás, de jelenti azt is, hogy *tervszerűen és körültekintő megfontolással építjük gazdasági életünket,* dolgozunk az életszínvonal javításán. Mert ez az árleszállítás *nem homokra épül, megvan a fedezete* nemcsak a készleteinkben, nemcsak a folyamatos termelési utánpótlás biztosítottságában, mindazokon a területeken, amelyeket az árleszállítás érint, hanem *a dolgozók teremtő akaratában, jó munkájában.* Érdemes volt a termelést növelni, a termelékenységet javítani, mert a kézzelfogható eredmények máris jelentkeznek!

AZ ERDÉSZET ÉS A FAIPAR ötéves terve szerves része népgazdaságunk egész tervének és igen komoly szerepük van: *nyersanyagbázisunk egyik fontos alapanyagáról, a fáról kell gondoskodnunk és annak legmesszebbmenően gazdaságos felhasználását kell megoldani.* Az irányelvek vitája a mi területünkön egyúttal *az 1954-ben érvénybelépett erdőgazdaságfejlesztési és faiparfejlesztési minisztertanácsi és párthatározat eddigi érvényesítésének felülvizsgálatát,* a két fejlesztési határozat alapján folyó munkánk bírálatát s a további feladatok helyes ütemezését jelenti.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma most tárgyalta meg mindkét fejlesztési határozatot. A kollégium megállapításait, a fejlesztési tervek eddigi végrehajtása során szerzett tapasztalatok összefoglalását az erdőgazdaságok, a fát feldolgozó iparvállalatok dolgozói ugyancsak megkapják és a mi területünkön *ezeknek a kollégiumi határozatoknak a részletes megvitatása jelenti a bekapcsolódásunkat a második ötéves terv irányelveinek országos méretű nagy vitájába.* Természetesen ezzel együtt vitatjuk meg mindazt, amit az irányelvek *az erdősítésekről, az erdőnevelésről, a fakitermelésről, a faipar fejlesztéséről, a farost- és forgácslemez gyártás megteremtéséről* tartalmaznak.

A DOLGOZÓK KEZDEMÉNYEZÉSE, a viták gyakorlati eredményessége az az eszköz, amelynek a segítségével az erdőgazdaság és a faipar dolgozói is kiveszik részüket abból a munkából, amely népgazdaságunk további fellendülésének, népünk fokozódó anyagi és kulturális felemelkedésének, a szocializmus megvalósításának útján hatalmas lépéssel visz előre.

A második ötéves terv irányelveinek megvitatása

A Magyar Dolgozók Pártjának Központi Vezetősége a második ötéves terv irányelveinek tervezetét nyilvános megvitatás céljából az ország dolgozói elé bocsátja. Felhívja a pártszervezeteket, a szakszervezeteket, a DISZ-szervezeteket és más társadalmi szervezeteket és tagjaikat, a Magyar Tudományos Akadémiát, a műszaki, mezőgazdasági s egyéb tudományos és szakegyesületeket, a különféle állami szerveket, a helyi tanácsokat, az üzemek, hivatalok és intézmények dolgozóit, a termelőszövetkezetek tagjait, a dolgozó parasztságot, hogy javaslataikkal, észrevételeikkel segítsenek feltárni a népgazdaság olyan tartalékait, amelyekkel az irányelvek jelen tervezete még nem számol. Járuljon hozzá ahhoz, hogy még jobban érvényesüljenek a gazdaságosság, a célszerűség követelményei a második ötéves tervben; hogy még inkább érvényre jussanak a hazai sajátosságokban és a szocialista tábor országai közötti együttműködésben rejlő lehetőségek; hogy második ötéves tervünk még nagyobb mértékben megfeleljen a reális lehetőségeknek, s népünk szükségleteinek; jobban elősegítse a bővített újratermelést, a munka termelékenységének emelkedését, népünk életszínvonalának állandó, szilárdan megalapozott növekedését, szocialista kultúránk felvirágzását, népi demokráciánk megszilárdítását: a szocializmus építését országunkban!

A második ötéves terv irányelveit egy hónapig tartó nyilvános megvitatás után — figyelembe véve a vitában elhangzott bírálatot és javaslatokat — a Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének kibővített ülése tárgyalja meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

LAPSZEMLE

Az anyagi érdekeltség lenini elve

egyik központi problémája a *Közgazdasági Szemle* most megjelent 4. számának. *D. Szabó* József, az Országos Tervhivatal munkatársa foglalkozik a munkatermelékenység szakadatlan növelésének kérdésével a Szovjetunió hatodik ötéves tervében. Ezzel kapcsolatban megállapítja, hogy a termelési feladatok megoldása és a szűk keresztmetszetek felszámolása céljából *a meglevőktől eltérő újabb ösztönző bérformák alkalmazása is szükségessé válhat.* Ugyanebben a számban *Benke* István aspiráns külön tanulmányban foglalkozik az anyagi érdekeltség lenini elvével és az elv alkalmazásának néhány kérdésével. A két írás hasznos segítség a mi számunkra is a termelőfaár rendezés utáni új helyzetben.

A tudomány és technika hatása a mezőgazdaságban

Az MDP politikai akadémiáján tartott *Erdei* Ferenc, a minisztertanács elnökének helyettese előadást a tudomány és technika hatásáról a mezőgazdaságban. Az előadás teljes szövegét közli *a Társadalmi Szemle* most megjelent 3. száma. Elvi szempontból rengeteg értékes adattal világítja meg ezt a döntő jelentőségű problémát. Megállapítja többek között, hogy *„az európai népi demokratikus országok eddig ismert ötéves tervei általában 25 százalék körüli hozamemelkedést irányoznak elő 1960-ra s ezt az előirányzatot részint a technikai haladás meggyorsulására, részint a szocialista átszervezés előrehaladására és az új, szocialista nagyüzemek megszilárdulására alapozzák.“* Erdei elvtárs kimutatja, hogy a szocialista átszervezésnek és a nagyüzemek fejlődésének is a technikai haladás egyik alapvető mozgatója.

ÚJ ÉLÜZEMEINK

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma az 1956. első évnegyedében végzett kiemelkedő munkájukért a következő erdőgazdaságoknak, faipari és egyéb vállalatoknak ítélte oda az élüzem kitüntetéseket:

ZEMPLÉNHEGYSÉGI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Palásthy István, főmérnök Káldy József, főkönyvelő Szkojalovszky Béla).

DÉLMAGYARORSZÁGI FŰRÉSZEK (igazgató Szabó János, főmérnök Ács József, főkönyvelő Perbíró Ádám).

NYUGATBÜKKI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Wágner Lajos, főmérnök Bíró Lajos, főkönyvelő Pallagi Béla).

A fenti erdőgazdaságok, illetve fűrész és lemezipari üzem kapták meg az élüzemzászlót; a továbbiak ugyancsak elérték az élüzem szintet s ezért oklevelet kaptak.

KELETBÜKKI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Bedő Tibor, főmérnök Kolodzei Tibor, főkönyvelő Juris József).

ÉSZAKMÁTRAI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Bakondi Ernő, főmérnök Sági István, főkönyvelő Kozéki Géza).

ÉSZAKSOMOGYI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Pópity Jenő, főmérnök Kiss Lajos, főkönyvelő Bezerédi Pál).

HAJDÚSÁGI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Vass Sándor, főmérnök Lesznyák József, főkönyvelő Hajtó Imre).

KISALFÖLDI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Varga Gyula, főmérnök Kárál János, főkönyvelő Czágásch József).

ÉSZAKZALAI ERDŐGAZDASÁG (igazgató Szekeres Gyula, főmérnök Neuwirth János, főkönyvelő Gerse Károly).

GYUFAIPARI VÁLLALAT (igazgató Lendvai József, főmérnök Garner Oszkár, főkönyvelő Bánlaki István).

SZENTENDREI KOCSIGYÁR VÁLLALAT (igazgató Janza Károly, főmérnök Palotás József, főkönyvelő Pompéri Béla).

Ugyanakkor a kollégium a tervteljesítés, az önköltségcsökkentés és a gazdasági munka terén elért kiváló eredményeik alapján — habár az élüzem cím elnyerésének egyes feltételeit nem teljesítették — a következő erdőgazdaságokat és faipari vállalatokat *dícséretben és pénzjutalomban* részesítette: *nyírségi erdőgazdaság, sárvári erdőgazdaság, szombathelyi erdőgazdaság, Hárosi Falemezművek, Nyugatmagyarországi Fűrészek.*

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a fővárosi erdészeti vállalatok, intézmények DISZ-fiataljai a budapesti Csúcshegyen erdősítenek a Fák Hetén

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Előnyös műszaki eljárások bevezetésével harcolnak a FURLEM dolgozói az anyagtakarékos fafelhasználásért

— Helyesléssel fogadtuk az új faárakat, mert tudtuk, hogy az árrendezés biztosítja: a lehető legszükségesebb dolgokra használjuk fel a faanyagot. — Ez az első mondata *Hajdu József* elvtársnak, a Furnír- és Lemezművek főmérnökének, ahogy megkezdjük beszélgetésünket az új faárak körüli tennivalókról.

— Tudtuk — folytatja Hajdu elvtárs —, hogy az új faárak megállapítása után számos feladatunk van. Ezek közül a legfontosabb: *minél jobban takarékoskodni a most már sokkal értékesebb anyaggal.*

— Ennek a célnak az érdekében meghallgattuk a műhelyek dolgozóinak véleményét, elgondolásait, tanácsait, majd ennek nyomán részletes üzemi feladattervet készítettünk minden műhely számára.

— Mit tartalmaz ez a feladatterv az anyagtakarékosság terén?

— Számos új munkamódszert dolgoztunk ki a minél nagyobb megtakarítás eléréséért — válaszolja kérdésünkre Hajdu elvtárs. — Az egyik ilyen új módszer a lemezgyártásnál: a jövőben *a gömbfa gőzölésről áttérünk a gömbfa főzésre.* Ennek az új módszernek sok előnye van: az anyag jobban munkálható, kevésbé reped, tehát kevesebb a selejt. Már építjük a két új gőzölő kemencét, amelyek alkalmasak lesznek a gömbfa főzésre.

— A másik új anyagtakarékossági módszerünk *a gömbfa központosító műszer elkészítése.* Eddig a rönk közepét a dolgozók csak úgy szemmérték alapján állapították meg, elvétve használtak centimétert is. Ez azonban egyáltalán nem helyes dolog, ezért készítettünk most központosító műszereket, amelyek gyorsan, hiba nélkül állapítják meg a gömbfa középpontját. Ezzel elérjük, hogy az anyag hamarabb kerekedik ki, hamarabb kapunk egész lapokat. Ily módon is sok értékes anyagot tudunk megtakarítani.

— Az új módszerek közé tartozik az is, hogy most már *tovább fejlesztettük a megmunkált rönkhenger utóhámozását.* Tavaly már 16 cm helyett 12 cm-re hámoztuk le a rönköket. Most mégegyet léptünk előre: 8 cm-re hámozzuk utána a rönkhengereket. Dolgozóink javaslata nyomán ezentúl *még jobban felhasználjuk a hulladékanyagot.* Tavaly még csak a 75 cm hosszú, 20 cm széles hulladéklemezből gyártottunk *kis ládalemezt.* Az ötletes javaslatok nyomán már most fel tudjuk használni a 45 cm hosszúságú és 10 cm szélességű hulladékanyagot is ládalemez gyártásához. Ezeket a hulladékokat még nem is olyan régen eltüzeltük vagy eladtuk.

— Nagy reményeket fűzünk *az előhámozási anyag pihentetéséhez és egyenkénti ollózásához is.* Ez szintén új módszer: az anyagtakarékosság érdekében honosítottuk meg. Az elmúlt időkben az anyagot még rögtön ollóztuk és nem is egyenként, hanem pakliban. Az azonnali ollózás szomorú következménye volt, hogy az anyag állandóan görbült és tört. A pakliban való ollózás következtében pedig a lejebb lévő görbült lemezeknél mindig nagyobb méretet kaptunk a szükségesnél s ezáltal sok volt a hulladék. Az új módszerrel mindennek az elejét vesszük. Ily módon — a fenti új módszerek segítségével — *a lemezgyártásnál több mint 700 köbméter rönköt takarítunk meg.*

— De a fűrészüzemnek is nagy tervei vannak. Szintén a dolgozók javaslatai alapján határoztuk el, hogy ebben az esztendőben *hulladékanyagból 100 köbméter parkettlécet és 260 ezer folyóméter bányaszéldeszkát gyártunk.* Ezt a hulladékanyagot is tavaly még eltüzeltük vagy eladtuk. Igaz, hogy a múlt esztendőben is gyártottunk bányaszéldeszkát, de külön erre a célra kiutalt gömbfából. Idén pedig s ez lényeges haladást jelent, *csak hulladékanyagból készítünk bányaszéldeszkát; ezzel több mint ezer köbméter rönköt takarítunk meg.*

— És sorolhatnám még hosszasan a különböző üzemek terveit az anyagtakarékosság érdekében. A „székülés" üzem dolgozói például elhatározták, hogy *az eddig eltüzelt hulladékanyagot szintén felhasználják kis ládalemez gyártáshoz.* Ez 135 köbméter rönköt jelent. A furnírosoknál a rönkprizmázás jobb megszervezésével, a kiollózás megjavításával 248 köbméter rönköt takarítunk meg. *De a bútorlapgyártó üzemünk sem akar lemaradni az anyagtakarékossági versenyben.* Ezért tűzték ki célul, hogy még ebben az esztendőben 45 százalékban hámozott belső bútorlapot készítenek s ezzel 695 köbméter rönköt takarítunk meg.

— Mostmár azon leszünk — folytatja Hajdu elvtárs —, hogy ezek a szép tervek meg is valósuljanak. És itt kell beszélni arról is, hogy az árrendezés után néhány olyan új probléma merül fel, amelynek rendezése nagy mértékben hozzásegítene bennünket ahhoz, hogy még több anyagot tudjunk megtakarítani. Nézzük a problémákat:

— Az új árak szerint az L-betűs lemezipari rönk 300—400 forinttal drágább mint a fűrészrönk. Ugyanakkor az MNOSZ 54-es szabvány szerint a lemezipari rönkben legfeljebb 3 cm-es egészséges göcs lehet korlátlanul megengedett mennyiségben. Az elsőosztályú fűrészrönknél 2 cm-es göcs van engedélyezve szintén korlátlanul megengedett mennyiségben. Helyes az, hogy a drágább rönk rosszabb minőségű lehet?

— A másik probléma pedig az: a szabvány szerint az A és a B lemezeknél egyáltalán nincsen göcs megengedve, az AB lemezeknél pedig négyzetméterenként 2 darab 3 cm átmérőjű göcs van engedélyezve. Úgy véljük ellentmondás van a rönkszabvány és a lemezszabvány között. A rönknél a göcs korlátlanul van engedélyezve, a lemeznél ilyen kötötten. Jogos a kérdés: *hogyan lehet göcsös rönkből göcsnélküli lemezt gyártani.* Úgy hiszem, a válasz csak egy lehet —, sehogy. Hát ezért kellene a szabványokat úgy módosítani, hogy ugyanannyi benőtt, egészséges göcs legyen engedélyezve a rönknél, mint a takaró lapnál. Könnyebbé, jobbá, gazdaságosabbá tenné munkánkat ezeknek a kérdéseknek a megoldása.

A vállalati igazolványokról

A néhány évvel ezelőtt rendszeresített, alumínium tokkal ellátott fényképes, havonta cserélhető betétlapos vállalati igazolványunk teljesen hasznavehetetlen. Ebből az igazolványfajtából utánpótlás nincs és betétlapot sem kapni. Szeretnénk, ha vászonkötéses vállalati igazolvánnyal látnának el bennünket, s ezt negyedévenként lebélyegeznék. Ugyanis az igazolvány nemcsak vállalaton belüli igazolásra szolgál, hanem megbetegedés esetén az SZTK csak a vállalati igazolványt fogadja el igazolásul.

Holy Zoltán
Győr, kisalföldi erőgazdaság.

Erdészeti és faipari újítók értekezlete. *Az újítási kiállítással egyidőben az erdészeti és faipari ujítók — az ország minden részéből, mintegy nyolcvanan — összegyűltek, hogy megbeszéljék közös problémáikat. Az értekezlet résztvevői különösen sürgetőnek tartották az újítások kivitelezésének, a kísérleti darabok elkészítésének intézményes megoldását, valamint az újítások ügyének az eddiginél gondosabb, kevésbé késedelmeskedő intézését.*

Munkavédelmi alapismeretek címmel jelent meg az Országos Erdészeti Főigazgatóság munkaügyi osztályának kis füzete: ismerteti a munkavédelemre vonatkozó legfontosabb előírásokat és tennivalókat. A kis füzet használható segédeszköz az erdészeti biztonságtechnikai, munkavédelmi oktatásnál is.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A FA KOMPLEX FELHASZNÁLÁSA

A csehszlovák erdészet konferenciája

Tavaly nyáron ötnapos konferencián vitatták meg a fa komplex felhasználásának kérdéseit a csehszlovák erdőgazdaság és faipar szakemberei.

A konferenciát Josef *Krosnar* erdő- és faipari miniszter nyitotta meg. Hangsúlyozta, hogy az értekezlet feladatait a Csehszlovák Kommunista Párt X. kongresszusának határozata jelölte meg: *„csökkenteni kell a kitermelést, szigorú gazdaságosságot kell bevezetni a fa felhasználásánál, további erdősítéssel kell gondoskodni az ország gazdag erdei állagának javításáról. Biztosítani kell a kitermelés lehetőségét a kevésbé feltárt erdőkben, határozott intézkedéseket kell foganatosítani a szu-kártétel megszüntetésére, csökkenteni kell a faanyagszükségletet jobb kihasználással és a hulladék feldolgozásával.“*

A konferencia három részben tárgyalta meg a felvetődő feladatokat:

1. A faanyagmennyiség növelése,

2. a faanyag komplex felhasználása új technika és technológia bevezetésével,

3. a faipar átépítésének és továbbfejlesztésének irányelvei.

A faanyag mennyiségi növelése tekintetében megállapították, hogy alapfeltétel a kitermelésnek megfelelő mértékű csökkentése mellett *olyan intézkedések bevezetése, amelyek az erdő termőképességét növelik.* Ezért 1960. végéig be kell fejezni az elmaradt erdősítéseket és javítani kell egyidejűleg az erdősítési munkák színvonalát. A mezőgazdaságilag nem hasznosítható területeken, ahol lehet, *gyorsannövő fafajokat* kívánnak telepíteni.

A faanyag komplex felhasználása, az új technika és technológia bevezetésének területén kidolgozták a szempontokat, hogy *miképpen kell már a kitermelésnél és a faanyag erdei manipulálásánál keletkező veszteségeket kiküszöbölni.* Az idevonatkozó határozatokból kiemelkedik az a célkitűzés, hogy következetesen érvényesíteni kívánják *a szintben történő fakitermelés* követelményét. A fafeldolgozó üzemek részére *teljes hosszban* kell leszállítani a meghatározott gömbfa-mennyiséget, hogy a felhasználó igényeit jobban ki lehessen elégíteni, s hogy a gazdaságos manipulálást közvetlenül az üzemekben lehessen megvalósítani.

Igen részletesen foglalkoztak a feldolgozásnál szükséges anyagtakarékossági intézkedésekkel. Megállapították, hogy jelenleg a feldolgozott gömbfa-mennyiségnek mindössze 4 százaléka van a nyári időszakban víz alatti tárolással megvédve. Ezzel szemben el kívánják érni, hogy a védelem kiterjedjen mindazokra a famennyiségekre, amelyek március közepétől szeptember közepéig az üzemek rönkterein tárolnak. A faanyag tökéletesebb kihasználása érdekében *a fűrészelés technikáját is javítani kell.*

Különösen behatóan tárgyalták a *hulladékanyagok hasznosításának,* illetve az értékesebb faanyagoknak hulladékanyagból készült anyagokkal történő helyettesítését. A csomagolás-technikában — szögezte le az értekezlet határozata — *ki kell szélesíteni az összerakható ládák alkalmazási területét, emelni kell a szalagszerű gyártás megvalósítását és biztosítani kívánják, hogy a ládák, valamint az egyéb fából készült csomagoló anyagok használat után visszaérkezzenek.* Ugyancsak elhatározták, hogy korlátozni kell, majd pedig *meg kell tiltani a fából való épület- és barakkészítést, ehelyett előregyártott lemezeket kell felhasználni.*

A mechanikai úton való feldolgozásnál keletkező hulladék ipari felhasználása a komplex faanyagfeldolgozás alapvető kérdése. *A nagydarabos hulladékokat ipari cellulóze gyártásra alkalmas darabokká kell feldolgozni, az apróbb hulladékot pedig farost- és forgácslemezgyártásra.* Erre a célra megfelelő üzemeket állítanak fel már 1957-ben. Kísérleti lehetőséget kívánnak biztosítani a *fát helyettesítő anyagokat gyártó üzemek szervezésére.*

Hasonlóképpen részletesen feldolgozták a fa kémiai feldolgozása területén szükséges tennivalókat. Főleg *a fűrészpor feldolgozásának problémáival* foglalkoztak.

A konferencián elfogadott határozatok és kidolgozott irányelvek alapján az elmúlt hónapokban már jelentős lépések történtek a csehszlovák erdőgazdálkodás és faipar további korszerűsítése tekintetében.

Új gépek a Nyugatmagyarországi fűrészek üzemeiben

Számos új építkezéssel és új gépekkel gazdagodnak a Nyugatmagyarországi Fűrészek dolgozói. Szombathelyen a régi fűrészüzem mellett épül hazánk legkorszerűbb faipari kombinátja, de a vállalat vezetői emellett mindent megtesznek, hogy a többi üzemek is megfelelően fejlődjenek és az új beruházások segítségével jobb, gyorsabb, könnyebb legyen a munka.

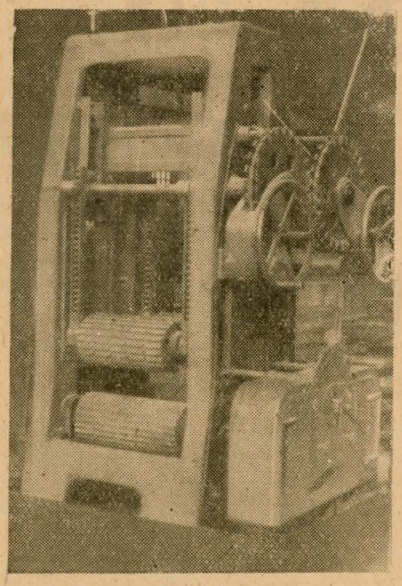

A lenti üzem új keretfűrésze

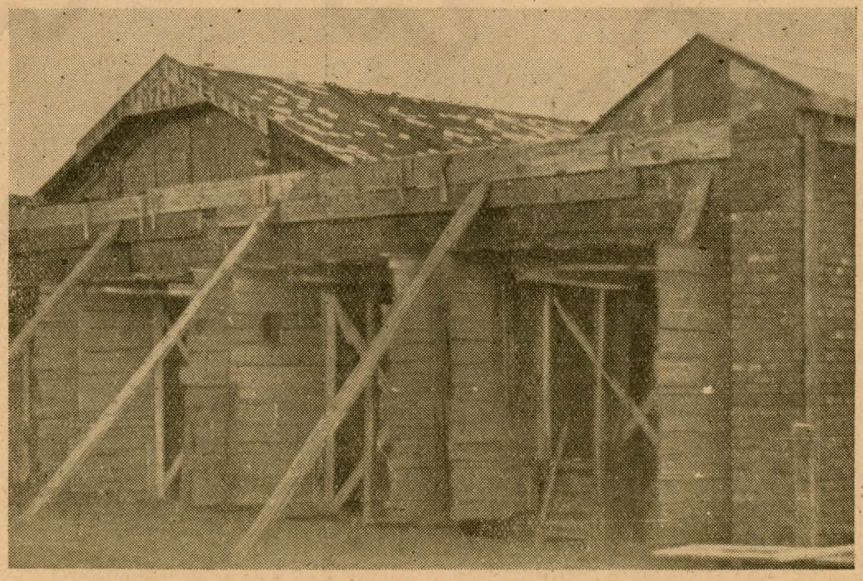

Épül a lenti üzem új, négykamrás gőzölője

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A SZOLNOKIAK
megkezdték az erdősítések ápolását

Szolnok megyét joggal tartják az ország egyik legfátlanabb megyéjének. A Fák Hete alatt most szorgos tízezrek ültették a csemetéket és a suhángokat. Szinte alig volt a megyében város és falu, ahol ne ültettek volna fát a Fák Hetében. Tiszaörsön csaknem 30 ezer csemetét ültettek el és a fürdő környékét ezer díszcserjével parkosították. Nagyivánon az utcákat fásították akáccal. Tiszaderzsen az egész falu résztvett 12 ezer csemete és suháng elültetésében. És sorolni lehetne a szebbnél szebb példákat oldalakon keresztül. Igen nagy jelentőségű a szolnokmegyei csatornamenti fásítás. Az erdőgazdaság erdősítő munkásai 137 kilométer hosszúságban fásították be az öntözőcsatornák partjait. Csak a Fák Hetében 220 ezer suhángot ültettek el.

Több felelősséget a termelőszövetkezetekben

Jó néhány termelőszövetkezet akad a megyében, amelyet országosan is példaképül lehetne állítani a mezővédő erdősávok, új erdők létesítése terén. Kiváló erdősítő munkát végez a kisújszállási Petőfi, a mezőtúri Béke, a karcagi Zalka Máté és Rákóczi termelőszövetkezet. És még jónéhányat meg lehetne említeni. Nem ez a jellemző azonban a megye termelőszövetkezeteire. A termelőszövetkezetek nagy része csak betervezi, de nem végzi el az erdősítéseket s ha el is végzi, a kapálást és az ápolási munkákat elhanyagolja. A túrkevei Harcos termelőszövetkezetben 83 ezer forintos műszaki költséggel és 23 ezer csemete elültetésével akartak erdősávot létesíteni, az új erdősítéseket nem ápolták s így java részük tönkrement, az erdősávot kiszántották. Hasonló jelenséggel gyakran találkozhatunk Szolnok megyében. A járási tanácsoknak lenne kötelességük, hogy nagyobb támogatást adjanak a termelőszövetkezeteknek az erdősítések végrehajtásához. A szélfútta szolnoki pusztákon a terméseredmények növeléséhez is hozzájárulnának a szélfogó erdősávok.

Megkezdődött a kapálás

A Szolnok megyei erdőgazdaság területén az erdősítések és fásítások befejeztével nyomban hozzáláttak az erdősítések kapálásához, ápolásához, a gyomirtáshoz. Kúngyalun például a 300—400 holdas új erdősítéseket traktorvontatású sorközi művelő eke végzi, az erdőgazdaság két dolgozójának (Timár—Szecskó) újítása. (A gépet az újítási kiállításon is láthattuk.) Abádszalókon és Kúnszentmártonban is megkezdődött az ápolási munka. Abádszalókon a Legeltetési Bizottság erdősítő munkacsapata látott hozzá elsőnek a kapáláshoz, míg Kúnszentmártonban üzemi ápolás folyik. A mezőtúri Béke tsz. tagjai is gondosan ápolják a mezővédő erdősávokat.

Kövessük a szolnokmegyeiek példáját: *lássunk hozzá a gyomirtáshoz, kapáláshoz mielőtt az erdősítés túlságosan elgazosodna!*

A villany- és motorfűrészes brigádok négyhónapos versenyének győztesei

Múlt év decemberében kezdődött a keletbükki erdőgazdaság motorfűrészes brigádjainak versenyfelhívása alapján az egész országban a villanyfűrészes és motorfűrészes brigádok versenye. Egyremásra csatlakoztak a bükkhegységi motorfűrészesek felhívásához a zalaiak és a mátraiak, a börzsönyiek és az alföldi erdőgazdaságok motorfűrészesei. Az idei tél sokszorosan nehéz próba elé állította a munkacsapatokat, hogy vállalásaikat jól teljesíthessék. Nem csak az Országos Erdészeti Főigazgatóságnak a legjobb motorfűrészesek számára kitűzött jutalmai, hanem a lelkesedés is fűtötte az élenjárókat, akiknek szorgalommal és szakértelemmel, gépeik szeretetével, a munka jó szervezésével sikerült valóban eddig a magyar erdőgazdaságban ismeretlen eredményeket elérni. Óránkénti 7—8, egyes esetekben 9 köbméteres kitermelési eredmények születtek.

A villany- és motorfűrészes brigádok sorrendje a következő:

1. **Sándor József (zemplénhegységi)**
2. **Vas Mihály (északmátrai)**
3. **Nagy Mihály (északmátrai)**
4. **Rozgonyi Ferenc (zemplénhegységi)**
5. **Pield Ferenc (balatonfelvidéki)**

Ez az öt legjobb munkacsapat egyenként 5000—5000 forint jutalmat kapott.

6. **Nagy József (kisalföldi)**
7. **Bücher Rezső (soproni tanulmányi)**
8. **Jolsvai János (nyugatbükki)**
9. **Nagy Béla (sárvári)**
10. **Cichlár János (soproni tanulmányi)**

A második öt legjobb munkacsapat egyenként 4000—4000 forint jutalomban részesült.

11. **Petőfi-brigád (keletbükki)**
12. **Bettenbuch-brigád (keletbükki)**
13. **Varga István (szombathelyi)**
14. **Juhász Simon (nyugatbükki)**
15. **Piláth Antal (pilisi)**

A harmadik öt legjobb munkacsapat egyenként 3000—3000 forint jutalmat kapott.

Ezen felül akik a verseny sikerét szervező, irányító munkájukkal elősegítették, a legjobb gépesítési előadók, gépesítési brigádvezetők, gépállomásvezetők, erdészetvezetők és műhelyvezetőket is jutalomban részesítette az Országos Erdészeti Főigazgatóság. Ezeknek a sorrendje a következő:

GÉPESÍTÉSI ELŐADÓ

1. **Papp István (zemlénhegységi)**
2. **Csicsman Károly (északmátrai)**
3. **Beély Miklós (keletbükki)**

GÉPESÍTÉSI BRIGÁDVEZETŐ

1. **Balla László (zemplénhegységi)**
2. **Zachar Mihály (északmátrai)**
3. **Raczkó Péter (keletbükki)**

GÉPÁLLOMÁSVEZETŐ

1. **Mészáros István (zemplénhegységi)**
2. **Csuz Zoltán (északmátrai)**
3. **Lőcsei András (keletbükki)**

ERDÉSZETVEZETŐ

1. **Gönczi Bertalan (zemplénhegységi)**
2. **Szalai István (északmátrai)**
3. **Szőlősi József (keletbükki)**

MŰHELYVEZETŐ

1. **Sipőcz Frigyes (zemplénhegységi)**
2. **Fülöp Zoltán (északmátrai)**
3. **Potorányi Sándor (keletbükki)**

Az első helyezettek 1200—1200, a második helyezettek 1000—1000, a harmadik helyezettek 800—800 forint jutalomban részesültek.

A dunaártéri erdőgazdaság elkésve terjesztette fel az egyébként kiválóan dolgozó munkacsapatainak eredményét. De — minthogy a legjobbak eredményei elérték az országosan élenjárók eredményeit — az országos erdészeti főigazgató *Kecskeméti* István aggregátor-kezelő két munkacsapatának pótlólag *3000—3000 forint jutalmat engedélyezett.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI ÉS FAIPARI ÚJÍTÓK KIÁLLITÁSA

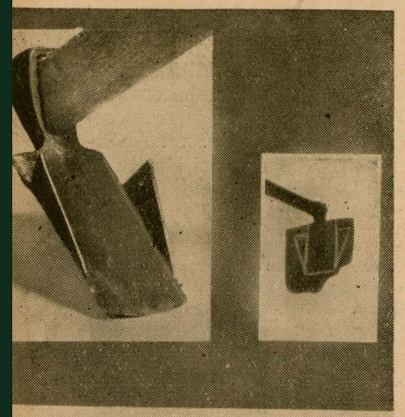

87. Kézi vetőkapa.
ristóffy Béla - Északsomogyi Állami Erdőgazdaság.
cska, selejtezésre szánt kézikapákból, megfelelő kivágás-
el kitűnően bevált kézi sorhúzókapát készített. A merőle-
esen felhajlított két oldal sarkai a földet kétoldalt a
orony mellé szórják, az nem omlik vissza a vetőárok alap-
e sík, vetésre teljes szélességében felhasználható. A fel-
ajlított két oldalélesen simán csusznak a jelölősínőr mel-
ett a szt nem rongálja, az ujtás szerinti vetőkapával más
iskapával összehasonlítva, gyorsabb, tisztább és jobb mun-
a végezhető.
ifizetett eszmei díj 3oo.- Ft.

KÉZI VETŐKAPA. Kristóffy Béla — északsomogyi állami erdőgazdaság. Ócska, selejtezésre szánt kézi kapákból megfelelő kivágással kitűnően bevált kézi sorhúzó kapákat készített. A merőlegesen felhajlított két oldal sarkai a földet és biztosítják, hogy az nem omlik vissza. A vetőárok alakja sík, teljes szélességében felhasználható vetésre.

23. Csemetecsomagoló asztal.
Mihályka Gyula - Szombathelyi Állami Erdőgazdaság.
asztal, közepén lécekből kialakított mélyedéssel, melyek
kerületén 12 faszeg van elhelyezve a Gavra-féle háló
megerősítésére. A szükséges, földbe mélyített gödör helyett,
a asztal mellett a csemetecsomagolás gyorsabban, kényel-
esebb helyzetben végezhető.
ifizetett eszmei díj 2eo.- Ft.

CSEMETECSOMAGOLÓ ASZTAL. Mihályka Gyula — szombathelyi állami erdőgazdaság. Faasztal közepén lécekből kialakított mélyedéssel, melynek kerületén 12 faszeg van elhelyezve a Gavra-féle háló megerősítésére.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság a felügyelete alá tartozó erdőgazdaságok és faipari vállalatok dolgozóinak újításaiból Budapesten, az Erdőkémia Vállalat kultúrtermében kiállítást rendezett.

Miről beszél az erdészeti és faipari újítók kiállítása

— Dolgozóinknak a munkához való viszonya megváltozott — mondotta *Palócz* József elvtárs, az Országos Erdészeti Főigazgatóság gépesítési és szállítási osztályának a vezetője a megnyitó beszédében. — Megváltozott, mert ez az ország a dolgozó nép országa lett. Érthető tehát, ha egyre több fizikai és szellemi dolgozó fáradozik hazánk gyarapításán, népgazdaságunk fejlődésének meggyorsításán.

A kiállításon újításaikkal szinte valamennyi erdőgazdaság és faipari vállalat képviselve van. Láthatunk egyszerű és bonyolult szerkezetű újításokat. A „Signator" fajelölő eszköztől és a csemetecsomagoló asztaltól kezdve a döntő-daraboló körfűrészig, a traktorvontatású útgyaluig, vagy a faiparban a hossztoló sablontól a fűrészfoghajtogatóig az újítások sokféle fajtáját megtaláljuk. Csemetekiemelő ekéből például több is van, ami azt jelenti, hogy újítóink a terepnek, a talajnak megfelelően korszerűsítettek a gépeken, de jelenti azt is, hogy egy-egy gazdaság vagy vállalat nem ismeri a másik gazdaság vagy vállalat újításait. A következőkben néhány újítást ismertetünk.

A „Signator" fajelölő

Fahasználatok kijelölésénél, erdőrendezési munkáknál, tudományos kísérleteknél gyakran szükséges a fák tartós megjelölése. Az újító erre a célra kézi eszközt szerkesztett, mely festéktartállyal van ellátva és használatával a festékhordó segédmunkás nélkülözhető. Az eszközre szerelt ecsetre a festék csavarmenetes dugattyúval szükség szerint adagolható a tartályból. Használat után jól záró kupakkal lehet lefedni és ilyen helyzetben az eszköz hónapokon át üzemképes állapotban tartható. Ha azonban az ecsetet nem használjuk, célszerű kitörölni és hígító szerben átmosni. Aránylag olcsón állítható elő, nem kényes, könnyű és tartós.

Traktorvontatású csemetekiemelő

Varga és *Keresztesi* elvtársak, a hajdúsági erdőgazdaság dolgozói a szovjet csemeteültető gép alvázára U alakú eketestet szereltek a csemeték kiemelésére. A gép főleg nehéz, kötött talajon használható. Vágási mélysége negyven centiméter. A talajt meglazítja és a csemetéket felemeli úgy, hogy azokat csak össze kell szedni. Vonóerőnek a gumikerekű G—35-ös traktor a legalkalmasabb, mert a kiemelkedő csemetesort közrefogja. Csőrlővel is működtethető. Napi teljesítménye két katasztert hold. Bevezetése óta 470 ezer forintot takarítottak meg vele.

Kacsoló szerszám

Újítója *Tibád* Nándor, a szolnokmegyei erdőgazdaság dolgozója. A kacsoló szerszám anyaga nem vetemedő juharfa, kése hulladékacélból készült. A suháng alulról fölfelé egyik két húzással lekacsolható. Használata begyakorlottság szerint öt-nyolcszáz százalékkal termelékenyebb a metszőollóénál.

Döntő, daraboló körfűrész

Király Miklós, a gödöllői erdőgazdaság igazgatója gumikerekes targoncára benzinmotorral meghajtott körfűrészt szerelt, mely függőleges és vízszintes irányú vágásra állítható be. Sík terepen, tisztaaljú vékonyabb állományokban döntéshez és daraboláshoz előnyösebben használható a motoroláncfűrésznél. Egy üzemóra alatt 1,9 köbméter a teljesítménye. A prototípus hazai anyagokból való elkészítése folyamatban van.

Gyökeres talajok szántására alkalmas gép

Állományátalakítás esetén a vágásterületeket 50—60 cm mélységben kézi munkával kell megforgatni, mert a meglévő talajművelő gépek nem képesek a talajt átszövő gyökerekkel és a felverődött sarjakkal megküzdeni. Az újító „Erdőkerülő" elnevezésű gépe (találmányként bejelentve) a hazai gyártású DT-413-as lánctalpas traktorral vontatva a szükséges 50—60 cm mély talajforgatást lehetővé teszi. A gyökereket elvágja és alászántja a felverődött sarjakat. A kísérleti ekével eddig 120 hektár vágásterületet szántottak fel. Átlagos teljesítménye futóhomok talajon tíz órás műszakban 0,7 hektár volt. A kísérleti példány alapján a sorozatgyártásra alkalmas prototípus kialakítása folyamatban van. Feltalálója *Baja* Ferenc az északkiskunsági erdőgazdaság dolgozója.

Hossztoló sablon dongadaraboláshoz

A hossztoló sablon készítője *Fodor* Sándor a Nyugatmagyarországi Fűrészek dolgozója. A dongahossztolás eddig léccel történt, hosszadalmas munkával. Fodor elvtárs sablont készített, mely több hosszat foglal magában és így a munka gyorsabb.

Terhelés motoros targoncával

A friz és a donga szállításánál a fel- és leterhelés kézi munkáját kiküszöböli. A friz és donga máglyákat alátétre úgy készítik el, hogy azok a motoros targoncával egy fogással a tehergépkocsira emelhetők és ugyanígy leterhelhetők. A motorostargonca segítségével munkaerőt takarítanak meg, a rakodás idejét csökkentik és az anyag minőségét megóvják. Egy év alatt 45 498 forintot lehet vele megtakarítani. Újítói: *Erdei, Vas, Fekete* és *Müller* elvtársak a Budapesti Fűrészek dolgozói.

Keretfűrész fémbetét

Müller Jenő a soproni tanulmányi erdőgazdaság dolgozója a kopásnak kitett fabetét helyett négyzetalakú, tömör fémbetétet használ. Ezzel hosszabb élettartam mellett pontosabb pengebeosztást és a spanolási idő 28—30 százalékos csökkenését éri el.

Rönkközpontosító segédeszköz

Az eszköz a hámozandó rönk középpontjának meghatározására szolgál és megkönnyíti a hámozógépnél a befogadást, illetve a pontos beállítást. A nagyjelentőségű segédeszköz alkalmazója *Somogyi* János, a Furnír- és Lemezművek dolgozója.

Rezgéscsillapítás hámozásnál

Csuklós szorítókar alkalmazásával a hámozásból visszamaradó hengerek vagy vékony rönkök rezgését csillapítja *Rácz* Rudolf a Szegedi Falemezgyár dolgozója. Ezzel lehetővé teszi a hengerekből 1 mm-es furnéranyag simafelületű továbbhámozását. Évente 43 975 forintot takarítanak meg vele.

Többszörös újítók

Az újítók figyelme sok mindenre kiterjedt. Nem egy olyan újítással találkozunk, mely a balesetveszélyt jelentősen csökkenti. Nagyon érdekes a vértesi erdőgazdaság nagyarányú újítási elgondolása. A fakitermeléstől a szállításig minden munkafolyamatot gépesítenek. Így a munka jobb minőségű és többmillió forint megtakarítást is érnek el.

Szerepelnek a kiállításon egyszerű ötletek, ésszerűsítések és sokszor ismert, meglévő technikai megoldások újszerű alkalmazásával elért eredmények. Gál István a siklógörgő csapágyának merevítését oldotta meg egy munkaközben támadt kézenfekvő ötlettel. Bánfi János és Kovács Sándor az MP-50-es motorfűrész kuplungjának zsírtalanítására javasolt ügyes megoldását láthattuk kivitelezésben. Babróczky József viszont előregyártott elemekből összeállítható, tíz férőhelyes lóistálló konstruálását oldotta meg.

Nincs mindenkor szükség arra — és ez a kiállításnak egyik tanulsága — hogy különleges „feltalálói" készséggel valami teljesen újat alkossunk, hanem minden dolgozó, a maga közvetlen munkája közben adódó ötleteivel és egyszerűsítéseivel is újíthat és biztosítja magának az újítási díjat. S egyben népgazdaságunk is sok, jelentéktelennek látszó újítás alapján komoly értékeket takaríthat meg.

A kiállításon az újítások fölött az újítók fényképeit láthatjuk, köztük *Bauer* Béla huszonegyszeres, *Tibád* Nándor és *Illés* József tizenötszörös, *Maurits* László tizennégyszeres. *Balsay* László, *Sallai* Ferenc tizenkétszeres újítók fényképeit.

A bemutatott újításokat egy-egy erdőgazdaságban, illetve faipari vállalatnál bevezették. Bevezetésükkel már több mint négy millió forintot takarítottak meg. Továbbiakban pedig még öt millió forint megtakarítására van kilátás. Ez még azonban csak a kezdet! Meg kellene találni annak a módját is, hogy az erdőgazdaságok, illetve a faipari vállalatok kicserélhessék egymás között tapasztalataikat és népszerűsíthessék újításaikat, találmányaikat. Az újítások lehetőségei mindkét területen megszámlálhatatlanok. Csak fel kell tárni azokat a lehetőségeket és minden akadályt el kell gördíteni kiaknázásuk elől. Mert ilyen akadályok vannak. Ezért mondotta Palócz József elvtárs:

— Arról beszélnünk kell, hogy újítóink alkotó kezdeményezése sokszor ütközik akadályba. Nem egy esetben előfordult, hogy nem értették meg őket, nem becsülték elgondolásaikat, pedig ez az értetlenség gátolja az újító mozgalom kifejlődését. Az újító csak akkor tud szembeszállni a gátló körülményekkel, csak úgy harcolhat bátran s főleg eredményesen a maga igazáért, ha az újítómozgalomban is gyakorlatilag alkalmazzuk a marxilenini tanításokat. Szocialista államrendünkben az újítók és feltalálók gondoskodásban, erkölcsi és anyagi megbecsülésben részesülnek. A kiállítás megrendezése jelentős lépés újítómozgalmunk fejlődésében.

831. Rönközpontosító segédeszköz.
Somogyi János - Furnír- és Lemezművek.
Az eszköz a hámozandó rönk középpontjának meghatározására szolgál. A középpont meghatározásával a hámozógépnél befogadást, illetve a pontos beállítást könnyíti meg.
Kifizetett eszmei díj 3oo.- Ft.

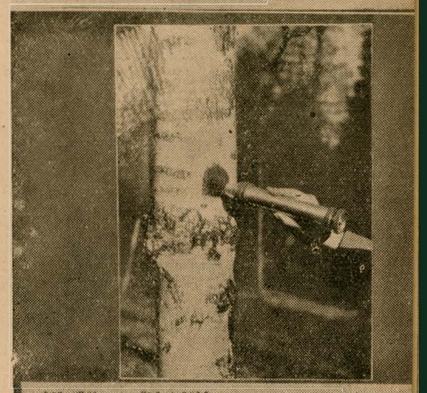

185. "Signator" fajelölő.
Kiss Kezső - Erdőmérnöki Főiskola.
Fahasználatok kijelölésénél, erdőrendezési munkáknál, nagyon kísérleteknél gyakran szükséges a fák tartós megjelölése, az ujító erre a célra kézi eszközt szerkesztett, festéktartállyal van ellátva e így használatával a fahordó segédmunkás megtakarítható, az eszközre szerelt ecsetre a festék a tartályból csavarmenetes dugattyúval az szerint adagolható, Használat után az ecsetet jól záró kupakkal lehet lefedni, ilyen helyzetben az eszköz hónapok üzemképes állapotban tartható, az ecsetet azonban hasznos kívül helyeznél célszerű kitörülni és higitószerben Aránylag olcsón előállítható, nem kényes, könnyű és

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az Erdei Termék Vállalat első negyedévi munkája

Az Erdei Termék Vállalat 1956. évi I. negyedéves tervét exportra történő termeléssel, kereken 20 vagon nyersgombának megfelelő, szárított vargányagomba nyugatra történő szállításával, továbbá egyes díszítőanyagok értékesítésével *jelentősen túlteljesítette és I. negyedévét a tervezett veszteséggel szemben nyereséggel zárta.* Az eredmény a vállalat dolgozóinak érdeme.

A felszabadulás előtt exportőrök általában csak a vargányagomba értékesítésével foglalkoztak. A felszabadulás után, az 1952. évben kezdődött az erdei gomba államilag irányított eredményes begyűjtése. Hosszú idő, sok-sok kísérlet és gazdag tapasztalat volt szükséges ahhoz, hogy a begyűjtött gomba romlásmentesen kerüljön a fogyasztókhoz és gazdaságos eredményt felmutató népgazdasági értékké váljék. A fáradozás eredményeképpen nagymértékben megjavult a begyűjtés szervezése és sokat segített a különféle tartósító eljárások bevezetése.

Az 1956. év I. negyedéves eredménye nagyobb mértékben annak köszönhető, hogy *a szárított gomba termelési selejtszázalékát sikerült csökkenteni*, hogy a különféle eljárások és újítások bevezetésével sikerült az exportra alkalmas áru mennyiségét jelentős mértékben megnövelni. Az exportigényeknek megfelelően továbbították az árut *a nyugatnémet, svájci, egyiptomi, holland, angol és más megrendelők részére.*

A minőség megjavításának termelési feltétele *a gomba szárítási munkájának megjavítása.* Ez idő szerint az ún. házi szárításra kell szorítkozni. A gombagyűjtők megfelelő kioktatásával a szúrópálcás szárítási módszert kell szélesebbkörűen bevezetni és talán még nagyobb sikerrel kecsegtet az igen egyszerű módon és eszközökkel előállítható házi műszárító bevezetése.

Az 1956. év I. negyedében *első ízben került közfogyasztásra különféle erdei gomba szárított állapotban.* A kísérlet bevált, sikerült az erdei gombával szemben tanúsított ellenállást bizonyos mértékig leküzdeni. Az első évnegyed tapasztalatai alapján kell felkészülni az év termelési időszakára.

Figyelemre méltó *a díszítőanyagok értékesítésének mennyisége*, közöttük *kereken 100 000 forint értékű hóvirág Budapesten történő forgalomba hozatala.* Ez a biztató kezdet arra ösztönzi a vállalat dolgozóit, hogy *az erdei virágok és különféle díszítőanyagok értékesítésének munkáját jelentősen kiszélesítsék.*

Mind az export, mind a hazai igények kielégítését nagy mértékben segíti elő az Országos Erdészeti Főigazgatóság 8/1956. sz. rendelkezése, amely egyebek között előírja, hogy *a „gyűjtőállomások vezetésével — ahol erre lehetőség van — az erdészeti személyzet hozzátartozóit kell megbízni.“* A Főigazgatóság utasítása egyebek között a gyűjtőhálózat jelentős kibővítését is jelenti. Az erdészeti dolgozók hozzátartozói, akik gyűjtőállomásvezetői megbízást kapnak, az erdőgazdaságok és üzemvezetőségek segítségével növelni fogják az értékesítésre alkalmas, különféle erdei termékek begyűjtését, meg fogják akadályozni, hogy különféle csatornákon keresztül, egyes lelkiismeretlen elemek, spekulációs célból, garázdálkodjanak. Az Erdei Termék Vállalat dolgozóinak feladata, hogy az új gyűjtőállomásvezetőknek a segítséget megadják. A segítségadásnak a szakmai oktatáson kívül ki kell terjednie nagymértékben az áruk minőségének megjavítására is.

Jó eredmények várhatók *a gomba-előtartósítási munkák széleskörű bevezetésétől.* A sóoldatban történő gombaelőtartósítás az Erdei Termék Vállalat által kiadott egyszerű rendeletek lelkiismeretes végrehajtásán múlik. Az előtartósítási munkák kiszélesítése a gyűjtők számára megfelelő keresetet, a népgazdaság számára jelentős mennyiségű exportárut fog biztosítani.

A vállalat exportra termeli a különféle gombaszárítmányokat és hűtővagonokban szállítja nyugatra a nyers rókagombát. Közvetett exportra szállítja a vállalat a különféle gombafajtákat nyersen és sóslés előtartósított állapotban a Mirelit vállalat budapesti és vidéki üzemei részére, a konzervipar pedig ugyancsak exportszállításaira nyersen előtartósítva és szárított állapotban igényli a különféle erdei gombákat.

Az Erdei Termék Vállalat 1956. I. negyedévi kezdeti eredményei biztatóak, de még távolról sem merítették ki az összes lehetőségeket. Sokat lehet és kell tenni az erdei termékek mennyiségének növelése, a feldolgozás és minőség feljavítása érdekében. A munka megjavításának feltételei kedvezőbbé váltak, mert az erdészet az erdei termékek begyűjtését, termelését és értékesítését a maga feladatának tekinti és ehhez a szükséges segítséget megadja.

Osváth István
az Erdei Termék Vállalat
igazgatója

Howard Fast: Silas Timberman. *„Annak a száz meg száz tanárnak ajánlom könyvemet, aki hősiesen küzdött a szellemet rabigába kényszerítő zsarnokság ellen, rendületlenül kitartott jogánál, hogy az igazat szólja és tanítsa — és ezzel a becsület és bátorság új hőskölteményét írta Amerika szabadságának könyvébe.“* A világhírű író ezekkel a szavakkal engedi útjára kitűnő regényét és nemcsak századok, hanem százezrek és milliók tanulnak, okulnak belőle. Silas Timberman Clemingtonban élt feleségével és gyermekeivel. Éveinek száma meghaladta a negyvenet. Szerette a békés hétköznapi életet. Ezért aláírásával ő is követelte az atomfegyver betiltását. Ez volt az első „bűne“, amiért számontartották. Zokon vették tőle azt is, hogy nem volt hajlandó belépni a polgári védőőrségbe. Ezt az újonnan alakuló szervezetet Timberman professzor értelmetlennek, sőt ostobaságnak tartotta, hiszen mindig azt hallotta, hogy Amerika nem akar újabb háborút. Egyéb „bűne“ is volt. Mint őszinte, igaz ember és tanár egyetemi előadásaiban Mark Twaint állította az amerikai irodalom középpontjába. Ezek — a látszólag apró jelenségek egy becsületes és józan gondolkodású embert jellemeznek. Timberman professzort mégis üldözőbe vették. Állásából felfüggesztették, ablakait beverték, később letartóztatták és perbefogták. Azzal vádolták, hogy kommunista. Bizonyíték persze nem volt, mivel nem is lehetett. Silas Timberman nem volt kommunista és az állam rendjét sem akarta felforgatni. A vád ellen hiába védekezett a legbecsületesebb, a legmeggyőzőbb érvekkel, hamis tanú vallomása alapján három évi börtönre ítélték. Timberman professzor belátta, hogy az élet harcaiból senki sem vonhatja ki magát. Az ember vagy küzd a nép jogaiért, az igazságért, vagy hallgatásával, gyávaságával a zsarnokságot, a nép ellenségeit támogatja. Timberman az előbbit választotta és elindult azon az úton, hogy valóban kommunistává váljék. Az ő esete nem az első és nem az utolsó az Egyesült Államokban. A nagy író, mivel nagyon szereti és félti népét, megjegyzi, hogy „a könyvnek valamennyi szereplője költött alak, minden hasonlatosság élő személyekkel pusztán véletlen egyezésen alapszik“. Vannak hiszékeny és tájékozatlan emberek, akik azt mondják, hogy az Egyesült Államokban szólásszabadság és igazi demokrácia van, ott az ember saját, egyéni felfogása és belátása szerint élhet. Nos, aki ezt a kitűnő könyvet elolvassa, az *megtudja a valóságot és nagyon sokat tanul belőle.* (Új Magyar Könyvkiadó. Ára: 20 Ft.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

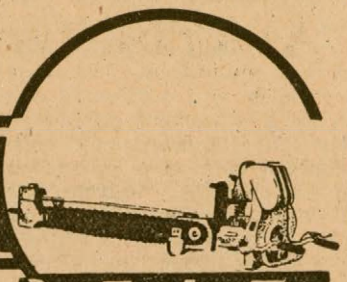

II. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ kezelése és karbantartása

(7. folytatás)

A darabolás munkája közben nem szabad a fűrész teljes súlyát a fűrészláncra ráengedni, hanem csak annyit, hogy a fűrészlánc le ne lassuljon. Ez azért is fontos, mert ha a fűrészlánc lelassul, a tengelykapcsoló megcsúszik, felmelegszik és a súrlódó betét tönkre megy. Kevés gyakorlat után a fűrész kezelője már érzékelni tudja, hogy milyen láncsebességnél halad a fűrész a legjobban.

Ügyeljünk arra, hogy a fűrész a fában annak tengelyére merőlegesen haladjon. 30 cm-nél vastagabb törzsek átfűrészelésekor a fűrészelésben egyszerre részt vevő fűrészfogak számának csökkentése érdekében a kisebb terhelés és az egyenletes motorjárás biztosítására a motorfűrészt a résben megfelelően kanyarítani kell. Nagyobb átmérőjű törzsek darabolása esetén, amikor már a védőléc is behatol a résbe, a fűrész beszorulásának megelőzésére éket kell a fűrész után verni, s ez a rés összezáródását megakadályozza. Beszorult fűrészt — épp úgy mint a döntésnél — nem szabad a résben feszegetni, mert a vezetőlemeznél, a tőcsavaroknál stb., szakadás és elalaktalanodás következhet be.

A beszorult fűrészláncnak a motorral történő tovább erőszakolása elsősorban a fűrészláncban és a tengelykapcsolóban okoz károkat.

Helytelen alátartás következtében az átvágás pillanatában elforduló rönk a vezetőlemeztől elfeszíti a fűrészláncot, s ez ilyenkor a törzstámaszba fűrészel bele.

Alapelvünk legyen, hogy minden észlelt rendellenesség esetén a fűrészláncot azonnal állítsuk le, beszorult fűrészt pedig csak az előidéző ok megszüntetése után hozzuk ismét működésbe.

A ferde vágáslapot a helytelen láncélesítésen és kikopott vezetőhornyon kívül többnyire a motor külpontos elhelyezése okozza, amit a kezelő nem vesz figyelembe és a fűrész helyes tartásával nem egyenlít ki.

Mind a döntésnél, mind a darabolásnál a munka minden pillanatában másirányú erők lépnek fel, ezek ellenhatásának iránya és ereje szükségszerűen ugyancsak pillanatonként változik. *Ezért üzem közben nem mindegy, hogyan tartjuk a motorfűrészt.* A fellépő erők nagysága és iránya a fűrészelt törzs átmérőjével, a fűrészelésben résztvevő fogak számával és a fűrészlánc jól élesítettségével áll arányban. Ezeket az erőket a fűrészkezelő kezeinek a fogantyúkra gyakorolt változó irányú és nagyságú ellenhatásával állandóan ki kell egyenlíteni, hogy a fűrész járása folyamatos, termelékenysége a legnagyobb legyen.

A darabolást a bemért törzseken a fa csúcsától a tő felé haladva végezzük.

Igen fontos, hogy a fűrészelés megkezdése előtt és annak tartama alatt a *törzstámasz a fához biztosan támaszkodjék.* Amennyiben az nem érne hozzá, a fűrészlánc rántó hatása a törzstámaszt a fához csapja, a fellépő erőhatások következtében a motorfűrészt károsan nagy igénybevételnek tesszük ki és az értékes *kúp és tányér fogaskerekek megsérülhetnek.* Ezért törekedjünk a korábban leírtak betartására.

Fűrészláncunk legyen állandóan éles. Életlen lánccal lassan megy a munka, csak nyúzzuk a gépet és kifárasztjuk önmagunkat.

B.) A motorfűrész karbantartása

A motorfűrész karbantartásáról az előbbiekben is volt már szó. A helyes kezelés a karbantartástól nem választható külön. A karbantartásra ezért igen nagy gondot kell fordítanunk.

A karbantartás akkor éri el a célját, ha azzal a hibákat meg tudjuk előzni. A karbantartásnak ezt a módszerét *tervszerű megelőző karbantartásának,* röviden „TMK"-nak hívjuk. A megelőző karbantartás a motorfűrészek műszakonkénti és általában meghatározott üzemi idő elteltével megismétlődő *ellenőrző, valamint karbantartó* vizsgálatát jelenti.

A megelőző karbantartás célja a kezdődő hibák feltárása és megszüntetése, a motorfűrész üzemképességének és üzembiztosságának fokozása, az üzem- és kenőanyagfogyasztás megengedett szinten tartása, valamint a motorfűrész hosszú élettartamának és alacsony üzemköltségének biztosítása. Ezzel a javítóműhely munkáját is tervszerűbbé és ütemszerűvé tudjuk tenni.

Megelőző karbantartás nélkül a motorfűrészek üzemképtelensége váratlanul következik be, ennek megszüntetése munkakiesést, hosszabb javítási időt, lényegesen több anyag és alkatrész felhasználást, jóval nagyobb költséget jelent, mint ami a bekövetkezett meghibásodás megelőzéséhez szükséges lett volna.

A megelőző karbantartásnak nagy szerepe van a baleset elhárítás terén is. Gondoljunk például arra az esetre, amikor döntésnél, az átfűrészelés utolsó fázisában, amikor a legnagyobb láncsebességgel kellene dolgoznunk, a motor leáll, vagy láncszakadás következik be, vagy a tengelykapcsoló csúszik meg stb.

A megelőző karbantartás tehát lehetővé teszi a motorfűrészek jó kihasználását és az anyaggal, alkatrésszel, költségekkel való takarékosságot.

A karbantartás fogalomkörébe tartozik a motorfűrészek *napi karbantartása,* az *időszakos karbantartás* és a műhely által végzett *futójavítás.* A javítás fogalomkörébe pedig a motorfűrészek közép- és főjavítása tartozik.

A motorfűrész napi karbantartását a gép kezelője végzi. Elsőrendű feladata a motorfűrésznek üzembiztosságát és kifogástalan üzemi állapotát biztosítani. Ez a munka részben ellenőrző, részben pedig karbantartó jellegű, a gépkezelő reggel munkakezdés előtt, a munka tartama alatt és annak befejezése után végzi el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A motorfűrész időszakos karbantartását a gépkezelő, a körzeti szerelő és a műhely dolgozói közösen végzik a munkahely felszereltségétől függően, ami minden 50 és minden 200 gépi üzemóra elérésekor esedékes. Ez állandóan megismétlődő, ugyancsak részben ellenőrző, részben karbantartási művelet, a napi karbantartáshoz hasonlóan a motorfűrész üzembiztosságát és kifogástalan állapotát hivatott biztosítani. Ennek az ellenőrzési része már részletesebb és végrehajtása a motorfűrész egyes részeinek megbontásával jár.

A jelentkező vagy az ellenőrzés során feltárt meghibásodásokat kiküszöbölő javítások — ha azok a munkahelyen nem végezhetők el — már a műhely feladatát jelentik.

A motorfűrész kezelője tehát a munkakezdés előtt egy fél órával gondosan vizsgálja át a gépet és csak akkor kezdjen a munkához, ha annak üzembiztosságáról már meggyőződött. A munka befejezése után pedig ismét szánjon egy fél órát a motorfűrész ápolására. Ha ezt gondosan végzi és betartja az előírásokat, *a gép hű segítő társa lesz a munkában és sohasem fogja cserben hagyni.*

I. számú karbantartás

A munka megkezdése előtt: A motorfűrészt külsőleg átvizsgáljuk. Feltöltés előtt ellenőrizzük a tartályok, szűrők és vezetékek tisztaságát. Ha szükséges, átmossuk azokat benzinnel. Az üzemanyagtartályt szűrőn keresztül feltöltjük az előzőleg jól felkevert keverékkel. Az olajozó szerkezet olajtartályát hígan folyó kenőolajjal töltjük fel és a tűszelepet a szabályozó csavarral beállítjuk. Ellenőrizzük az áttételszekrény kenőanyagtöltését és ha szükséges, utána töltünk. A porlasztó légszűrőjét benzines fémkefével, vagy ecsettel megtisztítjuk és vékonyan bekenjük olajjal. Megnézzük, hogy a porlasztó nem áll-e ferde helyzetben. Ellenőrizzük a hűtőbordák közeit és a ventillátor szűrőjét, azokat szükség szerint rézkefével és ecsettel megtisztítjuk.

Megvizsgáljuk a gyújtókábel csatlakozásait és szigetelését. Az esetleg kidörzsölt részeket szigetelő szalaggal csavarjuk be, vagy kicseréljük a kábelt.

Valamennyi csavart ellenőrizzünk és a meglazultakat húzzuk utána. Különös figyelemmel nézzük meg az áttételszekrény csavarjait, mert ezzel elsősorban az áttétel fogaskerekeit óvjuk a lemaródástól. Vizsgáljuk meg, hogy az áttételszekrény minden munkairányban elfordítható — és biztosan rögzíthető-e. Ellenőrizzük, hogy a vezetőlemezek szegecsei, vagy a hegesztések tartanak-e, nincs-e a lemezben repedés, törés, vagy deformáció. Vizsgáljuk meg, hogy az alsó csúszóbetét már nem kopott-e erősebben. Utóbbi esetben a vezetőlemezt leszerelve átfordítjuk úgy, hogy a kopott csúszóbetét a kevésbé igénybe vett felső oldalra kerüljön. Vigyázzunk közben az olajozó nyílás helyes csatlakozására.

Különös figyelemmel ellenőrizzük az áttétel szekrény csavarjait.

Ellenőrizzük a fűrészlánc élességét és felszerelve a helyes mértékre feszítjük.

A motor megindítása és bemelegedése után győződjünk meg a gyújtószerkezet és a porlasztó, valamint a tengelykapcsoló helyes működéséről. Ellenőrizzük, hogy az üzemanyag nem szivárog-e valahol és az esetleg előforduló szivárgásokat szüntessük meg. Az áttételszekrényt igen gondosan ellenőrizzük. A kúp és tányér fogaskerekeknek *teljesen zajtalanul*, tehát minden hang és surlódás nélkül, simán kell futniok. Ha kezünket az áttételszekrényre helyezve, vagy fülünkkel kihallgatva zavart észlelünk, azonnal álljunk meg és a III. részben tárgyaltak szerint járjunk el. A munkát csak teljesen hibátlanul működő fogaskerekekkel folytathatjuk.

Ellenőrizzük a feszítő és olajozószerkezet helyes működését. A fűrészlánc megfelelő egyenletes kenéséről az olajozószerkezet közelében a mozgó fűrészlánc alá tartott papírlap, vagy forgácsdarab segítségével győződünk meg, amelyen a kiszóródó olaj apró pontokban kell, hogy megjelenjen. Ha ez nem következne be, ellenőrizzük az olajszabályozó csavar állását. Amennyiben ez sem segít, azonnal állítsuk le a motort és tisztítsuk ki az olajozó szerkezetet. A munkát csak kifogástalanul működő olajozás esetén folytassuk.

A feszítő szerkezet ellenőrzésénél nézzük meg, hogy a feszítő fogantyú elfordulását biztosító rúgós tárcsa megbízhatóan működik-e, mert megkopása esetén a láncfeszültség munka közben változhat, ami teljesítménycsökkenésen kívül károkkal is jár.

A munka megkezdése előtt végzett ellenőrzés és karbantartás keretében tehát elvégezzük a motorfűrész minden szennyeződéstől való megtisztítását, valamint az észlelt rendellenességek megszüntetését. Ha az észlelt meghibásodás meghaladja a gépkezelő által nyújtható helyreállítást, akkor a gépet a körzeti szerelő útján, vagy a műhelyben szükséges megjavítani.

A munka folyamán: Utánatöltjük az üzemanyagot és a kenőolajat. Vizsgáljuk meg az olajozószerkezet működését és a lánc-feszültséget. Ellenőrizzük a motor rázása következtében a csavarok meglazulását — különös tekintettel az áttételszekrény tőcsavarjaira — és azokat húzzuk utána. Az üzemanyag esetleges szivárgását szüntessük meg.

(Folytatjuk)

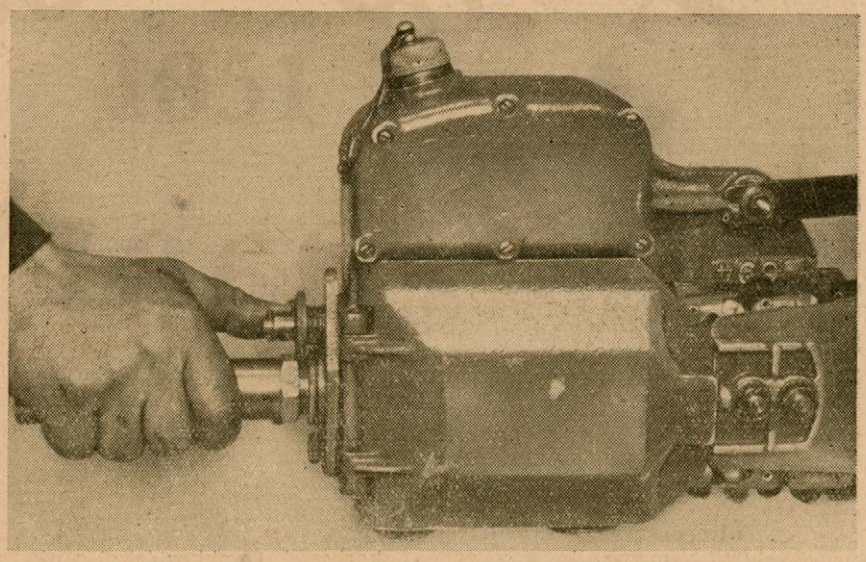

A feszítő fogantyú elfordulását biztosító rúgós tárcsa ellenőrzése.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nem marad kopasz a Kopasz

Fásítás Tokajhegyalján

Kopasznak — mint sokan tudják is — a tokaji nagyhegyet hívja a nép. Azt a nevezetes vulkáni kúpot, mely tiszta időben még a Hortobágyról is jól látható, ahogy ott kékellik az ég alján észak-kelet felé. Közelről persze nem kék, hanem sárga meg zöld, sárga a szőlőtápláló áldott vulkáni talaj, és zöld a gyep, meg a vízmosások kökény és egyéb bokrai. Ilyenkor tavaszidőben a virágzó gyümölcsfák is tarkítják a képet a maguk fehér és rózsás színeivel. Az ember csak megáll és bámul: de szép.

S hát még ha a most ültetett erdők is megerednek, s beborítják a hegyet jóformán mindenütt, ahol nincsenek rajta szőlők. Mert hisz a tokaji nagyhegy sincs mindenütt telistele szőlővel, helyenként még a múlt századvégi nagy filoxéra-járvány irtotta ki a drága bortermő vesszőket, másutt az egyre terjedő vízmosások pusztították el, a hegy teteje felé és az északi lejtőjén meg nem is volt és nem is lesz soha szőlő.

Van itt hova fát ültetni. Meg épp a szőlők érdekében. A hegy gyepes részeit eddig a legelő jószág járta, juhok vágták fel a körmükkel, disznók túrták, ez is elősegítette a lejtők fokozatos elkopárosodását. Szabadon rohant le az esővíz, a vízmosások egyre mélyültek, s itt is, ott is előbújt a meztelen vukáni szikla, amelyen már nemhogy a szőlő nem terem meg, de még a fű sem.

A hegynek réges-régóta Kopasz a neve. Talán még a török időkben, vagy azelőtt irtották ki a tetején díszlő erdők jórészét, hogy várat építsenek odalent a lábánál, a kanyargós Tisza mocsarai között (mert ott állt a régi tokaji vár, nem a hegytetőn). Néhány évtizede még voltak azért rajta itt-ott erdőfoltok, de mára nyomuk is alig maradt.

Hanem most... most itt járjuk a Kopasz oldalát Gáliczky Józsi bácsival, a bodrogkeresztúri fásító erdészet vezetőjével, s a lejtők daltól visszhangoznak. „A tokaji hegytetőn integet a szeretőm, selyemkendőt lobogtat, engem odacsalogat, Tisza vize de széles, babám csókja de édes, egyet kaptam belőle, szerelmes lettem tőle..."

Ma a tetők közelében fekvő gyeplejtőket ültetgetik be fával, de tegnap a vízmosásokban dolgoztak — az volt csak a munka. Gyökerekbe, fűcsomókba fogódzva lógni a meredek árkok oldalában, hogy mindig attól féltek, lecsúsznak a mélybe. Egyik lány a másikba kapaszkodott sokszor, míg sikerült megvetni a térdét vagy talpát valami szilárdabb ponton — így rakosgatták a földbe az akáccsemetéket, sok tízezer darabot.

A csemeték különben, míg ültetésre várnak, lent hűsölnek Tokajban egy öreg borospincében, onnan hordják fel naponta, amennyi szükséges.

De nemcsak itt magán a tokaji nagyhegyen, hanem Hegyalja más szőlőtermelő helyein, Tarcalon, Bodrogkeresztúron, Bodrogszegiben is elkezdődött a telepítés ezen az idei tavaszon. Május 10-éig majdnem kétmillió csemetét raknak le, erdei és feketefenyőt, lúcfenyőt, molyhostölgyet, kocsánytalan tölgyet, akácot, hegyiszilt, hegyi juhart stb., mintegy 207 holdon. De ez csak a legkezdete az egész tokajhegyaljai borvidék újjáteremtésével kapcsolatos nagy fásító-erdősítő munkának. 1960-ig körülbelül 4000 holdnyi kopárt, vízmosást, füves hegyoldalt ültetnek be fával a szőlők védelmére.

A szakértők szerint ezzel nemcsak a talaj vészes lemosódása csökken nagymértékben, hanem a párateltebb levegő a szőlők aszús érését is elősegíti, segít a tokaji bort ismét világmárkává tenni.

Ezért is nagy öröm, hogy a Kopasz nem lesz immár kopasz, s a környékbeli többi szőlőhegy tar tetőit, füves lejtőit is mind fiatal erdők zöld bozontja borítja be rövidesen... szinte a fúvó széltől is óva a híres és kényes hegyaljai szőlőket.

Varga Domokos

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

Királyfutárcsel, elhárított királycsel

A valamikor régen legendás hírű futócsel, amivel a magyar származású Charousek legyőzte az akkori világbajnokot, Laskert, mai fővváltozatában nem sokat igér világosnak. Igaz, hogy sötét igen kevés választékkal rendelkezik és gyakran rejtvényszerű lépést kell tennie. A futárcsel elhárítása tehát ma már inkább csak felkészülés dolga.

I. változat. 1. e4, e5. 2. f4, e x f4. 3. F c4, H f6. 4. H c3, c6. 5 F b3, d5. 6. e x d5. cxd5. 7. d4, F d6, 8. H ge2, 0-0. 9. 0-0, g5, 10. H x d5, H c6. 11. c3, H x d5. 12. F x d5. H e7. Rendkívül elágazó, szép kombinatív játékkal, a kezdeményezés azonban inkább sötétnél van. Világos támadásról nem nagyon beszélhetünk. A világos H és vezérfutó inkább csak akadályai világos szabad mozgásának, a királyfutó egymaga nem kezdhet semmit.

Elágazás: 5. V f3, d5. 6. e x d5, F d6. 7. d3, F g4. 8. V f2, 0-0. 9. F x f4, B e8+ 10. K f1, b5. 11. F b3, b4. 12. H e2, H x d5. Ebben az állásban is inkább sötété a támadás. Világos esetleg kiegyenlítésre játszhat, ha véglegesen lemond minden támadási kísérletről. Viszont ilyen állások elérése semmi esetre se lehet a kezdő fél célja.

Nézzünk néhány „beesést" a futócsel fővváltozatában.

4. . . . H x e4 (?). 5. V e2 tisztnyeréssel. Más 5. V e2. F b4. 6. e5 0-0. 7. e x f6. F x c3 és világos fenyegető B e8 ellen csak gyaloghátránnyal, igen kedvezőtlen állásban kereshet menekülést. Vagy: 5. . .. V e7. 6. H ge2, b5. 7. F x b5, c x b5. 8. e5 világosra előnyös.

A királycsel elfogadása — azonnali ütés f4-re — nem kötelező. Sötét jó játékhoz juthat enélkül is. Az elhárítás legegyszerűbb módja 2. . . . F c5. Az e5 gyalogot világos nem ütheti, mert akkor V h4+ bástyanyeréssel vagy mattal. A kialakuló játék fővváltozata — mindkét részről a ma ismert legjobb folytatás — sötétre igen megnyugtató.

II. változat. 1. e4, e5. 2. f4, F c5, 3. H f3, d6. 4. c3, H f6. 5. f x e5, d x e5. 6. d4, e x d4 7. c x d4, F b4+. 8. F d2, V e7. A világos centrum nem elég szilárd. Sötét jól fejlődött és könnyen átveheti a kezdeményezést.

Elágazás: H c3, H f6. 5. F c4, H c6. 6. d3, F g4. 7. h3. F x f3. 8. V x f3, e x f4. 9. F x f4, H d4. 10 V g3, H h5, 11. V g4, H x f4. 12. V x f4, H x c2+. 13. K d1, H e3+. Sötét a következő lépésben megszabadul a világos királyfutótól és gyalog előnnyel jó állása marad.

III. változat. A következő ellencsel sokáig mint a királycsel megdöntése szerepelt. A szorgalmas kutatás és a versenygyakorlat ezt a nézetet is kellő értékelés alá vetette és ma az az álláspont, hogy az ellencsel nem több, mint egy jól játszható, kiegyenlítő változat a sok közül. 1. e4, e5, 2. f4, d5. 3. e x d5. e4, 4. d3, H f6. 5. d x e4, H x e4. 6. H f3, F c5. 7. V e2, F f5. 8. c3, V e7. 9. F e3, F x e3. 10. V x e3. H x c3. 11. V x e7+ K x e7, 12. b x c3. F e4. Ez az utolsó lépés sötéttel igen fontos. Azonnali gyalogvesztés miatt világos kénytelen beleegyezni az f3 H cseréjébe s ezután sötét a gyaloghátrány ellenére, ami a két kettős gyalog miatt amúgy sem veszélyes, jobban áll a végjátékra (a huszár mind a 64 mezőt megközelítheti, a futó csak a fél táblán játszik).

Elágazás: 5. V e2, F g4. 6. V e3, F b4+ 7. c3, 0-0 **(lásd diagramm),** különös állás világos lassú pozíciós manőverét (d3, V e2) sokáig előnyösnek tartották; a sötét roham legújabb elemzések alapján korrekt és a V e2 lépést emiatt tanácsosabb elkerülni.

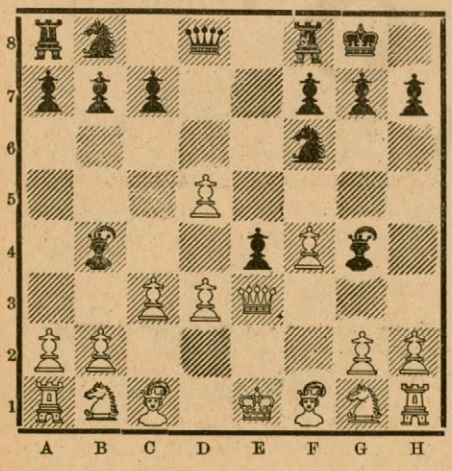

MESÉL A BÜKK

A film színes kockái hazánk legnagyobb kiterjedésű magas hegységébe, — legnagyobb összefüggő erdőnkbe vezetnek el bennünket.

Feltárulnak előttünk a gyönyörű bükkösök, fenyvesek, a Nagymező dolináinak és a meredek kőszikláknak, a bővízű, kristálytiszta patakoknak összes szépségei. Közben — az ügyesen összeállított magyarázószöveg segítségével — megismerkedünk a hegység egész múltjával — és jelenével. Mesél a Bükk, — s elmondja kialakulását, bemutatja mészkő-, tengerüledék voltát, amelynek a szerteszét ezerszámra heverő megkövesedett tengeri kagylók és csigaházak is tanúi. Világhírű barlangjait (Szeleta stb.) is feltárja előttünk, amelyekben valaha az ősember tanyázott. Láthatjuk az erdő vadállományának néhány szép példányát, Ómassát, a favágók által alapított községet, s egy-két képben elénk villan Eger, a mészégetők, és a híres pisztrángtenyésztő telep. Hatalmas fatörzsek zuhannak alá, megadva magukat az erdei munkások fejszéinek s indulnak útjukra a feldolgozás felé. S a Garadna patak mentén elénk tárul az ezerszínű Bükk leggyönyörűbb helye, a Hámori tó, déli végénél a Bükk csillogó gyöngyszemével: Lillafüredel. *Lakatos Vincének*, a film rendezőjének sikerült az a törekvése, hogy a Bükk életével, összes nevezetességeivel megismertessen bennünket, — a kiváló operatőri, fényképezési munka pedig hazánknak tán legszebb hegyvidékét életteljesen, természetes színeiben tudja elénk varázsolni.

*

Tihany. Színes filmen mutatták be az ország egyik legszebb vidékét, Tihanyt és környékét. A film ötletesen a régi balatoni monda felidézésével kezdődik, röviden elénk tárja a félsziget geológiai fejlődését. A tihanyi apátság alapító levelét és a tihanyi műemlékeket mutatja be, igen jó és élénk színekkel, majd a tihanyi természetvédelmi terület szinte egyedülálló szépségeit ismerteti meg. A film elkészítéséért dicséret illeti filmgyártásunkat és reméljük, hogy mind több hasonló, jól sikerült filmmel fogják népszerűsíteni hazánk tájait.

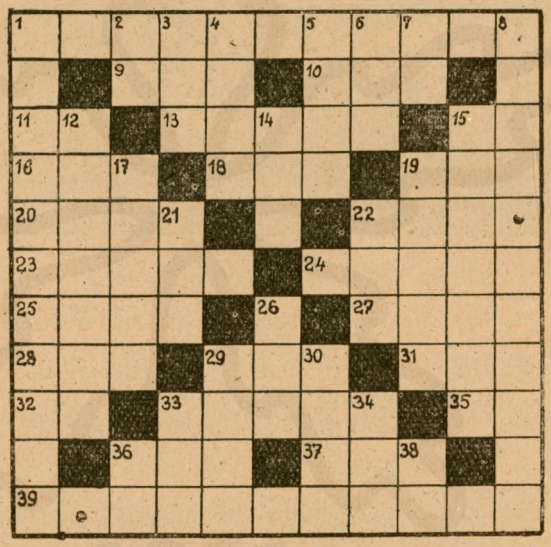

Vízszintes sorok: 1. Fásítások tárgya. 9. Külföldi pénzegység. 10. Nem halott. 11. N. F. 13. Indítás. 15. Deák Sándor névjele. 16. Fürdesz benne. 18. Nagyon régi. 19. Dudva. 20. Erdei gyümölcs (névelő). 22. Alul. 23. Osztrák tartomány. 24. Erdei vad. 25. Külföldi egyetem. 27. Becézett női név. 28. Ételt fogyaszt. 29. Sav teszi. 31. Kutyáé. 32. V. S. 33. Gyors. 35. Tétlen tag! 36. Félig kender! 37. Mocsaras terület. 39. Faipari gépek.

Függőleges sorok: 1. Ezek túlteljesítése sikeres termelést jelent. 2. Vissza: erdei vad. 3. Úttörők szervezete. 4. Mag van ilyen. 5. Haladó író. 6. Gyilkolt. 7. Vissza: Előd. 8. Károk a termelésben. 12. A Fák Hete feladata. 14. Fűszer névelővel. 15. Veszteglő uszályok álláspénze. 17. Bányaváros. 19. Galambfajta. 21. Félig mongol! 22. Román pénzegység. 26. Főzelék. 29. Ételsor. 30. Mellékállomás. 33. Francia főnök. 34 Vízi növény. 36. Régi pénznem rövidítése. 38. P. Z.

Beküldendő: vízszintes 1., 39függőleges 8, 12, 15.

Beküldési határidő: a lap megjelenésétől számított két hét.

Legutóbbi helyes megfejtés: Szabadság és béke — Gazdagabb ország — Szövetség — Erő egység.

Nyertesek: Mengyi Klára, Balatonszentgyörgy, Mizsák József, Kemencepatak.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A gépek munkájának jó szervezésével ismét élüzem a nyugatbükki erdőgazdaság

Amikor magunk elé tűztük, hogy a nehezen megszerzett élüzem címet a II. évnegyedben is megtartjuk, akkor tisztában voltunk azzal, hogy eredményt csak úgy érhetünk el, ha gépeink kihasználását a legjobban megszervezzük és így segítjük elő önköltségünk csökkentését, ugyanakkor pedig biztosítjuk a messzemenő tervszerűséget.

Nem vagyunk úgynevezett „gépesített" erdőgazdaság. Jelenleg mindössze hét benzin- és villanyfűrésszel rendelkezünk. Van két DT—413-as, négy G—35-ös erőgépünk és két vontatónk. Láttuk, hogy ezzel a viszonylag csekély számú géppel sem végeztünk jó munkát. *A hiba alapja a gépesítésben jártas, géphez értő és gépet szerető szakemberek hiánya.* Maga a gépesítési előadó sem volt megfelelő, ezért *új embert* állítottunk a helyére. A gépeken dolgozó vezetők, motorkezelők szakmai színvonala is alacsony volt, emellett a lelkiismeretlen munkát végzőket is el kellett távolítani. Viszont a képzetlen, de jól dolgozó, igyekvő munkásaink szakmai továbbképzése érdekében *tanfolyamot* szerveztünk.

Súlyos hibaforrás, hogy nem rendelkezünk megfelelő javítóműhellyel. Augusztus 1-re *korszerű műhelyt építünk* Egerben és ez már döntően javítani fogja eredményeinket. Persze az eredményes munka itt is a megfelelő dolgozók kiválasztásán múlik.

Végül meg kellett néznünk, hogy a műszaki terveink milyenek. Megállapítottuk ugyanis, hogy *eddig a gépek munkaterületének helyes megválasztására kevés figyelmet fordítottunk.* Ehhez járult még az alkatrészek beszerzésének nehézsége, az ötletszerű üzemeltetés és mutatta a nem kielégítő eredményt az 1955—56. gazdasági év pénzügyi mérlege is.

A gépesítés munkájának megjavítására is ugyanaz vonatkozik, mint a gépkocsik mozgatására. A munkafolyamatokat meg kell szervezni, ezért

1. *kialakítottuk gépesítésünk szervezeti formáját,*
2. *megfelelő szakembereket állítottunk be,*
3. *korszerű műhelyt építünk,*
4. *a munkaterületeket, munkafeltételeket gondosan megválasztjuk,*
5. *korszerű raktárt létesítünk,*
6. *műszakilag megalapozott gépesítési alapterveket dolgozunk ki.*

A további feladat most azoknak a vágásterületeknek a műszaki gépesítési alaptervbe való beállítása, amelyeken a gépek kapacitása legjobban kihasználható. Hasonló módszerekkel minden erdőgazdasági gépre meg kívánjuk vizsgálni a maximális kapacitást.

Még egy kérdést fel kell vetni. *Ma már nem elég, hogy a gépesítés kérdésével csak a gépesítési előadó foglalkozzék.* Valamennyi irányító munkakörben dolgozónak feladata, hogy ezt a problémát állandóan szemelőtt tartsuk. Ehhez pedig az szükséges, hogy korra való tekintet nélkül *a gépesítés alapfogalmait, szakmai alapismereteit mi magunk, műszaki értelmiségiek és erdészek is tanuljuk meg.*

Biró Lajos
főmérnök, Eger

Minden üzemben rendezzünk szakszervezeti sportünnepélyt!

A szakszervezeti sportünnepélyek évről-évre megismétlődő sport- és kulturális seregszemlévé válnak a mezőgazdasági dolgozók körében. Az elmúlt években megrendezett szakszervezeti sportünnepélyek arról tanúskodnak, hogy a mezőgazdasági és falusi dolgozók egyre nagyobb számban vesznek részt: 1953-ban 7 ezer, 1954-ben 17 ezer, 1955-ben 30 ezer résztvevő volt a szakszervezeti sportünnepélyeken.

Az ezévi szakszervezeti sportünnepélyek rendezésénél célul tűztük ki, hogy *750—800 mezőgazdasági üzem és 400 község 45 ezer dolgozóját foglalkoztatjuk.* A község dolgozóival megismertetjük a nagyüzemi gazdálkodás előnyeit, népszerűsítjük szakszervezetünket, növeljük tagjainak számát. A sportünnepélyek versenyeit felhasználjuk arra is, hogy rendszeres sportfoglalkoztatásban részesítjük az üzemek, üzemegységek dolgozóit, erősítjük sportköreinket, új szakosztályokat hozunk létre és emeljük az aktív sportolók számát.

Láthatjuk: ebben az évben igen nagy feladatokat tűztünk magunk elé. Sportegyesületünk — a feladatok nagyságát figyelembevéve — idejében és komolyan fogott hozzá az előkészítéshez. Létrehoztuk az országos, majd a megyei sportünnepélyt szervező bizottságokat. Megalakultak az üzemi sportünnepélyt szervező bizottságok is.

A megyei sportünnepélyt szervező bizottságok csoportosították *az üzemi sportünepélyeket,* úgy, hogy azok egy része május 1-re, a második május 20-ra, a harmadik csoport pedig június 10-re, a „Traktoros Nap"-ra essék. Megtartották minden megyében az Ü. B. elnökök és sportköri elnökök értekezletét, s ismertették a szakszervezeti sportünnepélyekkel kapcsolatos feladatokat.

Tudnunk kell, hogy az 1956. évi szakszervezeti sportünnepélyek eltérnek az eddigiektől. Ez az eltérés egyrészt a versenyműsorban mutatkozik meg, ugyanis az atletika, kerékpár és röplabda mellé felvettük a tornát is. Éppen ezért a versenyek előkészítése, a versenyzők előkészítése még alaposabb munkát igényel. A tornagyakorlatok az új MHK I. fokozat előírt szabadgyakorlatai. A másik eltérés abban mutatkozik, hogy ez évben a sportünnepélyek rendezését a kisebb egységekben kezdjük meg. Ez az eltérés még jobb, alaposabb munkát igényel az üzemi sportünnepélyt szervező bizottságoktól.

Az üzemi sportünnepélyeket megelőzi tehát *az erdészetek sportünnepélye.* Az erdészetek sportünnepélyét olymódon helyes megrendezni, hogy egy nagyobb erdészethez közeleső egy-két, esetleg több erdészet összevonásával üzemegységek közötti verseny legyen. Gondoljunk arra is, hogy az üzemegységek dolgozói, kezdő sportolók, vagy még egyáltalán nem sportoltak, ezért a versenykiírásban szereplő sportágak mellett vegyünk fel a műsorba olyan versenyszámokat, melyeket ott a dolgozók legjobban kedvelnek (teke, asztali-tenisz, labdarúgás, lovaglás stb.).

Dorogi Zsigmond

A II. évnegyedi határidős jelentések. Az *Erdészeti Értesítő* március 30-i számában határidőnaptárt közöl, amelyben felhívja a főigazgatóság felügyelete alá tartozó szervek figyelmét a második évnegyedben esedékes fontosabb határidős jelentésekre.

*

Jutalom, levelezőinknek: Az elmúlt negyedév legjobb levelezőit szerkesztőségünk könyvjutalomban részesítette. Így könyvjutalmat kapott *Biaskó* Sándor Bercel, *Brellós* Tamás Szeged, erdészeti technikum, *Deák* László Bernecebaráti, *Eördögh* Tibor Alsókövesd, *Gaál* Irma Szőreg, *Gaál* László Kaposvár, *Takács* Lajos Réde, *Varga* Pál Pápa.

ERDŐGAZDASÁG

X. évfolyam 9. szám 1956. május 10.
Ára 1.50 Ft

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
35063/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4700

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A vonóerő komplex alkalmazása a Mecsekben

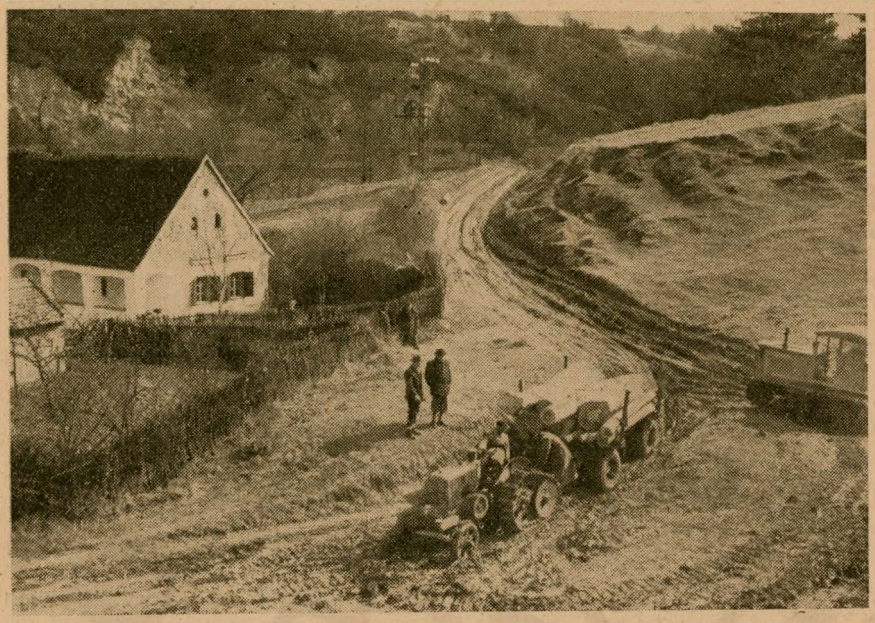

A mecseki erdőgazdaság a nyugati Mecsek erősen tagolt és épített utakkal alig föltárt területein nagy sikerrel próbálták ki a szállító gépek komplex alkalmazásának módszerét. Az egyes géptípusok a terepviszonyok és az utak minősége szerint váltják egymást. Első képünkön a lánctalpas vontatón közelített rönköket a félláncталpas veszi át.

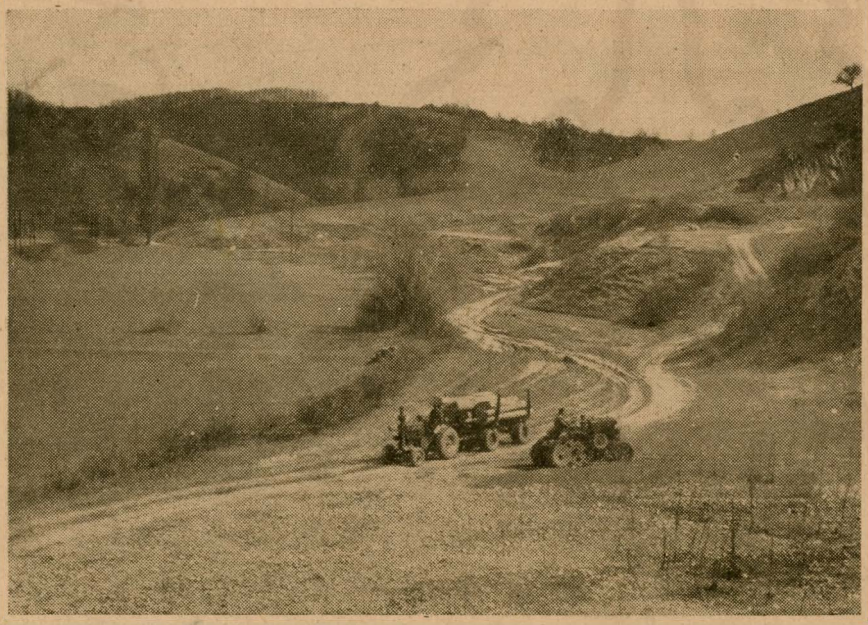

Második képünk a komplex-szállítás következő szakaszát mutatja: a rönkökkel megrakott pótkocsit a félláncталpas leadja és ballonkerekű vontató viszi tovább. A vonóerőnek ez a komplex alkalmazás egyfelől lényeges költségmegtakarítással jár — szállítások meggyorsulása, átrakások megtakarítása stb. — másfelől helyes szervezéssel az egyes gépegységek teljesítőképességének a legjobb kihasználását teszi lehetővé.

Erdészet a nagyvilágban

Vietnámba egy esztendőre két magyar erdőmérnököt küldünk ki, feladatuk lesz, hogy az erdőkitermelések, a faanyagközelítés és szállítás korszerű módszereit ott bevezetni segítsék.

A faanyagok színezésére az ukrajnai erdőgazdaságokban egyszerű és olcsó eljárásokat dolgoztak ki. Az élő fákat tavasszal a nedvkeringési idő alatt megfúrják, a fúrt lyukba meghatározott sókat juttatnak be, azután betömik. A sók felszívódása után a fában különböző színű erezetek képződnek, amelyek kivágás után is fényállóak és tartósak maradnak.

*

A Központi Erdészeti Minisztérium fennállása (1950) óta Kínában két erdészeti kutató intézet, hat kísérleti állomás létesült és több mint ezer csemetekertet alakítottak. Az egyetemeken három erdészeti akadémiát és tizenegy erdészeti szakot állítottak fel, s összesen háromezer hallgató tanul. Ezenfelül tizenkétezerre tehető azoknak az ifjaknak a száma, akiket szakiskolákban képeznek ki erdésznek.

*

Las Vegasban végrehajtott atomfizikai kísérleteknél megfigyelték, hogy a lombfából készült furnírlemezek még az acélnál is ellenállóbbak. A keményfa furnírral bevont bútordarabok, amelyek a robbantásoktól mindössze másfél kilométernyire voltak elhelyezve, csak kisebb felületi rongálódást szenvedtek, mialatt a berendezés többi része teljesen tönkrement. Másik érdekes tulajdonsága a lombfából készült furnírlemeznek, hogy a rádióaktivitást nem tartja vissza és csaknem azonnal tovább használható a felület letörlése vagy lemosása után. A furnírlemez nagy ellenállóképessége a keresztrétegeződésnek tudható be.

*

Keletpakisztánban az ültetvényeken ledöntött hatalmas teakfa (Tectona grandis) rönköket elefántok közelítik ormányukkal a Kamaphuli folyó partjára; innen tutajjá ácsolva szállítják tovább a faanyagot.

*

Az izraeli kormány 1948 óta 16,188 hektár területet fásított be. A hét állami csemetekert közül az ilanothi évente tíz millió magot gyűjt össze és három millió csemetét nevel és csereösszeköttetést tart fenn több távoli ország csemetekertjeivel és arborétumaival. A legelterjedtebb fafajták Izraelben a fenyő és eukaliptuszfélék, ezenfelül a narancsligetek köré nyárfákat ültetnek szélfogónak, a futóhomokot pedig akácfákkal kötik meg.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

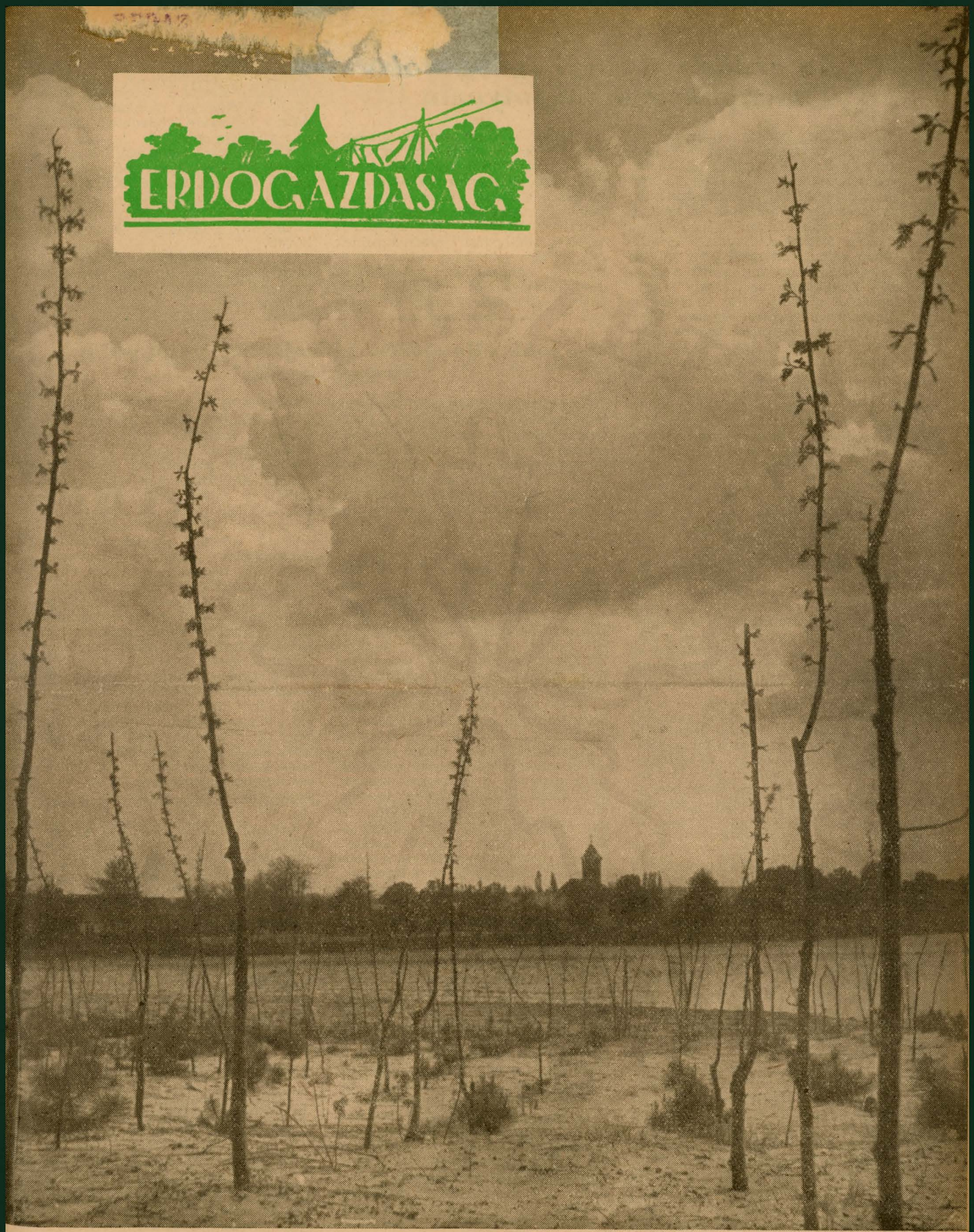

Akác, fenyő és nyár elegyítésű erdősítésekkel kötik meg a homokot Tápiószecsőn

X. ÉVFOLYAM 10. SZÁM ÁRA: 1.50 FORINT 1956. MÁJUS 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdőgazdasági igazgatók továbbképző tanfolyama

Az erdőgazdaságok igazgatói részére az Országos Erdészeti Főigazgatóság az erdőmérnöki főiskolával közösen *kéthetes továbbképző tanfolyamot* rendezett. A tanfolyam megnyitó előadását május 14-én tartotta meg *Tömpe* István főigazgató a soproni főiskolán. Bevezető előadásában rámutatott arra, hogy milyen nagy jelentősége van ennek a szakmai továbbképzésnek, amely a gyakorlat és a tudományos kutatás legújabb eredményeit foglalja össze. Részletesen *elemezte erdőgazdaságunk helyzetét és szerepét a népgazdaságban.* Ismertette az erdőgazdaság eddigi munkájának — az első ötéves terv alatt végzett — eredményeit, jövő céljait. Foglalkozott *a fa világgazdasági helyzetével,* az erdőgazdálkodás és fagazdálkodás fejlődésének alapkérdéseivel.

Az előadások során *Bobok* László főosztályvezető a távlati és éves tervezés szerepét, elveit, módszereit, jelentőségét tárgyalta, valamint, hogy a dolgozókat miképpen kell bevonni a tervezésbe. *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes két előadást tartott a tanfolyam második napján. Az egyik előadásban a fejlesztési határozat végrehajtásának eddigi eredményeit és a soronlevő feladatokat foglalta össze. A második előadásban az új erdőápolási utasítás főbb elveivel, végrehajtási módszereivel foglalkozott.

A tanfolyam további anyaga a következő: dr. *Magyar* János egyetemi tanár, a bővített újratermelés megtervezése, az üzemterv mint gazdálkodásunk alapja és az új erdőrendezési utasítás ismertetése, *Bakkay* László főmérnök, magtermelési és csemetetermelési utasítás ismertetése, *Danszky* István osztályvezető: az első ötéves terv erdősítésének eredményessége, üzemi erdősítési irányelvek a második ötéves tervben, az új erdőtelepítési utasítás ismertetése. *Fekete* Gyula főmérnök: az erdőnkívüli fásítások iránya, bérfásítások, az új fásítási utasítás, a régi alföldfásítás hasznosítható elvei és módszerei.

Roller Kálmán az erdőmérnöki főiskola igazgatója a főiskola tantervét ismerteti. *Lády* Géza, az ERTI igazgatója az Erdészeti Tudományos Intézetnek a gyakorlatba bevezethető kutatási eredményeiről ad tájékoztatást. A további előadások: *Lámfalusy* Sándor egyetemi tanár: a fakitermelés műszaki fejlesztésének, az iparifa kihozatal fokozása lehetőségeinek, az egy hosszban való közelítés módszerének és az új fahasználati utasításnak ismertetése, *Kaiser* Tibor főosztályvezető helyettes: a vállalati önálló elszámolás kérdése, mérlegelemzés, pénzgazdálkodás. *Szende* László csoportvezető főrevizor: a termelői faár szerepe és kihatása a termelésre. *Kádár* László csoportvezető főrevizor: az ellenőrzés szerepe és módszere az erdőgazdaságban. *Tóth* Ödön osztályvezető: a kádermunka fejlesztésének kérdései, a fiatal, új szakemberekkel való helyes foglalkozás. *Fila* József főosztályvezető az erdőgazdaságok gazdálkodási eredményeinek megjavítási lehetőségeivel és módszereivel foglalkozik, valamint az erdőgazdaságok és erdészetek önállóságának, hatáskörének kiterjesztési lehetőségeikről és az ellenőrzés helyes módszereinek alkalmazásáról tart előadást. *Szederjei* Ákos ERTI tudományos munkatárs a vadászat fejlesztési feladatok kérdéseit világítja meg.

A tanfolyam tanulságait és a záróelőadást *Keresztesi* Béla főigazgató helyettes, *Roller* Kálmán főiskolai igazgató és *Fila* József főosztályvezető tartja. A tanfolyam valamennyi előadását konzultáció követi.

Az erdőgazdaságok főmérnökei részére általában ugyanezzel a tananyaggal rendeznek tanfolyamot a nyár végén.

Jobb ellenőrzés, előrajzolás, gondosabb anyagkihozatal

Az Északmagyarországi Fűrészek ládi üzemében a napokban a fűrészüzem vezetői megtárgyalták, hogy milyen tennivalók származnak az új termelő árak bevezetése után különös tekintettel népgazdaságunk második ötéves tervének irányelveire. *Wildmann* János, a vállalat igazgatója tanácskozásuk eredményeit a következőkben foglalta össze:

— Mi még nem érezzük az új termelői árak következményeit, legalább is a forintok tekintetében nem. A könyvelésnél ugyan többletmunka mutatkozik, azonban az új rendszer arra késztetett bennünket, hogy megvizsgáljuk, vajon mindent megtettünk-e a kihasználási százalék emelésére.

— Először is azt állapítottuk meg, hogy *nagyobb gonddal kell átvenni, ellenőrizni a hozzánk érkező rönkmennyiségeket.* Volt olyan erdőgazdaság, amelyik többet szállított, mint amennyi a papíron szerepel. Volt olyan erdőgazdaság is, amelyik pontosan ellenkezőjét csinálta. Ez úgy adódhatott, hogy az erdőgazdaság rakodói csak féloldalt mérték meg a rönköket a szállítmány elindításakor. Mindebből az következik, hogy fokoznunk kell az ellenőrzést a rönkszállítmány átvételekor.

— Persze *az volna a jó, ha az erdőgazdaságok nemcsak szép időben szállítanának rönköket, hanem a szállítás folyamatosan történne.* Így a befogadóképesség, a fűrészüzemek kapacitás kérdése nem okozna nagy gondot mint most. A másik dolog pedig szintén összefügg a népgazdaság érdekeinek megvédésével: előrajzolókat állítottunk be és a belső anyagmozgatást megjavítottuk úgy, hogy a rönk minél előbb ingára és körfűrészre kerüljön.

— Az erdőgazdaságokba bevezetett árrendezés arra is késztetett bennünket, hogy *jobban ügyeljünk a hulladékanyagokra* és amit lehet melléküzemeinkben dolgozzunk fel. Ezért hoztuk létre *az új lécgyártó részlegünket,* és sikerült is a jobb munka révén a lombos fánál 1956. első negyedében 71,3 százalékos kihasználást elérnünk. 1955-ben a kihasználási százalékunk 67,63 volt.

— *Kasuba* László ládi körfűrészes, *Pillany* Ferenc felnémeti körfűrészes mindent megtett, hogy csökkenjen a hulladék és minél több anyagot dolgozzunk fel a melléküzemeinkben. Az én véleményem szerint az eddigi eredmények előrehaladást jelentenek, de végső fokon *az új termelői árak kihatása a feldolgozó iparnál jelentkezik majd mégpedig* úgy, hogy a jövőben meggondolják magukat, hogy egy 4 méteres deszkát csak azért vágjanak fel kétszer két méteresre, mert éppenséggel két méteres deszkára van szükségük. Végső fokon tehát nagyobb becsülete lesz a fának, a faárunak.

— Mindez természetesen nem meríti ki elgondolásainkat a második ötéves terv széles perspektíváival kapcsolatban. Elhatároztuk, hogy ezt a kérdést továbbra is napirenden tartjuk és reméljük, hogy *jelentős segítséget kapunk a dolgozók kezdeményezéseiből.*

A BOLDOGKŐVÁRALJAI ERDÉSZET dolgozói elhatározták, hogy idén jelentős segítséget adnak a környék új szőlőtelepítéseihez. A közelmúltban közel húszezer szőlőkarót adtak át a termelőknek.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám.
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
35243/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső).
Példányszám: 4650

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdőgazdaság és a faipar fejlesztése

Második ötéves tervünk irányelveinek megvitatása az erdőgazdaság és faipar területén egybeesik a Minisztertanácsnak az erdőgazdasági termelés továbbfejlesztéséről, illetve a faipar fejlesztéséről szóló 1954. évi határozatainak felülvizsgálatával. A két fejlesztési határozat a két ötéves terv közötti átmeneti évre és a második ötéves terv idejére szabta meg az erdőgazdaság és a faipar feladatait és így az elmúlt két esztendő elvégzett munkájának elemzése, a fennálló hiányosságok bírálata és a hátralevő feladatok meghatározása jelenti területünkön a második ötéves terv elérendő céljainak és a végrehajtás módszereinek kitűzését. A két fejlesztési terv alapján végzett munkáról készült jelentéseket az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma megtárgyalta és kidolgozta azokat a célkitűzéseket, amelyeknek megvalósításával biztosítjuk az erdőgazdálkodás és a faipar további eredményes munkáját, hogy népgazdasági kötelezettségeiknek megfeleljenek.

A továbbiakban ismertetjük az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiumának megállapításait a két fejlesztési tervvel és a második ötéves terv irányelveinek megvalósításával kapcsolatban.

Összefoglalóan meg kell állapítani, hogy az erdőgazdaságfejlesztési határozat óta eltelt két esztendőt elsősorban a határozat végrehajtásának előkészítésére használtuk fel. Azonban számos munkaterületen már az első években olyan kezdeti eredményeket értek el az erdőgazdaságok, amelyek biztosítják a fejlesztési terv sikeres végrehajtását. Javult a mennyiségi teljesítés mellett az erdőgazdasági munkák minősége. Javulás következett be a gazdaságosság terén is: 1955-ben az erdőgazdálkodás lényegében veszteségmentes volt s az új termelői faárak bevezetése megnyitotta az utat a nyereséges gazdálkodás felé.

AZ ERDŐGAZDASÁGOK MUNKÁJA

A Minisztertanács erdőgazdaságfejlesztési határozata — 1040/1954. M. T. számú határozat — az erdőgazdasági dolgozók feladatává tette az erdőtelepítések és fásítások további fokozását, a csemetetermelés helyes megszervezését, az erdőápolás továbbfokozását s minőségének megjavítását, az erdők jobb feltárását, a fakitermelés és erdőfelújítás helyes szabályozását, az erdei melléktermékek fokozottabb felhasználását, az erdőgazdasági munkák gépesítésének meggyorsítását, az erdőgazdaság szakirányításának, az erdészeti oktatásnak, a tudományos munkának, valamint a szakmai propagandának megjavítását és mindezek alapján végeredményben nagyobb mennyiségű, jobb minőségű és olcsóbb fa, valamint egyéb erdei termék termelését a népgazdaság és a lakosság számára.

Erdőtelepítések és fásítások

A második ötéves terv időszakában — 1956—60 — *új erdőtelepítés és fásítás a tervek szerint 155,300 hektár lesz, egy év alatt átlagosan 31,100 hektár.* Ezen belül az új erdőtelepítések összesen 31,500 hektárt képviselnek, tehát kevesebbet, mint amennyi az első ötéves terv 51,000 hektáros új erdőtelepítése volt. Ez megfelel az erdőgazdaságfejlesztési határozatnak, hogy az ország fatermelésre szolgáló területének növelését elsősorban *nem* az üzemi erdőterületek növelésével, *nem* az erdőgazdaságnak a mezőgazdaság rovására történő terjeszkedésével, *hanem fásítások létesítésével kell biztosítani.* Ennek megfelelően *az új fásítások összes előirányzott területe a második ötéves terv időszakában 123,800 hektár, az első ötéves terv 52,500 hektáros új fásításával szemben.*

Az elmúlt évben megtörtént az erdőgazdaságok első ötéves tervben végzett erdősítésének eredményességi vizsgálata. A felmérés adatai szerint *egy hektár sikeres erdősítésére 2,4 hektár erdősítési munkát kellett fordítani.* Az eredményességi vizsgálatok során ismeretessé váltak azok az okok is, amelyek miatt ennyire csökkent az erdősítési munka eredményessége. Ezért *a második ötéves terv időszakának fontos célkitűzése, hogy ezeket az okokat részben megszüntessük, részben hatásukat kisebb mértékre csökkentsük úgy, hogy országos átlagban egy hektár sikeres erdősítést 1,6 hektárnak megfelelő erdősítési munka eredményezzen, s a pótlás 60 százalékot ne haladjon meg.* Ennek a célkitűzésnek mielőbbi megvalósítása érdekében alakították ki a legfontosabb nagyterületű erdőtelepítések és fásítások külön szervezetét. Az így *kiemelt feladatok közé tartozik a kiskúnhalasi homokterületek, a hansági tőzegterületek erdősítése, Budapest környékének, a keleti főcsatorna mentének, a Tokaj hegyvidékének, a Rakaca patak völgyének, végül az állami gazdaságok és termelőszövetkezetek majorjai környékének a fásítása.* A közelmúltban megtörtént *Budapest, Eger és Sopron székhellyel egy-egy erdővédelmi állomás felállítása* elsősorban az erdőtelepítéseket és fásításokat pusztító károsítók leküzdésének közvetlen irányítására.

Csemetetermelés

A második ötéves terv csemetetermelési munkájának irányát az a távlati terv határozza meg, amely megszabja hazánk erdőállományának összetételét, a második ötéves terv végére és távolabbi időpontra is. Ezeknek a célkitűzéseknek értelmében valamelyest növelni akarjuk legértékesebb őshonos fáink, a nemestölgyek és a bükk arányát. Nagyjából változatlanul meghagyjuk az akácot, számottevő mértékben visszaszorítjuk a csert és főállományban a gyertyánt; ugyanakkor csaknem megkettőzzük a nyárak és a fenyők arányát. Ugyancsak megtörtént a fásítások kívánatos fafajmegoszlásának megállapítása is: ez csemetével történő fásításokban 50 százalék akác, 20 százalék nyár, 15 százalék egyéb lombos, 15 százalék fenyő-csemetét igényel, suhanggal történő fásításokban pedig 40 százalék akác, 35 százalék nyár és 25 százalék egyéb lombos fafaj alkalmazása az országos irányszám.

Ehhez igazodik az erdőgazdaságok csemetetermelési kötelezettsége. A csemetetermelés mennyiségi tervteljesítésén kívül fontos eredmény, hogy *a fejlesztési határozat előírását időelőtt teljesítve 1956. végére* — egy kivételével — *már valamennyi erdőgazdaság önellátó lesz csemetében,* sőt ezen túlmenően *már azon dolgoznak, hogy megteremtsék az erdészetek csemeteönellátását is.*

A csemetetermelés minőségének megjavítása érdekében az elmúlt évben került sor *a csemetetermelési utasítás* kiadására, az utasítást tankönyvül rendszeresítették *s minden erdész számára kötelező, hogy továbbképzés keretében sajátítsa el az utasításban foglaltakat.*

Az önköltségcsökkentés érdekében fokozatosan előrehalad *a csemetekerti munkák gépesítése.* Eddig csupán a kiemelés gépesítése terén értünk el eredményeket: *országosan már a csemeték 70 százalékát emelik ki géppel és a hajdúsági, valamint a Szolnok megyei erdőgazdaság a csemetekiemelést százszázalékban géppel végzi.* A továbbiakban *a csemetekerti vetés és ápolás gépesítését kell növelni.*

A maggazdálkodással kapcsolatban megállapítja a kollégium, hogy ezen a téren komoly lépések történtek. *A legtöbb erdőgazdaság egy-két fafajtól eltekintve a maggazdálkodás terén is önellátó.* A magbegyűjtés terén azonban *még nem fordítottak elég gondot a származás kérdésére, a kijelölt magtermőállományok termését még sok helyen nem gyűjtik be, vagy nem megfelelő módon történik a gyűjtés.* Nem rendezkedtek még be minden erdőgazdaságban az egyszerű, házi magvizsgálatra, de ugyanakkor az ERTI magvizsgáló laboratóriumának vizsgálatait sem vették kellő mértékben igénybe.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Ki kell még emelni, hogy az erdőgazdaságfejlesztési határozatnak *a különleges rendeltetésű akácosok telepítésére vonatkozó rendelkezésének még nem tettünk eleget.*

Erdőápolás

A fejlesztési határozatnak megfelelően *az elmaradt tisztításokat, gyérítéseket* az erdőgazdaságok — a zemplénhegységi, a mecseki, a balatonfelvidéki és a keszthelyi erdőgazdaság kivételével — *1957. végéig elvégzik* s a felsorolt négy erdőgazdaságnál legfeljebb egy évvel tolódhat el a munka befejezésének határideje. Mind a tisztításnál, mind a gyérítésnél elrendelte az Országos Erdészeti Főigazgatóság *mintaterületek és ellenőrző területek kijelölését.* Ennek a rendelkezésnek mintegy az erdőgazdaságok fele már teljes mértékben, fele pedig részben eleget tett és csak egy erdőgazdaság van, ahol csak a legutóbbi időben láttak hozzá a megvalósításhoz.

Az elért eredmények mellett azonban az erdőápolás terén több hiányosság állapítható meg. Több erdőgazdaság *elmulasztja a gyérítés során kivágásra szánt fák megjelölését.* Gyakori a hibás elvek szerinti kijelölés, más esetben pedig a szakszerű kijelölés is használhatatlanná válik, mert a jelzés a munka végrehajtásának időpontjáig megsemmisül. Nem fordítanak kellő gondot *az állományvédő erdőszegélyek kialakítására.* Ma még *csak kivételképpen alkalmazzák a véghasználatig fenntartandó törzsek nyesését a nyár- és fenyőállományokban.* Mindezeknek a hiányosságoknak a kiküszöbölése érdekében *korszerű erdőápolási utasítás* életbeléptetése szükséges.

Az erdők feltárása

A fejlesztés időszakában már megépített és a továbbiakban megépíteni tervezett utak az egyéb szükséges feltárási feladatok megoldásával együttesen biztosítják a fejlesztési határozat előírásának megvalósítását, hogy *1959-ig a közel 7 millió köbméter túltartott, vágásérett és vágásérettséghez közelálló olyan faállomány feltárását tegye lehetővé, amelyben eddig utak hiányában nem lehetett fakitermelést folytatni.* A feltárt 7 millió köbméter faállomány *egyharmad részének kitermelésére már a második ötéves terv idején sor kerül.*

Hiányosság viszont, hogy az elmúlt két évben *még nem történt kielégítő intézkedés a meglévő utak karbantartásával és helyes használatával kapcsolatban.* A második ötéves tervben ezt a hiányosságot minél sürgősebben pótolni kell.

Magasépítések terén a második ötéves tervben előirányzott összegből jelentős mértékben lehet kielégíteni az erdészetek lakásigényeit, főleg *kerületvezetői lakások építésével.* Meg kell oldani a munkások elhelyezését és étkeztetését, *munkásszállások építésével,* hordozható barakok, lakókocsik és tábori konyhák beszerzésével. A fogatgazdaságok elhelyezését elsősorban *hordozható istállók* beszerzésével kell megjavítani.

Fakitermelés és erdőfelújítás

A fejlesztési határozat előírja az erdőgazdasági üzemtervek elkészítését, a fakitermelési munka javítását, a felújító vágások széleskörű alkalmazását és a tarvágások korlátozását. A tervszerű erdőgazdálkodáshoz nélkülözhetetlen *üzemtervek elkészítése* — minthogy az Állami Erdőrendezési Intézet egy évvel később kapta meg a szükséges létszámot — a megállapított határidőre csupán az előírt üzemtervek 89 százalékát tudta elvégezni. A hátralévő 11 százalék üzemtervezése egy évvel késik. Az erdőrendezési munka egységes végzésének biztosítására 1955-ben *korszerű, új erdőrendezési utasítás* jelent meg.

A fakitermelés terén *az iparifakihozatal százalékának emelése* az elsőrendű feladat. A hároméves tervben az iparifakihozatal 27,9 százalék volt, ez az első ötéves terv során 36,3 százalékra emelkedett, a második ötéves terv alatt pedig 38 százalékra kívánjuk emelni.

A felújító vágások körének kiterjesztése és a tarvágások korlátozása tekintetében jelentős előrehaladás történt és vannak kezdeti eredmények a sarjjal történő természetes felújítás visszaszorítása terén is. A második ötéves terv idején az évi vágásterület 21 százalékát természetes úton magról, 12 százalékát alátelepítéssel, 5 százalékát természetes úton sarjról újítják fel.

Hiányosság, hogy *a természetes felújítások során az erdőgazdaságok még nem fordítanak kellő figyelmet a térbeli rend kialakítására,* közelítő pászták kijelölésére és ennek következtében a fakitermelés során a megtelepült újulatban jelentős károk keletkeznek. A felújító vágások alkalmazása terén még nem szánnak elég figyelmet azok növedékfokozó hatásának kiaknázására. Fontos feladat még, hogy a fakitermelésnél *az iparifakihozatal növelésében a dolgozók anyagi érdekeltségét megteremtsük.*

Gépesítés

Az erdőfejlesztési határozat megjelenése óta komoly előrehaladás történt a fakitermelés gépesítésének fokozása érdekében. A döntés és darabolás gépesítési foka 1952-ben 0,6 százalék volt. 1955-ben ez már elérte a 9,6 százalékot, *a második ötéves terv végén a gépesítési fok tervezett aránya 53 százaléknak felel meg.* Közelítésben az 1952-es 5,6 százalékos gépesítési fok, 1955. végéig 9 százalékra emelkedett, *1960-ig viszont a fejlesztési határozat előírásainak megfelelően ezt ugyancsak 53 százalékra kell fokozni.* A gépesítés fokának emelése lényegesen kihat az erdőgazdaságok pénzügyi eredményeire, mert a döntés és darabolás munkájának géppel végzése lehetővé teszi a kitermelésre kerülő bruttó fatömegből a nettó fatömegnek és ezen belül az iparifakihozatalnak növelését, másfelől a fogatállomány és annak ellátását szolgáló üzemi mezőgazdaság számottevő csökkenését. Ez utóbbi különösen azért fontos, mert 1955-ben például az erdőgazdaság kezelésében levő mezőgazdaság vesztesége lényegesen nagyobb volt, mint az erdőgazdaság egész vesztesége.

Az erdőtelepítési munkák gépesítését elsősorban a talajelőkészítés és az erdősítések ápolása terén tovább kell fokozni. A közeli években megfelelő *vágástörő és mélyszántó ekék* alkalmazásával meg kell oldani a rontott erdők gyökerekkel benőtt vágásterületének talajelőkészítését is. Ugyancsak rá kell térni *a kopárfásítási és a tisztítási munkák részleges gépesítésére.*

Erdei mellékhasználatok

A nyersgyanta termelésben az 1954. évi törzsenkénti 1,4 kg-os gyantahozamot 1955-ben 1,8 kg-ra sikerült felemelni. Jelentős előrelépés, hogy *a korszerű új gyantafeldolgozó üzem építkezése ez év III. negyedében megindul.* Az erdei boksaszenítés helyett fokozatosan *áttérünk a vasretortákban történő szenítésre.* A zemplénhegységi erdőgazdaság területén a tolmácsi falepárló mintájára *második falepárló építését tervezzük.*

A cserzőanyagtermelés fokozása érdekében 1960-ig összesen *1000 hektár cserszömörce telepítést kell elvégezni,* illetve ahol erre lehetőség van, a természetes cserszömörce települést fel kell szabadítani a faállomány alól.

Az erdei gomba, gyümölcs és egyéb erdei termék begyűjtésének fokozása érdekében ez év elején megalakult az Erdei Termékeket Feldolgozó és Értékesítő Vállalat; ennek a jelenlegi húsz millió forint körüli termelési értékét a begyűjtési lehetőségek minél teljesebb kihasználása segítségével 1960-ig a többszörösére kell emelni.

Szakirányítás, oktatás, tudományos munka

Behatóan foglalkozott a fejlesztési határozat problémáinak vizsgálatai során a kollégium *az erdőgazdasági szakirányítás, az oktatás, a tudományos munka és a szakmai propaganda megjavításának* kérdéseivel. Ki kell emelni az itt megvitatott kérdések közül *az állandó erdőgazdasági* szakmunkások ügyét. A kollégium megállapította, hogy az állandó szakmunkások gárdáját elsősorban a különböző tanfolyamokon kiképzett munkásokból kell kialakítani, mindenekelőtt ezek számára kell biztosítani kertet, illetményföldet, kedvezményes tüzifát és kiképzésük sokoldalúvá tétele révén kell biztosítani, hogy egész éven át munkához jussanak az erdőgazdaságban.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A FAIPAR FEJLESZTÉSÉNEK EREDMÉNYEI ÉS CÉLKITŰZÉSEI

A faanyagellátás problémája népgazdaságunk legnehezebb kérdései közé tartozik, minthogy hazai forrásaink korlátozottak és bővítésükre csak meghatározott keretek között vannak lehetőségeink. Növeli a faanyagellátás problémájának jelentőségét az a körülmény, hogy *szükségletünknek csaknem felét import útján kell fedezni.* A faanyag az ország külkereskedelmi forgalmában az egyik legsúlyosabb import-tétel. A beszerzést nemcsak népgazdaságunk teherbíróképessége korlátozza, hanem *az általános európai fahiány* is.

Az ország lombosfűrészáru szükségletét fűrész- és lemeziparunk túlnyomórészt kielégíti, csak egyes különleges minőségekben szorulunk behozatalra, *a fenyőfaanyagokban* éppen megfordítva, *a szükségletnek több mint kilencven százalékát csak import útján tudjuk biztosítani.*

Ennek a helyzetnek a felszámolása érdekében hozta meg a Minisztertanács a 3009/1955. számú, a faipar fejlesztéséről szóló határozatát. Ez a második ötéves terv időszakára feladatul tűzte ki a meglévő üzemek korszerűsítését, új üzemek létesítését, a fának más anyagokkal való helyettesítését és általános népgazdasági feladattá tette a faanyaggal való takarékosság széleskörű kiépítését. A határozat megjelenése óta eltelt idő alatt a fűrész- és lemezipar általában ennek alapján végezte munkáját. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma most megvizsgálta az eddig végzett munkát, megállapította, hogy a végrehajtás milyen eredményeket ért el, milyen feladatok vannak még hátra, hol vannak még mulasztások. A kollégium megállapításainak legfontosabb részeit a következőkben foglaljuk össze.

Üzemeink korszerűsítése, új üzemek létesítése

A faipar fejlesztéséről szóló határozat előírta a meglévő fűrész- és lemezipari üzemek *korszerűsítését* s ezzel párhuzamosan *a hazai forgácslap- és farostlemezipar megteremtését.* A második ötéves terv időszakában felépül *a Mohácsi Farostlemezgyár,* meg kell valósítani a *Hárosi Falemezművek rekonstrukcióját, a szombathelyi és a szolnoki faipari kombinátot.* Ezek közül az első háromnak az építkezései már megkezdődtek. Valamennyi többi üzemnél is végre kell hajtani a megfelelő korszerűsítéseket, bővítéseket, *hogy az elavult technológiát fel lehessen számolni,* új üzemrészeket kell felállítani a hulladék feldolgozására. Mindezek népgazdaságunk faanyagbázisát bővítik.

A korszerűsítések közül jelentősebb *a Nyugatmagyarországi Fűrészek franciavágási üzemének bővítése,* valamint *a Szegedi Falemezgyár és fűrészüzem összevonása.* Ez a két beruházás csak a második ötéves terv következő időszakában kezdődik. A franciavágási üzem bővítése az üzem teljesítőképességét mintegy kétszeresére emeli. A Szegedi Falamezgyár és fűrészüzem összevonása elsősorban a gazdaságos rönkkezelés érdekében történik, az összevonás — vagyis a fűrésztelepnek a lemezgyár területére való helyezése — köbméterenként mintegy húsz forintos önköltségcsökkentést fog jelenteni.

A nagyobb beruházásokon kívül a többi üzem korszerűsítését is el kell végezni a második ötéves tervben, ezeknek sorrendjét az dönti el, hogy melyik üzemben milyen várható eredményjavulás biztosítja leghamarabb a beruházás megtérülését. *A tervezett beruházások átlagosan mintegy 8 év alatt térülnek meg.*

Faanyagtakarékossági intézkedések

A fejlesztési határozat előírta, hogy minden vonalon a leggazdaságosabb fafelhasználásra kell törekedni. Elsősorban *csökkenteni kell a fának tüzelési célokra való felhasználását.* Ugyancsak előírta, hogy már az 1955-ös évben meg kell teremteni *a hámozott belsővel készülő bútorlap gyártásának feltételeit.* Az így készülő bútorlapnak a minősége a lécbetétes bútorlappal egyenértékű legyen. Ennek a célkitűzésnek érvényt is szereztünk, 1955-ben megalapoztuk a hámozott belsős bútorlapgyártás előfeltételeit, és a tervek szerint *1956 végéig már a bútorlapok csaknem 47 százaléka készül az új technológiával.*

Ugyancsak előírta a fejlesztési határozat, hogy össze kell állítani a színesfémekhez hasonlóan *a faanyagfelhasználásra vonatkozó tilalmi listát.* Ezenkívül ki kell dolgozni *a minőségi listát is, hogy egyes gyártmányokhoz milyen minőségi fát szabad felhasználni.* Felül kell vizsgáltatni a faanyagokból készült gyártmányok méreteit és szükségszerűen *át kell dolgozni* — a felesleges túlméretek csökkentésével — *a fűrészáru szabványokat.* Ebben az irányban az előkészületeken túl még jelentős lépések nem történtek.

A tüzifamennyiség csökkentése és a hulladék jobb kihasználása tekintetében viszont máris komoly előrehaladást értünk el. Az 1956-os évi felhasználási tervben *a tüzifát már 8 ezer vagonnal csökkenteni lehetett* és ezen a téren még további nagy lehetőségek vannak. A további csökkentésnek előfeltétele, hogy kellő mennyiségű egyéb tüzelőről és ezekhez szükséges berendezésekről gondoskodjunk.

A hulladék jobb kihasználásával az OEF faipari vállalatai már az elmúlt évben 30 ezer négyzetméter 18 milliméteres parketta gyártásához szükséges parkettalécet állítottak elő. Ezt 1956-ban — 18 és 20 milliméteres minőségben — 90 ezer négyzetméterig fokozzák. A közelmúltban indult meg a gyufásdoboz belsejének nyárfa helyett bükkfával való helyettesítése, valamint a lemezgyárakban keletkező furnérhulladéknak erre a célra való felhasználása. Ezúton *évi 2000 köbméter rönk megtakarítása várható.* Ugyancsak hulladékból nagymennyiségű gyümölcsládát, ládasarkokat, kévekötő lécet stb. gyártott az elmúlt évben a fűrész- és lemezipar. A hulladékanyagok fokozottabb felhasználásával a második ötéves terv folyamán *a ládaipar a második ötéves terv végére már 50 százalékban fenyőt helyettesítő anyagokból* — farost, forgácslemez stb. — *állítja elő a ládákat.*

A fűrészelési technológia korszerűsítésével két év alatt a fűrészáru kihozatal 63,4 százalékról 66,1 százalékra emelkedett, ez 8730 köbméter rönkfa megtakarítást eredményezett. A technológia továbbfejlesztésével, az üzemek korszerűsítésével *ennek 1960-ig 70 százalékra kell emelkednie s ez a hulladékanyagokból termelhető árukkal együtt mintegy 16 ezer köbméter anyagmegtakarítást jelent.*

Lényegesen javult az erdőgazdaságok és a fűrész- és lemezipari vállalatok együttműködése. *Nem oldottuk még meg a cser időben való feldolgozását* és emiatt a cser anyagkészletek egy része részleges minőségi romlást szenvedett. *Nem tartottunk lépést a termelés szükségleteivel a gőzölési kapacitás bővítése terén sem; hasonló a helyzet a fülledékeny anyag vízelárasztásos tárolása tekintetében is.*

A második ötéves terv folyamán a fejlesztési határozat előírásainak is megfelelően a fűrésziparnál olyan

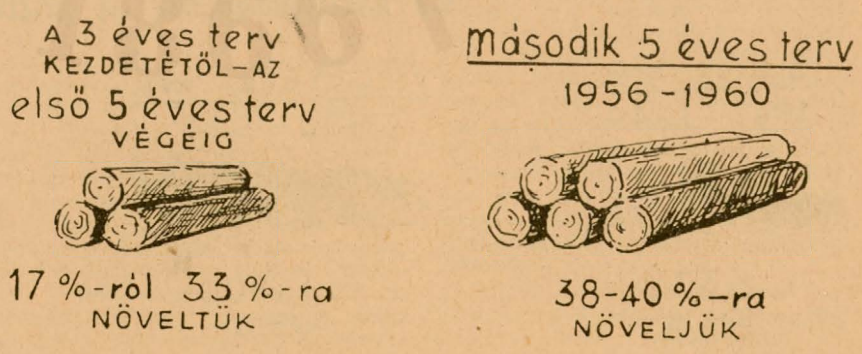

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

műszaki intézkedések szükségesek, amelyek alkalmasak egyrészt a kihozatal- és minőségjavítás további fokozására, másrészt a teljesítmény növelésére. Ezek közül *az új vágástechnológia bevezetését, vékony fűrészpengék alkalmazását, az előrajzolás széleskörű megvalósítását és a hulladékanyagokból készíthető termékek feldolgozásának tervszerűbbé tételét kell megoldani.* A teljesítmény-fokozás terén szükséges *a TMK intézményesítése és az egyes gépek szerszámsebességének megfelelő beállítása.* Ezen a téren eddig még csak a kezdeti lépések történtek meg.

Jobb pénzügyi és tervezési rendszer, szakmai továbbképzés, faanyagvédelmi propaganda

A határozat a fűrész- és lemezüzemekben olyan pénzügyi és tervezési rendszer bevezetését rendelte el, amely arra ösztönözze a vállalatokat, hogy a beérkezett rönkből a legnagyobb értékű termelvényeket állítsák elő, a hulladékot maximális mértékben használják fel. A tervezés egyszerűsítése terén az elmúlt évben voltak már jelentős eredmények. Hiba azonban, hogy *nem fordítottunk kellő gondot aaz egyes vállalatoknál az anyagkihozatal terén megfelelő műszaki normák alkalmazására és elhanyagoltuk a műszaki fejlesztési tervek követelményeit.* Ez azzal jár, hogy az üzemek elsősorban új beruházásokból kívánták munkájukat megjavítani és nem érvényesült a belső erőforrások feltárásával a munka jobb megszervezése és megjavítása. Kevesebb gondot fordítottak eddig a termelékenység emelésére és az önköltség csökkentésére. Biztosítani kell, hogy a rönkanyag mindenkor a népgazdasági szükségletekhez mérten álljon az ipar rendelkezésére s ehhez törzskészletek kialakítása szükséges. A törzskészletek kialakítását megkezdték, de még további lépésekre van szükség.

A szakmai továbbképzés tekintetében *az igazgatók* részére átmeneti megoldásként meghatározott időközökben és napokon a legfontosabb pénzügyi, technológiai, szervezési, tervezési stb. témakörökben tanfolyamot szerveztünk. A jövőben újabb kéthetes, esetleg egyhónapos tanfolyamokra van szükség. 1955-ben egyhónapos időtartammal lebonyolódott *a faipari mérnökök* továbbképző tanfolyama. Ez évben megindult *a faipari művezetők* továbbképzése. *Az iparitanuló* képzés is az 1956-os évben veszi kezdetét. Megegyezés jött létre a földművelésügyi minisztériummal és az erdőmérnöki főiskolával a faipari felső oktatás ügyében. Ennek alapján a következő oktatási évben *az erdőmérnöki főiskolán megkezdi munkáját a faipari mérnöki fakultás.* A Faipari Kutató Intézetnek megfelelő képzettségű kutatókkal, illetve tervezőkkel való megerősítése még nem történt meg.

A munkaerő- és szakemberbiztosítás terén még nehézségek vannak; *a leghelyesebb bérezési rendszer kialakítására külön bérezési bizottság alakult.* A további anyagmegtakarítás és javuló munka érdekében *elsősorban a gépmunkásokat, a hossztoló és osztályozó munkásokat kell prémiumban részesíteni.* A fűrész- és lemezipari munkások munka- és védőruha rendszere elavult, több új munkagép kezelőire vonatkozva nem intézkedett. E hiányosság kiküszöbölésére utasítás-tervezet készült.

Végül feladat *a favédelem kérdésének intézményes rendezése.* Ebben az irányban sem történt még határozott lépés. Ugyancsak *hiányoznak még a faanyagtakarékosságra és általában a fával való helyes gazdálkodásra vonatkozó elvek széleskörű propagandája tekintetében szükséges kezdeményezések.*

A két fejlesztési határozat anyagának közlésével reális és szilárd alapot biztosítunk a második ötéves terv irányelveinek vitájához a mi területünkön. Olvasóinkat és levelezőinket, de az erdőgazdaság, a fűrész- és lemezipar és az egyéb hozzánk tartozó iparágak valamennyi dolgozóját felhívjuk, hogy hozzászólásával, gondolataival támogassa munkánkat, hogy népgazdaságunkat minél több, jobb és olcsóbb fával és faáruval láthassuk el.

Második 5 éves terv
1956–1960

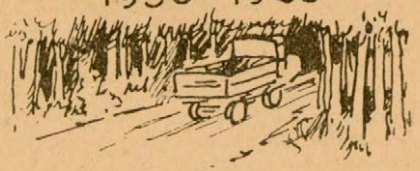

538 km.
ERDEI ÚT ÉS VASÚT ÉPÜL

Gyérítés

Első 5 éves terv
1950–1954

300.000
HEKTÁR

Második 5 éves terv
1956–1960

420.000
HEKTÁR

Új erdőtelepítés és fásítás

3 éves terv
1947–1949

5.375
hektár

Első 5 éves terv
1950–1954

103.500
hektár

Második 5 éves terv
1956–1960

155.300
hektár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hozzászólások a második ötéves terv irányelveihez

A kooperációról, az erdei legeltetésről, a szakképzettségről és az erdővédelemről

A második ötéves terv az erdőgazdaságok elé mindenek előtt az ország jobb faellátásának előmozdítását tűzi. Ismert dolog, hogy több és jobb fát elsősorban a vágásterületek újratelepítésével és a faállomány összetételének, minőségének tervszerű javításával lehet biztosítani. Már az első ötéves tervben is úgy dolgoztunk, hogy minél több, jobb minőségű és olcsóbb fát adjunk népgazdaságunknak. *Az elmaradt tisztítási és gyérítési munkákat teljesen elvégeztük, 130 hektáron ültetünk erdőt* régi vágásterületeken a budapesti erdőgazdaság erdészeteiben. *Megkezdtük Budapest két hatalmas zöldövezetének kialakítását.* Új nagyszerű feladatok várnak ránk a második ötéves tervben is, ezek közül mint különlegességet szeretném kiemelni *a Nemzeti Park létesítését.*

Az irányelvek vizsgálatánál azonban szeretnék kitérni azokra a szempontokra, amelyeknek érvényesítését szükségesnek látom a második ötéves terv folyamán s amelyek közül egynémelyiknek — úgy érzem — az ötéves terv feladatainak végleges megfogalmazásában jó lenne szerepelnie. Így például éppen a régi vágásterületek erdősítése érdekében szükségesnek tartom, hogy az erdőgazdasági gépállomások, de a mezőgazdasági gépállomások is *speciális erdei ekéket* kapjanak, amelyekkel 40 és 40-nél több centiméter mélyen lehet a talajt megforgatni.

Az első ötéves terv egyik nagy eredménye volt számunkra *az alapanyaggyártó fűrész- és lemezipari üzemekkel kiépült szoros kapcsolatunk.* Azzal, hogy a fűrész- és lemezipar az erdőgazdaságokkal egy irányítás alá került, *takarékosabb fafelhasználás vált lehetővé.* Hogy csak néhányat emeljek ki e kooperáció előnyeiből: megszűnt a fűrész- és lemezipari üzemek anyaghiánya és az anyagátvétel körüli nézeteltérések, s nem egyszer szállítóeszközökkel s egyéb gépekkel segítettük egymást. Úgy érzem *a fatakarékosság megkövetelné, hogy a fafeldolgozó ipart szintén fokozatosan egységes irányítás alá vonjuk.*

Az erdészet *régi és jogos sérelmének tartom a túlzott erdei legeltetést,* éppen ezért örömmel olvastam az irányelvek sorában a legelők feljavítása és a takarmánybázis megteremtése érdekében előirányzott lépéseket.

Az erdőgazdaságok a gépek fokozott alkalmazása révén napjainkban szinte forradalmi átalakuláson mennek át: a fakitermelés, közelítés és szállítás munkája rendkívül termelékennyé válik a korábbi, kezdetleges módszerekhez viszonyítva. De mind a kézi, mind a motor- és villanyfűrészes termelésnél még *jelentősen emelni kell és lehet a napi teljesítményt.* Ez elsősorban *szakmai oktatás és munkafegyelem kérdése,* nem hagyhatom figyelmen kívül azonban azokat a gátló körülményeket sem, amelyek nehézipari runk elé állítanak követelményeket. Az erdei szerszámok minősége még gyakran kifogásolható és nehezíti a gépi munkát az is, hogy nem állnak rendelkezésünkre megfelelő mennyiségben tartalék alkatrészek.

A szakképzést és a szakmai továbbképzést elsősorban erdészeinknél kell megkezdeni. Erdészeink túlnyomó többsége annyit sem ért az erdőgazdaságokban általános használatba vett új gépekhez, mint az azokkal bánó szakmunkás. Hogyan várjunk akkor eredményes ellenőrző munkát erdészeinktől? De a technikumokról kikerülő fiatalok képzettsége sem elég gyakorlati.

A faellátás érdekében szerintem nagyobb szabadságot kell biztosítani a magánterületeken lévő fák felhasználására, persze azzal a megkötéssel, hogy *minden kivágott fa helyébe új csemetéket és suhángokat kell elültetni.* Ugyanakkor *fokozni kell a társadalmi ellenőrzést is az elültetett fák védelme, kapálása, ápolása érdekében.* Ide sorolnám a biológiai védekezést is, mert hogy csak egyet említsek: a hasznos madarak pusztítása a budai hegyekben kezd káros méreteket ölteni. Az erdő védelme érdekében hasznosnak tartanám a következő látszólag adminisztratív intézkedést is: *lássuk el az erdészeket egyenruhával, hogy az erdőrongálókkal szemben hivatali közegként tudjanak fellépni.*

Néhány részletkérdést igyekeztem kiragadni, de ezek a részletek véleményem szerint nélkülözhetetlenek a nagy feladatok eredményes végrehajtásához.

Kollányi Antal
a budapesti erdőgazdaság főmérnöke

Még alaposabban vizsgáljuk meg a munkamenetek ráfordítási költségeit, az önköltségcsökkentés lehetőségeit

— Az új termelői árak bevezetése előtt feszített tervvel dolgoztunk mint veszteséges vállalat. Ebből következett, hogy gyakran volt pénzügyi zavarunk és a könyvelés adatai nem tükrözték a valóságos pénzügyi állapotokat. A kamatterhek zavartak bennünket. Nem volt tartalék keretünk, ezzel szemben az új rendszer révén megtakarításokat érhetünk el. Most már nemcsak a globális adatok érdekesek, más szóval az, hogy nagy általánosságban hogyan is állunk a pénzügyi tervek teljesítésével, de a részletkérdéseket is meg kell vizsgálni.

— A csemetetermelésünk például nyereséges, de ha a ráfordítás tételeit nézzük, akkor arra jövünk rá, hogy a lombcsemete kiemelésénél 4000 forinttal többet költöttünk el a tervezettnél. Igaz, hogy a suhángnál 20 százalékos megtakarítást, a vetésnél 50 százalékos megtakarítást értünk el, azonban az önálló gazdálkodásnál a kisebb tételű ráfizetések okait is fölkutatjuk karöltve a műszakiakkal. Gyakorlatban ez azt jelenti, hogy a könyvelőség a pénzügyi szakemberek nemcsak a mérleg készítésekor, hanem időközben is fölhívhatják a műszakiak figyelmét, ha azt tapasztalják, hogy az egyes munkameneteknél bármiféle ok miatt ráfizetés mutatkozik.

— A mi erdőgazdaságunkban már vizsgáljuk is, hogy mikor, miért kerül többe a faanyag mozgatása vagy a fogaterő az előírtnál. Nem elég csak általánosságban nézni a dolgot, mert akkor a dekádok teljesítményéről nem kapunk hű képet. Ha tehát valahol többletköltség mutatkozik, keressük annak okát. Így jutottunk el ahhoz a felismeréshez, hogy a faanyag mozgatásánál azért mutatkozik 10 százalék többletköltség, mert az ipari és a tüzifa szállításánál annak egyenlőtlen aránya miatt az ipari nyomja a tüzifa szállítás együttes mérlegét.

— Megfigyeléseink arra késztetnek bennünket, hogy a jövőben még jobban, még alaposabban vizsgáljuk meg a munkamenetek ráfordítási költségeit, az önköltségcsökkentés lehetőségeit, egyszóval úgy érezzük, hogy a forint a kezünkben van és rajtunk múlik, hogy ott is maradjon. Ezen az úton haladva bizonyára sikerülni fog megvalósítani mindazt, amit a második ötéves tervben méltán elvár tőlünk, erdőgazdasági dolgozóktól népgazdaságunk.

Jurisz József
a keletbükki erdőgazdaság főkönyvelője

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Képes hírek a Szovjetunióból

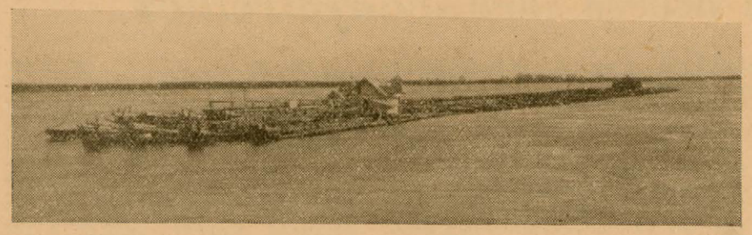

Tutajon szállítják az északi erdők fáját a fátlanabb vidékek mezőgazdasági területeire

*

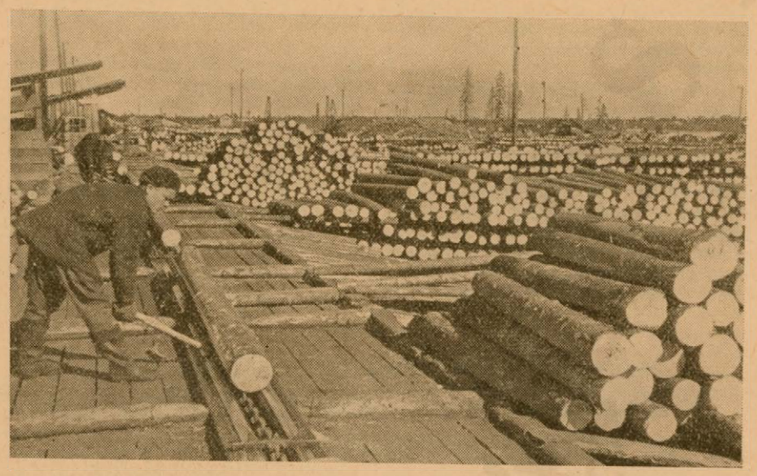

A kiválogatott fát láncos szállító szalagon szállítják és máglyázzák az arhangelszki erdőgazdaságban

*

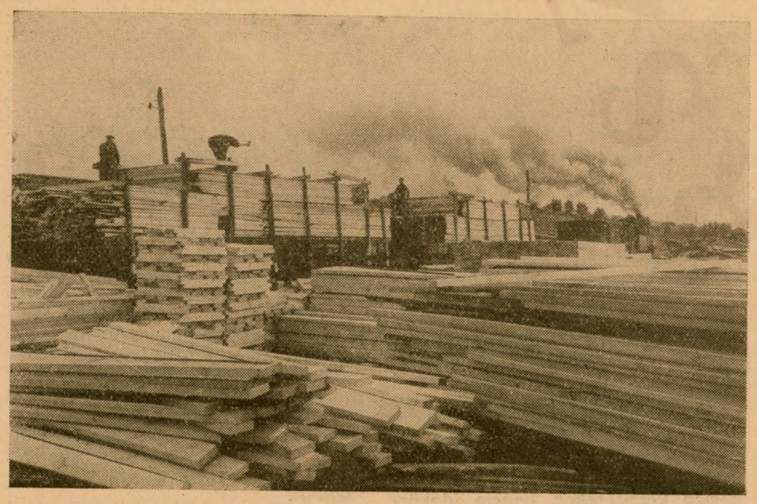

A szovjet gyárak tömegével készítik és küldik a nagy építkezésekhez a kész épületelemeket

ÍNNEN—ONNAN

Szibériai erdőmunkásokkal kezdeményezett versenyt a kőszegi Bokor-brigád

Szép munkát végeznek a kőszegi erdészet erdészei és erdőmunkásai. Tart még az erdősítés, folyik a pergetés, a szállítás és rakodás. Talán csak a rakodókon akadhat észrevétele a szemlélődőnek. A feljáró deszkák ugyanis nagyon keskenyek és nem adnak elég biztonságot a dolgozóknak. Aztán a rakodó munkásoknak nincs kesztyűjük, véresre kopik a tenyerük a nagy munkában. A Szovjetunióban elképzelhetetlen rakodó munka védőkesztyű nélkül. Pláne így nyáron egyszerű a védekezés, hiszen egy erős zsákvászon is megteszi.

Amikor ezt fölvetettem, *Bokor* János és a brigád tagjai egymás után tették fel a kérdéseket a szovjet munkások életéről. S kifejezték kívánságukat, hogy szeretnének versenybe lépni szovjet erdőmunkásokkal. Ajánlottam, hogy vegyék fel a levél-kapcsolatot a szeljánkai erdőgazdaság Szafiulin-rakodó brigádjával.

Az első levélben már sok szó fog esni az anyagtakarékosságról is, amely a kőszegi erdőmunkásoknak egyik fő törekvése. A tüzifából is kiválogatnak minden ipari célra még megfelelő darabot. Ők már nem csak köbméterekben gondolkoznak és dolgoznak, hanem forintban is.

Szatmári Antal

Zalai villanások

Az északzalai erdőgazdaságban a Fák Hetén revizorok jártak. Ezek a revizorok nem a főigazgatóságtól, nem is az állami ellenőrzési minisztériumból, hanem a Meszövtől kértek és kaptak felvilágosítást. Az történt ugyanis Zalaegerszegen, hogy nap mint nap vásároltak a Zala megyei földművesszövetkezetek hársfát, kőrisfát, juharfát, nyárfát és más erdei csemetét. Ez nem is lett volna baj, a hiba ott kezdődött, hogy a hársfát 18 forintért, a fürtösjuhart 7 forintért, a kőrist 8-ért, a kanadai nyárt 14-ért, az ezüstjuhart 14 forintért vették át suháng állapotban. Ezzel szemben az erdőgazdaság a hársfát mint sorfát 8.40-ért, a juhart ötért, a kőrist ötért, a kanadai nyárt háromért, a juhart 8.40 forintért tudta volna szállítani. Mi történt Zalában? Ezt kutatják a szövetkezeti revizorok is. Az eddigiek szerint *feketén* került a suháng zöme a földművesszövetkezetek kezébe. Különösképpen áll ez a hársfára, hiszen eladni való hársfasuhángja csakis az erdőgazdaságnak lehetett volna, nyilvánvaló, hogy a hársfa az erdőgazdaság területéről került ki és *alkalmi fafeketézők* vágtak zsebre sokezer forintot mind az erdőgazdaság, mind a földművesszövetkezetek kárára. A szociális szektoroknak jobban meg kellene nézni, hogy kiktől vásárolnak facsemetét, suhángot, mert a revizor már csak a károkat állapíthatja meg.

*

A zalaegerszegi erdőgazdasági központban is nyilvántartják az újítókat. Ez a névsor azonban sok fogyatékosságot takar. Decemberben kettő, januárban hat, februárban kettő, máciusban pedig csak öt újító akadt, azoknak is jó része Budapestről és máshonnan küldött az erdőgazdaságnak újítási javaslatot. Ezek közül egy-kettőt feljegyeztünk. Papp Mátyás a királyréti gépállomás művezetője a szarvasaganccsal kapcsolatban újítana. Azt ajánlja, hogy szarvasagancsból csináljanak villanykapcsolót. Kiss Rezső soproni tanársegéd újítása már célszerűbb és használhatóbb, ő fajelző és számozó készüléket szerkesztett. Weszeli László a budapesti Erdőgazdasági Szállító és Gépjavító Vállalat dolgozója pedig villanymotoros láncfűrészek sérült kábeljeinek elektromos vulkanizálással történő javítására tett javaslatot. Ez az újítás is érdekes, persze az újítók elkövették azt a hibát, hogy mintát nem küldtek az erdőgazdaságnak. Feltűnő, hogy az erdőgazdaság területén egyetlen dolgozó sem nyújtott be a fenti időben újítási javaslatot. Vajon mi ennek az oka?

KOPÁRFÁSÍTÓ, TALAJVÉDŐ KUTATÓMUNKÁRA fiatal erdőmérnököt keres az Erdészeti Tudományos Intézet a verpeléti kísérleti erdészethez. Jelentkezés az Erdészeti Tudományos Intézet igazgatóságánál (Budapest, II., Frankel Leó u. 44.).

Megkezdte munkáját az ország legnagyobb teljesítőképességű keretfűrésze

A Budapesti Fűrészek Soroksári úti telepén május 17-én üzembe állt az a Wüster—Dietz gyártmányú keretfűrész, amely egyben az ország legnagyobb teljesítőképességű keretfűrésze. A gép — amelynek hosszas hevertetéséről lapunk hasábjain másfél év előtt megemlékeztünk — még a felszabadulás előtt érkezett az üzembe és azóta kihasználatlanul tárolták. Beépítésével kapcsolatban különösebb nehézségek nem voltak, viszont meg kellett oldani az előtolás mechanizmusának használatát, mert ennek szerkezete hazánkban eddig ismeretlen volt. A keretfűrész most már teljes kapacitással dolgozik és jelentős mértékben segíti elő a Budapesti Fűrészek tervteljesítését.

A magyarországi Fák Hete a belga sajtóban

A Brüsszelben megjelenő *Le Drapeau Rouge* beszámol a magyarországi Fák Hete eredményeiről. Elmondja, hogy 90 millió erdei facsemetét ültettek el, vagyis *a népességhez viszonyítva fejenként átlagosan 9 darabot.* Ismerteti a második ötéves terv erdőgazdasági fejlesztési célkitűzéseit és rövid képet rajzol erdőgazdaságunk felszabadulás utáni fejlődéséről. Végül ismerteti az utak és közterületek fásítási terveinek ez évi adatait, valamint a *budapesti zöldövezet* létesítésének terveit.

Százmillió hektár pusztaságot és kopár hegyoldalt fásítanak Kínában

A Kínai Népköztársaságban a következő 12 esztendőben hatalmas fásítási tervet valósítanak meg: 100 millió hektár puszta területet és kopár hegyoldalt fásítanak. A Sárga-folyó középső szakasza mentén például olyan nagy területet ültetnek be facsemetékkel, mint amekkora Finnország egész területének kétharmada. Főleg a 4000 kilométer hosszú folyamóriás áradásai nyomán keletkezett, nagykiterjedésű eróziós területeken telepítik a facsemetéket.

A tervek szerint Senszi és Kanszu tartomány északi részén 3000 kilométer hosszú erdősávot létesítenek. A Belső-Mongólia délnyugati részén elterülő sivatagot 2000 kilométer erdősávval veszik körül. Ugyancsak erdősávokkal övezik a Szanmen-szakadékot is, ahol a következő években Kína legnagyobb vízierőműve épül.

Két év alatt elültetik az erdősávokat a Mandzsúriától Kantonig vezető vasútvonal mellett is. Ennek, a kínai—szovjet határ vonalát követő vasútvonalnak hosza 5000 kilométer.

Virágzik a pünkösdi rózsa

Kékfátyolos napsütés ragyog május első vasárnapján a keleti Mecsek felett. Frissen nőtt világos zöld lombot lenget az enyhe szellő a Takanyó-völgyben, Zobák alatt. A vadcseresznye virágszirma fehér esőként hull a réten kanyargó patakba.

Csendes az erdő... de mégsem, mert a domboldalon harsány kiáltás száll és sokszorosan visszhangozzák a meredek lejtők.

— Itt is van, de mennyi... és milyen szép nyílott már — hangzik, s az úton három ember hatalmas csokor pünkösdi rózsával közeledik felém.

— Miért tépték le? — kérdezem —. Hiszen a tudomány ezt a ritka szép virágot féltve őrzi és védetté nyilvánította.

Emelkedik az erdei út, s a tarvágás között, rózsaszínű bordó foltok tűnnek elém. Megcsap a különös illat, melyet hazánk legszebb vadvirága áraszt felém.

Tóth Ferenc

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A közgazdasági kérdések fontossága az erdőgazdaságban

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság és az Országos Erdészeti Egyesület közös továbbképző előadássorozata keretében legutóbb *Madas* András, az Országos Tervhivatal mezőgazdasági osztályának helyettes főosztályvezetője az erdőgazdálkodás közgazdasági vonatkozásainak alapvető kérdéseiről tartott előadást. Bevezetőleg hangsúlyozta, hogy ezen a területen még rengeteg tisztázatlan probléma van és előadásának az a célja, hogy felkeltse az érdeklődést a közgazdasági szempontok fontosságára az erdőgazdálkodás terén.

Előadásának lényege *a szocialista bővített újratermelés fogalmának helyes megvilágítására* irányult, hogy miképpen kell értelmezni a bővített újratermelést az erdőgazdaságban. Ennek több útja van. Ilyen elsősorban mint kézenfekvő lehetőség az erdőterületek növelése. Hazánkban ennek alapfeltétele, hogy semmi esetre sem mehet a mezőgazdasági területek rovására, vagyis elsősorban a kopárok és egyéb mezőgazdaságilag nem hasznosítható területek bevonásáról lehet csak szó. A második szempontja az erdőgazdasági bővített újratermelésnek a fakészlet következetes növelése. Tisztázta a termelékenység, illetve termőképesség fogalmát erdőgazdasági vonatkozásban és megállapította, hogy ez azt jelenti: *a fakészletnek nem csak mennyiségi, hanem minőségi növelésére is szükség van, hogy a termelékenység növekedjék.* Felvetette ezzel kapcsolatban a növedék-problémát. Rámutatott arra, hogy az erdőrendezési adatok szerint *nem elegendő az, hogy a növedék szintje alatt maradjon a kitermelés, hanem biztosítani kell a céltudatos állománynevelést, a növedék minőségének javulását.* Ugyancsak a bővített újratermelést szolgálja az üzemtervek elkészülése, azok minőségének javítása és állandó céltudatos revíziója. Fontos szempont a bővített újratermelés biztosítása érdekében, hogy *állandóan növeljük a természetes felújítás mértékét.* Ugyancsak számításba kell venni, amikor a bővített újratermelés fokát meg akarjuk határozni, hogy *az erdő egyéb hasznos tulajdonságai milyen mértékben érvényesülnek.* Például a mezőgazdaságot védő, terméstfokozó, egészségügyi szempontokat szolgáló tulajdonságok és más hasonlók. Elengedhetetlen a bővített újratermelés állandóságának biztosítására *a műszaki bázis, a gépesítés fokának, a feltártságnak állandó emelése.* Végül felhívta a figyelmet arra, hogy a bővített újratermelésnek előfeltétele *a megfelelő személyi fejlesztés, több jó szakember nevelése, a szakmai továbbképzés intézményes biztosítása.*

Behatóan foglalkozott *az új termelői faárak* kérdésével. Megállapította, hogy *az új erdőgazdasági árrendszer megszünteti azokat az akadályokat és fékező tényezőket, amelyek eddig az anyag takarékos felhasználását gátolták.* Foglalkozott ezzel kapcsolatban *a bérek és a normák rendezésének* kérdésével. Az új árrendszer — mondotta — *új technológiák kidolgozására, az értékes minőségek fokozott termelésére, több és jobb iparifa kihozatalára ad ösztönzést és az import megfelelő csökkentését teszi lehetővé.* Ugyanakkor kedvező hatása lesz *az erdőnevelés megjavítására is.*

Az érdekes és sok új szempontot felvető előadást *a külkereskedelmi helyzet és a hazai fagazdálkodás összefüggéseinek rövid átekintésével fejezte be.*

FŐIGAZGATÓSÁGI UTASÍTÁSOK

Az országos erdészeti főigazgató 18/1956. (Erd. É. 13.) OEF. számú utasítása a köztesterületek műveléséről intézkedik. Az utasítás megszünteti a köztes területek részes alapon történő művelését. Csak mindes idegen köztes van. Mindes idegen köztest viszont csak az kaphat, aki meghatározott nagyságú köztesterület házilagos művelésére is leszerződik. Állandó erdőgazdasági munkások házilagos köztesművelésre történő szerződés nélkül is kaphatnak idegen köztesművelési lehetőséget.

✶

A földművelésügyi miniszter és az országos erdészeti főigazgató 19/1956 (Erd. É. 14.) számú együttes utasítása a Tanulmányi Állami Erdőgazdaság munkájának oly mértékű megsegítéséről intézkedik, hogy az — elsősorban a főiskolai tanárok közvetlen támogatása révén — az ország valamennyi erdőgazdasága számára példát mutathasson. Ennek érdekében az erdőgazdaság vezetéséhez az Erdőmérnöki Főiskola igazgatóhelyettese, vagy az egyes erdészetek működéséhez pedig egy-egy főiskolai tanszékvezető tanár fog a jövőben közvetlenül segítséget nyújtani.

✶

A második ötéves terv időszakában fokozódni fognak az erdészeti feltárás (út, vasút, iparvágányok, rakodók építési) feladatai. A szükséges létesítmények kivitelezése az ÉM. vállalatai útján valósulnak meg. Ezen építkezések műszaki ellenőrzésének megnyugtató módon való rendezésére a 23/1956. (Erd. É. 18) OEF. számú utasítás műszaki ellenőri csoport alakítását rendeli el a Budapesti Állami Erdőgazdaság szervezetében.

✶

Az Országos Erdészeti Főigazgató 24/1956. számú utasításával erdővédelmi állomások felállítását rendelte el. A Budapesten, Sopronban és Egerben felállított erdővédelmi állomások feladata lesz az ország valamennyi erdőgazdaságában a nagyobbarányú károsítások (elsősorban rovar- és gomba-károsítás) védekezési eljárásának irányítása, a védekezés módszerének meghatározása, valamint az időszakosan fellépő károsítók várható pusztításának előrejelzése.

✶

A 21/1956. (Erd. É. 17) OEF. számú utasítás az önkényesen kilépett és fegyelmi úton eltávolított dolgozókat kötelező munkaközvetítés útján alkalmazó vállalatok kijelöléséről intézkedik. Az említett vállalatokat (erdőgazdaságokat) a megyei (fővárosi, megyei jogú városi) tanácsok vb. munkaerőgazdálkodási osztályai jelölik ki. A vállalatok (erdőgazdaságok) a kijelölési kérelmüket minden hó 20-ig terjeszthetik be a munkaerőgazdálkodási osztályokhoz.

✶

Az Erdészeti Értesítő 1956. évi 17. számában megjelent a 22/1956. OEF. sz. utasítás „Az erdőművelési munkák elszámolásáról". Az utasítás előírásai szerint a jövőben beruházási hitel terhére csak az erdőtelepítési munkákat lehet elszámolni, az erdősítési munkákat az „erdőfenntartási alap" terhére kell elszámolni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

II. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ kezelése és karbantartása

(Befejező rész)

A munka befejezése után: A motort a benzincsap elzárásával és az üzemanyagnak a porlasztóból való kijáratásával állítsuk meg. Az üzemanyagtartályból a keveréket leeresztjük a keverő kannába, lemérjük a napi üzemanyagfogyasztást és feljegyezzük. A fűrészláncot lazítsuk fel, vegyük le, fűrészportól megtisztítva petróleummal mossuk le, ellenőrizzük, hogy a munka folyamán nem sérült-e meg és helyezzük olajfürdőbe. A motorfűrész kívülről hozzáférhető részeit tisztítsuk meg, a vezetőlemezt petróleummal mossuk le és a motorfűrészt száraz, majd gyengén olajos ruhával töröljük át. A motort nem szabad benzines karbantartó eszközzel lemosni vagy áttörölni, mert a benzines olaj leszivárog a gyújtószerkezethez és ott súlyos zavarokat okozhat.

Különös gondot fordítsunk arra, hogy *a motorfűrészt éjszakára száraz helyen tároljuk.* **Tehát ne hagyjuk** a munkahelyen ponyvával letakarva, mert a ponyva alatt mindig páradús a levegő. A motorfűrésznek az ilyen tárolás többet árt, mintha egész éjjel üzemben leti volna.

Az I. számú karbantartásnak igen fontos részét képezi a motorfűrész működésének a gépkezelő által üzem közben történő megfigyelése. A gép működésére vonatkozó észrevételeket a gépkezelő naponként a gépnaplóba vezeti be. Az így vezetett gépnapló megkönnyíti a hibakeresést és biztos támpontot ad a helyes javítási terv összeállításához. A gépnapló tartalmazza a motorfűrész naponként üzemben töltött idejét teljesítményét (visszamenőleg írjuk be az átvételi időszakra), az üzem és kenőanyag, valamint a karbantartáshoz felhasznált anyagfogyasztást, a napi karbantartás elvégzésének bejegyzését, a gép működésére vonatkozó észrevételeket, mindazon megfigyelést, amelyek az időszakos karbantartáshoz, vagy a javítás gyors és pontos elvégzéséhez szükségesek.

Helyes, ha a motorfűrésznek műhelyben való javításánál a gépkezelője résztvesz, mert ezzel gépét jobban megismeri és szakmai tudását tovább fejleszti. A gépkezelők elméleti továbbképzését a havonként legalább egyszer megtartott oktatással és a szükséges szakirodalom rendelkezésre bocsátásával tudjuk biztosítani.

II. számú karbantartás

Az I. számú karbantartáson kívül a motorfűrész kezelőjének a körzeti szerelővel együtt *minden 50 üzemóra után* az alábbiakat kell elvégeznie.

A gyújtógyertyát kicsavarva 0.5 mm-es mérőlemezzel ellenőrizni kell a szikraközt (ez 2 db. egymásra fektetett postai levelezőlap vastagsága) és azt a testelektróda gyenge ütögetésével a helyes mértékre kell állítani. A gyertyát megtisztítva, hibátlan tömítőgyűrűvel ellátva kell visszahelyezni.

A motor szabályos működését lehallgatással, a porlasztó és a gyújtószerkezet helyes beállítását a már előzőekben tárgyaltak szerint, a hangtompító tisztaságát, a tengelykapcsoló szabályos működését kell ellenőrizni. Meg kell vizsgálni az áttételfogaskerekek állapotát és illeszkedésüket. Meg kell nézni, hogy a tőcsavarok gyakori fellazulása következtében az áttételszekrény illeszkedési felületén nem észlelhető-e elalaktalanodás, ami a motor „nyak" részének állandó fellazulását okozná.

Meg kell vizsgálni a láncfeszítő és olajozószerkezet működését, a csatlakozó furatok épségét, a fűrészlánc vezetőlemez, hajtó és vezetőkerék állapotát. A motorfűrész valamennyi szűrőjének épségét és tisztaságát ellenőrizni kell és el kell végezni az üzemanyagszűrők, olajszűrők és levegőszűrők kimosását. Felül kell vizsgálni a tömítéseket és szükség esetén ki kell azokat cserélni.

A II. számú karbantartás elvégzését a gépnaplóba be kell vezetni.

III. számú karbantartás

A III. számú karbantartást az erdőgazdaság karbantartó műhelyének dolgozói hajtják végre *minden 200 üzemóra után.* A részletes és alapos ellenőrző műveletek a motorfűrész teljes egészére kiterjednek és az egyes részek megbontásával járnak.

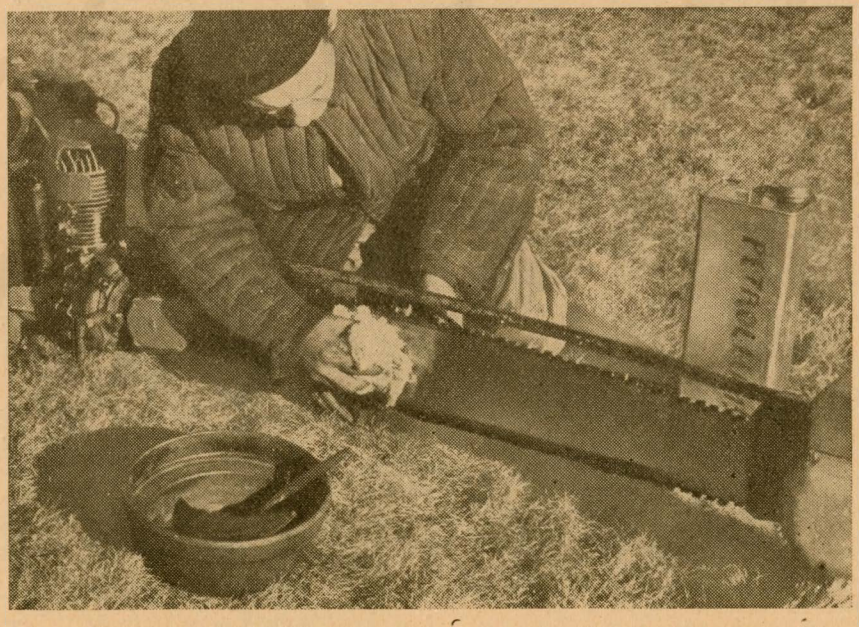

A motorfűrészt száraz, majd gyengén olajos ruhával töröljük át.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Részletesen ellenőrizzük a motort, a hűtőszerkezetet, a porlasztót, a gyújtószerkezetet, az üzemanyagtartályt, a gázszabályzót, a hangtompítót, az indító szerkezetet, a tengelykapcsolót, az áttételszekrényt és fogaskerekeit, a vezetőlemezt, a fűrészláncot, a hajtó és vezetőkereket, a láncfeszítő és olajozó szerkezetet, a védőlécet. Átnézzük a motorfűrész felszerelését (szerszám, anyag és alkatrész készlet, tartályok stb.) és a hiányokat pótoljuk.

A gyújtógyertyát újjal cseréljük ki (Ignis NST-5 jelű). Ennél ne tévesszen meg bennünket az a körülmény, hogy a gyujtógyertya látszólag még gyújt, mert nagyon nehéz megállapítani azt a pillanatot, amelytől kezdve a gyertya már gyújtási zavarokat okoz. A gyertya elhasználódása azonban rendesen 200 üzemóra után jelentkezik, ezért a kockázat elkerülése érdekében a fenti határ betartása indokolt.

Ellenőrizzük a motorban keletkező szenes lerakódás mértékét. A szenesedés a tökéletlenül elégett olaj terméke, amely az égési tér felületére és a hangtompítókban rakódik le. A szenesedés (vagy kokszosodás) a motorban először nagyobb kompressziót okoz, ezért a motor hajlamos lesz a kopogásra. A szenesedés hatására viszont a dugattyúgyűrűk beragadnak a hornyokba, ezzel rugalmasságuk megszűnik, nem szorulnak a henger falához, így megfelelően nem tömíthetnek. Ezzel viszont már csökken a kompresszió. Az utóbbit könnyen felismerjük az indításnál, mivel ilyen esetben a forgatyústengelyt viszonylag könnyen lehet forgatni. A szenesedés részben eltömi a henger nyílásait, ami akadályozza a gázok áramlását és így a motor teljesítményét rontja. Ez a teljesítményveszteség különösen akkor érezhető, amikor a motort teljes mértékben igénybe kell venni. De nehézséget okoz az alacsony kompresszió a beindításnál és az üres járásnál is. A szenesedés rontja a hőelvezetést, ezért a motor erősebben felmelegszik, miáltal növekszik az üzemanyagfogyasztás.

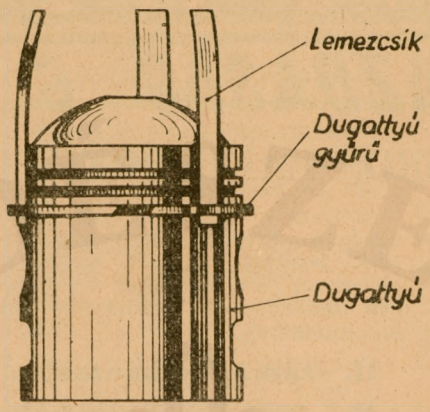

A szenesedett réteget igen óvatosan kell lekaparni, vigyázva, hogy a hengert vagy a dugattyút meg ne karcoljuk. A lekapart szénport kifújtatjuk és a hengert puha flanellal áttöröljük. A dugattyú hornyaiba petróleumot öntünk és a gyűrűket egy kevés idő múlva fakalapáccsal ütögetve fellazítjuk. A gyűrűket széthúzzuk, úgy hogy 3—4 vékony lemezcsík legyen alájuk tolható. Ezeken a gyűrűk lehúzhatók. A gyűrűket és a hornyokat gondosan megtisztítjuk. Ha a gyűrűkön már nagyobb mérvű kopást észlelünk, újakkal cseréljük ki a III. részben tárgyaltak szerint. Egyszerre csak 2 db gyűrűt cseréljünk, mert a gyűrűk szabályos szelvényűek, míg a henger keresztmetszete már ovális kopást mutat. Ezért a harmadik gyűrűt csak 50 üzemóra után cseréljük.

A szenes lerakódás kisebb mértékű. ha az előírt minőségű és összetételű keveréket használjuk, ha a porlasztó és gyújtószerkezet jól van beállítva és általában, ha megfelelően tartjuk karban és kezeljük a motorfűrészt.

A hangtompító tisztántartása azért fontos, mert a szenes lerakódás miatt a kipuffogás és ezzel az öblítés nem lehet tökéletes, így a motor teljesítményét csökkenti. A hangtompítót eredeti állapotában szereljük vissza, a dob belső részein ne tegyünk változtatást, abból semmit ne vegyünk ki, mert azzal csak a motor szabályos járását veszélyeztetnénk.

A gyújtószerkezet ellenőrzése a lehető rövid ideig tart, de a munkát hozzáértő és kellő felszereléssel ellátott szakember végezze. Főképpen a megszakítást és gyújtást vizsgáljuk meg. A megszakító felületeket fényesítsük ki. Ne mulasszuk el a megszakítóbütyköt kenő nemezpárnát kevés csapágyzsírral bekenni.

Ellenőrizzük és szükség esetén cseréljük ki a motorfűrész tömítéseit.

Az áttételszekrényben lévő elhasznált kenőanyagot ha lehet üzemmeleg állapotban engedjük le, a szekrényt petróleummal vagy gázolajjal mossuk ki. Ellenőrizzük a csapágyakat, a kúp- és tányérkerekek állapotát és azok megfelelő illeszkedését alátét lemezkarikák felhasználásával állítsuk utána. Az áttételszekrényt sebességváltó olaj és piros golyóscsapágy-zsír 1:1 arányú keverékével töltsük meg.

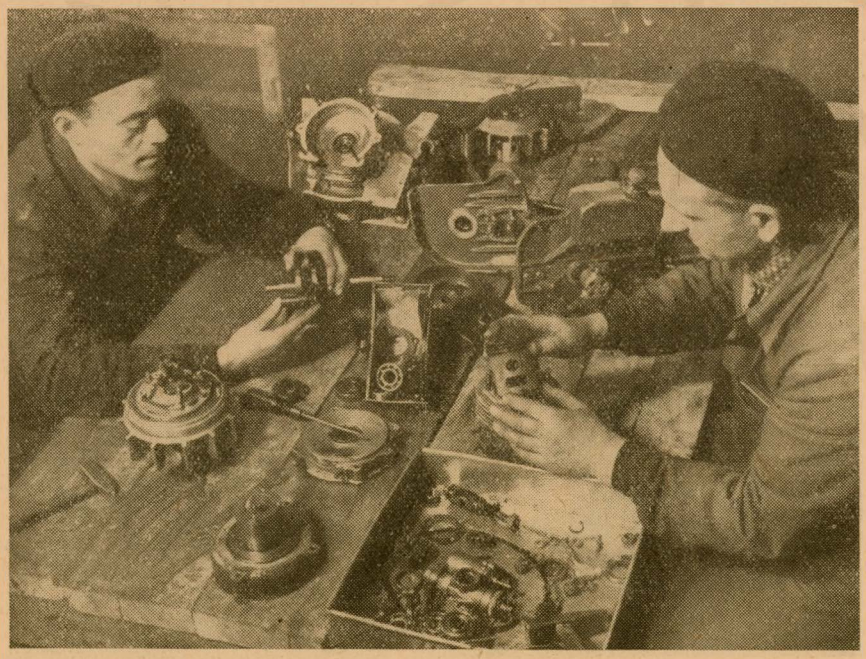

A III. számú karbantartás a motorfűrész teljes egészére kiterjed és az egyes részek megbontásával jár

HIREK

Vasúti talpfák hulladékanyagból. A Német Demokratikus Köztársaságban, Bernau mellett május elején kezdte meg üzemét egy új speciális vállalat: vasúti talpfák gyártására fűrészüzemi hulladékanyagokból. A lefolytatott kísérletek arra az eredményre vezettek, hogy a lemezes talpfák hajlító szilárdsága sokkal nagyobb, mint a teljes talpfáké.

*

Az országos erdészeti főigazgató a 20/1956. (Erd. É. 15.) OEF számú utasításában átmenetileg IX. 30-ig, a 13/1956. (Erd. É. 9.) számú utasítás 116—133. pontjaiban foglalt rendelkezésekkel ellentétben szabályozta a fűrész- lemezipari vállalatok és az erdőgazdaságok között felmerülő gömbfa anyagok minőségi kifogásolások felülbírálását és azok eldöntését. Az utasítás szerint a főigazgatóságon felállított 3 tagú csoport végzi a fűrész- lemezipari vállalatoknál a minőségi kifogásolások vizsgálatát és ezekben az ügyekben — a szállító közbejötte nélkül — mindkét félre nézve kötelező érvénnyel dönt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Térképész a Bükkben

Valamikor grófi címet viselt a neve előtt és ötágú korona díszítette névjegyét. Ma már fényűző múltja emlékeiből csak a szarvasbőr betétes lovaglónadrágot őrzi, amely kedvenc ruhadarabja volt, ha gondtalan hetekre megjelent csongrádi birtokán. Na és a tartása. Kicsit féloldalas, pökhendi. Jellegzetes szögletes arca gőgről tanúskodik, amely egykor azt fejezte ki: „Ki vagyok, mi vagyok!“ ... és ma: „Még lehetek valaki.“ Bár ez a mai gőg, már sokkal bátortalanabb. Az erdészek gyakran emlegetik, hogy csak a monokli hiányzik s máris eleven karikatúra lehetne belőle.

Csáki Ottó, e címtelenné vált arisztokrata, a kényszer hatása alatt munkát vállalt, felcsapott térképésznek s azt a feladatot kapta, hogy a Bükk hegység legmagasabb csúcsáról, a Bálvány kilátótornyáról tükörrel és reflektorral fényjeleket adjon le a Magastátra irányában. Az erdészek némi gyanakvással fogadták, csak Feketéné, az egyik erdész felesége vette védelembe:

— Mit bántjátok szerencsétlent! Most már ő is kanállal eszi a ciberelevest.

Az erdészasszonyt ugyan bizonyos fokig az is befolyásolta, hogy a térképész szabad idejét általában náluk töltötte és szívesen kedveskedett a gyerekeknek, de egy-két nyájas szóval Feketénének is. Egy idő multán azután némi aránytalanság következett be: térképészünk már kevesebbet törődött a gyerekekkel, annál nagyobb buzgalommal sürgölődött az egészséges fiatalasszony körül, aki iránt különös hálát érzett a naponta vásárolt, frissen fejt tejért. Nem sok idő telt el és térképészünk szavak helyett már félreérthetetlen mozdulatokkal és tettekkel igyekezett kifejezni érzelmeit.

Fellángoltak dicsősége teljének emlékei, s szinte úgy tett és úgy érzett, mintha teljhatalmú úrként hatalmas birtokán töltené napjait, ahol a különbség csupán annyi, hogy a sík csongrádi pusztát a Bükk vadregényével cserélte fel. Egy alkalommal már közelharcra került a sor az asszony és a térképész között és a dulakodásnak csak az vetett véget, hogy váratlanul hazaérkeztek az erdészek. A térképész odébbállt s az asszony még mindig dühtől és útálattól zilálltan mondta:

— Micsoda krumplifejű vadállat!

Az erdő törvénye nagy és végzetes a bükki magányban. Ha itt valaki fölött kimondják az ítéletet, annak nincs helye az évszázados bükkök, illatos fenyvesek, borzas sziklák védelmében. Az erdészek a térképészt egy kicsit pojácának tartották, a leszámolás módját is ehhez mérten választották meg. Tréfát, gúnyt űznek belőle. Mert biztosra vették, hogy újból beteszi a lábát az erdészlakba. És rábeszélték Feketénét, hogy legyen elnéző és kedves a térképésszel, tartsa maga mellett, amíg ők, az erdészek hazatérnek.

A térképészt meglepte Feketéné hízelgő és megbocsátó beszéde, másra számított és ez most kicsit tétovává tette. Azért nyeregben érezte magát. Nem örült tehát az erdészek hazatértének. De az erdészek úgy tettek, mintha ott se lenne a térképész.

Valami rettenetes veszélyről adták egymásnak a szót.

— Puska nélkül egy tapodtat sem teszek — jelentette ki Fekete Antal. — Semmi kedvem ifjan elhalálozni.

— Bözsike ki ne engedje a gyerekeket — mondta Feketénének a másik erdész — az a gyalázatos vadkan éppen a Bálványhoz menekült.

A térképész nem tudta türtőztetni magát, kitört belőle a kíváncsiság:

— Miféle életveszély? Miféle vadkan?

Fekete Antal gyermeteg és csodálkozó arcot vágott:

— Hát még nem tudja? Egy megsebzett vadkan garázdálkodik a Bükkfensíkon. Tegnap egy egész túristacsoportot felkoncolt. Ha az élete kedves, közelébe ne menjen a Bálványnak.

— De kérem, nekem ma éjjel fényjeleket kell leadnom — szólt remegő hangon a térképész. — Önöknek puskájuk van, kísérjenek el engem.

— Családos ember vagyok, nem reszkirozok! — tért ki a kérdés elől Fekete Antal.

A másik erdész is húzódozott:

— Én még legényember vagyok, de én se kívánkozom a temetőbe.

Hosszas tanakodás után Fekete Antal egy nagyszerű ötlettel rukkolt elő:

— Megvan — mondta. — A vaddisznó senkitől se fél, csak a tehéntől. Hogyha meghallja a tehén kolompját, akkor máris menekül. Bár igaz, hogy ez sebzett vadkan.

Megszólal erre a másik erdész:

— Adjatok egy kolompot a térképész úr nyakába, botot a kezébe, amivel a bokrokat csapkodja és én vállalom, hogy tíz lépésre követem puskával.

Kár húzni, halasztani a történetet, Csáki Ottó térképész úr kénytelen, kelletlen hatalmas kolompot akasztott a nyakába s úgy ment a Bálvány felé húzódó ösvényen, akárcsak a marhajáráson. A nőtlen erdész fegyverrel követte s nagy megeröltetésébe tellett, hogy ki ne pukkadjon belőle a kacagás, kivált akkor, amikor a megbeszélés szerint bokorba húzódott Fekete Antal hamisítatlan vaddisznóröfögéssel ijesztette meg az amúgyis megrettent térképészt. Hogy nagyobb legyen a cécó, az erdész több hangos lövést eresztett a levegőbe, amitől Egerig és Miskolcig visszhangoztak a bükki hegyek.

Másnap búcsút vett a Bükktől, de előbb megvásárolta a tehénkolompot az erdészéktől. Nyakában a kolomppal és gondtterhelt ábrázattal vágott neki az omassai ereszkedőnek. S nem vette észre, hogy mindenki kacagja, még azok az arasznyi fenyőcsemeték is, melyeket a tavaszon ültettek el a szorgos mályinkai lányok.

LAKOS GYÖRGY

Angliában a Sussex tartományból származó szilfaszállítmányban olyan szálfát találtak, melyben nagy réteg ólom volt közbeékelődve. Feltevés szerint az ólmot a fa ágtorkában rejthették el vagy 60 évvel azelőtt és az ottfelejtett ólomdarab teljesen bezáródott a növekvő fába.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kőfal rendszer

Nyílt, éles állásban érvényesül a húzás — kezdés — előny leginkább. Ezért világos nyílt, sötét zárt állásra törekszik a nyitásban. A zárt védelmi rendszerek egyik leggyakoribb típusa az, amikor a gyalogokat két ritkított sorban helyezzük el váltva egymás alá, lehetőleg úgy, hogy az előbbre álló gyalogok az ellenfél egy vagy két gyalogjával szorosan szembeálljanak. A sötét gyalogállás jellemző szakasza tehát így alakul: c6, d5, e6, f5, vagy: b6, c5, d6, e5. Az előbbi a vezérgyalog, az utóbbi az indiai, esetleg a királygyalog nyitásokban fordul elő. A b6 gyalog lépés nem mindig szükséges. Az ilyen gyalogsor igen alkalmas a gyors lerohanások, gyalogrohamok feltartására. Mert nehéz gyorsan áttörni rajtuk, kőfal a nevük. Főleg a szláv, a holland, az indiai és a szicíliai védelemben, illetőleg az angol és spanyol megnyitások ellen fordulnak elő.

A kőfal hátránya a merevség. Csak addig kőfal, amíg helytáll. Ha valamelyik gyalog elmozdult, az egész fal meggyengül, összeomlik. Áttörése ritkán sikerül. Célszerűbb lassan szétbontani, esetleg megkerülni. A merev ellenállásban van valami lélektanilag ingerlő. Ha világos türelmetlen, heveskedik, könnyen ráfizethet.

A következő változatokban az elmélet mai állása szerint korrekt folytatások mellett a nehezen észrevehető hibákat és azok kihasználását is bemutatjuk néhány példaszerű, jellemző esetben. A hiba kihasználása némelykor csak kockázatosnak, sőt veszélyesnek látszó lépésekkel lehetséges. Az elméletileg tájékozatlan sakkozó nem mindig meri rászánni magát az ilyen lépésekre. Ilyenkor mutatkozik a tanulás előnye.

I. változat. 1. d4, d5. 2. c4, c6. 3 H f3, e6. 4. e3, f5. 5. H c3, H f6. 6. F d3, H e4. 7. H e5, V h4. 8. g3, V h3. 9. F f1, V h6. 10. F g2, H d7. 11. Hxd7, Fxd7. 12. V d3... Világos áll jobban, mert a b7 gyalogot védeni kell, b6-ra f3 következik, ha a huszár üt c3-ra, bxc3, és a kettős c-gyalog áttöri a kőfalat. H f3-ra a huszár visszavonul, akkor e4 következik és a sötét vezér is támadva van, emiatt a d5 elveszett. Sötét a hetedik lépésben javíthat játékán, V h4 gyenge.

II. változat. 1. d4, d5. 2. c4. c6. 3. H f3, e6. 4. e3, f5. 5. H c3, H f6. 6. a3, F e7. 7. F d3, 0—0. 8. 0—0, H e4. 9. V c2, F d6. 10. b3, H d7. 11. F b2, B f6. 12. B fe1, B h6. 13. g3, V f6. 14. F f1, g5. 15. B ad1, g4. — sötét támadása csak anyagi veszteséggel védhető. A túltömött és zárt közép miatt nem lehet segítséget vinni a király védelmére. A két nehéz tiszt betörése a legszélső vonalon jellemző a zárt közép esetén előforduló lehetőségekre. A győzelem a sakkban rendszerint úgy történik, hogy az egyik fél egy ponton — egyébként egyenlő állásban — túlsúlyba jut.

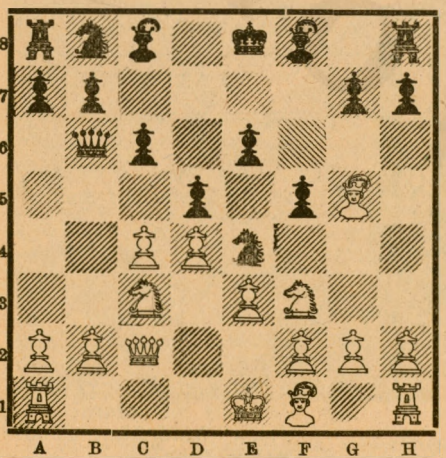

III. változat. 1. d4, d5. 2. c4, c6. 3. H f3, e6. 4. e3, f5. 5. H c3, H d7. 6. F d3, V f6. 7. V c2, H h6. 8. 0—0, F d6. 9. cxd5, exd5. 10. e4, fxe4. 11. Fxe4, dxe4, 12. Hxe4, V f8. 13. B e1... a világos támadás túlságosan erős. Sötétnek óvatosan kell játszani, mert a kőfal gyakran áttörhető tisztáldozattal. Ezekre a lehetőségekre is előre kell számítani. A változatban létrejött állás már nem menthető, például K d8, d5, c5, b4.

IV. változat. 1. d4. d5. 2. c4, e6. 3. H c3, f5. 4. H f3, c6. 5. F g5, H f6. 6. e3, V b6. 7. V c2, H e4. 8. cxd5, exd5. 9. Hxd5, V a5†. 10. H c3, F c4. 11. B c1, Vxa2. 12. F d3, Fxc3. 13. bxc3, Vxc2. 14. Bxc2, Hxg5 — az állást igen nehéz megítélni. Talán világos fejlettebb, viszont sötétnek távolabbi szabad gyalogjai vannak.

Az elmélet gyakran összekapcsolja a nyitást a végjátékkal, úgy, mint itt is. Az összetett végjátékok elemzése azonban messze túlhaladja terjedelemben a nyitásokét. A végjáték nem bírálható el általános szempontok alapján, mint egy középállás. Végelemzésben ugyanis a végjáték már pozitív eredményt ad és fonalasan levezethető. Ez azonban néha több ezer elágazás értékelését jelenti. Visszatérve az állás megnyitási részére, figyelemre méltók a következő elágazások: Sötét a 6. lépésben H bd7-tel tér el, erre F d3, V b6, V c2, H e4, 0—0 és most nehéz sötét részére jobbat találni, mint Hxg5. Erre viszont világos alaposan leszoríthatja sötétet f4 és c5-ön. Aránylag jó játékhoz jut sötét, ha világos a 8. lépésben már meghúzza c5-öt. Erre az e5 ponton sötét rendszerint áttöréshez jut és felszabadul. Sötét a 8. lépésben Hxc3-ra könnyebb változatokat ér el, bár világos kezdeményező itt is érezhető marad **(lásd diagramm).**

Petőfi Sándor kultúrverseny

A MEDOSZ elnöksége egyéves, két részből álló, mindkét versenyszakaszt jutalmazó kultúrversenyt indított. A Petőfi Sándor kultúrverseny első szakasza 1956. május 1-től október 31-ig tart. Az erdőgazdaságok kultúrcsoportjainak kívánunk segítségére lenni most, amikor néhány gyakorlati tájékoztatót közlünk.

A következőkben közölt színdarabok előadásához csak egy díszlet szükséges és így falusi színpadon kevés költséggel előadhatók: *Iszajev—Galics:* Nem magánügy, *Afinogenov:* Kis unokám, *Rahmanov:* Viharos alkonyat, *Petrov:* A béke szigete, *Svarkin:* Az idegen gyermek, *Maj Talveszt:* Mocsári ördögök, *Bagolovszki:* Orgonaliget, *Gorkij:* Kispolgárok, *Gyárfás:* Hűség, *Gergely M.:* Gyengébb nem, *Sarkadi:* Szeptember, *Szigligeti—Komoly:* A cigány, *Darvas:* Szakadék, *Gyárfás:* Magyar Amphytrion, *Lehár:* Vándordiák, *Reményik:* Kard és kocka, *Tersánszky:* A harmadik fiú, *Mona Brandt:* Hamilton család, *Wydrazynski:* Klementina asszony szalonja, *Zapolsky:* Dulszka asszony erkölcse, *Gow D. Usseau:* Mélyek a gyökerek, *Armout—Vanderberghe:* Fiúk, lányok, kutyák, *Roubles:* A király nevében, *Molière:* Tartuffe, A fösvény, Scapin csínyjei, Duda Gyuri, Szeleburdiak és Úrhatnám polgár.

A következő színdarabokhoz már több díszlet szükséges: *Soós:* Petytyes, *Kleist:* A póruljárt bíró, *Petrov:* A béke szigete, *Török:* Dél keresztje, *Gergely:* Vitézek és hősök, *Dihovicsnij:* Nászutazás, *Barta:* Szerelem, *Szimonov:* Orosz kérdés.

Egyre több fiatal és műszaki dolgozó vállalkozik arra, hogy méltó módon, művészien tolmácsolja nagy költőink verseit. Ezt a munkát segíti *Ascher* Oszkár: *A versmondás művészete* című könyve. Szavalóknak és színjátszóknak egyaránt javasolhatjuk *Fischer* Sándor: *Beszédtechnika* című könyvét. A színdarabok beszerezhetők *a Művelt Nép könyvesboltban* Budapest, XIII. ker., Szt. István krt. 26. Kölcsönözni is lehet színdarabot *a Zeneműkiadó Vállalatnál* Budapest, VI., Sztálin út 29. alatt.

Műsorválasztás ügyében forduljunk tanácsért a megyei és járási tanácsok népművelési osztályához, a színházak dramaturgjaihoz vagy *a Népművelési Intézet drámai osztályához*, ez utóbbi címe: Budapest, I., Corvin tér 8.

Válasz a bírálatra

Nemrégiben cikk jelent meg az Erdőgazdaságban „Egy elrejtett műszaki könyvtár" címen, amely a gazdaságunknál levő helyzetet bírálta. Amióta a pilisi erdőgazdaság fennáll, *mindig igyekeztünk az erdőgazdasági munkákkal kapcsolatos szakkönyveket beszerezni.* Lehetőleg olyanokat, amelyek nem kívánnak kifejezetten magas műszaki előképzettséget. Ezeket legtöbbnyire minden erdészetünknek megküldtük. Tehát a cikkíró elvtárs valamit félreértett, amikor mégis azt írta, hogy mi ezeket a könyveket az erdészetektől bekértük. Jelenleg mintegy 150—180 különféle szakkönyv áll a külső dolgozók rendelkezésére. Végül meg kívánom jegyezni, hogy *a Mezőgazdasági Kiadó adós még a valóban népszerű és a munkások számára is teljesen érthető szakkönyvekkel.*

Márkosi Lajos
Esztergom

A Somogy megyei Andocson 120 dolgozó paraszt, értelmiségi és DISZ-tag jelent meg a Fák Heténeк ott megrendezett ünnepségén. Andocs község élen járt a Somogy megyei fásításokban, az 1955—56. évben több mint 80 ezer csemetét, suhángot ültettek el utak, patakok mellé és legelők fásítására. Ugyanekkor átadták az északsomogyi erdőgazdaság 200 forintos pénzjutalmát és a fásítói jelvényt Rózsa Józsefnek, Andocs község fásítási felelősének a jól végzett munkájáért.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A VÁGOTT VAS

Három évvel ezelőtt történt, november utolsó napjaiban. Vasárnapi társas vadászatra készültem. Nyulat és fácánkakast szerettem volna lőni néhányat érsekvadkerti környéki területünkön. Nagyobbik fiam, Attila akkor kilenc esztendős volt s amolyan ezermester jelölt.

— Édesapa, tessék megengedni, hogy én töltsem meg a patronokat.

Beleegyeztem, hiszen a gyutacscserét és a lőporozást már előbb megcsináltam, csak a 10-es sörétet kellett még beleméri és leszorítani a vékony fojtással. No, meg különben sem értem rá.

Vasárnap reggel motorra kaptunk. Attilát vittem hajtónak. Hó még nem volt, sár sem, azt a néhány órás gyaloglást kibírja. Első lövést a Lókospatak mentén fácánkakasra tettem. Talált, de a lövés a madarat teljesen széttépte.

— Túl közel volt — gondoltam magamban, legközelebb majd jobban kieresztem.

Később egy nyúl bakfatott felém a körben, rálőttem, helyben maradt. Amint odamentem, csodálkozva láttam, hogy egy hatalmas lyuk tátong az oldalán.

— De összehord ez a puska — véltem ezúttal. Úgy látszik, hogy még jobban ki kell eresztenem.

Harmadszorra újra nyulat lőttem, azt meg gerincen találtam, de úgy, hogy a szerencsétlen állat szinte kettészakadt.

A vadakat összeszedő hajtó meg is jegyezte: — De erős lövést vetszett hozni.

Ez a megjegyzés gondolkodóba ejtett és azonnal kibontottam egy Attila fiam által gyártott patront.

Mondhatom, a meglepetéstől alig jutottam szóhoz s alig vártam, hogy a kis gazfickó hozzám érjen.

— Hát te mi a csudát raktál a patronokba?

Kicsit megszeppenve, de emelt fővel mondta:

— Vágott vasat, édesapa, a Lukács János bácsitól kaptam. Azt mondta, hogy ő is mindig ilyennel vadászott. És azt is mondta, hogy ha ezt megkapja a nyúl, kettőt nem lép azután és még a következő nemzedéke is hallani fog arról, hogy milyen kitűnő vadászok jártak errefelé.

A mérgem hamar elszállt, szerencsére volt a hátizsákomban még egy doboz gyári patron és a nap folyamán lőttem még nyolc nyulat és egy kakast — rendesen, vadászmódra.

De azóta ahányszor patronöltéssel bíbelődtem, mindig eszembe jutott az öreg Lukács, aki valamikor végig orvvadászta a megyét ócska rozsdás flintájával és a vágott vasaival.

(Az öreg halálhírét hallottam a napokban — így jutott eszembe újból ez a kis vadászkaland.)

Prókay Gyula

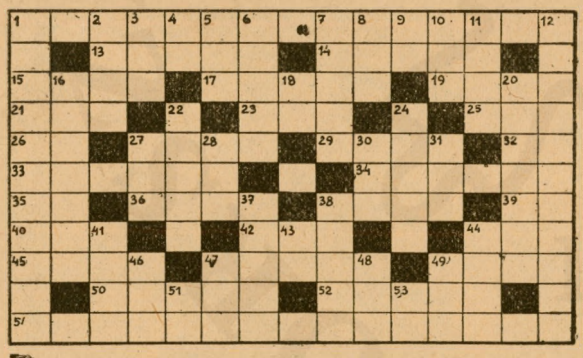

Vízszintes sorok: 1. Raktári anyag az üzemben. 13. A gépesítés fokozásához kell. 14. Egyes növényfajták jelzője. 15. Gabonatermék. 17. Díszes. 19. A boltos igéje. 21. M. R. S. 23. Oktatási anyag. 25. E. J. E. 26. Egyszerű szerszám. 27. Egyik miniszterünk. 29. Gyorsan elpárolgó. 32. Ilosvai Péter. 33. Kitűnő. 34. Főforgalmi vonal jelzője. 35. Egri Dezső. 36. Zenés szórakozás. 38. Közöl valamit. 39. Igekötő. 40. A termés fele! 42. Maga Bécsben. 44. A csésze fele! 45. Hátsóindiai állam. 47. Bolond. 49. Az egyiptomi mitológiában a termékenység istennője. 50. Név latinul. 52. Budapesti városrész. 54. A városok környékén a második ötéves tervben létesítendő erdősítések (harmadik kockában kettős betű). 43. Szabadságszerető nemzet. 44. Női ruhakellék. 46. Fűszerez. 47. Főzelékféle. 48. Kutyája. 49. Helyhatározó. 51. M. Ö. 53. A búza közepe.

Függőleges sorok: 1. Az ilyen területeket is fásítjuk a második ötéves tervben. 2. Ajkpirosító. 3. Tojás mássalhangzói. 4. A. G. 5. Faipari gyártmány. 6. Ilyen legyen bírálatod. 7. Könyörögni. 8. Női név. 9. Tagadó szócska. 10. Kevert láz! 11. Rossz ital. 12. Erdőültetések. 16 Díszes erdei növény. 18. Ettől sokszor nem látod az erdőt. 20. Sok ilyen javaslatot vár tőlünk a második ötéves terv. 22. Áron felüli összeg. 24. Eláraszt. 27. Védőépítmény az áradás ellen. 28. Francia folyó fonetikusan ejtve. 30. Visszza: diplomát jelez röviden. 31. Nehéziparunk fontos telephelye. 37. Nyugalom az erdőn. 38. Véd, őriz. 41. Textilhulladék (utolsó kocka kettős betű). 43. Szabadságszerető nemzet. 44. Női ruhakellék. 46. Fűszerez. 47. Főzelékféle. 48. Kutyája. 49. Helyhatározó. 51. M. Ö. 53. A búza közepe.

Beküldendő: Vízszintes 1. és 54. Függőleges 1., 12. és 20.

Beküldési határidő: A lap megjelenésétől számított két hét.

Az anyagi erővé vált lenini tanítások

A *Társadalmi Szemle* áprilisi száma vezető cikkében foglalkozik a lenini tanítások érvényesítésének, az SZKP XX. kongresszusa határozatainak jelentőségével. Ugyanebben a számban találjuk többek között *Varga* Jenő átfogó tanulmányát *a háború utáni kapitalizmus* gazdasági problémáiról. *Egyed* Imre *a mezőgazdasági szakkönyvkiadás* néhány kérdését elemzi.

A cserszömörce jelentősége

A *Bőr- és Cipőtechnika* ez évi második száma közli *Lénárt* Annának, a Bőripari Kutató munkatársának a Magyar Tudományos Akadémia cserszömörce ankétján tartott előadását. Cikkében cserszömörce ültetvények létesítését javasolja és összefoglalóan a következőket állapítja meg: *1. A szömörce-tannin az összes belföldi növényi cserzőanyagszükségletnek mintegy 30 százalékát pótolhatja.* 2. Ha elegendő cserszömörce-tanninnal rendelkezünk, *exportcikknek is felhasználható* a nyugati országok piacain. 3. Végül a cserszömörce erdészeti, illetve mezőgazdasági szempontból *fontos eszköze a kopárosodás elleni harcnak.*

A vad fél a zörejektől

Egy érdekes megfigyelésemet szeretném közreadni. Több évtizedes megfigyelésem, hogy a nyúl, őz, szarvas és vaddisznó önvédelmi ösztöne nagyon finom, már a legkisebb zörej is háborgatja. Azt is megfigyeltem, hogy a fiatal tölgysarjak hajtásain ősszel rajta marad a száraz levél és csak tavasszal hullik le. Ezek a levelek megzörrennek, ha valaki hozzájuk ér s az a megállapításom, hogy e zörejek miatt nem bántják a vadak ezeket a tölgysarjakat. Az őzek a lábaserdőkben, a nyulak pedig a mezei szántásokban keresnek élelmet, ahol nagyobb a csend. Én a szőlőhegyi fiatal gyümölcsfákat már nem zsuppal és náddal kötözöm be a megrágás ellen, mint eddig, csak egy szárazlevelű tölgysarjat tűzök mellé és egyhelyt hozzákötöm a gyümölcsfához. Mihelyt a nyúl hozzányúl a fácskához, a levelek megcsörrennek és az éhes nyúl ijedten iszkol el. A nagyobb vadak elleni védelemre a teljes biztonság kedvéért levegővel működtető kereplők alkalmazását javaslom, amelyek a legkisebb széltől is állandóan zörögnek. Ezekkel a kereplőkkel a csemetekertek és fiatal erdősítések közeléből távol tudjuk tartani a vadakat, s még csak drága kerítések készítésére sincs szükség.

Lencsés Menyhért
Kemence.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

MAGGYŰJTÉSI BEMUTATÓ

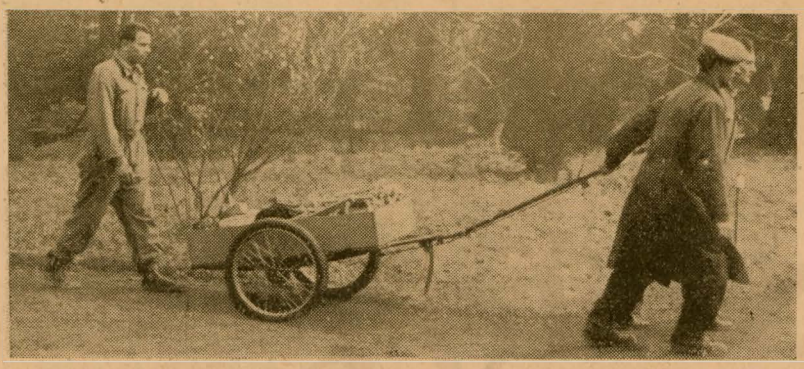

A maggyűjtési felszerelések helyszínre szállítása

Sopronban maggyűjtési bemutatót tartottak. A bemutató résztvevői érdeklődéssel szemlélték a kötéllétra zsinegjének vadászpuskából történő kilövését, amit hazai viszonylatban Tompa Károly és Sziklai Oszkár kísérletezett ki. Alig hallható kis pukkanás után az ólomvégű farudacska átrepült a kiszemelt ág fölött és pár perc alatt már húzták is felfele az erdőtelepítési diákkör tagjai a kötéllétrát.

A kötéllétrát tartó kötéllel együtt egy biztosító kötelet is felhúztak és a maggyűjtő úgy haladt fel a létrán, hogy a derekára felcsatolt biztosító övet karabinerrel a biztosító kötélhez csatolta.

A fát nem károsító és a fenti megoldással teljesen üzembiztos kötéllétra előnyei vitathatatlanok. Viszont ügyes, erős fizikumú munkást kíván, aki azonban, mire a 15—20 méterre lévő első ágig felér, mindenképp elfárad és így munkateljesítménye lecsökken. Ezért van jelentősége a Tompa—Varga-féle újításnak, amelynek az a lényege, hogy a munkavállalót 1:4 áttételű kézi csörlővel húzzuk fel a koronába. Ez a megoldás a bemutatón is osztatlan sikert aratott.

A bemutató résztvevői számos új ötlettel járultak hozzá a magas fáról való maggyűjtés megoldásához. Az egyik ilyen ötlet, hogy a koronában fennlévő munkás szemelje ki a szomszédos fán a legmegfelelőbb ágat, azon dobjon át egy ólomnehezékkel ellátott zsineget és ezáltal küszöböljük ki a többszöri fellövést. Tizenöt méter magasban a szomszédos fára leereszkedés nélkül is át lehet jutni. Az ülőke karabinerjéhez erősítve a szomszédos fához rögzített kötelet és a csörlőt megengedve, a kötél átviszi a munkást a szomszédos fára, természetesen a két fa távolságával alacsonyabban lévő szintre. Íme, itt a nehezen megközelíthető ágvégekről, a korona felületéről történő tobozgyűjtés megoldása!

Érdeklődéssel várjuk az ötletek részletes kimunkálását.

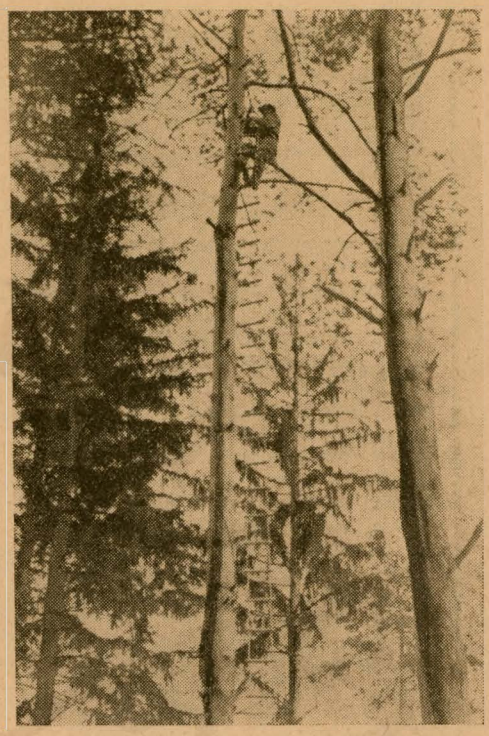

Húsz méter magasságban a kötéllétrán

Előkészületek az ólomvégű farudacska fellövéséhez

Tizenöt méter magasságban is át lehet menni egyik fáról a másikra

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

Kapálják a fenyőcsemetéket a budapesti erdőgazdaság mendei csemetekertjében

X. ÉVFOLYAM 11. SZÁM ÁRA: 1,50 FORINT 1956. JÚNIUS 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TRAKTOROS NAP

A gépesített erdőgazdaságok szervezése során több mint egy esztendeje létesültek *az erdőgazdasági gépállomások*. Az eltelt idő mind eredményekben, mind tapasztalatokban gazdag volt. Elmondhatjuk, hogy a gépállomások becsülettel teljesítik a rájuk bízott feladatokat és nagyobb részük máris az erdőgazdaságok műszaki fejlesztésének középpontja.

A gépesítés további fejlesztése során a növekvő feladatok egyre nagyobb követelményeket támasztanak a gépállomások dolgozóival szemben. A gépek jobb kihasználásával, jobb szervezéssel, fejlett munkamódszerek alkalmazásával, az önköltség további csökkentésével az erdőgazdasági termelés fejlesztésének alapvető hajtóerejévé kell válniok. Főleg a gépek alakjában rájuk bízott hatalmas értékkel, a nép vagyonával az eddigieknél jóval gondosabban, lelkiismeretesebben és felelősségteljesebben kell bánniok. Ezért a gépek megelőző karbantartásának szilárd rendszerét mielőbb ki kell építeni és mindenkori betartása felett éberen kell őrködni.

Meg kell javítani a gépállomások munkáját az eddig elhanyagolt *erdőművelési feladatok gépesítésében* is. Fokozni kell a termelékenységet *a faanyag közelítésében és kiszállításában*. Új feladatot fog jelenteni *a rakodás, a fagyártmánytermelés, a kisegítő munkák, a földutak kiképzésének és fenntartásának stb. gépesítése.*

A még nem gépesített erdőgazdaságok pedig használják fel az erdőgazdasági gépállomások tapasztalatait és lehetőségeiket kiaknázva fejlesszék műszaki színvonalukat.

Az erdőgazdasági termelés legfontosabb erőgépei a traktorok. *Traktorvezetőink sokat fejlődtek* az elmúlt időkben. Kezdetben elégséges volt, ha csak a gépüket tudják kezelni. Később már érteniök kellett nehéz erdei terepen a közelítés sokféle módszeréhez; fagyban, sárban, hóban vagy homokban egyaránt. El kellett sajátítaniok a csörlővel való munkát épp úgy, mint az ekével, kultivátorral, permetező és porozó gépekkel vagy a fűkaszával dolgozást. A közeljövőben a traktorvezetők egy részének meg kell tanulnia a tolólemezzel való munkát és a darukezelést is. Így lesz a traktorvezetőből *az erdőgazdaság általános gépésze!* Így válnak a traktorvezetőink *az erdőgazdaságok egyre jobban megbecsült dolgozóivá és széles alapokon nyugvó munkakörük életszínvonaluk mind jobban fokozódó emelkedését is biztosítja.*

Az erdőgazdaságokban már jó néhány kiváló traktorvezető dolgozik. Így a keletbükki erdőgazdaság gépállomásánál *Garai* Dezső traktorával 1955. október 10-től november 30-ig 814 köbméter faanyag tuskóirtásos döntését és rakodóra közelítését végezte el. Vagy 1955. december 1-től 1956. március 1-ig a fülledékeny anyag közelítésében 3008 köbméter ipari és tűzifát mozgatott meg. Márciusban 968 köbmétert közelített rakodóra. Az északmátrai erdőgazdaság gépállomásánál *Kovács* Ferenc 755 hasznos üzemóra alatt 2220 köbméter faanyagot közelített rakodóra. A téli üzemeltetésnél Kovács Ferencnek karbantartás elmulasztásából adódó kieső órája nem volt.

Az élenjáró traktorvezetők még egyelőre szűkebb körén kívül az erdőgazdasági traktorvezetők zöme nem dicsekedhet kimagasló teljesítményekkel. Ezért *a Traktorosnap figyelmeztessen minden traktorvezetőt arra is, hogy elsajátítsa a kiválóan dolgozók módszereit és szaktudását a kívánt színvonalra emelje.*

A gépállomások csak úgy tudnak a fejlődéssel lépést tartani, ha kiváló traktorvezetők, gépkezelők százai mellett mind a karbantartó dolgozók, műhelyvezetők, mind a brigádvezető erdészek, könyvelők és műszaki vezetők állandóan képezik magukat és munkájukhoz tudásuk legjavát adják. A Traktorosnapon minden gépállomási dolgozó jogosan idézheti fel az eddig elért eredményeket, de gondoljunk arra is, *vajon megtettünk-e mindent, hol követtünk el hibákat és hogyan fogjuk azokat kijavítani.*

A Traktorsnap méltó megünneplése a gépesítés dolgozóinak megbecsülését fejezi ki, de egyúttal kifejezi azokat az állandóan növekvő igényeket is, amelyek teljesítését a gépállomások minden dolgozójától a népgazdaságunk elvár.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A második ötéves terv irányelveinek vitája

Az egész országban élénk érdeklődéssel vitatták meg második ötéves tervünk irányelveinek az erdőgazdaságra és a faiparra vonatkozó részét. Az erdőgazdaságokban, a fűrész- és lemezipari, valamint egyéb üzemekben látogatott értekezleteken foglalkoztak az irányelvekben felvetett kérdésekkel, átvizsgálták az egyes erdőgazdaságok, faipari vállalatok munkaterületét és a javaslatok egész sorát vetették fel és küldték meg az illetékes helyre. Ezek a viták részben magukba foglalták az erdőgazdasági és a faipari fejlesztési határozatok alapján végzett eddigi munka elemzését, bírálatát is és a kidolgozott javaslatok komoly segítséget jelentenek további munkánkban.

Vita a mecseki erdőgazdaságban

A mecseki erdőgazdaság dolgozói május 12-én megvitatták a második ötéves terv célkitűzéseit.

A vitában résztvettek az erdészetek legkiválóbb eredményt elérő, élenjáró fizikai dolgozói, pártfunkcionáriusok, szakszervezeti funkcionáriusok, az erdészetvezetők, erdészeti szakelőadók, és az erdőgazdaság összes központi dolgozója.

A vita során határozatot hoztak arra, hogy az erdőgazdaság fejlesztési tervében tett vállalásokon felül, — a második ötéves terv végrehajtása során még az alábbiakat fogják megvalósítani:

1. Biztosítják a vágásterületek szakszerű újratelepítéséhez szükséges erdei facsemetét, mennyiségben, minőségben és fafajonkénti megoszlásban, mely utóbbi követelményt ezideig nem tudták biztosítani. E vállalás teljesítése érdekében 1957 őszére elérik, hogy minden erdészet csemetetermelés terén önellátó legyen.

2. Az elmaradt erdőtisztítások felszámolásának határidejét, — a mecseki erdőgazdaság viszonylatában, — az Országos Erdészeti Főigazgatóság 1958. év végére szabta meg. A dolgozók vállalják, hogy az elmaradt tisztításokat 1957. év végére felszámolják.

3. A jobb, az egészségesebb, több növedéket biztosító erdőnevelés érdekében tovább terjesztik a felújító vágásokat és a 40 százalékos vállalással szemben, az újabb alapos mérlegelés, valamint az eddig elért 45,2 százalékos tényszám alapján — 1960. év végére 50 százalékos tényszám elérésére tesznek vállalást.

4. A természetes újulatok védelme érdekében kidolgozzák és biztosítják a kíméletes közelítés technológiáját és az ahhoz szükséges közelítő eszközöket és berendezéseket.

5. A tervezett 976 hektár új erdőtelepítéssel szemben 1727 hektár új erdőt fognak telepíteni.

6. A tervezett 100 hektár új ipari akácos telepítéssel szemben 200 hektárt telepítenek.

7. A harmadik ötéves terv időszakára esedékes 120 hektár sziklakopár beerdősítésből 25 hektárt előrehoznak a második ötéves terv időszakára.

8. Az iparifa kihozatalt 43—44 százalékra fogják emelni, szemben az országos tervezett 38—40 százalékkal.

9. Fontos kérdéssé teszik a faanyagokkal való legnagyobb mérvű takarékosságot. Ennek érdekében a fagyártmányokat gépi úton fogják megtermelni és szemben a kézi megmunkálás 50—55 százalékos készáru kihozatalával 75—80 százalékos kihozatalt fognak elérni, ezzel évente mintegy 800 ezer forint értékű faanyagot fognak megtakarítani.

10. Jelentős gömbanyagból, — az import csökkentése érdekében — bányaszéldeszka, parkettaléc, hordódonga és egyéb más apró fagyártmány gépi úton történő feldolgozását, minek eredményeként éves viszonyatban a tüzifa árához viszonyítva mintegy 700 ezer — 1 000 000 forint érték emelkedést érnek el.

11. A fakitermelés gépesítését a jelenlegi 11 százalékról 1960. év végére 60 százalékra emelik, miáltal, — a termelékenység fokozása mellett —, lehetővé teszik a fejlettebb fakitermelési eljárások alkalmazását, a megtervezett bruttó fatömegből nagyobb nettó fatömeg termelését az iparifa kihozatal növelését, valamint az egy köbméterre eső önköltség csökkentését.

12. A mezőgazdaságilag művelt területeken szakszerű mezőgazdálkodással a kalászosok holdankénti terméshozamát legalább 10 százalékkal, a kukoricáét pedig 15 százalékkal növelik.

13. A rétek gyalulásával, fogasolásával, szerves- és műtrágyázásával, a vizek elvezetésével a rétek terméshozamát 15—20 százalékkal növelik, a takarmányok gépi kaszálásával és begyűjtésével a takarmánytermelés önköltségét mintegy 20 százalékkal csökkentik.

Gyapay Jenő
igazgatóhelyettes főmérnök, Pécs

A három somogyi főmérnök elgondolásai

Lapunk munkatársa beszélgetést folytatott az irányelvekről mindhárom Somogy megyei erdőgazdaság főmérnökével.

A délsomogyi erdőgazdaságban *Pechtol* István a közvetlen 1955—56-os és az egész második ötéves terv időszakára szóló elgondolásairól beszél.

— Még az 1955—56-os gazdasági évben el akarjuk érni, az iparifa százalékunk 10 százalékos javulását úgy, hogy tűzifából bányadeszka rönköt állítunk elő jelentős mennyiségben, fokozzuk az aprószerfa előállítást és a nőtt szőlőkaró termelését. Simongáti rakodónkon már három körfűrészünk dolgozik és szalagfűrészek ugyancsak Simongáton és Kaszópusztán. A most következő félévben ládadeszkát is állítunk elő tüzifából. Ezeknek a tanulságoknak az alapján dolgozzuk ki *iparifaanyag termelésünknek a második ötéves tervre szóló felfutását.*

— Úgy érzem — folytatta Pechtol főmérnök —, hogy a második ötéves tervben, különösen *a minőségjavítás terén* kell új eredményeket elérnünk. Ennek egyik útja *a fatermelésünk technológiájának megjavítása,* ebben a tekintetben nagy jelentőségű volt a Barcsi Fűrészen megtartott tapasztalatcserénk, ahol *minden erdészet kiküldöttei láthatták saját anyagukat és megbírálhatták a maguk munkájának hibáit.*

— A minőségjavítás másik útvonala *az erdőállományok nevelése terén új és fejlettebb módszerek alkalmazása.* Ezt megkezdtük már a maggyűjtésnél. A délsomogyi erdőgazdaságban *a magtermő állományok már ki vannak jelölve.* A csemetetermelésünkben is úgy érezzük, hogy a megnevelés minőségében nincs hiba. Viszont *a csemeték kiemelése és szállítása még mindig nincs jól megoldva,* ebben a munkafázisban éri a csemetéket a legtöbb ártalom. Jelentősen növelnünk kell a második ötéves tervben *a csemetekitermeléseknél és az erdősítések apolásánál a gépi munka arányát.* Meg akarjuk javítani az erdősítések talajelőkészítését és ehhez alapvető fontosságú, hogy *újítóink megoldják a gyökértuskó-irtó ekét.*

— Az önköltségcsökkentés szempontjából legfontosabbnak tartom *a vágásterületek rendjének kialakítását,* mondhatnám *a fatermelési technológia előírását minden vágásban.* Tehát a döntés irányának, az összehordás rendjének, az egész munkaszervezésnek az előírását. Egész bizonyos, hogy ezen az úton *elérjük a termelési apadék jelentős csökkenését.*

Márkus László a középsomogyi erdőgazdaság főmérnöke a beszélgetés során a következőképpen foglalta össze hozzászólását az irányelvekkel kapcsolatban:

— A Kardosfa—Lipótfa—Bőszénfa vonalon épülő *új feltáró út* a második ötéves terv során lényegesen átalakítja erdőgazdaságunk munká-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

jának perspektíváit. Az új út 1959-re készül el teljes egészében és harminc év alatt mintegy 250 ezer köbméter faanyag kitermelését, köztük értékes, de már túltartott bükkösök felújítását teszi lehetővé.

— Egy javaslat kidolgozásával foglalkozom, amelyben részletesen megindokolom, hogy az elhanyagolt, gyorsannövő fafajok közül *foglalkozzunk jobban a bálványfával*, mert igen nagy fatömeget ad, összehasonlítva a legjobb nyárasok fatömegprodukciójával, *35—40 százalékos az eltérés — a bálványfa javára.* Amellett anyaga *rostosítható*, tehát ipari felhasználhatósága is igen magas fokú.

— Meg kell oldanunk a második ötéves terv folyamán *a közelítések korszerű gépesítését*, mert tervelőírásainkat csak akkor tudjuk teljesíteni, ha meg tudjuk szüntetni függőségünket az idegen fogaterőtől és az idegen, vásárolt gépi erőtől.

Az északsomogyi erdőgazdaság főmérnöke, *Kiss* Lajos így nyilatkozik:

— Jelenleg *élüzem* vagyunk és mindent el akarunk követni, hogy a gazdasági év III. negyedében is megtartsuk az élüzem címet. Amit ebben a harcban tanulunk, azt akarjuk hasznosítani a második ötéves terv reánk eső részének megvalósítása folyamán. *Ápolásainkat már 60 százalékban gépi erővel végezzük.* Két feltáró út épül az erdőgazdaság területén a második ötéves tervben, ezzel párhuzamosan akarjuk csökkenteni a fogatlétszámunkat, hiszen köztudomású, hogy a fogatgazdaságra minden erdőgazdaság ráfizet. Megfelelő úthálózat esetén ma már bebizonyított, hogy *a vontatók* a közelítésben és a szállításban is messze felülmúlják a fogatos munka lehetőségeit.

— *A fakitermelési apadék csökkentése* tekintetében éppen a mi gazdaságunk volt az egyik kijelölt erdőgazdaság, ahol az erre vonatkozó kísérletek, megfigyelések folytak. Igen sok hasznos tapasztalatot szereztünk, amelyeket a második ötéves tervben munkánk minőségének megjavítása érdekében bőségesen tudunk kamatoztatni. Négy eszközét láttuk a termelési apadék csökkentésének, tehát a faanyaggal való nagyobb takarékosságra már az erdő területén. Az első *az iparifa megfelelő premizálása.* Ez bizonyult a legerősebben húzóhatású tényezőnek: *a dolgozók anyagi érdekeltségének biztosítása.* Béralapmegtakarításból oldottuk meg a prémium kitűzésének lehetőségét. A másik módszer *a döntési díj fölemelése*, illetve a beszakadásmentes, törésmentes, alacsony tuskójú döntés premizálása. Ebben a vonatkozásban még további tapasztalatokat kell gyűjteni, hogy valamilyen formában az itt felvetett ötletet bevezethessük. Ugyancsak kedvezőnek látszik *az iparifa bérének emelése a tűzifa rovására.* Végül — de ez már nem annyira az apadék csökkentése, mint inkább a kitermelhető faanyag mennyiségének növelése: *a gyökértuskó jobb kitermelése és rendszeres forgalombahozatala.* A második ötéves tervben ezt is meg kívánjuk oldani.

Az igazgatók tanfolyama hozzászól

Az erdőgazdasági igazgatók Sopronban megtartott továbbképző tanfolyamának utolsó napján időt szakítottak a tanfolyam résztvevői arra, hogy megvitassák második ötéves tervünk irányelveit és megtegyék javaslataikat az irányelvekkel kapcsolatban. Különösebb indokolások nélkül, a több mint kéthetes tanfolyam értékes eredményeinek hasznosításával az igazgatók röviden, tömören tették meg javaslataikat. Több mint húszan szólaltak fel *mintegy száz javaslatot tettek.* Az érdekes anyagból a következőket emeljük ki:

Csillag Lajos, a délmátrai erdőgazdaság igazgatója felvetette, hogy *a szabványok módosítására van* szükség, mert ez biztosítaná, hogy több iparifát adhassunk a népgazdaságnak. Általában meg kellene állapítani, hogy a népgazdaság milyen területein van szükség rövid anyagra és ennek a szükségletnek ellátásával a tűzifa rovására rengeteg anyagot lehetne megtakarítani. Hozzá tartozik ehhez a feldolgozó ipar felhasználási szabványainak megfelelő módosítása is. *Wágner* Lajos (nyugatbükki erdőgazdaság) rámutatott arra, hogy *a feltáró hálózat tervszerű bővítése* lehetővé teszi a túltartott állományok kitermelésének, alátelepítések munkálatainak helyes megoldását. Javaslatot tett abban az irányban is, hogy *a faipari kutatást terjesszék ki olyan gyorsannövő fafajokra is, amelyek eddig nem álltak az erdészeti termelés előterében.* Így például a *rezgőnyárra, a fűzekre* stb. Ha ezeknek a fafajoknak a cellulózeanyag ellátásba való bekapcsolását meg lehet oldani, akkor telepítéseinket, ápolásainkat is megfelelően ehhez kell igazítani.

Hegedűs Mátyás (Békés megyei erdőgazdaság) *a vadgazdálkodás* problémáinak kíván megfelelő helyet biztosítani a második ötéves tervben. Különösen fontos — mondotta — *a fácánállomány növelése* országszerte, mert a mezőgazdasági rovarkárosítók elleni küzdelemben a fácán az egyik legjobb szövetségesünk.

Bakó Gyula, az ERDŐTERV igazgatója javasolta, hogy az erdőgazdaságok műszaki csoportjai tervezzék és kivitelezzék az erdei földutakat. Felvetette a gondolatot, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság esetleg széleskörű *pályázatot írjon ki erdész lakóházak, erdészeti épületek típusterveinek kidolgozására,* minthogy ez eddig megoldatlan kérdés. *Jankó* János (mezőföldi erdőgazdaság) azt fejtegette, hogy milyen eszközökkel kell ipari szintre emelni az erdőgazdaság munkáját. *Popity* Jenő (északsomogyi erdőgazdaság) szintén arra mutatott rá, hogy az eddiginél sokkal nagyobb gondot kell fordítani *földutainkra*, különösen azok *rendszeres karbantartására.* Nem tudunk mindenhol jó feltáró utakat építeni — mondotta — és alkalmaznunk kell ezen a téren a gépesített megoldásokat. Felhívta a figyelmet ezzel kapcsolatban a középsomogyi erdőgazdaság útgyalu újítására.

Lux Barna (Tolna megyei erdőgazdaság) örömmel állapította meg, hogy a második ötéves terv irányelveiben szerepel az országos legelőbázis kiterjesztése. Ezen az úton juthatunk el oda, hogy a káros erdei legeltetést teljesen meg lehessen szüntetni. Elsősorban az erdészeknek kell komoly propaganda munkát végezni a falvakban és javasolta, hogy erre a munkára megfelelő oktatással, tapasztalatcserékkel az erdészeket ki is képezzék.

Király Miklós (gödöllői erdőgazdaság): — *Javasolom* — mondotta —, *hogy a vastag állományokban csak gépi kitermelést végezzünk*, mert a kézi szerszámokkal ferde bütüket vágnak s ez lényeges anyagpocsékolást okoz. Felvetette a gondolatot, hogy amint az erdőgazdasági dolgozók már többször tanulmányozták a fűrészek munkáját, hogy megismerjék a fűrész- és lemezipar igényeit, ugyanúgy a fűrész- és lemezipari üzemek dolgozói is látogassanak el erdőgazdaságokba, hogy megismerkedjenek az erdei fakitermelés lehetőségeivel. *Németh* János (magasbakonyi erdőgazdaság) javasolta, hogy a lemezgyártásnál visszamaradó rönkmaradvány feldolgozására legalább egy különleges gépet állítsanak be és az így gyártott lemezt esetleg gyufásdobozok nyersanyagául hasznosítsuk.

Sirhán Jenő (sárvári erdőgazdaság) kifejtette, hogy a második ötéves tervben jelentősen javulhat országszerte erdőnevelő munkánk eredménye, ha a sárvári erdőgazdaságnak a gyérítés terén elért eredményeit megfelelően alkalmazzuk más erdőtájakon is. Javasolta, hogy állami erdőt ne juttassanak szövetkezeteknek, hanem *az erdőgazdaságok oldják meg közvetlenül a szövetkezetek faanyagszükségletének ellátását.*

Sallay Ferenc a soproni tanulmányi erdőgazdaság igazgatója azt fejtegette, hogy a második ötéves tervben minél hamarabb meg kell oldani, hogy a soproni erdőgazdaság *valóban* tanulmányi erdőgazdaság legyen; az erdőgazdaság fűrészüzeme, az erdőgazdaság gépállomása rendszeres *kísérleti* munkát végezhessen, ami nagy segítséget jelent a főiskolai, a technikumi oktatásban, szakembereink képzésében és a továbbképzésben is. *Palásthy* István (zemplénhegységi erdőgazdaság) csehszlovák példa alapján javasolta, hogy *hazánkban is foglalkozzanak a göcsmentes bükk-tűzifának a cellulóze gyártásban való hasznosításával.* Ez is komoly tényezője le-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

het az iparifakihozatal növelésének. *Konrád* Béla (délkiskúnsági erdőgazdaság) a fatolvajok, erdei legeltetők ellen megfelelő, az eddiginél hatékonyabb törvényes intézkedéseket sürget. *Nemcsák* János (északborsodi erdőgazdaság) több faanyagtakarékossági gondolatot vet fel. Rámutatott arra, mennyire fontos, hogy iparunk az erdőgazdaság szükségletei szerint gyártson egyes gyártmányokat, például teherautó pótkocsikat, kéziszerszámokat stb. Helyesnek tartja, ha *a lágyszárú növények, így a csalán stb. rostosításával is foglalkozna a kutatás*, mert ezek bekapcsolása ugyancsak faanyagmegtakarítással járhat.

Király Gáspár (budapesti erdőgazdaság) *négy javaslatot* tett: 1. parkerdők, zöld övezetek létesítése városaink, ipartelepeink körül a dolgozók egészségi, üdülési érdekeinek szolgálatában. 2. Erdészeti Nemzeti Park felállítása. 3. Az előfakészlet növelésének minél gyorsabb és jobb megvalósítása érdekében elitmagvak és elitcsemeték kinevelésére kell lehetőségeket találnunk az eddiginél erőteljesebb ütemben, hogy elérjük az élenjáró mezőgazdasági kísérletezés eredményeit (búzanemesítés, répamag nemesítés stb.). 4. A termelőszövetkezetek faigényének kielégítésére rendszeres kooperációt kell kiépíteni az erdőgazdaságok és a tsz-ek között. *Varga* Gyula (mezőföldi erdőgazdaság) *minden munkaterületre kiterjedő gépesítési technológia* kidolgozását javasolja. Felveti a gondolatot, hogy évente egyszer a Pedagógusnap, Vasutasnap, Építők napja stb. mintájára tartsunk *Erdésznapot*. *Debreczeni* Imre (nyírségi erdőgazdaság) az erdész utánpótlás minőségi fejlesztése érdekében javasolja, hogy a technikum előtt kétéves kötelező gyakorlatot írjunk elő. *Bedő* Tibor (keletbükki erdőgazdaság) egyrészt a rakodás fokozott gépesítésének megoldását sürgette, másrészt bejelentette, hogy a gépi közelítésnél *a kötélpályás megoldások fejlesztése* terén a keletbükki erdőgazdaság további munkát kíván végezni.

Többen bejelentették, hogy javaslataikat *írásban* készítik el.

Új gépek, új szabványok, gondosabb rönkvédelem

A barcsi fűrészüzemben *Ács* József főmérnökkel beszélgettünk a jelen egyik legizgalmasabb kérdéséről, a második ötéves terv irányelveiről. Hogyan fejlődik az üzem az ötéves tervben, milyen terveik, elgondolásaik vannak.

— A második ötéves tervünk egyik főfeladatául tűzte ki az üzemek korszerűsítését. Ezen a téren mi sem akarunk elmaradni, — válaszolja kérdésünkre Ács elvtárs. — *Már most folyik üzemünk teljes villamosítása*, ez a munka a jövő év nyarára fejeződik be. Ebben az esztendőben a körfűrészek, a jövő évben már a keretfűrészek is villanyáramra fognak működni. Nagymértékben segít rajtunk a villamosítás. Először is azért, mert így *gyorsabb lesz a gépek fordulatszáma* s ennek következtében *legalább tíz százalékkal növekszik majd a gyártási kapacitás*. De a villamosítás révén komoly mennyiségű hulladékanyagot is takarítunk meg, amit eddig eltüzeltünk. A kazánokat fűrészporral és hulladékanyaggal fűtöttük, *évenként körülbelül 1400 tonna hulladékanyag került tűzbe ily módon*.

— Egész sor új gépet is kap üzemünk az elkövetkezendő esztendőkben. Többi között a Német Demokratikus Köztársaságból érkezik *két új, nagyteljesítményű keretfűrész*, ezenkívül üzembe helyezünk *négy ingafűrészt, három láncfűrészt* és a jövő évben már *egy új parketta garnitúra is működik majd az üzemünkben*. A fűrészcsarnokban *új fűrészporelszívó berendezést* építünk, s így egészségesebb körülmények között dolgoznak majd a fűrészüzem munkásai, ugyanakkor olcsóbb lesz a termelés, hiszen nem kell talicskánként kihordani a fűrészport

— Ugyanilyen komoly elgondolásaink vannak, hogy az ötéves terv folyamán *minél jobban hasznosítani tudjuk a hulladékanyagot*. Erre vonatkozóan már *részletes terveket* is készítettünk az elkövetkezendő évekre. Terveink szerint az újonnan érkező parketta garnitúra segítségével *rátérünk a szabványonaluli parketta gyártására*. Úgy gondoljuk, hogy ebből havonta 26 köbmétert tudunk gyártani. A fenyőtermelésnél a leeső hulladékokból épületstukatúrákhoz léceket gyártunk majd, havonta mintegy tizenhatezer folyómétert. A beérkező rakoncafából havi ezerötszáz folyóméter *szőlőkarót* gyártunk és a villamosítás révén megtakarított faanyagból többszáz *ládát, ruhaakasztót* és mintegy huszonötezer darab *ládasarkot* fogunk előállítani.

— Nagyon helyeseljük az ötéves terv irányelvei közül azt a pontot, hogy *felül kell vizsgálni a fűrészáru szabványokat*. A mi véleményünk is az, hogy a ráhagyás túlméretezett, főleg a bükknél, amelynél 8 százalék, és a tölgynél, amelynél jelenleg 5 százalék. De azt is el kell érni a jövőben, hogy a megrendelőknek ne legyenek olyan felesleges kívánságaik, amelyeknek megvalósítása után a minőség vagy a használhatóság nem javul, csak éppen több faanyagot használunk el. Ilyen eset éppen most van nálunk: eddig a seprőnyeleket egy méteres nagyságban gyártottuk, a megrendelő most 1 méter 10 centiméteres mérethez ragaszkodik. Véleményem szerint a 10 centiméteres ráhagyás teljesen felesleges, csak anyagpocsékolást von maga után.

— A második ötéves tervet üzemünk úgy tudja jól végrehajtani, ha *megjavítjuk kapcsolatainkat az erdőgazdaságokkal*. Nagyon fontos kérdés ez. Csak egy példát említek: az elmúlt évben hetvenezer forintot „kaptunk vissza" az erdőgazdaságoktól rossz mérés és minősítés miatt. Ezen a téren gyökeres változásra van szükség. Ugyanakkor az erdőgazdaságoknak jobban kell támogatni bennünket abban is, hogy *ne egyszerre, rendszerint a hónap vége felé szállítsanak nagy mennyiségű anyagot*, mert ezt a zúdítást nem tudja fogadni a rönkterünk. Az elmúlt három hét alatt is közel hatezer köbméter érkezett be, ugyanakkor a rönkterünk csak négyezer köbméter anyag fogadására képes ezidő alatt. Így azután a beérkezett rönköket az üzemen kívül voltunk kénytelenek tárolni. A telepért többezer forint bért fizetünk a MÁV-nak, külön költséget jelent majd a beszállítás a külső telepről az üzembe, de az ottani kirakodás is drágább volt a szokottnál, mert a daruk nem tudtak segíteni a munkában. Ilyen körülmények között bizony nehezen tudjuk csökkenteni az önköltséget. De ha a szállító erdőgazdaságok, főleg *a mecseki erdőgazdaság* szakít ezzel a helytelen gyakorlattal, akkor rögtön jó eredményekről számolhatunk be az önköltségcsökkentés terén.

— Mindezeken kívül is még számos olyan pontja van a második ötéves terv irányelveinek, amelyekre alaposan fel kell készülnünk, hogy az üzemünkben azokat végre is hajtsuk. Többi között fontos kérdés *a szakmai továbbképzés*. A művezetők részére már tartunk egy továbbképző tanfolyamot, a következő esztendőkben pedig rendszeresen tanfolyamokat fogunk rendezni a keretfűrészesek, és a körfűrészesek számára, a betanított munkások részére. *A vízelárasztós tárolás* is fontos kérdés az üzemünkben. Főleg az üzemen kívül elhelyezett rönkök helyes tárolása jelent nehéz feladatot. Tervbe vettük, hogy már ebben az évben, de a következő esztendőkben is a telepen kívül tárolt rönkök vágásfelületét *bitumennel* vonjuk be, hogy megvédjük a rönköket a nedvességveszteségtől.

— Számos ilyen kérdés van, amelynek megoldására alaposan felkészültünk, hogy a második ötéves terv során üzemünk minél jobban helyt tudjon állni. Ezen kívül még *két javaslatunk* van, amely üzemünk ötéves tervéhez kapcsolódik és szeretnénk, ha ezeket a javaslatokat elfogadnák felettes szerveink is.

— Egyik javaslat: *meg kellene hosszabbítani rönkterünkön az iparvágányt és a meglévő darupályát*, hogy gyorsabb, olcsóbb, könnyebb legyen a szállítás munkája. A másik javaslatunk pedig az, hogy *egy ötezer köbméteres kapacitású forgácslemez üzem építését engedélyezzék vállalatunknak* — fejezte be nyilatkozatát Ács főmérnök.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fábián Gyula:

A keleti főcsatorna mentén már erdősávokat lengedeztet a szél

AMIKOR ELŐSZÖR találkoztunk Pataki Pállal — egy fiatal erdőmérnökről van szó — mint frissen iskola, illetve főiskola hagyott ember indult neki a nagy pusztákkal teli Hajdúságnak. Diplomaterve úgy szólt: dolgozza ki a Keleti Főcsatorna mentének fásítási tervét. Első kérdésünk akkor úgy hangzott, hogyan sikerült megvédeni a diploma tervet? Szerény, magáról keveset beszélő ember, alig-alig sikerült kihúzni azt az egyszerű kifejezést, hogy jelesre sikeredett. Ez a néhány szóra eresztett beszélgetés is csak úgy zajlott, hogy közben lesni kellett a vonatot, mikor indul, mert jeles diplomával a táskában ebbe a munkába fogott bele régi, tapasztalt mérnök társakkal együtt ő is Debrecenben.

Milyen is ma a Hajdúság óriás pusztájának a képe?

Bizony, aki tíz esztendővel ezelőtt vágott neki egy komolyabb hortobágyi sétának meresztgethette, erőltethette a szemét, míg fákat, enyhet adó fa-csoportokat észrevehetett. Ma nincs olyan pontja a nagy pusztának, ahonnan ne lehetne látni erdőket, fasorokat. Mert azelőtt mi volt a fontos? Itt járó külföldi embereket kiszekereztettek a nagy pusztára, a csárda árnyékából megszemlélteték vele a csodálatos délibábot, mutattak nekik egy-egy szűrös számadót, vagy bojtárt, de még azt sem kérdezték meg a sok állattal veszkődő szegény embertől, hogy van-e legelnivalója a juhnak.

NAGY ADÓ VOLT nekünk tartani azt az irdatlan nagy pusztát, ahonnan először a vizet, aztán a fát lopta el nagybirtokosaink kapzsisága. A sziki földre, a sovány szegény legelőkre aztán nem sokkal ezelőtt újra visszajutott a víz, és ami régi kinn való embernek is szokatlan volt, erdőket kezdtek telepíteni. Elébb csak kis sávokon, aztán hogy a földet kitapasztalták, nagyobb fogásokon indult meg a telepítő munka.

A HAJDUSAGI ERDOGAZDASÁGBAN százezerre menő csemetével ültettek el idén is többet mint amennyit a terv előírt számukra. Halad az életet hozó víz útjának is a beültetése. Ez évben negyvenötven holdnyi területet népesítettek be a kicsiny facsemeték, pedig nem valami könnyű munka. Meg van vele a gond, a baj, hiszen a szik mostohaanyja még a kalászos növénynek is. Az persze sokat jelent, hogy a csatornázással igen megkeverték a földet. A terméketlen sziken kívül az alsóbb rétegekbe bekeveredett a termőföld is. Így az egykori fátlan határú falvak, városok mentén az élő víz útját most már a zöldülő kis fák is jelzik. Hajdúnánás, Balmazújváros, Hajdúszoboszló környékén a gátak oldalából a beültetett partok lejtéséből zöld leveles nyár, akác, gyertyán, fenyő, juhar, meg tölgycsemeték mutatják a nagy pusztának azt a változást, aminek még az elején vagyunk.

Nem hiányoznak a fiatal, lelkes szakemberek sem, akik ilyen tervek készítése után eljöttek és még el fognak jönni, hogy ennek a tájnak enyhet adó erdőket telepítsenek, hogy az alföldi vidék vízellátása még tovább javuljon.

A középsomogyi erdőgazdaság kisbárapáti erdészetben *Németh* János szakelőadó és *Varga* László kerületvezető erdész nehézségekkel küzdött a szállítási feladatok megoldásánál. A gadácsi *Táncsics-tszhez* fordultak segítségért. A Táncsics tsz tagsága a tavaszi munkák előtti időt arra fordította, hogy eleget tegyen a kérésnek és mintegy 683 ürméter tüzifát 176 köbméter iparifát közelítettek közbenső rakodóra, a szállításban a tsz teherautója is segédkezett. Elhatározták, hogy a tsz és az erdőgazdaság kölcsönös megsegítési *szocialista szerződést* köt.

Befejeződött az erdőgazdasági igazgatók kéthetes tanfolyama

Beszámoltunk előző lapszámunkban arról, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság rendezésében kéthetes továbbképző tanfolyamra gyűltek össze az erdőgazdaságok igazgatói. A tanfolyam előadói részben a főigazgatóság vezetői, szakmai és adminisztratív irányítói voltak, részben pedig a főiskola tanári karából kerültek ki.

A tanfolyam záró ülésén *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes foglalta össze a szerzett tapasztalatokat és tanulságokat. A tanfolyam *célja az volt* — mondotta többek között —, *hogy a második ötéves terv nagy feladatainak megvalósításához útravalót adjunk az erdőgazdaságok igazgatóinak.* Összefügg ez azzal, hogy e nagy feladatok megoldásához az igazgatók *fokozott önállóságára* van szükség, aminek viszont előfeltétele a nagyobb tudás. A célt a tanfolyam nagyban-egészben el is érte. Az igazgatók rendezhették ismereteiket, gazdagíthatták, bővíthették szakmai tudásukat és ugyanakkor az igazgatók a kéthetes személyes együttlét alatt közelebb is kerültek egymáshoz. Második ötéves tervünk irányelveinek alapvető erdőgazdasági célkitűzése az erdőgazdasági munkák minőségi megjavítása s ebben az irányban jelentett komoly lépést ez a tanfolyam.

A tanfolyam résztvevőitől a főiskola nevében *Roller* Kálmán igazgató búcsúzott el és kifejezte azt a meggyőződést, hogy az erdőmérnöki főiskola és az erdőgazdasági igazgatók kapcsolatának elmélyülése a tanfolyam során értékes segítség lesz a további munkában.

***

Beszélgetést folytattunk több igazgatóval, hogy milyen egyéni tanulságokat vont le a tanfolyamból, mi volt a véleménye a tanfolyam menetéről, felépítéséről.

Konrád Béla, a délkiskunsági erdőgazdaság igazgatója megállapította, hogy számára különösen hasznos volt *Kozma* László gödöllői főmérnök előadása a gépi aprószerfa termelés lehetőségeiről.

— *Megfelelő gépekkel* — mondotta — *mi is eljuthatunk oda, hogy a területünkön termelhető gyenge minőségű faanyagból is értékeket hozhatunk ki.* Azt hiszem kissé túlságosan túl voltak méretezve az adminisztratív előadások, a csak elvi, elméleti kérdéseket fejtegető témák. Több szakmai problémát, legújabb tudományos eredményt feltáró előadásra lett volna szükség. Amint hogy azt hiszem túlságosan kevés volt a két gyakorlati külső tanulmányút a soproni erdőgazdaság területén: több ilyen napot is érdemes lett volna beiktatni.

Nemcsák János (északborsodi erdőgazdaság) a következőket mondotta:

— Minden egyes előadásból viszek haza olyasmit, *amit azonnal felhasználhatunk, alkalmazhatunk* a magunk területén. Különösen sokat jelentett számomra, amit *a két külső tanulmányúton tapasztaltam a soproni erdőgazdaságban.* Elegyes állományok nevelése, a korszerű tisztítások alkalmazása, az alátelepítések megoldása, a vágás utáni folyamatos erdőfelújítás módszere csupa olyasmi, amit hazatérve azonnal meg akarok valósítani. Nem kevésbé értékes volt, hogy *megismertük a központi irányítás legfontosabb szempontjait,* tehát helyi munkánkhoz országos perspektívát is kaptunk.

Németh János (magasbakonyi erdőgazdaság) megállapította, hogy mindenből volt mit tanulni a jobb és a kevésbé jó előadásokból is.

— Szükség volt erre a tanfolyamra, hogy az erdőgazdaság problémáit ne csak részleteiben, hanem nagy összefüggésekben is megismerjük.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

FAVÁGÓK VERSENYE

A budapesti erdőgazdaság favágó versenyt rendezett a budakeszi erdészet területén. A verseny színhelyén, Kollányi Antal főmérnök elvtárs rövid bevezetője után, még egyszer ismertették a versenypontokat.

I. Szerszámkarbantartás:

1. A fűrészek élesítése és terpesztése.
2. A fejszék jó karbanléte.

A verseny tulajdonképpen már odahaza megkezdődött és a versenyzők eleve pontot veszítettek, ha szabálytalan élezésű vagy szabálytalan fogantyújú fűrésszel indultak el. Az sem kaphatott tizenkét pontot például (ez volt az elérhető legmagasabb pontszám), akinek a fejszéje súlyosabb volt a kelleténél vagy a fejsze nyele szabálytalanul volt beékelve és nem volt meghajlítva.

II. Döntés:

1. A hajk magassága.
2. A döntési idő.
3. A tuskózár magassága.

III. Felkészítés:

1. Célbavágás fejszével.
2. A törzs feltisztítása, a göcsök lefaragása.
3. Két korong lefűrészelésének az ideje és minősége.

Díjazás: Az első díj 500, a második díj 300, a harmadik díj 200 forint páronként.

A versenyre 28 favágó nevezett be: 10 a budakeszi, 6 a pusztavacsi, 4 a budapesti, 2 a pótharaszti, 4 a telki és 2 a ceglédi erdészet dolgozói közül.

A versenyzők sorsot húztak. Az első számot *Garajszki* János, és *Horváth* Mihály, a pusztavacsi erdészet favágói húzták ki. A bírák szemügyre vették a fűrészt, a fejszét, aztán megkezdődött a döntés. Fejszék csattogtak, fűrész dalolt és stopperórák mérték az idő múlását. Még két perc sem múlt el, máris ledőlt az első fa, utána a második, a harmadik . . .

A versenyzők eleinte bizonytalankodtak és drága perceket vesztettek el. Némelyik fa fennakadt, úgy kellett lehúzni. Egyesek előre elkészítették a terepet a döntéshez, mások a célbavágást gyakorolták. Közben a gallyazás is folyt, sőt a göcsök lefaragása is megkezdődött. Utoljára a korongfűrészelés maradt.

A verseny győztese *Országh* Sándor és *Vanicsek* Lajos, a budapesti erdészet dolgozói 93 ponttal. A második díjat *Merkl* József és *Fruh* Ferenc, a harmadik díjat pedig *Lukács* Károly és *Majer* Gergely nyerte. Az előbbiek 90, az utóbbiak 86 pontot értek el. Mind a négyen a budakeszi erdészet dolgozói.

Ez volt *az ország első favágóversenye.* A vágásfelület országos átlaga 200 négyzetcentiméter percenként. Ezen a napon Országh Sándor és Vanicsek Lajos egy perc alatt 1790 négyzetcentiméternyi vágásfelületet értek el. Persze versenyben és nem álandó mindennapos munka közben. Az összehasonlítás ennek ellenére is érdekes.

A verseny főként tapasztalatcsere szempontjából volt hasznos. A favágók meggyőződhettek például arról, hogy a háromszög fogazatú fűrész is jó, ha megfelelően karbantartják és élesítik. De a gyalufogazatú fűrésszel még könnyebb és gyorsabb a munka. A legfontosabb tanúságként talán azt lehetne elkönyvelni, hogy a jól élezett, szabályosan kezelt szerszámok nélkül nem lehet jó eredményt elérni.

A győztesek vidám csoportja

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

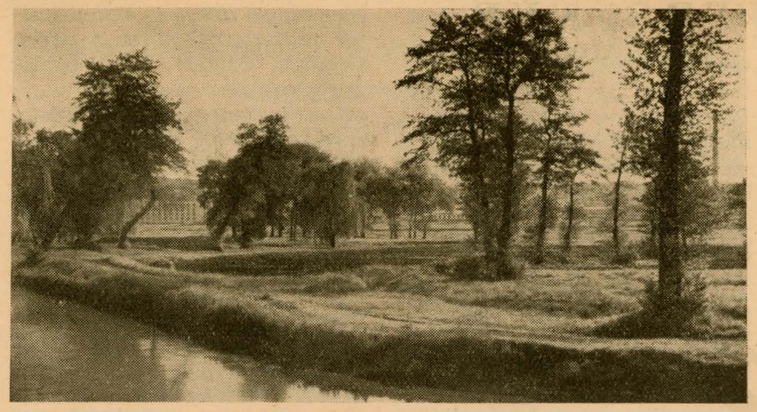

Miskolc egyetemi város az ötéves terv során a Hejő partján hatalmas parkkal gazdagodik.

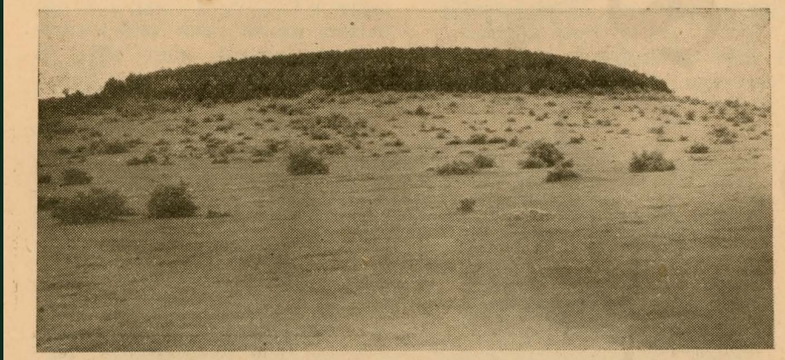

Hegyalja kopárjain is új erdők születnek az ötéves terv folyamán. Ezt az erdőrészt Mád határában a mértékletlen legelletés tette tönkre.

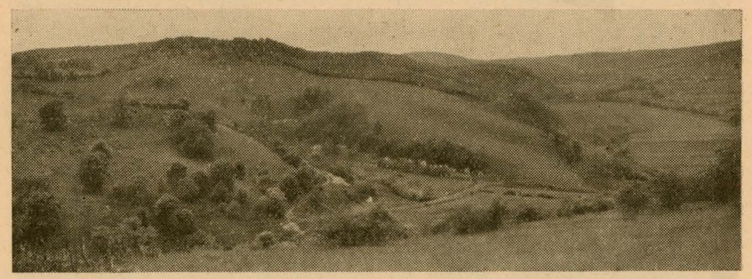

Rövidesen sor kerül a Kazincbarcika körüli kopár vízmosások fásítására is.

Új erdők a Szeged-ásotthalmi futóhomokon. A háttérben feketefenyő és nyár elegyítésű fiatalos látható.

HÁROM ERDÉSZ VAS MEGYÉBEN

Vasmegye az hivatalosan Vas megye lenne, de aki ezen a tájon született és él, az mind *zsével* mondja. S más egyebekben sem igen követik errefelé az akadémiai nyelvszabályokat. „Ott van" — az szerintük „od van", „ilyen-olyan" — az „illen-ollan", a „kolbász" — az „kalbász", és így tovább.

No de azért nem olyan elmaradott pogány népek ám a vasiak, mint a beszédük után gondolhatnánk. Sok alföldi falu népe vehetne példát az okosan gazdálkodó, kitűnő jószágokat nevelő rábamenti parasztoktól. És sok erdésznek is volna mit tanulnia — hegyvidékieknek, síkvidékieknek egyaránt — vasi „erdős"-öktől (a nép így nevezi itt az erdészeket).

Ezúttal a sárvári erdőgazdaság három kerületvezető „erdős"-éről lesz szó.

REISZMÜLLER REZSŐ

„Minden familiám erdész volt" — mondja olyasfajta büszkeséggel, ahogy régente a nemességükkel dicsekedtek az emberek. *„Öregapám mellett nőttem föl, vele jártuk örökké a Farkaserdőt. Eleinte csak csináltam ész nélkül, amit mondott, menj ide te gyerek, menj oda te gyerek, ezt csináljad, azt csináljad. Aztán hogy érettebb lett az ember agya, kezdte megérteni, mi mire való. A bajoroké volt akkor a Farkaserdő, a bajor királyi hercegeké. Ott az volt a jelszó: erdőt irtani a fakukacok is tudnak, erdőt nevelni — az az igazi. Az Erdődy, a Cziráky grófok erdejében inkább csak a vadászat ment, de mi már akkor is mindig a javafákat jelölgettük és egész nyáron gyérítgettünk régen is."*

Borsos Zoltán, a sárvári erdőgazdaság fiatal főmérnöke is itt van velünk. Most közbeszól: *„Ez a lényeg. A javafák kijelölése. Amíg ez nincs meg, addig minden gyérítés mese. Addig folyton félni kell: a javát szedik ki és a hitványát hagyják ott, negatív gyérítést végeznek. De ha egyszer ki vannak jelölve a javafák, egy gyerek is megláthatja, melyik szomszédjuk hátráltatja már a fejlődésüket, melyikeket kell rendre kiszedni az évek és évtizedek során."*

Reiszmüller Rezső, mint mondja, már ebben nőtt kicsi kora óta. Most is ha csak egy kis szabad ideje akad, már az erdeit járja és jelöl. Napi egy-két óra is sokat ér, hisz úgyse lehetne ezt reggeltől estig csinálni. Beleszédül az ember, ha folyton felfelé néz, forog, mustrálja a fák törzsét, a koronáját, végül már azt se igen tudja, merre menjen ki az erdőből.

Először egy krétajelet kapnak a kiszemelt javafák, vagy egy piros pontot. Aztán meggyűrűzik őket, a durvakérgűeket vonókéssel, a simakérgűeket piros-festékkel. Ez a jelzés aztán egy emberöltő múlva is meglátszik.

Az erdők százholdjait végigjelölgetni persze rettentő fáradság. De a haszon is szinte felmérhetetlen, mennyivel több és jobb faanyagot ad az ilyen erdő.

Tagbaszakadt, zömök, jókedélyű ember ez az erdész. Elszánt agglegény különben. Kérdi tőle Boros Zoltán:

— *Nem nősül? Ideje lenne!*

— *Most nem érek rá* — feleli mosolyogva. — *Nyáron megint sok dolgom lesz. Ősszel még több. De meg most az egész világ a szabadságért és függetlenségért harcol, én meg adjam oda a magamét? Jókai is megmondta: okos ember nem nősül, csak a becsületes.*

— *De hisz ő is megnősült!*

— *Bánta is aztán!*

De ha agglegény is Reiszmüller, van neki kilenc szép hajadon lánya, akiket mindenki irigyel tőle. No nem édeslányai éppen, csak egy jól összeverődött munkáslány csapat, akik tizennégy-tizenötéves korukban kerültek a keze alá, s azóta úgy beletanultak az erdészetbe, egyben s másban a mesterükön is túltesznek. Büszke is rájuk rettentően!

SEBŐK JÓZSEF

Ő is nevelt magának munkáslányokat, de hogy járt velük? Egyik férjhezment, a másik Pestre ment, a harmadik a tóti lengyárba... s most kezdheti előlről az egészet. Irigyli is egy kicsit Reiszmüllert. *„A helyzet olyan* — mondja —, *mint a jó pásztorkutyával. Olyan kutyája van neki, megőrzi a juhokat, ő meg mulathat a becsaliban."*

Reiszmüllernek persze így sem igen van ideje a becsaliban mulatni — nem is értendő szószerint ez a képes beszéd. Csak hát tényleg nem mindegy, akadnak-e az embernek jó munkatársai.

Egy-kettő azért Sebők Józsi bácsinak is akad. Például *Papp Regina*, egy húszéves lányka, aki olyan mint a mókus, mászóvas nélkül kúszik fel a húsz-huszonöt méteres erdei fenyőfák tetejébe, és mintha röpülni tudna, úgy ugrál át az egyik fa csúcsáról a másikra. (Ez persze tilos, de ki tud utána menni, s megakadályozni?) Így gyűjtötte az elmúlt télen a sok fenyőtobozt, naponta 50—60 kilót is, aztán a biciklijén tolta haza. Kis topánka volt a lábán, mert abban jobban tudott fára mászni, mégse fázott, *„nincs olyan* — mondja Józsi bácsi —, *hogy az a lány télen fázzék."*

De a nyári munkában is ügyes, bár lenne egy tucat ilyen Papp Regina! Mindjárt könnyebben menne a csemetenevelés is, melynek Sebők József messze földön elismert mestere.

Még a régi világban történt vele. Az uradalomban, ahol szolgált, rábízták az egyik csemetekertet. Mindjárt látta, hogy rossz helyen van, túlságosan nedves területen. Kérte, hadd telepítse át ide meg ide.

— *De hisz ott kút sincsen! Mi lesz, ha száraz nyár jön? Maga meri ezt vállalni? Mit csinál, ha a csemete öntözést kíván?*

— *Ez épp olyan kívánatos* — felelte —, *mint mikor a döglött lóra patkót vernek. Ha már öntözés nélkül nem él meg az a csemete, megette a fene.*

S nevelt aztán szárazon is olyan gyönyörű kicsi fákat, a csudájára jártak. Jött egyszer valami papi főméltóság, mert papi birtok volt az. Nézi, csak nézi, s azt mondja a főintézőnek, Sebők József füle hallatára: — Másutt miért nem tudják így csinálni? Ide fogom küldeni a főerdészünket.

Józsi bácsi szerényen: — Tőle esetleg még többet tanulhatok.

— Nem azért, ember, hanem hogy ő tanuljon.

Más valaki ilyesmit el se igen merne mesélni, de Sebők Józsefről köztudomású, hogy aranykeze van a fiatal fácskákhoz. Nem úgy persze, hogy elkényeztetné őket, dehogyis. *„En jó talajon még csemetét nem neveltem* — mondja —, *mert ha én jón nevelem és rosszra viszik, csak a gyalázatot vallom. Rossz talajon persze több türelem kell a munkához, de hát ebbe bele se fogjon, akinek nincs türelme hozzá."*

Tenyeres-talpas, nagy darab ember Sebők József, szinte furcsán is hangzanak a szájából ezek a gyengéd szavak. De az arca elárulja: így is érez, ahogy mondja.

S elárulja persze a munkája is. Például ahogy a fenyővetést ilyenkor tavasszal egy-két centi vastagon gondosan beteríti kilúgozott homokkal, afölé pedig borókagallyakat rakosgat, melyek sokáig megtartják nyers üdeségüket. A borókatakaró alatt a talaj omlós, porhanyós marad, s nem érheti baj a vetést, még ha kései fagy, jeges eső, zuhanó zápor jönne is. 18, 20, 24, hűvösebb időben 28 nap múlva aztán le lehet szedni a borókát (este vagy borús hajnalban, ne érje a vetést hirtelen erős napsütés) — s alatta már ott vannak a szépen kisorolt fenyőfácskák, öröm nézni!

És még néhány ilyen egyéni módszeréről beszélhetnénk Józsi bácsinak. A csemeteárnyalójáról, szokatlan alakú kapáiról, különféle pajorirtási fortélyairól... egyik-másikáért már régen meg kellett volna kapnia az újítási jutalmat.

SZIGETI LÁSZLÓ

Nem sokkal azelőtt jött meg a kórházból, hogy nála jártunk, mégse találtuk otthon, várni kellett rá. A tavaszi munkák dolgában futkosott szegény a rossz lábával. Mert visszeres a lába, vagy ahogy a felesége mondja: *csökeres*, — mégse kíméli. Már ott tart, hogy folyton kisebesedik neki, háromszor el is mérgült, operálni kellett, de most is dagadozik — és ő mégis megy, megy, megy, tán többet is mint kéne.

— *Bolondja az erdőnek* — mondja az asszony egy kicsit panaszosan — *anélkül nem is élhet. Ha megéri, hogy öreg lesz, nyugalomba mehet, akkor is mindig ott mászkál majd.*

Laci bácsi (aki már ma is elég öreg) szelíden mosolyog erre a nyilván már sokat hallott asszonyi szemrehányásra: — *Ha az ember nézi azt a fát, talán jobban is nől.*

A felesége: — *Régebben még arra is képes volt, akármilyen nagy hó volt télen, felkelt és ment ki éjjel, kint járt sokszor egész éjszaka, kergette a falopókat. Akkor szerezte ezt a köhögést is, ettől se fog már az életben megszabadulni.*

Laci bácsi: — *Hagyd el mán.* — (Majd felénk): — *Sose szerettem panaszkodni. Azt se mondtam meg, ha valami fájt. De meg erdésznek nincs is otthon a helye.*

Hát ilyen ember az öreg. Mindenkihez szelíd, csak a feleségéhez rideg egy kicsit. A legnagyobb káromkodása az: — *Szuplamentum!* — Sokan így is emlegetik: — Az öreg Szuplamentum. — De nem csúfolódásból, inkább barátságból, mert Laci bácsit mindenki szereti. Munkása is csudálatosképpen mindig elegendő van neki, az ő szavára jönnek az emberek.

— Miért?

Elgondolkozik: — *Talán szebben beszélek velük. Meg én nem szerezem egy fillérrel se soha becsapni a munkást, ha estétől reggelig csinálom is a bérjegyzéket. Úgyhogy ezek már nekem olyan munkásaim, évről-évre mindig hozzám jönnek.*

— Ő is egy jó csemetés ember — mondja Borsos Zoltán Szigeti László-ra. — 1951 óta legalább 600 holdat telepített a kerületében.

Idejövet már látuk is a fiatalosok egy részét: igen szépek. De itt a ház körül is van mit megnézni. Vannak itt olyan négy-öt éves erdei fenyők, hogy mindegyik 70—80—90 centis hajtásokat ereszt évente.

Ezeket kísérletképpen ültette az öreg, különlegesen sovány talajon nevelt csemetékből. — *Az ilyen csemete* — magyarázza — *rá van kényszerítve, hogy bozontos gyökeret fejlesszen, s ezt még hosszú évek múlva is meghálálja.*

Ezt persze nem ő találta fel, nem is Sebők József, de az is nagy szó, hogy ilyen bátran belevágtak, a gyakorlatban sokakat megelőzve.

Arról is nevezetes Laci bácsi, hogy a csemetéket mindig ott neveli az erdősítés közelében, nem messzebb mint 500 méternyire. Ahogy kiszedeti, már ültetteti is el, *„nem hetel nekem* — mondja — *levermelve a földbe."*

Node elég lesz, nem dicsérem tovább Laci bácsit. Mert még megharagszik és rám talál kiáltani: — Szuplamentum!

Varga Domokos

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az új faárak hatása a fűrészipari termelésre

A FŰRÉSZIPAR FEJLŐDÉSÉT vizsgálva meg kell állapítanunk, hogy a felszabadulás óta 1954. végéig sem műszaki vonalon, sem a technológia vonatkozásában számottevő változás nem történt. Gépparkunk elhasználódottsága nemcsak a bizonytalan üzemeltetést vonta maga után, ami az alacsony termelékenységű mutatószámokban is kifejezésre jutott, hanem a termelt áru minőségében is. Csupán nagy fahiányunk következménye volt, hogy a feldolgozó ipar alig tett észrevételt a szállított áru minősége tekintetében. Számára ez nem is volt érdekes, mert bár a rosszul vágott fűrészáru anyaghányada felszökött, lényeges anyagi kár a feldolgozó vállalatokat a fűrészáru roppant alacsony ára következtében nem érte. A károsodás „csak" népgazdaságunkat érintette és természetesen országunk dolgozó lakosságát, mert az elpazarolt faanyagot drága importból kellett amennyire tudtuk fedezni. Nem volt olyan erő, amely a minőségi termelésre vagy az anyaghányad csökkentésére ösztönözte volna az iparág dolgozóit.

A NYUGAT-MAGYARORSZÁGI FŰRÉSZEKNÉL már lefolytatott kísérleti termelések alatt, a múlt esztendőben kibontakoztak a tervezett új árak hatásai. Ezek két irányban jelentkeztek: egyfelől a műszaki színvonal emelkedésében, másfelől a technológia fejlesztésében. Elmaradottságunk felszámolásának alapja az volt, hogy a fizikai dolgozókat is különféle prémiumokon keresztül érdekeltté tettük a jobb minőségű áru termelésében és az anyagnormák leszorításában.

Vállalatunknál a régi gépi berendezésekkel kellett megteremteni a jó árutermelés alapját. Ehhez alapvető feladat a negyedéves állandó megelőző karbantartás végrehajtása. Megoldása műszaki osztályunkat nagy feladat elé állította és állítja ma is. Különösen sok nehézséget kell legyőzni a pótalkatrészek legyártásánál, ami nélkül munkagépeinket nem tudjuk munkaképes állapotban tartani.

Például kézi köszörű gépekkel vagyunk felszerelve. Ilyen műszaki adottság mellett — minthogy a jó köszörülés és pengeterpesztés a minőségi árutermelés és a fatakarékosság alapja — kellett a helyes köszörülési technológiát meghonosítanunk. Egy köszörűsnek a háromkeretes fűrésznél általában 60—65 keretfűrészlapot, 16—18 körfűrészlapot kell köszörülnie egy műszak alatt. 1954-ig a köszörűsnek kellett a terpesztést is végezni. Ebben az időben kevés keretfűrészlapunk volt, tartalékkal nem rendelkeztünk. A munkát teljesítménybérben végeztettük és így nem a minőségi munka, hanem a minél több lap leköszörülése érdekelte a köszörülőt.

A helytelen köszörülés következménye az lett, hogy rosszul képezték ki a fogprofilokat, leköszörülték a vágószöget és különbözőek voltak a fogcsúcstávolságok, a fogmélységek (ezt az utóbbi hiányosságot egyébként a kézzel való köszörülésnél teljesen kiküszöbölni nem is lehetséges). Nem finoman, többször visszatérve alakították ki a fogcsúcsokat és éleket, hanem a kőhöz való egyszeri nekinyomással dolgoztak és ennek az volt a következménye, hogy a fogcsúcsok elégtek, kilágyultak, nem tartották a terpesztést a vágó él egy óra alatt tönkrement. Természetesen az ilyen szerszámmal vágott fűrészáru nem lehetett egyenletesen vastag, a felülete hullámos volt stb. Tetézte a hibát, hogy a terpesztést is teljesen kezdetleges módon, ellenőrző műszer nélkül a köszörűsnek kellett elvégeznie, így a fogak kihajtogatása teljesen szabálytalan volt, 0,6—1,2 mm-ig terjedt teljesen egyenlőtlenül, jobbra és balra is, A feldolgozott fa jelentékeny részéből fűrészpor lett.

MILYEN INTÉZKEDÉSEKET TETTÜNK a minőségi termelés érdekében?

A pengék előkészítését jelenleg is kézi köszörüléssel végezzük, de két dolgozó van a munkához beosztva. Az egyik köszörül, a másik terpeszt és kezeli — tisztítja stb. — a fűrészlapokat. A teljesítménybérről áttértünk az időbérre, a köszörűs és a terpesztő is prémiumot kaphat az anyagmegtakarítás után illetve amennyiben az üzem anyagnormáját teljesíti.

Intézkedéseink alapján a régebbi 6—7 mm résbőség átlagba 4 mm, a vágáslapok simák. A keretfűrészeseknél hasonlóképpen megszervezett munka alapján aránylag kevés a csavartvágás, a vastagságok egyenlőek, megfelelnek a szabvány előírásnak. Komoly eredmény a vékonyabb pengék alkalmazása: jelenleg 1,8—2,2 mm-es pengéket használunk a régi 2,6—2,8 mm-esek helyett.

RÖNKTÉRI TECHNOLÓGIÁNKAT is állandóan tovább javítjuk. Már 1954-ben is csak osztályozott rönköt dolgoztunk fel s ez nagymértékben elősegítette a fatakarékosság terén elért eredményeinket. Ma már nemcsak fafaj és vastagság szerint osztályozunk, hanem aszerint is, hogy milyen választékot kívánunk termelni.

A csarnokmunkában megvalósítottuk az előrajzolást. A dolgozóknak prémiumon keresztül biztosított érdekeltsége pedig eredményeink állandósításához, sőt továbbfejlesztéséhez vezetett. A szombathelyi üzem minden munkaterülete premizálva van, a lenti és a franciavágási üzemben pedig egyre fejlesztjük a premizálás körét.

A PRÉMIUM-FELTÉTELEKET feladataink, a helyi adottságok és bővülő tapasztalataink szerint negyedévenként változtatjuk, ha szükséges .Az alap azonban a gömbfával való takarékosság — ez változatlan. Ha az 1954-es tényleges anyagnormákat összehasonlítjuk az 1955. évivel akkor megállapíthatjuk, hogy a bükkdongánál 9 százalék, a bükkfűrészárunál 7 százalék, a cserfűrészárunál 3 százalék, míg a vállalat részarányban egyik legnagyobb mennyiségű árujánál, a fenyőfűrészárunál 2 százalék javulást sikerült elérni.

Gáspár Tibor
a Nyugatmagyarországi Fűrészek
igazgatója

Szovjet tapasztalatok felhasználása a fűrész- és lemeziparban

A *Faipar* most megjelent májusi számában teljes egészében közli *Barlai* Ervinnek, a Faipari Tudományos Egyesület fűrész- és lemezipari szakosztályában a Magyar—Szovjet Barátsági Hónap alkalmával tartott előadását, amelyben összefoglalta a szovjet tapasztalatok felhasználásának lehetőségeit a fűrész- és lemeziparban. Többek között a keretfűrészek, a körfűrészek teljesítményének növelésére vonatkozó szovjet kísérletek eredményeiről számolt be. Megemlékezett arról a vitáról, amely a szovjet tudósok között a fűrészelés elmélete körül folyik. Rámutatott arra a segítségre, amit a szovjet kutatók eredményei is adtak a hazánkban is folyó rönkvédelmi és készárutárolási kutatások terén. Végül foglalkozott a folyamatos gyártás bevezetésének szovjet eredményeivel.

Ugyanebben a lapszámban találjuk *Láng* László tájékoztatóját a fűrészáru mesterséges szárításáról, *Miklós* Oszkár cikkét a keretfűrészek kengyeleinek karbantartásáról és a kihozatal növeléséről. Ugyancsak érdeklődésre tarthat számot *Szvetko* Nándor írása, amelyben az épületasztalosipar 1956. évi műszaki fejlesztési tervét ismerteti, *Récsei* József pedig a bútoripar új alapanyagainak felhasználási lehetőségeiről ad számot.

Az utóbbi cikkben felvetett problémákra, a műfa-anyagok tulajdonságainak ismertetésére lapunk hasábjain is visszatérünk.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

II. Az „MRP" MOTOROS LÁNCFŰRÉSZ kezelése és karbantartása

Ellenőrizzük a vezetőlemez csúszóbetéteit és ha szükséges, cseréljük azokat ki. Az olajozó szerkezetet szereljük szét és tisztítsuk ki. Működés közben ellenőrizzük a gyújtószerkezet, a porlasztó, a tengelykapcsoló és az olajozó szerkezet pontos beállítását és a motor fordulatszámát.

A III. számú karbantartás megkezdése előtt a motorfűrészről hibafelvételi lapot fektetünk fel a külsőleg észlelt hibákról, valamint a szétszerelés után tapasztalható szükséges javításokról. Összeszerelés előtt tételesen ellenőrizzük azok végrehajtását. Az átadási jegyzőkönyvben valamennyi elvégzett munkát felsorolunk. A III. számú karbantartás elvégzése után a karbantartó műhely a már megállapított, vagy az ellenőrzés során felfedett kezdődő meghibásodásokat kiküszöbölve, minden rendellenességet megszüntetve, az összes hiányokat pótolva, valamennyi szerkezetet (gyújtás, porlasztó, üresjárat, olajozás stb.) jól beállítva, tehát teljesen üzembiztos állapotba adja vissza a motorfűrészt a kezelőjének.

Nagyobb üzemszünet esetén (például egy hónap) az alábbiakban leírtak szerint járjunk el.

A motorfűrészt gondosan tisztítsuk meg, a megmunkált részeket petróleummal, vagy gázolajjal mossuk le és konzerváló olajjal vékonyan töröljük át. A gyertyát csavarjuk ki, annak nyílásán keresztül töltsünk a hengerbe kb. fél deci olajat és a gyertyát csavarjuk vissza. Minden kenési helyet kenjünk meg. A láncot helyezzük olajfürdőbe, tartályokat, szűrőket és vezetékeket stb. mossuk át. Csak gondosan ellenőrzött, üzemképes motorfűrészt tároljunk, amelyen minden rendellenességet előzőleg helyreállítottunk. A motorfűrészt száraz helyen tároljuk. Amennyiben ismét üzembe állítjuk, előzőleg minden részét újból vizsgáljuk át.

A karbantartási munkák egyik legfontosabb része a fűrészlánc élesítése, mert elsősorban ettől függ a motorfűrész teljesítménye. Életlen fűrészlánc igen nagy igénybevételnek van kitéve, ami nemcsak a láncra, de az egész szerkezetre nézve káros. Életlen lánccal a munka csak vontatottan halad. Jó teljesítményt viszont csak kifogástalanul élesített lánccal lehet elérni, amelynek fogai megfelelő éllel, magassággal bírnak.

Amint a lánc fogainak hegyén fehér lecsiszolódott felület mutatkozik, — kb. 4 órás üzem után — ki kell cserélni a tartalékban lévő jól élesített fűrészlánccal. Élesítéskor egy-egy fogból a lehető legkevesebbet köszörüljünk le és azt az egyes fogaknál egyforma mértékkel végezzük. Csak így tudjuk megőrizni az egytípusú fogak egyforma magasságát.

A fogak felső éle hátrafelé lejt, így minél többet köszörülünk le belőle, annál alacsonyabb lesz. A megsérült és alacsonyabb fogat addig ne élezzük, amíg a többi fog is azonos magasságú nem lesz.

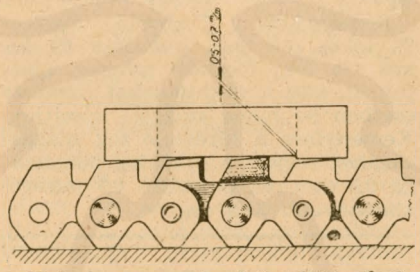

A fűrészfog magasságmérőt kiálló végeivel a gyalufogak hegyére helyezzük.

Az azonos fajtájú fogaknak tehát azonos magasságúaknak kell lenniök. Ezért időnként a fogak magasságát ellenőriznünk kell. E célra egyszerű fűrészfog magasságmérőt használunk, kiálló végeivel az előzőleg már sima lapra helyezett fűrészlánc gyalufogainak hegyére helyezzük. Ha a mért fogcsoportban a fűrészelő fogak helyesen vannak élezve, a mérőeszközzel a 0,5—0,7 mm mély bevágásban hegyükkel érintkezniök kell. Ha valamely fűrészelő fog magasabb, a mérőeszköz nem érintkezhet mindkét végén a gyalufogakkal, alacsonyabb fűrészelő fog esetén viszont az nem érinti a mérőeszközt. Így a magasabb fűrészelő fog mellélét tovább élesítve elérjük a kívánt fogmagasságot. Ha viszont a fűrészelő fogak nem érintik a mérőeszközt, a gyalufog mellső élét kell a kívánt mértékig köszörülni, amíg a fűrészelő fogak a mérőesközt érintik. Így megyünk végig fogcsoportonként a mérőeszközzel, amíg az egyfajtájú fogak azonos magasságáról meg nem győződünk.

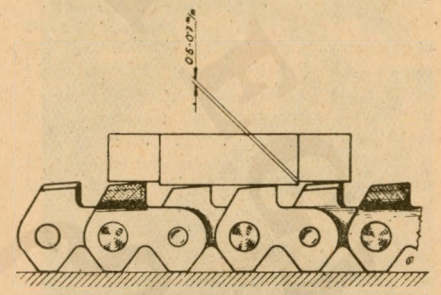

A mérőeszközt 90 fokkal elfordítva, ellenőrizzük a következő szakasz fogainak magasságát.

Minden fogon kizárólag csak a mellső élt szabad élesíteni, a hátrészt megváltoztatni nem szabad. A fogak egyenletes élesítése esetén a láncban a fogak terpesztése is egyenletes marad. Szilánkos fa, vagy sziklába stb. való fűrészelés esetén egyes fogak kihajtása megváltozhat, ami a munkában zavarokat okoz. Ezért a fűrészelő fogak terpesztését időnként ellenőrizzük.

A megsérült fogat a láncból haladéktalanul cseréljük ki. Ha csak új tartalék fogunk van, azt először olyan mértékre kell leköszörülni, amilyenek a lánc többi fogai, különben az új fog túl magas és jobban terpesztett lesz. A fában így „külön dolgozna", akadályozná a lánc folyamatos járását és rontaná teljesítményét. Ezt az igénybevételt már a szegecs sem bírja ki és a lánc rendszerint elszakad. A láncban inkább tűrjük meg az alacsonyabb fogat, mint a többinél csak egy kevéssel is magasabbat. A sérült, vagy nem jól tartó szegecseket is mielőbb cseréljük ki, mert a láncunk éppen akkor szakadhat el, amikor arra a legnagyobb szükség lenne. A szegecselést gondosan végezzük, ne legyen sem túl laza, sem pedig szoros. A láncnak a hajtó és vezető kereken könnyen kell áthaladnia. Szoros szegecselés már nem egyszer okozott lánc-szakadást.

A fűrészlánc élesítésére jelenleg három típusú élesítő gépünk van. Azokon a munkahelyeken, ahol vil-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

lanyfűrészek is dolgoznak és az áramforrás biztosítva van, a „Máder"-féle vagy az új csehszlovák típusú villanymotoros félautomatákat használjuk. Azokon a munkahelyeken pedig, ahol áram nincsen, kézi meghajtású fűrészlánc élesítővel dolgozunk. Mindhárom típus egyaránt jól bevált, kezelésük egyszerű, azonos elvek alapján működnek.

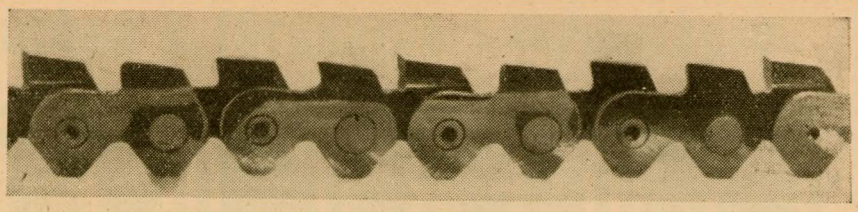

Jól élesített és karbantartott fűrészlánc.

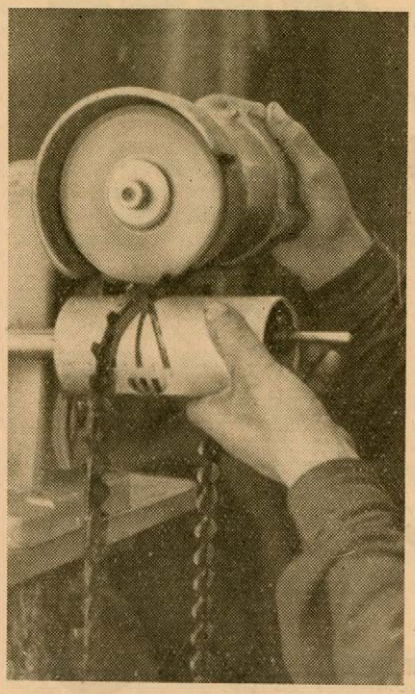

A fűrészlánc élesítése villanymotoros félautomata élesítő géppel.

A köszörülést mindig a korong szélével és a legmélyebb pontján végezzük. A magasságot pontosan állítsuk be, mert különben túl mélyen köszörülve a korong belemar a fogalapba, ami a lánc szilárdságát csökkenti. Élesítés előtt ellenőrizzük a korongot, nem reped-e meg

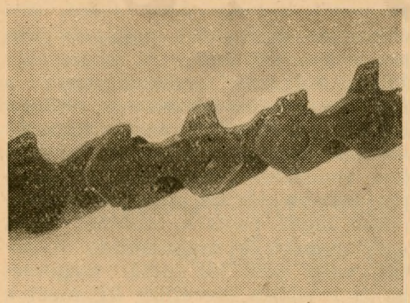

Szakszerűtlenül, gondatlanul élesített fűrészlánc. A lemaródott szegecsfejek az olajozás hiányát is mutatják.

és az élesítést végző pereme nem kopott-e már gömbölyűre. Megkopott élesítő koronggal szabályos mellél nem alakítható ki. Ezért utóbbi esetben egy darab keményfémmel, vagy egy másik korongdarabbal a korongot élesre szabályozzuk, és annak kissé homorú alakját visszaadjuk. A korong felett lévő védőfedelet ne távolítsuk el. Az élesítést végző minden esetben viseljen védőszemüveget.

Egymás után mindig csak a lánc egyik oldali azonos fajtájú fogait (pl. bal fűrészelő) élesítjük és ha ezek már készen vannak, a láncot átfordítva a másik oldal azonos fogait (jobb fűrészelő) vesszük sorra és hasonló eljárással a korongot, illetőleg a láncot 90 fokra állítva élesítjük a gyalúfogakat

Az élesítés folyamán a fogaknak *nem szabad áthevülniök,* mert anyaguk ezáltal elvesztené az edzéssel nyert jótulajdonságait. Ezért megszakításokkal szükséges végezni az élesítést úgy, hogy az egyfajtájú fogakon végighaladva, ismételten és többször vesszük azokat sorra, tehát időnként érintjük az élesítő korongot a fogakhoz, illetve a másik típusú élesítő gép használata esetén a fogakat az élesítő koronghoz.

A korongnak a fogakkal való érintkezése rövid és könnyed kell legyen, minden nyomás nélkül.

Keményfára a fűrészelő fogakat 75 fokos (15 fok), puhafára 60 fokos (30 fok) élesítési szöggel látjuk el, míg a gyalúfogakat mindkét esetben 90 fokos szöggel élesítjük. Keményfára a fűrészelő fog magasságához képest a gyalúfog magassága 0,5 mm-rel, puhafára 0,7 mm-rel alacsonyabb kell legyen.

Jól élesített fűrészlánccal növekszik a teljesítmény, növekszik a gép élettartama, növekszik a kezelők keresete és csökken az önköltség.

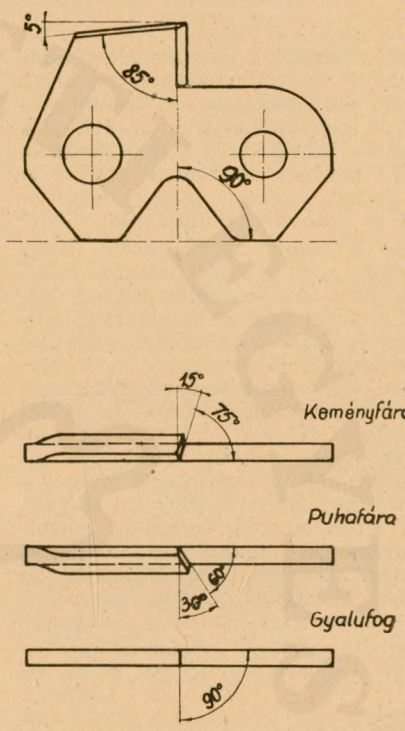

A fűrészelő fogakat keményfára 75 fokos, puhafára 60 fokos, míg a gyalufogakat mindkét esetben 90 fokos szöggel élesítjük.

A műszaki propaganda tanácsról...

A SZOT határozata nyomán erdőgazdaságunknál is megalakult a műszaki propaganda tanács. A tanács feladatát a MEDOSZ megyebizottság által kiadott irányelvek pontosan megszabják és így a mi feladatunk az, hogy ezeknek a szempontoknak alapján kidolgozott munkatervünket betartsuk.

Mi például az első félévi célul tűztük ki *az újító mozgalom* — de az újításoknak is — *felülvizsgálatát, az erdőgazdaság fejlesztési tervének kiegészítését és lebontását.*

Tervbe vettük különböző erdőművelési módszerek tanulmányozását. Természetesen féléves munkatervünk nem merev és az időközben még bővülhet, de célunk mindenképpen az, hogy a gazdaság-vezetésnek segítsünk a párt- és kormányhatározatokban előírt műszaki színvonal emelésben, az erdőgazdaság fejlesztési tervének végrehajtásában.

Tóth István
Vác

Az erdősítő fiatalok, akik a Fák Hetében Budapest határában erdősítettek, az OEF DISZ-fiataljainak meghívására összejövetelt tartottak. A baráti találkozón az állategészségügyi technikum, a kertészeti és borászati főiskola tanlói vettek részt az erdészeti fiatalokkal közösen.

✶

Dr. Magyar János kitüntetése. A Magyar Tudományos Akadémia Nagygyűlése alkalmából a Népköztársaság Elnöki Tanácsa Munkaérdemrenddel tüntette ki Magyar Jánost, az erdőmérnöki főiskola tudományos igazgató helyettesét, az erdőrendezési tanszék vezetőjét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÖNYVESPOLC

Kiss Lajos: A SZEGÉNY EMBEREK ÉLETE

Az immár 75 éves néprajz-kutató klasszikussá vált műveit gyűjtötte ebbe a kötetbe a *Művelt Nép Könyvkiadó, „A szegény ember életé"*t és *„A szegény asszony életé"*-t. Hosszú évek teltek el, amíg megírta az első kötetet (1920-tól 1934-ig), s nyomban hozzálátott a második kötet elkészítéséhez is, pedig „A szegény ember élete" évekig hevert az Egyetemi Nyomda vezetőinek íróasztalában. Hitegették, biztatták, még sem merték kiadni e nagyszerű munkát, annyira elütött a megszokott, leíró jellegű írásoktól, s tudva tudták, hogy nagyon is alkalmas a szomorú paraszt-sors keserű valóságának feltárására. Szerencsére az Athenaeum ebben az időben kezdett el egy sorozatot „Magyarország felfedezése" címmel, s a sorozat szerkesztését *Sárközi* György kezébe adták. Ő tette lehetővé, hogy az első kötet 1939-ben, a második pedig 1943-ban, a legsötétebb fasizmus éveiben megjelenhetett. A könyveket napok alatt elkapkodták, szinte bibliográfiai ritkasággá lett.

Miről is szól hát ez a könyv?

Pontosan arról, amit a címe mond: a szegény emberek életéről. A paraszti társadalom és a benne élő ember életének leírása ez, igazi etnográfia, valódi néprajz a szó legtisztább értelmében. *„A paraszti társadalom, a paraszti élet ilyen leírása nem puszta „színességében", „érdekességében" különbözik az úgynevezett tudományos leírásoktól* — írja a kötet bevezetőjében *Ortutay* Gyula —, *éppen az az értéke, ami tudományunkat igazi tudománnyá teszi: a jelenségek igazi, belső összefüggése tárul elénk, a társadalom valóságos érdekei és összefüggései bontakoznak ki előttünk, a szegény ember egész világa."*

Kiss Lajos sorra veszi a „nehezen élők" és a „könnyen élők" mindennapját, látástól vakulásig, újévtől szilvesztig. Felvonul a kis kanász, a kocsis, a tanyás, a béres, az árendás, a kubikos, a vályogvető, a csősz, a tetéjverő, a peszra és így tovább, és így tovább, s mindegyiket olyan igazán ábrázolja, hogy szinte életre ébred munkájában a magyar falu sorsa.

Elfelejtett szerszámokat, elfelejtett szokásokat ment meg a feledéstől s még azt is pontosan leírja, hogy miként csinálja a karikás-ostort a kis-kanász.

Kiss Lajos könyve nemcsak nagy tudományos értékű mű, hanem igen színes olvasmány is. A könyv írója a tollnak is kiváló mestere, ezért leírásai színesek, életteljesek, stílusa magával ragadja az olvasót. Jó lenne, ha minél többen elolvasnák, hogy visszaemlékezzenek rá, milyen is volt a szegény ember, meg a szegény asszony élete.

Alig van a magyar falunak olyan alakja, amelynek pontos leírását ne adná a könyv, s igazán sajnálnunk kell, hogy — talán egyedülinek — *éppen az erdei munkások gyötrelmes sorsa hiányzik belőle.* Ez a hiányosság onnan ered, hogy Kiss Lajos munkája elkészítésekor a hódmezővásárhelyi embereket és szokásokat írta meg, s az Alföldnek talán e legerdőtlenebb részén kevéssé volt ismert *„a szegény favágó élete"*. Emlékekből, elbeszélésekből jó lenne, ha megírná valaki, mielőtt a legidősebbek emlékezetéből is kiveszne.

MEGJELENIK AZ ERDÉSZETI KÉZIKÖNYV

Megkértük *Madas* András tervhivatali osztályvezetőt, a könyv szerkesztőjét, tájékoztassa a szakközönséget a Kézikönyvről.

— *Az Erdészeti Kézikönyv* — mondotta — *tulajdonképpen a nagy népszerűségre szert tett „Erdészeti zsebnaptár" utóda.* Azért nem naptár, mert nincsenek benne naptári szövegészek (mint naptár, okirat- és postai illetékek stb.), ehelyett a rendelkezésünkre álló teret szakmai szempontból fontosabb közleményekkel használtuk ki. Ugyanakkor az olvasó megtalálja benne mindazt a hasznos, fontos adatot is, amit a Zsebnaptárban megkapott. Így pl. a köböző és becslő fatermési és tömegtáblákat, amelyet annyira nélkülöznek szakembereink.

— *Miben ad a Kézikönyv újat, többet a Zsebnaptárnál?*

— Mindenekelőtt a jellegében. A Zsebnaptár kissé talán „egyetemi" jellegű volt, a Kézikönyv kimondottan a *gyakorlati szakemberek mindennapi útmutatójául készült.* A „Termőhelyismeret", az „Erdőművelés", az „Erdővédelem", az „Erdészeti szállítóberendezések és épületek" c, részek mind kész adatokkal szolgálnak a gyakorlat számára. Egészen új rész az „Erdőtelepítés és fásítás", ami erdőgazdálkodásunk megváltozott arculatát mutatja, s számos új táblázattal igyekszik segíteni szakembereinket a múlt ilyenirányú mulasztásainak pótlásában. Hasonló „újdonságot" jelentenek a könyvben az „Ipari választékok méret- és minőségadatai". De korszerűbbek a Kézikönyv fatermési és fatömegtáblái is. A zsebnaptártól eltérően itt minden táblában már hazai viszonyokra átdolgozott adatokat talál majd az olvasó. Lényegesen többet nyújt a kézikönyv a közelítés-szállítás kérdéseiben, amelyben a Zsebnaptár lényegében csak a vasútépítésre terjedt ki.

— *Kiknek szánták a Kézikönyvet?*

Elsősorban a külső gyakorlatban, az erdészetekben dolgozó szakembereknek. Ezenkívül nagy segítséget ad majd az erdőgazdaságokban, felső szervekben irányító szakemberek ellenőrző és tervezési munkáihoz. Külön fel szeretném hívni a figyelmet, hogy *a Kézikönyv a védkerületvezetők számára is nélkülözhetetlen segédeszköz lesz.*

— *Milyen szempontok érvényesültek a szerzői és lektori gárda összeválogatásában?*

— Az egyik fő szempont az volt, hogy az egyes részeket, fejezeteket az azon a területen elismerten legjobb szakemberek írják, illetve lektorálják. A másik, hogy a különféle szervekben (Főiskola, Kutató Intézet, Tervezési Intézet, Erdészetek stb.) dolgozó szerzők és lektorok az erdészeti tudomány és gyakorlat minden oldalát képviseljék.

Az Erdő 1956. májusi számában *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes bevezető cikke részletesen beszámol az erdőgazdaságfejlesztési minisztertanácsi határozat végrehajtásának eddigi eredményeiről, összefoglalja azokat a hiányosságokat, amelyek az eddigi fejlesztési munka során mutatkoztak és kitűzi a határozat egyes fejezeteinek megfelelően a hátralevő feladatokat. Ki kell még emelni a szokottnál bővebb terjedelmű szám tartalmából *Bartosowszki* Viktor és *Váradi* Sándor hasznos javaslatát a vágástervekkel kapcsolatos gyors becslések készítésére. *Horváth* Zoltán beszámolóját az észak-borsodi erdőgazdaságban végzett gyökértuskó robbantásos kísérletek eddigi tapasztalatairól. Különösen figyelemreméltó *Szőnyi* László tanulmánya a bányaterek újraerdősítésének sürgető és egyelőre jóformán megoldatlan problémájáról.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

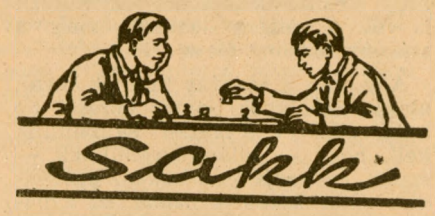

Holland kőfal

A hollandi védelem — 1. d4, f5 — valósággal kötelezi sötétet, hogy kőfalat építsen. A királygyalog két mezővel nem léphet előre, csak hosszabb előkészítés után. Nyílt játékra, áttörésre játszani nem lehet sötét célja, ha az első lépésben f5-el már elindult a zárt játék felé vezető úton. A kínálkozó alkalom a kőfal kiépítésére — d5, e6, c6 — sokáig nyugodt fejlődést biztosít sötét részére és végső elemzésben még eddig nem sikerült kimutatni, hogy ez hátrányos volna.

Világos nem akadályozhatja meg a kőfal kiépítését. Kérdés: megkerüljük, elbontjuk vagy áttörjük? Az áttöréssel nem szabad sokáig várakozni, de nem tanácsos elsietni sem. Ennél előbbre való problémája is van azonban világosnak és ezt mindjárt elejével el kell dönteni: ez a sötét királyfutó cseréjének kérdése. A fal rései sötét mezők és a sötét **mezőn** mozgó futó igen jól használható védelemre a behatolások ellen. Sötétre nézve pedig veszélyes, ha kiesik védekező szerepéből, de különösen kockázatos, ha a fallal indul meg támadni. Hidegvérű védekezés, gépies cserekombináció, egyszerűsítés, törekvés a kiegyenlítésre — ezek a sötét játék irányelvei. Persze mindig résen kell lenni, hátha világos hibát követett el és át lehet venni a kezdeményezést.

I. változat. Világos kiszereli a sötét királyfutót. **1. d4, f5. 2. g3, e6. 3. F g2, H f6. 4. H f3, d5. 5. 0—0, F e7. 6. c4, c6. 7. b3, 0—0. 8. F a3** (lásd diagramm). **H bd7. 9. Fxe7, Vxe7. 10. H bd2, e5. 11. dxe5, Hxe5. 12. Hxe5, Vxe5. 13. cxd5, Hxd5. 14. H c4, V e6. 15. Fxd5, cxd5. 16. H e3 . . .** világos jobban áll. Sötét gyalogjai gyengék, a huszár értékesebb a végjátékban, mint a futó. Nem látszik jónak f4, mert gxf4 után világosnak gyalog előnye lenne. Az e5 lépés tehát nem hozott kiegyenlítést.

Hogyan alakul a helyzet, ha sötét nem él az áttörés lehetőségével és továbbra is zártan akarja kezelni a játszmát? **10. . . . H e4. 11. V c2, a5. 12. a3, K h8. 13. V b2, B g8. 14. B ac1, H df6. 15. Hxe4, dxe4. 16. H e5, F d7. 17. f3 . . .** világos centrum fölénye kétségtelen. A kőfal d5-ön megszakadt, az e6 visszamaradt, gyenge gyaloggá vált.

A **Botvinnik—Bronstein** páros mérkőzésen Bronstein igyekezett megjavítani sötét játékát. Nem vesztegetett időt világos megnyitási centrumfölényének kétségbevonásával hanem ehelyett vezérfutójának igyekezett jobb játékot biztosítani **8. . . . b6-a1.** Következett: **9. Fxe7, Vxe7. 10. H e5, F b7. 11. H d2, H bd7. 12. Hxd7, Hxd7. 13. e3, B ac8. 14. B ac1. 15. V e2, H f6. 16. cxd5, Fxd5. 17. Fxd5 . . .** az állás valamivel kedvezőbb még világosra. A sötét centrum a cserék folytán meglazult, az e5 pont birtoka világos részére előnyös.

II. változat. Világos nem vesztegeti idejét a sötétmezejű futók cseréjével, ehelyett gyors tisztfejlődéssel összpontosítja erejét a kőfal ellen — **1. d4, f5. 2. c4, e6. 3. g3, H f6. 4. F g2, F e7. 5. H, f3, 0—0. 6. H c3, d5. 7. 0—0, c6. 8. V c2, V e8. 9. F f4, V h5. 10. b3, H db7. 11. A ad1, K h8. 12. K h1, B g8. 13. e3, g5. 14. F c7, H e8. 15. F e5+, Hxe5. 16. Hxe5, H f6.** És most világos f3, e4 lépésekkel áttörheti a falat. A fal maradványai gyenge pontokká válnak, a sötét állás szerkezete meglazul, a játék világosra kedvező. Világos bevezetheti a támadást a 8. lépésben F f4 vagy H e5 lépéssel is. Az utóbbi változatba H db7-re H d3, majd H f4 manőver a célszerű.

*

Erőszakolt, türelmetlen támadó játékkal szemben érvényesül a kőfal ereje. Példa rá a **Botvinnik—Bronstein** világbajnoki páros mérkőzés 12. játszmája. A játszmában Bronstein volt a világos. — **1. d4, e6. 2. c4, f5. 3. e3, H f6. 4. H c3, d5. 5. H h3, c6. 6. F d2, F d6. 7. V c2, 0—0. 8. 0—0—0, V e7. 9. f3. dxc4. 10. e4, fxe4. 11. Hxe4, b5. 12. Hxd6, Vxd6. 13. f4. H a6. 14. F e2, c5. 15. F f3, B b8. 16. F c3, H b4. 17. dxc5, Hxa2+. 18. K b1, Hx c3+. 19. Vxc3, Vxc5,** — a játszma további lefolyása már érdektelen. A sötétnek két gyalog előnye és döntő támadása van.

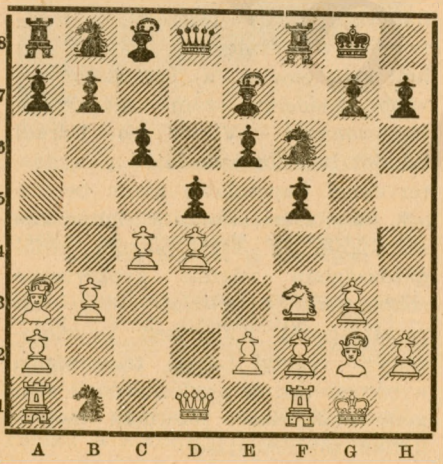

Faipari újítási kiállítás

Az Építő- és Faipari Szakszervezet budapesti székházában országos újítási kiállításon mutatták be a faipar jelentősebb újításait. Több újítással szerepelt az erdészet is a faipart érdeklő újításokkal, amelyeket egyébként az országos erdészeti újító kiállításon is láthattunk. Az újítások részben a műszaki színvonal javítására irányulnak, részben a termelékenység közvetlen emelését szolgálják. Külön része a kiállításnak *a többfajta farostlemez, forgácslemez, műfaanyagok mintadarabjai* és ezekből az anyagokból készült gyártmányok bemutatója. *A faanyaggal való takarékosság nagy jelentőségű szempontja azonban aránylag kevéssé domborodott ki,* mert a kiállítás egészéhez képest ezeknek a fapótló anyagoknak a bemutatása aránylag kis helyet foglalt el, pedig a látogatók legnagyobb része éppen ezekre lett volna kíváncsi. Viszont *újszerűen, ötletesen* oldották meg a kiállítás rendezői *a farostlemez ajtók bemutatását.* Ugyancsak *viszonylag kevéssé volt képviselve* az újításoknak az a csoportja, amely nem a termelés közvetlen emelését, hanem elsősorban a dolgozók védelmét, a balesetek elhárítását szolgálja. Ezen a téren a faipar különösen igen elmaradott ágazat, és sürgős szükség volna arra, hogy *az újítók nagyobb figyelemmel forduljanak a baleset-elhárítás és egészségvédelem problémái felé.*

A zalaszántói erdészet rezi északi kerülete nehéz terepviszonyok között terven felül tíz hektárt erdősített a rezi hegyekben, az összesett

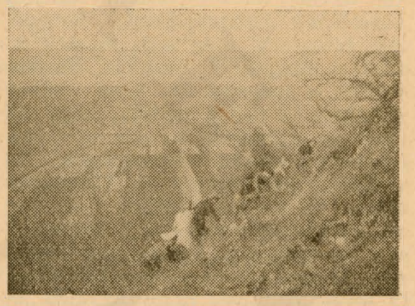

vízfogó, peremes tányér készítéssel. (Beküldte: *Farkas* Károly erdész, Zalaszántó.)

A Szegedi Falemezgyár Gőzfűrészüzemének sakkcsapata megszerezte a szegedi „B" csoportban a bajnokságot

Mi, a Szegedi Falemezgyár gőzfűrész üzemének dolgozói örömmel tapasztaltuk, hogy lapunk, az Erdőgazdaság sakkrovatot indított. Most beszámolhatok arról is, hogy üzemünk csapata Szeged város „B" csoportjában a megszerezhető 56 pontból 40 pontot szerzett és ezzel megnyerte csoportjában a csapatbajnokságot, egyúttal felkerült a városi „A" csoportba. A csapatban a következők szerepeltek: Hollósi, Sándor, Papp, Tölgyesi, Horváth, Lakó, Szilágyi, Farkas. Ezen kívül Szűcs, Pakai és Szabó szerepelt egyszer-kétszer. A csapatnak két II. osztályú és hat III. osztályú minősített játékosa van.

Résztvettünk Szeged város villámcsapat bajnokságán és tizenhárom csapat közül ötödikek lettünk. A villám egyéni bajnokságot csapatunk első táblása, Hollósi nyerte. A sakk társadalmi életből is kivesszük részünket, e sorok írója a Sakk Társadalmi Szövetség elnöke, Papp István a minősítő bizottság, Titkos Lajos pedig az agitprop. bizottság tagja. Papp István, Titkos Lajos és Szűcs Károly ezen felül versenybíró.

Lakó Ferenc
Szegedi Falemezgyár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdészet a nagyvilágban

Barátkozás jugoszláv erdészeti és vadászati szakemberekkel

Hírt adtunk arról, hogy Csehszlovákiából átutazóban négytagú jugoszláv erdőmérnök-delegáció tartózkodott három napon át hazánkban. Az erdészeti és vadászati delegáció meglátogatta a Mezőgazdasági Múzeumot, s ott, felvetették, hogy közös jugoszláv—magyar agancspontozási rendszert dolgozzanak ki, mert eredményei alapján ez a két nemzet a legilletékesebb erre Európában. Értékes tapasztalatcserékre nyílott alkalom az isaszegi fácán-

telep, a robuszta-nyártelepítések megtekintése alkalmával. A gödöllői erdőgazdaságban a munkásokkal beszélgettek el hosszasan a jugoszláv vendégek. Ez a három nap is elég volt arra, hogy kölcsönösen megállapítsák szakembereink a kapcsolat további elmélyítésének szükségességét. Jugoszláv barátaink a közelmúlt napokban ötszáz fajtiszta mongol fácántojást küldtek a fácán-telepeinknek. Egy korábbi kérésre a szegedi erdőgazdaság pergetett nyármagot adott át a jugoszláv erdészeknek a határon. Megindult a szakemberek levelezése és elmélyült a tudományos intézetek közötti kapcsolat. A küldöttség egyik tagjának, Ticsák Bertónak, a belgrádi vadtenyésztő vállalat igazgatójának leveléből idézzük: „Alkalmunk volt látni az Önök vadgazdasági és erdőgazdasági területeit és meggyőződni arról az erőfeszítésekről, amelyeket Önök munkájukban kifejtenek. A szakmai eszmecserék és a lefolytatott beszélgetések feltétlenül hasznosnak bizonyultak. Megkülönböztetett köszönetet mondunk Tömpe István főigazgató elvtársnak, de az ő munkatársainak is, akik nagy türelemmel adtak felvilágosítást minden érdeklődésünkre".

Német mérnökök gépet terveztek, mely a parkokat természetes trágyával látja el. A gépezet összegereblyézi a leveleket, megőrli porítja és utána ismét szétszórja a talajon. A készüléken egy ember számára van ülés és mérete egy nagyobb fűnyírógép méretének felel meg.

*

A Szovjetunióban a Novomoszkovsz vagonépítő gyárban nagyszerűen bevált pótanyag a préselt fűz és nyár keréktalp készítésnél, amelyeket eddig tölgyfából vagy bükkfából készítettek. A megfelelő méretre szabott fadarabokat 40 percig gőzölik másfél atmoszféra nyomással, majd keresztülmennek a présen, s 95 milliméter vastagságról 60 milliméteresre préselik, megfelelő alakúra hajlítják. A préselt fűz és nyár keréktalp előállítása fele költségbe kerül.

*

Nyolcvanhat kihalt, de még lábonálló fenyőfán (Pinus virginiana) végeztek kísérleteket az Egyesült Államokban. A fákon száznyolcvannégy féle élősködő bogarat találtak. A később elhalt fákon többféle bogár tanyázott, mint a régebben kiszáradtakon, amelynek valószínű oka a nemrégiben még élő fa magasabb tápértéke.

*

Kétéltű traktort állítottak üzembe a szovjet erdőgazdaságokban. A kétéltű traktor szárazföldi faszállításra és faúsztatásra egyaránt használható. Szárazföldön hernyótalpon mozog, a vízben pedig propeller hajtja. Fel van szerelve útgyaluval és emelődobbal is, ez utóbbi a rönköket kiemeli a vízből és a rakodó helyre teszi le. A kétéltű szárazföldön tíz, vízben öt kilométeres sebességgel halad.

*

A finn egyesült papírgyárakban új faköszörületet előállító eljárást vezettek be, amelynél a főzési időt harminc százalékkal csökkentették. Ennek az úgynevezett Vilamó-féle eljárásnak egyéb előnyei: a nedves és száraz forgács együtt főzhető és ugyanolyan hozamot eredményez, mintha a száraz forgácsot magában főznék. Ezenfelül az így nyert faköszörület egyenletesebb és fehérebb a más eljárással előállítottnál.

HIREK

A munkatermelékenység növelésének lehetőségeit a mezőgazdaságban gondos elemzéssel foglalja össze *V. Nagy* Lukács a *Közgazdasági Szemle* most megjelent ötödik számában. Megállapításai erdészeti vonatkozásban is hasznosak, bár közvetlenül nem foglalkozik az erdészet problémáival, Ugyanezen számban sok alapvető kérdést tisztáz *Ács* Magda írása *a népgazdasági mérlegrendszer* kérdéséről.

A fa szerepe és tartósítása a mezőgazdaságban címmel írt rövid tájékoztatást *Bálint* Gyula, a Faipari Kutató Intézet tudományos munkatársa az *Agrártudomány* májusi számában. Ez a kérdés valóban igen figyelemreméltó és napirendre tűzése már igen időszerű volt. Ugyanebben a számban találjuk *Somkuti* Elemérnek az ERTI helyettes igazgatójának nyilatkozatát a Szovjetunióban folyó erdősítésekről.

Új famaró szerszámot ismertet a *Műszaki Élet* ez évi kilencedik száma. Még az 1955. májusi országos faipari kongresszus vetette fel a gondolatot, hogy a műfa egyre szélesebb körű alkalmazása új famaró szerszám tervezését teszi szükségessé. Ennek az alapján a faipari szerszámozás egyik kitünő szakértője *Klémens Béla* készítette el az új fontos szerszámot.

Felavatták Cserkeszőlőn a szolnoki erdőgazdaság tíz férőhelyes szakszervezeti üdülőjét. *Az üdülő körüli parkirozást az erdészet dolgozói társadalmi munkában végezték el.*

A Békés megyei és a Szolnok megyei *erdőgazdaság hosszúlejártú párcs versenyt kezdeményezett.*

Új igazgató az Észak-Magyarországi Fűrészeknél. Az országos erdészeti főigazgató Wildmann Jánost felmentette az Északmagyarországi Fűrészek igazgatói teendőinek ellátása alól és egyidejűleg *Kósa Pál* főmérnököt nevezte ki igazgatóvá.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H. 35629/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4500

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A kúnsági homokon

A régi szociográfiák Kiskunhalas határát a valóságnak megfelelően a sivárság otthonának tüntették fel: lápok és mocsarak találkoznak itt a szélhordta homokbuckákkal. Nyaranta sivatagi képet mutat a halasi homokvilág. Talán el se tudná képzelni az, aki napjainkban járja Eresztő, Szarkás, Debeák, Bodoglár vidékét. Ma még zöldelnek a füvek és cserjék, üdék és frissek a buckaoldalak nyárcsemetéi. Az erdészek mesélik, hogy mindez szemfényvesztés, mert aratásra eltűnnek a zöld foltok s a végtelen homoktengerben csak az egybefüggő nyárasok képeznek majd üdítő oázist. A homokbuckák napos oldalain akkora a forróság, hogy percek alatt megfő a homokba helyezett tojás. A szél pedig felkapja a homokot és arany felhőként szórja, sodorja tova.

S az ember erdőt csinál a kunsági Szaharában.

A kiskunhalasi erdőgazdaság kapta azt a rendkívüli feladatot, hogy az ötéves terv időszaka alatt tízezer hektáron ültessen erdőt. Nyár és feketefenyő százezrei szállnak majd szembe az ember segédletével a természet zordságával.

A nagy munka előkészületei már megkezdődtek. Az Erdészeti Tudományos Intézet kutatóinak egy részlege megkezdte a homoki termőhelyfeltárást. Az eddigiekben még sohasem tapasztalt szoros és közvetlen kapcsolat épült ki az erdőgazdaság és a tudományos intézet, vagyis a gyakorlat és a tudomány között. Erdészeti szakszempontból már ez is nagy előrelépés, de még ezt is túl haladja az, hogy a halasi homokon a homoki termőhelyfeltárás egészen új módszereit alkalmazzák.

Babos Imre elvtárs, az Erdészeti Tudományos Intézet munkatársa — személyesen is résztvesz a termőhelyfeltárás gyakorlati munkálataiban — dolgozza fel a homoki termőhelyfeltárás merőben új módszerét. Elmélete gyakorlati tapasztalatokon alapul. Megfigyelte, a különböző homokformákat, amelyek felrészelik a homokvilágot apróbb egységekre. Ezek különféle termőhely egységeket határolnak el. S az új módszer kiindulópontja innen ered: a termőhelyegységek között meghatározott összefüggés van s ez termőhely-láncban jelentkezik. Nemcsak az erdészek, de a termőhelyfeltárásban dolgozó szakmunkások is megismerkedtek már az új elmélettel s nagy szakértelemmel magyarázzák, hogy egy bucka például öt láncszemből áll. E láncszemek közül először a legkedvezőbben fásítható láncszemeket keresik ki. A termőhelyfeltárás új elmélete a talajvizsgálaton és a növénytársulások vizsgálatán kívül a széljárás és a napsütés irányát is figyelembe veszi. Az elméletet a gyakorlat igazolja, mert a legkedvezőbben fásítható láncszemek a laposokban, a széltől, naptól védett oldalakon, a teknőkben és öblökben jelentkeznek.

A tízezer hektáros nagy erdősítés előkészítésének ütemezése a következő: először is az erdőgazdaság meghatározta, hogyan kívánja elvégezni az erdősítést. Ezt követi a vázolás. Domborzati vázrajzon jelölik meg a termőhely egységet a láncban elfoglalt helyzete alapján, különös tekintettel az erdőművelési teendőkre.

A termőhelyfeltárást gödrölés előzi meg, naponta átlag 60 talajvizsgálati gödröt ásnak meg s a kutatók ugyancsak 60 gödör alapján végzik el a szükséges méréseket és vizsgálatokat. Szoros és szorgos munkatempó ez, nem véletlen, hogy a tudományos intézet kutatói három hónap helyett kettő alatt befejezik a térképezést. Nagy segítség a kutatók munkájához, hogy az erdőgazdaság segítségével állandó munkásbrigádot szerveztek, s a brigád tagjait munka közben a homoki termőhelyfeltárás szakembereivé nevelték. Gorvai József üzemi fogatos, Mackó János és Sztraka István kisegítő munkások már a kisebb részletmunkákat önállóan is elvégzik. Például gödörásás után gyakran egyedül ők határozzák meg a szódát.

A tudományos kutató részleg rövidesen elvégzi a komplex termőhelyhatás kiértékelésén alapuló tervezését. Ezt végül is Magyar Pál professzor fogja majd össze, aki a saját növénytársulásokon alapuló módszerével ellenőrzi az eddig végzett munkát

Az erdőgazdaság a tudományos kutatóktól olyan térképvázlatot kap, amely a tervezésnek és kivitelezésnek is alapja lehet E térképvázlat elé egy általános útmutató is készül, ami főként a kivitelre, így az agrotechnika, munkaszervezés, védelem, ápolás, ütemezés, fafaj stb. kérdésére tartalmaz javaslatokat és előírásokat.

A homokfásítás hatalmas feladata megteremtette a tudomány és gyakorlat tökéletes összműködését. A kutatók mondják, hogy ilyen megbecsüléssel, mint a halasiak, az erdészetben még nem támogattak tudományos kutató munkát.

Lenyűgöző, a képzeletre ható küzdelem folyik Halason az évszázados ellenség, a futóhomok ellen. S amit száz esztendők nem tudtak megtenni, korunk erdészeti szakembere győzelemmel vívja meg a harcot.

Az agyonlegeltetett homokterületen is megtalálhatók a széltől védett, letörő domboldalakon a sajnos túltartott, értéktelenül kiöregedő nyárfa maradványok.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

Az északmátrai erdőgazdaság nemti erdészetében DT-413-as lánctalpas vontatók közelítik és szállítják a tűzifát. A vontató erdei rakodóról MÁV rakodóra egyszerre három pótkocsit is elvontat, tehát a vontató egyszeri teljesítménye felér négy ló vagy ökörfogat teljesítményével. Rönkszállításnál 15—20 köbméter faanyagot is elvitt egyszerre egy DT-413-as. A képen látható vontató vezetője, Molnár István gépét állandóan szakszerűen karbantartja, tervteljesítését túlszárnyalja és üzemanyagmegtakarítást ér el.

X. ÉVFOLYAM 12. SZÁM ÁRA: 1,50 FORINT 1956. JÚNIUS 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdőgazdaságunk problémái a magyar sajtó tükrében

A SZABAD NÉP május 13-i számában „A Bükk csodái“ címmel színes tollal képes nagy riportot közölt. A nyugatbükki állami erdőgazdaság szilvásváradi erdészete — írta többi közt — szeptember óta 24 ezer köbméter jó, bútornak, szerszámnak való fát termel, és 10 millói túlevelű facsemetét nevel. A Szalajkavölgyről, a vadregényes Bükk „legvarázslatosabb“ részéről megállapítja, hogy az erdészet birodalma, ez a csodálatos vidék itt méltó kezekben van, mert az erdei dolgozók ezen a gyönyörű tájon, amely nemcsak festői panoráma, hanem fontos munkahely is, munkásai, de szerelmesei is ennek a tájnak.

A SZABOLCS—SZATMÁRI NÉPLAP május 25-i száma ismerteti a megye távlati mezőgazdaságfejlesztésének tervjavaslatát a második ötéves terv irányelvei alapján. A fásítással foglalkozó II. fejezet kiemeli, hogy a további homokosodás és ezzel a termőföldek pusztulásának megállítására nemcsak az okszerű vízgazdálkodás megszervezése sürgős, hanem „lerohanásszerűen“ meg kell oldani a víz-záró és szélvédő erdősávok létesítését. A megye 1 millió holdnál nagyobb területén mindössze 52 ezer hold, tehát 5 százalék az erdőterület. Ezért a Nyírségben mintegy 50 ezer kh. terület fásítását és gyümölcstelepítését javasolja tíz év alatt, mert csak ez akadályozhatja meg a további sivatagosodást, és csak így növelhetjük a Nyírség mezőgazdasági termelését.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kiállításáról kis cikkben emlékezik meg az **ÚJÍTÓK LAPJA**, s kiemeli a kitermelt fa gyors elszállítására, a rönk- és a vasúti-, valamint a géprakodás meggyorsítására, a körfűrészek teljesítményének fokozására és a faanyag feldolgozására alkalmazott újításokat, új gépszerkezeteket és munkamódszereket. Sajnálatos, hogy ennek az értékes kiállításnak sajtóvisszhangja a vártnál gyengébb volt napi és heti lapjainkban, mint amennyit az erdészeti újítási kiállítás gazdag anyaga megérdemelt volna.

A gyapjaspille hernyóinak kártevéséről

NYÍREGYHÁZÁN

tartott előadásában dr. Zilahy Sebes Géza debreceni tanár megemlékezett arról, hogy az ottani erdőgazdaság erdejében a hernyókárok ellen miképpen védekeztek. Javasolja, hogy vegyszeres írtás helyett — amit a fák nagysága akadályoz — körül kell árkolni a védendő területet és az árkokban kontakt mérgeket kell elhelyezni. Ez esetben pár éven belül helyreáll az erdő biológiai összhangja és a károsító rovarok elpusztulnak. (Szabolcs—Szatmári Néplap május 18.)

A TRAKTOR című szaklap május 14-i száma a Vörös Csillag Traktorgyár DT—413 új típusú traktorainak helytállásáról írva közli a mecseki erdőgazdaság gépállomásának véleményét. E szerint gyakori e traktorok csapágytörése, nehéz az alkatrészek beszerzése és inkább 6-, mint 4-hengeres gépre volna szükség, egyuttal több ilyen traktor kellene az erdőgazdaságokba.

A PESTMEGYEI NÉPÚJSÁG május 18-i számában az albertirsai Legeltetési Bizottság fásítási felelőse elmondta, hogy az öreg legelők feljavítása érdekében az elmúlt ősszel 36 ezer csemetét ültettek. Négy sor suhánggal akarták körülkeríteni ezeket a legelőket, hogy a delelőkön szélvédett helyet biztosítsanak a nagy szarvasmarha állományuk számára. De hiába fordultak ezért az állami erdészethez, nem kapták meg a kért suhángokat. Vajon miért?

A VASMEGYE május 17-i száma a tavaszi határszemlékről írt cikkében megírja, hogy az őriszentpéteri erdészethez tartozó területen 30 hold megmüveletlen földet találtak Szalafő község határában. Ezt a területet — írja — azért „pihenteti“ az erdőgazdaság, mert ősszel csemetéket akar ott ültetni. Május 18-i száma erdőgazdaságunk nagy erdősítési tervéről ír, amely közel fél millió hold új erdővel növeli az új ötéves tervben hazánk erdőterületét.

A szegedi erdőgazdaság — írja a

DÉLMAGYARORSZÁG

május 22-i száma — 11 ezer suhángot, 60 ezer facsemetét ültetett tavasszal 31,6 hektár területen, 3,5 hektáron növelte a Felszabadulási Liget területét, és itt közel 10 ezer facsemetét és 2 ezer suhángot ültetett. Az erdőgazdaság így 25 százalékkal teljesítette túl tavaszi fásítási tervét.

A szécsényi erdészet dolgozói — írja a

SZABAD NÓGRÁD

május 9-i száma — múlt ősz óta 220 kat. holdon végeztek erdősítést és első félévi fakitermelési tervüket már februárban teljesítették. A május elsejei versenyben 600 köbméter szerfát adtak terven felül.

„Az erdei társadalom építői“ címen az

ÉSZAKMAGYARORSZÁG

május 15-i száma színes, meleghangú cikkben emlékezik meg a jávorkúti két csemetekért szorgos munkáslányairól, akik vidám énekszó közben 130 százalékra teljesítik csemeteültetési tervüket.

A ZALA—ZALAEGERSZEG május 27-i számában Szőlő- és erdőtelepítés címmel beszámol a különböző okok miatt művelés nélkül maradt szőlőterületek ügyéről. Ez a kérdés sürgősen rendezésre szorul. Felhívja a figyelmét a Zala megyei két erdőgazdaságnak, hogy a munkaerőhiány vagy fekvése miatt, esetleg egyéb okokból meg nem művelt és ismét szőlőterületté nem alakított részekre figyeljenek fel és azokat felhasználva, szaporítsák „Zala szép és összefüggő erdőterületeit újabb erdőtelepítésekkel“.

A HAJDÚ—BIHARMEGYEI NÉPLAP június 3-i számában beszámol arról, hogy a Szovjetunióból kapott „sótűrő“ fák meghonosításával kísérleteznek a Hortobágyon. A Közép-Ázsia sós-pusztáin honos, úgynevezett haloxilon és a salimodendron magvaival kísérleteznek, egyelőre csemetekertben. A moszkvai botanikus kerttől kapott magvak május utolsó napjaiban kikeltek.

A DUNÁNTÚLI NAPLÓ helyet biztosított Gyapay Jenő, a mecseki erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöke hozzászólásának, amelyben a második ötéves terv kapcsán beszámol a mecseki erdőgazdaság dolgozóinak tervvitájáról. „Értékesebb fát szállítsunk az iparnak“ írja és kifejti, hogy a mecseki erdőgazdaságban milyen erdőnevelési, korszerű fakitermelési módszerekkel kívánják ezt a célkitűzést megvalósítani.

Erdészeti Múzeum Sopronban

A második világháború szörnyű pusztításai után az egész világon megindult a múlt emlékeinek felkutatása; olyan arányban, amire eddig még nem volt példa. Kormányunk sem maradt el e nemzetközi mozgalom mögött: nagyszabású intézkedéseket hozott műemlékeink védelmére, az intézmények egész sorát hozta létre gazdasági és kulturális életünk múltjának felkutatására.

Ennek a programnak a keretében létesítjük Főiskolánkon az Erdészeti Múzeumot: ide akarjuk összegyűjteni a hazai erdészet és erdészeti oktatás minden emlékét. A Főiskola tanszékei mindent elkövetnek, hogy ez a múzeum ne maradjon el a többi mögött, méltó legyen ahhoz a jelentőséghez, amelyet az erdészet hazánk gazdasági és kulturális életében betöltött. Feltétlenül szükségünk van azonban ehhez a hazai erdész-társadalom támogatására.

Szeretettel kérünk mindenkit, legyen segítségünkre célunk elérésében. Kutassák fel és küldjék be hozzánk, vagy ajánlják megvételre, vagy helyezzék letétbe az erdészet, az oktatás, a főiskolai és szakiskolai diákélet emlékeit: régi szerszámok, eszközök, műszerek, levelek, könyvek, jegyzetek, fényképek, bizonyítványok, oklevelek, leckekönyvek, nevesebb erdészek életére vonatkozó adatok, szóhagyomány képezik a gyűjtemeny alapanyagát. Tapasztalat szerint magánkézben idővel minden elkallódik, a múzeumban összegyűjtve viszont a magyar erdészet közkincse marad.

Roller Kálmán
igazgató, egy. tanár.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TÖMPE ISTVÁN:

Az erdőgazdaságok és faipari üzemek feladata az ország faellátásában

Az erdőgazdaságok és a faipari üzemek ezekben a hetekben az első féléves terv teljesítéséért folyó munkájuk közben széles körben vitatják a *második ötéves terv* reájuk vonatkozó irányelveit. A feladat, amelyet a párt és a kormány számunkra kitűzött, igen jelentős: *alapvetően meg kell javítani az ország faellátását.* A vitát ez a fő kérdés uralja. A feladatot hazánk adottságai között nehéz megoldani. Elsősorban azért nehéz, mert kevés az erdőnk, az is döntően lombos fafajokból áll, és mert elmaradottak, korszerűtlenek faipari üzemeink.

1

Az ország faellátásának a megjavításával az utóbbi években a párt és a kormány többször foglalkozott és több olyan döntést hoztak, amelyek objektíve lehetővé teszik ennek a feladatnak a megoldását. Ezek a döntések jórészt 1954—55-ben történtek és így lehetővé vált számunkra, hogy az 1955-ös átmeneti esztendőben, az első ötéves terv tapasztalatainak alapján, a második ötéves tervre érdemben felkészüljünk.

A második ötéves terv az ipar 50—52 százalékos fejlesztésével számol. A fa jelenlegi fajlagos felhasználása mellett, ez mintegy 38 százalékos faanyag többletet követelne. Ezt az emelkedést sem az ipar műszaki fejlesztésének iránya, sem külkereskedelmi helyzetünk nem engedi meg. Ezért *kidolgoztuk a fajlagos fafelhasználás csökkentésének főbb módszereit.* Ezek a feladatok a népgazdaság egészét érintik, de különösen a mi területünket, az építőipart, a közlekedést és a bányászatot. Ez utóbbi népgazdasági ágazatokban alapvetően *a fa helyettesítését kell megoldani cement, alumínium, vas, üveg stb. anyagok felhasználásával.* A mi területünkön és a fa felhasználás más területein pedig elsősorban *a fa takarékos kitermelését és feldolgozását kell biztosítani.* E két fő irányban, — összhangban a népgazdaság fejlesztésével — igen jelentős javaslatokat dolgoztak ki a minisztériumok. Mindezek az előkészületek lehetővé teszik, hogy a második ötéves tervben az ipar mintegy 50 százalékos emelkedése mellett a fafelhasználás csak 10 százalékkal emelkedik.

Ennek a rendkívül nehéz feladatnak a végrehajtását *megkönnyíti a minisztertanácsnak a termelői faárak emeléséről hozott határozata,* amely az erdőgazdaságokban és a fűrész- és lemeziparban február 1-én lépett életbe. Az első évnegyedi mérleg tanúsága szerint, ez az intézkedés — műszaki és más intézkedések mellett — *több, jobb és olcsóbb faanyagot biztosított, importcsökkentést, a készletek emelését stb. tette lehetővé.* Az új faárak a népgazdaság egészében július 1-én lépnek életbe. Biztosan számolhatunk avval, hogy hatásuk elsősorban *a fapótló anyagok jelentős felhasználásában és ennek következtében a faimport csökkentésében fog kifejezésre jutni.* Az új termelői faárak említett hatása azért jelentkezik, mert érdekeltté teszi a vállalatokat a fa takarékosságban, a fa helyettesítésében. Az új árak teljes érvényesüléséhez azonban elengedhetetlenül szükséges, hogy biztosítsuk a fizikai dolgozók anyagi érdekeltségét. A dolgozók anyagi érdekeltségének biztosítása nemcsak a tervben megszabott feladatok teljesítését teszi lehetővé. *Széleskörű versenymozgalom* kifejlődésének is anyagi-alapjává válik és ez a terv túlteljesítését, a faanyagokban való ellátás javulását vonja maga után.

A második 5 éves terv végére

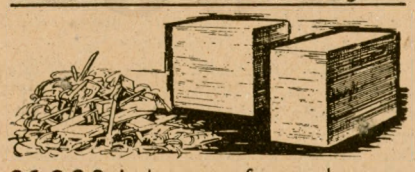

26.000 köbméter farost lemezt

26.000 köbméter forgács lemezt

gyártunk

2

Az erdőgazdaságok az ország faellátásának biztosításához, különösen az első ötéves terv alatt, jelentősen hozzájárultak. Tíz év alatt mintegy 140 000 hektár új erdőt és fásítást telepítettek. *A második ötéves tervben az irányelvek szerint 155 000 hektár új erdőt és fásítást kell telepíteniök az első ötéves terv telepítési költségeinek mintegy 30 százalékos csökkentésével.* Nagy gondot kell fordítaniok a telepítések ápolására, arra, hogy azokból minél előbb erdők, fásított legelők, fasorok stb. legyenek.

A felszabadulás utáni években az erdőgazdaságok a kitermelt fatömegen belül az iparifa kihozatalt *17 százalékról 36,3 százalékra növelték.* Ezáltal a kitermelt mennyiség növelése nélkül, évenként mintegy 500 000 m^3-rel több iparifát adtak a népgazdaságnak, ami évi mintegy 80 millió devizaforint megtakarítást jelentett. *A második ötéves terv alatt az iparifa kihozatalt 40 százalékra kell növelniök, ez évenként további mintegy 10 millió devizaforintnyi import csökkentést jelent.*

Az erdőgazdaságok a második ötéves terv fő feladatait a termelékenység emelése és az önköltség csökkentése mellett kell megvalósítsák. Ehhez azonban nagymértékben fel kell számolniok jelenlegi műszaki elmaradottságukat. *Mintegy 540 km erdei utat és vasútat kell építeni* ahhoz, hogy a még feltáratlan és jelentős mennyiségű vágásérett és vágásérettséghez közel álló faállományok kitermelését meg lehessen kezdeni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A fakitermelést az ipari munka színvonalára kell emelni. Mintegy 150 motorfűrész, többszáz traktor stb. munkábaállításával *a jelenlegi 10 százalékról 50 százalékra kell emelni a fakitermelés és kiszállítás gépesítését.* Így lehetővé válik *az erdőgazdaságok állandó munkásgárdájának kialakítása is.*

Az erdőgazdaságok által szállított egyre nagyobb mennyiségű rönkanyagot *a fűrész- és lemezipar* jelenleg igen elmaradott üzemekben nagy anyagveszteséggel dolgozza fel. A fűrész- és lemezipar műszaki színvonalának emelése az ország faanyag-bázisának további kiszélesítését teszi lehetővé. Még fokozottabb mértékben szolgálja ezt a célt a *műfaipar megteremtése.* A második ötéves tervben ezért korszerűsíteni kell az üzemeket és meg kell teremteni a farost- és forgácslemez ipart.

Az üzemek korszerűsítése útján megvalósítható a fűrészipar 63 százalékos kihozatalának 70 százalékra, a lemezipar 49 százalékos kihozatalának 51 százalékra való emelése. Ez a termelékenységet mintegy 10 százalékkal növeli és az önköltséget mintegy 5 százalékkal csökkenti és mintegy 6 millió devizaforint import megtakarítást jelent a népgazdaságnak.

A műfaipar megteremtése során fel kell építeni 20 000 tonna kapacitással a *Mohácsi Farostlemezgyárat,* Hároson a falemezművek korszerűsítésével egyidőben egy 5000 tonnás forgácslemezgyárat és Szolnokon egy 5000 tonnás farostlemezgyárat. E felsorolt létesítmények mintegy évi 35 millió devizaforint megtakarítást jelentenek a népgazdaságnak. A nagy beruházásokon túl igen jelentős korszerűsítést kell végrehajtani a szegedi lemezműveknél és a franciavágási fűrészüzemben.

A faipar e döntő üzemeinek korszerűsítése és a műfaipar megteremtése, a több, jobb és olcsóbb faanyag előállítása, a jelenlegi műszaki színvonal alapvető megváltoztatását követeli. A gépi munka jelenlegi 20 százalékos arányát kétszeresére kell emelni, a beállítandó új gépek és üzemek a nemzetközi színvonalat kell elérjék stb. Ez irányba kell ösztönözzön az is, hogy ilyen színvonalnál beruházások hazánkban, az import megtakarításokból két év alatt megtérülnek.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság az erdőgazdaság és a faipar irányítása következtében *a faanyagok elosztásával* is foglalkozik. Anyagtakarékosságot e területen elsősorban a megfelelő minőségű és méretű faanyagokkal történő ellátás révén kell elérnie. *Legjelentősebb megtakarítási lehetőségek az import anyagnál mutatkoznak.* Az import anyag túlnyomó része nem a felhasználók szükségleteinek megfelelő méretben érkezik, ezért mind a fűrészáruból, mind a bányafából a nem méretre történő kiszolgálás miatt többletanyag felhasználás áll elő. A második ötéves terv folyamán a fanyagtakarékosságnak ezt a már felismert, de szervezeti okokból még fel nem tárt forrását is ki kell használni a jobb faellátás érdekében.

3

Az erdőgazdaságok és a faipari üzemek dolgozóinak vitái a második ötéves tervről több igen jelentős tapasztalatot szolgáltattak. A gazdaságok és az üzemek dolgozói egyetértenek a feladatokkal, büszkék arra, hogy erdőket telepíthetnek az alföldi homokokon és modern európai színvonalú faipari kombinátokat létesíthetnek. Az itt vázlatosan közölt fő feladatokhoz számtalan igen értékes javaslattal járultak hozzá, amelyek az erdőgazdaságban a bővített újratermelés, a jobb és több iparifa kihozatalt, az iparban a fa jobb kihasználását, a gazdaságos termelést stb célozzák.

A dolgozók a feladatok elvégzése érdekében *a gép, anyag és alkatrész ellátás biztosítását, a szakmai oktatás kiszélesítését, a bürokrácia megszüntetését, a róluk való anyagi gondoskodás megjavítását,* — az erdészek az egyenruhát — *szükségesnek, a terv szerves részének tartják.*

Az ötéves tervről szóló vita tapasztalatai azt bizonyítják, hogy az erdőgazdaságok, a faipari üzemek és a többi intézmények dolgozói a nagy feladatok sikeres végrehajtásának tudatában folytatják munkájukat.

FOLYÓIRATSZEMLE

AZ ANYAGI ÉRDEKELTSÉG ösztönzőinek kérdéséről közöl vitaindító cikket a *Társadalmi Szemle* most megjelent ez évi 5. száma. A cikk felhasználja a Varsói Egyetem Politikai Gazdaságtani Karának szemináriumában végzett munka eredményeit. Az anyagi ösztönzők rendszerének helyes megállapítása népgazdaságunk haladásának fontos tényezője, ezért a cikkre külön is felhívjuk a figyelmet. Ugyanebben a számban *Erdei* Ferenc miniszterelnökhelyettes *a termelőszövetkezeti mozgalom és a közös gazdaságok felépítésének kérdéseivel* foglalkozik és rámutat arra, hogy milyen szervezési politikát, illetve üzemszervezési munkát kell folytatnunk mezőgazdaságunk felvirágoztatása érdekében.

Igen érdekes az a fejtegetés, amely a második ötéves terv problémáinak megvitatása kapcsán azzal foglalkozik, hogy *reális-e a második ötéves tervben a mezőgazdaság elé tűzött kettős feladat? Kopátsy* Sándor a cikk írója összefoglalva megállapítja, hogy *„nincs ok a kettős feladat realitását kétségbevonni, de legalább olyan, ha nem súlyosabb hiba volna azt hinni, hogy az eddig alkalmazott módszerek jelentős megváltoztatása nélkül is célhoz lehet érni."*

***

AZ ERDŐMÉRNÖKI FŐISKOLA KÖZLEMÉNYEINEK 1955-ös kötete most jelent meg. Bőségesen beszámol arról a kutató munkáról, amit az egyes tanszékek végeznek. Kiemelkedik az anyagból *Roller* Kálmán egyetemi tanár beszámolója a kúnfehértói termőhelytérképezés adatairól, *Nemky* Ernő két közleménye az erdei fenyőcsemeték növekedési adatairól különös tekintettel a változó fényviszonyokra, illetve az erdő különböző elegyarányú faállományainak hótárolásáról. *Pagony* Hubertus a nyárdugványok álgesztesédéséről, *Igmándy* Zoltán a csersarjerdők tőkorhadástokozó gombáiról, *Partos* Antal a rönk-közelítés néhány kérdéséről írt tanulmányát közli az évkönyv.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Csemetekertek, erdősítések ápolása

Az erdőművelés feladatai a mostani hetekben a legsürgősebb feladatok. A csemetekertek gondos ápolása és az erdősítések ápolásának elvégzése alapvető kérdés, hiszen ezen áll vagy bukik nemcsak a következő hónapok eredményes munkája, de hosszú lejáratra is az erdőgazdaságok fejlődése. Az országban sokfelé szerzett tapasztalataink azt mutatják, hogy ezeket a feladatokat a legtöbb helyen komolyan veszik és lelkiismeretesen helyezik az előtérbe. Ugyanakkor azonban azt is megállapíthatjuk, hogy a gépi kapálások tekintetében itt is ott is hanyatlás mutatkozik. Vagy a gépek kezelése körül van a hiba, vagy a munkaszervezés volt hiányos, de igen sok helyen kézi munkát végeznek ott, ahol még tavaly is eredményesen dolgoztak a gépek.

Vannak azonban kivételek is. Így például a kisalföldi erdőgazdaságnál jelentősen növelték a gépi ápolások területét, és például a győri erdészet Gönyű környéki új erdősítéseinek és az ottani csemetekertek ápolásánál jó eredménnyel használják az NDK-ból importált Maulwurf-traktort.

Az észak-kiskúnsági erdőgazdaság kecskeméti erdészetének méheslaposi csemetekertjében indult el a mozgalom, amelynek az alapján a solti, a tőserdei, a fülöpszállási, a kunadacsi és a bugaci csemetekertek dolgozói is versenyben állanak, hogy minél kisebb költséggel, minél több kiültetésre alkalmas csemetét neveljenek. A mostani időszakban ez elsősorban azt jelenti, hogy az ápolási munkák gondos elvégzésével és jó munkaszervezéssel végezzék el a feladatokat. Az eddigiek szerint azt remélik, hogy a tervezettnél másfél millióval több kiültethető csemetét és suhángot tudnak nevelni.

A Szolnok megyei erdőgazdaság dolgozói túlteljesítették a szürkenyármag gyűjtésének tervét és az eredetileg tervezett 100 kg nyármaggal szemben több mint 150 kg nyármagot gyűjtöttek össze. A nyármagot füzérben szállították, és jól szervezett munkával a nyármagvetésre kijelölt két csemetekertben azonnal elvetették és azok igen szépen kelnek. Ugyancsak kedvező hírek vannak a Csongrád megyei erdőgazdaság szürkenyár, illetve fehérnyár vetéseinek fejlődéséről.

Négy új gépesített erdőgazdaság

A motorfűrészesek legyenek az erdőgazdaságok szakmunkásai

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma foglalkozott az erdőgazdasági gépesítési munkák jelenlegi helyzetével. A kollégium elé terjesztett jelentés alapján megállapították, hogy az elmúlt fakitermelési időnyben a gépesítés terén *döntő változás* történt. A fakitermelésnek 15 százalékát, a közelítésnek 13 százalékát végezték géppel az erdőgazdaságok. Az elmúlt időszak legnagyobb eredményt a motorfűrészek alkalmazása terén hozott, viszont a közelítés gépesítése a korábbihoz képest lemaradt. Ezért a következő lépés az kell legyen, hogy *a közelítés elérje a fakitermelés gépesítésének színvonalát,* erre az eddiginél sokkal fokozottabb gondot kell fordítani.

Az elért eredmények megszilárdítása terén elsősorban *az önköltség helyes alakulására kell* súlyt helyezni. Az eddiginél jóval nagyobb mértékben kell *a javítás* kérdésével is foglalkozni, mert ez az eredmények megszilárdításánál szintén döntő fontosságú. Az OEF gépesítési és szállítási osztálya megkezdte a javítás decentralizálását az erdőgazdaságokból egy-egy hétre berendelt szerelők központi oktatása útján. Ezt a módszert a továbbiakban is folytatni kell, amíg a kívánt eredmény nem mutatkozik. Többet és eredményesebben kell foglalkozni a szükséges alkatrészeknek a saját hatáskörben történő legyártásával, emellett azonban az importból rendelt alkatrészek leszállítását, valamint az egyéb gyártási lehetőségeket is szorgalmazni kell. *Az a cél, hogy a szükséges alkatrészek időben, saját raktárról álljanak rendelkezésre.*

A gépesítési munkákkal kapcsolatban a kollégium *több határozatot* hozott, ezek közül a következőket emeljük ki:

Négy új erdőgazdasági gépállomást kell létesíteni: *a cserháti, a budapesti, a délkiskunsági és a nyugatbükki erdőgazdaságot* gépesített erdőgazdasággá kell átszervezni. Ugyanakkor a gépesítési és szállítási osztály megvizsgálja, hogy biztosítható-e még ebben az évben *az észak-borsodi, a délzalai és a balatonfelvidéki* erdőgazdaságnak gépesített erdőgazdasággá való átszervezése.

Az erdőgazdasági gépkísérleti üzemet az ERTI kötelékébe helyezik át, ugyanakkor a soproni tanulmányi erdőgazdaság gépállomását kísérleti gépállomássá szervezik. Ezzel párhuzamosan az ERTI-nél külön *gépkísérleti kutató csoportot* szerveznek.

A gépszemléket idén *augusztus* 15. *szeptember 15. közötti időben* kell megtartani. Addig biztosítani kell valamennyi erdőgazdaság erőgépének és munkagépének javítását, s meg kell oldani a gépkezelők nyári foglalkoztatását.

Gondoskodni kell a meglévő brigádvezetők *továbbképzéséről* és új brigádvezetők kiképzéséről, ezért ki kell dolgozni a brigádvezetői továbbképzés tananyagát.

A kollégium úgy határozott, hogy a meglévő bérezési rendszerek továbbfejlesztésével gondoskodni kell arról, hogy *a gépkezelők érdekeltek legyenek a karbantartásban,* valamint abban is, hogy *minél hosszabb időt dolgozzanak ugyanannál az erdőgazdaságnál. A gépesítési előadókat, valamint a gépállomási dolgozókat is anyagilag érdekeltté kell tenni a gépállomási tervek teljesítésében, a gépek üzemképességének fokozásában és jobb kihasználásában,*

A motorfűrészek kezelésében jártasságot szerzett munkások foglalkoztatását *egész éven át biztosítani* kell, hogy ezek az erdőgazdaságok állandó szakmunkásai legyenek. Ezért a *motorfűrész munkacsapatok tagjaival éves szerződést kell kötni,* amelyben nemcsak a gépi termelésnél, hanem az egyéb erdőgazdasági munkánál való egész éves foglalkoztatásukat is meg kell határozni.

EGY KÖNYVRŐL...

Mindig nagy öröm egy szép könyv lapjait forgatni, de még fokozottabb az öröm, ha az a könyv szépsége mellett egyben oktat és tanít is.

Ezzel az érzéssel forgattam először lapjait könyvpiacunkon nemrég megjelent *Vertse* Albert: *„Madárvédelem"* című művének, — majd mind jobban belemerülve napi olvasmányommá vált, míg annak most már jóformán minden sorát kívülről tudom.

Tudtam eddig is, hogy erdészéletünkben milyen nagy jelentősége van kicsiny és nagy madaraink szorgos munkájának, — mint személyes jóbarát ismerem apraját, nagyját — és mégis annyi új, ismeretlen szempont tárult föl előttem a könyv sorainak olvasásakor, hogy barátommá vált ez a könyv is, mint annyi más, amelyik meleg szeretettel ír környezetünkről, a szabad természet állat- és növényvilágáról.

Azt mindenki tudja talán, hogy madaraink között vannak erdészetileg, mezőgazdaságilag hasznosak és károsak, de, hogy melyek ezek azt már kevesen mernék biztos tudattal megjelölni. Ezért fordul elő gyakran, hogy például agyonlövik a csemetekertben hasznos munkával szorgoskodó bubosbankát „magőrzés" címén, vagy leverik a fecske fészkét a méhészettel foglalkozó erdészház eresze alól. Hány, de hány hasznos kis barátunk esik így áldozatul a tudatlanságnak, a nemtörődömségnek ott is, ahol pont a leggondosabb, leghozzáértőbb védelemmel kellene egyre fogyó számukat nagy-nagy szeretettel felkarolni, gyarapítani!

Vertse „Madárvédelme" nemcsak sablonos szakkönyve irodalmunknak, hanem ott k e l l hogy legyen minden erdész iróasztalán, mint örökké forgatott, nyitott könyv és ott k e l l hogy legyen minden erdész szívében, mint vérrévált tudás és szeretet!

Eördögh Tibor

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Fenyőolaj és sörszurok

Eredményes munka az Erdőkémia zalaegerszegi üzemében

1952 nyaráig Magyarországon nem állítottak elő fenyőolajat. 1952 nyarán lengyelországi tapasztalatok alapján kísérletezni kezdtek hazánkban is, hogyan lehetne hasznosan, eredményesen fenyőolajat gyártani. A kísérletek sikerrel végződtek és 1953 januárjától kezdve a zalaegerszegi gyantafeldolgozó üzem már rendszeresen állít elő fenyőolajat. Ezzel kapcsolatban tudnunk kell azt, hogy a vágásterületeken a döntés után összeszedik a fenyőhajtásokat. Ezeket aztán a zalaegerszegi üzembe szállítják, s a fenyőtűt, a fenyőhajtásokat silótöltőgépbe engedik. A silótöltőben a tű megsérül, ezáltal a gyantajáratok fölszabadulnak, ez azért fontos, mert a gyantajáratokban van az illóolaj. A silótöltőgépből ventilátor viszi a nyersanyagot a töltőbe, majd a Henze gőzölő-tartályba kerül, ennek 10—11 mázsa a befogadóképessége. Ezekbe a tartályokba tömören helyezik el az összetört fenyőanyagot, nehogy a gőz járatokat találjon a masszában. A Henze-ből gőzbefúvással az olajrészt eltávolítják, majd a hűtőben lecsapódik, elválik a fajsúlytörvény alapján az egyéb anyagok a fenyőolajtól.

Ehhez hozzá kell tennünk még azt, hogy egy mázsa fenyőtűből 25 deka fenyőolajat kapnak és azt is tudnunk kell, hogy a száradtabb fenyőtűből 32 deka fenyőolajat is elő tudnak állítani. De ha már tavaszodik, erősen melegszik az idő, akkor a tűző napon csökken a fenyő olajtartalma. Az is érdekes, hogy egy kiló fenyőolaj előállítása 320 forintba kerül. A fenyőolajat 20 kilós bádogkannákba helyezik el és sötét helyen tartják, mert a fény megbontja, vegyileg szétbontja a fenyőolajat. A zalaegerszegiek nagyon értékes nyersanyagot állítanak elő, *a fenyőolaj zöme exportra kerül.* Svájc, Anglia, Franciaország szívesen vásárolja a magyar fenyőolajat. Ebben a kis üzemben naponta 800 dollár értékű fenyőolajat állítanak elő.

A zalaegerszegiek a fenyőolaj előállításán kívül a téli időkben, [illegible] a gyantakészítésre nem kerül [illegible], *sörszurkot* is előállítanak. Kevesen tudják, hogy *Zalaegerszegen dől el, hogy milyen sör készül a kőbányai és a többi sörgyárakban.* Kétfajta sörszurkot állítanak elő, parafinost és olajost. Az a fontos, hogy a sörszurok ne legyen könnyen olvadó, mert ezzel kell bélelni a söröshordókat. A sörszurkot az ászoktartálynál is felhasználják. A sörszuroknak íztelennek és szagtalannak kell lennie. A készítése szurokfőző üstben történik, mégpedig úgy, hogy a kész gyantát fölmelegítik és keverik. Az alacsonyabb hőfokon a szagos, aromás vegyület eltávozik, aztán kikeverés után beállítják az olvadási pontot. A parafinos sörszuroknál még parafint is adnak az alapanyaghoz.

A sörszurok átlagban 8 óra alatt készül el és bizony a sörszurkot is a régebbi időben külföldről importáltuk. Most *Kövics* Béla, *Kocsis* József, *Bertalan* Antal, *Babati* Gyula mind a fenyőolaj, mind a sörszurok előállításában jeleskedik és mellettük *Lányi* János mérnök, *Szabó* József üzemvezető jó irányításának köszönhető, hogy ezekből a fontos nyersanyagokból elegendő mennyiséget állítanak elő a zalaegerszegiek.

Az erdei gombák szélesebbkörű fogyasztásáért!

A Fővárosi Tanács dísztermében június 14-én ismeretterjesztő előadást tartott az Egészségügyi Minisztérium és a Gombaszakoktatási Bizottság. Dr. *Kalmár* Zoltán a biológiai tudományok kandidátusa a gyakorlati gombaszedésről, Dr. *Makara* György osztályvezető-főorvos a gombáról, mint táplálékról beszélt. *Kajdacsi Ferenc* vegyészfőmérnök néhány ehető és mérges gombát ismertetett, *Tapolcsai* Károly szakértő pedig a gombák népélelmezési jelentőségéről tájékoztatta a közel négyszáz főnyi hallgatóságot.

Mi mindent megtud az ember egy ilyen előadásból! A Szovjetunióban napról-napra hordóból mérik az ecetes gombát. *Franciaországban egy fő évente átlag 5 kiló gombát fogyaszt el,* de más országokban is népszerűbb, mint nálunk. Hazánkban még egy kiló sem jut évente egy főre. Mi ennek az oka? Az, hogy hazánkban kevesen tudnak különbséget tenni az ehető és a mérges gombák között. A csiperkét sokan összetévesztik a gyilkos galócával. Magyarországon évente körülbelül százan halnak meg gombamérgezéstől. Pedig hacsak a gyilkos galócát ismerné mindenki, legalább kilencvenöt százalékkal csökkenne a gombamérgezés.

A gomba ízletes táplálék. Kalóriaértéke ugyan kevés, de más növényekhez viszonyítva több benne a fehérje, *zsíradékjára pedig az idegrendszernek van szüksége.* A gomba kiegészíti és változatosabbá teszi az ember táplálkozását.

Az ország különböző részein tanfolyamokat tartanak. Ezeken a tanfolyamokon minden írni és olvasni tudó ember résztvehet és aki elvégezte az alapfokú tanfolyamot, alaposan megismerkedik a gombafajtákkal. *Hiányos ismeretekkel nem tanácsos gombát gyűjteni,* vagy házalóktól gombát venni. Ha valaki mégis gombát gyűjt anélkül, hogy ismerné a mérges gombákat, mielőtt elfogyasztaná mutassa be a szakértőnek. A szakértők hálózata az egész országra kiterjed, Budapesten különösképpen meg van szervezve.

Az előadás után a hallgatók *megtekintették az erdei gombakiállítást és ismeretterjesztő könyveket is vásárolhattak.* Hasonló előadást az ősz folyamán ismét tartanak a Fővárosi Tanács dísztermében.

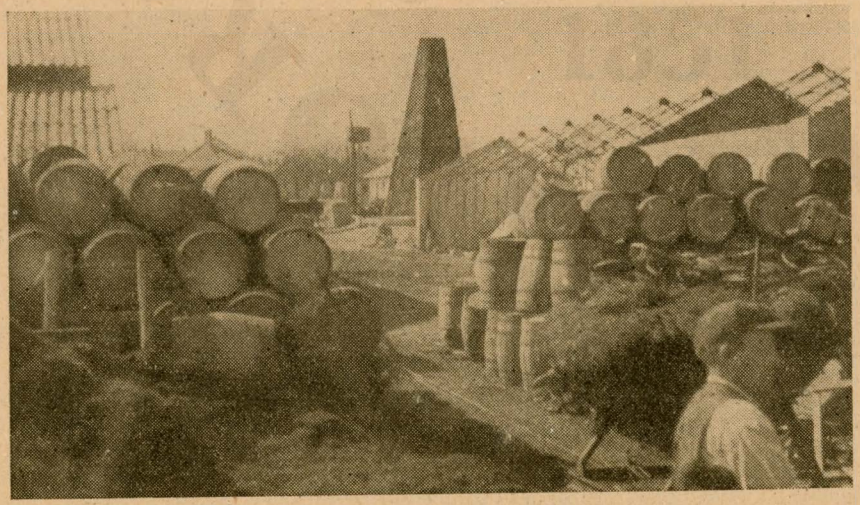

A zalaegerszegi gyantaüzem hordóraktára. Látható még a képen az épülő új fürdő és háttérben a víztorony.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A bükkanyag zúdulása és helytelen irányítása komoly nehézségeket okoz

A hatalmas és nagy telepen tornyosulnak egymás hegyin-hátán a bükkrönkök. Több mint ezer köbméter rönk hever itt szanaszét szórva. A Furnír- és Lemezművek tulajdona. Ugyanakkor az üzem területén is több mint ezerötszáz köbméter bükkrönk hever nagyrészt még máglyázatlanul.

Mi a helyzet ezzel a nagy mennyiségű bükkel? Ez a kérdés és erre kértünk választ *Panlusz* Nándor elvtárstól, a Furnír- és Lemezművek anyag- és áruforgalmi osztályának vezetőjétől.

— Legelőször is annyit, hogy nagyon súlyos a helyzet — hangzik a válasz kérdésünkre. — A szerződéseink értelmében üzemünknek bükkrönkből 90 százalékban hámozható minőséget kellene kapnia és csak 10 százalék van fűrésznek. Ugyanis csak hámozható rönkből tudjuk a minőségi áruinkat készíteni.

— Május elsejéig az erdőgazdaságoknak le kellett volna szállítaniok az összes fülledékeny bükkanyagot. Ez nem történt meg, ehelyett újabb határidőt kaptak először május 15-éig, majd május 31-éig. Ebben az időben kezdték zúdítani a bükköt hozzánk. Ilyen nagy mennyiségű rönk fogadására és helyes vízben való tárolására nem voltunk felkészülve. De ez még csak a kisebbik baj. A nagyobb baj az, hogy

az erdőgazdaságok nem tartották be a szállítási szerződéseket és nem 90 százalékban szállítottak hámozható rönköt, hanem sokkal kisebb százalékban, sőt túlnyomó részt fűrészrönköket küldtek el hozzánk.

Tehát most az a helyzet, hogy a nálunk található bükkrönkök nagy részét sem tárolni, sem feldolgozni nem tudjuk.

— Sajnos, a bükkáru zúdítása még a mai napig is tart. Június elsejétől tizedikéig például 1700 köbméter bükk érkezett, ennek 80 százaléka fűrészgömb és csak 20 százaléka hámozható rönk. Pedig pontosan fordítva kellene lennie, mert már azzal is megelégednénk, ha 80 százalékban érkezne hámozható rönk.

— Elkezdtük kutatni mi az oka annak, hogy ebben az évben enynyire „felrúgták" a szállítási szerződés előírásait az erdőgazdaságok? Jó magam lent jártam a mecseki erdőgazdaságnál, ahol a következő meglepő választ kaptam: Az erdőgazdaság már jó előre jelezte, a FÜRFA-nál, hogy nem tudja betartani a szállítási szerződésben előírt hámozható rönk mennyiségét, mire

a FÜRFA részéről azt válaszolták, hogy szállítson olyan rönköt, amilyet tud, az a lényeg, hogy május 31-éig mennyiségileg teljesítse kötelezettségét.

Így állott elő az a helyzet, hogy most itt van a településünkön a nagy mennyiségű, vékony, hámozásra használhatatlan bükkrönk, amit nem tudunk feldolgozni A tűző napsütésben a rönkök befüllednek; talán helyesebb lett volna, ha a hozzánk leszállított bükk az erdőgazdaságokban marad, ott legalább árnyékban tárolták. Természetesen ezek után felvetődik a kérdés, miért intézkedik helyettünk a FÜRFA és főleg miért intézkedik ilyen rosszul, károsan?

— Az is kétségtelen, hogy

valahol meg kell lenni a hámozható rönköknek is,

hiszen az erdőgazdaságok az állományuk szerint kötöttek szerződést, tehát ha vállalták, hogy hámozható rönköt szállítanak, akkor volt is olyan állományuk. Ez így is van. És ezt mindennél jobban bizonyítja az az értesülésünk, amely szerint például

a barcsi fűrészüzem rönkterén ötezer köbméter bükkrönköt tárolnak, amelynek jelentős része tárolható, viszont a barcsiaknak semmi szükségük sincs hámozható rönkökre,

népgazdasági kár is lenne azoknak az ottani feldolgozása, ezért tudomásunk szerint már intézkedtek is, hogy a Hárosi Falemezművek szállíttassa el az ott levő hámozható rönköket. Körülbelül ugyanez történt minálunk is.

A Budapesti Fűrészek Soroksári úti telepe értesített bennünket, hogy a legutóbbi szállítmányban mintegy 300 köbméter hámozható rönk érkezett, amelyet ott nem tudnak feldolgozni

s ezért kértek bennünket, hogy válogassuk ki a hámozható rönköket és szállítsuk el. Természetes mindez

jelentős többletmunkát, többletköltséget

jelent.

— Most tehát segítséget kérünk, hogy a fűrészüzemekben fellelhető hámozható rönköket, amelyeket ott úgysem tudnak feldolgozni, eljuttassák hozzánk, ugyanakkor intézkedni kellene arról is, hogy a nálunk lévő fűrészrönkök, amelyeknek a feldolgozása a mi üzemünkben csak vontatottan halad, ne fülledjenek be, hanem kerüljenek át olyan üzemekbe, ahol azokat rövidesen feldolgozhatják.

Repülőgépről permetezik a Nyír-*egyháza mellett fekvő sóstói erdőt. A repülőgépek Agritoxot szórtak le, hogy az igen nagymértékű hernyóveszélyt leküzdjék.*

Üzemi híradók szerkesztőinek tapasztalatcseréjét

javasolja *Holy* Zoltán lapunk régi levelezője és a Kisalföldi Erdők Hangja felelős szerkesztője. Levelében kifejti, hogy a sok „amatőr szerkesztő" megérdemelné ezt a segítséget a munkájához annál is inkább, mert nem közömbös, hogy ezek az üzemi lapok milyen formában és tartalommal jelennek meg, hiszen országos viszonylatban jelentős anyagi áldozatba kerülnek és ezért jó és termékeny segítséget kell adniok a termelő munkához. Javaslata szerint Budapesten kellene *üzemi lap szerkesztői ankétot vagy tapasztalatcserét* szervezni, lehetőleg még az őszi termelési idény előtt.

ELŐKÉSZÜLET A MEZŐGAZDASÁGI KIÁLLÍTÁSRA

Szeptember 2-án újból megnyílik az Országos Mezőgazdasági Kiállítás. Az idén az eddiginél nagyobb területen és a korábbinál gazdagabb anyaggal szerepel az erdőgazdaság. A szabadtéri bemutató 1500 négyzetméter, az erdőgazdasági gépkiállítás pedig 1000 négyzetméteres területet foglal el. A természetbeni bemutató területén kis vadaskertet is állítanak fel, mesterséges tavacskával. Szarvasok, őzek, muflonok, foglyok és fácánok lesznek láthatók itt.

Épül az erdészeti állandó pavilon is, amelynek üvegezett fala lesz. Az erdészet és a faipar külön-külön területet kap.

A szabadban már készülnek a bemutató csemetekertek s megérkeztek a sárvári nyárnemesítő telepről az új, gyorsannövő nyárfajták, amelyeket ugyancsak bemutatnak a kiállításon.

A pavilonok gazdag anyaga, a tanulságos természetbeni bemutató és a modern mezőgazdasági gépek felvonultatása a Mezőgazdasági Kiállítás egyik látványosságává avatják az erdészeti és faipari részt.

Legelők fásítása

címmel adta ki az Országos Erdészeti Főigazgatóság dr. *Benkovits* Károly tanulmányát. A kitűnő szemléltető ábrákkal ellátott kis füzet hasznos útmutató a termelőszövetkezetek, legelőfásító társulatok, községek munkájához, s ezt a feladatot támogató erdőgazdaságok számára is.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Folytatódik a vita az erdőgazdaság és a faipar második ötéves tervéről

Az egész országban az erdőgazdaságok, a fűrész- és lemezipari vállalatok s az Országos Erdészeti Főigazgatósághoz tartozó egyéb iparvállalatok, valamint kutatóintézetek, üzemek dolgozói élénk érdeklődéssel szólnak hozzá második ötéves tervünk irányelveinek tervezetéhez. Rengeteg értékes gondolat, ötlet, javaslat vetődött föl a hozzászólások és a vita során. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetőségének feladata, hogy a vitában megszületett hasznos gondolatokat, javaslatokat rendszerezzék és a második ötéves terv megvalósítása során a tervmunkába beépítsék. Szerkesztőségünkbe is nap-nap után érkeztek a cikkek, hozzászólások, levelek: ezeknek a gazdag tartalmából közöljük a következőket:

A zemplénhegységi erdőgazdaság főmérnökének javaslatai

Káldy József, a zemplénhegységi erdőgazdaság főmérnöke levelében összefoglalta, hogy a zemplénhegységiek miképpen akarják megoldani az erdőfejlesztési határozatban elénk tűzött feladatokat a második ötéves terv során. *Az erdősítés mértékének csökkentése nélkül és minőségének emelésével egyidejűleg fokozni kívánják az erdőnevelő vágások szakszerűségét és minőségét és meg akarják szilárdítani, több területre kiterjeszteni a gépesítés eredményeit.*

Igen érdekes és országos szempontból is jelentős javaslatokat tesz a második ötéves terv erdészeti részének kidolgozásáról. Elsősorban felveti a gondolatot, hogy *a kiváló szöveti felépítésű, úgynevezett „hegyközi" tölgyanyag ne kerüljön ott helyben Pálházán feldolgozásra talpfának,* hanem boules-anyagként akár hazai felhasználásra kerüljön vagy méginkább export célokat szolgáljon.

Szlovák tapasztalatok felhasználásával véleménye szerint a *jobb minőségű bükktűzifából cellulózét gyárthatunk* és így emelhetjük ennek az értékes nyersanyagnak a hasznosítási lehetőségét. Javasolja tehát, hogy minél hamarabb állítsunk fel valamely bükkösökben gazdag erdővidéken bükk cellulóze gyárat.

Ismét tanulmányozásra méltónak tartja, német tapasztalatok figyelembevételével *a mozgó falepárlók alkalmazását* a vékony tűzifa választék hasznosítására. A keletkező szénport pedig briketteznie lehetne. Így olyan faanyagot vonhatunk be a népgazdasági életbe, amit eddig nem hasznosítottunk.

A fakiterfmelés gépesítésén kívül, mint legnehezebb testi munkát *gépesítsük csörlők segítségével* — ezek hazai gyárainkban is könnyűszerrel előállíthatók — *a rakodást.* Az erdei rakodókon kézi meghajtású csörlőkkel dolgozhatunk, az állomási rakodókon biztosítani kell a villanymeghajtást.

Igen érdekes az a javaslata, hogy a tudományos kutatómunka rendszeressége érdekében *válasszuk szét az erdőmérnöki főiskola és az Erdészeti Tudományos Intézet kutató tevékenységét.* A főiskola foglalkozzék a hosszúlejáratú, alapvető kutatási feladatokkal, az ERTI pedig a gyakorlat számára végezze munkáját.

Végül rámutat arra, hogy *az erózió elleni küzdelem országszerte csak úgy lehet eredményes, ha a kopárok állami tulajdonba vételére vonatkozó eljárást meggyorsítjuk.*

Az adminisztráció egyszerűsítése alapvető követelmény

Czabán Egon, a Szolnok megyei erdőgazdaság tervelőadója többek között a következőket írja: — A második ötéves terv vitája arra késztet, hogy az ezzel kapcsolatos észrevételeimet és javaslataimat megtegyem. Én is részese akarok lenni a hatalmas munkának, ami országszerte folyik.

Elsősorban *az erdészeteknek kellene nagyobb önállóságot* biztosítani, hiszen ott végzik a tulajdonképpeni termelést. Ott folyik a műszaki közvetlen irányítás, ott bonyolódik le a pénzügyi forgalom, tehát a számvitel adatait is az erdészetek produkálják. Feltétlenül szükséges tehát — véleményem szerint — hogy a termeléssel kapcsolatos tervezés, irányítás, pénzgazdálkodás és számvitel megfelelő egyszerűbb formában az erdészeteknél legyen.

Az adminisztráció csökkentésére egy-két konkrét javaslatot teszek:

1. Az anyagkezeléssel kapcsolatos adminisztráció igen nagy. Egyszerűsítené, ha *a készletváltozási bizonylatokat az alapokmányokkal* helyettesítenénk. Így az ellenőrzés nem a papirokra terjedne ki, hanem magára az anyagra, a készletre.

2. *Az üzemterveket és az erdőművelési alapokmányokat össze kellene kapcsolni.* Így kiküszöbölhető lenne a kettős nyilvántartás. Ugyanakkor meg kellene szüntetni az alapokmányok jelenlegi szétagolt — országos műveleti jegyzék szerinti — bonyolult vezetését. Szerintem ezt az élet már nem kívánja meg.

3. Az önköltség számítás — egyedi munkanemekre vonatkoztatva — nagyon sok erdészeti dolgozó munkáját emészti fel. Sajnos, azonban ez főleg abban merül ki, hogy az ellenőrzések tetemes része csak arra terjed ki, hogy vajon jó helyre van kontirozva az elvégzett munka vagy sem. Szerintem ez is olyan kérdés, amelynél elsikkad a lényeg. Elegendő volna *egy műszakilag és számvitelileg is képzett utókalkutátor beállítása,* aki a termelvények önköltségét rendszeresen kiszámítaná és nem kellene annyi embernek többletmunkát végezni az „analitikus számlarend" tagozódása szerint.

4. Lényegében ugyanez vonatkozik a bérelszámolásra is. A jelenlegi ellenőrzés itt is csak formális és a béralap túllépéstől való félelem inkább ravaszkodásokra, ügyeskedésekre, csalásokra vezet. Szerintem *az abszolút béralap ellenőrzés bevezetésével,* ahol meghatározott pénzösszeggel gazdálkodik az egyes termelési egység, *nagyobb a takarékosság.* Ugyanakkor szilárdabb lehet az ellenőrzés, mert már nem a kontirozásokat, összeadásokat és szorzásokat kellene ellenőriznie, hanem a munkafolyamatokat és a felszámított normák, bérek helyességét, ami jelenleg a rövid időben összesűrűsödő hatalmas adminisztratív munka mellett elsikkad.

Ez a négy pont még nem meríti ki az adminisztrációval megjavítható kérdéseket, de azt hiszem olyan lehetőségeket vet fel, amelyekkel érdemes foglalkozni.

A szegedi faipari dolgozók javaslatai

A Faipari Tudományos Egyesület rendezésében ankéton vitatták meg a szegedi faipari dolgozók a második ötéves terv faipari problémáit. Bevezetőleg *Lakó Ferenc* ismertette az irányelveknek a faiparra vonatkozó részeit és elsősorban azt, hogy ebből mit kap Szeged. Beszámolt *a Szegeden tervezett faipari kombinátról,* amely *egyesíteni fogja a Szegedi Falemezgyár, a Gőzfűrészüzem és az Újszegedi Ládagyár munkáját.* A terv szerint az új üzem számtalan új gyártmánnyal is foglalkozik majd.

Dani János javasolta, hogy az összekötő üzemek valamelyikének helyén a helyi ipari vállalatok is kombinátszerű üzemet állítsanak fel, ahol többek közt *export gyümölcskosár* készítésével is foglalkoznának. A kosarat *a falemezgyár hulladékából* lehetne előállítani.

A hozzászólók általában hangsúlyozták, hogy a faiparban a legfőbb cél, hogy minél kevésbé anyagigényes gyártmányokat hozzanak forgalomba. *Lengyel* István felvetette a gondolatot, hogy a kombinát foglalkozzon *fakellékek gyártásával és így lássa el a szegedi textilipari üzemeket csévékkel.* Javasolta azt is, hogy a *bükkhulladékból is készítsenek ládát.*

Az erdőszegélyek kialakítása

Levelezőnk, *ifjabb Csötönyi* József erdőmérnök írja Balatonfüredről:

Az erdőfejlesztési határozat megvalósítása során most már feltétlenül foglalkoznunk kell az erdőszegélyek kialakításának problémájával, mint az erdők védelmi bástyájának kérdésével. Ezen a téren *a gyakorlati erdőművelés, illetve erdőtelepítés messze elmaradt az elmélettől.*

A jól kialakított szegély védi az állományt a szél káros hatásai ellen, óvja az alom kifúvásától, a talaj kiszáradásától és kedvező klimatikus viszonyokat teremt az erdő sajátos életközösségében. *Részben védelmet ad az emberi és állati* — elsősorban a legelő állat — *kártevőknek az erdőbe hatolása ellen is.*

Az erdőszegélyek létrehozása igen lelkiismeretes tervező és kivitelező munkát igényel. A jó erdőszegélynek *fokozatosan emelkedő lépcsőzetet* kell képeznie, ez ad megfelelő eredményt és a gyakorlatban többet jelent, mint a hirtelen, meredeken kiképzett erdőszegély.

Az állományszegély szélessége 5—6 m legyen, kissé hullámos és ne egyenes, mert ez esztétikailag is tetszetősebb. A kialakítást *cserjékkel* kezdjük, ezeknek a föld színéig biztosítani kell a szegély lezárását. A cserjék után *cserjealakú fák* és csak ezután következnek *az állományt alkotó fő fafajok.* Ne hagyjuk figyelmen kívül a fenyőféléket és az erdei vadgyümölcsfákat is. *Az így kialakított szegélyt a tisztítási munkák folyamán hagyjuk meg és a szükséges belenyúlást csak a gyérítések idején végezzük el, de ekkor is igen óvatosan és mérsékelten.* A lényeg az, hogy az állományszegély zártsága, tömörsége megmaradjon és ezt a véghasználat idejéig fenntartsuk. *A jó erdőszegélyekkel felnevelt erdők ellenállóbbak és értékesebb, több és jobb minőségű fát szolgáltatnak a népgazdaságnak.*

Az erdészképzés kérdéséhez

Örömmel fogadtuk sokan Tuskó László technikumi igazgató cikkét Az Erdő tavaly novemberi számában az erdésztechnikus képzésről. Én is azon a véleményen vagyok, hogy időszerűvé vált a magasabb színvonalú középiskolai oktatás bevezetése. Helyesnek találom a megelőző kétéves gyakorlati idő bevezetését, aminek eltelte után a képességi vizsgán helytálló tizenhatéves fiatalember gyakorlati ismeretek birtokában foghatna hozzá a négyéves elméleti anyag tanulásához. Ez megelőzné a sokszor tévedésből, nem hivatásérzetből történt pályaválasztás káros következményeit. Viszont szerető kézzel beavatkozni a már végzett fiatalok dolgába. Itt sok helytelen álláspontot kell megváltoztatni. Hiba van a besorolások körül és kedvetlenséget vált ki a fiataljainkból, hogy nem foglalkoznak velük. Beosztják őket oda, ahol szükség van kisegítőre s azzal nem törődnek, hogy olyan tapasztalt szakember mellé tegyék, aki nem gyereket, vagy éppen konkurenst lát bennük, hanem fiatal utódot, aki folytatója lesz munkájának és majd tanítója a következő nemzedéknek. Az erdőgazdaságoknak sokkal nagyobb körültekintéssel kell gondoskodni a gyakornokok elhelyezéséről, ne csak futárszolgálatra és faátvételi segédmunkára neveljük őket.

Kovács Béla
erdész, Mosonmagyaróvár

A technikum csak akkor töltheti be hivatását, ha megfelelő „anyagot" kap bekerülő növendékeiben. Ezek igazságos és helyes kiválasztása igen fontos és csak szigorú felvételi vizsga alapján lehetne jól megoldani. A technikum után az életbe kikerülő fiatalnak lehetőleg minden munkát átfogó olyan munkakört kell biztosítani, ahol a gyakorlati fogások gyors elsajátítására megvan a lehetőség mind a külső, mint pedig az irodai munkában. A kezdőnek pedig minden szakdolog iránt élénken érdeklődni kell és szorgalmasan tanulni az öregebb erdészektől.

Véleményem szerint a technikumi végzettség mellett szükséges volna valamilyen alsófokú képesítés is. Vannak magánvizsgával képesítést szerzett dolgozó társaink között is olyanok, akiknek működése ma is kifogástalan. Lesznek a jövőben is olyan rátermett erdei dolgozók, akik megfelelő gyakorlat után méltó helyet foglalhatnak el az erdész társadalomban. Ezek mindegyike nem végezhet technikumot. Vannak például erdészkerületek, ahol a hangsúly a védelmi szolgálaton van. Ilyen helyre technikust eldugni nem helyes. A fatolvajok fékentartására legalább olyan mértékben — de valószínűleg sokkal inkább — alkalmas lenne az alacsonyabb képesítésű erdész.

Fejér Kálmán
erdészeti szakelőadó, Felsőtárkány

Néhány szót szeretnék arról írni, hogy mi az oka szerintem annak, hogy a kikerülő technikusok egy része nem válik jó erdész-szakemberré. Ezek általában azok, akiknek az iskolában is gyengébb az előmenetelük. De sokszor a viszonylag jó tanulók is „elvérzenek" a gyakorlatban. Ennek okát abban látom, hogy mi az iskolában azt tanuljuk, miképpen kell a munkákat elvégezni a korszerű erdőgazdálkodás irányelveinek megfelelően. Sajnos azonban a legtöbb erdőgazdaságban még a régebbi módszereket alkalmazzák s ezért a kikerülő erdésztechnikusnak először még el kell sajátítani az új környezet szokásait, munkamódszereit és ez több-kevesebb súrlódással jár. Ez okozza a legtöbb technikus vesztét. Nem tud dűlőre jutni, még ha a tapasztalt idősebb erdészek el is látják tanáccsal, az elkövetett hiba után szigorúan felelősségre vonják, ahelyett, hogy megmagyaráznák, mi volt a hiba oka s hogyan lehetne azt máskor elkerülni. Ha az idősebb erdészek a meggyőzés álláspontján lennének az iskolából kikerült technikusokkal szemben, ha nem a hatalmi szóval akarnának mindent eldönteni, hanem szeretettel segítenének nekik, akkor könnyebben menne a gyakorlat elsajátítása és a becsületes munka megkedvelése.

Kiss István
III. o. erdésztechnikus, Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Farost, furnér, aluminium — fenyőfűrészáru helyett

Új helyettesítő anyagok a ládaiparban

Köztudomású, hogy fában igen szegény ország vagyunk. Fenyőfűrészáru tekintetében pedig különösen nehéz a helyzetünk, szükségleteinket majdnem teljes egészében csak import útján tudjuk fedezni. Ezért a Minisztertanács határozatban mondta ki, hogy az 1956-os évtől kezdődően a ládaiparba annyi egyike a fenyőfűrészárut jelentős mennyiségben felhasználó iparágaknak — a fenyőárut különböző pótanyagokkal kell helyettesíteni.

Az előkészítő munkálatok megindultak, — a különféle pótanyagok felhasználásával elkészültek a kísérleti ládatípusok. S most azért kerestük fel *Marton László*t, *a Csomagolástechnikai Gazdasági Iroda igazgatóját*, hogy nyilatkozzék, megfelelőek-e a helyettesítő anyagokból készült ládák, megindul-e az új ládatípusok tömeges gyártása, — vagyis összegezve: a helyettesítőanyagok pótolják-e és hogyan az értékes importfenyőt?

— Ládagyártásunkban az utóbbi időkig *nagy műszaki rendetlenség* uralkodott —, kezdi Marton igazgató — s ezt már négy évvel ezelőtt bizonyos szabványok kialakításával igyekeztünk rendezni. A ládagyárak azonban a nedves fenyő felhasználása során — bár ebben az évben minden fióktelepen szárítóberendezést helyeztünk üzembe — az egyébként jó szabványokat önhibájukon kívül különféle okokból nem tarthatták be s így *a minőségi romlás állandóvá vált*. A ládák szállítás közben — különösen a tengeri hajók hombárjaiban — erősen megrongálódtak, kihúzódtak a szegek stb., amiből számtalan jogos panasz, peres eljárás származott. Tehát a ládagyártásban a drága import fenyőfűrészáru sem oldotta meg a kérdést és nyilvánvaló, hogy *a helyettesítő anyagok szinte elsődleges fontosságúak.*

— *Nem menthető a ládagyárak sokszor kifogásolható munkája sem.* Például a szögeket általában nem hajlítják vissza, ami az áruk sérülését okozhatja.

— Nagyszerűen bevált helyettesítőanyag *a hullámpapírlemez* — folytatja Marton igazgató —, mivel súlyban 1/4 része a faládának, s így jelentős nyersanyag- és devizamegtakarítást eredményez. A hullámlemez egyes országokban már nagy tért hódított, célszerű volta miatt és mert a fahiány nemcsak ránk jellemző, olyan állam is van, **amely ládaszükségletét 60** százalékban (!) papírhullámlemezzel oldja meg. Intézetünk kérelmére 20.000 tonna faládát helyettesítő hullámlemezdobozt hozunk be külföldről és a fenyőnél olcsóbb importból származó hullámlemezbe-csomagolás már meg is indult nálunk. Ezzel az 1956-os év végéig mintegy 3500 tonna faanyagot fogunk megtakarítani. A hullámlemez rugalmassága és más előnyös tulajdonságai révén (légszáraz stb.) gyakran mellőzhetővé teszi a bélés- és párnázóanyagokat, illetve a belső csomagolást.

— És nálunk hogy fogadják az új hullámlemez-ládákat?

— A szállítóvállalatok (MASPED stb.) örömmel dolgoznak vele, mivel a nagy súlykülönbségből eredő megtakarítási összeg náluk jelentkezik és a külkereskedelmi vállalatok is — eltekintve néhány konzervatívabbtól — szintén örömmel fogadják.

— Érdekes és az általános fahiányra mutató jelenség — mondja tovább Marton igazgató —, hogy vannak államok — főleg Közép-Keleten, amelyek ragaszkodnak a facsomagoláshoz, mert az áruval ládákat is akarnak kapni...

— De úgye a hullámlemezen kívül vannak még olyan helyettesítő anyagok, amelyek eredményesen alkalmazhatók a ládaiparban?

— Hogyne! Így elsősorban a Finnországból és Ausztriából importált *farostlemezzel* folynak bíztató kísérletek. A farostlemezből készült ládák több előnyös tulajdonság révén (anyagmegtakarítás, szilárdság, tetszetősség, kisebb önsúly stb.) megfelelnek a követelményeknek, s megfelelő lécezéssel, hevederekkel, a gyártási technika betartásával 180 kg bruttó súlyig terhelhetők.

— Eszerint tehát várható, hogy rövidesen megindul a farostlemez-ládák tömeggyártása?

— Igen. Lassú ütemű fejlődése várható — válaszol Marton elvtárs. — A külföldi és részben hazai farostlemez iránt ugyanis olyan nagyok és sokfélék a belföldi igények, (vagonok, bútorok, épületelemek stb.), hogy ezek mellett a ládaipar farostlemezellátása egyelőre kissé háttérbe szorul. De csak egyelőre! Kezdetben.

— *Rétegelt lemezzel* (ragasztott furnérlemez) *szintén jól helyettesíthető a fenyőfűrészáru*, bár kevésbé gazdaságos, mint például a hullámpapírlemez, mivel a rétegelt lemezládák keretlécezéséhez, akárcsak a farostlemez-ládák keresztlécezéséhez mintegy 50 százalék fenyő szükséges. Kétségtelen, ládáinkat külföld is elfogadja. Hazai rétegelt lemezeink **némi** kívánnivalót hagynak hátra. A rétegek összeerősítéséhez használt ragasztóanyag ugyanis nem a legmegfelelőbb.

— Igen jelentős ezen kívül *a nádlapokból készült láda* is — mondja továbbá Marton elvtárs —, amely a belföldi szükségletek nagyrészét kielégíti. Ez a helyettesítőanyag 55 százalék faanyagmegtakarítást eredményez és ezzel eddig 10,000 tonna faanyagot takarítottunk meg.

— És a helyettesítőanyagok csak a faárukra terjednek ki?

— Nem. Összehajtható, a gyakorlatban jól bevált *alumíniumládákat* is használunk. De ezeken a fémládákon kívül az úgynevezett *szállítótartályok* is egyre inkább elterjednek. A MÁV például erősen felkarolta a fémládákat.

— De még távolabbi nagy tervek is vannak — fűzi hozzá Marton igazgató. — A famegtakarítás műszaki feltételein, acélhuzallal erősített, hámozott faláda tervén, továbbá a nagy gépek héjazott és rekesznélküli szállítólapon, csúszó sínen való szállításán is dolgozunk.

*

Egész sor helyettesítőanyag áll rendelkezésünkre, amely nemcsak hogy pótolja, de sok szempontból felül is múlja a fenyőfűrészáru-ládák tulajdonságait. S most, a minisztertanács határozata nyomán, nagyrészt megszülettek az új helyettesítőanyagok felhasználásával történő tömeggyártás feltételei. És ezeknek a feltételeknek teljes kialakulásával a fenyőfűrészáru helyettesítése kapcsán mutatkozó, eddig is jelentős anyag- és devizamegtakarítás a jövőben még fokozódni fog. A hazai gyártású farost- és forgácslemez, a különböző fűrész- és lemezipari hulladékanyagok jó hasznosítása, a már bevált hullámpapír hazai előállításának biztosítása döntő segítséget jelenthet, hogy második ötéves tervünk időszakában ládagyártásunk is megújuljon.

Ismerd meg az erdőgazdaság gépeit

cikksorozatunk e számunkból anyagtorlódás miatt kimaradt.

Ez alkalommal adunk hírt arról, hogy a cikksorozat milyen visszhangot keltett. Több erdőgazdaság 60—80 példányt rendelt külön, hogy a motorfűrészek ismertetése alapján az erdészek oktatását megszervezze. Levelezőink — egy kivételével — helyeselték a cikksorozat közlését.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hogy csakugyan „ne legyen többé kopasz a Kopasz"

A véletlen nagy mester! Akkor adatta kezembe az „Erdőgazdaságot" és olvastatta el velem *Varga Domokos* Tokaj-Hegyalja fásításáról írt riportját, amikor a napokban, majd egy héten át, keresztül-kasul, jártam az országnak ezt az alig ismert latin-derüjű, szelíd táját, Hegyalját.

Aki az életet és egészséget szereti, csak örülhet annak, amit a riport tudtul ad. De annak is, hogy írója nyomába vetődve azt találja: nem csak igaz, amiről hírt adott Varga Domokos, hanem még — szerénykedik is. Csakugyan szép, lelkiismeretes munkát végeznek a telepítők a tokaji Nagyhegyen, — vagy újabb keletű nevén nevezve — a Kopaszon.

Őszintén szólva, magam is, az itt élő szőlészek is, azt hittük, a fontos talajvédő és mikroklima alakító munkára már nem is kerül sor, hogy reményünk sem lehet a további erodálás megakadályozására, s vajmi keveset tehetünk „a régi szép idők" előidézésére, amikor évtizedes átlagban bizony sokkal, de sokkal nagyobb mérvű volt az aszúképződés. Miért?

Lengyel Béla, a tarcali szőlészeti kutatóintézet igazgatója, tudományos kutató, ezt mondja:

— *Tudományos és termelési feljegyzések bizonyítják, hogy 60—80 évvel ezelőtt, de még a 910-es és 920-as években is sokkal több aszút és édes, meg száraz szamorodnit szűrtek, mint most. Az utóbbi esztendőkben, a tőkék állagától és az ápolástól függetlenül is romlott a minőség: kevesebb a nemes bor; mi több, 1934 óta alig-alig. Miért? Mert a nemes „rothadáshoz", az aszús töppedéshez szükséges Botritis cinerea gombák fejlődési viszonyai nincsenek meg. Párateltség nincsen, mert nincsenek erdők a tetőkön és az északi, a keleti fekvésekben, a horhosokban; szóval ott, ahol egyébként nem érdemes szőlőt telepítenünk.*

Holdvilág István, a kutatóintézet gazdaságának vezetője így vélekedik:

— *Az erdőtelepítés és fásítás bérfeszültséget okozott. Láthatod, az előbb is két gyereknek meg három lánykának kellett kiadnom a munkakönyvét. A napi 55—60 forintot is megkeresik az erdészeknél, persze hogy itt hagytak bennünket jóegynéhányan. Mégis azt mondom: nem baj, csak legyen erdő! Minél több, minél hamarébb! És örülök, hogy az elmúlt három héten át nem fukarkodtak minálunk az egek: volt eső bőven, hát szépen megeredtek a csemeték. Magam láttam nem egy helyütt. Mert tudod, olyan az ember, ha nem is rá tartozik, azért oda-oda les, hogy mit csinálnak a másik cégbeliek...*

Tarcalon még egy nagy szőlősgazda van: az állami gazdaság. Félezer hold (!) szőlő van a kezén, persze, így aztán nem csak Tarcalon vannak otthon, de Mádon is, Abaújszántón is. Szerencsen, Mezőzomboron, Szegiben, Bodrogkeresztúron is, hogy csak a legismertebb neves hegyaljai „fekvéseket" soroljam, az igazgatójuknak még a hatvanhadik öregapja is — mint mondja, erre igen büszke — hegyaljai „bennszülött". Érdemes — éppen az erdészek buzdításául! — idevetni, hogy hogyan vélekedik ő, *Leskó* István:

—*Hegyalja lelke, legjobb aszútermő helye Tolcsva, Tállya és Mád — volt. Sehol másutt nem tapasztaltunk oly arányú aszúsodást, még a java évjáratokban sem, mint e három helyt. Most? Már itt is alig-alig. Legutóbb kivételesen hosszú és meleg őszünk volt, csapadék alig; így hát annyi aszút és szamorodnit készíthettünk, mint az utolsó jó aszútermő esztendőben, 1942-ben. Egész Hegyalján, a három állami gazdaság, összesen 700 hektó aszút! Ebből a mi gazdaságunk majdnem 500 hektót, azt is főleg a mádi „Királyok" környékén. Tudod-e, miért? Mert itt még mindig van valamelyes erdő! Így van, ez tény.*

A tolcsvai állami gazdaság főkertésze *Jászberényi* József, nem kevesebb mint nyolc esztendő óta. Az erdősítésről érdemes megszívlelni véleményét:

— *Szerintem kevés az, hogy erdősítenek. Már előtte törvényerejű rendeletben ki kellett volna néhány áthághatatlan szabályt mondani, és tízszeres pénzbírsággal sújtani mind a megszegőit, mind azokat, akik hagyják! Az egyik: kellene mondani, hogy a Hegyalja erdei, a régiek és az újak, még a leg-takarmány-szegénybb esztendőkben sem legeltethetők! Sem tsz-nek, sem állami gazdaságnak, sem egyéni parasztnak. És nem úgy mint most, hogy a Nyíségből is idejárnak az élelmes tirpikok. A sok juh meg kecske még a fás részeket is lerágja. A helybeliek meg minden állatukat „fölcsapják" a hegybe, ahelyett, hogy mennének kaszálni is, legeltetni is a Bodrogközbe. Hiszen itt van! Persze, az nagyobb vesződséggel jár. A második: ki kellene mondani, hogy az itt meglévő erdők és erdőterületek véderdők, s nem fatermelés a rendeltetésük. Még 47-ben is láthattuk, hogy nem egy helyütt letarolták a hegyek bóbitáján meg szurdokaiban lévő néhány holdas gyöngécske sarjerdőt — a községek, a közbirtokosságok. A harmadik: fusson arra pénz, hogy elég erdőőr vagy csősz jusson ide. Hiszen a városokban még az inci-finci parkocskákat is, helyesen persze, őriztetik. Őriztesse az új és a régi erdőket az állam, mert különben mutatóban sem marad belőlük, s a tetőkön és magasabb fekvésekben lévő egykori igen-igen vastag termőrétegnek utolsó morzsája is eltűnik, s mindenütt majd úgy kivillog a szikla, mint a Kopaszon, vagy Erdőbényén, vagy akár itt Tolcsván is.*

— *Most is, látod, teli a szemben lévő 40 holdas szőlő-parlag marhával meg juhhal. Bár van ide vagy három kilométerre is, ugye, ide látni, hogy a lábuk már valóságos lépcsőzetet vert az oldalban...*

Erdőbélyén, Tokajban, Bodrogkeresztúron jóegynéhány öreg szőlősgazdával beszélgetünk. *Mosolygó* Pista bácsi — híres tokaji szőlész — még szörnyűségesebb veszélyre, nem is veszélyre: immár megcsontosodott „erdő- és legelő-gazdálkodásra" hívja föl a figyelmet:

— *Későn jött, kedves öcsém. Jött volna a tavasszal. Csak úgy füstölt*

Legeltetés a Mád határában lévő erdőtelepítésben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

a Kopasz, meg füstölt a többi egy is. Minden tavaszon fölgyújtja az avas füvet, hogy jobban zsendülhessen az új fű.. És nem lehet semmit tenni, mert nem tesz a hivatal sem. Ezeket a vad juhászokat meg én, én ilyen öreg ember hajkurásszam? Még fejbe is kólintanának azok a latrok a kampósbotjukkal!... Igy volt, mondom, igy az idén is. Már előre sajnálom ezt a sok csemetét, hogy — elemészti őket a tűz. Úgy mint 30-ban is. Mert próbálták már itt akkor is, nem egyszer. De mit ér az? Csak a sok költség, aztán sehol semmi. Nincs gazdája a hegynek: ezt az robbantja, viszi-hordja, aki akarja; az legelteti, járatja, akinek jól esik, az gyújtja föl, akinek érdeke... Már a gyerekek is. Azzal játszanak, hogy tavaszon zsebrevágnak otthon egy-két pakli gyújtót, aztán — tudja milyen a gyerek, szeret tűzzel játszani — mennek a hegybe. Füstöni...

Mit feleljek az öregnek? Mit, amikor most is két nyájjal találkozom. Az egyik, mondják, helybeli. A másik — azt meg a pásztora mondja — nyíregyházai.

Jönnek, jönnek a nyájak, pedig még másutt se, még az égető homokú Nyírségben sem égett ki a legelő. Mi lesz itt, ha megjön a perzselő augusztusi aszály?

M. M.

A gadácsi Táncsics tsz-hez fordult a kisbárapáti erdészet, amikor súlyos szállítási feladatok megoldásánál nehézségeik voltak. *Németh* János szakelőadó és *Varga* László kerületvezető erdész jó megegyezést kötött a tsz-szel, csaknem ezer köbméteres közelítést végeztek el a tsz tagok olyan időszakban, amikor még a mezőgazdasági munka szünetelt és kerestek 7,160 forint munkabért és kaptak 25 köbméter mezőgazdasági szerfát. Most kiterjedtebb szocialista szerződést köt az erdészet a gadácsi Táncsics tsz-szel, amelyben kötelezettséget vállalnak, hogy a tsz teherautója is megfelelő időben erdészeti munkát végez.

Mi újság a szentendrei kocsigyárban

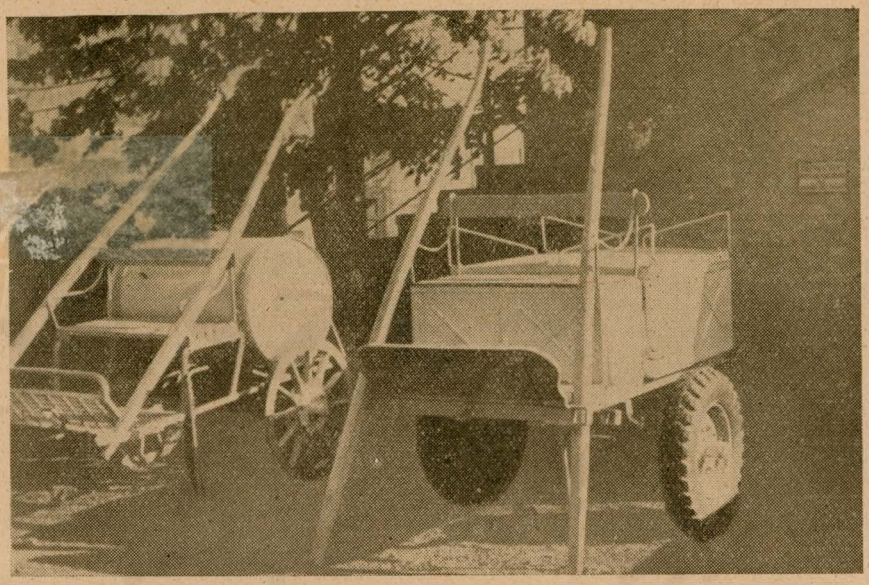

Lajtos kocsi szigetelt fallal, amely ló- vagy szamárvontatással 200 liter ivóvíz szállítására alkalmas. Ételszállító kocsi szigetelt fallal, négy 20—25 literes edény szállítására, külön rekesz van rajta a kenyér számára. Ló vagy szamár vontatja.

A szentendrei kocsigyár dolgozói tavaly még lépcsős parasztkocsikat gyártottak. Idén megkezdték *a ballonkerekű táblaskocsik* gyártását. Ezeknek a kocsiknak a rakfelülete nagyobb, laza talajon, homokban, havas és sáros utakon könnyebben húzzák a lovak. Traktorvontatásra is alkalmasak. A mezőgazdaság gyorsirányú fejlesztését sokkal jobban elősegítik, mint a lőcsös parasztszekerek. A gyár dolgozói naponta hét ilyen kocsit állítanak elő.

Május folyamán szakmai bemutató volt a kocsigyárban. Bemutatták a másfél, a két- és fél, a három- és fél, az öttonnás, valamint a hét- és fél tonnás *billenő-kocsi* első példányát. A billenőkocsi terhét mindkét oldalra le lehet üríteni aszerint, ahogy a helyzet megkívánja. Hallatszott olyan vélemény, hogy például *közelítésre az erdőgazdaságok kitűnően alkalmazhatják a másfél tonnás kocsit.* A mezőhegyesi állami gazdaság régebben felvetette az ételhordó és italszállító kocsik szükségességét. Nos, nem sokára teljesülni fog ez a kívánságuk, mert *az üveggyapotos hőszigeteléssel bélelt ételhordó és italszállító kocsik alaptípusát is bemutatták* a szakembereknek ezen a napon. A bemutatott típusokat a Mezőgazdasági Kiállításra is elviszik. Sorozatgyártásukat némi módosítással úgy kezdik meg, hogy a különböző igényeknek egyformán megfeleljenek.

A kocsigyár dolgozói most fel akarják venni a kapcsolatot azokkal az erdőgazdaságokkal, amelyek az erdészeti és faipari újítók kiállításán újításaikkal szerepeltek, mert az a tervük, hogy az ott bemutatott szállítóeszközök első típusait terven felül, megtakarított anyagból elkészítsék.

A kocsigyár különféle újtípusú pótkocsik gyártásával is kísérletezik, amelyeknek nagy hasznát veszi majd a nyári betakarítási munkálatok során a mezőgazdaság. Az újtípusú kocsifélék gyártásához az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, tapasztalt egyénileg dolgozó parasztok tanácsát is kikérik.

A kocsigyár január elsejével került az Országos Erdészeti Főigazgatóság felügyelete alá. Ezzel a legnagyobb problémájuk oldódott meg. Fával való ellátásuk javult, sőt *anyagtartalékot is tudnak gyűjteni.* Öt kocsigyári dolgozó lett az erdőgazdaság kiváló dolgozója. Ebben az évben a gyár ötödször nyerte el az „Élüzem" címet. Ez mindennél fényesebben bizonyítja a kocsigyári dolgozók jó munkáját.

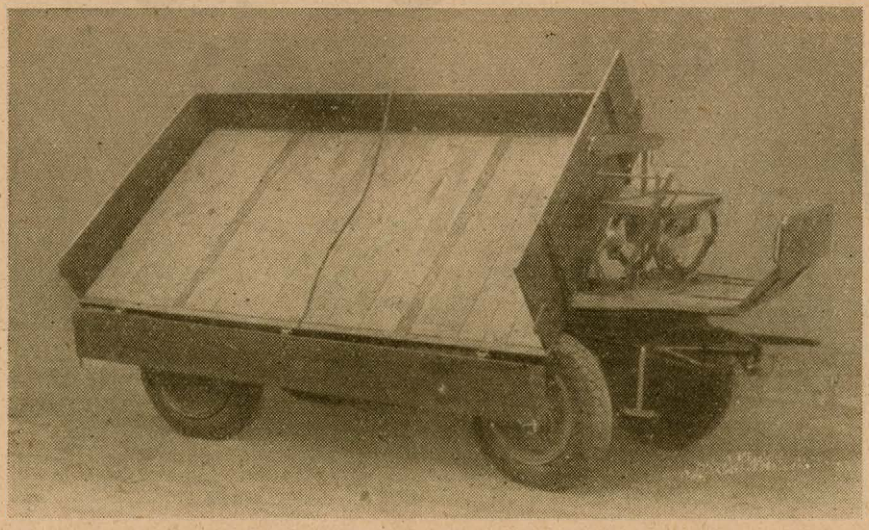

Két és fél tonna teherbírású fúvott kerekű, billenő, lapos, táblás kocsi.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

T. Radoszavlyevics:

Nyúl a szekrényben

A jelentésekből olvastam: Milos orvvadászik. Tegnap ismét nyulat lőtt. Virradat előtt már a fazékban főtt a nyúl.

Néhány nap múltán megbeszélésre hívta a vadőrt. Reggel pirkadat előtt a vadászterületen leszünk. Egyfelől ő, másfelől én — lesben. A kapcsolatot kézi morzéval tartjuk egymás között s a megbeszélt jeleket távcsővel figyeljük.

Csendben múlott el a reggel. A nap már magasra emelkedett és úgy égetett, mint a parázs, de Milos nem mutatkozott.

A következő nap ismét lesben álltunk. Alig hogy a gyenge fény jelezni kezdte a napfelkeltét, észrevettem, hogy a messzi távolban a falu közelében mozgás van. Ember-e vagy ló? Erőlködve figyeltem távcsövemen keresztül s amint a világosság erősödött, tisztán kivettem, hogy ló az. De mellette két ember is van. Hova mehetnek ilyen korán?

Ismét körüljárattam tekintetem a vidéken, aztán megint a két embert vettem szemügyre. Azaz csak egyet, mert a másik eltűnt a lóval együtt. Az egyedül maradt ismeretlen mind közelebb jött leshelyemhez. Már csak háromszáz lépésnyire volt tőlem. Nagyon jól láttam a távcsövön át: a kezében puskát tart, átfésüli a bokrokat, vadászik. De hiszen ez a Milos és senki más. Jókor keltél madárka, de én még frissebb voltam. Vadászol és magad leszel a zsákmány.

S amíg így elmélkedtem erről a ravasz madárról, Milos elsütötte a fegyvert. A lövés vészjóslóan dübörgött végig a sziklás, dalmát tájon. A nyulacska néhány lépést futott még, azután alélva összeesett. Milos nyugodtan körülnéz és úgy tűnik, mintha e kritikus percben velem együtt kiáltana: vége. Én is ugyanazt mondom: vége a lesipuskázásnak, vége.

Milos azonban nem szaladt azonnal a nyúlhoz. Megfordult és nyugodtan továbbment, mintha semmi sem történt volna. Csak amikor már mintegy száz méterre eltávolodott, akkor állt meg. Óvatosan körülnézett minden irányban s amikor meggyőződött, hogy egyedül van, elindult a nyúlért. Tarisznyába gyömöszölte és a falu felé vette az irányt. Ebben a pillanatban kiléptem rejtekhelyemből és jelt adtam a vadőrnek. Milos észrevette a mozgást és szinte vágtatva menekült előlünk. De mi is fürgék voltunk. Szinte röpültünk a csörgő köveken.

Már-már úgy látszott, hogy nem szökhet meg előlünk. Ebben a pillanatban előbukkant a lovas-ember, Miloshoz vágtatott, átvette Milostól a tarisznyát és megsarkantyúzott lován elviharzott a falu felé.

Milos szerette volna magára vonni a figyelmet egy egészen ellenkező menekülési irányt választott, de mi inkább a lovas-ember után vetettük magunkat. Nála a nyúl, nála a bűnjel.

Egyenesen Milos házához tartottunk. A lovast nem találtuk ott, Milos felesége fogadott bennünket, kissé meglepődve a korai látogatástól.

— Hol a házigazda — kérdeztem verejtékezve, fáradtan és lihegve a futástól.

— A mezőre ment a fiával — felelte megfontoltan az asszony. De üljenek le, igyanak egy pohárka pálinkát.

Amíg az asszony a pálinkát készítette elő, vizsla szemmel néztem körül a szobában, a tarisznyát kutattam.

A háziasszony kinyitotta a szekrényajtót, lehajolt, hogy felvegye a poharat és a pálinkát. És íme, mit ad a véletlen. A tarisznya ott feküdt a szekrényben a pálinkás készlet mellett. A nyúl lábai szinte vádlóan nyújtózkodtak a háziasszony felé.

Nyugodtan becsukta a szekrényajtót és jött töltésre készülődve.

— A maga tiszteletére — mondta hozzám fordulva.

— Pillanatokon belül megszűnik ez a nagy tisztelet — mondtam és elhárítottam a kedveskedő mozdulatot. Felálltam és kivettem a szekrényből a nyulat, az imént ejtett zsákmányt.

A háziasszony megdöbbent hangon suttogta:

— Nyúl a szekrényben?

— Igen nyúl — mondtam határozottan. — S ez a kis nyulacska egyszersmindenkorra lefegyverezte Milost.

(A jugoszláv Vadászati Szemle nyomán)

Fordította:
Abonyi István

★

HÁROM KÖNYV

Gonda Béla:

AGRONÓMUSOK KÉZIKÖNYVE

492 oldal, 2 tábla, 2 ábra,
ára kötve 40,— Ft.

A könyv igen nagy segítséget nyújt a fiatal, gyakorlattal még nem vagy csak kismértékben rendelkező agronómusoknak, mert a mezőgazdaság növénytermesztési, kertészeti, növényvédelmi, üzemszervezési munkáit időrendi sorrendben láthatják havonkénti beosztásban. Rámutat a könyv a termelés gazdaságosságának fontosságára és az elkövetett mulasztások káros következményeire.

A feladatok időrendi felsorolása mellett az anyag csoportosításán keresztül az olvasó megismerheti a termelés bonyolult összefüggéseit, áttekintheti a soronlévő feladatok kapcsolatát a későbbiekkel. Ehhez a munkához nagy segítséget nyújt a részletes tartalomjegyzék. (Mezőgazdasági Kiadó.)

Bohus Gábor—Kalmár Zoltán:

ERDŐ-MEZŐ GOMBÁI

180 oldal, 4 tábla, 123 ábra,
ára kötve 28, —Ft

Népszerűen ismerteti a természetjárókkal, a tanuló ifjúsággal és általában az érdeklődőkkel az erdők-mezők gombáit. Leírja a gombafajtákat, a könyv használatának módját és megmagyarázza a szakkifejezéseket. Foglalkozik a gombafajok és fajták meghatározásával és részletes határozó-kulcsot ad. A szöveges részt egyszínű rajzok magyarázzák. A leggyakrabban előforduló és a legfontosabb fajokat viszont színes táblákban mutatja be. (Mezőgazdasági Kiadó.)

Örösi Pál Zoltán:

KIS MÉHÉSZKÖNYV

130 oldal, 66 ábra, ára fűzve 9,— Ft

A kezdő méhész alapvető szakkönyve. Röviden összefoglalva ismerteti a méhek életét, munkáját, a tenyésztés, termelés feladatait, a méhészkedés megkezdésétől a mézleszedésig. Azonkívül bemutatja a méhészet egyéb hasznosításait: a fajoztatást, anyanevelést, építtetést, viasztermelést. Leírja továbbá a vándorlást, teleltetést, stb. A könyv tehát tartalmazza a méhészet legfontosabb tudnivalóit. Nyelvezete mindenki számára érthető. (Mezőgazdasági Kiadó.)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gyalogmozdulatok a kőfal rendszerben

A meráni kőfal nyitásban O. Bernstein nagymester az ostendei versenyen (1907.) szellemes ötlettel lepte meg ellenfelét. Az ötlet nagy horderejűnek látszik, fő hibája azonban az, hogy igen ritkán nyílik alkalom a megjátszására. Tanulmányozása azonban mégis fontos, mert a gondolat alapjában igyekszik megdönteni a kőfal rendszert.

I. változat. 1. d4, d5. 2. c4 c6, 3. H f3, H f6. 4. H c3, e6. 5. e3, H e4. 6. F d3, f5. 7. g4... (lásd diagramm). Világos ráér a sáncolással, mert a közép zárt. A g-vonal megnyitása veszélyessé teszi sötét részére a rövid sáncolást; f5 x g4 rossz, mert F x e4, d x e4, H e5 következik és a sötét gyalogállás szakadozott, gyenge. H x c3, b x c3, f x g4, H e5 után pedig világos éles támadáshoz jut. Az említett játszmában Tartakower sötéttel a következő módon folytatta: **7... F b4+, 8. F d2, F x c3. 9. F x c3, H d7. 10. g x f5, e x f5, 11. c x d5, c x d5. 12. V b3. H df6. 13. F b5 +...** Világos jobban fejlett, szabadabban mozog, a sötét király helyzete bizonytalan.

De elhamarkodott lenne azt hinni, hogy a változat világosra nézve teljesen veszélytelen. A modern versenygyakorlatban például előfordult a következő folytatás: **7... F b4. 8. F d2, H x d2. 9. H x d2. 0-0. 10. g x f5, e x f5. 11. V b3, F x c3. 12. b x c3, K h8. 13. B g1, b6. 14. 0-0-0. F e6. 15. c x d5, c x d5. 16. B g3, H c6. 17. B dg1. H a5. 18. V d1 g6. 19. B h3, B f6. 20. H f3. V c7. 21. K d2, B c8. 22. K e2, V x c3. 23. H e5. V b2+. 24. K f3, B g8. 25. V a4, K g7.** — A világos támadás ezzel le van szerelve. Viszont a világos király rossz helyzete és a fenyegető f4 miatt már kielégítő védelemre sincs kilátása. Például B g3, f4, B 3g2, f x e3 + K x e3, H c4 +. F x c4, d x c4, most sötét V c3 segítségével felszámolja a centrum maradványait és a világos király fedezék nélkül marad a nehéz tisztek támadása ellen.

II. változat. Egy holland-kőfal nyitási játszmában fordult elő, hogy világos először b2—b3-at lépett, két lépés múlva aztán rászánta magát b3—b4-re. Ez nyilván idővesztés volt és sötét feljogosítva érezte magát, hogy átvegye a kezdeményezést. Megindult a kőfal közepével előre áttörésre. A következmények jól mutatják, milyen veszélyekkel jár, ha sötét kiesik passzív szerepéből és támadásba akar átcsapni: **1. d4, e6. 2. c4, f5. 3. H c3, H f6. 4. g3, F e7. 5. F g2, 0-0. 6. H f3, d5. 7. 0-0. c6, 8. V c2, V e8. 9. b3, V h5. 10. c5, H bd 7, 11. b4, e5.** Az átmeneti gyalogáldozat látszólag korrekt. Az e5-re kerülő világos gyalog elszakad a gyalog lánctól és tarthatatlan. Ezen felül sötét előkészítette b6-tal a c5 gyalog kiemelését is, ami után megszabadulna minden nyomástól. A valóságban azonban mindehhez idő is kell és itt van a bökkenő. Világos kényszerítő erejű lépéseket talál, sötét egyre halasztani kénytelen tervét. Közben az állás képe megváltozik, a csatározások elmozgatják a figurákat, a tervnek megfelelő helyekről. Világos felhasználja a kínálkozó alkalmat és tisztáldozattal megsemmisíti a sötét centrumot. — **12. dx e5, H g4.** (fenyeget H d7 x e5 és az f3 H nem üthet matt miatt: h3-ra a g4 H simán visszanyeri a gyalogot). **13. e6, H de5.** (Világos lépése látszatra csak időveszteség, a gyalogos most már menthetetlennek látszik, sötét közben egy lépéssel közeledett a támadáshoz.) **14. h3, H x f3 +. 15. e x f3, H e5. 16. g4; V g6. 17. B e1, H c4. 18. f4, a5.** (Sötét nem ütheti e6-ot, mert arra tisztet veszít V e2 miatt — B f6? g5 — a tett lépés a tehetetlenül álló huszárt igyekszik kiszabadítani.) **19. H x d5, c x d5. 20. F x d5, V b6.** (Ellenértéket keres a menthetetlen huszárért, közben nyugtalanítja a világos király szárnyat. Világos tovább számol, beleegyezik királyszárnyi gyalogosainak leütésébe hogy támadási vonalakhoz jusson.) **21. V x c4, V x h3, 22. e3, V x g4 + 23. B g3, V d1 +. 24. K g2, B d8.** (Alkalmat ad a következő gyors befejezésre. De valóságban már nem volt elfogadható lépés sötét részére. V a4? F b2, vagy g6. F b2, V d2. B d3 és a világos vezér a sötét átlón mattal fenyeget. F f6 nem történhet e7+ miatt.) **25. B x g7 +. K f8, 26. B f7 + K g8. 27. F f3, b5. 28. V c3,** sötét feladta. A sokféle fenyegetés egyidejűleg, a fejlődésben elmaradt sötét bábok tehetetlensége jól demonstrálja a taktikai hiba következményeit. Aki védekező állást épít fel, az nem csaphat át hirtelen támadásba. A kőfal védelmeket talán azért is alkalmazzák ritkán a nagy versenyeken, mert nehezen lehet az állást leegyszerűsíteni.

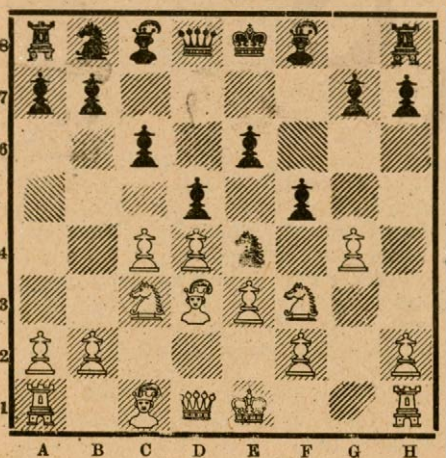

„A BÖRZSÖNY TURISTAÚTJAI" ÉS „A MÁTRA TURISTAÚTJAI"

A Kartográfiai Vállalat néhány héttel ezelőtt kiadta a Börzsöny és a Mátra hegység turistatérképét. Ezt követte rövidesen a Pilis és a Bükk, s talán sorra kerül a többi hegységünk térképe is. A kezdeményezés igen hasznos, mert a természetjárók tömegei mellett az erdőgazdaság dolgozóinak is nagy szükségük van jó térképre. Hegyvidékünk területének legnagyobb részét erdő borítja; így számos erdőgazdaság közvetlenül érdekelt abban, hogy munkaterületéről minél nagyobb méretarányú, pontos, jól áttekinthető térképe is legyen a jelenleg használatos fénymásolásos üzemi térképek mellett.

Meg kell azonban állapítanunk, hogy a Kartográfiai Vállalat által kiadott túristatérkép — legalábbis az erdészet számára — teljesen használhatatlan. De félős, hogy akiknek eredetileg szánták — a természetjárók — is nagy mértékben csalódtak bennük. Tarka, elnagyolt színfoltjaik — amellett, hogy az egész térképnek *plakátszerű* külsőt kölcsönöznek — már első látásra sejtetik, hogy a művelési területek határait illetően *nem törekedtek különösebb precizitásra* a térképek szerkesztői.

A domborzat ábrázolása majdnem teljesen hiányzik. Arról nem is beszélünk, hogy *szintvonalak* — amelyek nélkül nem lehet korszerű egy térkép — *nincsenek*. De a hegyeket is alig sejtheti a szemlélő, legfeljebb a kiírt nevekről, a feltüntetett magassági pontokról, no meg arról, hogy a valóban legmeredekebb oldalakat szürkén árnyalták. *A magassági pontoknál nem ritka az egykétszáz méteres elrajzolás.*

A nyíladékok jelentős részét is *elfelejtették feltüntetni.* Nem jelölték például a főbb fanemeket a túristatérképeken szokásos jelképes lombos vagy tűlevelű fával.

Talán a legfurcsább a térképeken a különféle utak, vasútak rajza. E két túristatérkép *nem ismer ívben hajló utakat — csak villámszerűen cikkcakkosakat.* Törés után nyílegyenes útszakasz következik, majd megint éles törés. Ugyanez a helyzet a vasútvonalaknál is. De hiányok is vannak e téren: *hiányzik például a királyréti kisvasút,* amely pedig a hivatalos menetrendben is szerepel!

A térképeket már röviddel megjelenésük után igen nagy számban vásárolták. Ez is bizonyítja, hogy milyen szükségesek voltak. De épp azért megfontolandó: *nem lenne-e célszerűbb a sorozat folytatásaként vagy esetleg a már megjelent térképek új kiadásaként is valóban teljesen használható térképet adni?* Ez a két térkép alig tesz több szolgálatot, mint a Túristaházkezelő Vállalat által kiadott vagy az útikalauzhoz mellékelt színes útjelzésvázlatok. Sokkal részletesebb, pontosabb, ízlésesebb, a domborzatot szintvonalakkal feltüntető térképekre lenne szükség, de ezeket immár hosszú évek óta hiányoljuk.

Horváth Péter

Fás Kupáért mérkőznek a budapesti faipari és fakereskedelmi, valamint egyéb szakmához tartozó vállalatok és intézmények csapatai. Összesen 17 csapat vesz részt, köztük az Országos Erdészeti Főigazgatóság sakkcsapata és a Ládagyár két sakkcsapata is.

*

A Traktor Sportegyesületek országos egyéni sakkbajnokságát idén Gyulán rendezik meg. Az egyéni bajnokság résztvevői közt az FM Traktor sakkcsapatának tagjai közül ifj. *Csiszár* Imre és *Molnár* Imre vesz részt.

*

A dél-zalai erdőgazdaság sakkcsapata eredményesen vett részt a nagykanizsai városi bajnokságban. Tíz csapat közül a harmadik helyen végzett.

*

A magasbakonyi erdőgazdaság magyarpolányi erdészete az egész község bevonásával sakkversenyt rendezett, s azon negyven játszó vett részt. A versenyen az első helyet *Major* Richárd erdészetvezető szerezte meg, második lett *Cséri* János erdészeti könyvelő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

NÉGYEZER FORINTOS LEVELEZŐI PÁLYÁZATUNK ÍRÁSAIBÓL

ANYAGTAKARÉKOSSÁGI JAVASLATOK

Az erdőgazdaság négyezer forintos levelezői pályázata július 31-én zárul. Máris jelentős mennyiségű pályázat érkezett be és a bírálóbizottság folyamatosan felülvizsgálja a leveleket. Az eddig beérkezett anyagból az érdekesebb javaslatok közül néhányat részleteiben a következőkben ismertetünk:

Kiváló minőségű tölgy rönkanyag megfelelő felhasználása

Sok szó esett mostanában, hogy a Sátorhegység hegyközi részén, a kemencepataki, a vilyipusztai, a fűzérkomlósi erdészet területén kitermelésre kerülő tölgyanyagot a fűrészipari vállalatok nem értékelik úgy, mint amilyen értéket az tényleg képvisel. Előfordul például, hogy a pálházai fűrészen talpfának, váltófának fűrészelnek fel olyan tölgyanyagot, amelyikből kiváló szöveti minősége folytán sokkal értékesebb választék is termelhető lenne. Ehhez természetesen az kellene, hogy a fűrészüzemek rönkanyagellátása illetve elosztása úgy legyen megszervezve, hogy az a rönk, amelyik késelésre vagy bútorgyártásra alkalmas, ne kerüljön arra a fűrészre, ahol csak talpfát fűrészelnek belőle.

Sápi Mihály
munkaügyi előadó, Sárospatak

Ez is takarékosság!

A szobi erdészetnél a gépi szállításokat a tavasszal két DT lánctalpas vontató végezte. A rendes évi favágatási terv szerint végeztük a munkánkat és természetesen először távol fekvő, nehezen megközelíthető helyeken kezdtük el a termeléseket. A tervezéseket is úgy állítottuk be, hogy az egyik vágás anyagát mintegy 1500 köbmétert géppel szállítjuk le és ehhez az erdőgazdaság központja meg is ígérte a segítséget. Amikor a szállításra került a sor, a gépeket nem kaptuk meg. Így kénytelenek voltunk a közelebb eső vágásterületekre áttenni a termelést és ez sokat változtatott tervteljesítési eredményeinken, az értékesítési munkánkban, mert később a bekövetkezett kedvezőtlen útviszonyok szállítási késedelmet okoztak.

Ezzel kapcsolatban kell elmondanom, hogy az erdőgazdaság rendelkezése szerint az időbéres munkákra, így az útjavításra is a költségeket az erdészetvezető utalványozza. Nem helyes azonban, hogy ez az összeg igen csekély, mert esetleg elérünk 200—300 forintos megtakarítást az útjavításnál, *de a kis költséggel javított út vagy nem jó, vagy csak egy-két napig használható.* Aztán következik a ráfizetés és most már nem elegendő az esetleg megtakarított 200—300 forint, hanem lényegesen nagyobb költség merül fel a további rendbehozatalnál. *A „megtakarítás" így mint ráfizetés jelentkezik.* Meg kell még állapítani, hogy *a rosszul előkészített úton a gépeknek nagyobb a rongálódása,* könnyen előfordul csapágytörés vagy más műszaki hiba és a gép javítási költségén túl a gépállás is teljesítménykiesést okoz. Véleményem szerint tehát *az útjavítások időbeni elvégzése és ezzel kapcsolatban a helyes munkaszervezés s mindenesetre a helyesen megállapított útjavítási összeg, végeredményben jelentős megtakarítással jár.*

Solymosi Antal
szakelőadó, szobi erdészet

Ne használjunk fát — alátétnek

Erdőgazdaságaink feladóállomási rakodóin, fűrészeink rönkterein, áruterein, TÜZÉP telepeken és sokféle készletező vállalataink telepein — MÁV, bányáink faraktárai, építkezések faraktárai, hajógyárak, vagongyárak faraktárai stb. — vagyis mindazon tárolási helyeken, ahol rögzített alátétgerendázatot szükséges használni, — fokozatosan *térjünk át a betontuskók és betongerendák alkalmazására.* Jelenleg az a helyzet, hogy a felsorolt telepek nagy részén a tuskók s az alátétgerendák fából, még hozzá igen gyakran import fenyőfából, ritkábban tölgy vagy akác prizmából vannak s ez országosan több ezer köbméter faanyagot jelent. Ez a mennyiség kiesik a felhasználásból, mivel éveken át mint „berendezés" tölti be hivatását. Közben repedezik, szú támadja meg, gombásodik, majd végképp kimerül: elkopik, elrothad, eltörik. Az ilyen, csupán a „berendezés" céljait szolgáló faanyagot — mint fát — meg lehetne takarítani, ha mielőbb betontuskókat és betongerendákat vezetnénk be. A beton aljazat aránylag költségesebb, de ha hosszabb élettartamát figyelembe vesszük, feltétlenül kifizetődő. A gyomtalanítást is könnyebben el lehet végezni, a beton aljazat közelében akár vegyszerrel, akár lángszórós megoldással is, holott a lángszóró üzemeltetése fa aljazat esetén bármilyen kicsiny költséggel jár, lehetetlenség.

Pestalics László
a Szegedi Falemezgyár dolgozója

A termelési apadék csökkentése

A legnagyobb faanyagtakarékosságot a fakitermelésnél *a termelési apadék csökkentésével* érhetjük el. Ehhez *elsősorban jól képzett, gyakorlott és rendszeres oktatásban részesített fatermelő munkásokra van szükség.* Munkaterületemen úgy szervezem meg a fakitermelés munkáját, hogy *minden munkacsapatba egy gyakorlott szakmunkást beosztok* és az anyagtakarékos fakitermelés elveit megbeszélem az egész munkacsapattal. A hossztolás munkáját magam végzem, hogy a tűzifa terhére minél több iparifát termelhessünk. A tisztítási anyagból eddig jóformán csak tűzifát termeltünk, mostmár *a gyenge tűzifa terhére is aprószerfát állítunk elő* s feldolgozzuk nőtt szőlőkaróvá, csákánynyélnek, lapátnyélnek stb.

Javaslom, hogy különlegesen *foglalkozzunk az erdőgazdaságok úthálózatában található hidakkal.* Ezek legtöbb esetben fából, illetve épületfának alkalmas faanyagból készülnek. Ha ezeket a hidakat betonból készítenénk, lényegében tartósabbak és olcsóbbak lennének, ugyanakkor többezer köbméter faanyagot takarítanánk meg.

Ugyancsak javaslom, hogy a szőlőkarók tartósságának javítása érdekében *a szőlőkarónak földben levő részét megfelelő védőanyaggal lássuk el.* Ezzel a szőlőkarók élettartamát több évvel meghosszabbítjuk s jelentős mennyiségű faanyagot takaríthatunk meg az országnak.

Végül felvetem azt a gondolatot is, hogy *milyen jelentős mennyiségű deszka és furnírlemez anyagot lehetne megtakarítani, ha az eddig gyártott ablakkeretek és ajtószárnyak nem fából, illetve faanyagból, hanem alumíniumból készülnének.* Az alumíniumot a bútorgyártásnál is szélesebb körben kellene alkalmazni.

Mesics Géza
kerületvezető erdész, Őriszentpéter

Párizsban újszerű vizsgálati módszert mutattak be, amelynek alapján megállapítható *a facsemeték belélegzési intenzitása.* Az új módszerrel megfigyelt hidegebb égtáji erdeifenyőcsemeték magasabb belélegzési mértéket mutattak, mint a melegebb éghajlatról való fák. Ez a különbség okozhatja azt, hogy az északi eredetű fák hozama kisebb, mint a déli eredetűeké. A kísérlet hasznosnak bizonyul a magok származásának meghatározásánál is.

A finn állami erdőkben tanulmányozzák a görcsös, dudoros erdei és lucfenyőfajták méreteit és elosztódását. A megfigyelések eredményei arra engednek következtetni, hogy ez az állapot öröklött s ezért újabban a göcsös, dúdoros fákat megőrzik magfának, a műasztalosiparban felhasználható csomók értéke miatt.

Az Egyesült Államokban kísérleti tűzgátat létesítettek. A tűzgát céljául kiszemelt erdőterületeket hosszú sávban letarolták, átboronálták és bevetették takarmánynövényekkel. A tűzgát füves tisztását legeltetésre használták. Két tűzvész továterjedését akadályozta meg ez az intézkedés és a kétévi kísérleti idő alatt a felmerült költségek is megtérültek a szarvasmarhaállomány hozamából.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HÍREK

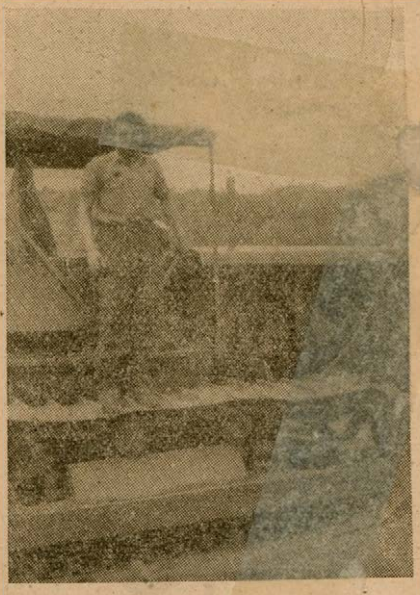

Garai Dezső elvtárs gondosan karbantartott gépével mint hű barátjával dolgozik a keletbükki erdőgazdaság közelítési munkáiban.

A MEZŐGAZDASÁGI MUNKAERŐHELYZET messzemenően érinti az erdőgazdaságok munkáját is. Ebből a szempontból érdemes alaposan áttanulmányozni *Görög* Lászlónak, az Országos Tervhivatal munkatársának tanulmányát a *Közgazdasági Szemle* most megjelent júniusi számában a mezőgazdaság munkaerő helyzete és a távlati területi tervezés kérdéséről.

Tíz férőhelyes, szétszedhető és hordozható erdei istállót tervezett *Babróczky* József technikus a nyugatbükki erdőgazdaság dolgozója. Elkészítése körülbelül harmincezer forintba kerül és élettartama csaknem tíz év. A gazdaság és az erdészeti főigazgatóság Babróczky elvtársat újítási jutalomban részesítette.

Háromtagú erdészeti küldöttség utazott a Szovjetunióba június elején. A küldöttséget *Tömpe* István elvtárs, országos erdészeti főigazgató vezeti, tagjai: *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes és *Adamkó* József, az MDP pártközpont munkatársa. A delegáció az erdőgazdasági és faipari vonatkozású szervezési, termelési, bérezési, gépesítési, oktatási és szakmai irányítási kérdéseket tanulmányozza.

A soproni erdészeti technikum negyedik osztálya tanulmányúton vett részt, Ásványrárón a dunai árteret, Budapesten a Hárosi Falemezművek munkáját tanulmányozták és megtekintették a Gyufagyárat, valamint a Bútorlapgyártó üzemet. Püspökladányban a szik-kísérleti állomást, majd Tőserdőn a Tisza árterét és Bugacon a homokfásítást tanulmányozták. (Beküldte: Borbély Gábor.)

A felújító vágások hazai gyakorlatáról és fejlesztésének útjáról tartott előadást az Országos Erdészeti Főigazgatóság és az Erdészeti Egyesület szakmai továbbképző előadássorozatának keretében *Jablánczy* Sándor egyetemi tanár. Előadásában összefoglalta a felújító vágások hazai fejlődését és ezzel kapcsolatban *Róth* Gyula úttörő munkásságát. Megállapította, hogy az eredmények eddig elmaradnak azoktól a reményektől, amelyeket a szakemberek a felújító vágásokhoz fűztek. A sikertelenség egyik fő okát *a térbeli rend megtervezésének és megszervezésének elmulasztása* okozta. Róth vonalas rendszerét némi kiegészítéssel ma már a külföldi szakirodalom is, mint egyik legkiválóbb módszert ismeri el. Az előadást széleskörű vita követte, amelynek tanulságai az előadó megállapításait aláhúzták.

A zólyomi, csehszlovákiai erdőmérnöki főiskola labdarúgó csapata Sopronban járt és a mi erdőmérnöki főiskolánk *labdarúgó csapatával 1:1 arányban mérkőzött.* A vendégek meghívták a soproni főiskola labdarúgó csapatát, hogy június végén adják vissza a látogatást. További és nagyobbmérvű — főképpen tapasztalatcserejellegű — találkozásokra is történtek megállapodások. A kapcsolatot levelezés útján állandóan tartja a két főiskola III. évfolyama.

Somogyban idén újból virágoztak *a tölgyek és a cserek. A tavalyi magtermés nyomában pedig régen látott bőségben bújik elő a zsenge újulat. Ezt a kiváló alkalmat a somogyi erdőgazdaságok igyekeznek felhasználni, hogy az erdőfejlesztési határozatnak megfelelően sikeresen és kiterjedtebben végezzenek természetes felújításokat.* (Beküldte Gaál László erdőmérnök, Kaposvár.)

Használt *házsátrak* eladók. Javítást, készítést vállalok. *Belák*, V. Nagy Sándor u. 4. Tel.: 312—086.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.

Szerkesztőség:

Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám

Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.

Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Budapest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:

M. K. F. V./10—1955/M. T. H. 35781/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)

Példányszám: 4500

ÖTÉVES TERVÜNKBŐL

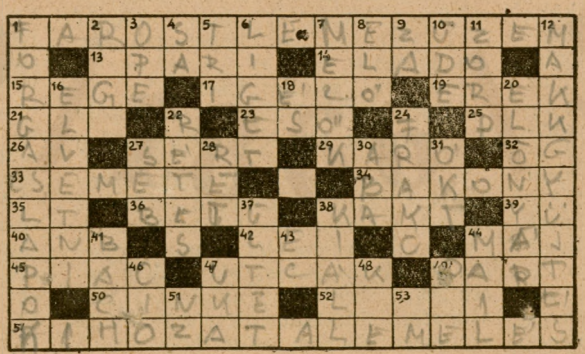

Vízszintes sorok: 1. A második ötéves terv során több ilyen gyárat építünk. 2. Ennek a faválasztéknak erős növelését írja elő a második ötéves terv. 14. Kereskedelmi alkalmazott. 15. Mese. 17. Bájos. 19. Kis patakok. 21. Olasz névelő. 23. Csapadék. 25. Dalok másalhangzói. 26. Állami vállalat. 27. Megbánt. 29. Szőlőtermelésünknek gyártjuk. 32. C. G. 33. Új erdőségeink számára neveljük (első kocka kettős betű). 34. Nagy dunántúli erdőség. 35. L. T. 36. Ebből áll a szó. 39. Neves bölcselő volt. 39. Y. Ü. 40. A. N. B. 42. Román pénzegység. 44. Belső szerv. 45. Nyílt árusítóhely. 47. Ezeket a városi területeket fasorokkal látjuk el. 49. A folyó széle. 50. Erdei madár. 52. Egyik dunántúli erdészetünk telephelye. 54. Iparifa terén feladatunk.

Függőleges sorok: 1. Faipari cikkek, amelyek gyártását erősen növeljük. ötéves tervünkben. (A hatodik kockában kettős betű.) 2. Svájci hegylánc. 3. O. P. E. 4. A sajt fele! 5. Három, szlovákul. 6. Fásított zöld terület. 7. Tisztások. 8. Igekötő. 9. Zoltán Andor. 10. Friss. 11. Ilyen telünk volt idén. 12. Erdősítésünk sikeréhez járuló erdei munka. 16. Ezt kell tenni a rossz javaslatokkal. 18. Kötőszó. 20. Olcsóbb vásárlást jelentő összeg. 22. Kedvelt sült tészta. 24. Francia pénzegység. 27. Csatában kapják. 28. Zenei rövidítés. 30. Árpádkori király neve. 31. Hónap rövidítés. 37. Új erdőt telepít. 38. Elfogadja a versenykihívást. 41. Zenetörténetünk nagy alakja volt. 43. E. C. 44. Daily (angol napilap). 46. Amerikai munkás szakszervezet rövidítése. 47. U. K. A. 48. Kedélyes falusi megszólítás. 49. P. T. E. 51. Nemes Zoltán. 53. Nem mássalhangzói.

Beküldendő: vízszintes 1. 54 és függőleges 1. 12.

Beküldési határidő a lap megjelenésétől számított 2 hét.

Megfejtés: Mezővédősáv — Körfűrészek — Veszteségek — Fásítás — Danguba.

Nyertesek: Mengyi Klára, Balatonszentgyörgy, Csillagvár. Mazál János, Szeged, Vásárhelyi út 2., Dudai János, Császártöltés, Fürjés tanya.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

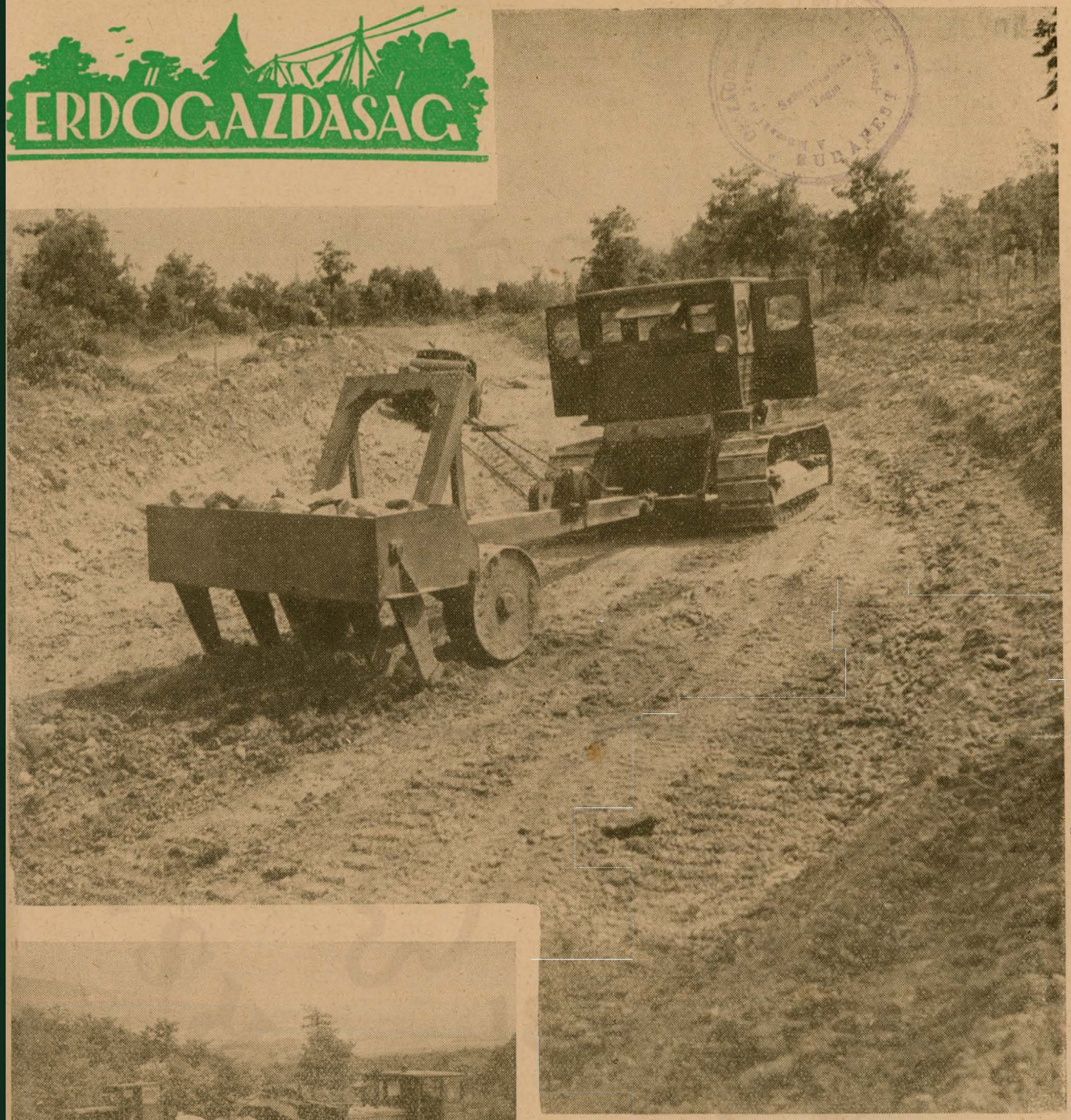

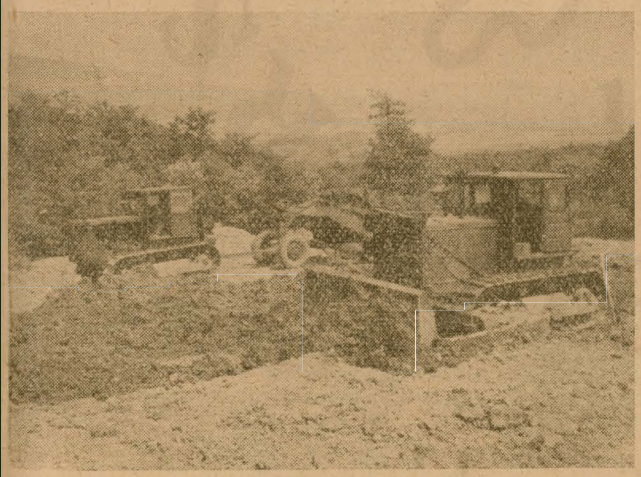

A honvédség a békés építés szolgálatában. A pilisi erdőgazdaság szentendrei erdészetében három kilométeres új feltáró utat épít a Táncsics műszaki tiszti iskola. Számos korszerű gép dolgozik az említett útszakaszon és a honvédek e nagyszerű segítsége több mint egymillió forint megtakarítást eredményez népgazdaságunknak: biztosítja, hogy a pilisi erdők faanyaga előbb juthasson el a feldolgozó üzemekbe, s a Tüzép-telepekre — a lakossághoz.

X. ÉVFOLYAM 13. SZÁM ÁRA: 1.50 FORINT 1956. JÚLIUS 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Anyagtakarékossági pályázatunk anyagából

Szakszerű tisztításokkal emeljük a fahozamot

Az elmúlt ötéves tervben a Tisza és a Maros hullámterén új erdőállományokkal szaporodott az alföldi erdők területe. A munka gyakorlati végrehajtását gondos talajvizsgálat, helyes talajelőkészítés, a fafaj és a hálózat helyes megválasztása előzte meg. Megeredési és megmaradási százalékuk magas színvonalát pedig biztosította, hogy ragaszkodtunk az erdősítési munkák őszi kivitelezéséhez.

De hiábavaló lett volna a gondos előkészítés, a lelkiismeretes erdősítés, ha elmulasztanánk a kellő időben végzett tisztításokat. Csak a szakszerűen és időben végrehajtott tisztításokkal emelhetjük az évi átlagnövedéket, állományaink minőségét, a lábon álló fatömeg értékét. Különösen érvényes ez a gyorsan növő fafajoknál, ahol a tisztítás jó végrehajtása döntően befolyásolja az állomány további fejlődését.

A tisztítás tehát fordulópont — *különösen a jó termőhelyre, sűrű hálózatban telepített fiatal nyárasok életében, ahol már az egy évi lemaradás, vagy a szakszerűtlenül végrehajtott egyszeri tisztítás is feltétlenül növedékveszteséggel jár.* Résen kell lennie tehát szakembereinknek, nehogy a jó termőhelyre telepített nyárasaink túlságosan sűrűn nyúljanak az égig vékony törzseikkel, de jóformán korona nélkül. Nehogy a sűrűn vetett tölgymakk-vetéseink növekedési erélye a sűrűség miatt visszaessék. Nehogy a szépfejlődésű tölgyeseinket *a gyorsan növő amerikai kőrisek elnyomhassák.*

A hibák

Súlyos hibát követnénk el, ha a tisztításokkal elkésnénk, vagy a helyes szakmai szempontoktól eltérnénk. Melyek a leggyakoribb hibák? A következőkben sorolnám fel:

1. *gondatlan fatömegbecslés,*
2. *helytelen tervezés,*
3. *szakmai felkészültség hiánya.*

Vegyük ezeket sorra. A tisztításra előírt területek fatömegének becslése legtöbb esetben egészen rossz. Előfordult, hogy *a hibás becslés következtében a tisztítási tervben előírt fatömeg a területnek már egészen kicsiny hányadáról kijött és emiatt a tisztítást abbahagyták, a terület többi része* — akármilyen sürgős is lett volna a tisztítás elvégzése — *megmaradt a sűrűség állapotában, egy évet, vagy két évet várhattunk, amíg a tisztítását ismét megtervezték.*

De bőven találkozhatunk a másik véglettel is, *amikor a terület nem adja ki az előírt fatömeget.* Az még nem lenne baj, ha felfelé vagy lefelé eltérések volnának, hiszen a fatömeg megállapítása becslésen alapszik. Az eltérések azonban nagyrészt „has-adatokból" származnak. Ezek a helytelen adatok belekerülnek a tervbe és egyik hiba a másikat követi: *rossz becslésből rossz tervezés lesz, a rossz tervezésből* — ha nincs jó ellenőrzés — *rossz végrehajtás származik.* A munka végrehajtásánál *a terv betűszerinti teljesítése a cél, nem az erdők nevelésének érdeke.*

A hullámtéren a valóban tervszerű munkának egyéb gátjai is vannak. Sokszor lehetetlenség a tisztítások idejét jól betervezni, mert áradáskor a lapos részek hamar víz alá kerülnek és csak lassan apad le a víz szintje. Előfordult, hogy egész évben alig 3—4 hónap állt rendelkezésünkre a munkák elvégzéséhez. És pontosan akkor, amikor a nyári mezőgazdasági munkák dandárja volt, amikor a munkaerőkérdés komoly problémát jelentett. De volt olyan terület is, amelyről a víz le sem folyt, megvárta a következő áradás idejét.

Új tisztítási elvek

A munkákat közvetlenül irányító *kerületvezető erdészek is új erdőállomány típusokkal állanak szemben a hullámtéren.* Itt az általános tisztítási fogalmaktól eltérően teljesen új elvek szerint kell végrehajtani a tisztításokat. Akár a két vagy három koronaszintes állományok tisztításáról legyen szó, akár a 4 × 4, vagy 3 × 3 hálózatú nyárasban, az elegyetlenül vagy elegyesen telepített nemesnyár állományban, vagy hazai nyár, fűz fiatalosban kell tisztítani, nem egy gyakorlati kérdés eldöntetlen még. Ha magasabb évi növedéket akarunk a hullámtér jó termőhelyein, akkor nem lehet a tisztításokat a régi elvek szerint végrehajtani. Gyakori hiba például, hogy a gyorsan növő nemesnyár állományok ápolásánál túlságosan óvatosak vagyunk. Nyárasaink rendkívül érzékenyek a fényre. Komoly fatömeget csakis úgy tudunk gyorsan szolgáltatni, ha a nyárfiatalosnak mindig megfelelő „tüdeje", asszimilációs felülete van. Tudnunk kell azt is, hogy a nemesnyárak sajátsága az egyenes, hengeres törzs és ezt nem a záródással érhetjük el. Nem kell tehát félni a záródás-bontástól, sőt *minél jobb a termőhely, annál jobban meg lehet nyitni a záródást.* A szélsőségekre természetesen vigyáznunk kell. Mivel célunk az ország faanyagszükségletének biztosítása — különösen a faipar ellátásának fokozása — nem lehet közömbös a tisztítások időbeni és szakszerű végrehajtása.

Javaslat: Kötetlen, szabad ápolás

Az a véleményem tehát, hogy a hullámtéri fiatalosok tisztítása érdekében, — kizárólag a hullámtéren — *a gazdaság erdőművelőinek, esetleg erdészetvezetőinek is olyan jogot kellene biztosítani, hogy függetlenül az első vagy második negyedévi tervtől, a becsült fatömegtől olyankor és olyan mértékben avatkozzanak be, amint azt a fiatalosok állapota megkívánja.* A kötetlen, szabad ápolás biztosítaná, hogy az áradások befolyását áthidaljuk, erdőművelőink komoly szaktudása, gyakorlati tapasztalata, irányító, oktató tevékenysége pedig kellő biztosíték arra, hogy a hullámtéri fiatalosok tisztítását jól, a nagyobb fatömeg nevelése, népgazdaságunk fejlődése szempontjából tudjuk mindenkor elvégezni.

Máriás Ferenc
Csongrád megyei erdőgazdaság

Négyezer forintos levelezői pályázatunk határideje: július 31.

Az év elején hirdettük meg az Erdőgazdaság 4000 forintos levelezői pályázatát. Pályázatunk témája népgazdaságunk egyik döntő problémája — az anyagtakarékosság. Máris bőségesen futottak be cikkek, levelek, amelyek az anyagtakarékosság lehetőségeit a legkülönbözőbb szempontból világítják meg.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy

a pályázat határideje 1956. július 31-én lejár.

Nézzenek körül munkaterületükön és elsősorban vessék fel a faanyaggal való takarékosabb gazdálkodás lehetőségeit a csemetekerttől és az erdősítéstől egészen a keretfűrészig és a falepárlásig. Egyenrangú elbírálásban részesülnek azonban egyéb anyagtakarékossági ötletek, gondolatok, javaslatok, vonatkozzanak akár szerszámokra, segédanyagokra, vagy üzemanyagokra, amelyeket az erdőgazdasági vagy fafeldolgozóipari munka során vagy gazdálkodásunk bármely területén használnak.

A pályázat eredményét augusztus 25-iki lapunkban hirdetjük ki.

I. díj: 1000 forint
II. díj: 500 forint
Három III. díj: 300—300 forint
Négy IV. díj: 200—200 forint

Ezenkívül **800 forint értékű könyvjutalmat** osztunk szét a díjazásra érdemesek között.

A pályázatokat az Erdőgazdaság szerkesztősége címére — Budapest, V. ker., Beloiannisz utca 8. — kell beküldeni. A borítékon feltűnően jelöljük meg: „Pályázat".

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

AZ EMBER

Nemrégiben megbeszélést tartott lapunk a legilletékesebbekkel: olvasótáborunk több tagjával. Bírálat *érte a szerkesztőket*, hogy kevés teret engednek az olyan riportoknak és cikkeknek, amelyek igazán, őszintén, a XX. Kongresszus szellemében foglalkoznának az erdőgazdaság, a fűrész- és lemezipar dolgozóinak egyéni kérdéseivel, egyszóval: az emberrel.

Utóbb megjelent lapszámainkat lapozva nehéz nem elfogadni a bírálat jogosságát, hiszen szembetűnően sok a személytelen tervszám, a teljesítési százalékokat soroló száraz adat, a gépekről szóló olyan írás, amelyből úgy tűnik, mintha a gépek az ember gondos, szakszerű tevékenysége nélkül is elvégeznék az erdészet és faipar nehéz, jelentőségteljes munkáját. S ha foglalkoztak is a cikkek az emberrel, mindig csak a termelés szemszögéből.

Úgy tűnik lapunkból, *mintha az utóbbi időben nem is lennének dolgozóinknak egyéni megoldatlan, vagy orvoslásra váró kérdései.* Ez pedig így — valljuk be őszintén — *a valóság eltorzítása.* Hiszen ha csak a szerkesztőségbe érkező panaszlevelek, vagy a szerkesztőséget felkereső panaszosok számát tekintjük, máris más képet kapunk. Erdőgazdaságainkban és üzemeinkben *egyes helyeken még inkább elsikkadt az ember lényegbevágó szerepe, mint lapunk hasábjain.*

Előttünk fekszik például egy iratköteg, amely 1954 februárja óta duzzadt köteggé és Makkai Kálmán bicske-tükröspusztai erdész ma is orvosolatlan jogos panaszával foglalkozik. Makkai elvtárs ügye, esete, panaszának sorsa *nem egyedülálló, érdemes nyomon kísérni.*

Azzal kezdődött, hogy Makkai Kálmánt 1954 február 15-i hatállyal, megkérdezése nélkül, váratlanul *áthelyezték* a szári MÁV pályaudvarra rakodókezelőnek. Az áthelyezésről szóló hivatalos levél február 9-én kelt, ami önmagában is sérti a törvény rendelkezéseit: az áthelyezésről szóló közlésnek ugyanis a munkahely elfoglalására megjelölt időpont előtt legalább 15 nappal kell megtörténnie. De sérelmes ez az intézkedés azért is, mert a dolgozót csak saját kérelmére, vagy népgazdasági érdekből lehet áthelyezni. Az áthelyező határozat az áthelyezés okát egyáltalán nem jelölte meg és indokolást egyáltalán nem tartalmaz. Az áthelyezést elrendelő utasításban közölni kell a dolgozóval az új munkabért is, Makkai elvtárs esetében ez sem történt meg. Csak később kapott két ellentétes tartalmú besorolást: az egyik szerint megmarad kerületvezető erdésznek és marad a fizetése 860 forint. A másik szerint rakodókezelő lesz havi 600 forintos illetménnyel.

Természetes ezekután, hogy Makkai Kálmán *az erdőgazdaság egyeztető bizottságához fordult sérelme orvoslásáért.* Az egyeztető bizottság azonban elutasította kérését azzal az indokolással, hogy Makkai Kálmán 1953-as termelési tervét nem teljesítette. Ez a döntés a panaszos meghallgatása nélkül született és éppen ezért igaztalan és hamis. Az erdőgazdaság vezetői megkísérelték ugyan alaptalan vádjaik igazolását, de ez több ízben sem sikerült. Makkai elvtárs bízva igazában *nem foglalta el az új munkakört, hanem régi munkahelyén maradt.* Az erdőgazdaság június 24-én kikézbesítette Makkai elvtárs munkakönyvét, mely szerint őt *önkényes kilépőnek tekintik.* Mi több: az erdészkerületben töltött időszakra is a 600 forintos rakodókezelői fizetését folyósították.

Makkai Kálmán most már *a területi egyeztető bizottsághoz fordult* panaszával, ahonnan azzal utasították el, hogy ügye a járásbíróság hatáskörébe tartozik. Ment tehát *a járásbírósághoz és a megyei bírósághoz.* Benyújtott keresetét ott is hatáskör hiányában utasították el. Megemlítendő még, hogy az akkori csákvári erdőgazdaság igazgatója 1954. júliusában Makkai elvtársat behivatta az erdőgazdaság központjába, hogy ügyét tisztázza, de intézkedés ezt a megbeszélést sem követte.

Így azután Makkai elvtárs *1954. július eleje óta állás nélkül van, méhészettel, szerződéses sertéshizlalással igyekszik biztosítani a család megélhetését és a gyerekek taníttatásának költségeit.* Az őt ért üldöztetés, a sok vádaskodás, az anyagi bizonytalanság feleségénél szívtrombózist idézett elő.

Két esztendő telt el a Makkai-ügy elindulása óta, azóta a csákvári erdőgazdaság beleolvadt a Tatabányán székelő vértesi erdőgazdaságba, az

Országszerte tart az aratás, a kenyérgabona betakarítása

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

erdészet és az ország életében jelentős események játszódtak le, de *csak most került sor olyan kivizsgálásra, amely Makkai elvtárs igazságát minden tekintetben igazolta. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság nyúlt hozzá ehhez a hosszan húzódó, vajúdó kérdéshez.* Azt hihetnénk tehát, hogy most már minden rendben van, a vértesi erdőgazdaság visszahelyezi Makkai Kálmánt állásába, erkölcsileg és anyagilag kárpótolja. De nem itt tartunk. A vértesi erdőgazdaság újabb kivizsgálásra készül és *a kivizsgálás vezetését csodálatosképpen olyan személyre kívánja bízni, akinek a téves döntések meghozatalában jelentős része volt.* Mi ez, ha nem a dolgozó ember nagyon is elítélendő lebecsülése?

Nem kétséges, hogy a Makkai-ügyet a vértesi erdőgazdaságnak *soronkívül le kell zárnia.* De le kell zárni mindazokat a Makkai-ügyeket, amelyek az ország más területein, más erdőgazdaságokban, más erdészeti és faipari üzemekben rontják a levegőt. Alapos, a népgazdaság, tehát a dolgozók érdekeit szem előtt tartó vizsgálatokat kell folytatni olyan gazdaságokban, *mint például a szolnoki erdőgazdaságban,* ahonnan csupán szerkesztőségünkhöz számos levélbeli és személyes panasz érkezett és ahol ahhoz kérik a szerkesztőség támogatását, hogy segítsük más erdőgazdaságok nyugodtabb légkörébe szakembereinket.

Több megbecsülést, töretlen igazságot dolgozóinknak, — az embernek!

Vadgazdasági bemutatót

rendez az Országos Erdészeti Főigazgatóság július 8-ától szeptember végéig terjedő időben Budapesten, a Mezőgazdasági Múzeum városligeti helyiségeiben. A bemutatón kiállításra kerülnek a legutóbbi tíz évben zsákmányolt legjobb trófeák, valamint az 1955/56. vadászati idényből származó szarvas- és őz agancsok, dámlapátok, muflongcsigák és vadkanagyarak. A főigazgatóság a bemutató alkalmával jutalmazza és éremmel tünteti ki a meghatározott szinteket meghaladó trófeák elejtőit, illetve azokat, akik az elejtő vadászvendéget vezették. Vadállományunk fejlesztésére nézve igen nagy jelentőségű, hogy a bemutatón kiállításra és jutalmazásra kerül a selejtezés is. A hivatásos vadász legnehezebb munkájának helyes értékelése — amennyiben sikerül ezt évről évre megismételni — rendkívüli ösztönzést fog jelenteni. A kiállítás hosszú tartama alkalmat biztosít minden erdész és vadász részére ennek a szép és tanulságos bemutatónak megtekintésére; kívánatos, hogy minél többen éljenek vele.

Új fasorokkal jelentősen növelhetjük fa-állományunkat

Erdőgazdaságainkra a második ötéves terv az erdőtelepítés és erdősítés megadott mennyiségével nagy feladat megoldását, illetőleg végrehajtását bízta. Meg kell tehát keresnünk az új fás területek létesítésének olyan megoldását, hogy egyrészt a mezőgazdasági művelés területét ne csökkentsük, másrészt, hogy elősegítsük az új fásításokkal a mezőgazdaság termelését és végül, hogy az erdőgazdaságokat a fenti feladatokon kívül és ezeken felül ne terheljük meg.

Ilyen új területeket egyedül *a gazdasági fásítás* révén kapunk, amelynek *legegyszerűbb alakja a fasor.* Faanyag-termelésre és a mezőgazdaság védelmére jelenleg számbajönnek a meglévő, rendesen növő fasorok, a régi, elhanyagolt fasorok és az újonnan telepítendő fasorok.

A rendesen növő fasorokkal nem foglalkozom, mert azokkal új faanyagot termelő alapot nem hozunk létre.

Az ország területét járva mindenütt láthatjuk *a régi fasorok maradványait* utak mellett, patakok partján, mesgyéken, rétek szélén. Ezek a fasorok nagyrészben akác-, nyár- és fűzfafajokból állottak. Most ezek helyén vékony sarjak vannak, sokszor elbokrosodva. Általában az történik velük, hogy a földek tulajdonosai vagy mások, ezeket a sarjakat gallyfa-méretben levágják tüzifának, kerítésfonásnak és nem gondolnak arra, hogy vastagabb méretű, jobb minőségű fa-anyagot is termelhetnének ugyanazon a helyen a vékony gallyfa mellett, illetőleg azzal párhuzamosan.

Ez úgy oldható meg, *ha a most csak vékony sarjakból álló régi fasorok helyén a sarjakból 5—10 méterenként egy-egy jónövésű fácskát meghagyunk* és a közvetlen mellette lévő sarjakat mindig levágjuk, a kiválasztottakat pedig *nyeséssel is fává és fasorrá neveljük.* Ez nem kíván különleges tudást és külön munkát és minden földtulajdonos könnyen elvégezheti a saját és végeredményben a népgazdaság érdekében.

Ilyen elhanyagolt régi fasor becslésem szerint többszáz km lehet, mert ha községenként átlagosan csak 800 folyómétert veszek, ez hazánk mintegy 3400 községénél 2700 kilométert tesz ki. Kilométerenként csak 150 fát számítva ez 465.000 fát jelent. Ezek évi fatermelése és védő hatása nem lebecsülendő.

Az újonnan telepítendő fasorok kérdése nemcsak az erdőgazdaságok csemete- és suhángnevelésétől függ, hanem a mezőgazdaság fásítási készségétől is. Ezt a fásítási készséget kell a falu dolgozói körében növelni. Ennek különféle lehetőségei vannak. Így többek között:

1. *Minden községre el kell készíteni a fásítási tervet vázlatos térképpel.*

2. A tervek alapján ki kell mutatni annak hasznát a községre vonatkoztatva.

3. Ezek felhasználásával, a lakosság bevonásával községenként határozatot kell hozni a fásítás végrehajtásáról.

Mindezeket és ezek nagy jelentőségét a régi fasorok felújításának ismertetésével együtt a községekben a „Téli esték" keretében rendszeresen bevezetett előadások, gyakorlati bemutatók segítségével és az iskolai oktatáson keresztül is bele kell nevelnünk a falu lakosságának tudatába.

A fásítási tervek elkészítésének kérdése természetesen *külön munkát és munkaerőt jelent.* Ezt azonban feltétlenül meg kellene oldani márcsak a falu jobb faellátása érdekében is, aminek révén csökkenne a falopás és ezen keresztül a legértékesebb faegyedek pusztítása.

A tervet a legegyszerűbb alakban vázlattal és egyszerű táblázattal kell elkészíteni.

Béky Albert
főmérnök, Sopron.

Főigazgatósági utasítások

Az *Erdészeti Értesítő* ezévi 21-ik számában jelent meg az erdei károsításokal és lopásokkal okozott kár értékének megállapításához szükséges *erdei érték- és árszabályzat.*

*

Ugyanebben a számban jelent meg a 27/1956. OEF. számú Főigazgatói Utasítás *a szállítási szerződések nyilvántartásának egységesítéséről.* Az új nyilvántartó nyomtatványok megszerkesztésénél részben felhasználták *Fogas* Sándornak, a Csongrád megyei erdőgazdaság volt anyaggazdálkodási előadójának ésszerűsítési javaslatát is. A nyilvántartó nyomtatványokat minden szervnek megküldték.

*

A mezőgazdasági szántóföldi területeken mind a kapás, mind pedig a kaszás növények *részes művelését, illetve betakarítását megtiltotta a Főigazgatóság* a 28/1956. számú utasításban. Az erdei széna betakarítását indokolt esetben az igazgatók továbbra is részes alapon engedélyezhetik. A részes termelés tilalma *nem vonatkozik* a köztes, valamint a mezőgazdasági előhasználat alatt álló területekre.

*

Az 1950—1955. évben létesített fásítások felülvizsgálatáról intézkedett az Országos Erdészeti Főigazgató 30/1956. OEF. számú utasítása. Az összeírási munkálatokat, illetve az eredményességi vizsgálatokat június 15-én kellet megkezdeni és *szeptember 15-ig be kell fejezni.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Faiparunk nagy fejlődése a második ötéves tervben

Mosonyi István országos erdészeti főigazgatóhelyetes cikket írt faiparunk nagy problémáiról a *Szabad Nép* június 27-iki számában. Cikkének legfontosabb részleteit a következőkben közöljük:

Faiparunk a felszabaduláskor igen elavult technikai felszerelést örökölt a múlttól. A két világháború között ez az iparág a kevés fájú Magyarországon alig fejlődött, s a múlt századvégi, század eleji öreg gépekkel dolgozott tovább. Azóta ezek a gépek még inkább elhasználódtak, s bár az utóbbi évek során közülük sokat újjal cseréltünk ki, faiparunk felszerelése még ma is korszerűtlen.

Második ötéves tervünk fordulatot hoz iparágunkban. *Mintegy 300 új gépet állítunk munkába meglevő üzemeinkben, s három nagy faipari üzemet szerelünk fel teljesen újonnan. Szombathelyen, Hároson és Mohácson.* Fokozzuk a termelés szervezettségét is, hogy az új technika előnyei mindinkább érvényesülhessenek.

A Szombathelyen és Hároson épülő új, nagy fűrészcsarnokok minden tekintetben korszerűek lesznek. Az anyagmozgatás — a rönköké, a szelvényáruké stb. — úgyszólván teljesen mechanikusan és jórészt önműködően történik. A fa útja a raktározástól a feldolgozáson keresztül a vagonba rakásig a lehető legrövidebbre csökken. A csarnokok levegője tiszta, egészséges lesz, a képződő fűrészport csőhálózat szívja el mindenünnen. A hőmérsékletet hűvös időben meleg levegő befúvatásával tartják többé-kevésbé állandó szinten.

Régi fűrészcsarnokaink közül *a legavultabbakat sorra leállítjuk.* Nagyobb részük azonban tovább működik, ezeknek a felszerelését fokozatosan korszerűsítjük. A többi között új darúkat, szállítószalagokat, láncfűrészeket, ingafűrészeket, fűrészélesítő, fűrészfogduzzasztó automatákat, parkettagyártó gépeket, porelszívó berendezést stb. kapnak. Ezáltal olcsóbbá, gyorsabbá válik a termelés, könnyebbé és biztonságosabbá a dolgozók munkája.

A furnér- és lemeziparban hasonló fejlődés megy végbe. Itt is gyakoriak még az ósdi, 40—60, sőt 80 éves gépek. Ezeket is sorra-rendre kicseréljük, így a többi között új, nagy teljesítményű rönkhámozó gépeket állítunk üzembe. Új automata gépekkel az értékes hámozási rönköknek szinte a teljes anyagát felhasználjuk, s a hibás furnérokat foltozással mentjük meg a hulladékba kerüléstől. Ezek a gépek meglehetősen drágák ugyan, de néhány esztendő alatt amortizálódnak.

Külön meg kell említeni a szombathelyi faipari kombinátot és a mohácsi farostüzemet. A szombathelyi faipari kombinát fűrészipari termékek előállításán kívül évente mintegy 5 ezer köbméter lemezt készít faforgácsból, fűrészporból és egyéb fahulladékból. A mohácsi farostüzem elsősorban a Duna menti ártéri nyárerdők vékonyabb fáját dolgozza fel farostlemezzé, vagyis értéktelenebb tűzifából gyártja a legjobb fenyőfa-szelványáruval felérő ipari faanyagot, eleinte mintegy évi 12 ezer, később 24 ezer tonnát.

A faforgács- és a farostlemez gyártása két, aránylag fiatal ága a faiparnak, de ma szerte a világon, s főleg Európában rohamosan fejlődik. Nekünk, akik még a többi európai országnál is szűkösebben rendelkezünk fával, különös figyelmet kell erre a két új iparágra fordítanunk.

Megifjodó faiparunk azt a célt szolgálja, hogy hazánk — bár természeti adottságai folytán fában szegény — minél jobban el legyen látva a mindennapi életnek ezzel a nélkülözhetetlen nyersanyagával.

Fűrész- és lemezipari igazgatók szakmai továbbképzése

Még a múlt év végén számos faipari vállalat igazgatója szóvá tette az igazgatók szakmai továbbképzésének kérdését. Elmondották, hogy az államosítás után résztvettek továbbképző tanfolyamon, később többen elvégezték az akadémia levelező tagozatát, de jelenleg nincsen semmilyen tanfolyam, előadás, amely segítené a szakmai fejlődést, a napi kérdések jobb megoldását.

Stróbl Kálmán elvtársat, a főigazgatóság faipari főosztálya vezetőjét kérdeztük meg: ezek után milyen lépések történtek az igazgatók szakmai továbbképzésének érdekében.

— A főigazgatóság kollégiuma megtárgyalta ezt a kérdést és határozatot hozott arra, hogy ebben az esztendőben tíz előadást kell tartani az ipari vállalatok, a kutatóintézetek és a beruházó vállalat igazgatói részére — mondotta Stróbl elvtárs. — Rajtuk kívül ezeken az előadásokon résztvettek még a faipari főosztály munkatársai és a társfőosztályoknak azok a dolgozói, akik a faiparral foglalkoznak.

— Az első előadást *Barlai* Ervin elvtárs tartotta a Feldman—Sapirov elméletről a Σ v. kérdéséről, valamint a faipar új áraival kapcsolatos műszaki intézkedésekről. A második előadás előadója *Kaiser* Tibor elvtárs volt; a vállalatok könyvelési problémáiról számolt be részletesen kitérve arra, hogy milyen mutatókból, milyen következtetéseket vonhatnak le az igazgatók. Ezután *Kádár* László elvtárs az igazgatók ellenőrzési feladatairól tartott előadást.

— A következő hónapokban kerül sor a munkavédelmi, a tervezési, a munkabér, valamint a káderkérdésekről szóló előadásokra. Az előadások általában másfél-két órások, majd egész napos vita következik.

— Őszintén szólva ezen a téren a faipari főosztály *követett el egy hibát* — folytatja Stróbl elvtárs. — Kezdetben megtartottuk az egész napos előadásokat, szükség is volt erre, hiszen annyi volt a hozzászóló. Később azonban *takarékoskodni akartunk az idővel és csak fél napos előadásokat tartottunk*, másik fél napot igazgatói értekezletnek szenteltük. Ez helytelen volt. Már most *visszatérünk újból az egész napos előadásokhoz.* Legközelebb a munkavédelemmel kapcsolatos előadást a Furnír- és Lemezműveknél tartjuk meg, az előadás és a vita után rögtönzött munkavédelmi szemlét tartunk, amelyen mindjárt a gyakorlatban dolgozhatjuk fel az előadás elméleti anyagát.

A magunk részéről még csak annyit: nem tudjuk elégséges-e az igazgatók jó szakmai továbbképzéséhez a havi egyszeri tanulás. *Talán helyes lenne, ha az ipari igazgatók is résztvehetnének a mérnökök kéthetes tanfolyamán.* Jó lenne ezen gondolkozni, a vállalati igazgatóknak és a főigazgatóság illetékes szerveinek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A dunaártériek az elmaradt tervek teljesítéséért

Több segítséget az uszályok kiállításában a közlekedési minisztérium részéről

Pusztító erővel zúdult a jeges ár a dunaártéri erdőgazdaság területeire is: *52 épületet rongált meg, négy főépületet teljesen rombadöntött,* s alaposan megtépázta az erdősítéseket, csemetekerteket, megtizedelte a vadállományt is — röviden: mintegy 3 millió 800 ezer forintnyi kárt okozott.

Alig négy hónap telt el az árvíz óta. Gyors ütemben megindult az építkezés, s a Baja környéki erdészetek dolgozói azóta is bebizonyították; sikeresen fáradoznak, *hogy az éves terv időben megvalósuljon.* Az erdőápolás terveit például már májusban több mint egyharmadára teljesítették. *Az erdősítésekben, csemetekertekben okozott károkat fokozatosan, tervszerűen állítják helyre.* A csemetekertek talajmunkái is jó ütemben haladnak, annak ellenére, hogy az árvíz következtében példátlanul elgazosodott a talaj.

A legnagyobb gond az volt a jeges ár után, hogy *miképpen pótolják a fakitermelés kieséseit és veszteségeit.* A már kitermelt faanyagból sokat mentettek meg annakidején a hősiesen helytálló erdészek — mint például *Kretter* Rudolf, *Barabás* Ferenc, *Tóth* István és a többiek. De a rönkkoszorúk sokhelyütt nem tudták tartani magukat, s 300 köbméter anyagot jugoszláv területre sodort a víz. Az erdőgazdaság vezetői *felvették a kapcsolatot a jugoszláv hatóságokkal, s azok nagy előzékenységgel támogatták a visszaszállításra irányuló kéréseket.*

Igen serény munka indult meg a csaknem 60 ezer köbméter hiány — az árvíz okozta hátralék — megszüntetésére is. Ebben nemcsak a bajaiak járnak az élen, hanem a más erdőgazdaságokból segítségükre érkezett fakitermelők is. *Hat erdőgazdaság* — a keletbükki, a sátoraljaújhelyi, a zalaegerszegi, a budapesti, a soproni és a recski gazdaság — *14 gépesített brigádjának a segítségével már nem sok maradt a hátralékból a IV. negyedévre:* áprilisban 20, májusban 18, júniusban 12 ezer köbméter fát termeltek ki. Az otthoniak és a vendég-brigádok vetélkedésében jó eredmények születtek. *Barna* Béla brigádja elérte a havi 1100, *Farkas* Ferencé a 884, *a soproniaké* a 926, *a keletbükkieké* a 877 köbméteres teljesítményt.

Az idegenből érkezett fakitermelő munkacsapatok közül Schranek Ernő munkacsapata (soproni tanulmányi erdőgazdaság) érte el a legjobb eredményt s ezért az Erdészeti Főigazgatóságtól ötezer forint jutalmat kapott. Négyezerötszáz forint jutalomban részesült Horváth József munkacsapata (keletbükki erdőgazdaság), amely a második helyen végzett és a harmadik helyre került Schmiedt László (keletbükki erdőgazdaság) munkacsapata, a munkacsapat tagjait 4000 forinttal jutalmazták.

Nagy probléma azonban az értékesítés. A példás munkával kitermelt, nagymennyiségű ipari és tüzelő anyagot nem tudják elszállítani rendeltetési helyükre, mert *nem kapnak elegendő uszályt.* Az uszályokat most rendkívül fontos célok foglalkoztatják: az építőanyagot szállítják az árvízsújtotta területekre. De hogyan? Igen szervezetlenül. Bogyiszlón például tíz uszály szokott vesztegelni megrakottan, mert nem vezényeltek oda elég rakodómunkást. *Ideje lenne, hogy a közlekedési minisztérium illetékesei gondosabban szerveznék meg az építőanyag-szállítást és biztosítanák az uszályok jobb kihasználását.* Ha ezt nem teszik meg, nemcsak az üzemek, tüzelőtelepek nem kapják meg a várvavárt famennyiséget, de a készletek kényszerű hevertetése miatt jelentős anyagromlással is számolni kell. Az erdőgazdaság dolgozói joggal elvárják, hogy jó munkájukat ilymódon is elismerjék. **(k)**

Látogatás a bánhorváti erdészetben

A BÜKKBEN IS alig volt nap az elmúlt hetekben, hogy ne esett volna. Rendszerint forró napsütéses délutánokon álltak össze sötét borulattá az addig szeszélyesen gomolygó felhők, hogy azután dühös záporokban zúdítsák alá elnehezült terhüket. A víz pedig nemcsak a völgyek laposait üli már meg, de sajnos, alattomosan és kifogyhatatlanul ott bújik még a hegyhátak erdeinek avarjában is. S hogy ez miért „sajnos", arról a szállítók beszélhetnének. A bánhorváti erdészetnek ugyanis rövid időn belül 5000 köbméter fát kell beszállítania a vízzel telt, rossz, csúszós erdei utakon és beraknia a kisbarcai és sajókazai állomásokon.

GYÜRE BÁLINT RAKODÓKEZELŐ fáradhatatlanul jő-megy az állomások és az erdei rakodó helyek között. Mert bár nehezebben is halad a szállítás, azért 15 kocsi állandóan munkában és úton van. S itt szólni kell az erdészeteknek arról a régi kívánságáról, hogy a területvezető erdész mellé éppenúgy elkelne legalább egy segítség, mint a rakodókezelők mellé. Hiába, egy ember nem ember, ha annak az egynek egyszerre, egyidőben két helyen is ott kellene lennie, ha jó munkát akar végezni.

A bánhorváti erdészetben a legnagyobb esemény minden más mellett most mégis az építkezés. Újraépítik és kiegészítik a központi gazdasági épületeket. S hogy ez milyen nagy vállalkozás ebben a kicsi bükki faluban, azt a 250 ezer forintos építési összeg is mutatja. De éppily sokatígérő és beszédes az építés tervrajza is. Belőle jól látszik az építkezés gazdaságossága és a leendő új épületek logikus egymásmellé rendezése. A huszonnégy lóra méretezett három istálló végébe kerül a szerszámos és abrakos kamra, amellé a szecskavágó és a motor helyisége, majd tovább a műhelyek, a kerékgyártó, a kovács- és a fafeldolgozó műhely, a ruha-, élelmiszer- és vasanyagraktár, végezetül pedig egy férfi szállás, egy női szállás és két kocsislakás.

A KIS VÖLGYI ERDÉSZTELEPEN tehát a munkásoknak, a feldolgozó- és javítóműhelyeknek, valamint a szállításban nélkülözhetetlen fogatoknak és állatoknak korszerű elhelyezését oldják meg. S ha valami váratlan akadály közbe nem jön, augusztus végére teljesen el is készülnek e nagyszabású építkezéssel.

Miközben pedig ez folyik, a 8000 hektáros hatalmas erdészetben változatlan szorgalommal dolgoznak az erdészet munkásai: ápolják a csemetéket, eleget tesznek a nyári erdőtisztításnak és már nekilátnak az 56—57. évi vágási terület kijelölésének. S ha munkájuk közben látja őket az ember, valószínűnek tetszik számára az az itt szállongó hír, hogy a bánhorváti erdészet az első lesz nemsokára a borsodi erdészetek sorában.

S. L.

Jelzett atomok üzenete — foszfort kívánnak a facsemeték

Az Ukrán Tudományos Akadémia Erdészeti Intézetében folytatott kísérleteknél a jelzett atomok segítségével vizsgálták meg, hogy a fák hogyan veszik fel az egyes tápláló anyagokat, s miként használják fel. Az eredményekből megállapították, hogy a facsemeték a kelés utáni időben nem nitrogént igényelnek nagy mennyiségben, mint a fűfélék általában, hanem foszfort. A talaj bőséges nitrogéntartalma ezekben az időszakokban károsan hat a csemetékre, akadályozza fejlődésüket.

Az intézet munkatársai a kísérletek tanulságaképp azt ajánlják az erdőgazdaságoknak, hagy a csemetekertekben televénnyel kevert foszfor műtrágyát juttassanak a talajba a vetéssel egyidőben. A bőségesen rendelkezésre álló foszfor fokozza a csemeték fagyálló képességét is, ami különösen a melegigényes fa-fajtáknál igen fontos.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Egy régi küzdelem eredménye:

szabványos erdei fejszék

Jelentős állomáshoz érkezett el szerszámellátásunk: *a Szentendrei Kéziszerszámgyár leszállította az új, szabványos erdei fejszék első sorozatát* és az év végéig 15 000 új fejsze áll az erdőgazdaság rendelkezésére. A szabványminőséget és a helyes méreteket az ERTI már 1949-ben kidolgozta, *lapunk hasábjain is többször felvetettük a szabványfejszék gyártásának szükségességét,* mert a megszokott, túlságosan nehéz, háztartási fejszék nem feleltek meg

Horváth Istvánnak könnyen megy a gallyazás az új fejszével

a követelményeknek, az erdei munkások teljesítménye alacsony volt és a munka szakszerűsége is sok kivánni valót hagyott maga után. Egyelőre csak a döntő fejszék gyártása indult meg, *de a közeljövőben sor kerül a gallyazó, hasító és ormos fejszék gyártására is.*

Az új, darabonként ellenőrzött fejszék jóval drágábbak, mint a régi fejszék, de sokkal termelékenyebbek és tartósabbak. Sokkal gondosabb kezelést igényelnek, mint a régi, rossz fejszék, de lényegesen eredményesebb munkát tesznek lehetővé. Alapvető, hogy a fejsze használatával kapcsolatban kiadott utasítás végrehajtását mindenhol ellenőrizzék s például *faragásra, vagy más hasonló munkára ezt a kitűnő minőségű döntőfűrészt ne használják.* Itt hívjuk fel az erdőgazdaságok figyelmét arra, hogy *az anyaghibás fejszéket* — amennyiben utólagos kovácsmunkát rajta nem végeztek — *a gyártó vállalat bármikor visszaveszi az átvétel időpontjától függetlenül.*

Természetesen megfelelő átmeneti időre lesz szükség, amíg a dolgozók országszerte megszokják az új fejszéknek a használatát. Jellemzője, hogy könnyebb súlyú, mint amivel eddig általában dolgoztak, viszont nagyobb az élhossza.

Az új fejszék első sorozatának példányait *a budapesti erdőgazdaság budapesti erdészetének szakmunkásai próbálták ki. Lukács* Károly és *Mayer* Gergely dolgozott a fejszékkel és megállapították, hogy a hajkolás lényegesen könnyebben, biztonságosabban végezhető. *Horváth* István gallyazásban használta az új fejszét és egykettőre megállapította, hogy a munka könnyebb és gyorsabb A próbatermelés utáni napokban ezek a tapasztalatok tovább bővültek és a dolgozók egyértelműen megállapították, hogy *a szabványos, új fejszék komoly segítséget jelentenek az erdei munkában.*

A megrendelt fejszék szállítása az egyes erdőgazdaságokhoz megindult és ahol nem igényeltek fejszét, oda *néhány mintapéldányt* küldött a Főigazgatóság, hogy az egész országban megismerkedjenek az új fejszék előnyeivel. *A fejszék az erdőgazdaság jelével vannak ellátva,* úgy hogy elcserélésük lehetetlen.

Szász Tibor Erdőmérnök, az ERTI munkatársa dolgozta ki már 1949-ben az új fejszék szabványait, képünkön a leszállított első példányok minőségét vizsgálja.

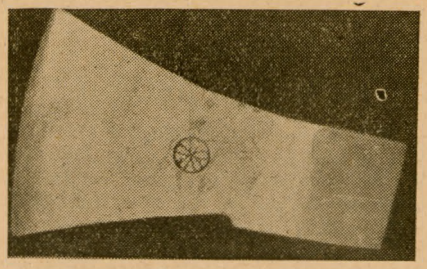

Ilyen az új fejsze! Minden példányon az erdőgazdaság eltávolíthatatlan jelzését találjuk, hogy az állami fejszék kicserélését meggátoljuk.

A bemutatóval egyidőben Lukács Károly és Mayer Gergely hajkolás nélküli döntést végzett gyalufogas fűrésszel. Az ábra meggyőzően mutatja, hogy bizonyos vastagságig így is lehet szakszerűen dönteni.

Remélhetőleg a szabványos fejszék gyártásának sikere *ösztönzést ad iparunknak, hogy a szabványos minőségű és alakú erdei fűrészek gyártásának ügyét is megoldja.* Egyelőre azonban csak importból tudjuk fedezni az erdei szakmunkások fűrész-szükségletét. Az év végéig sikerült biztosítani *1600 darab gyalufogás fűrész behozatalát Svédországból.* A hazai gyártás problémájának megoldása azonban ezt a jelentős import-terhet megszüntethetné.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdészet a nagyvilágban

A Német Demokratikus Köztársaság műszaki főiskolájával együttműködve új, nagyfrekvenciás enyvezési eljárást dolgoztak ki egy helleraui műhelyben. Az új, gyors bútorenyvezés már nem 14, hanem csak 5 percet vesz igénybe. Ugyanitt faanyagmegtakarítás érdekében fűrészporból, forgácsból és műgyantából préselt lemezeket gyártanak, amelyekből a bútorok hátlapján és a beépített bútorok ajtóit készítik. Százezer négyzetméter forgácslemezzel 900 köbméter vágott fát takarítanak meg.

*

A francia erdészeti csemetekertek tölgycsemetéin igen nagy számban jelent meg tavaly ősszel egy hártyás szárnyú károsító, az *Andricus testaceipes Htg.* A fiatal csemetéken és az új erdőtelepítések fiatal fáin lerakott peték előbúvó lárvái súlyos károkat okoztak. Egyelőre a francia erdészeti főiskola erdővédelmi kutatói más védekezési eljárást nem találtak, mint hogy a megtámadott csemeték, illetve fiatal fákat kiszedik vagy kivágják és elégetik.

*

A norvég atomenergiai intézet felajánlotta, hogy építsenek egy 10,000—20,000 Kw kapacitású atomreaktort (atommáglyát) a sangbrugsforevingeni papírgyárak közelében, mely bizonyos gyártási eljárásokhoz szükséges gőz egy részét szolgáltatná. A gyár naponta vagy 100 tonna gőzt használ fel, míg az atommágla 10—20 tonna napi mennyiséget tudna produkálni. Az atomenergiai intézetnek már van egy kisebb atommáglyája Norvégiában és az új telep egyelőre kísérleti célokat szolgálna, vagyis gyakorlati tapasztalatot nyújtana az ipari atomreaktor felszerelésével és használatával kapcsolatban.

*

Az ausztráliai tudományos ipari kutatóintézet újabb felfedezésről ad hírt: Az *Alstonia constricta* (Apocynacacae félékhez tartozó) nevű ausztráliai fafajban felleltek a magas vérnyomás és érszűkület gyógyítására használt reserpine gyógyszer előállításához szükséges alkotóanyagot, mely szerte a világon igen ritka. Az Alstonia nagy területeken nő észak-nyugat Ausztráliában. Máris két cég foglalkozik a gyógyszer előállításával.

*

A svéd államvasutak új farakodó berendezést helyezett üzembe, mely 6—8 tonna súlyú fakötegeket 3 perc alatt vagonba rak. A kerekeken gördülő és igen könnyen mozdítható felszerelés a sínekhez van kapcsolva — a vasúti kocsi mellett álló teherautóval szemben lévő oldalon és a kötegelt terhet átemeli a vagonra.

Az erdőgazdaságok és a fűrész-lemezipar kooperációja

LAPUNK LEVELEZŐI ANKÉTJA SZOMBATHELYEN

Szombathelyen, a Nyugatmagyarországi Fűrészek kultúrtermében tartották június 23-án az Erdőgazdaság szerkesztősége és a Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat rendezésében lapunk tapasztalatcsere értekezletét, az erdőgazdaságok és a fűrészlemezipari üzemek kooperációjáról. Az értekezletet *Gáspár* Tibor elvtárs, a Nyugatmagyarországi Fűrészek igazgatója nyitotta meg.

A vitát *Salamon* Marián, a Városi Falemezművek főmérnöke vezette be és felvetette a kérdést: hogyan szolgálta az Erdőgazdaság az erdőgazdaságok és a fűrész- és lemezipar kooperációját. Ezt kiegészítette *Haszák* Aladárnak, a szombathelyi erdőgazdaság főmérnökének összefoglalója, amelyben szélesebbkörűen is bírálta lapunk munkáját.

Jobban kell élni a sajtó adta lehetőséggel

Salamon Marián vitaindító előadásában megállapította, hogy lapunk néhány érdekes, konkrét cikkben hasznosan foglalkozot a kooperáció eredményeivel, hiányosságaival s ezt a munkát kellett volna továbbfejleszteni, rendszeressé tenni. Ebben a vonatkozásban azonban *mulasztás terheli a szerkesztőséget.* Sokkal kedvezőbb volt a helyzet a vezetők irányító, elvi írásainak közlése tekintetében. Viszont ismét lényegesen kevesebb volt, sőt inkább csak szórványosnak tekinthető a levelezők bekapcsolódása a nagy témába. Ebben a tekintetben ugyancsak *komoly feladatok várnak még a szerkesztőségre, hogy valamennyi fűrész- és lemezipari üzemmel kiépítse a közvetlen kapcsolatot.* Megállapította tehát, hogy az Erdőgazdaság hasábjain *jobban kell élni a sajtóadta lehetőségekkel,* az Erdőgazdaság sokat segíthet abban, hogy az eddigi eredmények ne sikkadjanak el, viszont — éppen most amikor a kooperáció mélyponton van — jóval többet várunk az Erdőgazdaságtól, hogy az együttműködés ügyét előbbre vihessük.

Szélesebbkörű levelezői mozgalmat

A vita során *Mihályka* Gyula a szombathelyi erdőgazdaság igazgatója javasolta, hogy *az Erdőgazdaság folytassa tovább eddigi munkáját a gépismertetések terén,* foglalkozzon többet az újítások kérdésével, *adjon alkalmat az eddiginél több vitára.* Szükségesnek tartja, hogy lapunk *többet foglalkozzék fizikai dolgozók problémáival és így legyen az erdőgazdaságok segítségére a fizikai dolgozók törzsgárdájának, az állandó szakmunkás létszám kialakításában. Gáspár* Tibor elvtárs ugyancsak *a szélesebbkörű levelezői mozgalmat* tartotta szükségesnek. Hivatkozott a Nyugatmagyarországi Fűrészek és a sárvári erdőgazdaság jó kooperációs kapcsolataira és annak a véleményének adott kifejezést, hogy ennek az együttműködésnek a részleteit az érdekeltek levelei világíthatják meg legjobban tanulságul más erdőgazdaságok vagy fűrész- és lemezipari üzemek számára.

Többet kell írni a kooperációs hibákról

Ezután *Horváth* István, az Országos Erdészeti Főigazgatóság értékesítési főosztályának helyettes vezetője foglalkozott a kérdéssel. Részletesen megvilágította a kooperáció jelenlegi állását. Megállapította, hogy *az erdőgazdaságok rakodókezelői a kulcspontjai a kooperációnak,* megfelelő szakképzettségű rakodókezelők nélkül az együttműködés eredménytelen. Példákat sorolt fel, hogy az elmúlt hetekben milyen komoly hibák fordultak elő az anyagirányítás terén. Így a Szegedi Falemezgyár rönkterére 14—15 cm-es mezőgazdasági fa érkezett nagyobb mennyiségben, ugyanakkor a gőzfűrészüzem telepén hever jelentős mennyiségű késelési rönk, amelyet a mecseki erdőgazdaság és takarónyár-anyag, amit a dunaártériek szállítottak helytelenül. *Rengeteg fölösleges átrakás, munkatöbblet, költség származik az ilyen rossz munkából.* Kifejtette, hogy véleménye szerint megfelelő hozzáállással az erdőgazdaságoknak feltétlenül meg kell tudni oldani a specifikált gömbanyag-szállításokat.

Lapunkkal kapcsolatban leszögezte, hogy az elmúlt, legutóbbi időszakban *a kooperáció fejlesztését csak kismértékben segítette elő.* Nem foglalkozott az anyagirányítás kérdéseivel, csak szórványosan és ötletszerűen bírált. *Nem beszélt egyes árakról,* amelyek helytelen irányban hatnak, *nem foglalkozott egyes mutatószámokkal,* amelyeknek a kívánt céllal ellentétes húzóhatása rontja az együttműködést, *nem foglalkozott az egyes emberek munkájával,* akiknek példamutató lelkiismeretessége vagy fonák, hebehurgya munkája alapjában határozza meg a kooperáció eredményességét vagy eredménytelenségét. Végül *egyáltalán nem foglalkozott azzal a kérdéssel, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság főosztályai miképpen segítik elő, vagy hátráltatják intézkedéseikkel az együttműködés munkáját.*

A következőkben *Wéber* József, a Nyugatmagyarországi Fűrészek főmérnöke fejtette ki milyen rengeteg példa bizonyítja: két esztendő tapasztalatai után az együttműködésben még egészen durva hibák is előfordulhatnak. *„Jól mutatja ezt — mondotta többek között — a telepünkön heverő, helytelenül ideirányított, hibásan minősített cserönk".* Véleménye szerint az ilyen hibáknak egyik alapvető oka, hogy *nincs kellő együttműködés az Országos Erdészeti Főigazgatóság egyes főosztályai között sem.* Szigorúan kell kezelni a kötbérezést, hiszen a rönkszállítási hibák lényegében azt jelentik, mintha a megrendelt cukor helyett sót, szállítanának, vagy a vásárolt 42-es cipő helyett gyermekcipőt csomagoltak volna be a vevőnek. *„Az Erdőgazdaságnak ez az értekezlete, mint az eddigiek is mutatják,* — fejezte be felszólalását — *hasznos eredményeket hozott és nagymértékben elősegíti az együttműködés továbbfejlesztésének ügyét."*

Haszák Aladár, a szombathelyi erdőgazdaság főmérnöke részletesen elemezte lapunk munkáját és javasolta, hogy többet és rendszeresebben foglalkozzék az egyes erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari üzemek munkájának elemzésével. Majd *Hajdu* József, a FURLEM főmérnöke szólt a felvetett kérdésekhez. *Rengeteg hiba van még a kooperációban:* idén csak a mi telepünkre 6000 köbméter rönkanyag érkezett, amelyet újra vagonba kellene raknunk és máshova szállítanunk, mert nem a mi feladatunk a feldolgozása. *Az Erdőgazdaságnak az lett volna a feladata, hogy idejében tárja fel ezeket a nehézségeket.* Megállapította, hogy a lapnak rossz a terjesztése, a FURLEM dolgozói nem ismerik eléggé, olvasók, előfizetők pincsenek. *Nincs üzemi levelező minden vállalatnál.* Öt követelményt állított fel, amelynek alapján a szerkesztőség jobb munkát végezhet: *1. Mindig idejében foglalkozzék a hibákkal, mulasztásokkal. 2. Indítson a hasábjain országos méretű tapasztalatcserét, hogy miképpen lehet az együttműködést jól kiépíteni, mint ahogy arra — a hibák ellenére — számtalan példa van. 3. Több bírálatra van szükség az irányító szervek munkájával kapcsolatban is. 4. Ne csak a felajánlásokat, versenyvállalásokat közölje a lap, hanem menjen utána a teljesítéseknek is. 5. Szélesebbkörű propagandát kell kifejteni, hogy a fűrész- és lemezipari dolgozók is sajátuknak ismerjék a lapot.*

Többet kell foglalkozni az emberek gondjaival, bajaival

Takács Zoltán, a szombathelyi erdőrendezési kirendeltség vezetője a lap egész tevékenységének eredményességét vizsgálta. Bár az erdőrendezők munkájával a lap viszonylag ritkán foglalkozik, mégis, közvetve *igen sok segítséget kap a rendezés a lap közleményeiből,* leginkább az egyes erdőgazdaságok munkájának ismertetéséből. *„Főleg a dolgozók mindennapi életével, bajaival, gondjaival foglalkozó cikkeket helyeseljük"* — mondotta. Szükségesnek tartja, hogy *több külföldi tapasztalatról* számoljon be a lap. Kéri, hogy a megjelenő szakkönyvekről előzetesen is számoljon be az *Erdőgazdaság,* mert azok sokszor igen hamar elfogynak. *Török* László, az OEF faipari főosztályának munkatársa felszólalásában megállapította, hogy a lap is úgy viszonylott a kooperációhoz, mint maga a Főigazgatóság, — csak kampányszerűen foglalkozott az égető kérdésekkel. Felhívta a figyelmet, hogy *többet kellene foglalkozni a nagy beruházások kivitelezésének alakulásával.*

László György (Nyugatmagyarországi Fűrészek) *több riportot* sürgetett. *Bővíteni kell a faipari cikkek számára rendelkezésre álló teret a lapban.* Nem helyes, ha ezek a cikkek időnként ellaposodnak s a színvonaluk csökken. *Jászberényi* Károly (Fürfa) a helyes anyagirányítás problémáit vetette fel. Az *Erdőgazdaságnak* rendkívüli komoly feladata, hogy segítse az erdőgazdaságok és a fűrész- és lemezipari üzemeket egymás munkájának megértésében.

A szakmai vita eredményeit *Salamon* Marián főmérnök foglalta össze. Leszögezte, hogy *az Erdőgazdaságnak sokrétű és nagyfontosságú feladatainak jó megoldásához az eddiginél bővebb oldalterjedelemre van szüksége.* Az így felhasznált papírtöbbletnek meg is van a népgazdasági ellentétele: *az Erdőgazdaság szerkesztőségének jó munkája nyomán mérhetően javul a faipari anyagkihozatal és csökken az ország import-szükséglete.*

Az „Erdészélet Kemenesalján" bírálata

A napirend utolsó pontjaként *Sirhán* Jenő, a sárvári erdőgazdaság igazgatója ismertette *Ákos László—Lakos György „Erdészélet Kemenesalján"* című könyvének visszhangját, a sárvári erdőgazdaság dolgozóinak kollektív véleményét. A könyv jól és érdekesen oldotta meg feladatát, *de a külső olvasóknak túlságosan sok a szakmai fejtegetés, a szakembereknek viszont kevés.* Több elmélyedésre lett volna szükség a szerzők részéről, a rendelkezésükre álló anyagot nagyobb mélységben lehetett volna feldolgozni. *„Érdeme a könyvnek* — mondotta többek között —, *hogy könnyed, érthető nyelven, szemléletően tárja fel a sárvári erdőgazdaság munkáját és követésre ösztönöz, hiszen világosan kitűnik, hogy nincs itt semmi boszorkányság, csak szaktudásra, lelkiismeretességre és az erdő szeretetére van szükség."* Majd megállapította, hogy *„ez a hasznos és értékes könyv lényegesen nagyobb érdeklődést kelthetett volna, ha jobb és szélesebbkörű a propaganda."* Kifejtette, hogy kevés az erdőgazdálkodással foglalkozó, ismeretterjesztő könyv és újabb és újabb ilyen munkákra van szükség. Bejelentette, hogy az olvasómozgalom keretében *díjakkal jutalmazott könyvismertető pályázatot indítanak* és erre a célra, mint legmegfelelőbbet, az „Erdészélet Kemenesalján" feldolgozását tűzik ki.

A kialakult vitában *Classen Wynandné* (szombathelyi erdőgazdaság) felvetette a gondolatot, hogy *sorozatszerűen hasonló riportkönyvekben foglalkozni kellene az ország legfontosabb erdőgazdaságaival, fafeldolgozó üzemeivel.*

Kapornaky Gyula (szombathelyi erdőgazdaság) a könyv irodalmi értékeit emelte ki, majd *Horváth* István (OEF) ezt kibővítve rámutatott arra — Leonov „Orosz erdő" című regényére hivatkozva —, hogy az *erdőgazdaság sorskérdéseivel lehet és kell is irodalmi színvonalon és igényességgel foglalkozni, s a szakmai és művészi célkitűzéseket összse lehet egyeztetni.*

A vitában elhangzottakra *a szerkesztőség részéről* a kooperáció kérdéseivel kapcsolatban *Ákos* László, az „Erdészélet Kemenesalján" című könyv bírálatára válaszolva *Lakos* György szólalt fel. Majd *Gáspár* Tibor zárószavaival a jól sikerült anket befejeződött.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

F·I·L·M

A 45-ös körzet nem válaszol

A tajga pompás tájaira vezet el bennünket ez az új szovjet film; gondosan ápolt, nagykiterjedésű fenyőerdők borítják a vidéket. Korszerű intézkedésekkel biztosítják a

többszáz kilométer szélességű erdősávok tűzvédelmét. Ilyen hatalmas területek megfigyelésére a legalkalmasabbak a repülőgépek. Rádió útján jelentik, ha bárhol tüzet észlelnek. Már az első riadójel elhangzása után a légiőrség ejtőernyőseit vetik be, hogy a tüzet mielőbb elfojtsák.

Az egyik éjszaka villámcsapás felgyújtja az erdőt. Az ejtőernyős szolgálat tagjai a veszélyeztetett terület közelébe érve sorra ugranak ki a szállító gépből. Valentyin Volginnak ez az első útja, még tétovázik, de azután mégis megemberli magát és ő is társai után ugrik. Ez a kis késedelem majdnem végzetes, mert közben a repülőgép a perzselő erdő fölé ér, a fiatalember ejtőernyőjével egy fa koronáján köt ki, szerencséjére könnyebb égési sebeken kívül komolyabb baja nem esik.

A tüzet — modern robbantási eljárással hamarosan elfojtják. Volgin — érthetően — resteli az esetet, különösen a repülőgép fiatal oktatónője, Irima előtt, aki egyébként nagyon tetszik neki... Elhatározza, hogy hibáját jóvá teszi és legközelebb kitesz magáért.

A bátorságra valóban szükség is van, mert rövidesen nem mindennapi események játszódnak le az erdő sűrűjében. Ezúttal három diverzánst dobnak le egy ellenséges repülőgépről, céljuk, hogy az erdőből a közeli városba menjenek, ahol a további utasításokat fogják kapni. A diverzánsok egyelőre az erdő mélyén vannak, civilruhát öltenek, igyekeznek a veszélyes zónát mielőbb elhagyni. Egyikükben emberi érzelmek kerekednek felül és igyekszik társait meggyőzni, hogy hagyják abba kártevő tevékenységüket, jelentkezzenek a hatóságoknál és ezentúl becsületes emberek módjára éljenek. A másik kettő azonban egyszerűen leszúrja a szerencsétlen embert, majd az egyik az erdőn, a másik pedig a közeli folyón át igyekszik megközelíteni a kijelölt várost.

Volgin, a fiatal ejtőernyős véletlenül összetalálkozik az erdőben bújkáló diverzánssal; ez éppen tábortüzet gyújt. A fiatalember természetesen nem sejti, hogy kivel áll szemben, ezért megelégszik azzal, hogy bekíséri az idegent a közeli erdészlakba, pénzbírságot fizettet az ismeretlennel, aki ilyen könnyelműen viselkedett az erdőben.

Ekkor lövések dördülnek el a folyó felől. A másik diverzáns ugyanis egy csónakba kérte magát, és az őt szállító idős erdőőrt agyon akarta lőni. Az öreg erdésznek súlyos sérülésekkel sikerül megmenekülni és nagy nehezen vánszorog vissza az erdészlakhoz. Miközben Volgin és Irima támogatják az öreget, a másik diverzáns elvágja az erdészlakban a távirózvezetéket. Semmi kétség most már, hogy Irina és Volgin ellenséggel állanak szemben.

Ezután következnek a film legizgalmasabb részletei, melyeknek során sikerül a távirózvezetéket megjavítani és a mindenre elszánt diverzánsokat a hatóság kezére juttatni.

A másfélórás izgalmas film lepergése után a magyar erdészek is bizonyára szeretettel gondolnak erdőinkre, amelyet hasonló odaadással védenek és óvnak a tűz pusztításaitól.

✶

Gábor diák (színes magyar film). *Huszka* Jenő ismert dallamai csendülnek fel és a közönség meg van elégedve. A film alkotói azonban mégsem oldották meg szerencsésen feladatukat. Túlságosan elmélyítették a témát, megfosztották az operett-hangulat könnyedségétől, minden áron magyarázni kívánták a valószínűtlenségeket, amelyek egy könnyű fajsúlyú daljátékban helyükön vannak, de az igényesebb megszerkesztést nem bírják el. Ugyancsak nem volt szerencsés gondolat, hogy az egyébként kitűnő és sok igyekezettel játszó színészi gárda, — amelynek soráből ki kell emelni *Zenthe* Ferenc alakítását — csak mímelte az éneklést, mert a dalokat az operaház tagjai szinkronizálva énekelték. Ez a szinkronizálás technikailag sem sikerült és erősen zavarja a film hatását.

✶

Dollárpapa. *Gábor* Andor már csaknem négy évtizedes, ötletes komédiájából *Darvas* Szilárd és *Gádor* Béla írt kitűnő és szellemes filmjátékot. A rendező *Gertler* Viktorral és a kor hangulatát kitűnően érzékeltető zeneszerzővel, *Fényes* Szabolccsal közösen a film írói hitelesen és a maga torz valóságában elevenítették meg az első világháború előtti Magyarország világát. A fonákságok, a hazugságok kegyetlenül lelepleződnek ebben a nevettető szatírában. Azt is mondhatnánk, hogy ez a film a pénz komédiája, de ténylegesen több annál: *egy kívülről erkölcsösre festett társadalomnak szellemes és találó leleplezése.* Megismerjük annak a züllött uralkodó rétegnek, panamázó városi uraknak, léha asszonyoknak, lányoknak a társaságát, akiken itt a filmen nevetünk, de ha elgondolkozunk a látottakon, akkor rádöbbenünk, hogy *ez* a léha és hazug *társadalom vitte lejtőre az országot.* Mindezt a film alkotói és színészei minden nagyképűsködés nélkül, természetes humorral valósítják meg. *Darvas* Iván, *Rajz* János, *Uray* Tivadar, *Ráday* Imre, *Somogyi* Erzsi a főszerepekben és még sokan mások szívesen és frissen komédiáznak és azzal hagyjuk el a filmszínházat, hogy *valóban sikerült a ferencjózsefi idők kívülről álszentes-kedő, belülről korhadt világát a mai nézőkhöz közel hozni.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

III. Az „MRP“ motoros láncfűrész üzemzavarai, gyakrabban előforduló hibái és azok megszüntetése

Az „MRP“ motorfűrészt az erdei munka nehéz körülményeinek figyelembe vételével tervezték, ezért *gondos kezelés és karbantartás esetén üzemzavar, meghibásodás csak ritkán fordulhat elő.* A jelentkező üzemzavarokat a motorfűrész kezelőinek még időben fel kell ismerni és azokat mielőbb ki kell küszöbölni. A meghibásodások megszüntetését már többnyire a műhely végzi el.

Az üzemzavarok megszüntetése kisebb-nagyobb szereléssel jár, ezért *a motorfűrész kezelőjének a szereléshez is érteni kell.* Ezt egyébként minden erdei gépkezelőnek — kellő oktatás és gyakorlat révén — el kell sajátítania. Amennyiben a motorfűrész kezelője ilyen ismeretekkel nem rendelkezik, még jelentéktelen üzemzavar esetében is olyan károkat okozhat a motorfűrész szerkezetében, amelyek a gépet hosszabb időre üzemképtelenné tehetik. A motorfűrészeket külföldről hozzuk be, azok drága gépek, amelyekkel mindig felelősségteljes gondossággal kell bánnunk.

Alapelvünk legyen, hogy *a gépet ne bontsuk addig meg, amíg az üzemzavar lényegével nem vagyunk tisztában.* A felesleges szétszedéssel és összeszereléssel csak a munkaidőt fecséreljük.

A legkisebb szerelést is csak a motor leállítása után szabad végezni. Ehhez a munkához mindig csak a megfelelő szerszámokat használjuk. A kiszerelt alkatrészeket, csavarokat stb. sorrend szerint tiszta felületre helyezzük. A sérült alkatrészeket lehetőleg tartalék alkatrészekkel pótoljuk. Beszerelésnél az alkatrészeket megfelelően megerősítve (meghúzva) helyezzük be. Laza behelyezés az eredetinél is nagyobb hibákat okozhat.

A szereléshez szükséges szerszám, anyag és alkatrész a munkahelyen az időjárástól védve, vízhatlan csomagolásban álljon rendelkezésre. A gyár minden fűrészhez vízhatlan szerszámtartókban tartozékként mellékeli a legfontosabb szerszámokat és alkatrészt.

Minden motorfűrész kezelőnek az alábbi felszerelés és tartalék alkatrész kell, hogy a munkahelyen rendelkezésre álljon:

A) Felszerelés

1. kulcskészlet
   a) villáskulcsok
   8x9-es, fúvókahüvelyhez, porlasztó csavarjaihoz, bowden állítócsavarjához.
   10x11-es, hangtompítók, szívócső, szélterelő köpeny, henger alsó részének anyáihoz és az olajszivattyúhoz.
   14x15-ös, áttételszekrényt felerősítő tőcsavarok anyáihoz.
   16x17-es, leeresztő csavarhoz, vezetőlemez és a fogantyúk felerősítő csavarjaihoz, a porlasztóhoz és az olajcsövek hollenderjeihez.
   18x19-es, áramkivezető kábel bakelitidomjához.
   21x22-es, vezetőlemez elfordítását biztosító csap rögzítő anyájához, a porlasztóhoz és az olajszivattyúhoz.
   b) mágneskulcs a mérőlemezzel
   c) csőkulcsok
   10x11-es, a hangtompító és a szívócső anyáihoz, ha üzem közben az anyák fellazulnak, vagy a tömítést cserélni kell, az üzemanyagtartály és a szélterelő köpeny leszerelésének elkerülése végett.
   14x15-ös, hengerfej anyáihoz
   17-es, a mágnes agylehúzó csavarjához.
   22-es, a mágnest felerősítő balmenetű anyához.
   1 db gyertyacsőkulcs.
2. 2 db csavarhúzó
3. 1 db 250 g-os kalapács
4. 1 db kombináltfogó
5. 1 db gömbölyűfogó
6. 1 db mágneslehúzó
7. 1 db lánckeréklehúzó
8. 1 db 3 mm ∅ lyukasztó
9. 1 készlet reszelő, nyelekkel
10. láncszegecselő készülék
11. 1 db fűrészfog magasságmérő

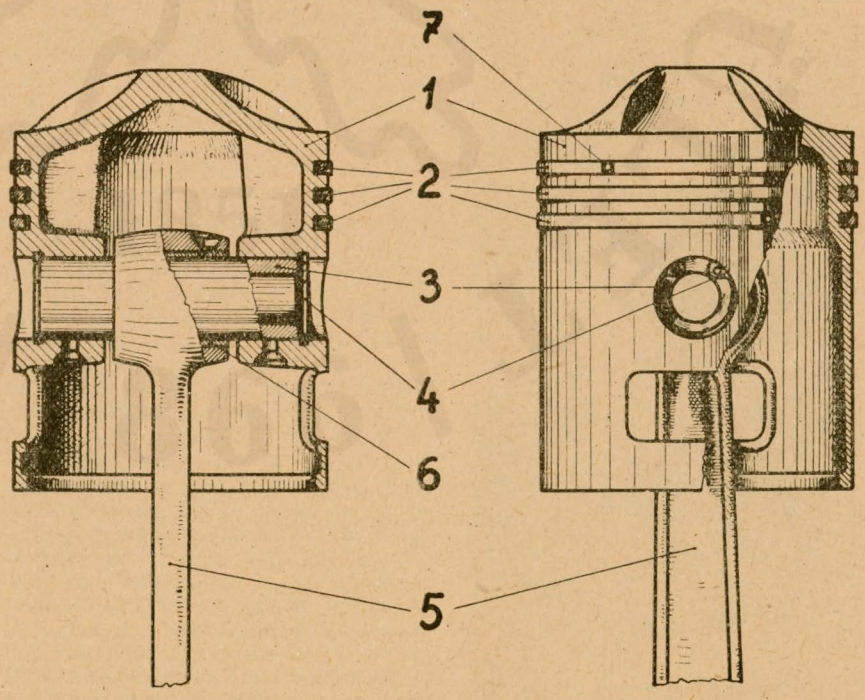

A dugattyú (a gyűrűkkel, a csappal és a hajtórúddal: 1. a dugattyú, 2. a gyűrű, 3. a dugattyúcsap, 4. a Seeger-gyűrű, 5. a hajtórúd, 6. a persely.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

12. 1 db finomszálú fémkefe (gyertyatisztításhoz)
13. 1 db erősebb fémkefe
14. 2 db mosóecset
15. indító heveder
16. hordheveder
17. olajtartály 2 literes
18. benzintartály (csőröskanna) 20 literes
19. petróleumtartály 3 literes
20. benzintölcsér beépített szűrővel
21. olajozó szelence
22. 1 doboz csapágyzsír
23. 1 doboz sebességváltó olaj („C")
24. 1 tekercs szigetelő szalag
25. tisztító rongy
26. 2 db vízhatlan kulcstartótok
27. 1 db zárható láda a motorfűrész és tartozékai részére
28. kezelési és karbantartási utasítás.

B) Tartalékalkatrészek

1. 2 db komplett fűrészlánc jól záródó bádogdobozban
2. 20—20 db láncfog minden fajtából
3. 60 db szegecs
4. 2 db gyújtógyertya
5. 1 db komplett vezetőlemez
6. 1 db hajtókerék
7. 1 db leeresztő csavar
8. 1—1 db mindenfajta tömítésből (hengerfej tömítésből 2 db)
9. 3 db dugattyúgyűrű
10. 1 db gyújtókábel pipával
11. 1 db csúszóbetét
12. 4 db Seeger-gyűrű, 1 db a dugattyúcsaphoz, 1 db a tengelykapcsolóhoz, 1 db a fogaskerekekhez, 1 db az olajszivattyúhoz
13. 2 db félgömbölyűfejű csavar, M 5x6
14. 4 db 5x15 csavar anyával, rúgós alátéttel
15. 3 db csavaranya M 6
16. 4 db csavaranya M 8 rúgós alátéttel
17. 6 db csavaranya M 10, rúgós és lapos alátéttel
18. 5 db rúgós alátét A 6
19. 1 db porlasztó szorító csavar
20. 1 db főfúvóka
21. 1 db úszóbiztosító
22. 2 db tengelykapcsoló rúgó
23. 2—2 fm. 1—2 mm-es réz, acél és vashuzal
24. 50 cm benzincső
25. 2 db olajcső
26. 100 cm^2 legsűrűbb rézszűrő
27. 100 cm^2 bőr tömítéshez

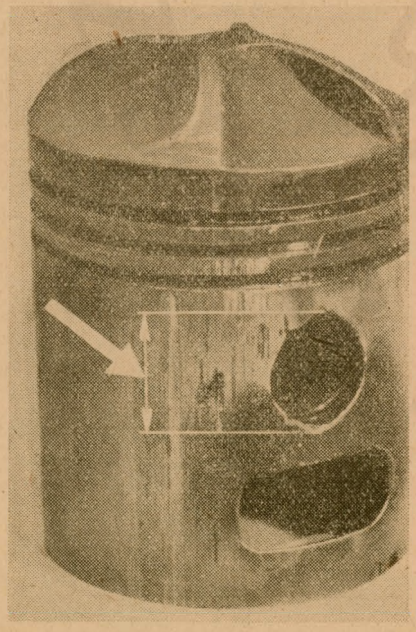

Túlzott igénybevétel esetén a csap fűrátánál jelentkezik alakváltozás, a nyílás az igénybevétel irányában megnyúlik.

Üzemzavarok, meghibásodások

A henger helyes kezelés és karbantartás mellett igen ritkán hibásodhat meg. Legtöbb esetben a motor terhelés nélküli hirtelen magas fordulatszámmal való járatása idézi elő a hüvely meghibásodását. Ilyenkor a dugattyú a tehetetlenségi erő következtében a holtpontoknál fokozottabb mértékben igyekszik továbbrántani a hajtórudat, s az már ellenkező irányban kezd haladni. Miután a hajtórúd erősebb anyagból készült, mint a könnyűfém dugattyú, ezért túlzott igénybevétel esetén alakváltozás elsősorban a dugattyúban a csap fúratánál jelentkezik. Ezáltal a melegen szorosan behelyezett dugattyúcsap fellazul, az ütődések következtében elfordul, a biztosító Seeger-gyűrűt a megnyúlt nyíláson keresztül a hengerfalhoz nyomja, ami a löket hosszúságában a hengerfalat mintegy végig gyalulja.

Ez már csak a hüvely kicserélésével javítható. Ilyen esetben cserélni kell a dugattyút is, ami együttvéve jelentős költségbe kerül.

A hengerfej a motor legjobban átmelegedő része. Hő vagy víz hatására hirtelen lehülve megrepedhet.

A gyertyamenet megszakad, ha a gyújtógyertyát ferdén próbáljuk becsavarni, vagy pedig túlhúzzuk. Javítását a műhely sárgaréz menetespersely behajtásával végzi. Beszerelés után a persely alsó részét peremezik a kicsavarodás meggátlására.

A dekompressziós szelep bakelit nyomógombja a gyakran változó hő hatására megreped és erősebb nyomásra letörik. Helyette házilag készített nyomógombokat alkalmazunk. Amikor a dekompressziós szelepet nem kézzel, hanem helytelenül lábbal hozzuk működésbe, a szelepszár meggörbül. Javítása már csak a műhelyben lehetséges.

A henger és hengerfej közötti tömítésnek jó hővezetőnek kell lennie, hogy az anyagtágulás az érintkezés táján a hengernél és a hengerfejnél azonos mértékű legyen. Tömítéshez 1 mm vastag drótbetétes grafitos Klingerit-lemezt használunk (úgynevezett 1.000-es Klingerit). Behelyezésénél a tömítést sem zsírozni, sem Hermetickel bekenni nem szabad, mert a zsír vagy a ragasztóanyag az erős felmelegedés következtében besül, a hengerfej meglazul és a henger felé beégő anyag megsérti a dugattyúfejet.

A hengerfej csavarjait ne húzzuk túl, mert a menet a könnyű fémben könnyen megszakadhat. Utóbbi esetben már nagyobb méretű csavart kell alkalmaznunk, ezáltal a hengerfal annyira levékonyodik, hogy repedés következhet be.

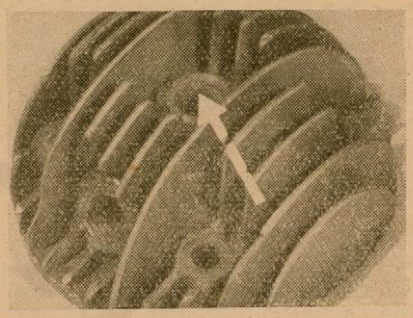

A menet megszakad, ha a gyertyát túlhúzzuk vagy ferdén próbáljuk becsavarni.

A dugattyú igen erős súrlódásnak van kitéve, ezért a kenőolaj minőségére, valamint a keverék helyes arányára nagy gondot kell fordítani. Legnagyobb mértékű a súrlódás a dugattyúgyűrűknél. A gyűrűk kopása miatt csökken a tömítés, ezzel a nyomás és végül a teljesítmény. Ezért a gyűrűket elhasználódásuknak megfelelő időben ki kell cserélni. Ha elkopott gyűrűket cserélünk, nagyon fontos, hogy csak olyan gyűrűt szereljünk be, amelynek mérete a hengerével megegyezik. Ezért a gyűrűt először helyezzük a hengerbe úgy, hogy ne álljon ferdén és a hézagot hézagmérővel mérjük meg. A hézag 1—2 tized mm-nél nem lehet nagyobb, ennyi azonban kell azért, hogy felmelegedéskor tágulhasson.

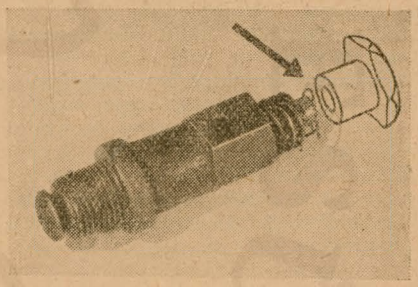

A dekompressziós szelep nyomógombja letörik, a szelepzár meggörbül, ha lábbal hozzuk működésbe.

(Folytatjuk)

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft. félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Első őzbak-lesem

Részlet Tóth Ferenc erdőmérnök (Pécs) „Úttalan utakon" című készülő könyvéből

Június derekán éppen csak átlépett a nyár, amikor — „szörnyű meleg napok után" megkaptuk a bizonyítványt és a tízhetes nagy vakáció boldog érzésének tudatában, hangos zsibongással hagytuk el az iskolát.

Felszabadult érzéssel mondtuk el terveinket az előttünk álló örömteli napok, sok eseményt rejtő forgatagáról, — mely képzeletünk világában volt még, — így széles teret engedett a megvalósulás előtti időnek.

Kocsival vittek haza szülőfalumba, s az úton sok mindent megtudtam a kocsistól. Többek között azt is: hogy az idén már hivatalos formában hozzájárult a főerdész, hogy a nyári szabadságomat az erdőn tölthessem. Gyors iramban mondtam el a tíz hónap eseményét, mely minden izgalmával mögém került és boldog örömmel köszöntem meg édesanyámnak a beleegyezését, hogy a nyarat a Király bácsi mellett tölthetem, az erdőn.

Másnap reggel 7 órakor várt, a fehérhajú, idős vadász, a „régi halastónál", aki aztán két hónapig vezetett az erdő sok titkot rejtő útjain. Az izgalom oly hatalmasra nőt bennem, hogy aludni sem tudtam, s a közel másfél évtizedes múlt, melyet elhagytam, most új nagy célok elérésére biztatott.

A vadászösvények sok ismeretlenségeit rejtő kíváncsiság érzésével indultam, a harmatos júniusi reggelben az erdő felé...

Az orgona és akác illat elszállt már a kalászérlelő nyárból és a szőkülő gabonatáblák aranyló hullámain vidám táncot járt a délibáb. Lent a réten millió harmat-gyöngycsepp csillogott, s a patak halk csobbanással fordult éleset a nagy híd előtt, majd komor sötét színnel bújt át az ív alatt, és felszabadult csörgedezéssel „esett" az öreg szomorúfűz keresztbe nőtt gyökerén át. Méltatlankodó hanggal, fehér habot rágva — megfordult néhányszor —, aztán tovább folyt a kertek alatt, a Szekeres bácsi malma felé.

Az út melletti akácok alatt fehér virág-szőnyeg feküdt, — az akácillatú május emlékeként. Mikor a Daru-delelő tetején elhagytam az utolsó jegenye-nyárfát, — ahol az út az erdő felé fordult —, megláttam Király bácsit és szaladni kezdtem. Megölelt, és miután elmondtam vizsgaeredményemet, elismerőleg bólintott, aztán elindult a gyalogúton az erdőbe.

— Két hónapig együtt leszünk fiacskám és én nagyon szeretném, ha ez az idő még sok szépet mutatna számodra az erdő csodás világából.

— Nagyon szeretném én is megismerni az erdőt úgy, hogy ne csak a külső képét lássam, hanem a belső életén át az értékét is fel tudjam mérni, és ezen keresztül végezzem majd munkámat erte.

— Szép cél, ha ezt tűzted magad elé — mondja Király bácsi — de egyelőre inkább a vadászösvények ismeretlen útjait járjuk meg és így is sok mindent megtalálunk majd...

Karcsú, egyenes törzsű feketefenyők között mentünk, aztán a vízmosás mellett hatalmas akácok maradtak el, — megsebzett érzéssel, — mert a föld visszakövetelte és az elmúlásba temette az illatos virágszirmot, mely lehullt az avar közé.

— Látod, fiam, ilyen az élet, — mondja Király bácsi, messzenéző tekintettel — virul és sok szépet ad, aztán lehull és csak az emlék marad meg utána...

Néhány napot együtt töltöttünk, s az elmondott sok vadásztörténet hatása alatt, oly erős vadász-szenvedély fogott el, hogy napokon át ostromoltam Király bácsit, az őzbak-hívás művészetének elsajátítása miatt. Gyakoroltam hűségesen az egyszerű taktust, aztán egy délután — újabb agitáció eredményeként, végre kiállhattam a „széles lénia" ára" (puska nélkül) — őzhívóval — „főpróbára", hogy a valóságban milyen szerencsét tudok kifogni.

Szívem a torkomban zakatolt és remegő kézzel emeltem számhoz a sípot, amikor Király bácsi intett a közeli magaslatról...

A gyenge hang utat tört a csendes erdő között, s a bokrok sűrű függönye alatt felemelte fejét egy szerelmes őzbak. A második hangra már felállt, s nagy érzések ösztönének engedve, elindult. Amikor harmadszor nekiütődött a hang, megszédült a vágytól és jött, — jött...

... s a nyiladék szélén tétovázva nézett körül.

Fekete orrával szimatolt és hirtelen ugrással elvágtatott a sűrűbe.

Király bácsi mosolyogva közeledett felém. — Az első próba jól sikerült. — Ezt a bakot pár nap múlva meg lehetne lőni, ha ilyen ügyesen tudnád hívni — mondta erős hangsúllyal és megindult az erdő széle felé.

Szótlan követtem. A látott események hatása alatt néma voltam, aztán mélyet sóhajtottam, melyet megértett az idős vadász, és csak ennyit mondott:

— Majd lesz neked is puskád és akkor meglőheted. Most pedig menjünk szépen haza.

Megnyúltak az árnyékok. A cseresznyési-domb mögött elérte a földet a nap, és a halastó sima tükrén átfektette az aranyhidat, melyen szép lassan átsétált az alkony, s mögöttünk bebalagott az erdőbe.

Az öreg erdei kúttól még visszanéztem, akkor már szürke némasággal homályos volt az erdő, és az est

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

eltemette a sok titkot, mely a sötétséggel bent maradt.

Néhányat fordult a föld, mikor sok-sok könyörgés után megkaptam végre a fegyvert Király bácsitól. Rostává lőttem a kitett rossz kalapot, s ebből meglett állapítva, hogy a lövés elfogadhatóan megy.

... aztán egy délután újra itt álltam a „széles lénián".

Megfújtam a varázs-sípot háromszor és a vörös ruhás őzbak ott állt a nyiladék szélén, mint egy mindenre elszánt szerelmes ifjú.

Felnéztem a magaslesre, ahol Király bácsi ült. Intett fejével, s a kezemben felemelkedett a puska...

... és egy irtózatos dörrenés visszarántott a valóságba. Homályosan emlékszem, hogy a bak hangos riasztással elszaladt a Patkó-kúti sűrű bozótos felé.

Király bácsi mérges ábrázattal vette el kezemből a fegyvert.

— Ilyen közelről nem találtad el. Ez szörnyű! Nem is lesz belőled vadász — és morogva elindult hazafelé. Majdnem sírtam a fájdalomtól és szaladva követtem.

— De én megcéloztam — mondtam könyörgő hangon.

— Nem is értem, hogy mehetett el.

— Megcéloztad — megcéloztad és mégis elment.

Sötétbe borult előttem az alkonyati táj, amikor kiléptünk az erdőből.

— No, jól van, de el ne mond senkinek, mert kinevetnek — és a gyalogút szalagján gyors léptekkel ment előttem.

A szőlők felett, felkönyökölt a telihold a keleti ablakpárkányra és úgy láttam, mintha kerek képe mosolyra derült volna. Nagyon szégyeltem magam.

Hat évvel később, fehérkörszakállas alacsony bácsi lépett be irodámba az erdőigazgatóságon. Király bácsi volt, akit megöleltem és csendes hangon megszólalt:

— Itt jártam a nyugdíj ügyemben és megláttam a nevedet az ajtón, hát bejöttem, — mert egy vallomással tartozom neked fiam. Emlékszel a marozsdi erdőn az első őzbaklesedre?

— Igen, — feleltem —, de az már olyan régen volt, hogy el is felejtettem. Jól megijesztettem akkor azt a bakot, dehát...

Felemelte kezét a fehérhajú öreg vadász és megszólalt:

— Az őzbakot azért nem találtad el, mert a patronban nem volt golyó, csak dupla por és azért dördült olyan erőset. Nem tudtam ellenállni sok könyörgésednek, viszont a törvényt sem akartam átlépni. Ugye megérted fiam és nem haragszol. Szeretném ha mindig egyenesen járnál a vadász-mezőkön. Csak ezt akartam mondani és elbúcsúzott.

Háromnegyed százados kéz fogta a kilincset és a tisztán csillogó szemek viszszaragyogták a sok szép vadászélményt, melyet némán eltakart az idő.

Az ajtó csak egy elmenő vadászt zárt ki, de az emlék annál mélyebb maradt, és képzeletem a marozsdi erdőn járt, ahol az április most készül elköltözni, hogy átadja helyét az akácillatú májusnak.

★

A csapatversenyzésről

A sakkversenyzés igen sokban eltér az elméleti — analitikai — sakktól. A rövidre szabott gondolkodási idő kizárja a végleges, pontos számítás lehetőségét és még a világbajnoki mérkőzések játszmáinak elemzése közben is gyakran hivatkoznak az időhiányra, az időzavarra. A merészebb versenyzők gyakran belemennek kiszámíthatatlan bonyodalmakba, esetleg olyan — elméletileg gyengének tartott — változatokba, amelyeknek megdöntése jóval több gondolkodási időt igényel, mint amennyit a versenykiírás engedélyez. Különösen mutatkozik ez a csapatversenyeken, ahol a szokottnál is gyorsabb a tempó és hosszabb a játék. Hat óra kötelező játékidő és hatvan lépés megtétele igen nagy erőpróba még a mestereknek is, — és igen csábító alkalom a kockázatos vállalkozásokra.

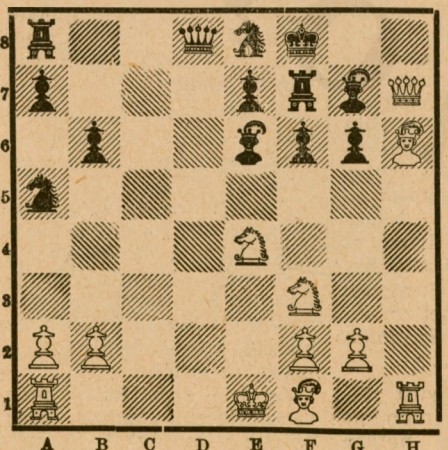

A következő néhány játszma a budapesti I. osztályú, illetőleg az országos csapatbajnokságról, jól szemlélteti a gyors, hajtott játéktempó következtében alkalmazható szabadabb stílust.

I. játszma

Budapest I. o. bajnokság, 1956. február 5.
Réthy Pál mester—**Ströcker I.** I. oszt.

1. H f3, H f6. 2. d4, d5. 3. e3, g6. 4. c4, dxc4. 5. Fxc4, F g7. 6. H c3, 0—0. 7. V c2, H fd7. 8. h4, H b6. 9. F b3, H c6. 10. h5, H a5. 11. hxg6, hxg6. 12. Vxg6 — sötét feladta, mert a matt három lépésben elkerülhetetlen.

A játszma elemzés helyett inkább magyarázatot érdemel. Sötét valószínűleg azzal az elhatározással kezdett a játékhoz, hogy a nyitásra kevés időt használ el, eleinte sablonos, gyors válaszokat ad, hogy majd a középjáték bonyodalmaira maradjon bővebben ideje. Világos 8. lépése eltér a sablóntól, az elmélet a sáncállás meggyengítését a játszma ilyen korai stádiumában általában helytelníti. A magányos gyalog közeledése a sötét királyállás felé nem is látszott komoly fenyegetésnek. A támadást eldöntő három világos tiszt a tábla túlsó szélén, távol állt a sötét királytól és ez a gyors, hirtelen válaszokra beállított versenyzőben — optikai csalódást keltett.

Hogy az ilyen meglepetések, optikai csalódások még a mestereket is áldozatul ejthetik, arra jó példa a következő játszma.

II. játszma

Budapest I. o. bajnokság, 1956. márc. 18.
Réthy P. mester—**Berger (Zsedényi) Béla** mester

1. d4, H f6. 2. H f3, c5. 3. e3, g6. 4. c3, b6. 5. H bd2, F g7. 6. e4, 0—0. 7. e5, H e8. 8. h4, cxd4. 9. cxd4, d6. 10. h5, dxe5. 11. hxg6, hxg6, 12. dxe5, H c6. 13. V a4, H a5. 14. V h4, f6. 15. H e4, B f7. 16. V h7+, Kf8. 17. F h6, e6. 18. V h8+, K e7. 19. Fxg7 — sötét feladta.

Kétségtelen, hogy sötét 12. lépése meggondolatlanság, de világos lerohanása a szélső gyaloggal ekkor már nem volt kockázatos. A nyílt h-vonal felér az állásgyengítéssel. A beesés oka nyilván ismét az optikai csalódás, a vezér gyors csatlakozása a támadáshoz.

Világos is kihagyott egy szép lehetőséget. A 16. lépésben e5—e6 volt az erősebb. Ezt a sakkal fenyegető bástyanyerés miatt sötét kénytelen ütni. Fxe6 amire V h7+, K f8, F h6 és V h8 matt ellen nincs védelem. A saját figuráitól valósággal megfojtott sötét király állása megérdemel egy pillantást **(lásd diagramm).**

III. játszma

Országos Csapatbajnokság, Salgótarján, 1956. május 13.

Kenyeres Géza (Nógrád m. válogatott)—**Réthy P.** (Budapest III.)

1. e4, H f6. 2. H c3, d5. 3. e5, H fd7. 4. f4, e6. 5. H f3, c5. 6. d4, H c6. 7. F e3, V b6. 8. H b5?... (Világos eddig is meglehetősen passzív módon kezelte a nyitást, nyilván nem várta az elméletileg gyengének tartott Aljechin-védelmet és nem készült fel annak erélyes kihasználására. Ez a huszárlépés azonban kétségtelenül hiba és gyalogveszteséget hoz magával.) **8. ..., a6. 9. dxc5, Hxc5. 10. Hd6+, Fxd6. 11. exd6, Vxb2. 12. H d2, V c3. 13. Fxc5, Vxc5. 14. F e2, H b4. 15. c4, dxc4. 16. Hxc4, b5. 17 a3, H d5. 18. H e5, V c3+. 19. K f2, V c5+. 20. K e1, Vxd6. 21. V d4, 0—0. 22. K f2, f6. 23. H d3, e5. 24. V e4, V b6+. 25. K g3, F b7. 26. F f3, exf4+. 27. Hxf4, Hxf4. 28. Vxb7. V d6. 29. V c6, V e5. 30. V e4, Vg5+. 31. K f2, B ae8. 32. V c2, Be2+. 33. Fxe2, Vxg2+. 34. K e3, B e8+. 35. Kxf4, V f2+. 36. K g4, h5+** — világos feladta. Különféle mattok fenyegetnek, melyek ellen nincs védelem. Például Kxh5, B e5+, K g4, B g5+, Kh3, Vg2+, K h4, Bh5+, Fxh5, g5 matt.

A játszmát nem annyira a gyalogvesztés döntötte el, mint inkább sötét következetes játéka a világos király ellen. A sáncolás átmeneti gátlása, később elrontása, a király kiűzése a szabadba, a védelem megsemmisítése áldozatok árán mind érdekes mozzanatok a támadó játékos szempontjából.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HÍREK

Az erdőfeltárás és épület-telepítés távlati tervezése

Az Országos Erdészeti Egyesületben *Kutasy* Viktor főtitkár tartott legutóbb előadást. Az erdőfeltárás, valamint épület-telepítés távlati tervezésének kérdéseivel foglalkozott. *Építési beruházásainknál eddig sok volt a hiba, a tervszerűtlenség* — állapította meg — *de nem volt alap a kezdeményezések elbírálásához. Ennek kiküszöbölésére van szükségünk a távlati tervek elkészítésére.*

Az erdőfeltárás távlati tervét *földrajzi tájegységenként* kell elkészíteni. Ez a végleges jellegű utak vonalhálózatát foglalja magában. *A feltárási alaptervre támaszkodva lehet csak jól kialakítani az úthálózatot,* majd az egyes utak műszaki terveit. Ezt követi majd az anyagmozgatás nyomvonalának megtervezése és kialakítása. Ugyancsak a feltárási alaptervekből kiindulva kerül sor az erdőgazdasági kezelési egységek határainak felülvizsgálatára, majd *a kezelési egységek végleges meghatározása alapján a magasépítési telepítési alaptervek elkészítésére.*

Az előadást beható és sokoldalú vita követte.

NEHEZEN CSÍRÁZÓ MAGVAK kísérleti vetéseinek eredményeiről számol be *Papp* László az Erdészeti Kutatások (az ERTI közleményei) ez évi első számában. Ugyanitt találjuk többek között *Kopeczky* Ferenc írását feketenyárnemesítésének kérdéseiről, *Tury* Elemér írását „Adatok a sziki erdők talajviszonyaihoz" címmel. *Mátyás* Vilmos tanulmányát a magasfákról történő maggyűjtés gazdaságos módjairól, *Bokor* Rezső a fenyőfélék magjainak csírázása körüli kísérletekről. *Járó* Zoltán a csemeték hervadását vizsgáló kísérletekről, *Bánó* István az erdeifenyő oltványainak virágzásáról szerzett tapasztalatok anyagát foglalja össze. *Babos* Imre pedig beszámol a lengyel erdőgazdaságban szerzett tapasztalatokról.

Tizenötéves találkozó. A volt esztergomi erdész-szakiskolát 1941-ben végzett erdészek július 15-én, a tatai erdészetnél tartják tizenötéves iskolai találkozójukat Tata városában. A rendezőbizottság felkéri mindazokat az évfolyamtársakat, akik még nem közölték részvételüket, hogy *címüket írják meg Tamás János Tatabánya, II., Kossuth Lajos u. 9. Síkvölgyi erdészet* címre.

Megrögzött erdei legeltetőket rendelt be magához az elmúlt napokban a hajdúhadházi járási kapitányság. Csaknem 50 juhos gazda jelent meg, közöttük olyanok, akiknek birkái szépen beállott fenyőtelepítést tettek tönkre. A megbeszélésen résztvettek a hajdúsági erdőgazdaság vezetői, a megyei kapitányság és a megyei pártbizottság kiküldöttje is. A gazdákkal megbeszélték az erdei legeltetés problémáját és eléjük tárták, hogy milyen súlyos károkat okoz a tilos területen legelő jószág. Hasonló értekezleteket tartanak más hajdúsági községekben, városokban is, hogy felvilágosító munkával vessenek gátat a lelkiismeretlen erdei legeltetéseknek.

A Traktoros Nap alkalmából az országos erdészeti főigazgatóság az ERDŐGAZDASÁG KIVÁLÓ DOLGOZÓJA jelvénnyel tüntette ki *Bódy* Jánost, *Bonyár* Gyulát, *Papp* Zoltánt, a mecseki erdőgazdaság traktorvezetőit és *Papp* Mátyást, a királyréti erdőgazdasági gépállomás műhelyvezetőjét.

A Heves megyei újítókiállításon szépen szerepeltek az erdészeti újítók is. Különösen nagy érdeklődést keltett *Fancsali* József (Északmátrai erdőgazdaság) automata villanyköszörű újítása. A szalagfűrészek élezését a ház körül található alkatrészekből és hulladékanyagokból szerkesztette meg.

Igazgatóváltozás. *Wágner* Lajost, a nyugatbükki erdőgazdaság igazgatói teendőinek ellátása alól az országos erdészeti főigazgató felmentette, egyidejűleg *Sütő* Sándort nevezte ki a nyugatbükki erdőgazdaság igazgatójává.

Tűzifából és tűzifaminőségű gömbanyagból kívánja fokozni *a mecseki erdőgazdaság* — az import csökkentése érdekében — a bányaszéldeszka, parkettaléc, hordódonga és egyéb más apró fagyártmány gépi úton történő feldolgozását — írta levelében *Gyapay* Jenő, a mecseki erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöke. Lapunk 11. számában Gyapay elvtárs hozzászólásából kimaradt annak hangsúlyozása, hogy *tűzifaminőségű gömbanyag* feldolgozásáról van szó. Az így végzett munka eredményeként a tűzifa árához viszonyítva mintegy *700 000—1 000 000 forint értékemelkedést érnek el.*

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H. 85937/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4500

Kutya, kutya tarka...?

— Csak a hang után tessék menni — fejezte be kedélyesen a felvilágosítást az Ebtenyésztők Egyesületének tisztviselője, mikor a vasárnapi kutyakiállítás felől érdeklődtünk.

A hang után mentünk tehát, mikor kiszálltunk a troli végállomásán, a Városligetnél. A budapesti helyi ipari vásár területén, a nádfonatú boxokban hatalmas hangerejű kutya-koncert fogadja a látógatókat.

A kiállításon és a közben lezajlott különféle bemutatókon főleg azok a kutyafajták szerepeltek, amelyek az ember mellett védő, őrző, mentő szolgálatot végeznek, vagy segítőtársai a vadászatban. Elvétve azért láttunk néhány díszkutya-fajtát is, melyek közül — sajnos — a foxterrier is ilyen minőségben volt látható a kényeztetést túlzásba vivő kutyatulajdonosok „jóvoltából".

A bemutatók közül a jól idomított német juhászkutyák, népszerűbb nevükön: farkaskutyák teljesítményében gyönyörködhettünk. A legtöbb, kiváló magas- és távolugró készségről tett tanubizonyságot. Láttunk egy jelenetet, amelyben egy farkaskutya kinyomoz és elfog egy útonállót és megakadályozza — többször is — szökési kísérletét.

Sajnos, a rókafogó bemutatót a késő délutánra halasztották. Ehelyett a sokféle kedvesebbnél kedvesebb kutyakölyökben gyönyörködtünk, amelyekre tenyésztőjükön kívül anyjuk is éber figyelemmel vigyázott, s nem egyszer jónak látta fenyegetően beavatkozni, ha a látogatók túlmentek az érdeklődés és a szeretetmegnyilvánulás kutyamamák megvonta határain.

Még néhány érdekes hír:

Nemcsak pesti, vidéki tenyésztők is bemutatkoztak, különösen nagy számban a miskolciak. A gemenci erdészetből néhány hannoveri vérebet láttunk. És volt — állítólag egyedüli az országban — egy tízhónapos bernáthegyi kutya; „csekély" 80 kilót nyomott. Gazdája azonban biztosította az elképedt nézőket, hogy ez még semmi, mit fog még nőni és hízni ez a megtermett, Svájcból jött kutya.

Nehéz volt megválni a barátságos vizsláktól, a tiziánvörös, selymesfülü ír szetterektől, a puliktól, amelyeknek szeme se látszott ki a sok fekete rojt közül, ellentétben a csupaszem farkaskutyákkal, no meg a kajla lábakon totyogó tacskóktól.

De reméljük, nemcsak egyszer-egyszer lesz a Városligetben kutyakiállítás és kutyavásár...

Máté Vera

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

FACIRKUSZ

Egy cikk-cakkos szederfa

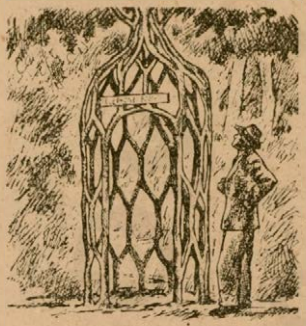

Kilenc fa egybenövesztéséből keletkezett ez a telefonfülke

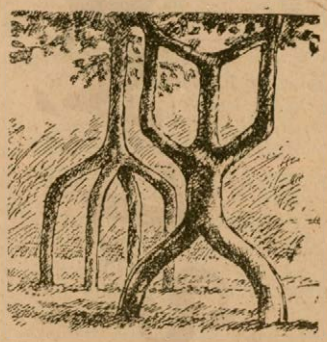

Újabb érdekességek: az egyik fa például négy tőből egy törzsbe olvad össze

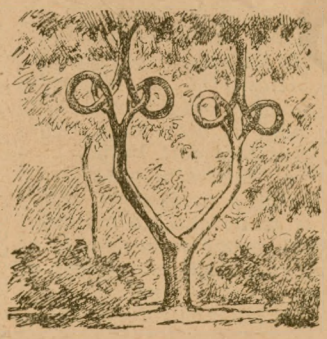

Ez a 22 éves tűfokfa egyike a legérdekesebb alkotásoknak

A rajzok a karosszék kivételével eredeti felvételek alapján készültek

Erlandsonnak, egy hetven éves visszavonult kaliforniai farmernek mindig az volt a véleménye, hogy ameddig emberi kéz és föld van, addig az ember mindig tud valami újat és különlegeset teremteni. Híres, egyedülálló, különleges facirkusza van neki a kaliforniai San Gatos országúton, Santa Crustól északra, körülbelül hat mérföldnyire a 17. számú főútvonalon. Huszonöt éves fakollekció ez, ami sok klasszikus és megkapó, meglepetésszerű és hihetetlen formát tartalmaz.

Belépve ebbe a különös ligetbe, a látogató a hat láb széles területen négy fa között találja magát, amelyek a feje fölött eggyé nőnek össze. Kissé mélyebbre hatolva a fák e csodálatos birodalmában, egy élő fát találunk, amely úgy van formázva, mint egy karosszék. Ezt az alkotást körülbelül öt éve kezdte formálni, négy úgynevezett Balm of Gilead fából, ez az egyik amerikai nyárfajta elnevezése. A karosszék kialakítását összefonások és oltások által érte el. A meglepő fák között van egy tizenöt láb hosszú bolthajtás, ez kilenc fából készült. A kilenc fa végül sok lábnyira a föld fölött egy törzzsé nőtt össze. A látogató számára egyéb alakzatok is okozhatnak meglepetést: cikk-cakk, spiralisok, szívalakok, tűfok — amelyeken a szár visszanő a tűlyukon keresztül.

Erlandson e bizar kollekció létesítéséhez különböző fajtájú fűzfákat, boxbodzát, kőrisfát, nyárfát, jávorfát használ. A fák között több huszonöt éves fa van, de számos fiatalabb is. A fiatal fák fejlődését sajátos oltásokkal, alakító rámákkal, nyeséssel befolyásolja. Sok gondot, türelmet kíván a fák nevelése, évek telnek el, amíg a különleges formákat felveszik.

Hasonló kísérleteket jóformán sehol a világon nem folytattak. Csupán Japánból ismeretesek azok a törpe fák, amelyeket hatvan—nyolcvan centiméteres, legfeljebb egy méteres nagyságban nevelnek és ezek egyáltalán nem korcsok, hanem a teljes kifejlett nyárak, fenyők, tölgyek alakját veszik fel. Erlandson kísérletei nyilván elsősorban a fiatal fák alakíthatóságán, képlékenységén alapulnak, míg a japán törpefák tenyésztése néhány családnak gondosan őrzött titka.

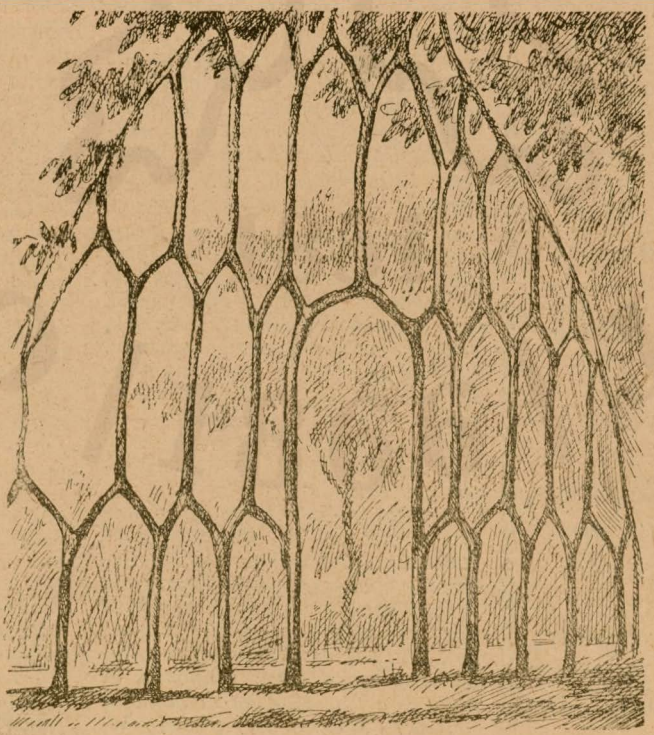

Kilenc fából áll és 15 láb széles a facirkusznak ez a monumentális érdekessége

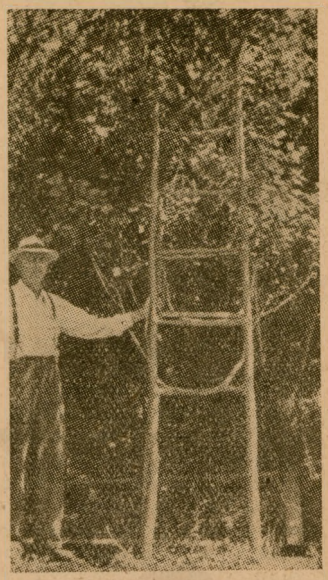

Élő létra az érdekességek alkotójával

A karosszék

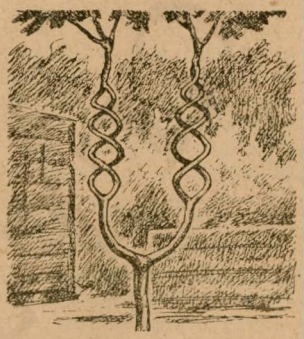

Kétágú dugóhúzó

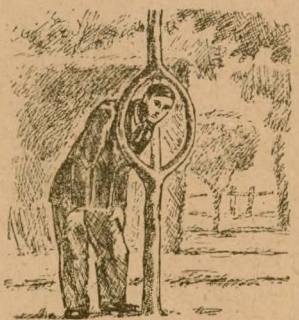

A fa három ága egy törzsben folytatódik

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

Megnyílt az agancskiállítás. (Tudósítás a 15. oldalon.)

X. ÉVFOLYAM 14. SZÁM ÁRA: 1.50 FORINT 1956. JÚLIUS 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Anyagtakarékossági pályázatunk

Négyezer forintos levelezői pályázatunk határideje: július 31

Az év elején hirdettük meg az Erdőgazdaság 4000 forintos levelezői pályázatát. Pályázatunk témája népgazdaságunk egyik döntő problémája — az anyagtakarékosság. Máris bőségesen futottak be cikkek, levelek, amelyek az anyagtakarékosság lehetőségeit a legkülönbözőbb szempontból világítják meg.

Felhívjuk olvasóink figyelmét, hogy

a pályázat határideje 1956. július 31-én lejár.

Nézzenek körül munkaterületükön és elsősorban vessék fel a faanyaggal való takarékosabb gazdálkodás lehetőségeit a csemetekerttől és az erdősítéstől egészen a keretfűrészig és a falepárlásig. Egyenrangú elbírálásban részesülnek azonban egyéb anyagtakarékossági ötletek, gondolatok, javaslatok, vonatkozzanak akár szerszámokra, segédanyagokra, vagy üzemanyagokra, amelyeket az erdőgazdasági vagy fafeldolgozóipari munka során vagy gazdálkodásunk bármely területén használnak.

A pályázat eredményét augusztus 25-iki lapunkban hirdetjük ki.

I. díj: 1000 forint
II. díj: 500 forint
Három III. díj: 300—300 forint
Négy IV. díj: 200—200 forint

Ezenkívül **800 forint értékű könyvjutalmat** osztunk szét a díjazásra érdemesek között.

A pályázatokat az Erdőgazdaság szerkesztősége címére — Budapest, V. ker., Beloiannisz utca 8. — kell beküldeni. A borítékon feltűnően jelöljük meg: „Pályázat".

Anyagtakarékossági pályázatunk anyagából

Ahol nőtt szőlőkarót lehetne termelni

Sok, sok hektáron húzódnak *a magasfeszültségű vezetékek* és sokszor olyan terület fölött, amelyet mezőgazdaságilag nem lehet hasznosítani. Ezeket be kellene ültetni *akác csemetével* 120x80-as hálózatban. Ez a hálózat a nőtt szőlőkaró termelésnek legjobban megfelel. Amikor az akác már eléri a huzalt, letermelhetjük, mert a vastagsága a nőtt szőlőkaró méretnek legjobban megfelel. De sajnos sok helyen a vezetékek alatt csak gyom nő.

Tapasztalom a Nyírségben, hogy *a községi tartalékföldek homokos területeinek leggyengébb termőképességű részeit senki sem veszi igénybe*, parlagon hevernek éveken át Ilyen területek persze vannak máshol is. Ezeken, legalább is a Nyírségben, egyik sorba akác, a másikba erdei- vagy feketefenyőcsemetét telepíthetünk, az akác csemete gyökérzete megköti a talajt és így a fenyőt a homokhordás ellen meg lehet védeni. Az ilyen területet ültetés előtt felszántani nem szabad. Az akácot később, amikor már a fenyőt nem kell védeni, ki lehet termelni, s az nőtt szőlőkarónak alkalmas. Az ültetési hálózat a homokon 100x80 cm, az akác kivágás után 2x2 méter lesz. *A vasútak mentén, a tsz-ek és állami gazdaságok tanyái körül, a dűlőutak mentén, a sok csatorna partján*, de különösen *a nagy téglagyárak mellett elhagyott üres földterületeken* hasonlóképpen érdemes volna a fásítás megoldásával foglalkozni.

Kaluczky István
Debrecen

Élősövény vadrózsából kerítés helyett

Csaknem valamennyi erdőgazdaságnak gondot okoz a vadvédelmi kerítés készítése, hiszen a fa kerítésoszlopokat meg akarjuk takarítani a népgazdaság egyéb céljaira. Szerintem vadrózsa csemetéből olyan sűrű, áthatolhatatlan élősövényt lehet kialakítani, amely a mesterséges kerítést teljesen pótolja. Az így megtakarított drótot, fát, betonoszlopot más célra lehet felhasználni.

A vadrózsa élősövény telepítését két méter sor és egy méter tőtávolsággal képzelem el, mégpedig úgy, hogy három-négy sor következzék egymás mögött. Az így telepített élősövényen három-négy év múlva már semmiféle állat nem tud áthatolni, annyira sűrű lenne.

Az új kerítés költsége is csak felényi lenne a korábbinak, hiszen a fából, dróthuzalból készített vadvédelmi kerítés kilométere hatezer forintba kerül, míg egy kilométer élősövény telepítése három sorban háromezer forintba kerül. Legfeljebb a vadrózsa csemeték kapálása, ápolása növeli még kilométerenként 250—300 forinttal a költséget. Viszont a vadrózsa élősövény négy-öt év múlva teremni kezd és egy hold bogyóterméséért 3200—4400 forintot fizetnek a jelenlegi begyűjtési árak mellett.

Sápi Mihály
Sárospatak

Használjunk betongyűrűt és követ a hidak, átereszek építéséhez

Erdei útjainkat hegyvidéken számos patak és árok keresztezi. A faanyag közelítése és szállítása ezeken az utakon csak hidak, átereszek építésével biztosítható. Ezek a hidak rendszerint értékes keményfából, tölgyből vagy akácból készülnek és a legszebb törzsű egyedek esnek a hídépítés áldozatául, hiszen tartógerendának, pallónak görbe fa nem alkalmazható. Egy szerény kis híd megépítéséhez egy-két köbméter, nagyobb hidakhoz három-öt sőt még több köbméter faanyag is szükséges. Gépi közelítéseknél a padozatot többször fel kell újítani, s ez csak növeli az anyagfelhasználást.

Javasolom, hogy az erdőgazdasági hídépítéseknél a faanyagfelhasználást a legalacsonyabb mértékre csökkentsük, és fa helyett a szűkebb nyílású és gyengébb vízfolyású árkoknál 80—100 cm átmérőjű betongyűrűket alkalmazzunk. Földből sohasem fogyunk ki, hogy a betongyűrűk felett áthidaljuk az árkokat. Hasonlóképpen a hegyvidéken található követ is felhasználhatjuk hídépítéshez, s ezzel is értékes faanyagot pótolhatunk.

Az így megtakarított faanyag sok családiház tetőzetének az elkészítéséhez vagy más ipari célra használható majd fel.

Kiss Gábor
erdész, Márianosztra

VÁLASZ OLVASÓINKNAK

Kiss Lajos, Szepetnek. A munkaközi szünetre (ebédidő) nem fizethető díjazás a mezőgazdaságban és a rokon termelési ágakban, így tehát az erdőgazdaságban dolgozóknak. Ilyen rendelkezést tartalmaz a Munka Törvénykönyve végrehajtási rendelete és ezért nem kapja meg az elvtárs sem a hiányolt összeget. Minden kötelező erejű kijelentés nélkül megjegyezzük, hogy tudomásunk szerint az erdőgazdaságok ipari tevékenységet ellátó dolgozói részére a közeljövőben engedélyezni fogják az ebédidőre a díjazást.

„Erdész és kerékpár" jeligére. Az erdészek nagy része — tudomásunk szerint — kapott az erdőgazdaságtól hivatalos használatra kerékpárt, sőt egyesek motorkerékpárt is. Ha az erdész munkájának ellátásához szükséges az adott helyen kerékpár használata és ezt részére az erdőgazdaság nem tudja biztosítani, amennyiben az erdész saját kerékpárját használja, kerékpárhasználati átalányt kap. Ez az átalány a megtett kilométerek számától függően havi 20.— forinttól havi 37,50 forintig terjed. Azt, hogy adott helyen szükséges-e, hogy az erdész kerékpárját használja, s ha igen, az átalány mértéke mekkora legyen, az erdészetvezető javaslatára az erdőgazdaság igazgatója jogosult megállapítani.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TÖMPE ISTVÁN:

Négy hét tapasztalatai a Szovjetunióban

— Első rész —

Június 8-tól július 4-ig tartott a háromtagú delegáció tanulmány útja a Szovjetunióban. Célunk az volt, hogy megismerjük az erdőgazdasági és faipari kérdések jelenlegi állását a Szovjetunióban és a tapasztalatok alapján a magyar erdőgazdaság és faipar további munkáját megjavíthassuk.

A legfőbb tanulságokat abban foglalhatjuk össze, hogy *igen fejlett és széleskörű gépesítéssel találkoztunk.* Ebben a vonatkozásban rengeteg tanulnivalónk van. Bőséges példáit láttuk *a tudományos kutatás és a gyakorlat eleven és értékes kapcsolatainak.* Az erdészeti és a faipari kutató munka igen alaposan van megszervezve, a kutató intézetek központjai, a kirendeltségek, a kísérleti üzemek és erdőgazdaságok rendszeres és tervszerűen felépített tevékenysége szorosan kapcsolódik a termelő munkához, a gyakorlati élethez. Ugyanezt mondhatjuk el a szakemberek neveléséről, azok után amit a leningrádi erdőmérnöki akadémián és más, alacsonyabb fokú szakoktatási intézményeknél is tapasztaltunk.

Nehéz a zsúfolt és gazdag élményeket rendszerezni. Mindenhol azt találtuk, hogy az egyik probléma közvetlenül kapcsolódik a másikhoz, hogy *az erdőgazdálkodás és a faipar feladatai* — függetlenül az egyes üzemek és vállalatok szervezeti felépítésétől, igazgatási hovatartozásától — *a legszorosabban egybekapcsolódnak.* Példa erre, hogy bár a Szovjetunióban a fakitermelő vállalatok az erdőtelepítéseket és az erdőnevelést végző erdőgazdasági szervezettől függetlenül végzik munkájukat, mégis a fakitermelő vállalatoknál mindenhol tapasztalható az erdőért való aggódás. Annak ellenére, hogy *a Szovjetunióban ez idő szerint az évi átlagnövedéknek csak mintegy a felét termelik ki,* éppen az élenjáró fakitermelő vállalatok kezdeményezik, hogy a fakitermelés folyamata ne a vágásterületek kitakarításával érjen véget, hanem tartozzon a fakitermelés folyamatához a vágásterületeknek felújításra előkészítése is, s végezzék el a fakitermelő vállalatok a felújítás talajmunkáját, hogy az erdők felújítása azonnal megindulhasson. Ugyanígy kapcsolódik össze az erdőnevelés gondja a faiparban felhasználható faanyagok termelésével és fordítva ugyanígy megtaláljuk a faipar eleven érdeklődését az erdőnevelés minden fontos kérdése iránt is.

A következőkben az egyes erdőgazdasági és faipari munkaterületek szerint csoportosítva foglalom össze a csaknem négyhetes tanulmányút értékes tanulságait.

1

A problémák összefüggéseit nagyon jól mutatja az amit például *a sziveri kísérleti erdőgazdaságban* tapasztaltunk. A sziveri erdőgazdaság az erdőgazdasági központi tudományos kutató intézet szervezetébe tartozik. Három fő feladatot lát el: 1. az erdők őrzése; 2. a favágatási tervek elkészítése, a vállalati termelők termelésének ellenőrzése; 3. nevelő vágások, felújító vágások végrehajtása, a kitermelt vágásterületek felújítása, az erdőgazdaság területének út- és magasépítése. 1956. január elsején az erdőgazdaságnak 225 állandó munkása volt, mintegy száz hektár erdőterületre jut egy állandó munkás. Azt tapasztaltuk, hogy *az erdőgazdaságok jóformán teljesen állandó munkásokkal dolgoznak,* s ezek számára egész éven keresztül biztosítanak munkát. A sziveri erdőgazdaságnak van saját gépjavító műhelye, vannak fagyártmánytermelő műhelyei. ezek negyvenkétféle közhasználatra szolgáló fagyártmányt készítenek. A fagyártmánytermelés folyamatossága biztosítja az állandó munkások egész évi foglalkoztatását. Elsősorban ezért van az erdőgazdaságnak elegendő számú állandó munkása.

A tisztításokat részben vegyszerek alkalmazásával hajtják végre és ezt az eredményes munkamódszert más erdőgazdaságokban is láttuk. A gazdaság bejárása alkalmával megtekintettük az erdőgazdaság javított földútjait. A földút építése géppel történik. A földmunka elkészülte után az utat átadják a forgalomnak, s később a kereknyomokat töltik ki ismételten kővel, így hengerlés nélkül, jó minőségű, javított földutakat nyernek kevés befektetéssel.

Kiterjedt kísérletek folynak ebben az erdőgazdaságban magtermő állományok létesítésére. A magtermelésre kijelölt állományban a faegyedeket a tisztítások és első gyérítések során annyira szabad állásba hozzák, hogy koronájukkal éppen csak érintkezzenek. Ily módon az ellenőrző területekhez viszonyítva jelentősen nagyobb toboztermést tudnak biztosítani.

Ebben az erdőgazdaságban végezték a Szovjetunióban az első koncentrált tarvágást. Ezen a vágásterületen a közelítést lovakkal végezték s a vágásterület kifogástalanul felújult természetes úton. Összehasonlítva ezt a kreszteci fakitermelő vállalat vágásterületeivel, amelyeket már előbb láttunk, s ahol gépek mozogtak a kitermelés területén, azt a tanulságot vonhattuk le, hogy *ahol a természetes újulatot meg akarjuk őrizni a lóval közelítésnek óriási előnye van a gépi közelítéssel szemben.*

Ugyanebben az erdőgazdaságban mintaszerűen foglalkoznak *az erdők tűzvédelmi problémáival.* Az egyik erdészetnél igen szép múzeumot rendeztek be és a múzeum anyagát a tűzvédelmi ismeretek oktatásánál használják fel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

2

A rosztovi gépesített erdőgazdaságnak először a *csemetekertjét* tekintettük meg. A vetéseknél széles vetőbarázdába való vetésre átalakítva sikerrel alkalmazzák az SZL—4-es erdei vetőgépet. Az erdőtelepítéseknél, amelyeket részben a saját üzemükben, részben kolhozokban végeznek, *hektáronként 12—13 ezer csemetét ültetnek, hogy később ne legyen pótlásra szükség.* A telepítést az első évben ötször, a másodikban négyszer, a harmadikban háromszor, a negyedikben kétszer, az ötödik évben egyszer kapálják. A kapálásnál jól bevált a KLT—4, 5 B. kultivátor. A csemetekerti erdőtelepítési munkák, az erdősítések ápolásának munkálatai általában gépesítve vannak. Igen lényeges, hogy úgy szervezik meg a munkamenetet, hogy *egy telepítésnek az összes munkáit egészen a koronazáródásig, ugyanazok a munkások végzik. A megmaradást minden évben számbaveszik* egészen addig, amíg pótlás szükséges. *A kornak megfelelő megmaradási százalék elérésénél a dolgozókat premizálják.*

Ez az erdőgazdaság közvetlenül a rosztovi szovjet erdőgazdasági igazgatósághoz tartozik. Ez látja el a rosztovi területeken, a kolhozokban a mezővédő erdősávok, egyéb fásítások telepítési munkáinak irányítását. Idén 2100 hektár mezővédő erdősávot telepítenek a kolhozok vagy saját anyagi eszközeikből, vagy hosszúlejáratú állami hitelből. Az erdősávok telepítése teljesen önkéntes, a kolhozok maguk készítik a terveiket. A szakmai irányítást közvetlenül a gépállomáson dolgozó erdőmérnökök adják, de legújabban az az irányzat, hogy *a nagyobb kolhozok maguk állítanak be erdőmérnököt.*

3

Jártunk *a kuscsovoi államerdészeti csemetekertben: ez öt esztendő óta a Szovjetunió első csemetekertje.* 1929-ben szervezték, területe kezdetben 12 hektár volt, *jelenleg 462 hektár.* Három osztálya van. Az első osztály 106,5 hektáros csemetekert, ebből 10,5 hektár öntözött. Az egy évi vetés 15,5 hektár, s erről 15 millió kiültethető csemetét hoznak ki. A második osztály gyümölcsfa és díszfa, valamint bogyóscserjefélék termelésére szolgál. A harmadik osztály részben anyatelep, részben gyümölcsös. A csemetekert *hetven állandó munkással* dolgozik. Traktorokat, vetőgépeket használnak. Suhángkiemelésnél kitűnően bevált a VP—2-es suhángkiemelő gép, evvel naponta negyvenezer suhángot emelnek ki. *Az összes magvakat az epermagtól a dióig géppel vetik;* vetéssel együtt *műtrágyát is juttatnak a talajba.* A csemetekertben csemetekiemelő-ekéken kívül csemetekiemelésre kombájnt is használnak.

4

Igen tanulságos volt mindaz, amit a fakitermelő-ipar gépesítése és energiaellátása központi tudományos intézetének *kreszteci fakitermelő vállalatában tapasztaltunk.* Itt az alapvető munkafolyamatok teljesen gépesítve vannak, a közelítés és a kiszállítás szálfában történik. Öt üzemrész végzi a munkát: 1. A kitermelési üzemrész, amely a döntést, a kiközelítést és a keskenyvágányú vasútra való felterhelést végzi. 2. Szállítási üzemrész, ez a keskenyvágányú vasút kezelését, s a kitermelt fának szálfában való kiszállítását végzi. 3. Az alsó rakodó; itt a kisvasútról való leterhelést, hossztolást, darabolást, osztályozást, máglyázást és a szélesnyomtávú vasútra való felterhelést végzik. 4. Gépjavító műhelyek. 5. Fűrészüzem és ládagyár.

A vállalatnak 50 kilométer hosszú keskenyvágányú erdei vasútja van, de *évente átlag 40 kilométer repülővágányt is fektetnek le.* A vágásterületről a repülővágányhoz főleg csörlőkkel húzzák össze az anyagot és a csörlőket rendszerint párosával alkalmazzák.

A döntést villanymotoros fűrészekkel végzik, a gallyazás viszont nagyrészben kézzel történik, s csak kisebb részben dolgoznak elektromos gallyazó fűrészekkel. A villanyfűrészeket lehetőség szerint nem kis agregátorok segítségével látják el árammal, hanem *a központi villanytelepről vezetik ki a vágásterületre az áramot.* Az alsó rakodón a rönkök mozgatását B—22-es transzportőrök végzik. A bányafát *nagy ceruzahegyezőhöz hasonló géppel kérgezik.* A tűzifát géppel hasogatják.

A fakitermelés komplex gépesítése és a szálfában való kiszállítás bevezetése a vállalat számára jelentős sikerek elérését tette lehetővé. A kitermelt fa mennyisége az 1950. évi 121 ezer köbméterről két év alatt 234 ezer köbméterre emelkedett, ugyanakkor a munkások számát 443-ról csak 694-re növelték. *Csak állandó munkásokat foglalkoztatnak:* ez a komplex gépesítésnek elengedhetetlen feltétele. Az állandó munkások biztosítását úgy sikerült elérni, hogy *a munkások számára lakásokat építettek, az új gépek, a korszerű technika bevezetésével megfelelő állandó keresetet biztosítottak, és gondoskodtak a munkások kulturális igényeinek rendszeres kielégítéséről is.*

Ebben a gazdaságban vezetik be az új gépeket és berendezéseket. Ennek ellenére a vállalat *ugyanolyan feszített tervvel dolgozik, mint bármely más fakitermelő vállalat.*

Saját erdészeti iskolájuk van, ahol a munkások a gépesített munka technológiáját tanulják. A dolgozók jóformán valamennyien, *fiatal leányoktól idős férfiakig rendszeresen tanulnak,* részben munkaidő után. Dolgozik a vállalat központjában egy kisebb tervező iroda is, és van építő részlegük, amely az erdei vasutat, a repülővágányt, a munkás-lakótelepet építi.

5

Az eddigieket összefoglalva nyugodtan azt mondhatjuk, hogy a szovjet erdőgazdaságokban *a gépesítés és az állandó munkások alkalmazása biztosítja a fejlett, folyton új feljődésre képes termelő munkát.* Alkalmunk volt beszélgetni *G. M. Orlov elvtárssal,* a fa-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

kitermelő ipar miniszterével. Orlov elvtárs mondotta, hogy még 1946-ban a döntést-darabolást általában kézzel végezték, a közelítés mintegy 25—30 százaléka volt gépesítve. A szállítás gépesítése 45 százalékos volt, viszont a felterhelést csak kézi munkával végezték. Jelenleg *a döntést-darabolást 90—95 százalékban, a közelítést 70—80 százalékban, a felterhelést 60—70 százalékban géppel végzik.* Az alapvető munkafolyamatoknál a gépesítés az 1956—57-es évben be is fejeződik. Elmaradt még a gallyazás gépesítése, itt mindössze a munkák tíz százalékát végzik gép segítségével.

Orlov elvtárs felhívta figyelmünket *a gumikerekes traktorokra* — később ezeket láttuk is munkában a kreszteci erdőgazdaságban és máshol — amelyeknek a gumikerekében a légnyomást változtatni lehet és így *alkalmasak arra, hogy átrakás nélkül végezzék el a közelítést és a kiszállítást, tehát egy munkafolyamat kiejthető.* Könnyen mozognak nehéz terepen is, és emellett az újulat fokozottabb megkímélését is biztosítják.

Beszélt Orlov elvtárs arról is, hogy *milyen nagy jelentőségű a fakitermelésnél keletkezett hulladék feldolgozása.* Ezt elsősorban forgácslemezzé dolgozzák fel és *a tervek szerint 1960-ig a forgácslemeztermelést a Szovjetunióban 3,5 millió köbméterre fokozzák.* De az a kérdés már átvezet a faipari problémák körébe, és ezekről lapunk következő számában adunk képet.

Ötezer forint egy árvízkárosult erdésznek

A soproni erdészeti technikum tanuló ifjúsága, tanárai és technikai dolgozói, valamint az ERTI soproni kirendeltségének munkatársai elhatározták, hogy megsegítenek egy árvízkárosult erdészcsaládot. Választásuk Molnár Istvánra esett, a karapancsai erdészet ötgyermekes erdészére. Az árvíz csaknem mindenét elvitte, fia a technikum tanulója. A gyűjtés eredménye ötezer forint volt, s ennek felét a tanulók adták össze egy napi erdősítési munkáik keresetéből.

A Szegedi Falemezgyár gőzfűrészüzemének rönkteréről

A *Délmagyarország* néhány hét előtt cikket írt a Szegedi Falemezgyár gőzfűrész üzemének rönktéri állapotairól. Kifogásolta, hogy ezen a „külső rönktéren" igen nagy a zsúfoltság, nincsenek gépek, amelyek a munkások nehéz erőfeszítéseit megkönnyítsék, nincsenek a telepen megfelelő szociális berendezések, amelyek a nehéz munkát végző dolgozók igényeinek megfelelnek, nincs rendes öltöző, ebédlő. Legfőképpen pedig felhívta az erdészeti főigazgatóság figyelmét arra, hogy milyen baleseti veszéllyel jár az ottani munka.

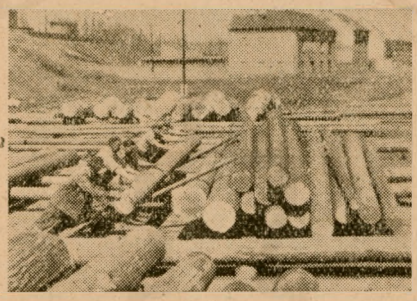

Rendben tartja a rönkteret a Terhes-brigád.

Néhány nap előtt *újabb cikkben* foglalkozott ismét a Délmagyarország a gőzfűrészüzemi rönktér állapotával, egy rendkívüli méretű felhőszakadás után. Ebben a cikkben azt kérte számon az Országos Erdészeti Főigazgatóságtól, hogy miért nem gondoskodott megfelelő szivattyúberendezésről, amivel a záporeső következtében megrekedt vízmennyiséget gyorsan le lehetett volna vezetni.

Megkérdeztük ezekkel a közlemények kapcsolatban *Stróbl* Kálmánt az OEF faipari főosztályának vezetőjét és kértük, hogy tájékoztassa lapunk olvasóit a Szegedi Falemezgyár gőzfűrészüzeme külső rönkterével kapcsolatos kérdésekről.

— A Délmagyarország cikkeitől függetlenül — mondotta többek között Stróbl Kálmán — a múltban is és azóta többször foglalkoztunk a Szegedi Falemezgyár gőzfűrészüzemi rönkterének problémájával. *A rönkök zúdulása,* ami idén igen nagymértékű volt, összefüggött azzal, hogy az erdőgazdaságok az igen szigorú tél következtében képtelenek voltak ütemesen szállítani. Amikor azután megindult a nagymértékű rönkszállítás, akkor *érthető, hogy a rönktéri rendet nem lehetett betartani.* Téves az az állítás, hogy nem segítettük a szegedi fűrészüzemet, mert amint fővárosi vállalatainknál valamennyire is javult a rönkbeérkezési helyzet, egy-egy autódarut átirányítottunk Szegedre. Tavaly mintegy nyolc héten át dolgoztak Szegeden; idén is — a cikkek megjelenése előtt három héten át, most pedig egy közbeeső javítási időt leszámítva *június 25-e óta a Budapesti Fűrészek Janvarec-daruja segíti a rönktér rendezési munkáját.* Ez a daru most már addig ott is marad, amíg a rönktéren megfelelő rend nem lesz.

— Meg kell még említenem a szivattyú kérdését. Az üzem rendelkezik szivattyúval, de azt éppen a rendkívüli méretű felhőszakadás miatt a városi tanács vette igénybe, minthogy több lakóházat is elöntött a víz. *A sürgős intézkedést ezzel kapcsolatban a falemezgyár vezetőinek is meg kellett tennie,* nem volt szükség arra, hogy a főigazgatóság vegye kezébe az ügyet. A talajvizet sajnos nem tudjuk megszüntetni, ezen a rosszul elhelyezett és elavult rönktéren, itt *csak az áthelyezés jelent végleges megoldást.*

Egyébként gondunk van arra is, hogy ennek az egész külső rönktérnek és az ottani állapotoknak a felszámolását megoldjuk. Nem gondolunk azonban újabb súlyos befektetésre, minthogy *a második ötéves terv folyamán feltétlenül sor kerül kész terveink szerint a gőzfűrészüzemnek a falemezgyár kibővíthető területére való áttelepítésére.* Amíg ezek a kérdések megoldódnak, minden igyekezetünkkel azon leszünk, hogy az ott dolgozók helyzetét, munkaviszonyait legalább ideiglenes megoldásokkal megkönnyítsük.

Az erdőnevelés

alapvető elvi és gyakorlati kérdéseit foglalja össze *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes tanulmánya *Az Erdő* most megjelent 7. számában. A tanulmány *a most készülő erdőnevelési utasítás szempontjait* csoportosítja és foglalja össze.. Tisztázza a nevelővágások célkitűzéseit, összefoglalóan ismerteti a különböző nevelővágások végrehajtásának módjait: *a felszabadító tisztítást, a elegyarányszabályozó tisztítást, a gyérítést, a törzskiválasztó gyérítést s a növedékfokozó gyérítéseket.* Ehhez a tanulmányhoz kapcsolódik *Somogyi* Zoltán cikke a gyérítési módok fejlődéséről. Ugyanebben a számban találjuk még többek között *Sali* Emil írását a fahasználó erdőgazdaságok favágatási tervének ellenőrzéséről és ehhez ismét kapcsolódik *Lámfalussy* Sándor fejtegetése a szerfabecslés problémáiról.

Műanyagfurnírok sorozatgyártását kezdi meg az NDK-ban a sonnebergi Plasta üzem. A lemezek kemény papír vagy üvegrost és műgyanták felhasználásával készülnek. A műanyagfurnírok színárnyalatukban és erezésükben nem különböznek a nemes fáktól. A bútoriparon kívül a hajógyártás és a vagongyártás könnyű szerkezeteinél is jól fel lehet használni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Főigazgatósági utasítások

A kishajózás körében foglalkoztatott dolgozók bérezéséről intézkedik a 29/1956. OEF számú utasítás.

Az erdei vasútüzemek és műhelyek bizonylati rendjének egyszerűsítésével foglalkozik a 32/1956. OEF számú utasítás (megjelent az *Erdészeti Értesítő* 24. számában). Az utasítás 7 nyomtatvány használatát szünteti meg és új nyomtatványt vezet be. Több használatban maradt bizonylat egyszerűsített formában kerül forgalomba. Az új, illetőleg egyszerűsített nyomtatványokat *július 1-től* kell használni.

*

A fűrész- és lemezipari vállalatok dolgozóinak prémium szabályzatát tartalmazza a 34/1956. OEF számú utasítás, amelyet az érdekeltek sokszorosítva kaptak meg.

*

Az erdőgazdasági vasútüzemek dolgozóinak egyenruha ellátásáról intézkedik a 35/1956. OEF számú utasítás (megjelent az Erdészeti Értesítő 25. számában). A vasútüzemi dolgozók általában a szolgálati idő alatt kötelesek a rendszeresített egyenruhát viselni. Az egyenruha téli és nyári felszerelésből áll és azt a dolgozók részére térítés nélkül kell kiszolgáltatni.

*

Az 1957—58. évi favágatási tervek elkészítéséről és a vágásjelölések végrehajtásáról intézkedik a 36/1956. OEF szám alatt megjelent utasítás.

*

A második ötéves terv fejlesztési tervek összeállítását írja elő a 36/1956. OEF számú utasítás (megjelent az *Erdészeti Értesítő* 26—27. számában). Az utasítást és a terv elkészítéséhez szükséges mellékletmintákat az erdőgazdaságok sokszorosítva megkapták.

*

Az erdőgazdaságok mezőgazdasági és vontatóvezetői munkát végző dolgozóinak bérezéséről intézkedik a 39/1956. OEF számú utasítás (megjelent az *Erdészeti Értesítő* 28. számában).

A felújítást biztosító vágásmódokat

vizsgálja *Dérföldi* Antal és *Szász* Tibor tanulmánya az *Erdészeti Kutatások* (az ERTI közleményei) idei második számában. Beszámolnak a tárgykörben végzett vizsgálataikról, amelyek tölgy és bükkállományokban folytak. Ugyanebben a számban találjuk *Papp* Lászlónak a Magyar Tudományos Akadémián a csemetenevelés kérdéseiről tartott, sok problémát felvető érdekes előadását. *Tóth* Béla az öntözőrendszerek fásításának kérdéseivel foglalkozó hosszabb tanulmányának első részét közli. Meg kell még említeni *Mátyás* Vilmos beszámolóját a nyármag minőségi vizsgálatok és eltartási kísérletek eredményeiről.

Ismételten a munkavédelemről

Nem egyszer írtunk e lap hasábjain a munkavédelemről. Minden esetben rámutattunk arra, hogy a szocialista vállalat vezetőinek a terv teljesítése érdekében kifejtett tevékenysége közben soha nem szabad megfeledkezniök: minden amit ebben az országban cselekszünk nem öncél, hanem az ember, a dolgozó érdekében van.

Lehet-e valóban eredményes az a gazdasági munka, amely közben a munkások százai balesetet szenvednek s hosszabb-rövidebb időre elvesztik egészségüket, munkakészségüket?! Lehet-e valóban műszaki kultúráról beszélni ott, ahol nem gondoskodnak a gépek biztonságos működéséről, a porelszívásról stb?! Lehet-e valóban szó szocialista iparvezetésről, erdőgazdálkodásról ott, ahol az ember csak a tervteljesítés eszköze és nem célja?! A válaszunk egyértelmű a feltett kérdésekre: nem lehet!

Azt hihetné valaki, hogy nálunk — a Főigazgatóság területén — ilyen kérdéseket felvetni nem kell. Sajnos, ez tévedés!

Voltak intézkedéseink, helyesek és kevésbé helyesek, de a helyzet gyökerében nem sokat változott.

Az előzetes munkavédelmi ellenőrzést törvényeink megkövetelik. Az Erdeitermék Vállalat mégis megindította enélkül a kosárfonó üzemét. Harmadnap már történt is baleset.

Az üzemi konyhai dolgozók vizsgáját, az étel meleg állapotban való tálalását rendelkezéseink megszabják. A Gödöllői Erdőgazdaság ezeknek még sem tett eleget. Eredmény: számos dolgozó ételmérgezése és az igazgatót sújtó többszáz forintos bírság.

A munkásszállások tisztántartását és kellő felszerelését évek óta követeljük. A Dunaártéri Erdőgazdaság kormoserdei munkásszállását esetenként mégis az ott lakó patkányvadászati zaja veri fel; a felszerelés hiányos.

De sorolhatnánk ezeket a hiányosságokat oldalszámra. Ha az üzemi baleseteket vizsgáljuk, talán mást látunk?

Az elmúlt évben — éves átlagban — minden 1000 fűrészes lemezipari munkás közül 165-öt baleset ért. Ez a szám ebben az évben sem csökkent. Lezárult az első félév és a balesetek száma közel 40 százalékkal emelkedett. Az ezer munkásra eső balesetek számának alakulása a fűrész- és lemezipar-ban a legrosszabb az egész népgazdaságban.

Az erdőgazdaságokban — bár ezrelékesen nem olyan katasztrófális a helyzet — szintén nőtt a balesetek száma, kb. 40 százalékkal. Az elmúlt évben a halálos balesetek száma olyan magas volt a Főigazgatóság területén, hogy minden 10 000 munkásból hatot halálos baleset ért.

Ezek a tények bizonyítják, hogy a tennivalónk sok és sürgős. Tudjuk, hogy vannak esetek, amikor az igazgatók helyzetét a tőlük független külső körülmények — pl. a beruházási keret alacsony volta — nehezíti meg és emiatt nem tudnak helyes intézkedéseket tenni. Azonban nagy többségében nem ezek miatt marad el a helyes intézkedés.

A gödöllői, bajai stb. esetben miért nem lehetett rendet teremteni!

Vannak helyes rendelkezéseink, ezeket kell valóságos tettekkel, tartalommal megtölteni. A munka megszervezésének minden egyes fázisában, a legkisebben is gondolni kell a munkásokra, ezeknek biztonságára, munkakörülményeik javítására.

Igazgatók és főmérnökök, üzemvezetők és erdészek! Használjátok ki minden lehetőséget, fokozzátok erőfeszítéseiteket, biztosítsátok minden helyen és percben a munkások, az emberek balesetmentes munkáját, mind jobb és jobb munkakörülményeit.

d. gy.

AZ ERDŐ
MEGJELENIK HAVONTA
ELŐFIZETÉSI ÁRA:
egy évre 60 Ft, félévre 30 Ft

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szolnok megyei jegyzetek

A kúnszentmártoni erdészkerületben *az öcsödi legeltetési bizottság* területén 5,6 hektár fásítás során telepített erdősávrész kapálása 3673 forintba kerül, mert *az ekekapálást elmulasztották* és kézi kapálással kellett elvégezni a gyomtalanítást. *A szelevényi legeltetési bizottság* 1,5 hektárnyi területe annak gyomtalanítása ugyanezen okból 1670 forintba, *a tiszakürti legeltetési bizottság* 2,5 hektár erdősávjának gyomtalanítása hasonló okból 2766 forintba került. *Az ábácszalókiak hallgattak az erdészet fásítási előadójára, ekekapáztak és 5,6 hektárnyi terület gyomtalanításáért csak 2472 forintot fizettek ki.* De az is előfordult Szolnok megyében, hogy csak az ellenőrzés során derült ki, hogy fásítás történt *a tiszakürti legeltetési bizottságnál*, amiről a kerületi erdészet nem is tudott. Nem ártana nagyobb gondot fordítani a fásításra és arra, hogy *idejében végezzék el a területeken a gyomtalanításokat.* Ez kevesebb munkával és kisebb költséggel járna.

A kivitelezésre átvett fásítási területek az erdőgazdaság pénzügyi költségvetésében előnyösen szerepelnek. Az erdőgazdaságok a költségek felszámolása után még 3 százalékos hasznot is számíthatnak a kivitelezésre átvett területek fásítása után. A Szolnok megyei erdőgazdaság kimutatása szerint a kivitelezésre átvett fásítás költsége az egyes területeken így alakult: a mezőtúri Petőfi tsz 21,74 hektár területen 23,139, a kúncsorbai Vörös Október 12,33 hektár területe 15,786, a kisújszállási Petőfi 14,42 hektár területe 14,978 forintba kerül.

A Szolnok megyeiek *hasznos megállapodást kötöttek* Mezőtúron. A Bercsényi termelőszövetkezettől 5 hektárnyi területet kölcsönképpen vettek át, azt tölgymakkal bevetették, ott csemetekertet létesítettek, majd a csemeték kiemelése után annyi csemetét hagynak vissza a földben, hogy az elegendő legyen a kérdéses terület erdősáv fásítására. Az erdőgazdaság a kölcsön területért bért nem fizet, a termelőszövetkezet pedig könnyen jut hozzá az erdősávhoz.

Még mindig bizonytalanság uralkodik az erdővédelem, a csemetekert védelem érdekében kiadott miniszteri rendelet végrehajtása során. Ezt bizonyítja, hogy *a szolnoki rendőrség elutasította az erdőgazdaság följelentését*, amelyben az állt, hogy Csala Lajos és Takács József mezőtúri lakosok *sertései mintegy 40 mázsa elültetett magot pusztítottak el* és ezért az erdőgazdaság az eljárás megindítását kérte a rendőrségtől. „Nem szándékosságból eredt a kártevés", ezzel indokolták az elutasítást, pedig tudvalévő, hogy az *Erdőgazdasági Értesítő* 21. számában a társminisztériumok ilyen cselekmények elkövetőivel szemben szigorú vizsgálat megindítását rendelték el.

A szolnok megyei erdőgazdaság a megyében lévő 96 fokos cserkeszőlői fürdőtelepe mellett *üzemi üdülőt* épített. Az üdülő külön férfi, külön női szobákból áll, máris bevezették a villanyt, az üzemi bizottság gondoskodása révén van már rádiójuk, könyvtáruk, minden kényelem adva van, hogy *a cserkeszőlői erdőgazdasági üdülőben az izületi és gyulladásos megbetegedésben szenvedő erdőgazdasági dolgozók pihenjenek, gyógyuljanak.* Anyagi szempontból nem jelent megterhelést a gyógyüdülés az erdőgazdasági dolgozók számára, mert a szakszervezet hozzájárulása révén *mindössze 50 forint hozzájárulást kell fizetni a kényelmes szállásért, kéthéti időtartamra.* A Szolnok megyei erdőgazdaság szívesen látja vendégként a társerdőgazdaságok dolgozóit is. Aki igénybe akarja venni, közvetlenül írjon a Szolnok megyei erdőgazdaság üzemi bizottságának *Szolnok, Ady Endre u. 99.* szám alá. Az üzemi üdülő létrehívása minden esetre azt igazolja, hogy *a Szolnok megyei erdőgazdaság üzemi bizottsága törődik a dolgozókkal.*

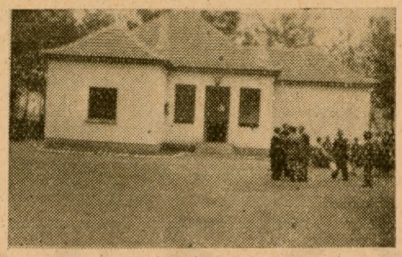

Beszélgetés egy fiatal munkacsapatvezetővel

Napfényben fürdő vetések mellett, kókeményre taposott gyalogúton igyekeztem Szőregen a csemetekert felé. Néhány perc múlva — gondoltam magamban — találkozni fogok *Gaál Irmával*, akiről csak annyit tudtam, hogy a csemetekert munkájáról olykor, olykor levelet ír az *Erdőgazdaság* szerkesztőségének.

Már az első pillanatban megállapítottam, hogy jobb időben nem is érkezhettem volna. A csemetesorok között egy sereg fiatal fiú és leány szorgoskodott. Vajon melyik lesz közülük Gaál Irma?

Meglepődtem, amikor az irodába lépett. Én magam sem tudom, hogy miért, de útközben legalább huszonkét-huszonöt éves, szigorú tekintetű, kissé darabos leánynak képzeltem őt. És íme alig múlt tizennyolc esztendős. Barna az arca, barnás a haja, befonva viseli, és ha beszél, kivillannak egészséges, fehér fogai. A beszélgetés azonban nehezen indult meg köztünk, mert hiszen ő is meglepődött, mondván:

— *Nem gondoltam arra, hogy a szerkesztőség munkatársa szeretne velem beszélni.*

Aztán beszélgettünk erről, arról. Megtudtam, hogy három éve dolgozik a kertben. Szülei öregek, csaknem tehetetlenek. Ő tartja el őket abból, amit keres.

— *Sok eső volt az utóbbi hetekben. Elmaradtunk az ápolással. De mivel néhány napja diákok és úttörők is dolgoznak velünk, hamarosan behozzuk a lemaradást. Mostanában az egyéves fenyőt, a tölgyet és a fehérnyárt gyomláltuk. Szépek ám a csemetéink! Mondanom sem kell, hiszen erről maga is meggyőződhetett. Ebben az esztendőben a platán is nagyon jól sikerült. Talán az egész országban nem találni párját. Igaz, hogy munkacsapatom a legcsíraképesebb magvakat vetette el. Munkacsapatomban csupa fiatal leány dolgozik. Nem is szeretném, ha öregebbek lennének, mert akkor nem fogadnának szót nekem.*

Ő ugyanis a huszonkét-huszonöt éves leányokat már öregeknek tartja. Mosolyogva jegyeztem meg.

— Még maga is lehet olyan öreg leány!

— *Én bizony nem leszek* — jelentette ki határozottan, majd így folytatta mondókáját:

— *Pár napja versenyre hívtam ki a kiszombori csemetekertben dolgozó Rózsa Istvánné munkacsapatát. Megírtam nekik, hogy egész évi teljesítményünk a vetéstől a kiemelésig 125 százalék lesz. Törekedni fogunk a kifogástalan munkára és folyóméterenként legalább 20 szál fehérnyár csemetét nevelünk. Különben* — magyarázza — *tavaly még öt sor fehérnyárt vetettünk egy ágyásba 25 centiméter sortávolságnyira egymástól. Az idén pedig 60 centire vetettük egymástól a sorokat. A sorok között így könnyebben mozoghatunk az ekekapával és erősebb csemetéket is nevelhetünk.*

Aztán beszél a vágyairól, az álmairól. Elmondja, hogy újságíró szeretne lenni, de ahhoz még sokat kellene tanulnia. Közelebbi vágyai is vannak. Szeretne csemetekertekben járni és megismerkedni a jól bevált munkamódszerekkel. Végül a következőkre kérte az *Erdőgazdaság* szerkesztőségét:

— *Mi lenne, ha a szerkesztőség tervbe venné valamely regény folytatásos közlését? Szeretnénk a lapban olvasni több novellát, vagy rövid, színes írást. A szakmai írások pedig legyenek világosak és egyszerűek, hogy a munkások is megértsék és tanuljanak belőlük. Véleményem szerint meg kellene indítani egy rovatot talán ezzel a címmel: ezt láttuk az erdőgazdaságokban. Ebben a rovatban röviden, néhány mondatban meg lehetne írni a jót és a rosszat egyaránt. Olykor, olykor pedig a csemetekertek munkáiról is szeretnénk olvasni részletes, színes írást.*

(—ás)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Tanulmányúton

Az erdőmérnöki főiskola erdőtelepítési és erdőművelési tanszékének negyedéves hallgatói tanulságos tanulmányi gyakorlatot szerveztek. A csaknem ezer kilo-

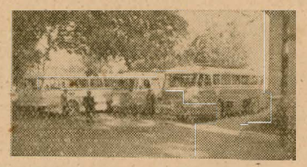

méteres körutat három különjáratú autobusszal tették meg. Az első út a Mátrán át Szilvásváradra vezetett.

Útban a Bükkfensikra, meg-

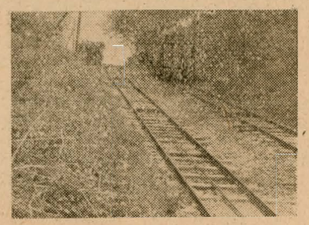

tekintették a meredek lejtésű siklópályát.

Nagy érdeklődéssel tanulmányozták az illancsi futóhomok erdősítési megoldásait.

Ilyennek találták a meghódítandó, szilaj futóhomokot...

... és ilyennek, ahol már diadalmaskodott az erdész.

A tanulmányút nem csak szakmai élményeket hozott, hanem elmélyítette a vendéglátó erdőgazdaságok és a főiskola barátságát is.

Tompa Károly
egyetemi adjunktus, Sopron

LÁTOGATÁS A ZEMPLÉNHEGYSÉGI ERDŐGAZDASÁGBAN

Indulásra készen vár a gépkocsi a zemplénhegységi erdőgazdaság udvarán. Ez az ütött-kopott, foltozott Tátra jövő évben ünnepli harmincadik „születésnapját". (Bizony elkellene ennek az erdőgazdaságnak is egy új autó!) *Káldy József* elvtárssal, a gazdaság főmérnökével indulunk utunkra. A fenyőkoszorúzta Sátorhegység között kanyargó országutakon robogunk, hogy beszámolhassunk mi van új módszer, új kezdeményezés ennek a gazdaságnak az életében.

1

Erdészkolónia. Senyővölgye felé haladunk, mert Káldy elvtárs legelőször is *az új erdészkolóniát* akarja bemutatni.

— *A legfőbb érték az ember, és az erdész is ember...* — mondja szomorkás iróniával Káldy József — *az erdészek magárahagyatottságát akartuk megszüntetni az erdészkolóniák kialakításával.*

Megérkezünk Senyővölgybe. Festői táj; zöld gyepes völgyben fekszik a gazdaság első erdészkolóniája. Egymás mellett sorakoznak az egy- és kétlakásos erdészházak, a központi iroda.

— *Még nincs féléve, hogy megalakult ez a kolónia. Csak az tudja megérteni, hogy mit jelent ez, aki már élt egymagában nyolc-tíz kilométerre lakott helytől, elzárva kultúrától, iskolától, üzlettől, az emberi élettől. Mi mindnyájan így voltunk, ezért tudjuk most becsülni ezt a kolóniát, ahol már kialakult egy becsületes baráti közösség. Jobban megy így a munka, szívesebben dolgoznak az erdészek, könnyebb az élet...*

A kolóniának már saját földművesszövetkezeti üzlete is van, élesztőért, gyufáért vagy más hasonló apróságért nem kell hat-nyolc kilométert gyalogolniok az asszonyoknak, gyerekeknek. A jövőre már egy tantermes iskolája is lesz a kolóniának, bevezetik a villanyt, az esti ultiparti már a rádió mellett zajlik majd le.

A következő állomás a háromhutai erdészet. Itt most épül a kolónia. Már vakolják az egy- kétlakásos erdészházakat, a jövő hónapban már beköltözhetnek az erdészek. Rövidesen hozzákezdenek a munkásszállás és az üzemi konyha építéséhez is. A fegatüzem számára az istállók már felépültek és nemsokára az új kovácsműhely is megkezdi munkáját. Az erdészek örömmel és izgalommal várják, hogy minél hamarabb megalakuljon a háromhutai kolónia is...

2

A Sátorhegység egyik meredek kapaszkodóján igyekszünk felfelé, amikor Káldy elvtárs váratlanul megáll és a hatalmas fenyőkre mutat.

— *Látja, ez az országnak egyetlen olyan része, ahol a fenyő már majdnem ugyan olyan jól megél, mint Kárpát-Ukrajnában.*

Valóban hatalmas fenyőerdők sorakoznak egymás mellett. S most rövid „vizsga" következik. Káldy elvtárs kérdez.

— *Milyen különbséget lát a fenyők között?*

Bizony ezen a vizsgán elbuktunk, mert a kérdésre nem tudtunk választ adni. Pedig azonnal kiderült, hogy nagy különbség van egyes fenyők között. Egyikük-másikuk harmincöt méter magasra is megnő és sokkal szélesebb az átmérője, mint az itt található fenyők nagy többségének.

— *Ezek a Douglas-fenyők* — magyarázza Káldy elvtárs. — *Sokkal több „anyagot" adnak, mint a lúcfenyők. Ezért határoztuk el, hogy mind több és több Douglas-fenyőt fogunk telepíteni, így is segíteni akarunk a fahiányon.*

S mindezt Káldy elvtárs számokkal is bizonyítja. Évenként általában 9 millió fenyőt telepítenek. Két évvel ezelőtt a telepített fenyőknek mindössze csak 1,5 százaléka volt Douglas-fajta, idén pedig már meghaladja a 9 százalékot. Jövőre pedig ezt a számot is túl akarják haladni a zempléniek.

3

Két évvel ezelőtt kezdtek hozzá a kísérletezéshez. A magszerzés volt az első munka, és itt jelentkeztek az első nehézségek is. A rezgőnyár magja gyorsan beérik, az érés egyik napról a másikra történik. Állandóan figyelni kellett, hogy mikor lehet hozzákezdeni a maggyűjtéshez. A második baj meg az volt, hogy a mag kis „ejtőernyővel" van ellátva, gyorsan repül, ilyen körülmények között bizony nehéz volt a „magfogás". De mégis sikerült.

Ezután kezdhettek a vetéshez. Ez sem gyerekjáték. A rezgőnyár magja vízigényes, állandóan öntözni kellet a vetést. És amikor már úgy festett a dolog, hogy minden rendben van, akkor csapott bele a „mennykő". Ismeretlen kártevők támadták meg az egész vetést, mindent előlről kellett kezdeni.

Másodszorra azonban már sikerült a nagy munka, és idén büszkén jelenthetik a zempléniek: az országban nekik sikerült először nagyobb területen, hegyvidéken rezgőnyárt telepíteni, több mint kétszázezer csemetét ültettek el!

Rezgőnyár telepítés a hegyekben. Ez is új dolog a gazdaságban. Eredetileg az árterületen akartak nagyobb nyártelepítést elvégezni.

— *De nem minden az akarat, mert közbejöhetnek olyan dolgok, amelyek mindent megakadályoznak* — mondja Káldy elvtárs. — *Így történt ez nálunk is. Legelőször is az volt a baj, hogy nem akadt nagyobb terület ezen a vidéken telepítésre. A földek mezőgazdasági termesztésre kellettek. Meg azután az árterületen kötött talaj van, amit nem igen kedvel a nyár. Így ötlött fel azután az a gondolat, hogy a hegyekben telepítünk rezgőnyárat. Itt a fenyők között találtunk jó néhány öreg rezgőnyárt és ezeknek a fejlődése bizonyította be, hogy a hegyvidéki talajt és klímát szereti a nyár.*

4

A Sátorhegységben a fakitermelésben a legnagyobb akadályt az utak hiánya jelenti. Talán egyetlen gazdaságban sem közelíthetők meg ilyen nehezen az erdők, mint itt. Még ma is beszélnek arról a debreceni kocsisról, aki egy hétig kisegítő munkát végzett a gazdaságban és egyszer felvezette lovait a Senyőhegyre. Fel még csak felment, mert közben nem nézett hátra. De mikor le kellett volna jönnie, megrémült a meredek úttalan-úttól s rögtön meg is állt. Egy odavalósinak kellett a lovakat levezetni, mert a debreceni atyafi nem mert erre vállalkozni.

Ezek után nem csodálatos, hogy a gazdaság vezetői minden erejükkel azon vannak: minél több új út épüljön. A Senyőhegy alján most épül egy hat kilométeres köves út.

Miközben a gépkocsi az építkezés felé visz, Káldy elvtárs elmondja a gazdaság nagy és jogos panaszát.

— *Mióta nem a saját vállalatunk, hanem építőipari vállalat végzi az útépítést, sokkal drágább a munka, mint eddig.*

A Senyőhegyi útépítkezésnél például csak a „felvonulásért" hétszázezer forintot kellett fizetnünk az építőipari vállalatnak. Régebben bizony, amikor még a mi vállalatunk végezte a munkát, a felvonulás alig került valamibe, szinte semmibe. A hétszázezer forint nagy része munkásszállások építésére ment rá. Pedig az erdészet munkásszállásán nyugodtan elférhettek volna az útépítők is. Felesleges pénzkidobás ez.

A senyőhegyi útépítés javában halad. Itt tudjuk meg azt is, hogy a gazdaság a következő években a különböző erdészetek területén több mint harminc kilométer hosszúságú utat akar építtetni. Most már csak az a kérdés, hogy az Erdészeti Főigazgatóság is jóváhagyja ezt a tervet. Reméljük, igen. Megérdemlik a segítséget a zemplénhegyiek!

5

Még sok minden újdonságról számolhatnánk be, amit ebben az erdőgazdaságban láttunk. Például arról, hogy idén a háromszáz holdas mezőgazdasági területen már géppel aratták a lucernát, napi háromnegyed hold helyett nyolc holdon végezték el a lucerna-aratást. Vagy beszélhetnénk arról, hogy a tolcsvai telepen már működik az új kérgező gép, amelyet a nyíregyházi kisipari szövetkezetben készítettek el. Az új gép segítségével naponta kétezer karót kérgeznek le, ezt a munkát eddig kézzel végezték, egy műszakban alig tudtak végezni nyolcszáz karóval. Így sorolhatnánk az új dolgokat, de úgy véljük, amiről eddig beszámoltunk, azok a dolgok is éppen eléggé indokolják, hogy miért végeztek az első helyen a zemplénhegységiek a legutóbbi élüzem értékelésnél.

És az újért, a fejlődésért való küzdelem, a zempléniek jó munkája biztosítja azt is, hogy ezt az első helyet továbbra is megtartják.

Festői környezetben épül a háromhutai erdészkolónia

*

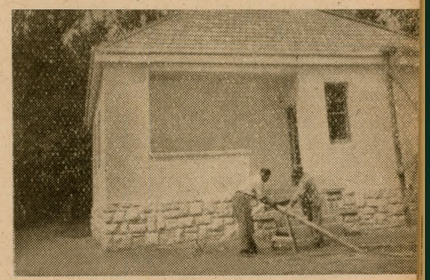

Az utolsó simításokat végzik az új háromhutai erdészházon.

*

A fatörzsek vastagságán lemérhető a douglas és a lucfenyők fejlődése közötti különbség.

*

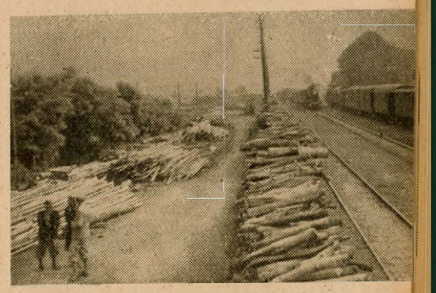

Kép a tolcsvai vasúti rakodóról

ERDÉSZETI TÁRGYÚ FÉNYKÉPKIÁLLÍTÁS

PÁLYÁZATI FELHÍVÁS

Az Országos Erdészeti Egyesület soproni csoportja fényképkiállítást rendez „Esztétika az erdőgazdaságban" címmel. Pályázni lehet legalább 24 × 30 cm nagyságú képekkel, amelyeknek tárgya az erdő, az erdőgazdálkodás, az erdős táj, az erdő és az ember stb. A kiállítást szeptember végén Sopronban nyitjuk meg, beküldési határidő: **1956. szeptember 10.**

A legjobb képeket díjazzuk. **Fekete-fehér képek: 1. díj: 400 forint, két II. díj: 200 forint, három III. díj: 100 forint. Színes diapozitív (5 × 5 cm): I. díj: 300 forint, két II. díj: 200 forint, három III. díj: 100 forint.**

Ugyanebben a tárgykörben készült képekre, ha azok Győr-Sopron megye területét ábrázolják, a Győr-Sopron megyei Tanács Idegenforgalmi Hivatala további pályadíjakat tűzött ki, a fekete-fehér és a színes diapozitíveknél egyaránt I. díjként 200 forintot, II. díjként 150 forintot, III. díjként 100 forintot fizet ki.

Részletes tájékoztatást ad, egyúttal a képek beküldési címe:

Erdészeti Főiskola erdőfeltárási tanszék
Sopron

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A feltáró útépítés hatása az erdei környezetre

A FELTÁRÓ BERENDEZÉSEK és ezen belül főképpen az erdei utak építése során az erdő természetes képe, biológiai állapota és az erdőben hosszú időn keresztül kialakult gazdálkodás, többé-kevésbé megváltozik.

A hatások, melyek ezt a változást előidézik két főcsoportba sorolhatók. Az egyik csoportba tartoznak azok a hatások, melyeket az út építményének tárgyi létezése a környezetben kivált, a másikba pedig azok, melyeket az erdei út üzembevételével együttjáró gazdálkodásmód változás jelent.

AZ ÚTTEST KÖRNYEZETÉT térbeli elhelyezkedésével megbontja. Az út számára nyitott pászta jelentős területet foglal el az erdőből és hosszú sávon megváltoztatja a környező állományokban egyensúlyra jutott természeti viszonyokat. Különösen szembetűnő ez idősebb korfokoknál, ahol a megfelelő új erdőszegély kialakulására hosszabb idő szükséges. Az arra hajlamos fafajoknál, különösen a bükknél délkeleti és délnyugati kitettség esetén megindult a héjaszás. Arra kell törekedni, hogy a zavaró hatás csökkentésére csak a legszükségesebb útpásztát termeljék ki. Tervezzünk lehetőség szerint minél keskenyebb útpályát és minél kisebb méretű földműveket!

Az útpászta kijelölése során sok helyen felületesen járnak el és egy határozott, mindenütt egyforma szélességű pásztát nyitnak. Ennek eredménye azután az, hogy helyenként szabad területek tátonganak, más helyen az építés során kell eltávolítani az állományokat, s ez csak bizonyos veszteség árán lehetséges. Előnyös, ha az útpászta legkisebb méretre való csökkentése érdekében a kijelölés a műszaki tervdokumentáció keresztszelvény mellékletei alapján szelvényponttól szelvénypontig, a földmű tervezett méreteinek megfelelően történik. A nedves, kedvezőtlen talajú szakaszokat ne a pászta szélesítésével, hanem megfelelő műszaki beavatkozással (talajcsere, szivárgók, stb.) tervezzük meg.

Igen jelentős az a hatás, amelyet az út földműve a vízgazdálkodásra kifejt. Mind a földműnek, mind az útburkolatnak nagy ellensége a víz. Ezért az általános útépítés a víz mielőbbi és tökéletes elvezetésére törekszik. Az erdésznek azonban nem ellensége a víz, mert az a fás növényzet legfontosabb tápanyaga.

Nem jár el helyesen az a feltárástervező erdőmérnök, aki a vizet, mint ellenséges elemet összegyűjti és azt mielőbb, a legrövidebb úton kivezeti az erdőből. A nagytömegben összegyűjtött víz sokszor eróziós károkat okoz. Mielőtt a víz az erdőterületről eltávozik, fontos biológiai feladatát is be kell, hogy töltse. Ezért az út műépítményének védelme miatt összegyűjtött vizet lehetőleg ne vezessük el egy összefogó csatornába, hanem újra osszuk szét a terepen, hogy az út alatt helyetfoglaló állományok is részesüljenek belőle. Az elosztás megkönnyítésénél törekedjünk arra, hogy inkább több kisnyílású áteresztő épüljön és ne engedjünk nagymennyiségű árokvizet összegyűlni, aminek a szétosztása már lehetetlen.

A víz elosztása azért is fontos, mert az erdei utak szokásos vegyes szelvénye a vízszivárgások folytonosságát is megszakítja a hegyoldalakban.

Az út tájszépészeti szempontból is befolyásolja a környezetet. Előnyös, ha minél nyugodtabb vonalvezetéssel, durva, nagyméretű földművek és rosszul telepített, terjedelmes anyagárkok mellőzésével simulunk a terephez. A hiányzó földanyag nyerésére inkább növeljük a rézsűk dőlésszögét.

Elő kell segíteni, hogy a rézsűfelületeket a növényzet minél előbb birtokba vehesse. Nehezen kötő, hámló rézsűfelületeket vessük be kékvirágú csillagfürttel. Száz négyzetméterenként 1—1,5 kg mag szükéges belőle. (Meszes talajokra nem ajánljuk.)

A MŰTÁRGYAK FORMÁJÁT és anyagát úgy válasszuk meg, hogy azok a környezet harmoniáját ne zavarják. Hegyi útjainknál, ahol a helyszinen elegendő kőanyag áll rendelkezésre, a faragottkő műtárgyak alkalmazása részesíthető előnyben. Az előregyártott betoncsövek alkalmazása esetén az akna és előfej is készülhet terméskőből.

A harmonikus vonalvezetés, a rézsűk és műtárgyak helyes kialakítása elveszi a bántó, környezetet zavaró jellegét nagyobb útjainknak is és az erdei utat a terep szerves alkotórészévé teszi.

Az út a feltárt erdőtestben folyó gazdálkodásra is jelentős hatást gyakorol. Magához vonzza a fogatos járműveket és a mindig újabb nyomot kereső szekerek által szerte létesített csapákat lassan benövi a növényzet. Már az építés során, de később is gondoljunk ezeknek a csapáknak leárkolására, a bennük megindult erózió meggátlására.

AZ ERDŐTEST BELSŐ ÉLETE rövid idő alatt az úthálózathoz idomul. A lerövidített közelítési vonalak lehetővé teszik, hogy a rendelkezésre álló fogaterővel, kihasználva a kedvező időjárást, rövid idő alatt az út mellé közelítsük az anyagot. Nem kell megvárni, amíg az anyag kihozása a természetes újulatban alig jóvátehető károkat okoz. A vágásterületek felújítása, de a kitermelt anyag egészségi állapota is megköveteli, hogy az anyag mielőbb kikerüljön a hozamterületről, ez azonban út nélkül csak aránytalan és kevéssé gazdaságos fogatlétszám fenntartásával remélhető.

A kiszállítási lehetőségek javulása eloszlatja a korszerű erdőnövelési eljárásoktól való idegenkedésnek azt a részét, amit azok a szállítástechnikai nehézségeik miatt a szakemberekben keltenek. Jó úthálózatnál közömbös, hogy egyidőben milyen nagy kiterjedésű területen kell dolgozni. Sorra kerülnek azok a nevelővágások, amelyeket az erdőgazdaságok, illetve erdészetek a szállítási nehézségek miatt évről évre elodáztak. A környezetbe beleilleszkedő útrendszer, helyes erdőművelési elvekkel párosulva, virágzó újulatok, gondosan ápolt állományok létesítésének záloga.

A HELYESEN TELEPÍTETT ÚTHÁLÓZAT megkönnyíti az állományok tűzvédelmét, a károsító gombák és rovarok ellenőrzését és a károsítás mérséklését, a megbetegedett és fertőzést terjesztő egyedek eltávolítását.

A kívánatos, illetve szükséges útsűrűség megállapításánál mindezeket gondosan kell mérlegelni.

Az erdei utak nem közlekedési utak hanem tárnái az erdőgazdaságnak, amelyeken a népgazdaságnak olyan fontos faanyag kiáramlik a fogyasztó helyek felé, ugyanakkor a jobb gazdálkodás, a gépi termelés technikája és eszközei bejutnak az erdőállomány, az erdőgazdaság belsejébe.

Pankotai Gábor

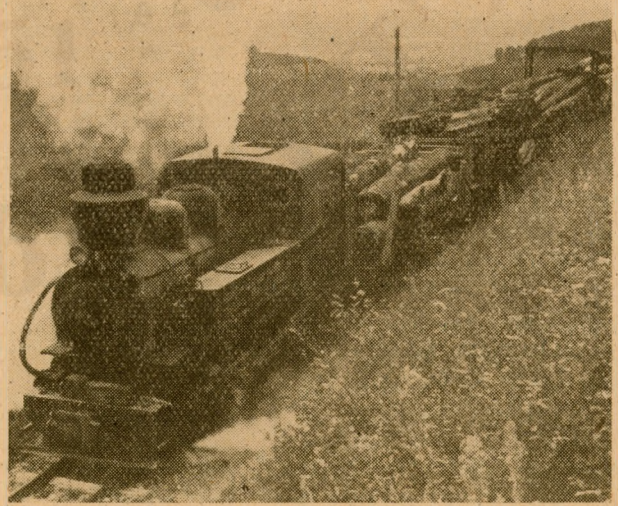

A képen: faanyagszerelvény a Szovjetunióban, a szvaljavi faipari gazdaság keskenyvágányú vasútján

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

III. Az „MRP“ motoros láncfűrész üzemzavarai, gyakrabban előforduló hibái és azok megszüntetése

A gyűrűk felszereléséhez 3—4 vékony lemezcsíkot helyezünk a dugattyúgyűrűk alá. A keskeny lemezen keresztül először az alsó horonyba helyezzük be a gyűrűt, utána a középsőbe és csak azután a felsőbe. A gyűrűk a dugattyú hornyaiban pontosan illeszkedjenek, azokban ne szoruljanak, viszont lazán se helyezkedjenek el. Felhelyezés előtt a gyűrűt csak óvatosan szabad széthúzni, nehogy eltörjön. A gyűrűk elforgás elleni biztosítását nem szabad megváltoztatni, mert ha a gyűrű vége a henger bármelyik nyílásához kerül, megakadhat és a dugattyúval együtt eltörhet. Ilyenkor a henger is megsérül. A gyűrű többszöri kopása és cserélése már nem fogja meggátolni a motorteljesítmény csökkenését, mert a henger nagyobb mérvű ovális kopása esetén az új gyűrűk sem képesek felfeküdni a hengerfalhoz és tömíteni. Ezen esetben már főjavítás szükséges, amit vagy a gépállomás jól felszerelt műhelye, vagy a központi javítóműhely végez el. A dugattyúgyűrűk átmérője a mm. tört részével nagyobb a rajtuk megadottnál, felmetszéseiket ezért többnyire kissé be kell csiszolni.

A motor terhelés nélkül magas fordulaszámmal való járatása a dugattyút is súlyos következményeknek teszi ki. Ilyenkor a kenés tökéletlensége következtében keletkező magas hő hatására a könnyűfém dugattyú nagyobb mértékben tágul és súrlódása olyan mértékre fokozódhat, hogy — főleg a még kevéssé bejárt motoroknál — dugattyú- és hajtórúd törés következhet be.

A *hajtórúd* törés előtt a legtöbb esetben kissé megnyúlik. Mielőtt ez bekövetkezne, a görgőscsapágy a magas hő hatására leégeti magáról a kenőanyagot, a görgők megkékülnek, sőt összeolvadhatnak. Ha a hajtórúd csak elgörbült, azt kengyel és szorító csavarok segítségével óvatosan ki lehet egyenesíteni. Ezen esetben visszahelyezés előtt a forgattyústengellyel együtt központosítani (centrozni) kell.

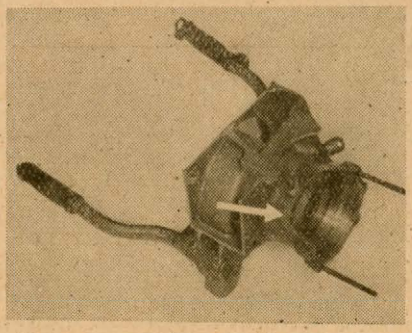

Eltört hajtórúd a forgattyúház falát is kiszakítja.

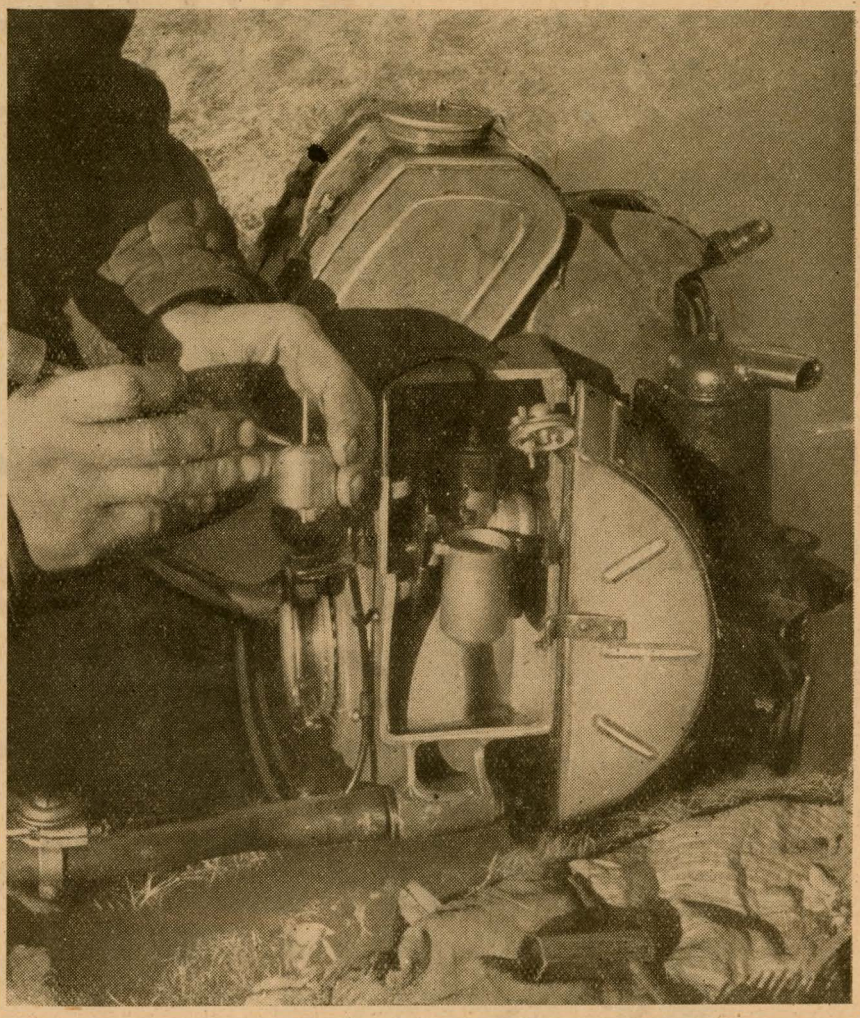

Az úszó tűszelepének ellenőrzése.

A *forgattyúház* megsérülése legtöbb esetben azáltal következik be, hogy az eltört hajtórúd a forgattyúház oldalát is kiszakítja. Ezekből is láthatjuk, hogy a hozzá nem értő kezelés egy kevésnek látszó hibája a motorban milyen súlyos károkat okozhat.

Amennyiben a forgattyúház tömítései valamely okból nem tökéletesek, abból többféle üzemzavar származhat. Ha a Simmeringek a motor üzemeltetése közben fészkükben elmozdulnak, ennek következtében az elősűrítés alatt a forgattyúházba szívott keverék egy részét a gyújtószerkezethez, valamint a tengelykapcsolóhoz engedik át. Az átfújt keverék a tengelykapcsolónál csúszást, a gyújtószerkezetnél pedig zárlatot okoz. A zavar megszűntetését műhelyben végezzük el. A még használható Simmering külső oldalát vízüveggel, vagy Hermetick-kel kenjük be, és így szereljük azt vissza a fészekbe. Beszáradás után a tömítés tökéletes lesz.

A Simmeringet behelyezés előtt jól vizsgáljuk meg. Amennyiben szüksé-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ges, a rugót vegyük szűkebbre, hogy a tengelyhez viszonyított méretét visszanyerje. A Simmeringet tölcsérszerűen meghajtott vékony lemez segítségével szereljük be. Ez teszi lehetővé azok sérülésmentes behelyezését a tengely kiálló peremein és meggátolja a szorító rugó kiesését. A Simmering rugós oldala mindig befelé (hajtórúd felé) nézzen.

A *forgattyústengely* megsérülése, vagy elgörbülése is többnyire a motor terhelés nélkül való magas fordulatszámmal járatásának következménye. Az elgörbült forgattyústengely javítását a műhelyben központosítással végezzük el. Amikor a műhelyben a motort szétszedjük, minden alkalommal ellenőrizzük a forgattyústengely központosságát és a hajtórúd derékszögbe állítását.

A *porlasztó* üzemzavarai, vagy sérülései kihatnak az egész motorfűrész teljesítményére. Üzemzavar esetén először állapítsuk meg, hogy az üzemanyag folyik-e a porlasztóhoz. Ha nem folyik, akkor fújtassuk ki az üzemanyagcsövet és vizsgáljuk meg a benzincsapot. Amennyiben ez rendben van, nézzük meg a porlasztó bevezető nyílását, majd az úszó tűszelepjét, amely esetleg elhajlott és beszorult. Kilyukadt úszó forrasztása esetén ügyelni kell arra, hogy az úszó forrasztás után ne legyen súlyosabb, mert azesetben túlfolyást okoz, miáltal a motorba jutó keverék benzinben dúsabb lesz.

(Folytatjuk)

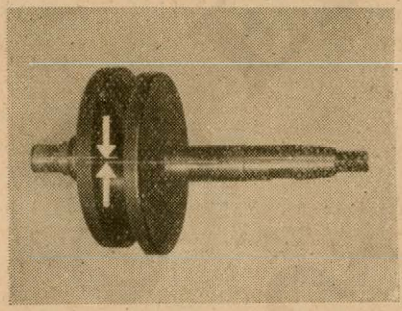

A forgattyús tengely egörbülését is az átmenetnélküli magas fordulattal való járatás okozza.

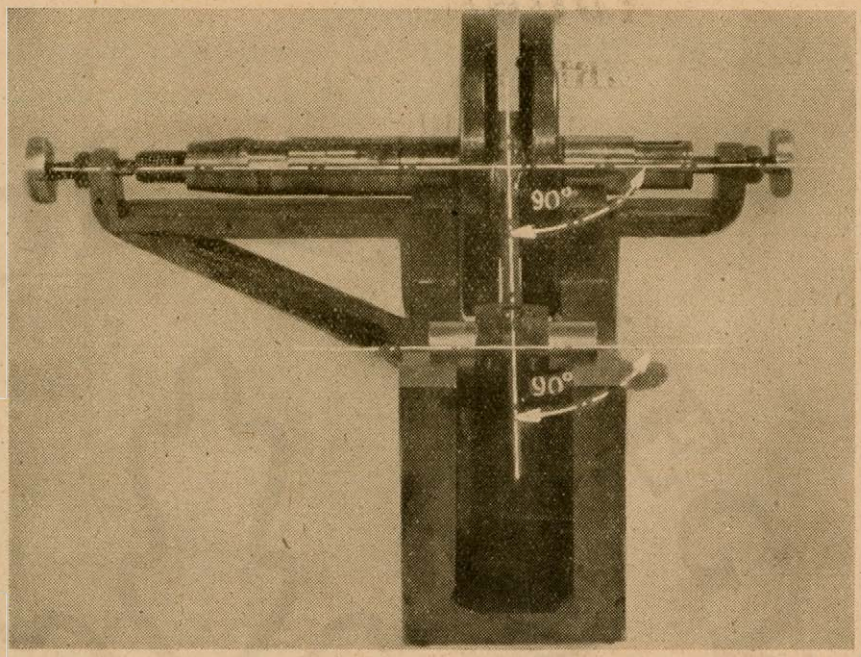

A forgattyús tengely központosságát és a hajtórúd előbbihez merőleges helyzetét így ellenőrizzük.

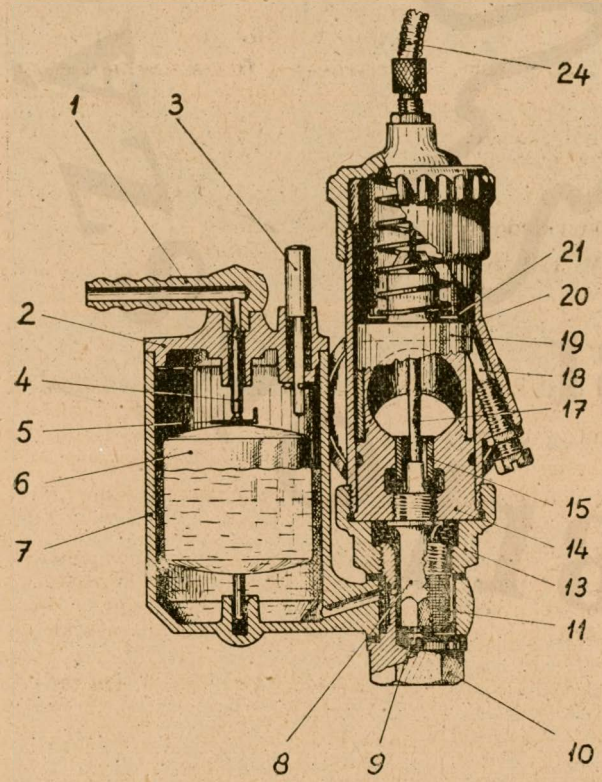

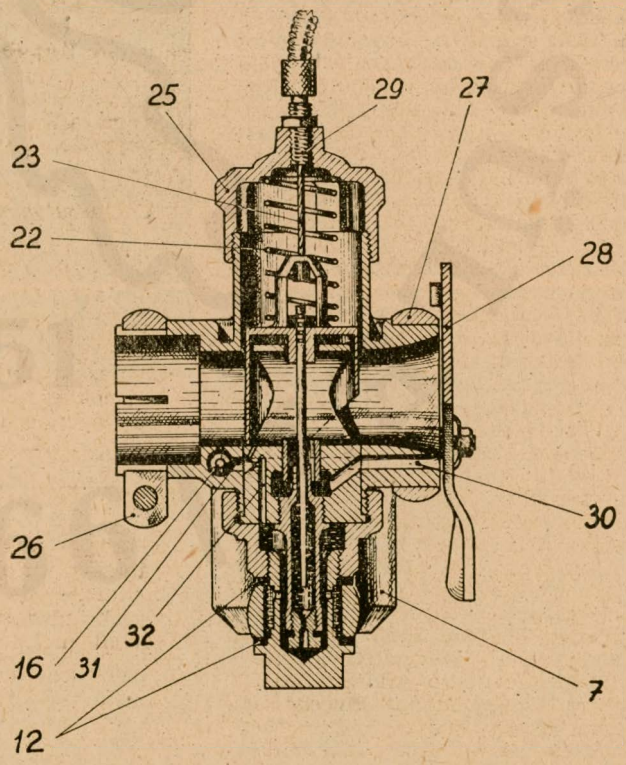

A porlasztó szerkezete: 1. benzincső-csatlakozó, 2. úszóház fedél, 3. buktató, 4. tűszelep, 5. úszóbiztosító, 6. úszó, 7. úszóház, 8. fúvóka, 9. fúvóka betét, 10. zárócsavar vízcsákkal, 11. szűrő, 12. tömítő gyűrű, 13. záróanya, 14. tolattyú vezető, 15. fúvókaköpeny, 16. üresjáratszabályozó csavar, 17. gázszabályozó tűszelep, 18. tolattyút beállító csavar, 19. tolattyú, 20. tolattyúház, 21. tűszelep biztosító, 22. tolattyút visszanyomó rúgó, 23. huzal, 24. bowden, 25. tolattyúház fedél, 26—27. rögzítő gyűrű, 28. zárócsap, 29. huzalállító csavar, 30. kiegyenlítő levegőfúrat, 31. üresjárati levegőfúrat, 32. üresjárati benzinfúrat.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÖNYVESPOLC

Az új élet útján

IRODALMI KÖNTÖSBEN, újszerű irodalmi formában kopogtat egy könyv a magyar falvak tornácainak kiskapuin. Fiatal újságíróink egy csoportja merész irodalmi tettre vállalkozott, ellátogatott egy-egy termelőszövetkezetbe, egy-egy tsz-parasztthoz, a látogatás néha több napig tartott, sőt több ízben is megtörtént. Elbeszélgettek az új élet útjáról, a magyar falu szocialista átalakulásának nem egyszer igen nehéz problémáiról, a tsz-mozgalom derűs napjairól, szépségéről is.

Irodalmi riportnak nevezhetnénk a fiatal újságírók vállalkozását. A valóságról számolnak be, minden, amit leírnak, igaz történet. Irodalom is ez a könyv, mert novellaszerűen, irodalmi formában tálalja elénk a valóságot. Nem a tsz-mozgalom vezetőit mutatja be, esetleg egy-két riportban megjelennek ugyan, de a fő alakok az egyszerű tsz-tagok, fiatalok, öregek, Ficere Nácitól Szili Istvánig, Ambrosz Mihálytól Fekete Mihályig.

A KÖTETBŐL ELŐLÉPNEK a falu parasztjai örömükkel, gondjaikkal. Az egyik írást vidám kettős tszlakodalom zárja le, a másikban Molnár néni számol be budapesti élményeiről, aki még sohasem járt a szép magyar fővárosban. A dohánykertész Fekete Mihály alakjától egészen Pápai Villám János jelleméig sok-sok becsületes magyar dolgozó paraszt életét ismerjük meg, Ezek a magyar parasztok elmondják azt, hogy miért választották az új utat, a boldogulás útját.

A kötet olvasásakor valahogy úgy éreztem, hogy végigjártam a mai magyar falvakat, végigszemléltem termelőszövetkezeteinket és ízes írások festették le a magyar falvak szépségeit. A Tisza partjától a Bakony rengetegéig bejártam a magyar tájakat és sok-sok nagyszerű magyar parasztemberrel beszélgethettem és szoríthattam kezet az írásokon keresztül. Velük voltam kétkedéseikben, átformálódásukban és mai életük örömeiben.

A kötet elé Erdei Ferenc írt előszót. Írói közt találjuk ifjabb író- és riportergárdánk jeleseit: Ari Kálmánt, Szendrei Józsefet, Lakos Györgyöt, Nádasdi Pétert, Földeáki Bélát, Horváth Józsefet, Biró Andrást, Lénárt Gábort, Almási Istvánt, Pincési Pált, Dernői Kocsis Lászlót, Bajor Nagy Ernőt és másokat. 32 irodalmi riport, mindmegannyi élmény.

Dicséret illeti a Mezőgazdasági Kiadót a merész kezdeményezésért és a könyv ízléses kiállításáért.

H. L.

Kittenberger Kálmán:

A Kilima-Ndzsarótól Nagymarosig

Kittenberger Kálmán, a híres afrikavadász és természetbúvár új könyvében novelláit, színes vadászbeszámolóit gyűjtötte össze. Ezekből az írásokból egy érdekes, viszontagságos, a nemes sport örömeiben feloldódó férfiélet emlékei támadnak fel. A vadon állatainak szabad életéről olvasunk, az elefántvadászat feszült pillanatairól, az afrikai éjszakáról — surranó óriáskígyóval s csecsemőmód rívó rovarokkal. Néger állatmeséket hallunk: megismerkedünk a fekete jósok, a varázslók és a kígyódoktorok tudományával: ízelítőt kapunk az ottani konyhaművészetből, amelynek csemegéje az oroszlánfarkleves: történeteket hallunk az első világháború indiai fogolytáborában raboskodó, sokfelől idetévedt vándorokról: s kutyákról olvasunk, az író hű vadásztársairól. Megcsapnak itthoni arcok és élmények is: nyest- és vidravadászatok izgalmai.

Milyen színes, milyen változó tájak, — de nemcsak a messzeség varázsa ragyog fölöttük, — érdekesek, mert titkaikat és színeiket a természetbúvár és a vadász éles szeme csalja elő. Kittenberger mélyen belelát az erdők, sűrűségek, az állatok és a fekete ember életébe, az ő Afrikája nem állatkert és nem elkerített vadászterület, — egy titokzatos földrész teljes életszövedéke, Állatnovelláinak hőse valóban állatok nem sörényes, vagy tollas jelmezbe bújtatott emberek: az író nem saját gondolatait mondja el velük, magát az állatot idézi meg idegenségében. Milyen megkapó, komoly, tragikus alak a fogát vesztett, megrokkant oroszlán, ahogy utolsó, nagy, győzelmes küzdelme színhelyéről lassú s kínos halál felé indul; a dús, a veszélyes, a heróikus vadonba nincs helye a gyengének, a megalázott hőst még életében élősdik hada rágja véresre.

Kittenberger Kálmán új könyvében az igazi vadász nemessége, bölcs szerénysége, derűs humora s vérbeli író meleg közvetlensége szól hozzánk.

(Ifjúsági Kiadó. Ára: 20 forint.)

A hegedük építőrendszerével

foglalkozik a *Faipar* most megjelent júniusi számában *Dvorzsák* Lajos. A lap régebben ismertette már a régi olasz klasszszikus hegedű építőrendszerét és *most már beszámol az elméleti okfejtések alapján lefolytatott hegedűépítő kísérletek eredményeiről*, hogy milyen és miképpen kezelt faanyag, valamint milyen lakk szükséges olyan hegedűk építéséhez, amelyek elérik a régi klasszikus hegedűk színvonalát. Ki kell emelni még a szám anyagából *Pallay* Nándor dr. egyetemi tanár írását *a fűrészüzemek alapgépeinek fejlődéséről*. Bevezető része után, első cikkében *a keretfűrészek fejlődését* ismerteti.

A Mezőgazdasági Könyvkiadó kiadásában most jelent meg

MADAS ANDRÁS:

Erdészeti kézikönyv

Táblázatos formában közli mindazokat az adatokat, melyekre az erdőmérnöknek, erdészeti vezetőnek, a termelés és tervezés szakembereinek nélkülözhetetlenül szüksége van.

Közli az erdőtelepítés és fásítás adatait, az erdőművelésre, erdővédelemre, erdőhasználatra vonatkozó táblázatokat, valamint az általános műszaki adatokat.

A könyv „Erdőrendezés" c. része a fatömeg-táblákat és fatermelési táblákat tartalmazza, útmutatást adva ezek használatára. Ismerteti az erdészeti szállítóberendezésekre vonatkozó anyagszükségleti és egyéb műszaki adatokat, végül pedig részletes útmutatást ad a szakirodalomról.

A név- és tárgymutatóval ellátott kötet 375 oldal terjedelmű, 139 táblázattal, 34 ábrával.

Ára kötve 45,— Ft

Kapható az ÁLLAMI KÖNYVESBOLTOKBAN mindenütt az ország területén, *vagy megrendelhető* az ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT szakkönyvterjesztési főosztályánál Budapest, V., Deák Ferenc utca 15.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

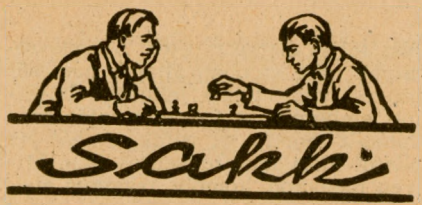

Sakk

A vezércsel régi védelme

A vezércsel: 1. d4, d5. 2. c4... világos részéről kísérlet a sötét középgyalog eltávolítására. Ha sötét üt c4-re, nem nyer gyalogot, mert a c4 nem tartható. Világos ellenben erősebb lesz a közepen. Ha sötét nem üt c4-re, akkor védenie kell d5-öt, mert ha a vezér üt vissza, világos a tisztfejlődésben tempót nyer (H c3). Szintén tempóvesztés H f3 a lehetséges e4 miatt. Marad tehát két védelem, e6 vagy c6, a régi vagy a szláv védelem. A régi védelem ellen azt lehet felhozni, hogy az e6 lépés elzárja a vezérfutó útját. Ez igaz, de nem jelent bajt. A zárt, masszív gyalogszerkezet mögött a vezérfutó jó belső munkát végez és előbb-utóbb megnyílik előtte az út. A másik érv a régi védelem ellen, hogy túlságosan passzív, alapjában véve nem más, mint szürke remiváltozat. Ebben is van igazság, de ez sem jelent bajt. Eltekintve attól, hogy a döntetlen sötétre nézve egyáltalán nem lebecsülendő eredmény, gyakran éppen azért kerül sötét fölénybe, mert világos erőszakolja a nyerést — olyan állásban, amelyben csak döntetlen van.

Lássunk egy példát:

Magyar bajnokság középdöntő. Budapest, 1955. szeptember 4.

Forintos László győző mester — Réthy Pál ... győző mester

1. d4, d5. 2. c4, e6. 3. H c3, H f6. 4. F g5, c6. 5. cxd5. exd5. — Modern változat, világos nem kívánja legfőbb céljául kitűzni a sötét vezérfutó zárvatartását. A sötét gyalogépítmény mint ék fúródik a centrumba és minden pillanatban áttöréssel, a centrum felszámolásával fenyeget (dxc4 és utána b5, c5 vagy e5). A csere d5-ön kinyitja ugyan a vezérfutó útját, de szabad kezet biztosít világos nak tisztjei kifejlesztésére. — **6. e3, F e7. 7. V c2, H bd7. 8. F d3, h6. 9. F h4, 0—0. 10. H f3, B e8. 11. F g3, H h5. 12 F e5, H hf6** — előkészíti a futó cseréjét. Azonnali ütés e5-re veszélyes helyzetbe hozta volna a h5 huszárt. Most viszont világosnak van alkalma kitérni a csere elől F g3-mal és ha ismét H h5, akkor húzásismétléssel döntetlen. — **13. 0—0, Hxe5. 14. Hxe5, H g4. 15. H f3, F d6. 16. h3, H f6** — világos nem tudta beágyazni huszárját e5-ön f4-el az e3 gyalog védtelensége miatt. Viszont g4-en nem c erélhetett, mert akkor sötét futópárja nyilvánvalóan kedvezőbb. Most erőszakos támadást kell keresni, különben a kezdeményezés sötét kezébe kerül. — **17. B fe1, F d7. 18. B ab1, V e7. 19. e4, dxe4. 20. Hxe4, Hxe4. 21. Fxe4, V f6. 22. b4, g6.** — az e-vonal megnyitása nem hozott világos részére megnyugtató játékot. Az elszigetelt d-gyalog a végjátékban komoly hátrány. A következő gyalogáldozatos kombináció ezen akar segíteni — **23. H e5, Fxe5. 24. dxe5, Bxe5. 25. V d2, F f5. 26. Fxf5, Bxf5. 27. B e2, B g5** — ez az eléggé rejtett lépés elkerülte világos figyelmét. Most a h6 gyalog meg van védve és V d7 nem történhet V f3 miatt. A gyaloghátrányos végjáték a nehéz tisztekkel azonban még sok döntetlen esélyt rejt. Sötét hogy érvényesíthesse előnyét, a kulcspontok megszerzéséért éles harcot indít, kikényszeríti a cseréket és győz. — **28. B be1, B d8. 29. B e8+, Bxe8. 30. Bxe8+, K g7. 31. g3, B d5. 32. V e2, a5. 33. bxa5, Bxa5. 34. B b8, B e5. 35. V d2, b5. 36. K h2, B d5. 37. V e3, V e5. 38. Vxe5, Bxe5. 39. K g2, K f6. 40. B b6, B c5. 41. B b7, K e6. 42. g4, B c2. 43. a3, B c3. 44. B c7, f5. 45. gxf5, Kxf5. 46. B a7, B c4. 47. B e7, h5. 48. B e3, g5. 49. B e8, h4. 50. B f8+, K e4. 51. B g8, B c5. 52. B a8, B f5. 53. B a5, K d4. 54. a4, K c5. 55. axb5, cxb5. 56. K f1, B e5. 57. K g2, K b4. 58. B a8, B f5** és világos feladta.

Film készül a fűrész- és lemezipari munkákról

Rendkívül érdekes és hasznos szakmai oktató és propaganda filmet készít a Híradó és Dokumentum Filmgyár a fűrész- és lemezipari dolgozók részére. A film körülbelül 450 méter hosszú lesz.

Először *a helyes és helytelen rönktéri tárolási munkákat mutatja be szemléltetően*, különböző felvételek segítségével. Felvételek sorozatával ismertetik a fülledést és a korhadást, bemutatják hogyan kell helyesen tárolni a fülledékeny rönköket és bemutatják azt is, hogyan néz ki a befülledt, valamint az egészséges rönk. Részletesen bemutatja a kisfilm a száraz tárolási eljárást. „Leleplezi" a helytelen tárolási módszert. — amely, sajnos, még eléggé divatos — azt, amikor a máglyázást szabad földbe lehelyezett rönkökkel végzik. Bemutatja a film a helyes száraz tárolást is, a betontömbökre helyezett ászokfákat.

A nedves tárolásnak három módszerét ismerik meg majd a dolgozók a filmen keresztül. Legelőször is *a vízben való tárolást;* a felvételeket a szegedi, városi rönktereken készítik majd. Ismertetik a *permetezési eljárást* is, amely ugyancsak védi a rönköket a fülledéstől, de nem olyan költséges, mint a víztároló medence építése. És végül sor kerül a legújabb módszer ismertetésére: *a bütüknek kenőccsel való bekenésére,* amely a rönkök fülledését megakadályozza.

A film a második részében *a helyes és helytelen fűrészüzemi munkát* mutatja be. Láthatjuk majd milyen károkat okoz a rönkök helytelen behelyezése a keretfűrészbe. A film felhívja arra a dolgozók figyelmét, hogy a görbe rönköket görbületükkel lefelé, a hasadt rönköknél pedig a hasadást függőleges síkba állítva kell a keretfűrészbe helyezni. Ha nem ezt a módszert használjuk, a hasadt rönköknél a hasadás minden egyes szelvényben külön jelentkezik.

A jelenlegi gyakorlati munkán keresztül bizonyítják be a film készítői, hogy *a feleslegesen nagy résbőség a keretfűrészek munkájánál sok fűrészport és kevés fűrészárut eredményez.* Példákkal mutatják be, hogy milyen helytelen, amikor a keretfűrészes utólag végez a terpesztővas segítségével terpesztést a fűrészpengéken. Sok kárt okoz ez. Ehelyett sokkal helyesebb, — állítja és bizonyítja a film — ha a fűrészpengéket gondosan előkészítik, a terpesztést 1/10 milliméterre elvégzik, a fogcsúcsokat egy síkba hozzák és a pengéket a keretbe függőlegesen beakasztják.

Végül ötletes grafikonok szemléltetően bizonyítják, hogy *a helyes fűrész- és lemezipari módszerek milyen hatalmas megtakarítást eredményeznek,* s ennek következtében mennyivel csökkenhet faimportunk. A film a faipari főosztály szakmai irányításával készül s a kora-őszi hónapokban már bemutatják.

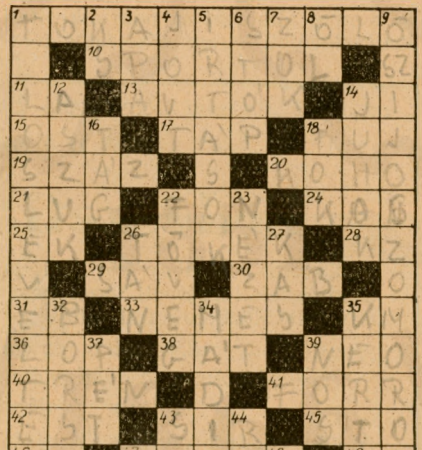

Vízszintes sorok: 1. Ennek védelme, gyarapítása erdőgazdaságunk egyik fontos feladata. 10. Testét edzi. 11. Olasz névelő. 13. Gépkocsik. 14. Vissza: nyílhoz kell. 15. Német kelet. 17. Ezt a pénzt a beteg kapja. 18. A szél igéje. 19. Kerek szám. 20. Vasmű része. 21. Maró folyadék. 22. Textilmunkát végez. 24. Állat hímje. 25. EK. 26. Tokajon ezeket szaporítjuk. 28. KZ. 29. Sok ilyen erdő védi majd a tokaji szőlőt. 30. Takarmány. 31 Kutya. 33. Tokaji bor jelzője. 35. Ismert filmrendező névjele. 36. A tolvaj igéje. 38. Árvíz ellen véd. 39. ...n-fény. 40. Katonai alakulat. 41. Borrá érik a must. 42. Napszak. 43. Zokog. 45. Száz, szlovákul. 46. Állóvíz. 47. Szellő mozgatja. 49. Korjelző. 50. Így ültetjük a tokaji védőerdőket. 52. Ezt szereti a bor szerelmese.

Függőleges sorok: 1. Sok kárt okozott a tokaji borvidéknek. 2. KS. 3. Szülő. 4. A közlekedést megkönnyíti. 5. A múltban Tokajon oktalanul végzett erdőpusztítások. 6. Pont a táviratban. 7. Fél-zokni! 8. Gyilkol. 9. Régi kitűnő tokaji ital. 12. Nemes borfajták. 14. A tokaji szőlő károsítói. 16. Bő. 18. A hőmérőn nézed. 22. Fejvédő. 23. Vélemény. 26. Talán. 27. Méhlakás. 32. Hüvelyes. 34. Ismert tokaji bormárka. 35. Háztáji. 37. Műtrágyagyártásunk nagy üzeme. 39. Felkiáltó szócska. 43. A pusztító homok jelzője. 44. Lusta. 47. Testrész. 48. Kevert iga. 50. Sajátkezűleg. 51. Ismeretlen adakozó.

Beküldendő: Vízszintes 1., 52., függőleges 1., 9., 34.

Beküldési határidő: A lap megjelenésétől számított két hét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HÍREK

Levelezőink jutalmazása: Az elmúlt negyedév levelezői közül a szerkesztőség könyvjutalomban részesítette a következőket: ifjabb *Csötönyi* József Balatonfüred, *Czabán* Egon Szolnok, *Eördögh* Tibor Alsókövesd, *Fejér* Kálmán Felsőtárkány, *Holy* Zoltán Győr, *Jurisz* József Miskolc, *Káldy* József Sárospatak, *Kiss* István Sopron, *Kováts* Béla Mosonmagyaróvár, *Lencsés* Menyhért Kemence, *Mesics* Géza Őriszentpéter, *Pestalics* László Szeged, Falemezművek, *Sápi* Mihály Sárospatak, *Solymosi* Antal Szob, *Tóth* István Vác, — Sakkrovatunk levelezői közül sakkkönyvet küldtünk *Lakó* Ferencnek (Szegedi Falemezművek) és *Bárdos* Jánosnak (karádi kertészet).

Vadvédelmi kerítések építése. Az erdőgazdasági főosztály az ellenőrzések során megállapította, hogy egyes erdőgazdaságok olyan állományokban is építenek vadvédelmi kerítést, amelyek csak évek múlva kerülnek erdősítésre. Ezzel szemben csak ott szabad vadvédelmi kerítést építeni, ahol az erdősítésre egy éven belül sor kerül vagy olyan fiatalosokban, amelyek vadvédelemre szorulnak. A termelési felügyelők kötelesek ebből a szempontból vadvédelmi kerítések elhelyezését felülvizsgálni.

Tóth Béla erdészetvezető halála. A nyírségi erdőgazdaság egyik kitűnő erdészetvezetője, az Erdőgazdaság Kiváló Dolgozója fiatalon életének 33. évében hosszas szenvedés után elhúnyt.

„A román népköztársaságban igen ügyesen oldották meg a fülledékeny bükkfűrészáru gőzölését. A lombosfa fűrészüzemekben nem építenek költséges beruházással vasbeton gőzölőket, hanem saját faanyagból duplafalú, közbül faporral tömített gőzölőket ácsolnak össze. A gőzvezető csöveket szintén „házilag" szerelik be. A kamrák széjjelbonthatók, szükség esetén áthelyezhetők. Az ötletet érdemes volna nálunk is megvalósítani." (Beküldte: Pestalics László, Szegedi Falemezgyár).

A fogoly és a fácán védelmével irtjuk a káros rovarokat és a gyomokat állapítja meg hasznos tájékoztató tanulmányában *Bertóti* István az *Agrártudomány* júniusi számában. Felhívja a figyelmet, hogy a mezőgazdasági munkák során kímélni kell a fácán vagy fogoly fészekaljakat, mert a károsítók elleni küzdelemben hasznos segítő társunk mindkét madárfaj.

A nyírségi erdőgazdaság legutóbb két napos *tapasztalatcserére* látta vendégül a *csongrádi erdőgazdaság dolgozóit.*

Üzemi baleset bejelentésének elmulasztása. Pécs város II. kerülete igazgatási osztályának vezetője mint szabálysértési bírságoló szerv *Gábor* Antal erdészetvezetőt 200 forint pénzbírsággal terhelte meg üzemi baleset bejelentésének elmulasztása miatt.

Vadszaporulat a gemenci erdőben. A tavaszi nagy árvíz óta 140 szarvasborjú és 38 őzgida született a gemenci erdőben.

A kisalföldi erdőgazdaság irodai címe megváltozott. Az új cím: Győr, Sztálin u. 3. Telefon hívószáma egyelőre nem változott.

A nyártelepítés legújabb módszereit ismerteti kivonatos fordításban az Agrárirodalmi Tájékoztató legújabb száma *R. Cieslar*-nak az *Allgemeine Forstzeitung* (Wien) egyik legutóbbi száma nyomán.

Ötéves találkozó. Az ásotthalmi erdészszakiskola 1950—51. tanévben végzett hallgatói 1956. augusztus 19-én Ásotthalmon ötéves találkozót rendeznek. Felkéri a rendezőség az érdekelteket, hogy megjelenésüket *augusztus 10-ig jelentsék be Rácz József, állami erdészet, Ásotthalom címre.*

Példamutató Diszista szállító brigád. A berzencei erdészet bolhási üzemegységében dolgozó *Keszerice* Ferenc DISZ-brigádja kiváló munkát végzett, naponta 18 vontatót raknak fel és raknak le. Elhatározták, hogy versenyre hívják ki a kaposvári erdészet DISZ rakodó brigádját.

Új nevet kapott a CSOMGI. A Csomagolástechnikai Gazdasági Iroda elnevezését megváltoztatták. Június 15-e óta Csomagolástechnikai Intézet néven működik.

A zemplénhegységi erdőgazdaság Sátoraljaújhelyről Sárospatakra költözött. Új címe: Sárospatak, Kazinczi u. 1. Telefon: Sárospatak 58, 59. Postafiók 68.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
36137/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 4200

AGANCSKIÁLLÍTÁS

nyílt a fővárosban, a Városligetben lévő Mezőgazdasági Múzeum erdészeti termeiben. A kiállítás a felszabadulás utáni tíz esztendő legértékesebb vadásztrófeáit tárja a látogatók elé. Ott láthatjuk többi között az

Kép az agancskiállítás ünnepélyes megnyitásáról

1955. szeptemberében elejtett híres bakócai szarvasagancsot, a világ egyik legjobb trófeáját. De a kiállított szarvasagancsok, dámlapátok, őzagancsok, muflonesigák és vadkan agyarak mind arról tanúskodnak, hogy hazánk vadállománya tíz esztendő alatt sokat gazdagodott, erdészeink és vadászaink nagy gondot fordítottak az egészséges vadállomány nevelésére. Nem véletlen, hogy a világ minden tájáról érdeklődnek a most megnyílt agancskiállítás iránt, s számos angol, német, francia és más nemzetiségű szakember jelentette be máris látogatását. A kiállítást minden tekintetben a legnagyob körültekintés, a válogatás és rendszerezés gondossága jellemzi.

A múzeum egy más területén selejtkiállítást is rendeztek, amely a selejtezés s igy közvetve a tenyésztés szempontjából igen jelentős és tanulságos. Ugyanitt néhány rendkívüli ritkaság is látható, amelyeknek szerintünk a főépületben lenne a helyük.

Az agancskiállítás az Országos Mezőgazdasági Kiállítás nyitvatartási ideje alatt ugyancsak nyitva lesz, s így lehetőség nyílik arra, hogy erdészeti dolgozóink minél nagyobb számban tekinthessék meg a vadgazdálkodásunk tíz esztendejének nagy eredményeiről tanuskodó kiállítást.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Új beruházások a magasbakonyi erdőgazdaságban

Két esztendeje jelent meg az erdőgazdálkodás fejlesztéséről szóló minisztertanácsi határozat, azóta az erdőgazdaságokban jelentős változások történtek: gépekkel, új épületekkel gazdagodtak erdőgazdaságaink. Számos új épület mutatja a fejlődést a magasbakonyi erdőgazdaságban is.

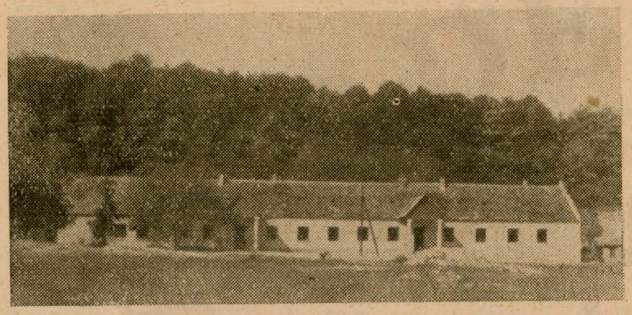

A szociális beruházások közül legnagyobb a Huszárokelőpusztán épített és nyolcvan személy elhelyezését biztosító munkásszállás. A munkásszálló mellett üzemi konyha is épült.

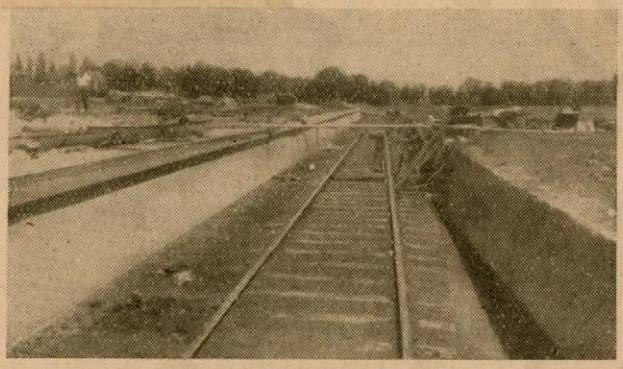

Franciavágáson befejezés előtt áll az új, korszerű vasúti rakodó építése. Ez a rakodó továbbítja majd a Bakony fatermelésének jelentős részét a feldolgozó vállalatok és a tűzifaelosztó telepek felé. Évente mintegy harmincezer köbméter igen jó minőségű bükk indul majd útnak erről a rakodóról.

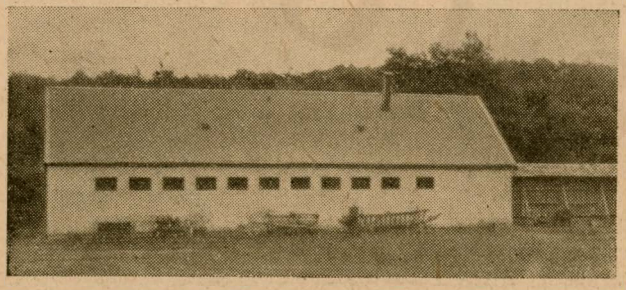

Huszárokelőpusztán tizenkét pár ló befogadására alkalmas fogatgazdasági istálló épült. (Megemlíthetjük még a huszárokelőpusztai vasútüzemi esztergaműhely létesítését, azonkívül Bakonybélen huszonöt vagon befogadására alkalmas szénapajtát építettek.)

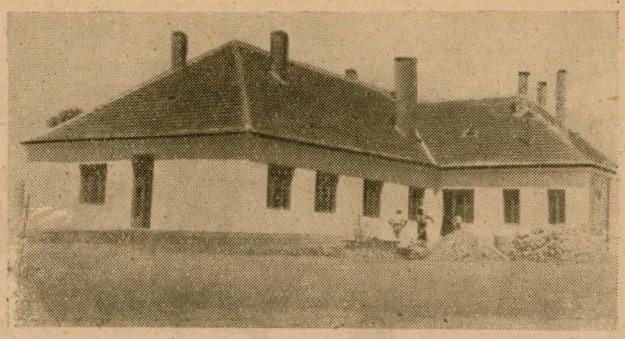

A nyugodt munkavégzést biztosítja a Pápán épített erdőgazdasági központi irodaépület. A külső csinosító munkák még tartanak ugyan, de odabent már csaknem két hónapja szép, világos szobákban végzik munkájukat a központ dolgozói.

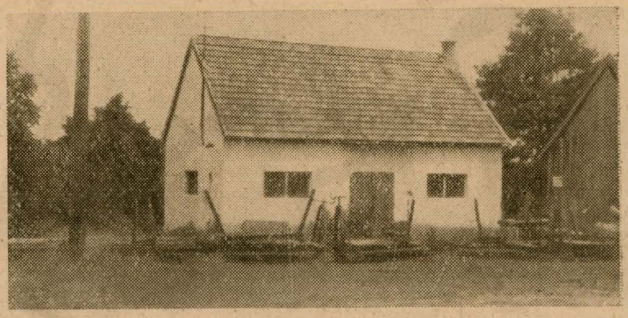

A vasútüzemi esztergaműhely Huszárokelőpusztán.

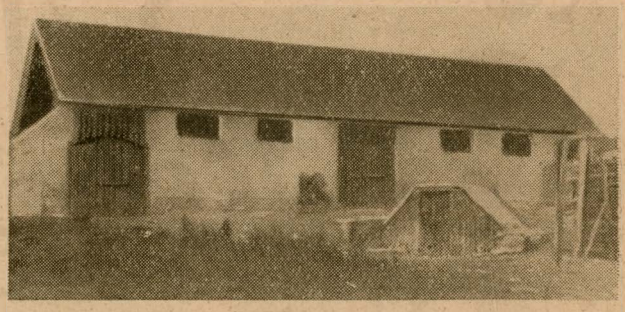

A felújított szénapajta Bakonybélen.

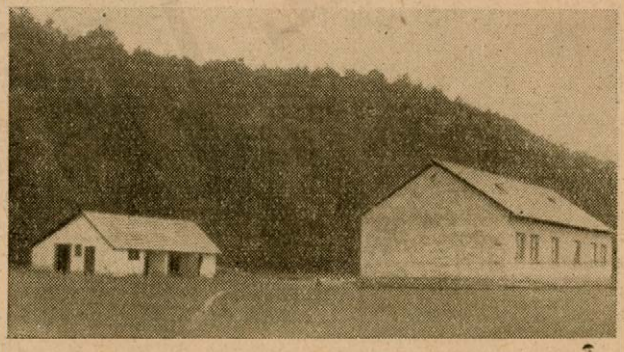

Két család számára épült Huszárokelőpusztán a képen látható kocsislakás a megfelelő melléképületekkel.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

Növédelem repülőgépről. Agritoxszal porozzák be a nyíregyházi sóstói erdőt, hogy kiirtsák a gyappille hernyókat. Két repülőgép eddig Szabolcs megyében 1500 hold erdőt szórt be, hogy az elszaporodott kártevőket kiirtsák.

(Fuisz József felvétele.)

XV. ÉVFOLYAM 15. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. AUGUSZTUS 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A MÁSODIK ÖTÉVES TERV VÉGLEGES...

A Magyar Dolgozók Pártja Központi Vezetőségének, nagyjelentőségű, július 18—21-i ülése minden vonatkozásban megszabta a párt jövendő politikáját. Jelentős határozatokkal biztosította, hogy hazánk szocialista építése, a szocialista demokrácia továbbfejlesztése a párt egységes vezetésével minél eredményesebben folytatódhasson.

A határozatok közül kiemelkedik a magyar népgazdaság fejlesztésére vonatkozó második ötéves terv irányelveinek végleges kidolgozása. Annak idején bőségesen ismertettük annak a széleskörű vitának a legkiemelkedőbb eseményeit, amely a tervezet erdőgazdasági és faipari részeivel foglalkozott. Dolgozóink országszerte nagy érdeklődéssel vitatták meg a felvetett problémákat, rengeteg javaslat, hozzászólás, gondolat kapcsolódott az irányelvek tervezetéhez. A most megjelent végleges szöveg az erdőgazdaság és a faipar tekintetében nem tartalmaz újat. A mi feladatunk, erdőgazdasági és faipari dolgozóké, hogy az irányelvekben lefektetett keretek között a nagyszabású célkitűzések szolgálatában a vita során felvetődött részletes javaslatok és elgondolások értelmében ezeket a kereteket a mindennapi munka sikereivel betöltsük. Rajtunk a sor, hogy cselekedetekkel valósítsuk meg népgazdaságunk virágzó jövendője érdekében mindazt, amit az irányelvek elénk tűznek. Felelősségteljes, de megtisztelő, szép feladat!

Lezárult az Erdőgazdaság anyagtakarékossági pályázata

Mint ismeretes, az *Erdőgazdaság* idén is megrendezte az immár hagyományossá vált levelezői pályázatát. Az olvasókkal való kapcsolat további elmélyüléséről tanúskodik az a sok levél, amely a pályázatra érkezett a szerkesztőség címére. Egyes megkésett pályázók csak a napokban adták fel a pályázatra szánt levelet, riportot, cikket s kérik, hogy ne ragaszkodjunk mereven a határidőhöz. Mivel a nagy mennyiségű anyag feldolgozása a tervezettnél nagyobb időt igényel, ezeket a megkésett pályázatokat is az elbírálandók közé sorolja a szerkesztőség. Az eredménykihirdetés azonban a meghirdetett időpontban, vagyis az *Erdőgazdaság augusztus 20-i számában megtörténik.* Sok az értékes, jó pályázat s így csak az utolsó napokban dől majd el, hogy kik nyerték a négyezer forintos pályázat díjait.

Jó minőségű kézi fűrészeket kapnak dolgozóink

BEMUTATJUK AZ ÚJ SVÉD SZERSZÁMOKAT

A napokban 800 gyalufogas, 500 háromszögfogazatú és 300 egykezi gallyazófűrész érkezett Svédországból. Az értékes szállítmányt megtakarításból vásárolták. A megtakarítást úgy érték el, hogy a ceruzagyártásra importált cédrusfát az alárendelt választékok terhére hazai hárs- és égeranyaggal pótolták. A jóminőségű fejszék után most a jóminőségű fűrészek szétosztása is megkezdődött.

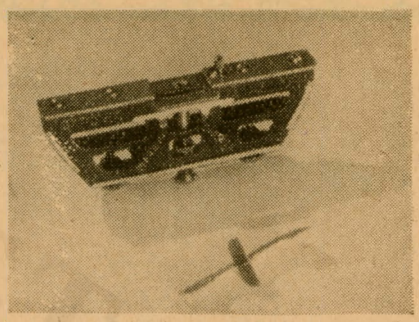

Gyalufog-rövidítő berendezés

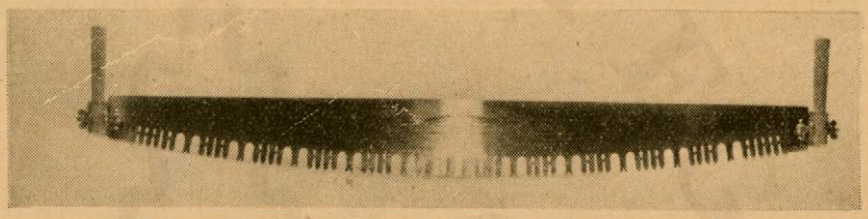

Gyalufogas fűrész

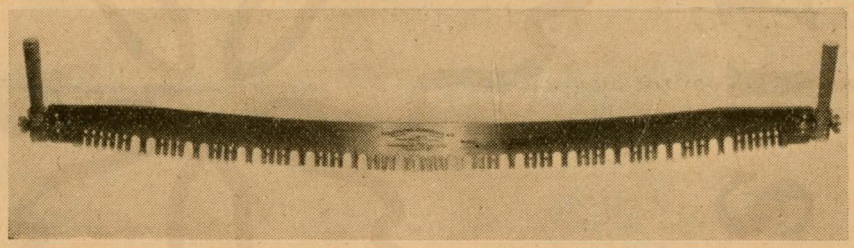

Íves háti élű gyalufogas fűrész.

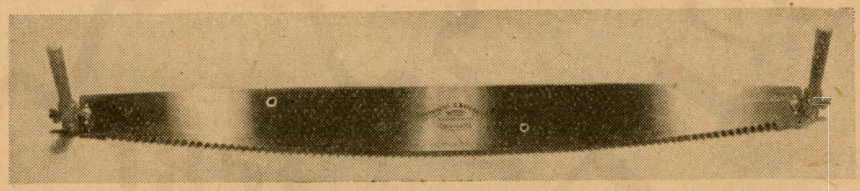

Megszakított háromszögfogazatú fűrész

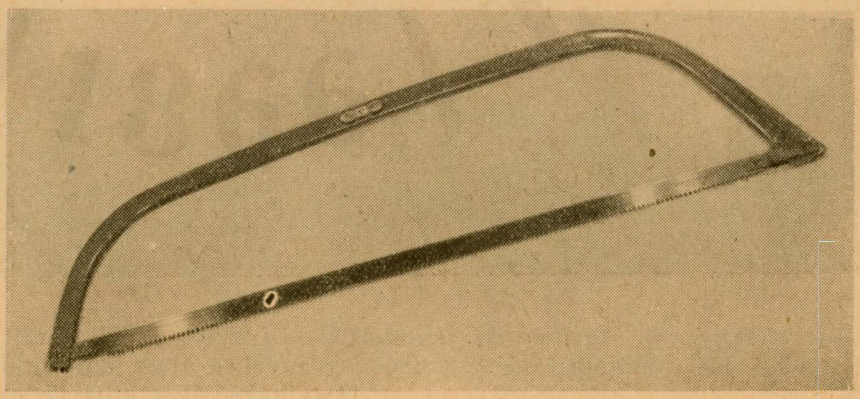

Íves egykezi fűrész

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

TÖMPE ISTVÁN:

Négy hét tapasztalatai a Szovjetunióban

— *Második rész* —

A Szovjetunió hatodik ötéves tervében komoly nagy feladatai vannak az erdőgazdaságnak, a fakitermelő-iparnak és a fafeldolgozó iparnak. Visszatükröződik az abban, amit *az Össz-szövetségi Mezőgazdasági és Faipari Kiállításon* tapasztaltunk. Az erdőgazdasági pavilont és annak szabadtéri bemutatóját egy erdészeti küldöttség már a megnyitás évében, 1954-ben megtekintette és az ott látottakról részletesen beszámolt az *Erdőgazdaság* hasábjain is. Változás azóta abban következett be, hogy *sokkal nagyobb mértékben kapott helyet a fakitermelő ipar.*

A kiállításon látottakat azután sokfelé részleteiben tapasztaltuk tanulmányutunk során.

1

Leningrádban a fakitermelőipari minisztériumnak több szervét látogattuk meg. Itt dolgozik egy fakitermelőipari tröszt, egy fafeldolgozóipari tröszt, egy szállító berendezéseket tervező intézet és egy fafeldolgozóipari üzemeket tervező intézet. A fakitermelőipari trösztnek tizenöt vállalata, öt fausztatási kirendeltsége, két gépjavítóüzeme, alkatrészellátó kirendeltsége és munkásképző iskolája van. Évente 3,7 millió köbméter fát termelnek 66 százalékos iparifakihozatallal. A tröszt területén 15 ezer állandó munkás dolgozik.

Rendkívül tanulságos volt amit *a leningrádi faanyagkikötőben* tapasztaltunk. Megtekintettük az export fűrészáru, lemez, bányafa, papírfa kirakodási és berakódási munkáit. Mindezek a munkák *gépesítve* vannak. Hatvan motoros villás targonca, 37 úgynevezett „fafarkas" dolgozik a kikötőben. A deszkák mozgatása 4—5 köbméteres kötegekben történik. Ezeket a kötegeket a „fafarkas" szállítja a máglyához és a villás targonca egyben rakja a máglyát. Ugyancsak kötegekben történik a máglyák szétbontása és így kötegekben emeli be a daru a deszkát a hajóba.

Mindezek *a fakitermelő ipar gépesítésének és energiaellátásának központi tudományos intézete* munkájának eredményei. Az intézet központjában 350 alkalmazott dolgozik. Itt szerkesztik a fakitermelő iparban használt gépeket. Egyik fő kérdés, amellyel az intézet most foglalkozik, *a fakitermelő kombájn* szerkesztése. Az egyik ilyen kombájn a leningrádi erdőmérnöki akadémia és az intézet által szerkesztett *döntő-közelítő gép.* Több más típusú kombájn szerkesztésével most foglalkoznak.

Az intézet munkájára jellemző, hogy nem sok elaprózott téma a feladata, hanem néhány összefüggő nagy feladatot kell megoldani, mint például a fakitermelő iparban a munkatermelékenység kétszeresére emelése, azután az ehhez szükséges új gépeket, technológiát stb. az intézet kutatói saját belátásuk szerint dolgozzák ki.

2

Igen érdekes *az erdőgazdaság központi tudományos kutató intézetének szervezeti felépítése* is. Erdőművelési, erdőtelepítési, maggazdálkodási és nemesítési, közgazdasági terv és szervezési, erdővédelmi és tűzvédelmi osztály működik. Kiegészíti ezt egy erdőmeliorációs csoport, az erdőgazdasági munkák gépesítésének laboratóriuma, egy növényfiziológiai és egy gyantázási laboratórium. Az intézet központi létszáma 78 fő, ebből 44 a tudományos munkatárs. A külső kísérleti állomások létszáma 8—12 fő. Az egyes témák megoldásának határideje 1—5 év. A tudományos munkatársak idejük 30—40 százalékát a befejezett témák bevezetésére fordítják. A téma befejezése után a zárójelentésen kívül a kutatók a gyakorlat számára kis füzeteket készítenek, s ezekben a gyakorlati alkalmazást, a gazdasági haszon kérdéseit egyszerűen, könnyen érthetően foglalják össze és ismertetik a gyakorlati bevezetés módszereit. Az intézetnek így igen jó kapcsolata van a gyakorlattal, már csak azért is, mert *a kutatók kitüntetést, jutalmat csak a gyakorlati bevezetés után kaphatnak.* Amellett a gyakorlati szakemberek is kapcsolódnak a kutató munkához, jelenleg *mintegy 3000 gyakorlati szakember vesz részt az intézet egyes témáinak feldolgozásában.*

Jelentős az is, hogy a tematika kidolgozása is a gyakorlattal közvetlen kapcsolatban történik. A mezőgazdasági miniszternek erdőgazdasági ügyekkel foglalkozó helyettese A. I. Bovin elvtárs, beszélgetésünk során elmondotta, hogy a mezőgazdasági tudományos munkásoknak a Kremlben tartott legutóbbi értekezletén mintegy 300 erdészeti szakember vett részt. Itt készítették el az erdőgazdasági kutatás ötéves tervét is. Tizenöt főtémát tűztek ki, ezek közül kiemelkedik *az erdők termelékenysége emelésének, a koncentrált tarvágások felújításának problémája, a kémiai szerek erdőgazdálkodási alkalmazásának kiterjesztése.* A tudományos kutatás tervén kívül tervet dolgoztak ki az ötév alatt kimunkálásra kerülő tudományos eredmények bevezetésére is.

3

Jártunk *a Leningrádi Erdőmérnöki Akadémián.* Itt is szembetűnő az oktatás gyakorlatias jellege. A tanszékeknek laboratóriumok, műhelyek állnak a rendelkezésükre és bőségesen fel vannak szerelve a fakitermeléseknél használt gépekkel, berendezésekkel. *A hallgatók a gyakorlati órákon elsajátítják a gépek szétszerelését, összerakását, hibák keresését, javítását és általában a gépek üzemelteté-*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

sét. Az üzemi gyakorlatok idején kötelesek a hallgatók jogosítványt szerezni *erdei vasúti mozdonyok, traktorok, teherautók vezetésére,* tehát mindezekkel a gépekkel maguk is tudnak dolgozni.

Ez a gyakorlati főiskolai nevelés komoly tényezője a szovjet erdőgazdaság és fakitermelő ipar fejlesztésének.

4

Hasznos és értékes tapasztalatokat szereztünk faipari vonalon többek közt *az Uszty-Izsori lemezgyárban.* Ez a papír- és fafeldolgozó ipari minisztérium üzeme: 2500 munkással dolgozik. Évente 50 ezer köbméter lemezt és 2 ezer tonna plasztikot termelnek. Készítenek ezenkívül falemezből csöveket, hulladékfurnírból bőröndöt és foglalkoznak filmenyv gyártásával.

A lemezgyártás alapanyaga ebben az üzemben a nyár; *egy köbméter lemezhez 2,19 köbméter nyárfarönköt használnak fel.* A hámozás három fázisban történik. Külön hámozógéppel végzik az előhámozást, külön hámozógéppel a tulajdonképpeni hámozást, és külön kis hámozógéppel az utóhámozást. *Az utóhámozás után csak 4,5 cm átmérőjű valcni marad vissza.* Ez a lemezgyártási kihozatalnak lényeges növelését jelenti.

Nagy gondot fordítanak a balesetelhárításra, a gyár területén kívül külön épület van, s ott folyik a balesetelhárítás oktatása. Mielőtt új munkást a gyárba bebocsátanak, tízórás tanfolyamon kell résztvennie. Később pedig három havonként megismétlik az oktatást és ellenőrzik a munkásoknak az ismereteit.

A munkások általában nagyobb hozzáértéssel és gyorsabban dolgoznak, mint a mi üzemeinkben. Az üzem legfőbb vezetői közé tartozik a *főtechnológus* is, aki közvetlenül az igazgató és a főmérnök után következik. Általában minden faipari üzemben, amelyben jártunk, azt tapasztaltuk, hogy *a technológiai rend kialakítására és következetes érvényesítésére nagy súlyt fektetnek.*

5

Végül képet adok *a fafeldolgozó ipar központi tudományos intézetében* tapasztaltakról. *Kilenc laboratórium* foglalkozik itt a legsürgősebb kérdésekkel. A kilenc laboratórium munkakörét a következőkben foglalhatom össze:

1. *A fűrészipar kérdéseivel foglalkozó laboratórium.* Itt dolgozzák ki *az új technológiákat, szabványokat* és foglalkoznak a készárukihozatal emelésének kérdésével. Ez a laboratórium készítette *a nemzetközi fűrészáruszabvány tervezetét,* amelynek megvitatására ezévben, Leningrádban kerül sor.

2. *A ragasztás kérdéseinek laboratóriuma.* A ragasztáson kívül foglalkozik a hajlított bútorgyártás kérdéseivel is. Olyan eljárást dolgoztak ki, amely lehetővé teszi 25—40 százalékos összepréselés alapján a hajlított rezgőnyár, a nyír alkalmazását bükk helyett, ugyanúgy préselt erdeifenyővel oldották meg a keréktalpkészítést. (Itt említem meg, hogy *a majkopi állami bútorgyárban* járva azt láttuk, hogy *ott a hajlított bútorgyártáshoz az igen gyenge minőségű, úgyszólván tűzifa minőségű bükkrönköt is feldolgozzák.)* Mindezek az eredmények a céltudatos kutató munka sikerei.

3. *A forgácslemezgyártás kérdéseivel foglalkozó laboratórium.*

4. *A szárítás kérdéseit tanulmányozó laboratórium* foglalkozik gőz helyett füsttel való szárítás bevezetésével. Egyebek mellett fontos kérdésük a szárítókba való be- és kirakás gépesítésének megoldása.

5. *A fák gombásodásának meggátlásával foglalkozó laboratórium.* Itt dolgozzák ki a tartósítás és telítés feladatkörébe eső problémák megoldásait. A laboratórium ezenkívül *ötféle fakárosító-gomba ölő szert gyárt üzemi méretekben a faipar számára.*

6. *A faanyag fizikai, mechanikai tulajdonságait vizsgáló laboratórium.* Itt folynak már hosszú évek óta a különböző igénybevételnek kitett faanyagok viselkedésére vonatkozó kísérletek.

7. *A hetedik laboratórium a fűrésziparban használt gépek szerkesztésével és korszerűsítésével foglalkozik.*

8. Ennek a laboratóriumnak feladata *a rönktér és készárutér gépesítési kérdéseinek tanulmányozása.*

9. *Az egyéb famegmunkáló gépek kérdéseivel foglalkozó laboratórium.* Ide tartozik *a futószalagszerű gyártás* kérdésének kidolgozása is.

Van még ezenkívül az intézetnek *gépkísérleti üzeme,* ahol az ipar számára műszereket, egyes gépek prototípusát gyártják. *Az intézet dolgozói* egyébként sok kísérletet termelő üzemekben folytatnak, *általában munkaidejük 30—40 százalékát töltik kint az üzemi gyakorlatban.*

6

A négyhetes út tapasztalatainak, értékes tanulságainak csak kiemelkedő részeit foglaltam össze ebben a két cikkben. Rengeteg részletkérdésben, erdőgazdasági és faipari megoldásban tanultunk, láttunk olyan módszereket, amelyeknek hazai megvalósítása értékes segítség a mi számunkra is. Különösen a közelítés és szállítás gépesítése, kísérleti erdészetek szervezése tekintetében szereztünk gyakorlatilag hasznosítható tapasztalatokat.

Láttuk, hogy *milyen nagy jelentősége van az állandó munkásgárda kialakításának az erdőgazdaságban. A gépesítésnek elengedhetetlen feltétele az állandó munkások alkalmazása.* Állandó munkásokat viszont a kreszteci tapasztalatok szerint úgy lehet biztosítani, ha azzal tesszük anyagilag érdekeltté őket, hogy lakást, kulturális életfeltételeket és állandó jó keresetet biztosítunk számukra. Az ilyen munkások mindenképpen ragaszkodnak a vállalathoz és betartják azt a szocialista munkafegyelmet, amivel jobb és olcsóbb faanyagot tudunk termelni népgazdaságunknak.

A tanulmányutunk adta lehetőségek újabb értékes bizonyítékai annak, hogy *milyen komoly és mélyreható segítséget jelent számunkra a Szovjetunióval való baráti együttműködés.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Eredményesebbé válik az erdőgazdaság és a faipar együttműködése az 1956—57-es évben

— *Beszélgetés Fila Józseffel és Stróbl Kálmánnal* —

Október 1-től lényegesen fejlettebb módszerekkel, teljesen új rendszer alapján épül tovább az erdőgazdaságok és a faipari üzemek együttműködése. A jó együttműködés feltételei eddig is adva voltak. *Elsősorban az erdőgazdaság és a fűrész-lemezipar közös szervezethez tartozása biztosította azokat az előfeltételeket,* amelyek alapján a több és jobb faanyag termelését a két ágazat megoldhatta.

Ezekkel a kérdésekkel kapcsolatban beszélgetést folytattunk *Fila* József elvtárssal, az Országos Erdészeti Főigazgatóság erdőgazdasági főosztálya vezetőjével és *Stróbl* Kálmán elvtárssal, a faipari főosztály vezetőjével.

Fila József elvtárs a következőket mondotta:

— A hibákat és nehézségeket eddig legtöbbször az okozta, hogy hiányzott egyes erdőgazdaságoknál, vállalatoknál s itt a Főigazgatóságon is

az együttműködési készség

Ebben a tekintetben azonban ma már lényeges változás tapasztalható. Az elmúlt hónapokban ugyan inkább a kooperációt akadályozó tényezők kerültek az érdeklődés központjába, de ez helytelen következtetésekre adott okot az érdekelteknél és sokszor lapunkban, az Erdőgazdaságban is. Számításba kell venni ugyanis, hogy az eredeti rendelkezés óta számtalan zavaró körülmény jelentkezett. Ezeket öt csoportba osztanám:

1. A FÜRFA — amelynek közvetítő szerepe volt eddig az erdőgazdaságok és a faipari vállalatok között — *nem vette figyelembe, hogy az érvényes szabályokon, rendeleteken belül milyen lehetőségei vannak a pillanatnyilag felbukkanó nehézségek áthidalásának.* Egyfelől *mereven ragaszkodtak az előírásokhoz,* máskor meg *önkényes diszpozíciókkal* okoztak gondot mindkét ágazatnak. Ez a magatartás azután népgazdasági szempontból tervszerűtlenséget okozott.

2. Az erdőgazdaságokban *a hosszútolás és minősítés nem volt mindenhol eléggé szakszerű,* a legtöbb helyen erre kevés gondot fordítottak; a diszpozíciók alapján a szállításokat végrehajtó rakodókezelőknél sok esetben az elemi szakértelem is hiányzott.

3. *Az új faárak bizonyos taszító hatással voltak,* amennyiben kiélezték bizonyos fokig az erdőgazdaságok és a faipari vállalatok érdekellentétét.

4. *A vasúti forgalom,* valamint az egyéb szállítási lehetőségek szabályozása a mi szempontjainktól függetlenül történik s így előfordul, hogy a tervezett időpontokra a szállításokat végrehajtani nem tudjuk.

5. Végül, minthogy a fűrészeknek nincs meg a kellő befogadóképességük, nincsenek tartalékkészleteik és mint előbb kifejtettem, nincs befolyásuk a közlekedés menetére, — *tervezési rendszerünk is akadályozó tényezővé vált azzal, hogy negyedévi értékesítést írt elő, minőségeket kötött ki, holott sem az ütemezést, sem a minőség megállapítását ilyen mereven megkötni nem lehet.* Tervezésünk az egyes szállító erdőgazdaságok kijelölésénél nem vette eléggé figyelembe a természetes gravitációt és nem mérlegelte az együttműködés sokoldalúságának lehetőségeit.

— Október 1-től

teljesen új rendszert

léptetünk életbe és ennek az előkészületei már folyamatban vannak. *A Főigazgatóság kollégiuma is behatóan foglalkozott a kérdéssel és a fahasználat műszaki fejlesztése kérdésében hozott határozatával megszabta a kooperáció új és az eddiginél lényegesen fejlettebb módszereit.* Elsősorban döntő különbség az eddigi kooperációs gyakorlattal szemben az, hogy az erdőgazdaságok is, a faipari üzemek is lényegesen kevesebb partnerrel lesznek kapcsolatban, mint eddig voltak. Ez azután lehetővé teszi, hogy egy-egy erdőgazdaság két-három, legfeljebb négy fűrész- és lemezipari vállalattal közvetlenül állapodjon meg egy egész esztendőre, ezen belül a szállítás ütemére, rövidebb időszakokra, a választékok minőségére vonatkozóan s a speciális méretű faanyagok kérdésében. Lényegében ez azt jelenti, hogy *a favágatási terv végrehajtása és a fűrész-lemezipari vállalatok munkája közvetlenül egybekapcsolódik.* Az erdőgazdaságok és a vállalatok megállapodásaikat közösen felterjesztik a Főigazgatóságra és ezeknek a megállapodásoknak az alapján állapítják meg az erdőgazdaságok termelési és szállítási tervét, valamint a faipari vállalatok termelési és értékesítési tervét. Minthogy a megállapodás egy évre szól, *biztosítjuk a lehetőségét, hogy menet közben is lehet majd kötbérmentesen* — a FÜRFA kikapcsolásával — az együttműködő termelő és feldolgozó üzemek érdekeinek megfelelően *az éves terven belül az eredeti megállapodástól eltérni.*

— Gyakorlatilag ez azt jelenti, hogy a közvetlen kapcsolat alapján az erdőgazdaságok mindenkor tájékoztatni tudják az ipari partnereiket a termelések és szállítások helyzetéről és fordítva, a fűrész- és lemezipari vállalatok, a kialakult jó kapcsolatok alapján a mindenkori szükségleteik, befogadóképességük szerint sürgethetik vagy késleltethetik közvetlenül a szállításokat.

— Jelentős segítséget adunk a szakszerű munkához azzal, hogy minden vágásvezetőt és rakodókezelőt

egy hetes tanfolyam

után levizsgáztatunk. Azt is lehetővé tesszük, hogy a lemezrönköt és a furnírrönköt az érdekelt vállalatok az erdőgazdaságokban saját megbízottjaik kijelölése alapján vegyék át.

Stróbl Kálmán elvtárs ezt a tájékoztatást még a következőkkel egészítette ki:

— Meg vagyok győződve arról, hogy a most meginduló tárgyalások, amelyek előkészítik az október elsején életbelépő új rendszert, lényeges mértékben előbbreviszik a kooperáció ügyét. A két főosztály ezekkel a szervezési formákkal biztosítja

a vitás kérdések

jó megoldását. Módjában áll a szembenálló feleknek, hogy egymás érdekeit figyelembe vegyék, az áthidaló megoldások lehetőségei adva vannak és mi őrködni fogunk, hogy az erdőgazdaságok és a vállalatok valóban baráti kapcsolatban legyenek egymással. Kétségkívül elő fog fordulni, hogy egyes esetekben a partnerek nem tudnak megegyezni egymással, ilyenkor a Főigazgatóság fog dönteni a népgazdaság érdekeinek szemmeltartásával.

— Nem állítom azt, hogy a rönkzúdulás lehetősége mostmár teljesen megszűnik. Ez elsősorban a vasút szállítóképességének és adott időszakokban a szállító készségének a függvénye, de feltétlenül enyhülni fog a helyzet. *Már idén sem volt olyan súlyos az anyagtorlódás, mint más esztendőkben,* csupán a Hárosi Falemezműveknél jelentkezett olyan mértékű anyagtorlódás, aminek a leküzdése tartós gondot okozott.

— Helyes, ha a kooperáció nehézségeit, az előforduló hibákat felfedjük, ostorozzuk. De helytelen volna, ha megfeledkeznénk *az eddigi igen nagy eredményekről,* amelyek közül itt csak egyet kívánok kiemelni, hogy az erdőgazdaságok és a faipari vállalatok együttműködése alapján, a tavalyi tapasztalatokból kiindulva *a lemezrönk importját idén már jóformán teljesen meg tudjuk szüntetni.*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Két szomszéd csemetekert

Az egyik Kerecsenden van és a nyugatbükki erdőgazdaság fennhatósága alá tartozik, a másik alig kilenc kilométerre Kálon és a délmátrai erdőgazdaság kötelékében. *A kerecsendit úgy belepte a gaz, a gyom, hogy nagyítóval se lehet közte a csemetét megtalálni, a káli viszont tiszta, mint a tükör,* csak a csemeték sorai tündökölnek a napban. Igaz ugyan, hogy a kerecsendi kertet alig öt esztendeje egy erdőirtás helyén létesítették, talaja is erősen kötött, míg a káli kert homoktalajon létesült és jóval régebben. A szakemberek azt mondják, hogy Kerecsenden az adottságok miatt is nagyobb a gyomosodás.

Akkora különbségnek azonban mégsem szabad lennie. Megszoktuk, hogy aratás előtt csemetekertjeink már gyomtalanul, frissen kapálva várják az égető mezőgazdasági munkákat, amelyek az erdészettől évről évre elvonják néhány hétre a munkaerőt. De Kerecsenden talán még év végére se lesz rend.

Mi az oka a nagy elmaradásnak? Beszéltünk a csemetekert vezetőivel, a munkásokkal is és ebből két lényeges indokot hámozhattunk ki. Az egyik *a munkafegyelem,* a másik *a bérezés* kérdése.

Amíg Kálon a munkások naponta rendesen ledolgozzák a tízórás munkaidőt, a kerecsendi munkások zöme alig nyolc órát tölt munkával. Reggelizéssel kezdik a napot, az ebédidő másfél-két órát is elrabol, s este félötkor már a szerszámraktár közelébe húzódnak. Nem is szólván arról, hogy a hatalmas (több mint hatvan hektáros!) kertből gyakran egyszerűen megszöknek a faluba egyes munkások ügyes-bajos dolgaik intézésére, becsapva nemcsak önmagukat, hanem munkacsapatuk többi tagját is. A káli csemetekert dolgozói mondják, hogy ők is dolgoztak Kerecsenden, pocsék rosszak a munkafeltételek, de még mindig többet teljesítettek, mint a kert többi munkásai.

A másik a bérezés kérdése. Kerecsenden keveset lehet keresni. Főleg azért, mert *hagyták elgyomosodni a kertet olyan mértékben, amire a normakönyv összeállítói nem is számíthattak.* A kerecsendi rendkívüli gyomra egyszerűen nincsen norma. Huszonhat fillért kaphatnak a munkások négyzetméterenként legtöbbet, ott, ahol az egyéves iskolázott csemete se látszik ki a gazból.

Mégsem kizárólag a csemetekert vezetőit hibáztatjuk, hanem elsősorban a nyugatbükki erdőgazdaság központi szakembereit: a kerecsendi csemetekert kapálását ugyanis gépi, nagyüzemi műveléssel tervezték meg, noha lova és gépe nincs a kertnek elegendő és kénytelenek a kapálást kézzel végeztetni, amire viszont nincs megfelelő béralap. A káli kertben pedig kézi kapálással egybekötött gyomlálásért sokkal tisztább és lazább földön 37 fillért fizetnek négyzetméterenként, noha itt a teljesítmény is magasabb.

Mi a teendő? Elsősorban *időben biztosítani kell az állandó, szerződtetett munkásgárdát. A legszigorúbb munkafegyelmet* kell meghonosítani a szakszervezet, elsősorban a bizalmiak segítségével. Adott esetben, mint a mostani is, *helyi normát* kell megállapítani! Biztosítani kell *a gépi művelés* lehetőségét.

A két szomszédos csemetekert olyan, mintha azért állították volna őket oly közel egymáshoz, hogy példával mutassák: *hogyan kell és hogyan nem szabad!* Kerecsend tanuljon Káltól, de a káliak ne vegyenek példát a nyugatbükkiektől!

A csehszlovákiai Preglejka és a FURLEM páros-versenye

A Csehszlovákiában működő zsarnócai Preglejka — ugyancsak furnír- és lemezgyár — vezetői és dolgozói még májusban versenyre hívták ki a Furnír- és Lemezművek dolgozóit. A versenyszerződést akkor levél útján már ez év második negyedére megkötötték. Most négy napos tapasztalatcserére a FURLEM-be látogattak a Preglejka üzemének kiküldöttei. A tapasztalatcsere eredményeként leszögezték, hogy bár a FURLEM régi múltra tekint vissza és jórészt elhasznált gépekkel dolgozik, sok olyan anyagot készít, amelyekkel a fejlett csehszlovák ipar, illetve a Preglejka nem foglalkozik. Ez különösen a FURLEM speciális gyártmányaira vonatkozik.

A csehszlovák vendégek igen sok hasznos tanácsot adtak különböző technológiai folyamatoknál. Nagyon meglepte a vendégeket a FURLEM-nél folyó takarékossági mozgalom, a hulladék felhasználásának megoldása, az e téren szerzett tapasztalatokat üzemükben hasznosítani kívánják.

A látogatás során értékelték az év második negyedének eredményeit és a pontozás alapján a FURLEM dolgozói nyerték meg a szocialista versenyt.

Az üzem vezetői végigvezetik a küldöttség tagjait a gyár területén

Szovjet szaklap a magyar erdészeti küldöttség látogatásáról

A Leszhnaja promislennoszty július 10-i számában adott összefoglalót a magyar erdészeti küldöttség szovjetunióbeli látogatásáról. „A magyar vendégek — írja a lap — több erdő- és faipari gazdaságot, tudományos kutató intézetet és fafeldolgozó üzemet látogattak meg. A kreszteci erdőgazdaságban megismerkedtek a különféle körülmények között folyó fakitermelés gyakorlati módszereivel. A majkopi erdőgazdaságban tanulmányozták egy pneumatikus közelítő berendezés munkáját, amely a vendégek véleménye szerint széleskörű alkalmazást nyerhet Magyarországon is. Megismerkedve a majkopi erdőgazdaság dolgozóinak életkörülményeivel, a vendégek megemlítették, hogy a legnagyobb hatást rájuk az új lakótelep tette számos kulturális intézményével. Leningrádban a delegáció felkereste az uszty-izsorszki lemezgyárat, a dubrovszki lakásépítő kombinátot és a Kirov Fatechnológiai Akadémiát, valamint a fakikötőt."

Végül a lap közli Tömpe István, országos erdészeti főigazgató nyilatkozatát a tanulmányút eredményeiről: „Nem kétséges, — mondotta Tömpe elvtárs a lap munkatársának —, hogy a szovjetunióbeli tanulmányút igen hasznos volt számunkra. Igyekezni fogunk a szovjet fakitermelő, fűrész- és fafeldolgozó iparban s az erdőgazdaságban észlelt tapasztalatokat odahaza minél jobban hasznosítani."

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A kiállítás előtt...

Még egy hónap, vagy már annyi se, s megnyílik az idei Országos Mezőgazdasági Kiállítás.

A főbejáratnál ülök egy lépcsőn, ott írom ezeket a sorokat. A főbejárat persze zárva, én se ott jöttem be. De a vasútfelőli oldalon is van egy kapu, s ott épp elegen bejárnak máris, hetekkel a nyitás előtt. Velem egyszerre például egy lánctalpas vontató érkezett, pokoli zúgással és dübörgéssel. Idebent egy-két teherautót is látok, meg néhány lovaskordét... és főleg embereket mindenfelé. Árkokat ásnak és ietmetnek, csöveket hajlítgatnak, forrasztanak és fektetnek, téglát hordanak, maltert kevernek, fűmagot vetnek és gyepet öntöznek, kisebb-nagyobb fákat ültetnek el gyökerestől, egy nagy sárgafalú épületet kívülről fehérre festenek, a belsejében meg már művészek festik, nem a falat, hanem a kiállítási tablókat.

Hanem a legnagyobb sürgés-forgás mégiscsak az erdészeti-faipari pavilonok körül van.

Két hónapja, hogy itt jártam, még csak gödrök voltak a két pavilon helyén, akkor kezdték betonozni az alapokat. Most meg már a tetőn is az utolsókat kopácsolják, s a földszinttől a mennyezetig nyúló nagy üvegablakokat is kezdik a helyükre rakosgatni. Ha minden jól megy, augusztus 20-ára készen is lesznek, akkor aztán jöhetnek az erdészet és faipar munkáját bemutató nagyított fényképek, festett tablók, gépmodellek és egyebek.

Node most még a két pavilon és környéke csatatérnek is elmenne, vakarja is néha a fejét Bölcs Józsi bácsi, a hetvenhét éves derék öreg erdész, a kiállítás „erdészeti főigazgatója", ahogy egynémelyek tisztelik. Ő ugyanis naphosszat ültetteti a fácskákat, varázsol a puszta homokra ügyes kis bemutató csemetekertet, tízféle erdősítési mintát, negyvenféle fa- és cserjefaj felhasználásával, aztán az ERTI tudományos parcelláit, fenyőoltványokkal, nyárfakeresztezésekkel stb. S akkor idehajtanak, teszem azt, néhány lovaskordét, s a lovak, mire észrevenné, lelegelik a kanadai nyár és a hazai nyárak hibridjeinek a leveleit, hajtásait.

Vagy dolgoznak itt az építkezésen 15—16 éves diákgyerekek is, az ilyeneknek persze nemcsak a munkán jár az esze. Ott is ugrálnak, ahol nem kéne, s már megint le van taposva egy-két facsemete.

De ne féljünk azért, ahol Bölcs bácsi viseli szívén az erdészet ügyeit, ott idejére rendbejön minden, megnézheti majd akárki.

Most éppen Mendéről hozott földlabdás nyárfákat ültetnek el ebben a kánikulában, s bizony a levelük eléggé össze van sodródva. — Hát ezekkel mi lesz? — kérdem az öreget. — Mi lenne? — feleli. — Szeptemberig újra kileveleznek, szebbek lesznek, mint most.

Megjegyzem, az épülő erdészeti-faipari pavilon előtt egy gyönyörű rózsáskert készült, az egész kiállítás egyik büszkesége. Arról meg a nyíló virágokat szedték le egy szálig a kertészek, hogy szeptemberre bontsanak újra bimbót, a sokszázezer látogató gyönyörűségére.

De még a mi pavilonjainkról annyit, hogy szabadtéri gépbemutató is lesz mellettük, örökmozgó drótkötélpályával, s egyéb érdekességekkel. A szabadtéri vadbemutató is jóval gazdagabb lesz a tavalyinál. Készülőben van egy igen szép bronzszobor is (ha minden jól megy, nemsokára öntik) — két csemeteültető munkáslányt ábrázol. Az erdészeti pavilon nagy üvegfala előtt áll majd, jelképéül annak a tengernyi fáradozásnak, amivel erdeink felújítása és nevelése jár.

A szobrász egyébként akár itt a kiállítás területén is elég élményt gyűjthetett volna művéhez. A főkertész szerint a tél folyamán több mint ezer nyárfát ültettek el, aztán egy csomó egyéb fát, ezerötszáz cserjét... ha így megy tovább, valóságos erdő lombjai között bújnak majd meg a kiállítás épületei.

S ne gondoljuk, hogy csak kis, egy-két éves facsemetéket ültettek, mert hoztak ide még tízéves — tíz méter magas — nagy jegenyéket is, s azok is igen szépen megeredtek.

Node elég is a szóból. A többit hagyjuk inkább meglepetésnek, az a néhány hét már úgyis hamar eltelik a kiállításig.

V. D.

Vizsgák után

Erdészvizsga

Korán reggel zsong már az iroda, felnőtt emberek suttognak, odakint a kerti ösvényeken is izgatottan sétálgatnak. Erdészeink vizsgáznak ma a csemetetermelésből, ami fontos tudománya egy erdésznek. Féltő gonddal nevelt csemetéiből lesznek újból árnyas erdőkké síkok és lankák.

Feri, a jenői kerület vezetője hajol hozzám: — Tudod, azért mégis lámpaláza van az embernek! — suttogja és tényleg, mintha remegne egy kissé a hangja. Megérkeztek a vizsgáztatók. Nyílik az ajtó, felpattan a megszólított, kérdések és feleletek röppennek a levegőben.

Szy Géza főmérnök, a bizottság elnöke, meleg hangon hirdeti az eredményt: mindenki jó eredménnyel vizsgázott. Frigyesi Nándor, Frigyesi Géza, Járányi Ferenc és Cseke Albert kerületvezetők eredménye kitűnő, de a többiek is megállták a helyüket, mint jó erdészekhez illik.

Eördögh Tibor, Alsókövesd

Sikeresen képesítőztek Sopronban az első levelező technikumi hallgatók

Négy évi szorgalmas munka után 23 levelező hallgató kapta meg az erdésztechnikusi oklevelet, mind olyanok, akiknek a múltban nem volt módjuk a magasabb fokú iskolai végzettséget megszerezni. Egy hallgató kitűnő, egy jeles, hat jó, tíz közepes és öt elégséges rendű bizonyítványt szerzett. Ez az eredmény mutatja, hogy *a mindennapi munka mellett a tanulásra is lehet időt szakítani*, csak kitartóan kell törekedni a tudás megszerzésére. A nagyobb szakmai tudás a gazdasági munkában feltétlenül jelentkezni fog. A jövő útja a fejlődés és a fejlődést magasabb kultúrájú szakemberek nélkül nem is lehet elképzelni.

A hallgatók ezen az úton mondanak köszönetet a Főigazgatóságnak azért a megértő és sokoldalú támogatásért, amellyel elősegítették a tanulmányok elvégzését. Ezt a segítséget mindannyian jobb munkával fogjuk viszonozni.

Holy Zoltán
Győr.

Fásítás a debreceni legeltetési bizottság legelőjén

A csemetenevelési utasítási vizsgák

A keszthelyi erdőgazdaság zalaszántói erdészeténél a meghatározott havi tananyagot, konzultációkat az utasításnak megfelelően rendszeresen megtartották. Eliátogattak a szomszédos erdészethez tapasztalatcserére és levonták a tanulságot a csemetenevelési utasításban megadott irányelvek alapján. A zalaszántói erdészet vezetői és szakelőadói gondot fordítottak arra, hogy *az erdészek necsak a vizsgán állják meg a helyüket, hanem a gyakorlatban is bebizonyítsák tudásukat.* A nehézségektől nem fognak visszariadni. A fejlesztési határozat minden pontját valóra váltják, a csemetenevelési módszerek alapján kidolgozzák a *nagyobb csemete önellátást, az ültetési anyag feljavítását, a telepítések és felújítások korszerű munkáiban a legjobb eredményt igyekeznek majd elérni.*

Farkas Károly
ker. vez. erdész.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A BÜKKFENSIKON

Képes hírek

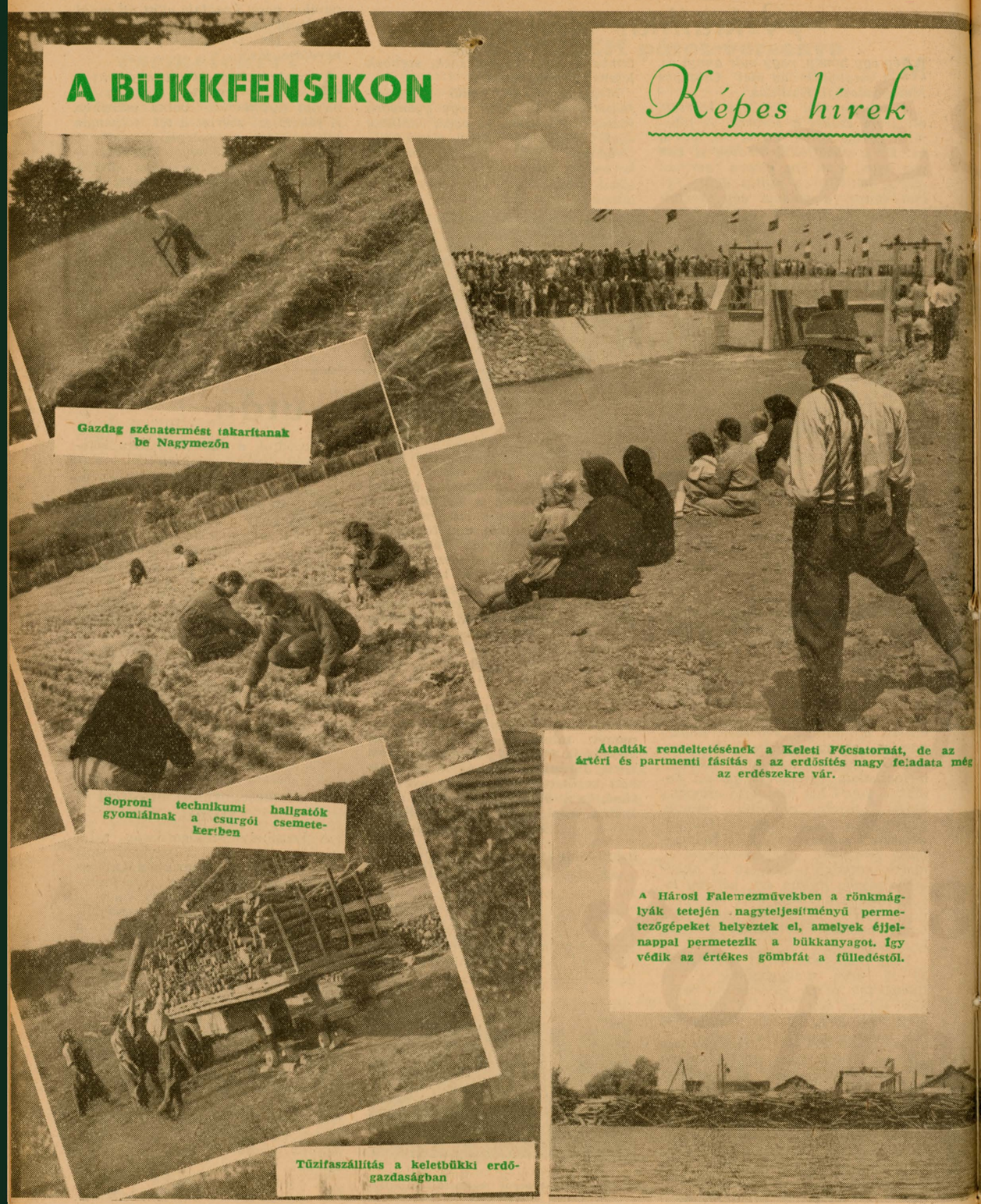

Gazdag szénatermést takarítanak be Nagymezőn

Soproni technikumi hallgatók gyomlálnak a csurgói csemetekertben

Tűzifaszállítás a keletbükki erdőgazdaságban

Átadták rendeltetésének a Keleti Főcsatornát, de az ártéri és partmenti fásítás s az erdősítés nagy feladata még az erdészekre vár.

A Hárosi Falemezművekben a rönkmágylyák tetején nagyteljesítményű permetezőgépeket helyeztek el, amelyek éjjel-nappal permetezik a bükkanyagot. Így védik az értékes gömbfát a fülledéstől.

Két kis bikaborjú a bakócai növendékekből. Vajon melyikük lesz világrekorder?

Gaál Irma szakmunkás munkacsapata 140 százalékos átlagot ért el a fehérnyárcsemete gyomlálásában a szőregi csemetekertben. A munkacsapat versenyben áll a kiszombori csemetekertben dolgozó Rózsa Istvánné munkacsapatával

Jaj, de finom a kelkáposztafőzelék!...

Üdülő erdészgyerekek Hármaskúton

E házban él ötven erdész-gyerek két hétig át

Ezer élménnyel jár a kirándulás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Faanyagtakarékosságot elősegítő kísérletek a fűrésziparban

A rönkanyagból termelt fűrészipari termékek maximális mennyisége elérésének egyik feltétele, hogy az eddig használatos vastag keretfűrészpengék helyett *a fűrészipar áttérjen a vékony fűrészpengék használatára.* A vékony keretfűrészpengék használatának általános bevezetését azonban feltétlenül meg kell hogy előzzék olyan műszaki intézkedések, amelyek a vékony pengék alkalmazását lehetővé teszik. A pontatlan, rosszul beállított, rosszul dolgozó keretfűrészeken vékony pengéket alkalmazni nem lehet, mivel ilyen esetekben csupán a pengék idő előtti elhasználódását segítenénk elő, s ezzel természetszerűen növelnénk a fűrészipar önköltségét. További hátrány abban mutatkozna, hogy a kedvezőtlen körülmények között alkalmazott vékony fűrészpengékkel rosszabb minőségű fűrészáru előállítása lenne csupán lehetséges.

1956. II. évnegyedében *a Nyugatmagyarországi Fűrészeknél kísérleteket indítottak* a vékony fűrészpengék alkalmazásával kapcsolatban. A vállalatnál az eddig használt 2,4—2,6 mm vastagságú keretfűrészpengék helyett 1,8—2,0 mm vastagságú pengék használatával kísérleteznek. A kísérlet bevezetését azonban megelőzte a keretfűrészek felújítása, javítása oly mértékben, hogy biztosítottnak látszik, hogy a kísérletek kedvező eredményeket hoznak. A kísérlet indulásával nagy figyelmet szentelnek a kihozatalnövekedés állandó vizsgálatának. Remélhetően a kísérleti eredmények beigazolják, hogy a vékony pengék alkalmazásával néhány százalék anyagmegtakarítás érhető el. Vizsgálatot folytatnak továbbá olyan értelemben is, hogy milyen műszaki követelményeket támaszt a vékony pengék alkalmazása általános bevezetés esetén.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság *az 1956. évben mintegy 1500 darab 1,8 mm-es fűrészpengét rendelt vállalatai részére.* A kísérletek kedvező lefolyása után tervbevették, hogy a a vékony pengék használatát általánosan valamennyi vállalatunknál bevezetik.

Felvetődik a kérdés *a fűrészpenge vastagság további csökkentése* kérdésében is. A jelenleg folyó kísérletek eredménye dönti el, lesz-e lehetősége az 1,6 mm-es pengék alkalmazásának.

A pengevastagság csökkentése csupán egy tényező, ami a résbőség, s ezzel a keletkező fűrészpor mennyiség csökkentését eredményezi. *Hasonlóan nagy jelentősége van a fűrészpenge fogterpeszei kialakításának* helyes mértékben történő alkalmazásának. A továbbiakban pedig feltétlenül rá kell térnünk a fogterpesztés helyett *a fogak duzzasztására,* ami a legnagyobb mértékben csökkenti vékony pengék alkalmazása esetén a vágási résbőséget.

KOOPERÁCIÓS PILLANATKÉPEK

Nem a szerkesztőség találta ki, bármilyen nevetséges is úgy igaz, hogy a Szombathelyen egy épületben székelő erdőgazdaság és a Nyugatmagyarországi Fűrészek anyagforgalmi leveleznek egymással, ahelyett, hogy személyes tárgyalásokon igyekeznének előmozdítani a kooperációt.

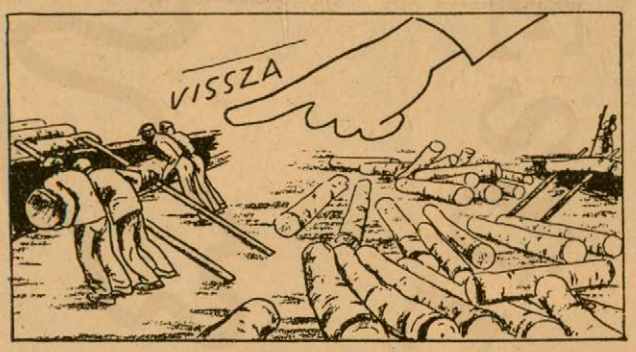

Az egyik erdőgazdaság, talán éppen a mecseki, hámozási rönköt szállított a barcsi fűrésznek. Kirakás után nyomban másik vagonra terhelték fel a küldött faanyagot, hogy Hárosra továbbítsák. Mi lett volna, ha az erdőgazdaság egyenesen megfelelő helyre küldi?

Még te csodálkozol, hogy kicsi a kalap? Hiszen te is kisebb és vékonyabb faanyagot szállítottál az üzemeknek, mint amit a terved és a szabvány előír!

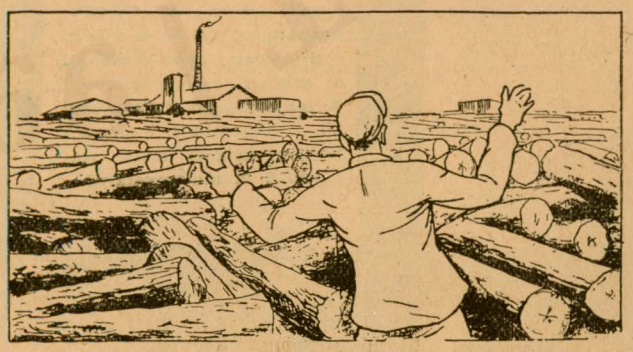

Ha az erdőgazdaság rohammunkával behozta rönkszállítási lemaradását. Az anyagzúdu ás megnehezíti a fűrész- és lemezipari üzem tervteljesítését.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

III. Az „MRP“ motoros láncfűrész üzemzavarai, gyakrabban előforduló hibái és azok megszüntetése

A porlasztó túlfolyása a motor erősebb döntése esetén is előfordul. A benzindús keverék a motorban nem ég el teljesen, hanem a hengerfalakon és a szívócsatornán részben lecsapódik. Ilyen esetben a motort átszellőztetéssel szükséges kiszárítanunk.

A porlasztó helyes működését üzem közben a benzincsap ideiglenes elzárásával, vagy a dekompressziós szelep nyitásával ellenőrizhetjük. Ha a benzincsap elzárása, vagy a dekompressziós szelep nyitása után a motor gyorsul, akkor túl sok üzemanyagot kap, aminek túlfolyás az oka. Ha az úszókamrában van üzemanyag, de a keverőtérbe már nem jut el, akkor a fúvóka dugult el a nem kellőleg szűrt, szennyezett üzemanyag használata következtében.

Az üresjáratú fúvóka dugulása esetén szereljük ki a porlasztót. A fúvókát vagy átfújással és tiszta benzinben való kimosással, vagy a fúvóka nyíláson keresztül húzott fonal, vagy sörte segítségével tisztítsuk ki. Ehhez a munkához drótot, vagy éles tárgyat nem szabad használni, mert a századmilliméter pontossággal fúrt fúvóka-nyílás megváltoztatása a motor teljesítményét károsan befolyásolná. Ha a főfúvóka dugult volna el, azt kiszereljük és az előbbihez hasonlóan járunk el. Az egész porlasztót tiszta benzinben mossuk át. A főfúvóka kiszereléséhez kizárólag 8—9-es villáskulcsot használjunk, mert ha fogóval vagy pedig csavarhúzóval nyúlunk hozzá, a lágy fémből készült fúvókát tönkretesszük. A porlasztó levételét óvatosan végezzük, mert a felhasított csatlakozó része feszülés esetén letörhet.

A gyár a porlasztót úgy szabályozza be, hogy a motor legkevesebb üzemanyag fogyasztásával a legjobb teljesítményt adja, ezért azon változtatnunk nem szabad. Ha a porlasztó, vagy valamelyik szűrője csak részben dugult el, a motor üzemanyagban szegény keveréket kap, ezért az égés lassú és vontatott lévén még a szíváskor is tart. Így az égő keverék az átömlő csatornán át a forgattyúházba és onnan a porlasztóba kerül vissza, a porlasztóból láng csaphat ki, a motor fordulatszáma és teljesítménye csökken. Ilyen esetben, amikor a motor a porlasztóba lövöldöz és abból láng csap ki, leghelyesebb a benzincsapot gyorsan elzárni és a motornak magasabb fordulatszámot adni, hogy a porlasztóban lévő üzemanyag mielőbb elfogyjon és a nagy fordulatnál fellépő fokozott szívóhatás az égő keveréket ne engedje a porlasztó felé.

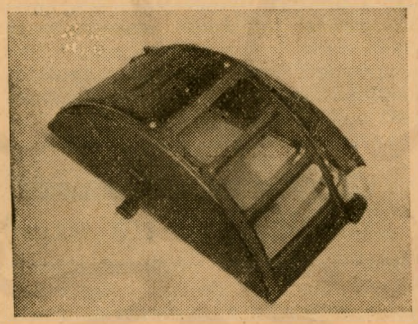

A porlasztószekrény ajtajának elhanyagolt állapota és arról a légszűrő eltávolítása következtében a beszívott nagymennyiségű levegővel együtt a por is a motorba kerül.

A légszűrő, vagy a szívónyílás szennyeződése, eldugulása esetén a motor dús keveréket szív, ilyenkor a hangtompítóból láng csaphat ki és fekete füst távozik, a motor sokat fogyaszt és teljesítménye kicsi. Ilyen esetben a keverék lassan és csak részben ég el, mert kevés az égéstérben a levegő. Ez erősen melegíti a motort, szenes lerakódásokat okoz és az el nem égett keverék a hangtompítón keresztül távozik.

A porlasztó ajtaján lévő légszűrő akadályozza meg, hogy a beszívott nagymennyiségű levegővel együtt por jusson be a motorba, mert annak mozgó részeit kikoptatná. Ezért a porlasztó ajtajának elhanyagolt állapota és a légszűrő eltávolítása komoly veszélyt jelent. Az áttüzesedett motorban a beszívott keverék a forgattyúházban gőzölögni kezd, ami a motor szívóhatását részben kiegyenlíti, ezáltal kevesebb friss keverék jut a motorba. Ennek következtében a fordulatszám csökken. A motort ez esetben állítsuk le, a forgattyúház alján levő leeresztő csavart csavarjuk ki és az összegyűlt keveréket a szabaddá váló nyíláson kibocsátjuk. Ennek lezárása és a motor lehűlése után az újból megindítható.

Az üresjárás beszabályozását üzemmeleg motorral végezzük el, a szabályozócsavar elfordításával mindaddig, míg a motor nyugodtan működik.

A porlasztó és a szívócsatorna érintkezésénél a tömítésre ügyelnünk kell, mert tökéletlen tömítés esetén a motor hamis levegőt szív, ezáltal a keverék benzinben szegény lesz, a motor teljesítménye pedig, ennek megfelelően, csökken.

A *gyújtószerkezet* meghibásodása esetén a motor rendszerint meg sem indul. Ha a gyújtószerkezethez dús pára, víz, üzemanyag stb. kerül, rövidzárlat keletkezik, a motor működése megakad. Ezért a motort sohase mossuk le. Ha ennek ellenére a mágnesbe víz, vagy üzemanyag került, finom törlőruhával töröljük át és szárítsuk ki a szerkezetet. Ha a megszakító felülethez olaj jut, azt benzines ruhával tisztítsuk le, szárítsuk meg és a felületet fényesítsük ki.

A megszakító eredeti beállításához mérten kisebb elmozdulása okozhatja, hogy a gyertyán nem kapunk szikrát. Ilyenkor az érintkezőket 0,4 mm teljes nyitási hézagra kell beállítani. Ha az érintkező felületek beégtek, vagy erősen oxidáltak egészen finom csiszoló vászonnal vagy igen finom reszelővel kell azt óvatosan helyrehozni és utána a felületet kifényesíteni. A sérült gyújtótekercset többnyire újjal cseréljük ki.

A megszakító kalapácsot emelő bütyök műanyagból készül. Egyes motorfűrészeknél ez nem volt megfelelő minőségű és üzemközben letört. Ilyen esetben a megszakító nem működik, tehát áram nem képződhet és a motor leáll. A műhelyben pontosan azonos méretű megszakító bütyköt textolitból vágjuk ki, s ez az eredeti anyagnál is szívósabb.

A gyújtószerekezet leszerelését gondosan végezzük, mert helytelen szerelés következtében a mágnessarkok a megszakító részt letépik.

A rövidre záró gomb háza, ugyancsak vékony bakelitből készül és legtöbb esetben már kevés használat után megsérül. Ezt kürt nyomógomb-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

bal cseréljük ki; lényegesen tartósabb.

A gyújtási hibák általában kétfélék, vagy egyáltalán nincsen gyújtás, vagy a szikra igen gyenge. Ha nincsen gyújtás, a hibakeresést a gyertyánál kell kezdeni és eljutni a megszakítóig. Ha a kalapács érintkező felületénél egészen kicsi szikrát látunk, ak-

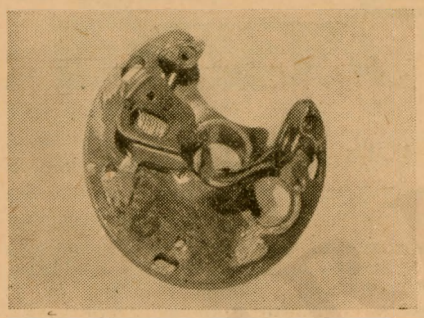

Ha a gyújtószerkezetet szakszerűtlenül és gondatlanul szereljük vissza, a mágnessarkok a megszakító részt letépik.

kor a primér áramkör jó és a hiba a szekundér körben van, tehát vagy a tekercs zárlatos, vagy a gyertyához vezető gyújtókábel hibás. Ha nincs az érintkező felületen apró szikra, először a megszakítót vizsgáljuk meg. A motort lassan forgatva ellenőrizzük, hogy a megszakító biztosan zár-e, szakít-e, nincsen-e beégve. Ha nincs az érintkező felületen apró szikra, először a megszakítót vizsgáljuk meg. A motort lassan forgatva ellenőrizzük, hogy a megszakító biztosan zár-e, szakít-e, nincsen-e beégve. Ha ez rendben van és a hézag megfelelő, akkor vagy a primértekercs, vagy a kondenzátor zárlatos.

A kondenzátor vizsgálatánál a következőképpen járunk el. A hálózati világítási áram lámpakapcsolójából a bekötő szálakat szigetelt vezetékkel

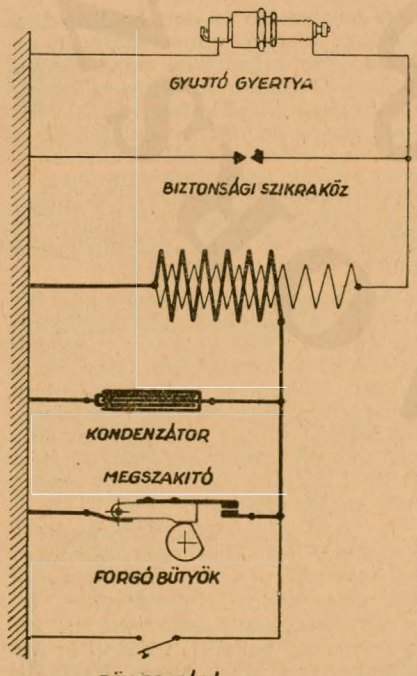

A gyújtósze kezet kapcsolási vázlata.

(gépkocsinál használatos kettes lakkozott kábel) kivezetjük. A két kivezetett szál végein a szigetelést 10 mm-re leszedjük. A két vezeték egymáshoz érintve az izzónak ki kell gyulladni, így győződünk meg a vezetékek helyességéről. A kondenzátor szigetelt vezetékét a megszakító kalapács ellenrészétől (üllő) kiiktatjuk. A hálózati kapcsolóból az előbb elmondottak szerint kivezetett két vezeték közül az egyiket a kondenzátor fémes részéhez, a másikat a kondenzátor szigetelt vezetékének végéhez érintjük. Az érintés kb. kettő másodpercig tartson. Utána a vezetékvégeket elvesszük és a kondenzátor szigetelt vezetékének végét a kondenzátor fémes részéhez érintjük. Ha a kondenzátor jó, az érintés pillanatában hallható és látható kisülés jön létre. A kondenzátor ily módon történő feltöltését és kisütését egymás után ötször-hatszor megismételjük. Ha minden esetben kisülést tapasztalunk, a kondenzátor jó, és ebben az esetben az izzónak nem szabad világítani.

Amennyiben a kondenzátor zárlatos, a hálózati vezetékeknek a kondenzátorral előbbiek szerint való érintkezése esetén az izzó vagy villanásszerűen, vagy egészen kigyullad, kisüléseket pedig vagy kihagyásokkal, vagy pedig egyáltalán nem kapunk. A kondenzátort ebben az esetben cserélni kell.

Ha a szikra gyenge, ennek oka kisebb menetzárlat is lehet, de a mágnes legyengülése is okozhatja. Az utóbbi hiba folyamatosan következik be. A mágnest ezen esetben szakműhelyben delejeztetni kell. A mágnes legyengülhet, ha az erővonalak útjában nagy légrést hagyunk. Ezért a kiszerelt mágnest nem szabad külön hevertetni, hanem a szerelés időtartamára középre helyezzünk egy vasdarabot, amely a teljes légrést áthidalja.

A mágnes legyengülését annak erős felmelegedése is okozhatja. Ezért ha motorunk bármi okból erősen áthevülne, ne állítsuk meg azonnal, hanem egészen lassú járatban járassuk néhány percig, míg a hűtőszerkezet az áthevült hengert lehűti. Csak ezután álljunk meg és keressük a felmelegedés okát. Ha a motort azonnal állítanánk le, a hűtés megszűnne és a melegedés a mágnesre is átterjedne.

A szikra gyengeségét a rossz kalapácsállítás is okozhatja. A kalapács túl magasra emelése csökkenti az érintkezés időtartamát, ami viszont a magasfeszültség indukálásához szükséges volna, tehát nem áll elég idő rendelkezésre a nagyfeszültség előállítására. *(Folytatjuk.)*

Egy csemetekerti szakmai bemutató tanulságai az erdősítések ápolásában

Még májusban erdőgazdaságunk az Országos Erdészeti Egyesület rendezésében a csemetekerti utasítás oktatása során helyszíni bemutatót tartott. Az egésznapos bemutató nagy hatást tett az ott résztvevő erdészekre, különösen *a zetoros kultivátor és a Zetor után kapcsolt ekekapa,* valamint a kitűnően működő *hidraulikus csemetekiemelő gép.* Míg a régebbi csemetekiemelővel legfeljebb 300 000 csemetét lehetett naponta kiemelni, addig *az új eljárással napi 700 000 csemete kiemelése is lehetséges.* A bemutató résztvevői bizonyítva látták, hogy a csemetekerti ápolásokat a nagyüzemi csemetekertekben eredményesen lehet gépesíteni; mi már elértük a 70 százalékos gépesítési fokot, és ez előrelathatólag mintegy 5 százalékos önköltségcsökkentést jelent.

A bemutató tanulságai alapján *a gépi ápolást az erdészetek az erdősítések ápolására is átvitték* és igen szép eredményeket értek el. A gépi ápolást nemcsak az egy-két éves fiatalosokban alkalmazzák, hanem például a hajdúhadházi erdészet a három méter magas állományokban is jól dolgozott Zetorral. A csemeték védelmére az első tengely alatt ponyvát húztak át s így a lehajló csemetét horzsolás nem éri. A hajdúhadházi gépállomás és az erdészet most azon dolgozik, hogy további újítással a tengely alatt végnélküli ponyvát alkalmazzanak és így teljesen megakadályozzák a sérülést. Ha sikerül ezt megoldani, akkor *lehetővé válik a suháng zetoros kiemelése is, ami lényeges költségmegtakarítást jelentene a kézi erővel történő suhángkiemeléssel szemben.*

Egyébként a hajdúsági erdőgazdaság területén ősztől kezdve *mindenhol a négyzetes telepítésre térünk át.* Így lehetővé válik az erdősítések keresztbe-hosszába való gépi művelése s erdősítéseink ápolását mintegy 80 százalékra tudjuk gépesíteni. Ettől további 10—15 százalékos önköltségcsökkentést várunk. Ugrópontja azonban a kérdésnek, hogy *erdőgazdaságunknak legyen is elegendő saját Zetorja,* mert a gépállomások nem tudnak számunkra a mezőgazdasági feladatok miatt kellő időben és megfelelő mennyiségű Zetort biztosítani.

Az erdősítések ápolásának gépesítése mindenképpen sürgető feladat. Az üzemi erdősítések közül mintegy hétezer hektáron köztesművelést folytatunk, ebből legalább háromezer hektárt egész éven át géppel művelhetünk meg, ha megfelelő számú zetoros kapálógép rendelkezésünkre áll. Számításba kell venni azt is, hogy a gépesítés alapján *jelenlegi fogatállományunkat mintegy 30 százalékkal csökkenthetjük.* A felszabaduló takarmány és fogatos munkaerő újabb önköltségcsökkentést jelent, nem beszélve arról, hogy *a megtakarított takarmánymennyiség az ország takarmányalapjának növelésére fordítható.*

Szabó Béla
tervelőadó, Debrecen

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Homoki faállományok alátelepítése

1953. őszétől kezdve homokon szokatlan erdőművelési eljárással találkozunk a kelebiai erdészet területén: a rontott állományok egyre több erdőrészletre kiterjedő alátelepítésével.

Horváth Lászlóé a kezdeményező elgondolás, aki nagy-gödrös ültetésével a lassan kipusztuló jegenye- és feketenyárasok, akácosok átalakítását kívánta ezzel a módszerrel megoldani. Ma már 200 hektár körül jár az alátelepített állományok területe; 80%-a jegenye- és feketenyár, 20%-a jegenyenyár és akác elegyes faállománya ma is. Az alkalmazott alátelepítés hektáronként 1300 forint önköltséget igényelt szemben a teljes talajelőkészítés 2900 forintos befektetésével. Hiányzik a közölt árakból a csemeteszükséglet költségtényezője. 10—15%-kal jobb a megeredés, a megmaradás, gyorsabb az állományátalakítás, mert elmarad a három évet igénylő talajelőkészítés-gyomtalanítás időszükséglete. Érdemes tehát a kérdéssel behatóbban foglalkozni.

Tudomásom szerint az első, sikeres alátelepítéseket *Müller* József végezte a tököli erdőben, ahol vastag — mintegy 2 m-es — lepelhomokon álló erdei- és feketefenyveseket alakított át a fenyősorok közti ültetéssel akácosokká.

Ez volt a fenyő és az akác kedvező együttélésének első gyakorlati, tudatos és szándékos hasznosítása. Hat évvel előzte meg *Kiss* Ferenc 1939-ben megjelent közlését, aki ugyan már 1910-ben feljegyezte megfigyeléseit, de csak 29 évvel később hozta nyilvánosságra anélkül, hogy valaha is kiaknázta volna a lehetőségeit.

Müller eljárását 1938-ban magam is kipróbáltam a kunadacsi homokbuckákon. Lesújtó volt az eredmény: a teljes megeredést követően teljes volt a fenyők alá telepített akáccsemeték pusztulása, jóllehet az állomány alá búját akác sarjak biztattak az elvégzésére.

Évekkel később Járó Zoltán derítette fel a sikertelenség okát: a kedvezőtlen vízháztartású homokbuckákon az idős állomány gyökérzete ragadta magához maradéktalanul a hasznosítható vízmennyiséget, teljesen kiszárítva az ültetett csemeték számára annyira fontos legfelső homokréteget.

A leszűrhető tanulság: *nem akárhol sikerül homokon az állományok alátelepítése.*

Alátelepítünk a következő célok elérése érdekében:

árnyékot kívánó fafajok (bükk, gyertyán, jegenyefenyő) felújítását kívánjuk mesterségesen elősegíteni, biztostani; a természetes felújítás eredményét kívánjuk kiegészíteni (például tölgyesekben);

fafajcserét kívánunk végrehajtani (lásd Kelebián) s ehhez biztosítjuk az átalakítandó idősebb faállomány ernyőző védelmét;

meg akarjuk takarítani a talajelőkészítés költségeit az alátelepítés végrehajtásával;

alsó koronaszintet kívánunk kialakítani árnyattűrő fafajok (például gyertyán, celtisz) vagy cserjék alátelepítésével.

Nyilvánvalóan a fafajcserével járó állományátalakítás, az ernyőző-árnyaló állományvédelem, a takarékosság, a nagyobb megmaradás biztosítása azok a szempontok, amelyek homokon az alátelepítéssel szolgálhatók. A már említett fafajokon túlmenően az átmenetileg árnyattűrő feketefenyő lesz az, amellyel az átalakítás végrehajtható.

Az alátelepítések tervezése, kivitelezése megfelelő körültekintést kíván, nehogy úgy járjunk, mint 18 évvel ezelőtt a kunadacsi homokon én.

Nyilvánvaló, hogy az eljárás sikerét — feltételezve az alátelepítendő és alátelepülő fafajok gondos megválasztását — elsősorban a talaj kedvező vízháztartása, a jelentkező gyökérkonkurrencia kikapcsolása vagy vállalhatása döntik el.

Ennek megfelelően vállalható az alátelepítés ott, ahol

nyáron át elég magasan (200 cm-en belül) elérhető a talajvíz s fölötte egy-két, még oly vékony letemetett szint vagy márványos pseudogley biztosítja a kovárványhatás időleges kedvezését;

ahol vizet jól tartó humuszos, vályogos vagy kovárványrétegek helyettesítik a magasabb talajvízállás kedvező hatását.

Ismerve az Alföld éves és időszakos talajvízszint ingadozását, további követelményünk, hogy

az alátelepítéseket a nedvesebb periódusokra tervezzük, hajtsuk végre.

Kézenfekvő, hogy óvnunk kell az alátelepített csemetéket minden károsítástól, tehát

tilalmaznunk kell a legeltetést ott, ahol alátelepítettünk és

esetleg kerítések felállításával kell óvnunk csemeteinket a homokon különösen veszedelmes vadrágásoktól.

Minderre tekintettel válasszuk ki gondosan alátelepítendő területeinket. Útbaigazíthat bennünket a talajszelvények feltárása (a talajvízmélység megállapítása, a letemetett szintek, a márványos pseudogleyrétegek meghatározása). Célszerű augusztus végére ütemeznünk a talaj vizsgálatát: akkor már az éves vízszintingás feltételezhetően legalacsonyabb értékét figyelhetjük, állapíthatjuk meg.

Igen jó következtetést vonhatunk le a lecserélendő, alátelepítendő fafajok átlagos törzsmagasságából is. Bármennyire kigyérüljön homokon a nyárfa, az akác, átlagos famagasságukból a talaj minőségére, a vízháztartás kedvezésére, az alátelepítés vállalhatására következtethetünk.

Ezt tehetjük a lágyszárú növényzet borítása, fajösszetétele alapján is. Ritka, kizárólag vagy többségében szárazságot jelző növényzettel borított homokon biztosra vehető az alátelepítés sikertelensége.

Talajvizsgálatunk alapján dönthetjük el az alátelepítendő fafajunk kérdését. Jó vízháztartású, több letemetett szinttel rendelkező, esetleg letemetett erdőségi talajtípus esetében gondolhatunk a kocsányostölgy alátelepítésére is. Megfigyelésem, hogy akkor is pusztul az akácos, ha a mélyebben rejtőző humuszos, esetleg erdőségi talajtípust 100 cm-t meghaladó futóhomokréteg lepte be. Nedvesebb periódusban, jól lemélyített ültetőbarázdákban, ékásóval legalább további 40 cm-re leengedett gyökérzetű kocsányostölgy csemetékkel ilyenkor is sikerrel járhat az alátelepítés.

Szárazabb homoktalajon az árnyékot átmenetileg bizonyos mértékig tűrő feketefenyők ültetésével kell a kelebiai mintához hasonlóan az állományok átalakítását megoldanunk. Igen gyakori lepelhomokos területeinken a gyengén humuszos homok alul iszapszintes talajtípusa. A vastagabb lepelhomokkal borított, rendszerint 60—150 cm vastagságú, erősen meszes iszapréteg kiszárad a csapadékban szűkölködő periódusok során. Ezt sínyli meg a fokozatosan kigyérülő, kipusztuló akác. Az ide tervezett fenyőtelepítés végrehajtása során akkor számíthatunk az alátelepítés sikerére, amennyiben a nedvesebb periódus végéig megerősödhetett ültetésünk.

A fenyőalátelepítés végrehajtása során egyformán jó a nagy-gödrös (legalább 50x50x50 cm) és az egy nyomon járatott két ekével lemélyített barázdákba ékásóval ültetett feketefenyő csemeték kihelyezése.

Tisztában kell lennünk azzal, hogy lényegében *minden alátelepítés gyepbe ültetés.* Minthogy a további ápolások, kapálások során sem távolítjuk el a kigyérült állományok alól a lágyszárú, talajt ellepő növényzetet, a talaj hasznosítható vízkészletének ültetéseink mellett a lecserélendő faállomány és gyomnövényzet transpirációs vízszükségletét is fedeznie, biztosítania kell. Enélkül elsősorban a kellően még meg nem gyökerezett csemeteink pusztulása várható.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Mindaz, amit eddig elmondottam, csak az első fázis alátelepítéseink végrehajtása során. Legalább ennyire fontos feladat azonban *az új faállomány megtartása, időben történő felszabadítása.* Itt kell javítani homoki alátelepítéseinken.

A kiültetett két fafajunk: túlnyomó többségében a feketefenyő, kisebb jelentőséggel a kocsányostölgy egyike sem árnyattűrő. Amennyiben tehát zártabb a kelleténél a lecserélendő faállomány: felnyurgul alatta, árnyéktűket, leveleket növeszt a feketefenyő, a tölgy s vagy elpusztul a már tovább nem vállalható árnyalás, ernyőzés alatt vagy a felszabadítását követően sínyli meg a megkésett beavatkozásunkat.

Ebből következik, hogy *már az alátelepítést megelőzően kell egyenletesen megbontanunk a netán zártabb, alátelepítendő faállományt,* 0,6—0,5-re csökkentve a záródását. Az ültetés második esztendejében 0,4—0,3-ra kell ritkítanunk, majd további két év múltán teljesen el kell távolítanunk a lecserélendő faállományt.

Megköveteli ezt az a meggondolás is, hogy a kevés havú alföldi homokon mi sem védi alátelepített csemetéinket a döntéssel, közelítéssel járó károsításoktól.

Ott vállalható a homoki állományok alátelepítése, ahol megfelelő, belterjes műveléssel — előkészítéssel, gondozással, a kezdéstől a teljes felszabadításig következetesen végrehajtott törzsenkénti, kijelölt szálalással — tudjuk biztosítani alátelepítéseink teljes sikerét.

Enélkül pusztulásra ítéltek „megszokássá vált" alátelepítéseink.

Babos Imre
a mezőgazdasági tudományok doktora

FIATALOK

Az Erdészeti Főigazgatóság sokat törődik a kikerült technikusok munkájával és fejlődésével. A soproni erdészeti technikum elég elméleti tudással engedett ki bennünket, amire gyakorlati munkánkban nagy szükségünk van. Mégis sokunkat csalódás ért az életben. Könnyelműen fogtunk munkához, és csak kisebb munkákat tudtunk hiba nélkül elvégezni. Engem barátságosan fogadtak a székesfehérvári erdészetnél. A későbbi időben is szeretettel foglalkoztak velem olyan kérdésekben, ami nem volt előttem teljesen világos.

Háromhónapi munka után azonban megkezdődött az áthelyezés-sorozat. Azóta már az ötödik helyen dolgozom. Mindig azzal helyeztek át, hogy „tanulnom kell".

A helyezgetés csak részben helyes megoldás. Helyes, mert minden új munkánál tapasztalatokat gyűjtünk, amit később hasznosítani tudunk. De nem helyes azért, mert minden új munkahelyen meg kell ismerkednünk a dolgozókkal és az egész környezettel. Ez alatt az idő alatt egész munkát nem tudunk végezni. *A sok áthelyezés rossz hatást tehet a technikusra,* feleslegesnek fogja magát érezni, a munkakedve is apadni fog.

Fejlődésünket *tapasztalatcsere útján* kellene biztosítani. Két erdőgazdaság például rövidebb időre cseréljen technikusokat olyankor, amikor ezt a munkák üteme megengedi. A technikus a másik erdőgazdaságnál sok olyat látna, amit náluk nem úgy végeznek el. A kettőt összehasonlítaná és a jövőben a jobb módszerekkel dolgozna.

Szakmai továbbképzésünkről az erdőgazdaság gondoskodik. Most *vizsgáztunk a csemetetermelési utasításból.* Ha idősebb kartársaink mellénk állnak és átsegítenek a kezdeti nehézségeken, akkor belőlünk is jó szakemberek lesznek, akik minden tudásukkal a magyar erdőt szolgálják.

Dobrocsi Ferenc
Erd. tech. Felsőbáránd

Az én osztályom a szilvásváradi erdészet hármaskúti kerületében van elszállásolva. Csemete ápolási munkát, tisztítást, vasútkarbantartást, útkarbantartást, cserkészút készítését, javítást és állomány-kijelölést végzünk. Az erdészet ellátott bennünket jó szerszámokkal, szakmunkásokkal, akik irányítottak bennünket és megmagyarázták, hogy mit hogyan és miért kell végezni. A kerületvezető kartársaktól igen sok hasznos gyakorlati tapasztalatot hallottunk. Garami Árpád, a gazdaság mellékhasználati előadója és párttitkára is kijött hozzánk Hármaskútra és elbeszélgetett velünk. Kérdéseinkre vázolta előttünk, hogy milyen feladatok várnak ránk, ha elvégezzük a technikumot. Elmondta azt is, hogyan kell a munkásokkal bánni, mit szabad követelni és igérni. Ha minden erdőgazdaság és erdészet hasonlóan bánna a jövő technikusaival, jóval több lenne azoknak a száma, akik a gyakorlatban is beválnának és a legkorszerűbb erdőművelési és fahasználati módok alkalmazásával szép eredményeket érnének el az ország fásításában.

Kiss István III. o. t.
Sopron, Erdészeti Technikum

Több mint két és fél éve, hogy kikerültem a főiskoláról. Azóta a hajdúsági erdőgazdaság nagycserei erdészeténél mint erdészetvezető-helyettes, illetve mint szakelőadó teljesítek szolgálatot. Az első év bizony nehéz volt. Először is a szakkönyveket vettem elő, hogy a helyi speciális körülményeknek megfelelő szakirodalomban elmélyüljek. Ekkor egyik kerületvezetőnk technikumi hallgató volt, instruáltam és vele *sokat vitatkoztam a helyi problémák megoldásáról.* Minden adandó alkalmat megragadtam, hogy gyakorlati és elméleti vonalon az idősebb mérnököktől, vagy erdész kartársaimtól minél többet tanuljak. Időközben fiatal erdésztechnikus került hozzánk, akinek a patronálása reám hárult.

Elsősorban erdőművelési vonalon dolgoztam és dolgozok, de a fahasználati problémák megoldásában is segítségére vagyok az erdészetvezetőnek. Soronlevő feladataink közül *a tisztítások minőségi kivitelezése* a legfontosabb. A gyérítések jelölése és erdősítéseink tervezése most folyik, ami igazán a legszebb a legélvezetesebb munkáim közé tartozik.

Most a két és fél év eltelte óta sokkal biztosabban merek állást foglalni egyes szakkérdések megoldásában. Jelenleg *két újításon* dolgozom: az egyik az erdősítési alapokmányok és az alapterv ésszerűsítése, egyszerűsítése, a másik pedig a szakmunkáskérdés helyi megoldása. Remélem, hogy sikerül, ha nem is teljesen, de részben hozzájárulni a problémák megoldásához.

Folyamatosan tanulmányozgatom *Az Erdő* és az *Erdőgazdaságban* megjelent cikkeket. Erdészeti szakkönyveket olvasgatok, hogy lépést tartsak a haladó elmélettel, másrészt azokat erdészetünk területén a gyakorlatba átvihessem.

Szabó Pál
Erd. vez. h.
Nagycsere

A legendás ombu

Szerte a világon mind jobban felismerik a fák gazdasági jelentőségét. E tények egyik bizonyítéka a fákat ábrázoló bélyegek gyakorisága. Uruguayban is nemrég bocsátottak ki egy bélyeget, mely az ombu fát *(Phytolacca dioica)* ábrázolja. A fa Latin-amerikában igen népszerű, számtalan legenda és ének fűződik hozzá. Bár kereskedelmi jelentősége jelentéktelen, arnyékos és gyönyörű lombozata miatt mégis értékes annál is inkább, mert oly területeken is gyorsan megnő, ahol a tartós hőség és aszály miatt más fák fennmaradásra képtelenek. Ezért a falusi nép tradicionális szeretettel ápolja. Azt tartják, hogy az utazók számára is útikalauzként szolgál számos sivár, lakatlan vidéken, mert ha ombu fára bukkannak, ott a közelben bizonyosan vendégszerető tanyára is lelnek.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

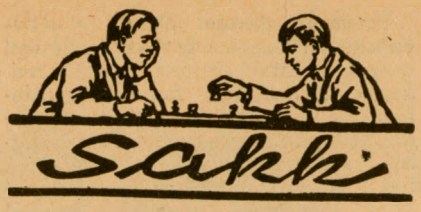

Kezdődik a támadás

A sakkelmélet támadásnak valami egységeset, szerves egészet, a játszmának jól elhatárolható szakaszát nevezi. Idő artama lehet hosszabb-rövidebb. A célja végeredményben mindenkor valamilyen ellenséges egység, vagy alakulat megsemmisítése. Eredményes vagy éppen döntő támadás aránylag ritkán fordul elő. A sikerhez nem csak a kellő előkészület szükséges, hanem a pillanat helyes megválasztása is. Akkor kell támadn , amikor az ellenfél helyzete erre a legkedvezőbb alkalmat adja. A visszavert, leszerelt, kivédett támadás rendszerint időveszteséggel, esetleg anyagi veszteséggel is jár és az egész állás szerkezete alapjában meglazulhat.

A nyerőkombináció túlnyomó része időkombináció. Az ellenfélnek nincs ideje a védelemre. Csak egy húzásra lenne idő, s máris összeomlana az egész akció, megfordulna a kocka. De éppen az jellemzi a jó támadást, a nyerő kombinációt, hogy pontosan arra az egy lépésre nem enged időt az ellenfélnek.

A támadás még nem kombináció. Ilyenkor az állás még nem számítható végig, egészen a döntésig. A kombináció már végleges, kényszerítő erejű akció, ami elől azonnali veszteség nélkül kitérni sem lehet. A sikeres támadást rendszerint kombináció fejezi be. A következő két példában a támadás aránylag hosszú ideig, de megszakítás nélkül egészen a döntésig tart.

I. játszma

Országos csapatbajnokság döntője,
Budapest, 1953.
Dr. Bély Miklós mester—Réthy Pál mester.

1. d4, d5. 2. H f3, H f6. 3. c4, e6. H c3, c6. 5. e3, H bd7. 6, cxd5. exd5. 7. F d3, F d6. 8. B b1, V e7. 9. a3, H e4. 10. Fxe4, dxe4. 11. H d2, H f6. 12. H c4, F c7. 13. h3, o-o. 14. b4, H d5. 15. F d2, Hxc3. 16. Fxc3, F e6. 17. V e2. V g5. — Kezdődik a támadás! Világos sok időt fektetett be a vezéroldalon az úgynevezett „kisebbségi támadás“ előkészületeibe. Sötét egyszerű fejlődést választott és elegendő tisztet tartalékolt egy királyszárnyi akcióhoz. Most világos a védekező fél. — **18. K f1, b5, 19. H d2, V g6. 20. B c1, h5. 21. f4, exf3. 22. gxf3, F g3.** — Világos a leszorított királyszárnyon áttörést és vonalnyitást hajtott végre. A c4-en fenyegető vezérvesztés és a gyenge h3 gyalog miatt azonban nem jut akcióhoz. — **23. F b2, B ac8. 24. B c3, f5. 25. V g2, h4. 26. K e2.** — Ha világos nem akar bástyaelőnyt adni, utat kell nyitnia a h1 bástyájának. Így a király időt veszít s ezalatt szétbontják a fedezékét. **26 . . . V f7, 27. K d1, a5. 28. bxa5, B fd8. 29. B c1, c5. 30. K e2, cxd4. 31. Fxd4, f4.** — A d4 futó védtelen helyzete miatt újabb gyalogcsere s ezután a világos király már egész szabadon áll a támadó sötét tisztekkel szemben. Világos elfordítja tekintetét a veszély elől és ellenjátékot keres szabad gyalogjaival de időközben mattot kap. — **32. Bxc8, Bxc8. 33. B b1, F c4+. K d1, fxe3. 35. Fxe3, V d5. 36. a6, V d3. 37. F g5. B e8. 38. a7. B e1 matt.**

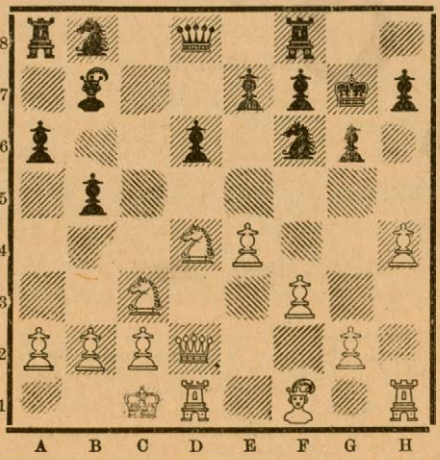

II. játszma

Vegyes mesterverseny. Szeged, 1955.
Réthy m.—Beszterzsényi I. o.

1. d4, H f6. 2. H f3, g6. 3. F f4, F g7. 4. H c3, d6. 5. V d2, b6. 6. F h6. o-o. 7. Fxg7. Kxg7. 8. 0-0-0. c5. 9. e4. cxd4. 10. Hxd4. F b7. 11. f3. a6. 12. h4, b5 (lásd diagramm). — Amikor a királyok ellenkező oldalra sáncolnak, a legsablonosabb támadás a gyalogroham. Versenyfutás ez akadályokkal, mert néha le kell állni és egy-egy védekező lépést kell tenni. Rendszerint az győz, aki védekezésre tudja kényszeríteni ellenfelét. Ez viszont úgyszólván csak egy tempó kérdése. A diagramm-állás olyan eset, amikor kombinációk sorozata biztosítja a támadás folytonosságát egészen a befejezésig. Ez azt is jelenti, hogy az állás tulajdonképpen már eldőlt, ebből pedig az következik, hogy sötétnek ellentámadás helyett már előbb védekezésre kellett volna gondolnia. — **13. h5, B h8.** (h5 nem üthető g4 miatt). **14. e5, Hxh5.** (e5 nem üthető H f5+ miatt). **15. Bxh5, gxh5. 16. H f5+.** — Döntő tempónyerés. A király nem mehet g6-ra, mert V h6 mattig megy. Azonnali V g5+ tempóvesztés lett volna, mert K f8, V h6+, K e8 után a huszár még d4-en áll. — **16 . . . K f8, 17. exd6, e6. 18. V h6+, K e8, 19. d7+, Hxd7. 20. H d6+, K e7. 21. Hxb7, V c7. 22. H d6, V c5. 23. H ce4, V a7.** (V e5-re f4 vezérfogás.) **24. V g5+, K f8. 25. Vxh5,** sötét feladta. — Következhetett volna H b6. V h6+. K e7. H f5+, exf5, V d6+ és H f6 matt. vagy ha exf5 helyett K e8, akkor H f6 matt.

Erdészeti Kézikönyv

Régen várt munka jelent meg *Madas* András szerkesztésében: az Erdészeti Kézikönyv. A több mint 370 oldalas, jól kezelhető kötet bizonyos fokig az Erdészeti Zsebnaptár utóda. Bár a Kézikönyv céljai sok tekintetben mások, mint a régebbi zsebkönyvé voltak, mégis önkéntelenül összehasonlítjuk a kettőt. Nyugodtan megállapíthatjuk, hogy jelentős mértékben *sikerült tömören és fölösleges közlésektől megszabadítva olyan segédkönyvet az erdészeti szakemberek kezébe adni, amely az erdőgazdálkodás minden területén alapvető segítséget és tájékoztatást biztosít.*

Megtaláljuk *az erdőtelepítés és fásítás* legfontosabb tájékoztatóit a termőhelyismereti alaptudnivalóktól a fásítások tervezésének, telepítésének és fenntartásának adatsoráig. *Az erdőművelés, az erdővédelem* lényeges tudnivalóit ugyancsak táblázatos alakban foglalja össze a kézikönyv. *Az erdőhasználat* táblázatait hasznosan egészítik ki az általános műszaki táblázatok. *Igen bőséges az erdőrendezési anyag,* a fatömegtáblák és a fatermési táblák már a legújabb erdőrendezési gyakorlat, a legjobb hazai tapasztalatok adatait tartalmazzák. *Az erdészeti szállítóberendezésekre és építkezésekre vonatkozó* adatok pedig az erdőgazdaságok műszaki dolgozóinak a munkáját könnyítik meg.

Külön értéke a könyvnek a bőséges szakirodalmi tájékoztató, mert természetszerűen — mint azt a szerkesztő bevezetője is hangsúlyozza — a Kézikönyv egyetlen szakkönyvet sem pótol, de mint segédkönyv kitűnő szolgálatokat tesz az erdészeti szakmunka mindennapos gyakorlatában és ugyanakkor a legfontosabb szakirodalom ágazatonkénti csoportosításával megjelöli az irányt, hogyan képezheti magát tovább az, aki fejlődni akar.

Beszélni kell azonban a Kézikönyv hiányosságairól is. Az erdőtelepítési, fásítási és az erdőnevelési részek — s ez jellemző erdőgazdasági fejlődésünk gyors ütemére — a szerkesztés és nyomdábaadás idejétől a megjelenés időpontjáig is már bizonyos mértékig elavultak, illetve kiegészítésre szorulnak. *Főképpen a most készülő erdőnevelési utasítás anyagát kell majd a kézikönyv későbbi kiadásaiba bedolgozni.* Erre annál is inkább mód lesz, mert a könyv aránylag kicsiny példányszámban jelent meg.

Mód lesz egyéb kisebb hiányosságok pótlására is. Így például szembeszökő, hogy a Kézikönyv igen helyesen közli az erdőhasználatra vonatkozó MNOSZ szabványokat, de *hiányzanak az erdei magvakra és az erdei facsemetékre vonatkozó MNOSZ szabványok.* Kár, hogy az eredeti tervtől eltérően *munkaügyi fejezettel nem rendelkezik* a Kézikönyv, pedig a normák és a bérek kérdésében az összefoglaló táblázatok lényegesen megkönnyítették volna a szakemberek jó tájékozódását.

Kifogásolni kell a kiadó eljárását a Kézikönyvvel kapcsolatban. Részben túlságosan sok, nem is mindig megfelelően elhelyezett hirdetést erőszakoltak a kötetbe. Nem ügyeltek arra sem, hogy a hirdetések nyomdai kivitelezése megtévesztésig hasonló a táblázatok külső alakjához és ez is zavarja azt, aki a könyvben a megfelelő részeket keresi. *Inkább a szakirodalmi útmutatót kellett volna úgy bővíteni, hogy az esetleg még kapható szakkönyvekre felhívja a figyelmet;* mindenesetre egy, az utolsó oldalakon elhelyezett összefoglaló könyvhirdetés a jelenleg kapható szakkönyvekről többet ért volna, mint az egész köteten keresztül felbukkanó, sokszor bosszantó különálló hirdetések.

Mindezek azonban csak gyermekbetegségei ennek az értékes és fontos kezdeményezésnek. Nem vitás, hogy hézagpótló és fontos segítőeszköze lesz a szakembereknek és összefoglaló tudnivalói lényegesen támogatni fogják szakembereinket mindennapos munkájuk elvégzésében.

(ákos)

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

HÍREK

A világ erdészei Prágában üléseznek

A prágai Műszaki Egyetem erdészeti karán június 24-én nyílt meg a nemzetközi erdészeti szeminárium a FAO rendezésében. Az erdészek nagyszabású nemzetközi összejövetele augusztus 17-ig tart és az üléseket Csehszlovákia különböző erdőtájain tartják meg.

A FAO erdészeti szemináriumán a vendéglátó *Csehszlovákia* képviselőin kívül *Burma, Finnország, Franciaország, India, Indonézia, Olaszország, Japán, Jugoszlávia, Kanada, Kolumbia, Mexikó, Ausztria, Törökország, az Egyesült Államok, Bulgária, Magyarország, Lengyelország és a Német Demokratikus Köztársaság* küldöttei vesznek részt. Magyarországot *Danszky István*, az OEF erdőgazdasági főosztályának osztályvezetője képviseli. Részt vesz az üléseken a FAO római erdészeti tagozatának képviseletében dr. *Hubermann* M. A. professzor is.

A szemináriumot dr. *Cermák* Kveton elvtárs, a csehszlovák Erdőgazdasági Kutató Intézet igazgatója nyitotta meg, majd a csehszlovák földművelésügyi miniszter nevében *Nepomucky József* elvtárs, a miniszter első helyettese üdvözölte a külföldi résztvevőket. Az üdvözlő beszédek elhangzása után dr. Hubermann professzor megköszönte a csehszlovák kormánynak a szeminárium lehetővé tételét és megszervezését, majd dr. *Leibendgut* zürichi professzor beszédében kijelentette, hogy a Csehszlovák Köztársaság felel meg a legjobban erdészeti tanulmányutak szervezésére, mivel gazdag erdészeti tradíciókkal rendelkezik és természeti viszonyai is igen széles skálájúak. Az erdészek szemináriuma bevezető a nemzetközi együttműködés közös problémáinak eredményes megoldásában.

A nagyszabású erdészeti szeminárium további eseményeit és eredményeit lapunk legközelebbi számaiban ismertetjük.

H. L.

Az üzemi lapok második negyedévi versenyének eredménye alapján az I. díjat, 800 forintot a sárvári erdőgazdaság üzemi híradója, a *Farkaserdő* nyerte. II. díjat kapott két üzemi lap — ötszáz-ötszáz forint — a *Börzsöny* és a *Kisalföldi erdők hangja*, ezen kívül a bíráló bizottság kiosztott három III. díjat — háromszáz-háromszáz forint —, ezt az *Északfűrész*, a *Bakonyi kürt* (a magasbakonyi erdőgazdaság üzemi lapja) és a *Zöldövezet* (a budapesti erdőgazdaság üzemi lapja) nyerte.

Újítási előadók vizsgája. Az újításokról és a találmányokról szóló miniszteri tanácsi rendelet szerint az újítási előadóknak az illetékes miniszter által előírt képesítéssel kell rendelkezniök. Ezért néhány nap előtt a Főigazgatóság felügyelete alá tartozó szervek újítási előadói is vizsgát tettek. A szabatos és pontos feleleteikkel a jók közül is kiemelkedtek: *Motika* Endre (Tanulmányi Állami Erdőgazdaság), *Petkov* Marinné, a vértesi, *Éliás* Lajos, a Szolnok megyei, *Retkes* László, az északkiskúnsági erdőgazdaság és *Melich* János, a Szentendrei Kocsigyár dolgozója.

Elkészült a Rakacavölgy rendezési terve. A kiemelt fásítások közt igen jelentős a Borsod megyei Rakacavölgy rendezése, tizenhárom község határában mintegy negyvenezer holdat kell megmenteni a nagy károkat okozó, évről évre ismétlődő árvizek rombolásától. A rendezés terve az erdőgazdaság, a miskolci talajjavító laboratórium és a vízügyi igazgatóság közös munkájával elkészült és megvalósításukhoz már az idén ősszel hozzáfognak.

Farkasok Szendrőládon. Nyáron szokatlan „látogatásban" volt része a szendrőládi „Új Élet" tsz juhainak. A Csehszlovákiában fekvő gömöri erdőkkel határos borsodi erdővidékre látogattak el a farkasok, négy juhot magukkal hurcoltak, tizenkettőt széttéptek és többet súlyosan megsebesítettek. A tsz vezetősége intézkedett, hogy megfelelő fogadtatásban részesítsék a „látogatókat", ha visszatérnének.

Negyvenkét óvodás gyermek *töltött három hetet a Bükkhegységben Létrástetőn. A Szegedi Falemezgyár napközi otthonának óvodásai köszönik a gondoskodást és szeretetet, amivel a keletbükki erdőgazdaság dolgozói az üdülő óvodásokat körülvették.*

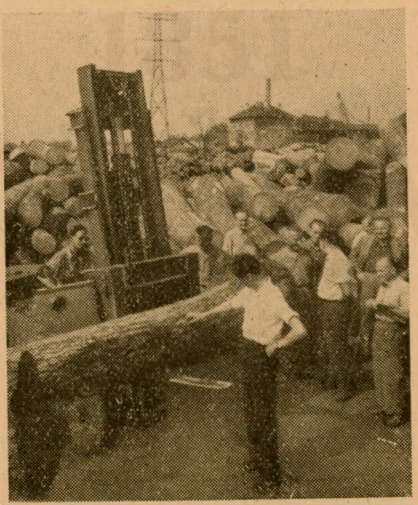

A Furnír- és Lemezművek rönkterén szovjet mintájú rönkszállító targonca dolgozik.

Preparáló üzemet állított fel a budapesti erdőgazdaság az erdészeti dolgozók által elejtett vadak, madarak kitömésére, fametszetgyűjtemények, maggyűjtemények és erdészjellegű fafaragványok készítésére. Az erdőgazdaságok, erdészetek ilyen irányú megrendeléseikkel, illetve esetleges megrendelésekkel kapcsolatos fölvilágosításért forduljanak a budapesti erdőgazdasághoz (Budapest, II., Malinovszkij fasor 8.).

Megkezdődtek a nyugatbükki erdőgazdaság géptelepének építkezései. Az új géptelep hétszázezer forintos költséggel készül és októberben már megkezdi munkáját.

Ne tegyünk különbséget

Bizonyára nagy örömmel fogadták az erdőgazdaságok dolgozói a múlt év nyarán azt a hírt, hogy az erdészeti főigazgatóság a zemplénhegységi erdőgazdaság területén fekvő kőkapui kastélyt üdülőnek alakította át és rendezte be. S ebben az üdülőben az erdőgazdaságok dolgozói és hozzátartozói napi 16 forintért tölthetik el szabadságuk idejét. Annál megdöbbentőbb volt az idén tavasszal az a körlevél, amely új árszabályokat állapít meg: az erdészeti főigazgatóság dolgozóinak bizonyos százaléka 14—16 forintos napi költség mellett üdülhet Kőkapun, míg az erdőgazdaságok dolgozói 24 forintot kell fizessenek.

Osztatlan tetszést eredményezett az ötéves terv irányelveinek az a kitétele, hogy 10 százalékkal növelik az üdülő férőhelyek számát. De éppen olyan megbotránkozást szült volna, hogyha történetesen az üdülési költségek 50 százalékos emelését is megtervezik, különösképpen a gyakorlati dolgozók rovására.

A MEDOSZ üdülőiben napi nyolc forintért lehet nyaralni, de ide nem mindenki kaphat beutalást. Tehát a kétszeres 16 forintos árat sokan szívesen megfizetnék a kőkapui üdülőben. De azt már nem szívesen látja egyik erdőgazdasági dolgozó sem, hogy a főigazgatóság dolgozóinak rendkívüli előnye legyen a külső dolgozókkal szemben.

Sápi Mihály
párttitkár, Sárospatak.

ERDŐGAZDASÁG
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
36340/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3950

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

A soproni erdésztechnikum harmadéves hallgatói gyakorlati munkán vettek részt a nyugatbükki erdőgazdaságban. A technikumi hallgatók egyik csoportja éppen az útkarbantartást gyakorolja. Gazdag tapasztalatokkal térnek ismét vissza az iskola falai közé.

X. ÉVFOLYAM 16. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. AUGUSZTUS 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A Szegedi Falemezgyár ismét élüzem

A Szegedi Falemezgyár és a gőzfűrészüzem összevonása óta az új vállalat most lett először élüzem. *Mosonyi* István főigazgató-helyettes adta át az élüzemkitüntetést, kiemelte a szegediek eredményeit, hogy az év második negyedében *6,3 százalékos önköltségcsökkentést, 8 százalékos gömbfamegtakarítást értek el és a termelékenységük is 4,2 százalékkal volt jobb a tervezettnél.* Ugyanakkor Mosonyi elvtárs feladatul tűzte ki, hogy a tervszerűségüket javítsák meg a Szegedi Falemezgyár dolgozói, pótolják a talpfa, donga és fűrészáru termelésében jelentkező lemaradásukat. Javítsák meg a külső rönktéri munkát. Csökkentsék a lemeztermelésben mutatkozó selejtet és tegyenek komoly erőfeszítéseket a farostlemez minőségének megjavítására.

Araró István igazgató adott képet a második negyedév munkájáról, hogy milyen sok nehézséget küzdöttek le az üzem dolgozói. De tovább kell javítani a munkát — állapította meg — így *„a hámozógépeknél meg kell szüntetni az anyagpocsékolást, rendbe kell hozni anyagterünket és rönkterünket és felhívta a figyelmet a technológiai fegyelem jobb betartására.“*

Az üzem dolgozói közt *24 ezer forint jutalmat*, valamint ajándékokat osztott ki az igazgató, majd ünnepi vacsorán vettek részt az Újszegedi Vigadóban.

A fogoly és a fácán növényvédelmi jelentősége

Ügyes és meggyőző propagandafüzetet adott ki a földművelésügyi minisztérium propagandaügyi igazgatósága. Szemléltető képekben és rövid, találó szövegben magyarázza meg, hogy ahol sok a fogoly és a fácán, ott kevés a gyom és a kártékony rovar. Különösen az ifjúság nevelésében válik a kis füzet hasznos segédeszközzé.

HÚSZ ÚJ ÉLÜZEM

A keletbükki erdőgazdaság és a Gyufaipari Vállalat nyerte el az MT-SZOT vándorzászlót

A Minisztertanács és a SZOT elnöksége az 1956. I. félévi élüzem feltételek teljesítése alapján az MT-SZOT vörös vándorzászlót és a velejáró pénzjutalmat az OEF vállalatai közül a keletbükki erdőgazdaságnak és a Gyufaipari Vállalatnak ítélte.

A keletbükki erdőgazdaság mind az első, mind a második negyedévei élüzem feltételeket maradéktalanul és a többi élüzem közül legjobban teljesítette. Eredményei közül kiemelkedik az iparifa termelési terv túlteljesítése, amennyiben az élüzem feltételekben előírt 110 százalékos teljesítés helyett 120 százalékot ért el. A fagyártmányok értékesítési tervét 46 százalékkal szárnyalta túl. A 20 százalékos iparifa túlteljesítése 4200 köbmétert jelent s az értékesítés során összesen 5145 köbméterrel több iparifát juttatott a népgazdaságnak, mint amennyit a terve előírt.

A Gyufaipari Vállalat ugyancsak a legjobban teljesítette az élüzem feltételeket az OEF iparvállalatai közül. Az egy főre és egy napra eső termelési értéket a feltételekben előírt 102 százalékkal szemben 105,3 százalékra teljesítette. Ez annál értékesebb eredmény, mert a vállalat anyagfelhasználása sokkal alacsonyabb volt, mint az előző időszakokban és ugyanakkor olyan anyagokat használtak fel a gyufagyártáshoz, amit a lemezipari vállalatoknál eddig tüzelésre használtak el.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma a MEDOSZ Elnökségével egyetértésben a második negyedévben végzett kiváló munkákért odaítélte az élüzemzászlókat és élüzemokleveleket. A következő erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari üzemek és az OEF irányítása alá tartozó vállalatok dolgozói teljesítették túl az élüzem szintet:

Zemplénhegységi erdőgazdaság
Északmátrai erdőgazdaság
Nyugatbükki erdőgazdaság
Keletbükki erdőgazdaság
Északborsodi erdőgazdaság
Börzsönyi erdőgazdaság
Mecseki erdőgazdaság
Tolna megyei erdőgazdaság
Kisalföldi erdőgazdaság
Északzalai erdőgazdaság
Balatonfelvidéki erdőgazdaság
Mezőföldi erdőgazdaság
Északiskunsági erdőgazdaság
Hárosi Falemezművek
Furnér- és Lemezművek
Szegedi Falemezgyár
Gyufaipari Vállalat
Szentendrei Kocsigyár
Erdeitermék Feldolgozó és Értékesítő Vállalat
Erdőgazdasági Szállító- és Gépjavító Vállalat.

Az élüzemkitüntetéssel járó jutalmakat az üzemi és vállalati ünnepségek keretében adták át.

Erdészüdülő az Alföldön

A forrás vizéből emberek, asszonyok isznak. Mondják, hogy a cserkeszőlői gyógyvíz gyógyítja az epebajt, gyomorfekélyt. A fürdő vize a reumát, a csúzt, az ízületi megbetegedéseket. Jódon kívül rádium is van a cserkeszőlői gyógyvízben.

*

Akác-erdő közepén áll az erdészüdülő. Kicsi, kézzel írt plakátok hivogatják ide a fürdő vendégeit. Kulturális szórakozásra. Mikrofont is hozott magával a MEDOSZ-erdész kultúrgárdája. Így hát messzebbre szólt az erdészlányok dala, muzsikája. A megye, a járás mindezideig elfelejtett gondoskodni a fürdőt látogató napi ezer-kétezer vendég kulturális szórakoztatásáról. A MEDOSZ-erdész kultúrgárda pótolja ezt a hiányt.

*

Az egyik nap tizen érkeztek az erdészüdülőbe. Motorkerékpárral jöttek Debrecenből, Miskolcról, ki meg éppenséggel Szegedéből. Erdészek voltak a társ erdőgazdaságokból. Megcsodálták a csinos, takaros erdészüdülőt, aztán azon tépelődtek, hogyan is építhetnének hasonlót a Bükkben, a Balaton mentén vagy éppen Hajdúszoboszlón. Imre Mária, a Szolnok megyei erdőgazdaság kiváló üb. elnöke bizonyosan szívesen adna ezzel kapcsolatos útbaigazítást, jótanácsot. Bizony jó volna, ha volna erdészüdülő minden erdőgazdaságban. Akkor az alföldi, síkvidéki erdőgazdasági dolgozók és családtagjaik is eljuthatnának, megcsodálhatnák a Bükk erdőrengetegét.

*

Kis könyvtára is van a cserkeszőlői üdülőnek. Olvasnak, sakkoznak az üdülőbeli vendégek. Időnként pecsenye sül a konyhában, máskor meg szalonnát sütnek, vagy éppen birkatestet forgatnak a bográcsban. Hal is akad a Körösből vagy a Tiszából. Hát hogyne akadna, hiszen a Köröstől a Tiszáig terjed az itteni kunszentmártoni erdészet területe. A Tisza mentén öntözik az erdészet tiszta, gyommentes csemetekertjét. Ezt is megtekinthetik a vendégek.

*

Cseh János párttitkár, Imre Mária üb. elnök, Tokaji Gábor erdőmérnök nem hiába kardoskodott az üdülő megépítéséért. Áll a kis lak a gyógyforrás tövében. Ki gyógyulni, pihenni akar, menjen el oda.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

AUGUSZTUS 20-ÁN

esztendők óta nem csupán az Alkotmány születésnapját ünnepeljük, hanem egy gazdasági év újabb munkasikereit is. A mezőgazdaságban termelőszövetkezeteink, állami gazdaságaink és falvaink közössége *az Új Kenyér Ünnepét* üli meg, míg *erdőgazdaságaink, fűrész- és lemezipari üzemeink három negyedév küzdelmeiről adnak számot* a magyar nép e nevezetes ünnepén.

Az idei számadás minden eddiginél nagyobb büszkeséggel töltheti el erdészeti, fűrész- és lemezipari dolgozóinkat, hiszen a legutóbbi negyedév munkája során oly kiváló szorgalomról, igyekezetről és szakértelemről tettek tanúságot, hogy — mint lapunk más helyén közöljük — az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a MEDOSZ elnöksége húsz gazdaságot, illetve üzemet, vállalatot tüntetett ki élüzemjelvénnyel, élüzemoklevéllel.

Harmincöt erdőgazdaságból 13 elérte az élüzem szintet és 19 üzem illetve vállalat közül 7 lett először vagy újból élüzem. Vagyis erdőgazdaságaink, üzemeink, vállalataink több mint egyharmada élüzemként ünnepeli az idén augusztus 20-át.

De a szép eredmények nem csupán dolgozóink rendkívüli szorgalmáról, fáradhatatlanságáról tanúskodnak, hanem arról is, hogy *az élüzemfeltételeket reálisan szabták meg csaknem valamennyi gazdaságban s valamennyi dolgozó érdekelve van a tervek teljesítésében.* Ésszerűsítések, újítások tömege, az önköltségcsökkentés módozatainak kutatása jelzi e munkasikerek útvonalát. Ha csak egy esztendő távlatából figyeljük is gazdaságaink, üzemeink fejlődését, akkor is csak a legnagyobb elismerés hangján szólhatunk a megtett útról. Rendkívülit növekedett azonban a dolgozók igényessége is. Ennek egyik legnagyobb tanúsága az, hogy *több erdőgazdaság, fűrész- és lemezipari üzem vezetői és dolgozói vetették fel azt a kérdést, hogy az Erdészeti Főigazgatóság számoljon a fejlődéssel és szabjon nagyobb feladatokat, mert egyes gazdaságok, üzemek már jelentősebb erőfeszítésekre is képesek.*

A kérés jogosságára intő példa kell legyen az élüzemek nagy száma is, amely — a fejlődés mértékét szem előtt tartva — a jövőben is megmaradhat. De igaza van a gazdaságoknak, üzemeknek amelyek azt állítják, hogy csökken a versenyszellem, ha az élüzemszint eléréséért nem kell negyedévről-negyedévre mind komolyabban megküzdeni. S a győzelem dicsősége is veszít így fényéből. Dolgozóink pedig egy esztendő múltán az Alkotmány ünnepén újabb fejlődés, új ragyogó eredmények, új munkasikerek bizonyítékát szeretnék adni!

Új rendszer az erdőgazdasági dolgozók társadalombiztosításában

MEGSZŰNT A BÉLYEGRAGASZTÁS

Évek óta súlyos adminisztrációs teherként nehezedett az erdészetekre a társadalombiztosítási járuléknak biztosítási bélyegben történő lerovása. Ez a bélyegeknek a megfelelő kockákba való beragasztása, a bélyegekkel kapcsolatos nyilvántartás bonyolultsága és más egyéb okok miatt igen nehézkes és időrabló munka volt. Erdészetenként

átlagosan havonta mintegy 40 munkaóra lekötöttséget jelentett

az adminisztratív dolgozóknak. Ugyanakkor gyakori volt a bélyegekkel kapcsolatos mulasztás, hiányosság, ide értve azok elkallódását, a beragasztás elmulasztását, amelyekre gyakran csak a későbbi revizori vagy SZTK ellenőrzés derített fényt.

Az új rendszer, az egységesített társadalombiztosítási járulékfizetés gyökeres fordulatot hozott ezen a téren, nemcsak az előbbiekben említettek vonatkozásában, hanem egyéb visszásságok megszüntetésében is. Az erdészetek

megszabadulnak a bélyegekkel kapcsolatos mindennemű adminisztrációtól,

mert a továbbiakban a járulékot a munkabér meghatározott százalékának megfelelően, éspedig mind az ipari, mind a mezőgazdasági biztosítottak tekintetében, 11 százalékban kell befizetni. Ezt a munkát pedig az erdőgazdaság központjában egyetlen szorzással végzik el. Elmarad a különféle címletű bélyegek értékének bejegyzése az egyéni munkabér összesítőbe, ezek összeadása oldalanként stb., stb. A bélyeglapon sem kell pepecselve ragasztani, hanem csak a munkában töltött napokat kell bejegyezni a formabélyegző lenyomatának kitöltésével.

Komoly könnyebbséget jelent az új rendszer a munkásoknak is. Eddig, ha a dolgozó vagy családtagja megbetegedett csak úgy mehetett orvoshoz, hogy előzőleg a bélyeglapját elkérte a munkahelyétől és lakásától sokszor tízkilométerekre lévő erdészeti irodából. Ez kiesést jelentett a munkából' s megnehezítette az orvosi kezelés gyors igénybevételét.

Július 1-től a kerületvezető erdész által kiállított Beteglappal mehet a dolgozó orvosi kezelésre;

így jelentősen egyszerűsödött és decentralizálódott az ügymenet, jelentősen meggyorsult az orvosi kezelés igénybevételének lehetősége.

Az új járulékfizetési rendszer bevezetése megköveteli, hogy az erdészetek a továbbiakban

minden munkásról felfektessék a törzslapot,

ami egyébként eddig is kötelező volt, és azt pontosan vezessék. Ennek elmulasztását az SZTK ellenőrzés pénzbírsággal torolja meg.

Az egyszerűsített ügyvitel bevezetéséről a főigazgatóság

részletes végrehajtási utasítást

adott ki. Ebben — a nagyobb munkaügyi gyakorlattal nem rendelkező erdészeti adminisztratív dolgozók munkájának megkönnyítése érdekében — szabatos megfogalmazásban sorolják fel, hogy ki tekintendő az SZTK rendelkezések szempontjából állandó munkásnak.

Most majd az új járulékfizetési rendszer alkalmazása során különös körültekintéssel kell lenniök az erdészeteknek arra, hogy

kit tekintenek állandó munkásnak.

Az új járulékfizetési rendszer ugyan még fenntartja szolgáltatási szempontból az ipari és mezőgazdasági biztosítottak között a különbséget, de ügyviteli vonatkozásban komoly előrehaladást jelent és bíztató kezdetnek tekinthető az erdőgazdasági adminisztráció egészének egyszerűsítése folyamatához.

Az új rendelkezés bevezetését közel három éves kemény küzdelem előzte meg, de nem volt hiábavaló, mert eredménye több ezer dolgozót érint igen kedvezően.

Dersi Gyula

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Folyóiratszemle

AZ ERDEIFENYŐ ÉS FEKETEFENYŐ őszi vetésének problémájával foglalkozik *Papp* László *Az Erdő* most megjelent augusztusi számában. Eddigi kísérleti adatok alapján megállapítja, hogy az erdei- és feketefenyő őszi vetése mindig kockázatos, különösen kötött, alföldi talajainkon. *„Tavasszal korán kell vetni* — írja —, *hogy mire a talaj hőmérséklete a kellő küszöbértékeket eléri, a magot földben találja.“* Az üzemi szempontból nagyjelentőségű cikkre felhívjuk olvasóink figyelmét!

✶

A SZÖVETKEZETI NAGYÜZEM fölényének adatait foglalja össze *Fekete* Ferenc és *Szunyogh* Károly tanulmánya a *Társadalmi Szemle* 6—7. számában. Az érdekes és jellemző számítások három kiváló termelőszövetkezet — a barcsi Vörös Csillag, a kisbéri Virágzó és a végegyházi Szabadság tsz — adatait elemzik. A tanulmány végső következtetése, hogy *„a szövetkezés nem pusztán új, jövedelmezőbb gazdálkodási módot, hanem egyúttal új, szebb életformát, új, magasabbrendű, erkölcsi, politikai arculatot hivatott meggyökereztetni a magyar falun“*. És az eredmények azt mutatják, hogy ezen az úton komoly előrehaladás történik.

✶

AZ ÚJ FAÁRAK bevezetése kapcsán szerzett első tanulságokat foglalja össze a *Közgazdasági Szemle* július—augusztusi számában *Tömpe* István elvtárs tanulmánya: *„Az új termelői árrendszer első eredményei az erdőgazdálkodásban és a faiparban“*. Megállapítja, hogy az 1956. I. negyedévi eredmények arról tanúskodnak, hogy az új árarányokon keresztül jól érvényesültek a népgazdasági érdekek. Az 1955-ös év hasonló időszakához mérten 11,3 százalékkal nőtt az iparifakitermelés részaránya. Ennek közvetlen hatása, hogy lehetővé teszi a faimport csökkentését. De van közvetett hatása is az első eredményeknek. *„Az erdőgazdaságok számára lehetőség nyílik, hogy helyes készletgazdálkodást folytassanak, a fűrész- és lemezipar nak módja lesz a törzskészlet mennyiségi növelésére, választéki és minőségi összetételének megjavítására, sőt ezenkívül még ebben az évben 28 ezer köbméter rönktöbbletnek, mintegy 13 ezer köbméter fűrészáruvá, s mintegy 7 ezer köbméter bányaszéldeszkává való feldolgozására.“*

Összefoglalóan kifejti a cikk, hogy *„az első eredmények alapján biztosra vehető, hogy hatásukra jelentősen előrejutunk a fajlagos fafelhasználás és a faimport csökkentésében, a hazai faanyagbázis szélesítésében, népgazdaságunk egyik nagy problémájának megoldásában és a hasonló népgazdasági problémák megoldási módszereinek kidolgozásában.“*

✶

A FA VILÁGPIACI HELYZETÉRŐL ad részletes képet *Réti* Pál tanulmánya a *Faipar* ez évi 7. számában. A lap bevezetőleg *Tömpe* István országos erdészeti főigazgató cikkét hozza, amely *lapunkban is megjelent* az erdőgazdaságok és a faipari üzemek feladatairól az ország faellátásában. Ki kell emelni a bőséges tartalomból *Eberhardt* Sándor és *Lonkai* János tanulmányát *a Feldmann—Sapiró vágáselmélet* gyakorlati alkalmazásáról a fűrésziparban, *Szőke* Balázs beszámolóját *a bükkfa kamrás szárításánál szerzett üzemi tapasztalatokról, Bakay* István írását a faiparban használt *műgyanta ragasztókról.*

✶

A MEZŐGAZDASÁGI GÉPGYÁRTÁS legújabb problémáit, fejlődésének és fejlesztésének kérdéseit világítja meg érdekes riportban a *Műszaki Élet* ez évi 13. száma. A következő 14. számban ismerteti a MTESZ elnökségi ülésének *vitáját a második ötéves terv iparvezetési kérdéseiről.* A vitában felszólalt *Kaiser* Tibor, az Országos Erdészeti Főigazgatóság helyettes főkönyvelője is, és többek között rámutatott arra, hogy *az önköltség méréséhez a helyes terv kidolgozása nélkülözhetetlen.*

Az Erdőgazdaság anyagtakarékossági pályázata

lezárult. A határidőt megelőző napokban olyan tömegesen érkeztek a szerkesztőség címére újabb pályaművek, hogy az eredményhirdetést korábbi igéretünk ellenére egy számmal el kellett halasztani. Olvasóink a szeptember 10-i számból tudhatják meg, hogy kik kapták mg a 4000 forintos nagy pályázat értékes díjait.

Egyeztető bizottságok alakulnak az erdészetekben is

A 31. számú *Erdészeti Értesítő* közli az országos erdészeti főigazgató 44/1956. OEF számú utasítását az egyeztető bizottságok működésével, valamint a fegyelmi és kártérítési jogkörrel kapcsolatos egyes kérdésekről.

Mint tudjuk, egyeztető bizottságok eddig csupán az erdőgazdaságok és vállalatok központjában működtek, az erdészetekben, kirendeltségekben és telepeken nem alakultak meg. Hátrányos volt ez nagyon a dolgozók szempontjából, mert munkaügyi vitájukkal mindig a munkahelyüktől távoleső központi egyeztető bizottságokhoz kellett fordulniok. A gyakorlatban ez azt eredményezte, hogy a dolgozók a körülményes utazások miatt kisebb sérelmeikre egyszerűen nem kerestek orvoslást, vagy pedig, ha megtették a szükséges lépéseket, legtöbbször igen sokáig kellett várniok az elintézésre, sőt az is előfordult, hogy ügyükben hibás döntéseket hoztak, hiszen a központi egyeztető bizottság tagjai nem mindig tájékozottak a külső körülmények tekintetében.

Szakszervezetünk a múlt év folyamán az erdészeteknél önálló üzemi bizottságokat szervezett, s így érvényesíteni kellett a Munkatörvénykönyv rendelkezését, mely szerint *„ahol üzemi bizottság működik és a dolgozók száma a harminc főt eléri, egyeztető bizottságot kell alakítani“*.

A MEDOSZ elnöksége ilyen előzmények után tett javaslatot az egyeztető bizottságok további működésére vonatkozóan. Az utasítás alapján *egyeztető bizottságokat kell alakítani: a vállalat központjában, az üzemekben, telepeken, kirendeltségeknél, a zemplénhegységi, délmátrai, hajdúsági, dunaártéri, budapesti, kisalföldi, délzalai, szombathelyi, soproni tanulmányi és a magasbakonyi erdőgazdaság erdészeteinél és erdészeti jelleggel működő egyéb üzemeinél* (pl. vasútüzemnél stb.).

Ahol a dolgozók létszáma nem éri el a harminc főt, vagy önálló üzemi bizottság nem működik, a munkaügyi viták elintézését több kislétszámú vállalatnál alakított — *általában járási székhelyen működő* — közös egyeztető bizottságnál kell előterjeszteni. Az erdészetek dolgozóinak panaszát az említett esetben az erdőgazdaság központjában szervezett egyeztető bizottság tárgyalja le.

A főigazgatói utasítás az egyeztető bizottságok működésével felmerült problémaként rendezte az erdészeteknél és az üzemeknél *a fegyelmi és kártérítési jogkör alkalmazásával kapcsolatos teendőket is.*

Az egyeztető bizottság határozata ellen a fellebbezést a határozatot hozó egyeztető bizottságnál kell benyújtani; ez három napon belül az összes iratokkal együtt az illetékes területi egyeztető bizottsághoz továbbítja, vagy pedig a fellebbező kívánságára a járásbírósághoz terjeszti fel döntésre.

Nagyjelentőségű utasítás ez a dolgozók érdekvédelmében, éppen ezért *biztosítani kell az utasításban foglaltak maradéktalan végrehajtását.*

Kovács István,
a MEDOSZ KV munkatársa.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A fahasználat műszaki fejlesztése

A fahasználat műszaki színvonalának fokmérője egyfelől a gépesítés aránya, másfelől az, hogy a tervezés és végrehajtás között mennyire van biztosítva az összehangoltság. Vagyis, hogy a fakitermelés helyes tervezésre támaszkodik-e és a helyes tervezésen alapuló fakitermelés lebonyolítását milyen körülmények között tudják az erdőgazdaságok elvégezni.

Az erdőfejlesztési határozat kimondja, hogy a következő években *a döntést és darabolást 40 százalékban, a közelítést 50 százalékban, a szállítást 80 százalékban, az erdőtelepítést pedig — a géppel végezhető munkákat tekintve — teljes mértékben gépesíteni kell.* Ez nem könnyű feladat, ha a jelenlegi állapotokat vizsgáljuk, amikor a döntést és darabolást még csak 17 százalékban, a közelítést 13 százalékban végezzük géppel, és a többi munkák gépesítése hasonlóképpen alacsony százalékon áll. Pártunk és kormányunk hatalmas erőfeszítéseket tesz, hogy az erdőgazdaság is megkapja azokat a gépi eszközöket, amelyekkel a célul kitűzött gépesítési fokot el kell érnünk. A kapott eszközöket nekünk jól kell felhasználnunk és erőfeszítéseinket két főirányban kell kifejtenünk:

a) A meglévő gépek maximális üzemeltetése és kihasználása,

b) a technológiák továbbfejlesztése, a bevált, jó módszerek elterjesztése, a megfelelő szakemberek és szakmunkások kinevelése.

Általában meg kell változtatnunk az erdőgazdasági dolgozók szemléletét, hogy a gépet már munkaeszköznek tekintsék, azt helyesen az egyes erdőállományok adottságainak megfelelően alkalmazzák, anélkül, hogy a gépektől csodát várnának.

A két feladat egymástól elválaszthatatlan: az üzemeltetés szorosan összekapcsolódik a fejlesztéssel és a *műszaki rend* kialakításával.

A műszaki rend megteremtésének céljait szolgálja *az őszi gépszemle,* amelyen minden erdőgazdaság vizsgázik, hogyan készült fel a fahasználat műszaki fejlesztésének feladataira. *Az őszi szemlének kell biztosítania azt, hogy a gépek üzemképesen álljanak munkába,* a fakitermelési tevékenységet tervszerűen és biztonságosan, termelékenyebben, kevesebb dolgozóval, könnyebben és olcsóbban, kisebb termelési apadékkal és a lehetséges legjobb iparifakihozatallal végezhessük el.

Mindezek érdekében *az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma a következő irányelveket állapította meg:*

1. Az ország erdejét tájakra kell bontani a gazdaságos gépesítés mértéke, a termelésben alkalmazandó gépek milyensége, az erdőművelés kívánalmainak megfelelő vágásmódok, termelési időszak- és ütem, feltártság, valamint terepviszonyok szempontjából.

2. A tájakra bontás után az ország jellegzetes tájain kísérleti úton meg kell állapítani *a legtermelékenyebb és leggazdaságosabb komplex gépi termelési módszert (technológiát).*

3. A kísérleti eredmények alapján minden erdőgazdaságra vonatkozóan meg kell határozni *a gazdaságosan és maximálisan alkalmazható gépek milyenségét, típusonkénti mennyiségét.* El kell látni a gépeket kellő felszereléssel (csörlő, drótkötélek, csigák stb.), hogy a gépeket több munkafolyamat végzésére tegyük alkalmassá.

4. Ki kell alakítani *azokat a géptípusokat, amelyek az erdőgazdaságok termelő munkájában a leggazdaságosabban üzemeltethetők.* Ehhez nagy segítséget adhatnak dolgozóink újítási, ésszerűsítési javaslataikkal.

5. Ki kell dolgozni és minél több helyen be kell vezetni a helyi adottságokat figyelembevevő *komplex gépesítés módszerét,* amelyben a kitermeléstől kezdve a vagonbarakásig az összes munkafolyamatok gépesítve legyenek.

6. Gépállomásainkat el kell látni megfelelő szakemberekkel, mérnökökkel és technikusokkal, *ki kell alakítani az állandó szakmunkásgárdát,* amely évről évre az erdőgazdaságban dolgozik és műszakilag állandóan képezi magát.

7. Ki kell dolgozni azokat a mutatókat, amelyekkel a gépek termelékenységét helyesen lehet mérni és *a bérezést a gépek kihasználásának fokától kell függővé tenni,* hogy érvényesülhessen az anyagi érdekeltség a gépkezelőknél és a gépi kitermelésben foglalkoztatott dolgozóknál.

8. Biztosítani kell, hogy *az 1957-58. évi tervezés időpontjára a gépesítés fejlesztésének erdőgazdaságonkénti konkrét terve elkészüljön* és 1957. október 1-től az erdőgazdaságok zöme a rendelkezésre álló gépkapacitás teljes kihasználásával minél több helyen komplex gépi fakitermelést végezzen.

9. A tudományos munka területén ki kell dolgozni a legmegfelelőbb technológiákat és azokat át kell adni a gyakorlat számára. Ennek most már megvan a lehetősége, mert *az ERTI gépesítési kutató csoportjának megszervezése megtörtént.*

Mindezeken felül az ügyvitelnek folyamatbanlévő egyszerűsítése, az alsóbbszervek hatáskörének bővítése, *a bérrendszernek az anyagi érdekeltség fokozása irányában történő megváltoztatása, a feldolgozó üzemekkel való kooperáció elmélyítése* további segítséget jelent a fakitermelés műszaki fejlesztésének megvalósításában. Nagyjelentőségű *az országosan és szervezeti formában megindított hossztolói és minősítési tanfolyamok lebonyolítása, a tanfolyamokon résztvevők kötelező vizsgáztatása.* A sikeres vizsgát tett dolgozókat kívánjuk alkalmazni elsősorban a hossztolási, a minősítési, valamint a rakodókezelői munkakörben. Komoly segítséget jelent a fakitermelési kézi szerszámok minőségének megjavulása, a rendszeres karbantartás megszervezése, nemkülönben a Svédországból importált, nagyobb termelékenységgel dolgozó fűrészek bevezetése.

A megtett és tervezett intézkedések alapján idén határozott lépést teszünk előre a fakitermelés műszaki fejlesztésének útján. Ez azt jelenti, hogy az eddiginél jelentősen nagyobb termelékenységgel, alacsonyabb önköltséggel, magasabb iparifakihozatallal és kisebb termelési apadékkal végezzük a termelést és biztosítjuk, hogy a fatermékek az eddiginél egyenletesebb ütemben kerüljenek a fogyasztókhoz és a feldolgozó iparágakhoz.

Palócz József
osztályvezető.

Öt üzemi híradó — öt hír

AZ ERDŐZSONGÁS, a délzalai erdőgazdaság híradója őszintén elmondja, hogy a tavalyi magtermést a gazdaság igen rosszul használta ki. *„A makk elég tekintélyes részét — írja — átadtuk más erdőgazdaságnak és állatetetésre használtuk fel, ahelyett, hogy a magunk alátelepítéseit bővítettük volna a lehetőség felső határáig."*

A BÖRZSÖNY, a börzsönyi erdőgazdaság híradója igen kitűnő cikket közöl *Csányi* Sándor tollából a diósjenői erdészetnél dolgozó *Ádám* Ferenc technikusról, aki mint kerületvezető példás munkát végez.

A FARKASERDŐ, a sárvári erdőgazdaság híradója közli a lap szerkesztőségének felhívását, amelyben levelezői versenyt indít. Ugyanakkor meghirdeti az erdőgazdaság könyvismertető pályázatát is, a július 30-án zárult pályázatra *Móricz Zsigmond: Rokonok* című regényét tűzték ki.

A BÜKKI FAKOPÁCS, a nyugatbükki erdőgazdaság híradója ismét közli —, aminek valamennyi erdészeténél faliújságon volna helye — *az erdőgazdaság újítói elé tűzött feladatokat.* Bizonyára ösztönözni fogja az újítókat, hogy a Heves megyei újító kiállításon az erdőgazdaság dolgozói néhány újítással szépen szerepeltek.

A TÜKÖR, az északborsodi erdőgazdaság híradója képes kis közlésben számol be *az edelényi erdészet tánccsoportjának megalakulásáról és* eredményes munkájáról.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Agancskiállítás, selejtkiállítás

Ahogy a Mezőgazdasági Kiállítás megnyitási időpontja közeledik, egyre inkább növekszik a Mezőgazdasági Múzeumban megrendezett agancs- és selejtkiállítás látogatóinak száma is. Igen sokan külföldi országokból jönnek el, hogy megcsodálják a magyar vadgazdálkodás immár világhírű eredményeit. Legutóbb is tizenhárom jugoszláv erdészeti és vadászati szakember jelentette be közeli látogatását. De erdészeti dolgozóink is mind többen utaznak fel Budapestre az ország minden tájáról, hogy tanuljanak a kiállítás gazdag anyagából. *Kovács* Lajos erdész, a nyugatbükki erdőgazdaság dolgozója mondotta, amikor bejegyezte nevét a látogatók könyvébe: *„Különösen a selejtkiállítás anyagából tanultam sokat."*

A kiállításon ott olvashatjuk a vadgazdálkodás, illetve a selejtezés terén legkiválóbb eredményt elért erdőgazdaságok és hivatásos vadászok nevét is. Az erdőgazdaságok közül *a pilisi, mecseki, vértesi, dunaártéri, északmátrai, zemplénhegységi, délsomogyi, nyugatbükki, keletbükki, kisalföldi, szombathelyi, magasbakonyi és délmátrai* érdemelte ki, hogy feltüntessék nevét.

Külön említést érdemel a jól selejtező hivatásos vadászok névsora: *Brodák* József (vértesi erdőgazdaság), *Keszi* Nándor (tolna megyei erdőgazdaság), *Bálint* Tibor (középsomogyi erdőgazdaság), *Sütő* Nándor (balatonfelvidéki erdőgazdaság), *Horváth* János (keletbükki erdőgazdaság), *Bulin* István (délsomogyi erdőgazdaság), *Divéky* Sándor (délmátrai erdőgazdaság), *Aradvári* József (északmátrai erdőgazdaság), *Horváth* Rezső (szombathelyi erdőgazdaság), *Kristófcsik* Zoltán (pilisi erdőgazdaság), *Szabó* Imre (kisalföldi erdőgazdaság), *Kababik* Gyula (zemplénhegységi erdőgazdaság), *Péceli* Dezső (keletbükki erdőgazdaság), *Nagy* Ferenc és *Horváth* Gyula (szombathelyi erdőgazdaság), *Keresztes* Károly (magasbakonyi erdőgazdaság), valamint *Dvorák* Oszkár, *Péczka* Sándor, *Vlaczó* Sándor, *Fizenwalder* József és *Bergman* Károly a pilisi erdőgazdaság dolgozói.

Kiváló selejtezőink kiállított anyagából igen sokan tanulhatnak még, mert az agancs- és selejtkiállítás az Országos Mezőgazdasági Kiállítás ideje alatt is nyitva lesz.

A Mezőgazdasági Kiállítás erdészlátogatói ne mulasszák az agancskiállítás megtekintését!

A HÁROSI FŐKÖNYVELŐ

Élénk, vidámarcú, de határozott és energikus, kis feketebajuszos fiatalember *Mazarecz József*, a Hárosi Falemezművek főkönyvelője. Nyolc évvel ezelőtt került a vállalathoz, s már hat éve mint a könyvelés vezetője eredményesen járul hozzá népgazdasági tervünk a vállalatra eső részének megvalósításához.

Jó munkájáért 1952-ben elnyerte „Az erdőgazdaság kiváló dolgozója" címet, több ízben jutalomban részesült, s ma már a Szocialista Munkáért Érdemérem-nek is birtokosa.

Fölkerestük Mazarecz elvtársat és megkértük, hogy nyilatkozzon: *miképpen, milyen módszerekkel, munkájának milyen megszervezésével érdemelte ki e magas kitüntetéseket.*

Mazarecz elvtárs kissé elgondolkodott, majd az üzemről kezdett beszélni.

— *Vállalatunk 1947 után kis kapacitással dolgozott, de a könnyűiparba tartozásunk idején is már évekig a harmadik helyen álltunk.* Az Országos Erdészeti Főigazgatóság irányítása alatt pedig az utóbbi években a vállalat termelési értéke évi 22 millió forintról 33 millió forintra, tehát igen nagyot növekedett.

Mazarecz elvtárs kimutatásokat szed elő, s mutatja: Míg 1950-ben 1 munkásra 15 672,— Ft termelési érték esett, 1955-ben már 20 143,— Ft jutott egy főre. (S míg ezt mondja, némi büszkeség csillan fel szemében, — hát hogyne — hiszen ebben neki is nem kis része van!)

— *A vállalat akkumulációja 1955-ben 303%-os indexet mutatott és költségek terén is igen nagy a javulás* — folytatja.

— Tudjuk, hogy a négyszer is élüzemjelvényt nyert Hárosi Falemezművek kiválóan teljesíti tervét, — de arra is kíváncsiak lennénk, hogy mi szerepe van ebben a könyvelésnek —, és Mazarecz elvtársnak... (Igen szerényen, önmagáról nem nyilatkozik...)

Erre elmosolyodik és így válaszol:

— *A jó eredmények nem egy ember, hanem egy egész kollektíva munkáját dicsérik. Különösen a mi esetünkben, mert nyolc olyan beosztottammal dolgozom, akik az országos számviteli, adatszolgáltatási versenyben mindig az elsők között vannak.*

— *Én magam* — mondja — *állandóan járom az üzemet és a műhelyszámadást a legeredményesebben igyekeztem megszervezni. Üzemünkben minden műhelynek önálló elszámolása van, ami a műszaki vezetőknek nagy segítséget ad, — így rövid időközönként láthatják és javíthatják eredményeiket.*

— S ugye, jó könyvelői munkát végezniük csak a műszakiakkal szorosan együttműködve lehetséges? — kérdezzük.

— *Igen* — helyesel Mazarecz elvtárs — *a műszaki eredményekről állandó referátumokat kapok, én pedig negyedévenként mérlegbeszámolót tartok az összes műszakiak előtt. S az üzemvezetővel az operatív nyilvántartásokat mindig ellenőrizzük.*

A munka megszervezése, irányítása terén és a segítségnyújtásban, mukatársainak támogatásában szép példát mutat Mazarecz elvtárs. S nem tőle, de másoktól, megtudtuk azt is, hogy elvtársi és meleg, baráti viszony fűzi az üzem minden dolgozójához.

Még egy időszerű kérdésben is megkértük, hogy szóljon néhány szót, — a termelői árak felemeléséről és ennek hatásáról.

— *A népgazdasági igények állandóan emelkednek* — jegyzi meg Mazalecz elvtárs —, *s az új árrendszer kialakítása már többféle szempontból valóban szükségesnek mutatkozott. A magasabb termelői árak következtében — mint ahogy azt már nálunk, a Hárosi Falemezművekben is tapasztaljuk — a műszakiak, fizikai dolgozók sokkal több gondot fordítanak a kihozatalra. A faanyag értékesebb lett, — s így jobban megbecsülik.*

— *A mi üzemünk* — fűzi még hozzá — *10 új embert kapott csupán azért, hogy az eddigi hulladék, melléktermékek hasznosítása, hasznos anyagként való feldolgozása zavartalan legyen. Bár ennek jelentős eredményei csak később fognak megmutatkozni, máris bizonyos jelek arra mutatnak, hogy az új árrendszer segítségével a mi üzemünkben is számottevő eredményeket, megtakarításokat fogunk elérni.*

S ha Mazarecz elvtárs és munkatársai a jövőben a műszakiakkal ugyanolyan szoros összhangban dolgoznak tervük teljesítése érdekében, mint eddig, — akkor ez minden bizonnyal sikerülni is fog.

Lucernamagot termeltek nagyobb mennyiségben az észak-kiskunsági erdőgazdaság mezőgazdasági területein. A dunavecsei erdészetnél 18 mázsát, a tiszakécskei területen pedig mintegy 22 mázsa lucernamagot termeltek. A lucernamag jelentős része exportképes.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Javában folynak a jövő évi rönkgazdálkodási tárgyalások

ISMERETES, hogy az erdőgazdaságok és a fűrész-lemezipari vállalatok az idén új módon tárgyalják le és kötik meg szállítási megállapodásukat. Az új rendszernek az a lényege, hogy a szállítás negyedévi ütemében, a rönkanyag telephely szerinti elosztásában és a fűrészlemezipari termelést befolyásoló minőségi és méreti kívánságokban az erdőgazdaságok és a vállalatok közösen állapodnak meg. A megállapodásról legkésőbb augusztus 25-ig jegyzőkönyvet készítenek és azt a faipari vállalatok terjesztik fel a főigazgatóság tervfőosztályára. Az így kötött megállapodások tekinthetők az 1957. évi rönkgazdálkodás és vállalati együttműködés alapjának.

Az új rendszernek kétségtelen előnye, hogy mind a vállalatok, mind az erdőgazdaságok az egész esztendőre előre tervezhetnek s a negyedéveken belüli részletes szállítási ütemtervek szerint garantáltatják igényüket, illetve vállalják szállítási kötelezettségüket.

A FŰRÉSZ- ÉS LEMEZIPARI és erdőgazdasági közvetlen együttműködés ugyanakkor kiküszöböli azt a hátrányos és költséges helyzetet, hogy egy-egy erdőgazdaságnak kapkodva és szinte ötletszerűen, az éppen adódó megrendelések szerint sokfelé kelljen szállítania. Aminthogy például az északzalai erdőgazdaság — hogy csak egyet említsünk, még ha a nem legjellemzőbbet is — tavaly Hárosnak, Barcsnak, a Budapesti Fűrésznek és a Soproni Tanulmányi Erdőgazdaságnak kellett, hogy szállítson fűrészanyagot. Viszont ugyanez a gazdaság az idén fűrészárut egyedül

a Nyugatmagyarországi Fűrészeknek

szállít Lentibe.

Persze azt is meg kell mondani, hogy ez a kétségtelenül előnyös és feltétlenül olcsóbb, egyszerűbb szállítási feltétel akkor aknázható ki és válik hasznossá, ha a feldolgozó vállalat minden esetben gondoskodik az átvételről. Vagyis nem szabad adódnia olyan helyzetnek, hogy a vállalat annyira tele legyen tömve faanyaggal, hogy hátráltatja az átvételt és ezen keresztül mind a kitermelést, mind a szállítást.

A KÖZVETLEN TÁRGYALÁSOK lényeges előnye az is, hogy az egyes erdőgazdaságok jóelőre számbavehetik a feldolgozó üzemek kívánságait, sőt egyszersmindenkorra belekalkulálhatják termelésükbe is a velük szembenálló üzem általában felmerülhető igényeit. Nevezetesen azt, hogy melyek azok a minőségek, méretkombinációk, amelyeket az egyes vállalatok a legelőnyösebben tudnak feldolgozni.

Az ilyen szellemben megindult tárgyalásoknak e téren adódott már eddig is a legtöbb tanulsága. Mindkét részről persze. Így a középsomogyi erdőgazdasággal tárgyaló

Furnír- és Lemezművek

képviselői tudomásul vehették azt, hogy minőségi feltételeik a gazdaság jelenlegi termelési képességéhez mérten túlzottak és a gazdaságnak nincs módjában a Főigazgatóság szerint lekötendő 1000 köbméter bükkből 10 százalék arányban hámozási és késelési, 70 százalékban hámozható és csak 20 százalékban fűrészrönk anyagot szállítani. Nagyjában ugyanezt tapasztalhatták ugyanezek a megbízottak, névszerint Paulus Nándor és Bálint János, az északzalai erdőgazdaságban is, ahol közvetlen ezután tárgyaltak.

Az érdekes az a dologban, hogy ilyen nagy minőségi igénynek nem egyszersmindenkorra tudnak eleget tenni. A középsomogyiak például a legjobb minőségű,

százéves enyezdi bükkállomány

bekapcsolásával jövőre már sokkal jobban meg tudják közelíteni a vállalat feltételeit. Viszont ha már az idén kitermelnék az enyezdi erdejüket, ez sokkal nagyobb hátránnyal járna reájuk nézve, mint amennyi előny származnék belőle a vállalati termelésre.

ÉRDEMES egy kis kitérővel megmagyarázni ennek az okát, legalább beszámolhatunk

egy nagyszabású útépítésről.

Arról van szó, hogy a középsomogyiak a zselicségi erdők feltárására most építik 25 km-re tervezett első köves útjukat. Ennek az építkezésnek a jelentősége költségcsökkentésben és a szállítási körülmények megjavulásában beláthatatlanul nagy, Ezideig a kaposvári állomásra szállítottak, igen nagy kerülővel. A főutak esős időben a szó szoros értelmében lehetetlenítették a szállítást, ami a vasúttal való kapcsolatban áldatlan helyzetet teremtett, tekintve, hogy a vasútnak öt nappal a szállítás előtt kellett a tervet benyújtani.

A kövesút most majd módot ad a pontos tervezésre és rendkívül megrövidíti a szállítást. Az út a lipótfai állomástól indul ki, áthúzódik a termelési tervekben szereplő erdőrészeken, az eddig mindenféle közlekedéstől elszigetelt erdészetet is érintve, és a bőszénfai állomásig terjed majd. A lipótfai részen 50 m hosszú különvágány és magas rakodó épül s az út első 7 km-es szakaszával együtt az idén elkészül.

Az említett enyezdi jóminőségű bükk ennek a most épülő útnak a második, 8 km-es szakaszában fekszik, ami csak jövőre lesz használható, ezért az új út rentabilitása érdekében is oktalan dolog volna már most, az idén belefogni a kitermelésébe.

A közös vállalati tárgyalások eddigi tapasztalatain túl bizonyosan adódnak még olyan tanulságok, amelyeket mind az új megállapodási rendszerben, mind a különféle tervezésekben jól hasznosíthatunk.

S. L.

Gondolatok a bükki lucfenyvesekről

Több ízben voltam a Bükkfensíkon és így alkalmam volt tanulmányozni a gyakorlatban is a lucfenyvesek életét. Látogatásaim során kialakult egy elgondolás, amelyet most szeretnék ismertetni és arra kérem a lap olvasóit, szóljanak hozzá helyes-e vagy nem az elképzelésem.

A Bükkhegység magasabb részein lévő lucfenyvesekben a beteg, sérült, rosszfejlődésű egyedeket minden évben kiszedik s így az egész területen egyenletesen megbontják az állományt. A kitermelt fák helyén kisebb-nagyobb hézagok keletkeznek és így a napfény könnyűszerrel a talajra jut. Ennek következtében a fák és a gyomok magvai megfelelő hőmennyiséghez jutnak, tömegesen kikelnek. Idővel így a gyomok fejlődése túlszárnyalja a kis csemetéket, s azok el is pusztulnak. Ez így megy évről-évre. Sőt később a gyomok olyan nagy mértékben fejlődnek, hogy ezzel megakadályozzák a magok további kikelését.

Egy ízben megfigyeltem, hogy egy helyen, ahol az állatoknak lekaszálták a gyomokat, a gyomok csonkjai közül hamarosan erőteljes fejlődésnek indultak a kis csemeték és a következő évben már szép, egészséges újulatot találtam, amikor tavasszal újra arra jártam. Az újbóli látogatásom során azonban már megint azt tapasztaltam, hogy ismét gyomosodás keletkezett, a csemeték azonban nem pusztultak el, csak lassan, a gyomokkal küzködve fejlődtek. Végülis úgy megerősödtek, hogy a gyomok már veszélytelenekké váltak.

Így adódott a gondolatom, hogyha a gyomokat újból és újból eltávolítanánk a csemeték felől, mindig olyankor, amikor ezek már túlnőtték a csemetéket és erősen árnyalják azokat, akkor a megfelelő növőtér és életfeltételek biztosítva lennének. Véleményem szerint a gyomokat kaszálással lenne a legjobb eltávolítani. Ha ezt a megoldást nagyobb területen megvalósítanánk, akkor talán sokkal könnyebb lenne a bükki lucosok felújítása.

Nagyon szeretném, ha tapasztalt szakemberek hozzászólnának elgondolásomhoz.

Császár Endre
IV. éves erdésztechnikus,
Szeged.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdészet a nagyvilágban

Az új „Matrosov"-féle horgony, melyet a Szovjetunióban a faúsztatásnál alkalmaznak, 400 kg súlyú és tapasztalatok szerint 5700 kg-os húzóerőnek is ellenáll.

A Tennessee völgyben igen gyakoriak az erdőtüzek, az elmúlt évben keletkezett 238 tűzeset okát megvizsgálták és az alábbi megállapításra jutottak: a tűzkárok 35 százalékban hulladék égetésből (terepmegtisztítás stb.) eredtek, 29 százalékban „sportemberek" okoztak tüzet, 9 százalékban gyújtógatók, 7 százalékban fakitermelés közben. 6 százalékban mozdonyból kipattant szikra, 8 százalékban a dohányzás és 6 százalékos az egyéb módon keletkezett tűzkárok aránya. Azt is megállapították, hogy a földtulajdonosok több mint felének semmi része sem volt a tüzek keletkezésében.

Az angol papíripari tröszt legutóbbi ülésén foglalkozott a világ cellulózefa ellátásának helyzetével. Vélemények szerint sem Európából sem Amerikából nem remélhető a kitermelés növelése; ezzel szemben nagyszabású erdőtelepítések folynak eucaliptusokkal és gyorsannövő fenyőkkel Dél-Afrikában, Ausztráliában, Új-Zeelandban és Dél-Amerikában és ezek sokatigérő nyersanyagforrásnak mutatkoznak.

Az angliai Stirlingshireban két év leforgása alatt a mezei egerek súlyos pusztításokat végeztek a bükk telepítvényekben. Mintegy negyvenezer párra becsülik az egerek számát, melyek többmillió fát pusztítottak el ezen idő alatt. A fák kérgét lehántották, vájatokat rágtak beléjük és gyökereiket teljesen szétroncsolták. Míg a bükkfák mintegy 80 százalékát elpusztították, a szomszédos juhar és kőrisfákat nem rongálták meg. Némely területen a füves talajt is annyira tönkretették, hogy az aljnövényzet is változni kezdett és helyükön olyan növények kezdtek felbukkani, mint a bogáncs, lósóska, gyűszűvirág stb. A csaknem két éven át tartó kártevés fokozatosan megszűnt az egerek tovább vándoroltak.

A mandzsúriai Sunkiang tartomány területén fekvő fenyveserdők kitermelése következtében Ichun falu 5 év alatt 190 000 lakosú várossá fejlődött, és a kerület faipari központjává vált. Legutóbbi építkezései közé tartozik egy erőmű-állomás, egy nagy fűrészmalom, traktorjavító műhelyek és számos könnyűipari üzem. A várost keskenyvágányú vasút köti össze az erdővel és a fakitermelést teljesen gépekkel látják el.

Gázzal védekeznek a gyomok ellen Svédországban. Az újabb gyomirtó eljárást egy „Gasol" nevű gázzal táplált lángfáklyával végzik. Az ily módon kezelt magágyakat teljesen megtisztították a gyomoktól.

GÉPEK, GÉPEK, GÉPEK...

A mecseki erdőgazdaság az élre tör

Az ország területileg legnagyobb, de feladataiban is egyik legjelentősebb erdőgazdasága, a mecseki erdőgazdaság hosszú idő után ismét élüzem lett. Nem utolsó sorban annak köszönheti ezt az eredményt, hogy céltudatosan és eredményesen oldották meg gépesítési feladataikat az eddigi lehetőségek felhasználásával. De azt is meg kell állapítanunk, hogy *soha annyi új gép nem érkezett a mecseki erdőgazdaságba, mint az elmúlt hónapokban.*

Gépi fagyártmánytermelés

Először a fagyártmányok előállításához érkeztek meg az új szalagfűrészek. Mostmár ezek segítségével készül a friz, a bányaszéldeszka, a szőlőkaró, a seprőnyél, a ládasarok és a kisvasúti talpfa. Eddig ezeket legnagyobb részt kézi munkával, faragással, hasítással állították elő. A gazdasági év első felében például 1300 köbméter anyagot dolgoztak fel fagyártmánynak s ebből mindössze csak 35 százalékban végeztek gépi munkát. Az elmúlt gazdasági negyedévben — amelynek az alapján az élüzemkitüntetést elérték — *már 1800 köbméter anyagból készült fagyártmány s a munkát 80 százalékban végezte gép.*

A gépi munka komoly munkabér- és munkaerőmegtakarítást jelent. De az anyagtakarékosság sem megvetendő: a szalagfűrészek beállításával tízezer köbméter anyag feldolgozásánál 2000 köbméter a megtakarítás. Persze új gépek beszerzését is tervezik a mecsekiek, nem akarnak megállni. Többek között olyan gépre is gondolnak, amellyel a közel jövőben sámfát is gyárthassanak.

Beváltak az NDK-csörlők

A rakodás, szállítás munkáját is, nagymértékben megkönnyíti a fokozott gépesítés. A közelmúltban *három berakó csörlő érkezett a Német Demokratikus Köztársaságból.* Ezt az egyszerű és mégis hatalmas munkát végző gépet német szakemberek helyezték üzembe, ők magyarázták meg magyar szaktársaiknak, hogyan kell a gépeket kezelni. Ma már *az abaligeti állomáson munkában vannak* az új csörlők, pillanatok alatt emelik be a hatalmas sok mázsás rönköket a vasúti kocsikba. *Egy csörlő műszakonként 80 köbméter anyagot tud berakodni* és ehhez mindössze négy ember munkája szükséges, nekik sem kell azonban nehéz fizikai munkát végezni. Ugyanehhez a munkához tizenkét ember teljes fizikai erőkifejtése volt szükséges.

Új Lasszókábel

Mindezeken kívül megérkeztek már a gazdaságba *az új agregátoros villanyfűrészek, lánctalpas DT-453-as vontatók is.*

Az árpádtetői erdészet területén pedig rövidesen megkezdik *az új Lasszókábel* szerelését, ez 40 fokos hegyoldalról két és fél kilométeren keresztül szállítja majd le a rönköket. A meredek hegyoldalon a szállítás eddig megoldhatatlan nehézséget jelentett s ezért az erdészetben kénytelenek voltak a kitermelt fát tűzifának felvágni és úgy buktatni le a lejtőn. A Csehszlovák Köztársaságból érkezett új Lasszókábel, amelynek a felszerelése körülbelül tíz napig tart, egyszer s mindenkorra megoldja az árpádtetői erdészetben a szállítás problémáját.

Munkaerőhiány leküzdése

Kétszeresen fontos a gépesítés a mecseki erdőgazdaságnál, mert *ez a gazdaság küzd talán az országban legjobban a munkaerőhiánnyal.* Ez nem is csodálatos, mert a megyében a nagyarányú építkezések s a most feltárt urániumbánya minden munkaerőt leköt. Jellemző szám a munkaerőhiányra: a sellyei erdészetben 1954-ben 140 jelentkezőt kellett elutasítani, mert már nem tudták őket felvenni munkára. Tavaly pedig ugyanebben az erdészetben már nem volt elég jelentkező.

A munkaerőhiányt csak részben szünteti meg a gépesítés, mindenesetre az új gépek is nagy segítséget jelentenek ezen a téren. De a gazdaságnak törekednie kell arra is, hogy minél több helyi *állandó munkást* foglalkoztassanak, minél több munkással szerettessék meg az erdőgazdaság munkáját.

Önállóan tervező vállalat

És lényeges segítséget ad majd a munkaerő leküzdéséhez az, hogy *a mecseki erdőgazdaság október elsejétől, az új gazdasági évtől kezdve olyan önálló vállalat lesz, mint a Duna Cipőgyár.* Munkájukhoz csak főbb termelési számokat, — termelési érték, nyereségbefizetés, forgalmiadó, — kapják a feletes szervektől, egyébként pedig önállóan fogják intézni a gazdaság minden ügyét. Így mód adódik arra is, hogy a tájjellegnek megfelelően *helyi normákat* állapítsanak meg és ez igen jó eszköz lesz arra, hogy a gazdaság vonzóbb legyen a környékbeli munkások számára. A gazdaság vezetői augusztus elsejére készítették el javaslataikat arra nézve, hogyan fog működni az ország első önálló erdőgazdasága.

Bürokratikus akadályok

A távolabbi jövő tehát biztató arra, hogy a mecseki erdőgazdaság leküzdi a munkaerőhiány okozta nehézségeket. De vannak *apró, bosszantó, bürokratikus akadályok,* amelyek nem csak pénzkidobást jelentenek a gazdaság számára, hanem megnehezítik azt is hogy az úgy is kis létszámú munkásgárdát helyesen, ésszerűen tudják foglalkoztatni.

Ilyen nehézséget jelent a MÁV akadékoskodása, az, hogy a MÁV „állam az államban". A gazdaság például elkészíti az ötnapos szállítási tervet, pontosan meghatározza, hogy mikor mennyi és milyen vasúti vagonra van szüksége. A MÁV pedig szinte rendszeresen ezekre a meghatározott időkre *nem* küldi el a vagonokat, a munkások kénytelenek tétlenül tölteni az időt. A gazdaság csak négy óra állási időt fizethet a berakodó munkásoknak. A négy óra leteltével a munkások rendszerint hazamennek és bizony sokszor ilyenkor futnak be a vagonok. De akkor már nincs aki berakodja az anyagot. Komoly nehézséget jelent ez. De nehézséget jelent az is, hogy a MÁV rendszerint nem olyan kocsit küld, mint amilyet kérnek. *Rönkszállításhoz sokszor oldalas vagonokat* küldenek, amelybe lehetetlen a berakódás. Ilyenkor megint csak tétlenül állanak az emberek, de ugyanakkor a gazdaságnak még „holt fuvar" díjat is kell fizetnie. Jogos a gazdaság véleménye: *addig nem tudják jobban megszervezni a munkát, amíg a MÁV nem szakít ezzel a helytelen módszerrel!*

Egymásnak ellentmondó intézkedések is nehezítik azt, hogy a dolgozók szívesen jöjjenek az erdőgazdasághoz. Így van ez például most is, amikor egyesítették az erdőgazdasági gépállomást az erdőgazdasági szállító vállalattal. Egy vállalatnál dolgoznak most már a munkások, de mégis az a helyzet, hogy *a gépállomás volt dolgozóinak nem jár a félórás ebédidő, a volt szállító vállalati dolgozóknak pedig jár.* Mindezt még régebbi rendelkezések írják így elő, de ezek az intézkedések érthetően zavart okoznak a dolgozók között. Mindezen sürgősen változtatni kellene. *Egységesen kellene szabályozni a fizetett ebédidő kérdését.* Ez a helyzet a TEFU és az erdőgazdasági gépkocsivezetők között is. A TEFU gépkocsivezetőinek, akik sokszor hónapokig dolgoznak az erdőgazdaságnak, ugyanazt a munkát végzik, mint az erdőgazdaság sofőrjei, jár a fizetett ebéidő, az erdőgazdaság gépkocsivezetőinek pedig nem jár. Természetes, hogy ez komoly zavarokat okoz.

Ezeket az apró kis bürokratikus hibákat is ki kellene javítani, hogy a mecseki erdőgazdaság a fokozott gépesítés és az önállóság révén megoldhassa az előtte álló nagy feladatokat.

HÍREK

A vasúti kocsik gazdaságos kihasználásának módszereiről állított össze igen hasznos anyagot *Laykauf* Aladár az OEF szállítási csoportjának főelőadója. Képekben és táblázatokban s a táblázatokhoz fűzött világos magyarázatokban mutatja meg, hogy milyen módszerekkel lehet az erdőgazdaságban a vasúti kocsik gazdaságos kihasználását biztosítani. A kis füzet a Főigazgatóság kiadásában jelent meg.

*

Pályázati hirdetmény. Az erdőmérnöki főiskola pályázatot hirdet az erdőműveléstani tanszéken betöltendő docensi, valamint a kémiai tanszéken megürülő adjunktusi állásra. A pályázatokra vonatkozó felvilágosításért a soproni erdőmérnöki főiskola igazgatóságához kell fordulni.

*

Hajdú városok fásítási versenye. Négy hajdúsági város 1952. óta áll versenyben egymással, hogy melyiknek szebbek az eredményei a legelőfásítás terén. Az elmúlt hónapban folyt le a legutóbbi versenykiértékelés négy napon keresztül. Szebbnélszebb erdőket legelővédő erdősávokat és fasorokat tekintett meg a bíráló bizottság és csak tizedpontok választották el egymástól a versenyzőket. A hajdúsági erdőgazdaság által felajánlott *ezüst vándorserleget végül a balmazújvárosi legelteresi bizottságnak ítélték.*

*

A Nyírfa, a nyírségi erdőgazdaság versenyhíradója hosszabb szünet után ismét megjelent. A lap közli a nyírségi erdőgazdaságnak a hajdúsági erdőgazdasággal folyó páros versenyének eddigi értékelését. *Az elsőfélévi munkaversenyt a hajdúságiak nyerték,* a második félévre új pontokat állapítottak meg.

*

A hegyvidéki erdőtüzek leküzdésére helikoptereket fognak használni a jövőben a Szovjetunióban. A gépek nem szállnak le, hanem csak 5—12 méter magasságban lebegnek a föld felett, mialatt a legügyesebb ember egy kötél létrán leereszkedik és súlyával azt függő vonalban tartja, míg a személyzet többi része is leszáll. A gépi felszerelést függőágyba helyezik és csörlővel leeresztik, az árokásó szerszámokat és a víztömlőt pedig egyszerűen földre ejtik. A kisebb hegyi erdőtüzek leküzdésére szintén helikoptereket vesznek igénybe, s ezek vegyszereket permeteznek az égő területekre.

Új nyolc kilométeres feltáróút épül a Mecsekben. A mecseki erdőgazdaság dolgozói már készítik a helyet az út számára

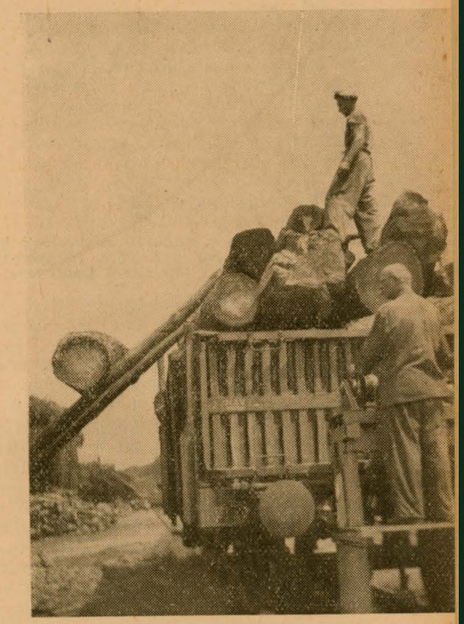

A Német Demokratikus Köztársaságból ügyes felterhelő csörlő érkezett; segítségével könnyebbé és gyorsabbá vált a rakodás munkája a mecseki erdőgazdaságban

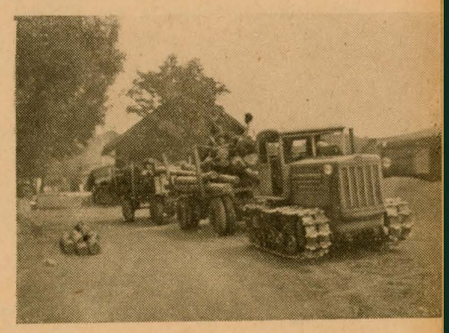

Több pótkocsit is könnyedén vontat a mecseki erdőgazdaság új DT—413-as lánctalpas traktora

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A hegyesfogú és a magas kőris megkülönböztetése

Dr. Kárpáti István — Kárpáti Istvánné MTA. Botanikai Kutató Intézete, Vácrátót

1955—56. évi kutatóútjainkon tisztáztuk a hegyesfogú kőrisnek (*Fraxinus oxycarpa*) a hazai déli — Duna-ártéri (Mohácstól délre) és a Dráva-menti — természetes előfordulását. Különösen a Dráva és holt ágainak hegyesfogú kőrises ligeterdei (*Querceto-ulmetum cons. Fraxinus oxycarpa*) jelentősek, ahol sok helyütt a kőrisek 80—90%-a típusos hegyesfogú kőris és csak 10—20%-ban magas kőris. (Ezek a példányok is gyakran a két faj közötti átmeneti bélyegeket mutatják.)

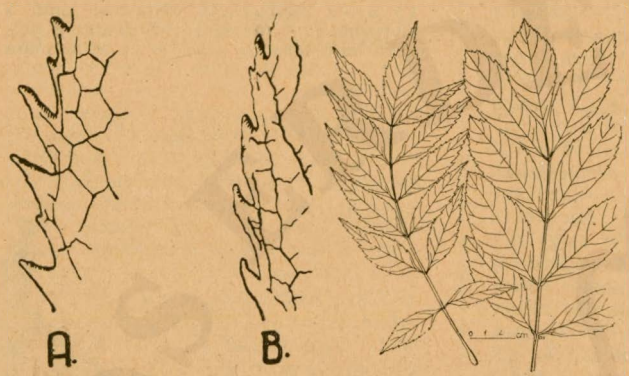

1. ábra. A) magas kőris, B) hegyesfogú kőris levélke fogazottsága (Hegi után) — 2. ábra. Hegyesfogú kőris egy fáról gyűjtött eltérő alakú levelei

A két faj ökológiai igénye eltérő. Az ipari felhasználásban is különböző értékűek. Erre vonatkozóan a Dráva-menti erdészektől kaptunk tájékoztató adatokat. *Benić* kutatásai alapján a két kőris-faj fatechnológiai sajátságai között is van eltérés. (*Fukarek* adata alapján.) A kártevőkkel szemben sem azonosan viselkednek. *Barbey* szerint a kőrisbogár (*Lytta vesicatoria*) sokkal erősebben pusztítja a hegyesfogú kőrist, mint a magas kőrist. Az erdészeti gyakorlat számára sem közömbös, hogy melyik kőrisfajjal van dolga. Közös termőhelyen élnek az említett hazai előfordulási helyeken. Sok alaktani bélyegben megegyezők, így történhetett meg, hogy *a legutóbbi időkig azt hittük, hogy csak a magas kőris fordul elő ártéri ligeterdeinkben, annak ellenére, hogy a fa minősége és technológiája alapján az erdészeti gyakorlat és kereskedelem már régóta észrevette a különbséget.*

Sok esetben az alaktani megkülönböztetés nehéz, mert mind a magas, mind a hegyesfogú kőris meglehetősen változékony. Az egyes egyedek levélmérete és alakja nagy ingadozást és változatosságot mutat. Az igen keskenytől és kihegyezettől a lándzsásig és hosszúkás-tojásdadig minden átmenet megtalálható. Legjellemzőbb különbség a két kőrisfaj levélkéi között a fogazottság. A hegyesfogú kőris levélkefogai egyenlőtlenek, a csúcs felé általában megnyúltak, a csúcsuk igen gyakran görbült. A magas kőris levélkefogai szabályosabbak. *(1. ábra.)* A meghatározásnál ügyeljünk arra, hogy lehetőleg terméses gally leveleit vizsgáljuk. Egy és ugyanazon a fán is változatos levélalakokat találhatunk, a hajtás kora, a lombkoronában való elhelyezkedés stb. alapján *(2. ábra)*. Ugyancsak ügyelnünk kell arra, hogy ne fiatal egyedeknél igyekezzünk a jellemző alaktani bélyegeket megismerni, mert a fiatal egyedek levélalakja olyan nagymértékben eltér, hogy tévedésből külön fajoknak is írták már le. A fiatal hegyesfogú kőris és a magas kőris levélalakja általában szélesebb az idős példányokénál, sokszor majdnem kerekded. A két faj között fiatal korban nagy a hasonlatosság. Fő elkülönítő bélyeg, hogy a hegyesfogú kőrisek fiatal levélkéi rendkívül durva és szabálytalan fogazottságúak, különösen a csúcsi részükön *(3. ábra 1/a, 2/a)*. Míg a magas kőris levélfogai apróbbak és szabályosak. Levélkéi általában vastagabbak, bőrneműbb tapintásúak, mint a magas kőrisé.

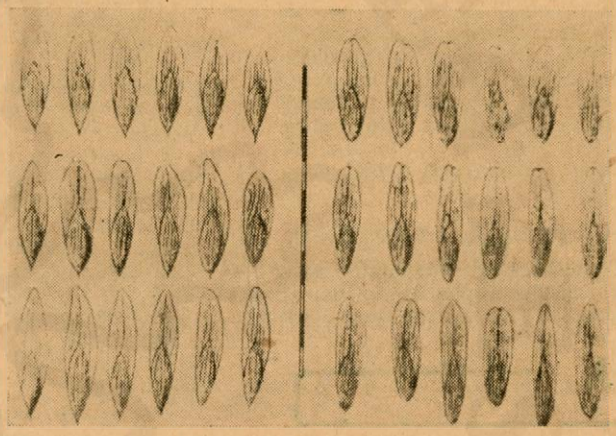

4. ábra. Hegyesfogú kőris (balra) és magas kőris (jobbra) termése (Fukarek F. után)

A magas kőris rügyei feketék, a hegyesfogú kőrisé pedig barnák. Azonban ez sem abszolút biztos bélyeg, mert előfordul, hogy a barna színű rügyek néha egész sötétek, fekete felé hajlók.

A levélkék fogazottsága mellett igen jó támpontot nyújt a megkülönböztetésnél a termés alakja. Fukarek dolgozatában egyik fő bélyegnek veszi, hogy a hegyesfogu kőris termésének több, mint felét foglalja el a mag, míg a magas kőrisnél a mag rendszerint csak a termés feléig ér, vagy azon alul marad. A hegyesfogú kőris terméstöve többé-kevésbé ékalakú, míg a magas kőrisé általában lekerekített, illetve kerekded *(4. ábra)*.

Drávamenti összehasonlító adatok alapján a magas kőris termése egy évig elfekszik a talajban, míg a hegyesfogú kőris termései, ha elvetik, már az első tavaszon kikelnek (kb. a vetéstől számított 10 nap után). Sajnos, ilyen irányú hazai adatok még nem állnak rendelkezésünkre.

A levél, a termés alakja, valamint a rügy színe alapján való megkülönböztetés mellett a virágzat eltérő bélyegei is jól felhasználhatók a megkülönböztetésnél. A hegyesfogú kőris virágai felálló összetett buga virágzatban csoportosulnak és sokkal hosszabbak.

Ezt a rövid ismertetést azért tartottuk szükségesnek, mert kutatásaink szerint a hegyesfogú kőris erdőgazdasági szempontból hazánkban éppen olyan jelentős, mint a magaskőris, sőt valószínűleg még nagyobb a jelentősége.

3. ábra. 1/a. Magas kőris, fiatal, 1/b. magas kőris, idős, 2/a. hegyesfogú kőris, fiatal, 2/b. hegyesfogú kőris, idős.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

III. Az „MRP“ motoros láncfűrész üzemzavarai, gyakrabban előforduló hibái és azok megszüntetése

A motorhoz megfelelő gyújtógyertyánál ritkán fordulnak elő hibák. Ha a keverékben több az olaj az előírásosnál, vagy nem megfelelő minőségű, az elektródákra rárakódik, azokat szigeteli, ezért szikra csak nehezen, vagy egyáltalán nem képződhet. A gyertyát ilyenkor benzinnel mossuk ki és fémkefével tisztítjuk. Késsel kaparni, vagy keményszálú drótkefével hozzányúlni, vagy a gyertyát kiégetni nem szabad. A gyertya porcelánját belül is tartsuk tisztán, mert az olaj kormos lerakodása zárlatot okozhat.

A gyertya vizsgálatánál a kábelhez kapcsolt kiszerelt gyertyát külső fémrészével a hengerfejhez érintve az indítókorongot megforgatjuk, mire hibátlan gyertya esetén az elektródák között szikrának kell átugrania. A hézagot 0,5 mm-re állítjuk be. Ha jó a gyertya és nem kapunk szikrát, a hibát a kábel csatlakozásánál, a szigetelésnél, vagy magában a kábelvezetékben keressük. A gyújtási időpont helyes beállítását a leíró részben részletesen tárgyaltuk.

Jó szikraképződésnél is lehet gyújtási zavar, ha a keverék nem úgynevezett robbanóképes. Hideg motor indításánál kevesebb üzemanyag jut a fúvókához, azt a gyenge légáram nem porlasztja kellően, végül a hideg hengerbe jutó keverék részben lecsapódik. A motorba jutó keverék tehát benzinben szegény lesz, s az nem gyújtóképes. Ezért hideg motornál a veszteségeket a már ismert módon a szívócső elzárásával kell pótolnunk, azonban vigyázni kell arra, hogy a motor felmelegedésével a szívócsövet ismét nyissuk, mert a melegedő motorban a keverék már annyira benzindússá válna, hogy ismét gyújtóképtelenség állna be. Utóbbi esetben a motor kiszellőztetése útján a gyújtás ismét rendbejön és a motor könnyen beindul.

Tömítési hibák is okozhatnak gyújtási nehézséget. Tömítetlenség esetén hamis levegő, vagy égéstermék kerül a hengerbe és a keveréket gyújtóképtelenné teheti.

A gyújtógyertya tömítőgyűrűje a gyertya többszöri ki- és becsavarásával összenyomódik és a gyertya ezáltal mélyebben nyúlik a hengerbe, így nagyobb felületen melegszik, túlmelegszik és idő előtti gyújtást okoz. Viszont ha a gyertyacserénél a régi tömítőgyűrűt bentfelejtjük és erre az új gyertya tömítőgyűrűjét is ráhelyezzük, a gyertya nem ér elég mélyen a hengerbe, kisebb felületen melegszik, ezért nem tud eléggé átmelegedni és hamar bekormozódik. A gyertyára nézve is káros hatással van az átmenet nélküli hirtelen gázadás, vagy annak hirtelen elvétele.

Mintegy 200 üzemóra után a jól kezelt gyertya is elhasználódik. A középelektróda fokozatos leégés folytán annyira rövidül, hogy az oldalelektródák hozzáállítása már nem lehetséges. A nagy hőmérséklet és a nyomás állandó változásának hatására a gyertya szigetelése megrepedhet, korom rakódik le és zárlatot idéz elő. Gyengül a gyertya szigetelő és tömítő képessége is. Ezek a hibák mind fokozatosan befolyásolják a motor működését, ezért a gyer-

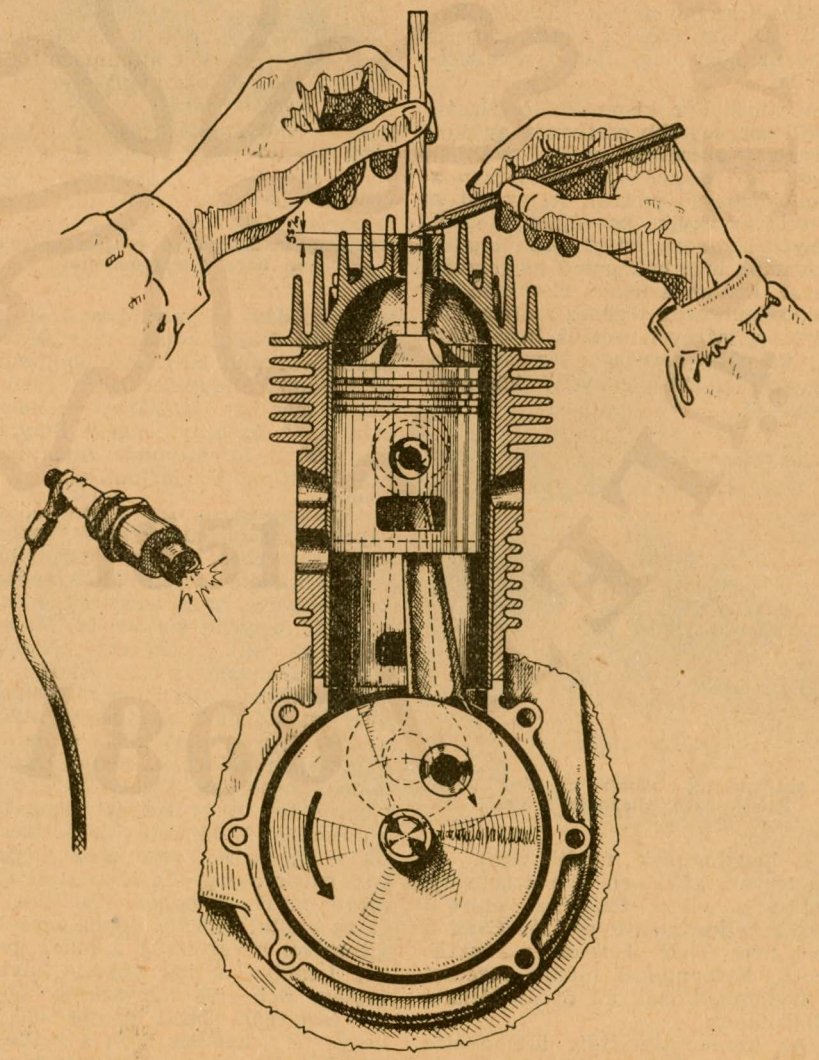

A gyújtás helyes időpontjának beállítása

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tyát még teljes elhasználódása előtt szükséges kicserélni.

A gyertya szétszerelését ne végezzük satuval, hanem ahhoz 2 darab 18 × 21-es csillagkulcsot használjunk. A két kulcsot kézzel ellentétes irányban nyissuk és még a legerősebben beégett gyertyát is sérülésmentesen szerelhetjük szét.

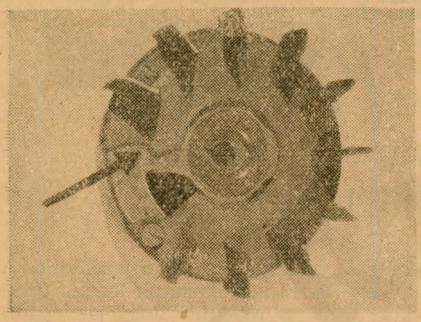

A szélkerék megsérül, ha kiszerelésénél szakszerűtlenül és nem a leírt módon járunk el

A hűtőszerkezet működésében kellő karbantartás esetén zavar nem fordulhat elő. Karbantartás hiányában a hűtőbordák közei, vagy a ventillátor szűrője fűrészporral, vagy egyébbel szennyezettek, a hűtés hatása csökken, ezért a motor annyira áthevül, hogy öngyulladás következhet be.

A ventillátor kiszerelésére ritkán kerül sor, legtöbb esetben a gyújtószerkezet szerelése során nyúlunk hozzá. A szerelésnél elsősorban a terelőköpenyt vesszük le, majd a ventillátor egyik bordájának tövét fanyéllel megakasztjuk és ezután csavarjuk le a balmenetű tengelyvég anyát. Ezután a nyelet ellenkező oldalon egy borda tövéhez szorítva lehúzó segítségével vesszük le a lendkereket. Ha nem így járunk el, a vékony és rideg öntvény könnyen megsérül.

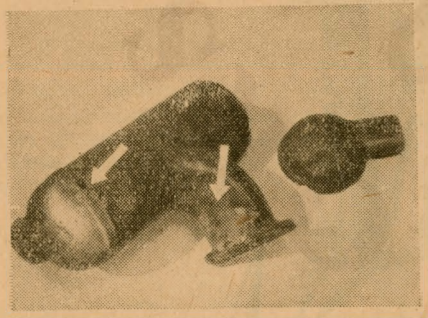

A karbantartás hiánya a hangtompító ilyen „üzemi állapotához" vezet.

A hangtompító mindig tiszta és ép legyen, különben a motorban az öblítés nem lesz tökéletes, ezért a motor teljesítménye romlik. Csak a meg nem felelő kezelés és a szakszerű karbantartás hiánya vezethet a hangtompítónak az ábrán látható állapotához.

Az üzemanyagtartály üzemeltetés közben csak akkor sérülhet meg, ha baleset éri a motorfűrészt. Meghibásodhat azonban a benzincsap, amelyet ilyenkor ki kell cserélni. Előfordul, hogy a tartályfedél szellőző nyílása eldugul. Ezáltal a tartályban az üzemanyag fölött légritka tér keletkezik, s ez megakadályozza a keveréknek a porlasztóhoz folyását. A nyílás kitisztításával szüntetjük meg a zavart.

A tengelykapcsoló súrlódó felületéhez a Simmering áteresztése következtében olaj, vagy csapágyzsírkeverék kerülhet. Ez a súrlódást fokozatosan annyira csökkentheti, hogy a fűrész már kis ellenállás esetén is elakad, a kapcsoló csúszik és a munka lehetetlenné válik. Ne várjuk be az üzemzavar ilyen mértékű előrehaladását, hanem amint a csúszást észleljük, azonnal gondoskodjunk a zavar megszüntetéséről. A súrlódó felületeket mossuk át tiszta benzinnel. Ha a rézazbeszt-betét kifényesedett és nem tapad, kemény drótkefével borzoljuk fel. Ha a betét elkopott, szegecseljünk fel újat. Fémes súrlódású tengelykapcsolónál, ha a súrlódó felület kopása már tükrös, pontozóval alig láthatóan pontozzuk be. A munka elvégzésével együtt szüntessük meg az üzemzavart előidéző okot is. A forgattyútengely Simmeringjével a forgattyúház zavarainál ismertetett módon járjunk el.

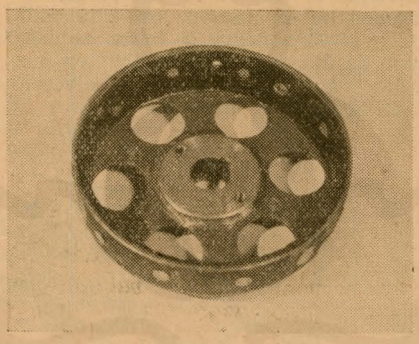

Elhanyagolt, megcsúszó tengelykapcsolóban beég a fémdobbetét

Amenniyben a fémes súrlódású *kapcsolódob* súrlódó felülete részben kopás, részben kúpos szétnyílás, vagy a súrlódó felület leszakadása következtében már annyira elhasználódott, hogy új súrlódó felület behelyezése válik szükségessé, akkor a következőképpen járjunk el. Ha az elhasználódás olyan mérvű, hogy még betétet lehet alkalmazni, akkor a dobnak megfelelő külső átmérőjű Mannesman-csőből esztergapadon a dobbal megegyező szélességű gyűrűt vágunk le. A gyűrű falvastagsága körülbelül 10—15 mm, külső méretét a dob belső méretéhez képest 0,15 mm-rel nagyobb átmérőre esztergályozzuk. A dobot felmelegítjük és az ezáltal kitágult dobba satu segítségével behelyezzük a hideg gyűrűt. Lehűlve a már vékony falvastagságú dob arra kényszerül, hogy az esztergált betét pontos alakját vegye fel. Lehűlés után a beillesztett gyűrűt négy helyen, elcsúszás ellen süllyesztett fejű szegeccsel biztosítjuk. Ezután a gyűrű belső részét a tengelykapcsoló tárcsa külső átmérőjénél 1,5 mm-re nagyobbra esztergáljuk.

Ha a súrlódó felület már leszakadt, akkor a dob hátsó falát szabályosra esztergáljuk. Az előbbihez hasonlóan levágott gyűrűbe a dob megmaradt és felszabályozott részének megfelelő hornyot vágunk, azt beillesztés után villannyal körülhegesztjük. A hegesztést méretre szabályozzuk és a dob további megmunkálását az előbbiekben leírt módon végezzük el.

A megkopott, vagy leszakadt kapcsolódobok Mannesman cső felhasználásával történő javítása után sokkal kedvezőbb eredményt mutattak mint a rézazbeszt, vagy vörösréz, vagy pedig alumínium betétes tengelykapcsolók esetében. A forgattyúház felől átfújt keverék, vagy az áttételszekrény felől átszívárgó kenőanyag eddig minden esetben a kapcsoló megcsúszását idézte elő. Mannesman cső alkalmazása esetén a tárcsa és a dob közé kerülő kenőanyag az eddigi tapasztalat szerint csúszást nem okozott.

Az áttételszekrény felől átszűrődő kenőanyag visszatartására a gyár a kapcsolódob és a golyóscsapágy közé egy tizedmilliméteres lemezkarikát alkalmazott. Ez a megoldás nem bizonyult minden esetben megfelelőnek. A hibalehetőség kiküszöbölésére a műhelyben műgumiból a fentivel azonos méretű és a tengelyhez szorosan illeszkedő gyűrűt vágjunk ki és helyezzük be a lemezgyűrű helyett. Az eddigi tapasztalat szerint ez a megoldás teljesen megfelelőnek bizonyult.

Amennyiben alacsony fordulatszámnál a tengelykapcsoló nem kapcsolna ki megbízhatóan, és a lánc alacsony fordulat mellett is mozgásban marad, az okát először a súrlódó felületek közé került szennyeződésben, vagy a visszahúzó rúgók gyengeségében esetleg törésében keressük. Utóbbi esetben a rúgókat cseréljük ki. *(Folytatjuk.)*

Papiros — nádból, gyékényből

A szovjet papíripar beszámol a különböző nád és káka-félékről, melyeket kísérletek alapján alkalmasnak találtak papírlemez gyártás céljaira. A legmegfelelőbbek közé tartozik a *Phragmites communis*, mely mintegy 5 millió hektár területen nő a tavak közelében, ezenkívül a *Typha* (gyékény), végül a Kamysh *(Scirpus)* egy sásféle, melynek 200 változata ismeretes a Szovjetunióban. E sásfélékből 30—40 százalékban nyerhető fapép. Egy taganrogi üzem sásból évente 1100 tonna papírlemezt gyárt, előállítása olcsóbb, mint szalmából. Rövidesen gépesítik a sás aratását is; a tervezés alatt álló aratógép üzembeállítása a termelési költségeket még jobban csökkenti.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ROLLER KÁLMÁN:

ZÓLYOMI ÚTINAPLÓ

Június 28-án ültünk vonatra, huszonnyolcan, többségben főiskolai hallgatók és néhány tanár, hogy visszaadjuk a zólyomi erdőmérnöki főiskola futballcsapatának két hónap előtti látogatását. A négynapos kirándulás azonban alkalmat adott, hogy a kitűzött céltól jóformán teljes egészében eltérjünk, mert a négy nap alatt megvívott két futballmérkőzés csak egész kis epizóddá vált a természeti és szakmai vonatkozású tapasztalatok mellett.

Nagy izgalommal ültünk a vonatra. A társaság legtöbb tagja még nem járt külföldön. Az első tapasztalat: a padok, a mi collos deszkából készült fapadjainktól eltérően, 8 mm vastag lécekből készültek s ez részben igen nagy fatakarékosságot jelent, másrészt a vagon önsúlyát csökkenti. A vasúti kocsik belső része a drága furnérlemez, vagy fenyődeszka helyett préselt lemezből készült. Mindkét megoldás olcsóbb és takarékosabb, mint a mi pazarló fafelhasználásunk.

Komárom. Szép, hangulatos város, régi lakóházak, templomok, széles terekkel és telve történelmi emlékkel. Csak a legjellegzetesebb és számunkra a legkedvesebb emlékről teszek említést: Jókai szobráról; a belváros egyik iskolaudvarában kerestük fel.

A következő állomásunk Érsekújvár. Utazás közben tapasztaltuk, hogy az utak, dűlők mentén igen szép növekedésű akácok sorakoznak, jó egyenes, ágtiszta törzsekkel és kis koronával. Úgy látszik, jobb genotípusok, mint a mieink. Az akácot néhol feketenyár vagy valamely nemesnyárfajta váltja fel, de a nyárak növekedése a miénknél jóval gyöngébb.

Érsekújvártól a Garam mentén utazunk tovább, a levegő már élesebb és a vegetáció valamivel zöldebb. Lévánál pedig kezdődnek már a dombok, hegyek. Messziről kivehető a Szittnya 1011 méteres csúcsa.

Közelebb érve a hegyek lábához, a Garamvölgy mindinkább szűkül. A legszebb erdőt Zsarnócától délre láttuk a vasút baloldalán, az alsóbb részeken jegenyefenyővel vegyes tölgyesek terülnek el, majd fentebb a jegenyefenyőhöz tölgy helyett a bükk társul. Ez az Abietum—Quercetо igen jellegzetes kép itt és előttünk általában kevésbé ismert. Bizonyos tekintetben szárazabb termőhely, ahol a jegenyefenyő csak abban az esetben marad meg, ha a zóna magassági és kitettségi viszonyai életkörülményeinek megfelelnek. Sok helyen láttunk — különösen a széleken — lucfenyőt, de már messziről feltűnik, hogy valami baj van velük, mert üde zöld szín helyett, sárguló, barna képet mutatnak. Később megtudjuk, hogy fagyás következtében száradó tűk okozzák az elszíneződést, és a termőhelyi zavarok következtében fellépő szúkárosítás. A kép nem meglepő. A luc itt nincs otthon és a mesterséges elegyetlen telepítésnek rendszerint előbb-utóbb ez a következménye.

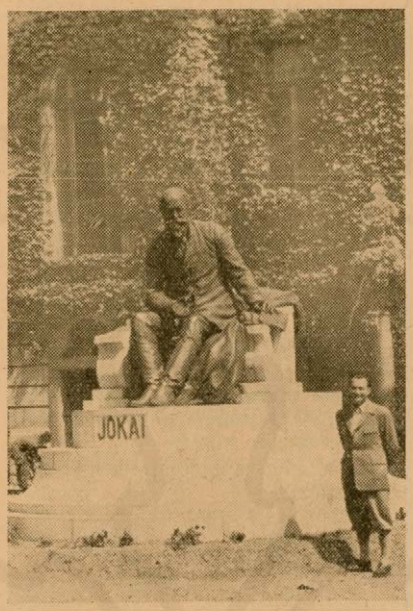

A Garamvölgye természeti szépségekben bővelkedő környezetét kisebb ipari gócpontok teszik változatossá. Garamszentkereszten egy épülő nagyváros körvonalai bontakoznak ki. Itt épül Csehszlovákia új alumíniumkombinátja. A lakótelep harmincezer ember számára készült, amiből arra következtethetünk, hogy a garamszentkereszti alumíniumkombinát hatalmas méretű, komoly feldolgozó üzem lesz.

Majd újra romantikus tájak következnek. Garamszentbenedeken látjuk a Benedekrend régi templomát és rendházát, magasratörő tornyaival, szélesen elterülő falaival. Odább az erdők aljában, kis faházikók látszanak. Ezekben laknak a szlovák erdészek, távol a lakott területektől. Zsarnóca mellett van Szlovákia egyik legnagyobb fakombinátja, a Preglejka. A vonatról is jól látható, ahogy a felrakott rönkanyag bütüit az automatikus öntözőberendezés vízsugara permetezi.

A termelési mód a kulisszás vágás: szépen látható a vonatról, amint a lejtirányban hol keskenyebb, hol szélesebb pásztákat képeztek ki. Persze látni újabban végzett óriási tarvágásokat is, s éppen nem díszítik az egyébként nagyszerű természeti képet. A hegyek aljában a legeltetés nyomai láthatók. A nálunk is annyira ismert kikopott ormok, leszakadt oldalak jelzik a helytelen gazdálkodási módszer következtében jelentkező eróziót. Bár az ember pusztítása igyekezett a természet szépségeit megcsonkítani, mégis szép maradt ez a táj.

*

Pontosan érkeztünk meg Zólyomba s meleg fogadtatásban van részünk. Kedves szavak, baráti üdvözletek hangzanak, a régi és az új ismerősök egymásra találnak. A napélményeitől terhelve, fáradtan fekszünk le este és hálásak vagyunk a sorsnak, hogy eljutottunk ide. Már tudjuk, hogy az elkövetkezendő napok igen sok hasznos tapasztalat megszerzésére adnak majd alkalmat.

(Folytatjuk.)

A soproni erdőmérnöki főiskola labdarúgó csapata a zólyomi erdőmérnöki főiskola meghívására ellátogatott Zólyomba és Selmecbányára. Zólyomban 2:1 arányban győzött, Selmecbányán 8:3 arányban veresége szenvedett.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

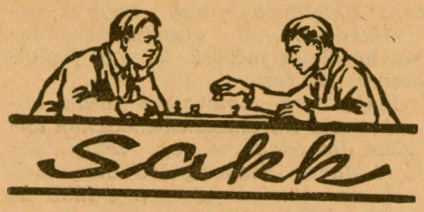

„Valószínűtlen" lépések

A sakkjáték mai alakjában körülbelül ötszáz éves. De ez az idő sem bizonyult elegendőnek ahhoz, hogy alapvető kérdéseket véglegesen tisztázzanak. A csendes elemzés sokszor nem is pillant olyan mélyre a sakkjáték titkaiba, mint az erejének teljes megfeszítésével küzdő versenyző. A verseny hevében kipattanó ötletek gyakran adnak új irányt az elméleti kutatásnak, viszont az elméletileg bevált változatok általában megbízhatóbbak, mint a pillanat hevében született ötletek. A szűkreszabott gondolkozási idő sok versenyzőt indít arra, hogy csak a kényelmes, egyszerű változatokat vegye figyelembe. Ezzel — főleg, ha hasonló gondolkodásúak az ellenfelek — aranylag jó átlageredményt lehet elérni, de a kiemelkedő teljesítményekhez nem ez az út vezet. A szép játszmák, a híres, nagy kombinációk rendszerint irreális lépésekkel kezdődnek, de figyelembe kell vennünk azt is, hogy akik tiszteket „áldoznak", vezéreiket ütésben hagyják és mégis nyernek, amit a sakk-közvélemény megjegyének, érdekesnek, szépnek talál, azok sokkal több változatot vesznek figyelembe, természetesen ugyanannyi gondolkodási idő alatt, tehát gyakorlatilag jóval többet dolgoznak, mint az óvatos, kisigényű versenyző. Így következnek azután verseny közben sokszor a valószínűtlen bevezető lépések után a természetes és egyszerű győzelmek. Lássunk néhány kisebb meglepetést.

I. játszma

Magyar bajnokság, középdöntő. 1935.
Réthy Pál — **Haag** Ervin

1. d4, H f6. 2. H f3, g6. 3. F f4, F g7. 4. H c3, d5. 5. h3, o-o. 6. e3, H e4. A küzdelem az e5 pont birtokáért folyik, mindkét fél éles eszközöket használ. A világos vezérfutó beállítása e5-re, az átlo biztosítása h3-mal teljes ellensúlyozást talál az e4 pontra gyakorolt nyomásban. **7. Hxe4, dxe4. 8. H d2, c5. 9. c3, cxd4. 10. cxd4, V a5. 11. F c4, e5. 12. dxe5, H c6. 13. V c2, Hxe5. 14. o-o, F f5. 15. Fxe5, Vxe5. 16. g4, Fd7. 17. Vxe4, Vx b2. 18. H b3, F c6, 19. F d5, F b5. 20. B fd1, V a3. 21. H d4, F a4. 22. F b3, b6** (lásd diagramm). Sötét éles, nyílt játékkal igyekezett megkötni világos kezét, most azonban egy valószínűtlen lépés elkerülte a figyelmét. A kétszeresen védett f7 gyalog üthető, mert a bástyának az a8 bástyát is kell védeni, a király pedig V e6 matt miatt nem üthet vissza. **23. Fxf7+, K h8. 24. B dc1, B ac8. 25. Bxc8, Bxc8. 26. B b1, V c3, 27. F b3, B e8. 28. V c2, Fxd4. 29. Vxc3, Fxc3. 30. Fxa4, B e5.** A választott lebonyolítás után a mérleg a következő: egy gyalog előny, viszont ellenkező színű futó, sötét a vezérszárnyon távoli szabadgyaloggal fenyeget, viszont világos a kis anyag ellenére matt-támadással foglalkozhat. Feszült játék következik, amit a közeledő időellenőrzés is növel. **31. B d1, b5, 32. F b3, a5. 33. B d8+, K g7. 34. B d7+, K h8. 35. B d8+, K g7. 36. F d5, a4. 37. e4, g5. 38. B a8, B e7. 39. K g2, B c7. 40. h4, gxh4. 41. f4, F e1. 42. g5, h5. 43. e5, F d2. 44. B g8+, K h7. 45. g6+, K h6. 46. f5, F c3. 47. B e8. b4. 48. F f7, Fxe5. 49. Bxe5, B c2+. 50. K h3, b3. 51. axb3, axb3. 52. B b5, b2. 53. F a2, B f2, 54. F b1,** sötét feladta.

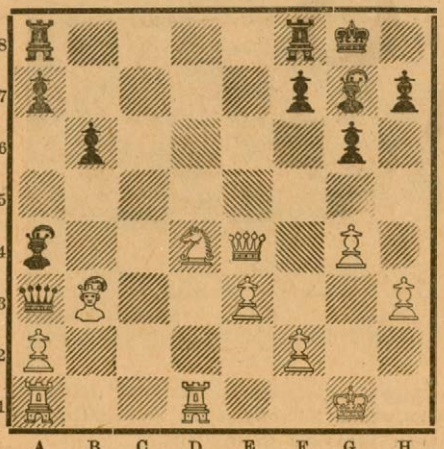

II. játszma

Budapesti csapatbajnokság, 1950 március 5.
Réthy Pál mester—**Szilágyi** György mester

1. d4, d5. 2. c4, dxc4. 3. H c3, e5. 4. d5, H f6. 5. F g5, F c5. 6. V a4, c6. 7. Vxc4, V b6. 8. o-o-o. Fxf2. 9. H 13, F e3+. 10. K b1, F f5+, 11. K a1, Fxg5. 12. Hxg5, o-o. 13. e4, F g4. 14. F e2, h6. 15. H f3, cxd5. 16. Hxd5, Hxd5. 17. exd5, Fxf3. 18. Fxf3, V d6. 19. g4, H d7. 20. h4, B ac8. 21. V e2, B ce8. 22. F e4, H c5. 23. F b1, e4. 24. g5, f5. 25. gxh6, gxh6. 26. B hg1+, K h7. 27. h5, B g8, 28. V f2, B ef8. 29. Bxg8, Kxg8. 30. B g1+, K h7. 31. B g6, Vxd5. 32. V g3, H e6, 33. Bxh6 — váratlan áldozat, amely után a matt következő lépésben nem védhető (Kxh6, V g6 matt), sötét feladta.

ÉDESAPÁM

Állandó olvasója vagyok a Bükkmakknak, a keletbükki erdőgazdaság híradójának. Nemcsak azért, mert szülőföldem eseményeiről számol be, hanem azért is, mert a mi híradónk, a Börzsöny alapításához a Bükkmakk adta meg az alaphangot, de főleg azért, mert sokszor találkozom benne édesapám nevével. Hol mint tervét teljesítő, sőt túlteljesítő kerületvezető erdészről emlékezik meg, hol újításának széleskörű alkalmazására hívja fel a figyelmet, hol pedig ő számol be negyvenhárom esztendős gyakorlati tapasztalatairól, mondja el a vadgyümölcsfák értékeit, a fagyöngy, fakin hasznosítására vonatkozó javaslatait és sok minden mást. Mondhatom büszkeséggel tölt el és mindig meghatódom, amikor róla, az ő eredményeiről hallok s a szakma iránti szeretetét tükröző írásait olvasom. Eszembe jut ilyenkor az a gondos, féltő nevelés, amellyel engem az erdészpályára készített elő, amelynek talán a főiskolai tanulmányoknál is nagyobb hasznát vettem és veszem ma is.

Nem is akartam soha más lenni, mint erdész!

Ő ismertetett meg az erdőművelés jelentőségével, az időben való tisztítás fontosságával. Még ma is, ha elbeszélgetek régi feletteseivel, évtizedek távlatából is úgy beszélnek művelési munkájáról, fokozatos felújító vágásairól, tisztítási munkáiról, mint a Bükk legszebb eredményei közé sorolható tevékenységekről. Ő mutatta be nekem először, hogy hogyan kell és lehet lelkiismeretesen védeni az erdőt mindenféle károsítótól, de különösen a legveszedelmesebbtől, az embertől. Számtalan éjszakát áldozott rá, hogy a jogtalan bitorlókat leleplezze, sokszor forgott élete veszedelemben, amikor 8—10 főnyi tolvajbandával egyedül szállt szembe. Gyakran hetekig nem is találkoztunk, mert már aludtam, amikor hazajött s az erdőn volt már, mikor felébredtem.

Tőle tanultam az erdő dolgozóinak megbecsülését, az időjárás és a természet egyéb viszontagságaival szembenéző hősi munkájuk értékelését. Bár a minőségi követelmények terén nem ismert tréfát, szigorúan megkövetelte a legjobb munkát, dolgozói mégis szerették, becsülték. Mert ami a munkásnak járt, még közelharc árán is megszerezte nekik, még akkor is, ha „fent" nem tetszett mindig.

Sorolhatnám még oldalakon keresztül, hogy még mi mindennel látott el az életre, az erdészpályára, hiszen ha tehette, mindig magával vitt, beszélgetve oktatott, példával bizonyított, s akarva-akaratlanul beavatott számtalan titokba, az erdő sok-sok rejtélyébe.

De nemcsak nekem adta át tapasztalatait, hanem átadta azoknak az erdészgyakornokoknak, erdészjelölteknek is, akiket hozzá osztottak be. Emlékszem, hogy egyszerre hat gyakornok is volt nála. Akkor még nem tudtam, hogy ez milyen nagy elismerés...

Így ment ez éveken, évtizedeken keresztül. Édesapám ma is kerületvezető, hiába akarták többször is kiemelni, magasabb beosztásba helyezni, nem vállalta, nem akarta régi beosztását elhagyni, nem akart az általa nevelt fiatalosokhoz, középkorú és idős állományokhoz hűtlen lenni. Ma 63 éves, tehát nem fiatal ember, mégis, még ma is tele lelkesedéssel, tettvággyal. Amióta az erdészettől megkapta az idei újítási tervet, állandóan újításokon töri a fejét. Leveleiben elmondja elgondolásait és számtalanszor annak a bánatának ad kifejezést, hogy „de kár fiam, hogy olyan messze kerültél, mennyivel könnyebb lenne egyes újítási problémáimat megoldani, ha te segítenél..."

Ha Bedő Tiborral, az igazgatójával vagy Bulycvszky Miklóssal, az erdészet vezetőjével találkozom, mindig csak azt hallom, hogy „az Édesapád meginț kitett magáért, tervét elsőnek teljesítette, pedig a vasgyár és a bánya közelében nehezen oldható meg a munkaerő biztosítása." Azt is mondják, hogy állandóan a fiatalok elé állítják példaképül.

Ugye, így méltán vagyok büszke az édesapámra!

Prókay Gyula
Vác.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

NYARALUNK

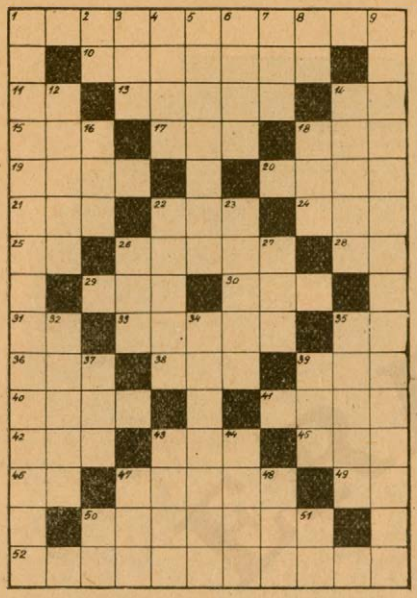

Vízszintes sorok: 1. Pompás pihenés. 10. Ez vagy a Balatonon. 11. P. M. 13. A gépek teljesítőképességének mértékegysége. 14. Kettőzve: sportfogadás. 15. Szép az ilyen vidék. 17. Barátságos falusi megszólítás. 18. A sav igéje. 19. Eszed. 20. Jó énekesnek kell. 24. „Hangtalan" norma. 22. Ismert cseh labdarúgó csapat. 24. Járom. 25. Y. A. 26. Ha erre áll az idő, nem öröm a nyaralóknak. 28. Sertés lakása. 29. Évszak. 30. Öregek támasza. 31. Véd. 33. Messze. 35. Erdőben látod. 36. Ürmérték röv. 38. Szeszes ital. 39. Hűvös. 40. Itt, kissé népiesen. 41. Amerikai kisgazdaság. 42. Nem lát. 43. Tagadószó. 45. Román pénzegység. 46. Az erdő fele! 47. Gyógyszer. 49. D. N. 50. Egyik gyönyörű tájunk (névelő). 52. Betegek nyaralási formája.

Függőleges sorok: 1. Két fontos nyaralási kellék. 2. Állami fodrászat. 3. Terület közepe! 4. Tollal keresi kenyerét. 5. Egészséges pihenőhely. 6. Ostoba. 7. Üldöző. 8. Puskát használ. 9. Ennek jutalmául nyaral a jó dolgozó. 12. Felvidéki szép táj, sok nyaralóhellyel. 14. Kedvelt tánc. 16. Ugyanaz, mint 43. vízszintes. 18. Időszerű. 22. Ez a sport is nyári öröm. 23. Élőfa latin neve. 26. Napszak. 27. Hárfa-fajta. 32. Sokszor megzavarja a kirándulást. 34. A kisebbik magyar tenger községe 35. Ismert balatoni gyógyhely. 37. Szemüvegtartó. 39. A horgászók lesik. 43. Gyorsan megy. 44. Angol hajadon. 47. K. M. E. 48. NET. 50. Alma fele! 51. Betű kieitve.

Beküldendő: Vízszintes 1. és 52. Függőleges 1.. 9.

Határidő a lap megjelenésétől számított két hét.

Helyes megfejtés: Tokaji szőlő. Sok bort inni. Tilos legeltetés. Ősi jó szomorodni. Mádi bor.

Nyertesek: Petercsák János. Sátoraljaújhely. Ivántsy István. Gyöngyössolymos

A ZÖLDÖVEZET, a budapesti erdőgazdaság híradója jelentős hírt közöl: *Nagy* László erdőművelési csoportvezető munkája eredményeképpen, a budapesti erdőgazdaság *a ráckevei magtárolóból terven felül 25 mázsa lucfenyő-magot exportált Ausztriába és ez 350 ezer forint terven felüli jövedelmet biztosít* az erdőgazdaságnak és ennek megfelelő devizát népgazdaságunknak.

Miért hanyagolják el az üzemi szállókat?

A dolgozók pihenését, további munkájukhoz felfrissülést, testi-lelki egyensúlyt, az élet igazi célját, a boldogság legfőbb forrását jelenti az otthon.

Ezt az alapvető életelemet kénytelenek nélkülözni az állandó kiküldetésben dolgozók. A folytonos utazás számtalan nehézsége, különösen a kemény télben, sokszorosan jelentkezik. Az egész nap csomagját hordozó kiszálló, akinek a zsúfolt vonatokon még állóhelye is alig akad, aki meleg ételt csak ritkán eszik, érthető nosztalgiával gondol az otthon melegére, a megszokott ágyra, egy kis házi kosztra, meleg fürdőre. Vajon mit érezhet a fáradt, állandó külszolgálatos, amikor a gazdaságok és erdészetek kijelentik, hogy nincs vendégszobájuk vagy ha — jobb esetben — van is, azt állandó lakók használják vagy almát, esetleg krumplit, olajos kannát raktároznak benne. Az ilyen, úgynevezett, „vendégszobák", a minimális higiéniai szempontoknak sem felelnek meg. Padlózatuk sáros vagy poros, az ágyak szalmazsákjaiban évek óta áporodott az agyonhevert szalma. Az ágynemű — egészen enyhén szólva — patinás, a régmúlt hónapok korabeli emlékeit őrzi... Ha fűthető a szoba, nincs fa, ha van fa, füstöl a kályha. A lavor eredeti színe már rég nem deríthető fel. A vödör üres vagy kétes tisztaságú víz áll benne, néha egyáltalán nincs vödör. A takarók, a pokrócok valami elviselhetetlen dohos bűzt árasztanak. Tükör, fogas, törülköző, ivóvíz, pohár és a többi kellékek — mint a nevetséges luxus és szerénytelen kívánságok köreibe soroltak — szóba se jöhetnek. A nélkülözhetetlen mellékhelyiségek felkutatása a helyi ismeretekkel alaposan nem rendelkezők számára meddő kísérlet és így ebben a vonatkozásban rendszerint tanácstalanok maradnak...

Az ilyen állapot a szomorúsággal csak úgy határos, mint a humorral, mert aki szenvedője, nem tudja sírjon-e vagy nevessen. Minden esetre legsürgősebb orvoslásra szorul. Az egy-két napra kiszállók az ilyen szállásokon elszenvedett rendellenességeket otthon néhány nap alatt elfelejtik. A megfájdult derekak kényelmes ágyban megnyugszanak, a rossz alvástól sajgó idegek regenerálódnak, de nem így az állandó kiküldetésben lévők.

Természetesen ez a kérdés nemcsak az érdekelt dolgozók ügye, hanem az építő munkáé is. Nem lehet kétséges az, hogy aki munka után képtelen magát kipihenni, feladatát, csökkent munkabírással, maradéktalanul bizonyára nem képes elvégezni.

Amit ezen a téren tapasztalni lehet jóval több a hanyagságnál és a kötelező udvariasság elmulasztásánál. Be kell látni azt, hogy a problémák homlokterében helyet nem érdemlő kérdések sem hanyagolhatók el, mert különben a végén elérjük, hogy jók lesznek a dekádjelentések, viszont esetleg kiszorulunk aludni az állomások váróteremeibe... Az írott törvényeket feltétlenül be kell tartanunk, de nem szabad elfeledkeznünk az iratlanokról sem; arról, hogy a kultúra minél szélesebb kiterjedése és az általános felemelkedés népi demokráciánk igazi célja. Az nagyon valószínű, hogy a kulturális nívót igen feltűnően tükrözi az a színvonal is, amit például a vendégszobák állapota kifejez.

Ha sikerült ezúton a figyelmet kissé erre a kérdésre is ráirányítani, e cikk elérte célját. Meggyőződésünk, hogy miként például a mecseki erdőgazdaság mintaszerűen karban tudja tartani vendégszobáit és szükség esetén egyszerű eszközökkel is kielégítő szállást nyújt, ugyanúgy a többi gazdaságok is rendelkeznek az ehhez szükséges lehetőséggel és csak tőlük függ, hogy ezen a téren országos viszonylatban helyreálljon a rend.

Oláh Dezső

A Fás Kupa

A Fás- Kupát az Angyalföldi Bútorgyár sakkcsapata nyerte. Több mint hat hétig tartó élénk küzdelem után végetértek az idei Fás-Kupa mérkőzései. A Kupát másodszor és véglegesen az **Angyalföldi Bútorgyár** sakkcsapata nyerte 18 ponttal. Második helyezést ért el az **OEF faipari főosztályának sakkcsapata** 13,5 ponttal. Harmadik a **Ládagyár A.** csapata 11 ponttal. A vigaszdíjat **a Ládagyár B.** csapata nyerte. Az OEF sakkcsapatának tagjai: Molnár Imre, Ákos László, Wagner Gyula, Horváth József, Mersich Endre, Händel Ernő, Csik Benedek és Szalontai György.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.

Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
36489/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)

Példányszám: 4150

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SPORTÜNNEPÉLY BALATONBOGLÁRON

A Mezőgazdasági és Erdészeti Dolgozók Szakszervezete és a Traktor Sportegyesület ezévi balatonboglári országos szakszervezeti sportünnepélyét nagy érdeklődés előzte meg az erdészeti dolgozók és sportolók körében.

A kétnapos országos sportünnepély műsora annyira dús és gazdag volt, hogy két pályán is alig lehetett lebonyolítani. A labdarúgó mérkőzések után lovasbemutató volt, amit a nyírlugosi állami gazdaság népi együttesének vidám kultúrműsora követett. A sportünnepély első napját pompás, káprázatos tűzijáték fejezte be.

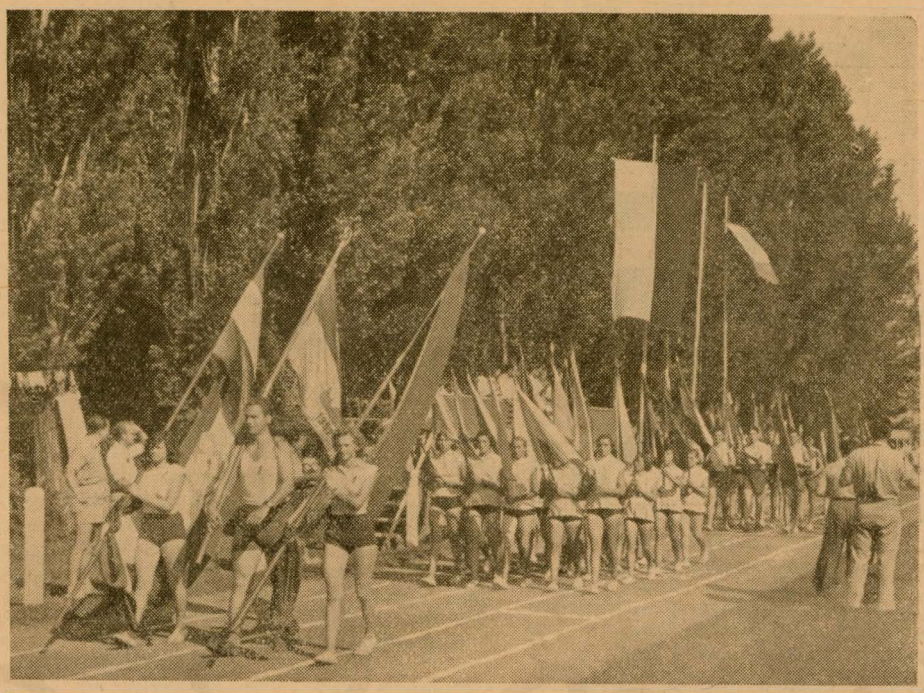

Másnap *a bőszénfai népi zenekar* kísérete mellett 600 sportoló vonult fel a boglári szép, gyepes sporttelepre.

Boros Gergely elvtárs, a Medosz elnöke üdvözölte a sportolókat. Külön üdvözölte *a baráti Román Népköztársaság „Recolta" sportegyesületének labdarúgó válogatottját.* A sportolók elvonulása után az atléták vették birtokukba a pályát. A közönség nagy érdeklődéssel figyelte az atléták küzdelmét és „szurkolt" a győzelemért. Nézzünk csak egy pár eredményt: *Sterlich* Zsuzsa (Veszprém) 67,2 mp-cel nyerte a 400 métert, *Szabó* Erzsébet 457 cm-rel a távolugrást, *Szenti* Lidia — Szenti Jusztinia érdemes sportoló húga — 994 cm-rel a súlylökést, *Lukács* Jánosné 51,88 m-rel a gránátdobást.

A kerékpárosok a Balatonboglár — Szöllősgyörök útvonalon versengtek a győzelemért.

Kijutott a tapsból a marcali, nagybereki, nagybajomi birkózóknak is, akik bemutatták e sportág minden szépségét. Nagy sikert aratott a gyulai gúlacsapat gyakorlata is. A gúlacsapat tagjai valamennyien az erdőgazdaság dolgozói.

A két nap hamar elmúlt. Az esti vonatokból a sportolók mosolyogva és megelégedetten intettek búcsút a Balatonnak: érdemes volt keményen edzeni és dolgozni.

Pintér László (kisalföldi erdőgazdaság) a 20 km-es versenyben, népes mezőnyben negyedik lett

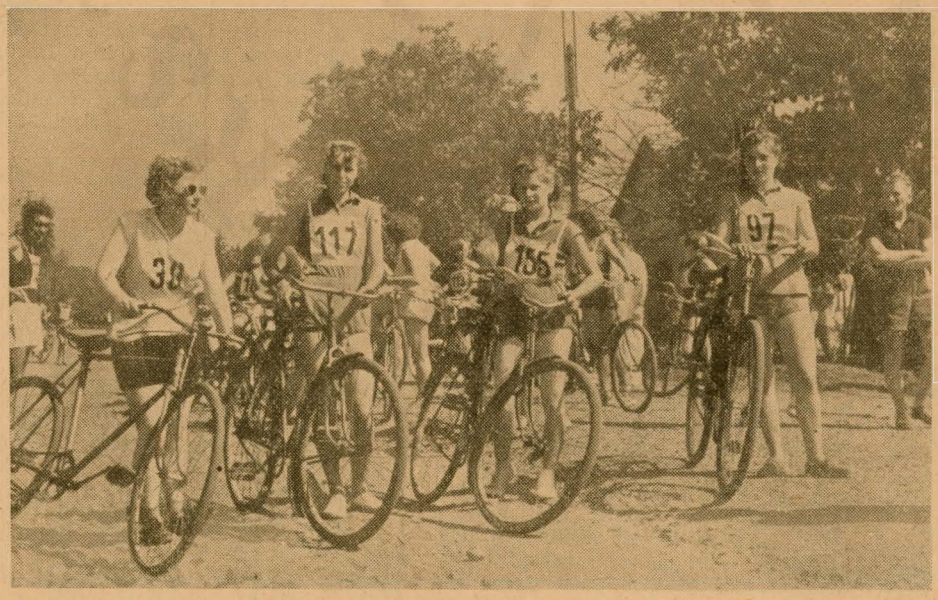

Rajt előtt a női kerékpárosok. Balról jobbra: Molnár Mária (budapesti erdőgazdaság), Vizserálik Erzsébet (csákánydoroszlói csemetekert), Magyar Borbála (csákánydoroszlói csemetekert), Sipőcz Mária (kisalföldi erdőgazdaság)

Sas Dezső (Balassagyarmat) negyedik lett súlylökésben

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

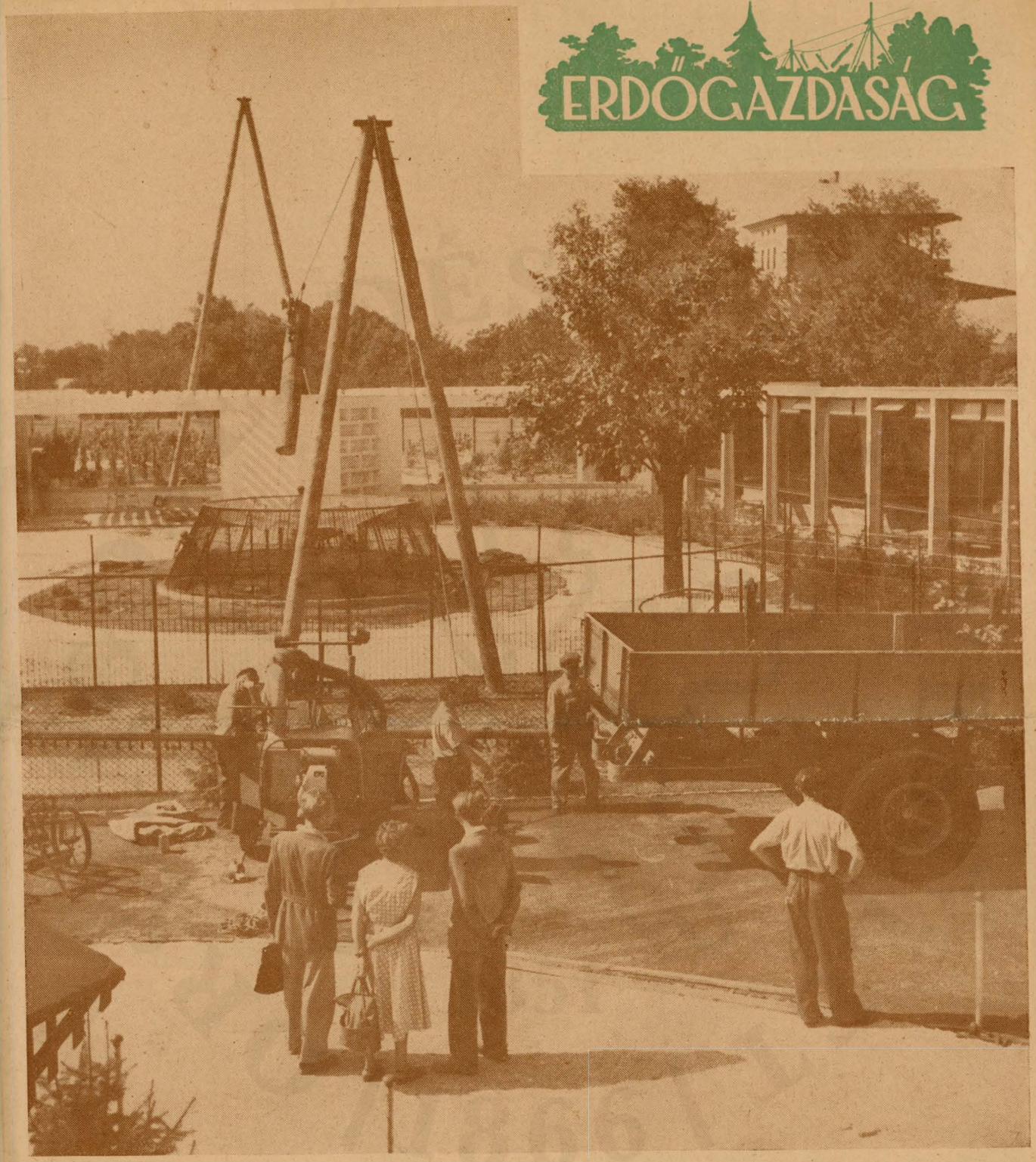

Nagy sikere van az erdészet első önálló pavilonjának az Országos Mezőgazdasági Kiállításon. A szakmabeliek és a nagyközönség egyaránt nagy érdeklődéssel szemléli a szabadtéri bemutatókat is. Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás szeptember 16-ig lesz nyitva.

X. ÉVFOLYAM 17. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. SZEPTEMBER 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Kitüntetések az Alkotmány ünnepén

A Népköztársaság Elnöki Tanácsa az Alkotmány ünnepe alkalmából kormánykitüntetésben részesítette az erdőgazdasági dolgozók legjobbjait. Az Országos Erdészeti Főigazgatóság, valamint a felügyelete alá tartozó üzemek és vállalatok dolgozói közül a szocialista erdőgazdálkodás és a faipar fejlesztése terén tanúsított eredményes munkájukért a következő elvtársak részesültek kormánykitüntetésben.

Munka Érdemrendet kaptak: *Keresztesi Béla* és *Mosonyi István* elvtársak, az Országos Erdészeti Főigazgatóság főigazgatóhelyettesei, *Stróbl Kálmán*, az Országos Erdészeti Főigazgatóság faipari főosztályának vezetője, *Bedő Tibor*, a Keletbükki Erdőgazdaság igazgatója, *Csaja Domonkos*, a Csongrád megyei Állami Erdőgazdaság termelési osztályvezetője, valamint *Roller Kálmán*, a Soproni Erdőmérnöki Főiskola igazgatója.

Szocialista Munkáért Érdemérem kitüntetésben részesültek: *Török Attila*, az Országos Erdészeti Főigazgatóság faipari főosztályának a helyettes vezetője, *Palócz József*, az Országos Erdészeti Főigazgatóság osztályvezetője, *Kiss Lajos*, az Északsomogyi Állami Erdőgazdaság igazgatóhelyettes főmérnöke, *Király Miklós*, a Gödöllői Állami Erdőgazdaság igazgatója, *Mihályka Gyula*, a Szombathelyi Állami Erdőgazdaság igazgatója, *Zathureczky Lajos*, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság fahasználati előadója, *Beély Miklós*, a Keletbükki Állami Erdőgazdaság gépesítési előadója, *Hegedüs János*, a Nyugatmagyarországi Fűrészek szombathelyi üzemének rönktéri brigádvezetője, *Oravetz Pál*, a Hárosi Falemezművek kérgezőcsoportvezetője és *Csávics János* az Északkiskúnsági Állami Erdőgazdaság igazgatója.

Munka Érdemérmet kaptak: *Buzer Antal*, a Budapesti Állami Erdőgazdaság erdészeti előadója, *Medve István*, az Északborsodi Állami Erdőgazdaság fakitermelője, *Kósa Ferenc*, a Hajdúsági Állami Erdőgazdaság üzemi kocsisa, *ifj. Kántor János*, a Furnir- és Lemezművek hámozógép-brigádvezetője, *Udvarhelyi János*, a Budapesti Fűrészek ládaszegezője, *Kronekker Ernő*, a Nyugatmagyarországi Fűrészek főkönyvelője, *Nagy József*, a Hárosi Falemezművek nagyhámozógép-vezetője, *Huszár József*, a Gyufaipari Vállalat hámozógép-munkása, *Nyerges Gyula*, a Ládaipari Vállalat ládaszegezője és *Sebők Mihály*, a Budapesti Állami Erdőgazdaság melléktermék előadója.

Tömpe István elvtárs, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője a kitüntettek egy csoportjával beszélget a Parlament épületében

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Megnyíltak a kiállítás kapui

Évről-évre nagy eseménye hazánknak az Országos Mezőgazdasági Kiállítás. Egy új város épült utcákkal, terekkel, parkokkal, pavilon-palotákkal, éttermekkel és szórakozóhelyekkel a főváros egyik külső kerületében. Az új város külsején igen sok az ünnepélyesség és látnivalóiban rengeteg a tanulság. A kiállítás területe az idén tovább bővült: négy katasztrális holddal nagyobb, mint az elmúlt esztendőben. Az erdészeti és faipari dolgozók számára különös örömmel szolgálhat, hogy *jelentősen megnövekedett az erdészeti bemutató területe is. Külön önálló pavilont kapot az erdészet és faipar. Ezer négyzetméternyi területet foglal el az erdészeti gépesítési bemutató.*

A kiállítás szemléltetően bizonyítja növénytermesztésünk és állattenyésztésünk bámulatos fejlődését, a mezőgazdaság szocialista szektorainak rendkívüli fölényét. *A mezőhegyesi állami gazdaság 45 ezer katasztrális holdas gabonavetésterületén 17 mázsánál magasabb termésátlagot arattak és takarítottak be, a kiállított szarvasmarhák között 184 tehén akad, amelyek 300 napos laktációs idő alatt 5,148 kilogramm tejet adtak 3,7 százalékos tejzsírral.* De hasonló a helyzet a növénytermesztés és állattenyésztés többi ágazataiban is, ahol *az állami gazdaságok, termelőszövetkezetek, gépállomások, egyénileg dolgozó-parasztok* sikeres termelési módszereivel találkozhatunk.

Az erdészet és faipar fejlődése követelte meg

azt is, hogy a kiállításon akkora jelentőséget kapott az erdészet és faipar.

Az erdészet kiállítása nemcsak az erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari üzemek dolgozóinak, hanem *a kiállítás valamennyi látogatójának számos érdekes, tanulságos látnivalót nyújt.* Amint a pavilon kapujához érünk, szemetgyönyörködtető látványként tűnik elénk az *a négy 30 esztendős ezüstfenyő, amelyet a zemplénhegységi erdőgazdaság hegyeiből telepítettek át* a kiállítás területére. S ami a szakképzetlen látogatónak kizárólag szemetgyönyörködtető látvány, az a szakember számára érdekes és izgalmas kísérlet. Egyes szakemberek azt állítják, hogy ez az időpont a legalkalmasabb ilyen idősebb fák áttelepítésére. A négy zemplénhegységi ezüstfenyő választ ad majd szakembereink feltevésére.

Sok nézője akad a pavilon udvarán felállított volieréknek is, amelyekben fácánok és egyéb apróvadak, azonkívül erdeink nagy vadjai láthatók. Különösen az őzeknek, vaddisznóknak sok a bámulója.

A pavilon fala mellett húzódik meg az üde karácsonyfa-telep. S a volierek és a karácsonyfatelep fölött *a börzsönyi erdőgazdaság hatalmas kötélpályáját látjuk:* a magasban kifeszített dróton bükkrönk halad rendeltetési helye felé.

Az út a pavilonba vezet. Z-betű alakban elválasztott két nagy teremből áll az erdészet és a fűrész- és lemezipar belső kiállítása. A pavilont, amint annakidején hírül adtuk, *Pintér Béla* tervezte a Főigazgatóság pályázata alapján.

Az erdészet tablói és kiállítási tárgyai külön foglalkoznak az erdőművelés és a fahasználat kérdéseivel.

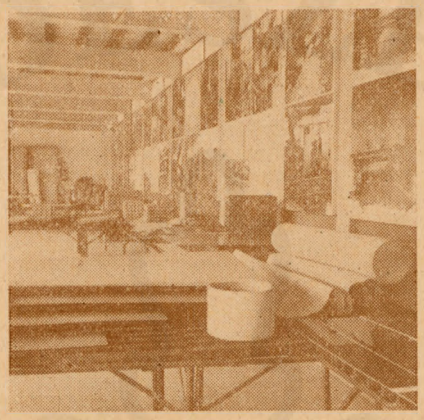

Részlet a fűrész- és lemezipar kiállítási csarnokából

Mindjárt tíz esztendő eredményes erdősítései és fásításai tűnnek a szemünk elé. Fényképről is megismerni a fákkal szegélyezett, *szépen fásított hajduböszörményi legelőt.* A közelben két modell mutatja be *Meszes község legelőfásítását:* az első a kopár, csupasz, az erózió kártevéseinek kitett domboldalakat mutatja, míg a másik a fák védelmében kizöldült új legelőt. S mint az üvegrefestett tabló mutatja: *a második ötéves terv újabb nagy feladatokat tartogat az erdőgazdaság szakembereinek.*

Szemléltető táblák tanítják az erdősítés egyszerű, de fontos fogásait. Ez különösen a nagyközönség számára érdekes, de a szakember is talál újszerű, érdekes látnivalót. *Papp László ERTI kutató kimutatta, hogy szükségtelen a fenyőcsemeték költséges iskolázása. A folyóméterenként 40 darabra ritkított és alávágott gyökérzetű fenyőcsemeték dúsabb gyökérzetet adnak, mint az iskolázott csemeték.*

Az erdősítéshez csemete kell, a csemeték minőségét viszont a megfelelő magvizsgálat biztosítja.

A kiállítás az erdészeti magvizsgálat ötven esztendős évfordulóját is ünnepli.

A maggal való bánásmódnak egyik fontos kérdése a megfelelő tárolás. Különösen a nyármag tárolása okoz sok gondot erdőgazdaságainknak. *A Fuisz-féle nyármagtárolás megoldja a nehézségeket.* Eddig a nyárfamagot az utóvetésekig körülményesen és drágán kalciumklorid fölött tárolták. A Fuisz-féle eljárás *tőzegkorpát alkalmaz kalciumklorid helyett.* A tőzegkorpát üstben felhevítik (víztelenítik), utána 50 fokra lehűtik és ehhez keverik egy-egy arányban a nyármagot. A kísérletek azt mutatták, hogy *az ily módon tárolt mag két hét után is 90 százalékos és még három hét múlva is 50 százalék fölött van, azonkívül a tárolás módja nincsen laboratóriumhoz kötve, a nyárfamag zsákban, vasúton szállítható.*

S az erdészeti terem több hasonló szakmai érdekességet tartogat még: élő bemutatót a gyorsannövő fafajokról, ismerteti *a sárvári módszert, amellyel 9 köbméter faanyagnövedéket tudnak elérni az országos 1,5 köbméteres átlaggal szemben,* megmutatja a fahasználat s különösképpen a gépesítés felfelé ívelő fejlődését, az erdei termékek megannyi fajtáját a seprűtől a málnaszörpig. Külön falat kapott a tudomány és gyakorlat egységét jelképező, a kutatásokat és tudományos kísérleteket bemutató tabló.

Erdészeti élőbemutató választja el egymástól az erdészet és a faipar termet. Természetben láthatjuk a zöldtrágya és a komposzt talajjavító hatását, láthatjuk a különféle erdősítési típusokat, a különböző favédelmi berendezéseket, az ERTI Sárváron létrehozott gyorsannövő nyárhibridjeit, a fenyőplantázst, az aljtrágyázási kísérletet. A természetbeni bemutatót egy tuskórobbantási módszer bemutatása zárja be.

Látványos szép terme van az Országos Erdészeti Főigazgatósághoz tartozó vállalatoknak is. Elsőnek a farost- és forgácslemezből készült ajtók tűnnek szembe. Izlésesek, tetszetősek és erősek.

A fűrész- és lemeziparnak is sok fontos feladatot meg kell oldania 1960-ig az új ötéves terv időszaka alatt. A kihozatalt 70,5 százalékra emelik s ezzel 23,000 szobabútor anyagát takarítják meg évente.

A fa különböző feldolgozási módjai mellett kaptak helyet a *Faipari Kutató Intézet bemutatói, különösen a magasfrekvenciájú ragasztás kelt érdeklődést.* A nagyközönséget viszont a működésben levő kis keretfűrészmodel érdekli leginkább. *A hámozás műveleteivel is megismerkedhetnek a látogatók, de megtanulhatják a gyufagyártás egyes fázisait is.* Az *Erdőkémia* bemutatja különféle gyártási cikkeit és *a gyantacsapolás szokásos módját.* A kiállítás a fejlődés sodrában találja a fűrész- és lemezipart: ügyes maketten csodálhatjuk meg máris a *Mohácsi Farostüzem modelljét, illetve a Mohácson kiépülő modern gyárvárost.*

Az erdészeti fűrész- és lemezipari kiállítás hatalmas anyagát az eddiginél lényegesen nagyobb méretű gépbemutató fejezi be. A *„lasszókábel"* állandó körpályán szállítja a

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

tűzifát és a bányafát, rakodnak a rönkszállító pótkocsira, *a közönség megcsodálja a szentendrei kocsigyár különféle célszerű gyártmányait, a lajtoskocsit, a gumikerekes pótkocsit és a többieket.* A kőbányai járműjavító vállalat ügyes erdei lakókocsit épített. A kiállításon bemutatott típusból negyvenet most bocsátottak az erdőgazdaságok rendelkezésére.

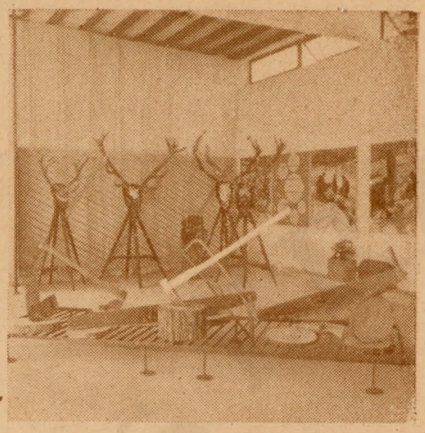

Az erdészeti csarnokban néhány trófeát is kiállítottak és külön tábla hívja fel a figyelmet arra, hogy egyidőben a Mezőgazdasági Múzeumban rendezett vadgazdálkodási kiállítás is megtekinthető.

A kiállítás rendezői, tervezői és kivitelezői hasznos és eredményes munkát végeztek az erdészet és faipar, az Országos Erdészeti Főigazgatósághoz tartozó vállalatok és üzemek munkájának, kísérleteinek, eredményeinek szemléltető bemutatása érdekében, nem véletlen, hogy már a kiállítás első hetében több tízezer látogatója akadt az erdészet önálló, korszerű kiállításának.

Védekezzünk a gyapjaspille ellen!

Mint már országszerte ismeretes igen nagymértékű gyapjaspille előfordulás volt a Börzsönyben. A múltévi rajzáskor egyes fákon meg számoltam 40—50 petecsomót. Kézi erővel ezt a rengeteg petét elpusztítani lehetetlen. Megkérdeztem idős erdészeket, nagy gyakorlattal rendelkező szakembereket és azt mondták, ha a hernyók túltengésbe kerülnek, betegség lép fel köztük és elpusztulnak. Sajnos ez csak részben teljesült. Magam is láttam ilyen hernyódúlást és 3—4 év múlva a megtámadott erdőrészlet fáinak fele kipusztult.

Megint folyamatban van a rajzás. A kisebb előfordulási területeken faegyedenként már most két-három petét rakó lepkét lehet látni. A jelekből ítélve jövőre újra nagy károsítás várható, tehát ne takarékoskodjunk a permetezőszerrel és használjuk fel a technika vívmányait. Úgy gondolom a permetezőszer árát jóval felülmúlja az egy évi fanövedék ára.

Solymosi Antal
szakelőadó, Szob

Közvéleménykutatás a vadgazdasági kiállításon

Mielőtt a kiállításról elhangzott bírálatokat ismertetnénk, nézzünk kissé vissza az agancskiállítások történetére. Az első adatok még a XIX. századba nyúlnak vissza. Az első hazai kiállításoknak egyik I. díjas szarvasbikája még 1881-ből származik. *A XX. században már sűrűn követték egymást a hazai agancskiállítások és 1925—1944-ig évről évre megrendezték Budapesten az előző évben elejtett trófeák kiállítását.* Ezek annyira eredményesek voltak, hogy az ott látható szarvasagancsokhoz hasonló gyűjteményt egy országban sem mutattak be. Kevés, de kiváló volt a dámlapátok kiállítási része, gyengébbek voltak az őzagancsok, muflonszarvak és vadkanagyarak. Világviszonylatban, a nemzetközi kiállításokon pedig egyes trófeáknál, — így pl. a már említett szarvasagancsoknál, dámlapátoknál, — szinte verhetetlenek voltunk.

Ilyen előzmények után érthető volt, hogy a Főigazgatóság kissé óvatosan kezelte az agancskiállítások kérdését. Részben a régi nagy sikerek hatottak szinte nyomasztólag, másrészt az volt a nagy kérdés, hogy a több mint 12 évi szünet után lesz-e közönség? Hisz a vadgazdasági bemutató, vagy éppen agancsbemutató a hozzáértők számát tekintve igen szűk érdeklődési körre számíthat.

Mégis, — ha szerény keretek között is, — el kellett indulni, mert helyes vadgazdálkodást csak akkor folytathatunk, ha lemérjük az eredményeket. A kiállításnak pedig ez volt az elsőrendű célja. Természetesen a Főigazgatóság közönségre is számított, és remélte, hogy a magyar vadászok a hosszú szünet után sem felejtették el, hogy *nemcsak az erdőben, puskával a kézben lehet élvezni a vadászat nyújtotta gyönyörűségeket, de az elejtett vad trofeájában is lehet gyönyörködni és remélte, hogy majd csak eljönnek a kiállításra az újvadászok is. A nemrég megindult idegenforgalomra is számítottak, hisz döntő jelentőségű volt ez a kiállítás a most meginduló bérlelövések szempontjából is.*

Ezek voltak az előzmények. — No és az eredmény? — kérdezi most az olvasó. Erről is nyugodtan írhatunk. Nemcsak, hogy beváltak a remények, hanem *olyan közönségsiker lett, amire senki sem számított.* Augusztus végéig a nyári holtszezonban, *több mint 25 000 ember nézte meg a kiállítást,* aminek az egységes közvélemény szerint egyik nagy eredménye volt az, hogy nem egyszerű agancskiállítás, ahol csak díjazzák a nagyagancsokat, hanem vadgazdálkodási kiállítás, ahol megismerhetjük a vadgazdálkodás nagy gazdasági jelentőségét, a helyes és a helytelen selejtezést és még sok mindent, aminek tudása hiányában nem lehet a vadász vadász, — hanem csak puskás.

A 25 000 látogatónak több, mint egyharmada volt külföldi. Néha valóságos bábeli zűrzavar alakult ki, és a vezetőknek gyorsan kellett cserélgetni a szótárakat, mert *hol csehül, hol románul, hol oroszul kérdezősködtek. De szép számmal voltak még bulgárok, osztrákok, franciák, svájciak, stb. A hivatalos román delegáció mellett megnézték még a jugoszláv, osztrák, bolgár, cseh, német stb. küldöttségek is. Jártak ott angolok, lengyelek, de még Kenyából és Koreából is.*

A kiállítás látogatási könyvét csaknem betöltötték már az elismerő sorok. A rövidség kedvéért itt csak három nemzetközi szaktekintélyt szólaltatunk meg: *Rajcs Lázárt,* a zágrábi Vadászati Múzeum vezetőjét, (aki az utolsó nemzetközi kiállításon a dámlapátokat bíráló bizottságnak elnöke és az őzagancsokat bíráló bizottságnak másodelnöke volt), *Sartorius Ottót,* a Német Szövetségi Köztársaság erdőmesterét (akinek kiváló őzselejtezési könyve már a hatodik kiadást éri meg, ami szinte egyedülálló teljesítmény a vadászati szakirodalom terén és akinek magán agancsméret gyűjteménye világviszonylatban is egyedülálló) és *Bures Iván dr.*-t a szófiai Állatkert igazgatóját (aki az 1937-es nagy Nemzetközi Kiállítás szakköreibe is elismert szaktekintély volt és diadalra vitte ott a bulgár medvetrofeákat).

Mindhárom szakember véleménye megegyezik abban, hogy *a kiállítás legjobb agancsa a bakócai nagybikáé.* Sartorius szerint a régi Nádlerképlettel értékelve *a világ legjobb szarvasagancsai között ez a harmadik és az utolsó évek agancsai közül pedig a legjobb.* Rajcs Lázár pár ponttal kevesebbre pontozta ugyan, a bakócai nagybikát, mint a magyar bizottság, bár a magyar méreteket mindhárom szakértő nagyon pontosnak és nemzetközi mértékkel mérve is igen jónak ismerte el. Egyöntetűen kijelentették, hogy már ezért az egy agancsért is érdemes volt eljönni, mert *ilyen agancsot csak nagyon ritkán rak fel szarvasbika és hogy ezt a kiváló környezeti agancsok mellett csak jó gazdálkodással lehet elérni. Ugyancsak nagyon megdicsérték a selejt trofeák kiállítását is, különösen kiemelték a hőgyészi selejt őzagancscsoportot.*

A nemzetközi vadászati sajtóban még ma is viszhangja van a bakócai nagybikának és a kiállítás sikerének is. A siker hallatára naponta újabb és újabb tömegekben érkeznek a külföldi és hazai látogatók. Ez igazán nem várt eredmény. Ennél azonban nem szabad megállni, hanem most már országos viszonylatban is folytatni kell a helyes vadgazdálkodást, hogy ne csak Bakócán, hanem minden szarvasos területen aranyérmes bikák legyenek.

A beszámolót egy salgótarjáni látogató szavaival fejezzük be: *„Végre ezt is megértük, egy agancskiállítást! Nagy munka lehetett 10 évet feldolgozni, de jól és szépen sikerült".*

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az új termelői árrendszer első eredményei az erdőgazdaságokban és a faiparban*

Írta: TÖMPE ISTVÁN

Az MDP Központi Vezetőségének 1955. novemberi határozata értelmében termelői árrendszerünket úgy kell tökéletesítenünk, hogy ez „fokozottabban serkentsen az anyaggal, különösen az importanyaggal való takarékosságra".

A Közgazdasági Szemle 1956. januári számában megjelent *„A népgazdaság faellátásának egyes kérdéseiről"* című cikkemben utaltam rá, hogy hazánkban a fahiány leküzdésének útja egyebek között erdeink fatermő képességének fokozása, a fakitermelésben az iparifa részarányának növelése, a korszerű fatakarékosság, a fának megfelelő helyettesítése és a faanyagvédelem. A megoldás döntő jelentőségű és gyors hatású tényezője a fakitermelés, a fafeldolgozás és a fafelhasználás műszaki színvonalának emelése. E három területen az első lépések már megtörténtek. Kevés történt azonban a faanyaghelyettesítésben. De egyelőre a helytelen termelői ár és más nehézségek is gátolják az új technika, az új módszerek elterjedését. Új árrendszerrel a bérezési és premizálási feltételek megváltoztatásával és tervezési metodikánk továbbfejlesztésével közvetlenül is érdekeltté kell tennünk az üzemek dolgozóit abban, hogy a legtakarékosabban bánjanak egyik legnagyobb hiánycikkünkkel, a fával.

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság e szempontok figyelembevételével 1955-ben széleskörű elemző és kísérleti munkát indított meg a faanyagok termelői árrendszerének felülvizsgálatára.

A felülvizsgálat megállapította, hogy a faanyagok termelői árai alacsony színvonalukat, mind arányaikat illetve a fahelyettesítő anyagok árához való viszonyukat tekintve helytelenek, mert a népgazdasági érdekekkel ellentétben nem ösztönzik a termelő erdőgazdaságokat, hogy a kitermelt élőfatömegből minél több és jobb minőségű devizális szempontból is értékesebb iparifát adjanak a tűzifatermelés rovására: nem ösztönzik az elsődleges feldolgozást végző fűrész- és lemezipari vállalatokat sem a fajlagos anyagkihasználás növelésére és a minőség javítására, ugyanabból a faanyagból minél nagyobb értékű késztermék termelésére; nem ösztönzik a felhasználókat sem a faanyaggal való fokozott takarékoskodásra és a fahelyettesítő anyagok széleskörű alkalmazására, s éppen ezért egyik területen sincs meg a kellő anyagi ösztönzés a termelés műszaki színvonalának emelésére, gazdaságosságának fokozására.

A felülvizsgálat és a kísérletek tapasztalatai alapján az Országos Tervhivatal segítségével kialakítottuk az új árrendszert, amely mentes a réginek ezektől a hiányosságaitól és alkalmas rá, hogy betöltse a faárrendszernek a hazai faanyaghelyzet megkövetelte közgazdasági funkcióit.

A Minisztertanács 3052. (I. 17.) sz. határozata — későbbi hatállyal — elrendelte az új faárak bevezetését. Egyúttal az árrendezéssel elérendő célok mielőbbi megvalósítása végett felhatalmazta az Országos Tervhivatal elnökét és a pénzügyminisztert annak engedélyezésére, hogy az Országos Erdészeti Főigazgatóság irányítása alá tartozó vállalatok már február 1-től kezdődően az új árakat alkalmazzák termelésük számbavételére és az értékesítésben. Az erdőgazdaságok, valamint a fűrész- és lemezipari vállalatok 1956. első félévi tervfeladatuk túlnyomó részét már az új árrendszer feltételei közt hajtották végre, és az első félévi tervteljesítési beszámolók már ennek tapasztalatairól adnak számot.

Bár az eltelt rövid időszak eredményei nem alkalmasak általános és végleges következtetésekre, mégis célszerűnek látszik, hogy ismertessem az új faáraknak a vállalatok munkáján lemérhető hatását, mert az eredmények most már nem kísérleti feltételek közt néhány üzemben, hanem iparági méretekben tapasztalhatók, s mert a kérdés jelentősége túlnőhet a fakitermelés és a faipar határain.

Elsősorban azt kell megállapítani, hogy *az erdőgazdaságok, illetve a fűrész- és lemezipari vállalatok dolgozói nagy helyesléssel és megelégedéssel fogadták az új árrendszert. Egyúttal megnőtt felelősségérzetük, mert — helyesen — meglátták benne a fa termelési, feldolgozási és felhasználási kérdéseinek fokozott jelentőségét. Örömmel tapasztalták, hogy amit eddig a szakismeretük, a hivatásuk diktált, azt most már az árrendszer is helyesnek tükrözi.*

Mindkét termelői ágban széleskörű mozgalom, tudatosító és felvilágosító munka indult meg, hogy az árrendezés céljai minél nagyobb

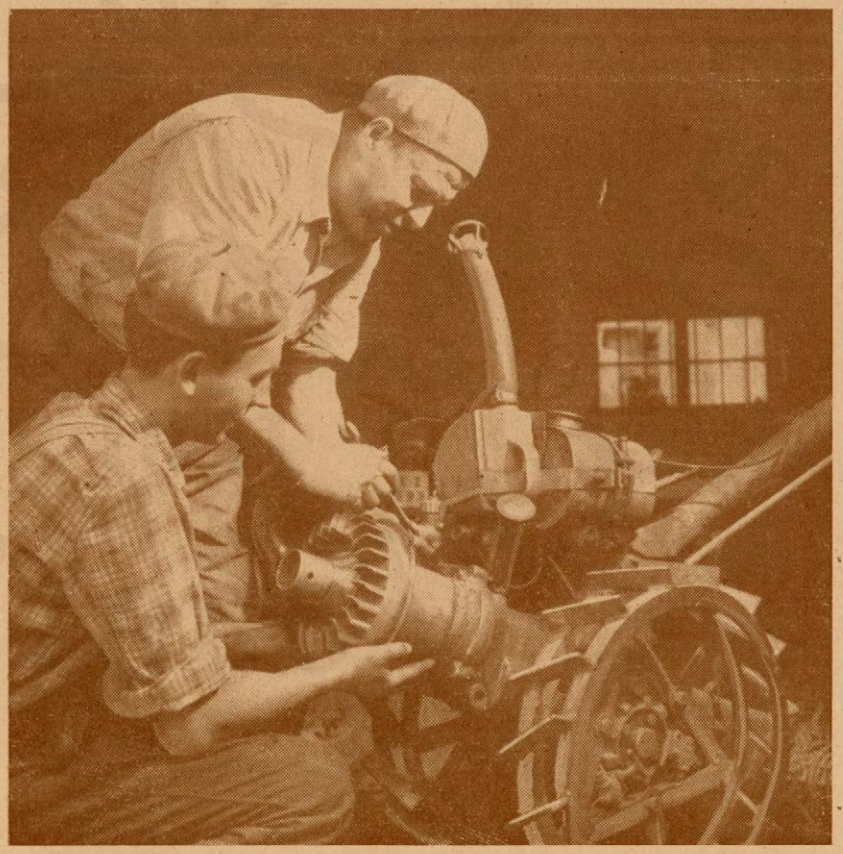

Az új gazdasági évet az erdőgazdaságokban gépszemle előzi meg. A zamárdi erdőgazdaság gépműhelyében lázas sietséggel javítják a különféle erdőművelési és fahasználati gépeket. Képünkön a gépműhely két dolgozója talajlazító szerkezetet szerel a Fürge-kapa motorjához.

* Megjelent a Közgazdasági Szemle 1956. évi 7—8. számában az első negyedévi adatokkal.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

mértékben és mihamarabb megvalósuljanak.

Az erdőgazdasági termelői árrendezés célja — egyebek közt — döntően az volt, hogy az új árarányok maximálisan ösztönözzenek az ipari fakitermelésnek a tűzifa terhére történő növelésére, az ipari fából pedig az értékesebb és a jobb minőségű termékek termelésének fokozására.

Az 1956. első félévi eredmények arról tanuskodnak, hogy az erdőgazdaságok az új árarányokon keresztül helyesen érzékelték és megértették az ipari fatermelés fokozásához és a minőség javításához fűződő elsőrendű népgazdasági érdekeket. *1956. első félévében az iparifa részaránya kitermelésben jelentősen megnövekedett a tűzifáéhoz képest. 1955. első félévében minden kitermelt 100 m³ faanyagból országos átlagban 32,1 m³ volt az iparifa és 67,9 m³ volt a tüzifa. Ez a részarány 1956. első félévében 38,8, illetve 61,2 százalék.*

Az iparifa-kitermelés arányának ez a növelése ebben az évben a tervhez képest mintegy 112.000 m³ iparifa-többletet biztosít, s jelentős előrehaladási eshetőségeket teremt a faanyaggazdálkodásban: elsősorban lehetővé teszi a faimport csökkentését. Az első félévben az 1956. évre jóváhagyott behozatali tervből négy millió devizaforint értékű faanyag importjának törlése vált lehetővé, s most további importcsökkentéseket dolgozunk ki. *Távolabbi célunk, hogy a második ötéves tervben a lombos iparifa-szükséglet 1955-höz viszonyított tíz százalékos növekedése ellenére az importot négy százalékkal csökkentsük.*

E közvetlen hatáson kívül közvetett hatása is van az iparifa-kitermelési többletnek. Az erdőgazdaságokban az elmúlt években általános volt, hogy őszre, a kitermelési idény kezdetére, a régi készletek nagyrészt elfogytak, s az őszi és a téli értékesítési feladatokat javarészt a friss termelésből kellett teljesíteni. Emiatt ezekben az időszakokban — amikor az iparifa-igények kielégítése mellett az ország tüzifa-ellátását is biztosítani kellett — az erdőgazdaságok olyan kampánymunkára kényszerültek, amely szükségszerűen a termelési fegyelem nagyfokú lazulásával járt együtt. Ráadásul rendszerint ebben az időszakban a legkedvezőtlenebbek az időjárási és a munkaerőellátási stb. viszonyok is, ezért az önköltség jelentősen megnőtt és a jövedelmezőség csökkent. Az erdőgazdaságok kampányszerű értékesítési tervteljesítése a feldolgozó fűrész- és lemeziparra is károsan hatott: a törzskészlet és a termelt készáru választéki és minőségi összetételét alakította kedvezőtlenül, a tervszerű munkát és az önköltséget nem kevésbé károsan befolyásoló „rönkzúdulást" idézett elő.

A iparifa kitermelési részarányának elért növekedése, az iparifatöbblet most lehetővé teszi, hogy megszüntessük ezt az állapotot. Az erdőgazdaságoknak lehetőségük nyílik a helyes készletgazdálkodásra, a fűrész- és lemeziparnak a törzskészlet mennyiségi növelésére, választéki és minőségi összetételének megjavítására, sőt ezenkívül még ebben az évben 28 000 m³ rönktöbbletnek mintegy 13 000 m³ fűrészáruvá s mintegy 7000 m³ bányaszéldeszkává való feldolgozására.

Az új árrendszer hatására nemcsak megnőtt a kitermelt famennyiségben az iparifa részaránya, hanem ez a nagyobb mennyiségű iparifa együttal jobb, értékesebb minőségi és választéki összetételű is. A minőség ugyan elsősorban nem a kitermeléstől, hanem a fa felnevelésétől függ és ezt az erdész szakavatottságán kívül számos biológiai tényező is befolyásolja. Mégis jelentős szerepe van a minőség alakulásában a szakszerű kitermelésnek, feldarabolásnak, tárolásnak és szállításnak. Az erdőgazdaságok, amelyek a régi árrendszer feltételei közt szinte érdektelenek voltak a minőség javításában, az árrendezés óta a termelés egyik súlyponti feladatának tekintik ezt. Mi sem bizonyítja ezt jobban, mint az, hogy egy részük be sem várva a központi intézkedést, öntevékenyen megoldotta a munkások, a bemérők, a kerületvezetők és a többi érdekelt dolgozók premizálását, érvényesítve a személyes anyagi érdekeltség termelésjavító hatását.

Az iparifa-kitermelés részarányának növekedése, valamint a minőség javulása jelentősen fokozta a termelés gazdaságosságát. Az önköltség 7 százalékkal csökkent, a vállalati nyereség ennek megfelelően emelkedett és a népgazdasági akkumulációhoz való hozzájárulás is.

Ki kell emelni a termelői árrendszer rendezésével párhuzamosan végrehajtott felvásárlási árrendezés eredményeit is. A nem állami erdőkből történő felvásárlást az erdőgazdaságok először tudták teljesíteni, sőt 3 százalékkal túlteljesíteni. 33 000 m³ iparifát vásároltunk fel ezideig, 12 000 m³-el többet, mint az előző év hasonló időszakában. *Az új árak hatására jellemző, hogy a felvásárlás 94 százaléka az árrendezés után történt. A korábbi években ez a famennyiség a szabad és feketepiacon főként mint tüzifa került értékesítésre, s most a belföldi iparifa-anyagforrást bővíti.*

Az erdőgazdaságok tevékenysége alapján jó eredmények születtek a fűrész- és lemezipari vállalatokban is mind a rönkfelhasználás, mind a minőségalakulás tekintetében.

A lombos fűrészáru-termelésben a fajlagos anyagkihasználás 68.45 százalék volt az első félévben. Ez 1,6 százalékkal több a tervezettnél és 1,9 százalékkal az előző évinél. Az anyagkihasználás javulása az anyagnormák szerinti felhasználáshoz képest 6,1 ezer m³ gömbfa megtakarítását eredményezte. Egyúttal javult a termékek minősége és az I. osztályú termékek részaránya is.

A hulladékfeldolgozásban — amelyet az előző években a vállalatok az alacsony árak okozta veszteségesség miatt elhanyagoltak — figyelemre méltó kezdeti eredmények tapasztalhatók. *Az első félévben több mint 2300 m³ bányaszéldeszka, parkettaléc és egyéb fűrészipari termék készül hulladékból. Ez a mennyiség 700 ezer devizaforintot ér.*

Az anyagkihasználás és a minőség javulása a fűrész- és lemeziparban is csökkentette az önköltséget és növelte a jövedelmezőséget a tervhez képest. A költséghányad 4,1 százalékkal javult s ennek megfelelően növekedett a nyereség és az akkumuláció is. Az iparágnak ezek a sikerei annál is inkább elismerésre méltók, mert az első negyedévben a rendkívül kedvezőtlen körülmények — a szigorú tél, majd az árvíz okozta alapanyag- és energiaellátást stb. nehézségek — közepette születtek meg és az ezek miatt mutatkozó lemaradást a második évnegyedben pótolni kellett.

Az árrendezésnek ezek az első eredményei kétségtelenül bizonyítják, hogy az út, amelyre ráléptünk, helyes. Az új árak — néhány menet közben már kiküszöbölt és még kiküszöbölésre váró hibától eltekintve — jók és alkalmasak rá, hogy mind színvonaluk, mind arányaik révén betöltsék azt a közgazdasági szerepet, amelyet a népgazdaság faanyaghelyzete a termelés és a felhasználás tudatos irányítását illetően az áraktól megkíván.

A kezdeti lépéseket továbbiaknak kell követniök egyrészt az erdőgazdaságok, és a faipar, másrészt a fát felhasználó ágak területén. *A feladatok közül elsőként megoldandó a bérezési és a premizálási rendszer olyan irányú átalakítása, hogy a fizikai munkások és általában a dolgozók közvetlen anyagi érdekeltsége összhangban legyen az árrendezés vállalati és népgazdasági céljaival.* Ebben az irányban folyik a munka és remélhetőleg sikerül ezt a kérdést megnyugtató módon rendezni az őszi termelési idény kezdetére.

Az új faárak rövidesen az egész népgazdaságban érvényesek lesznek. Az első eredmények alapján biztosra vehető, hogy hatásukra jelentősen előrejutunk a fajlagos fafelhasználás és a faimport csökkentésében, a hazai faanyagbázis szélesítésében, a népgazdaságunk egyik nagy problémájának megoldásában és a hasonló népgazdasági problémák megoldási módszereinek kidolgozásában.

A zemplénhgységi erdőgazdaság és a csehszlovákiai szlaneci erdőgazdaság munkaversenyszerződést kötött a második ötéves terv időszakára Szlanecen. A munkaverseny első félévének értékelése Sárospatakon volt. Az értékelés szerint a munkaverseny első részét a zemplénhegységi állami erdőgazdaság nyerte 10 pont különbséggel. A zemplénhegységi állami erdőgazdaság ezüst serleget ajánlott fel a munkaverseny vándordíjául, ezt így első ízben a zemplénhegységi erdőgazdaság nyerte el.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A nemzetközi erdészszeminárium eseményei Csehszlovákiában

Legutóbb hírt adtunk arról, hogy *a FAO Prágában nemzetközi erdészeti szemináriumot tart.* A prágai bevezető ülés után a FAO delegáció részvevői megkezdték tanulmányútjukat Csehszlovákia erdőgazdaságaiban.

Elsőnek a *Kutna Horai* erdőket látogatták meg: a delegációt *Frantisek Kratochvil* fogadta. *Kratochvil* 18 éve vezeti a *Kutna Horai* erdészetet. Kitűnő munkásságára a szovjet erdészek már régen felfigyeltek, s most a világ erdészei ismerkedtek meg a kiváló cseh erdész erdőművelési munkásságával. *Kratochvil* előadást tartott munkamódszereiről, majd megtekintették a *hetlini* és *radvanicei* erdőket.

A FAO szeminárium a továbbiakban *Trebon* vidékére látogatott el, s a természetes erdők szerkezetét és fejlődését tanulmányozták, majd megtekintették a híres délcsehországi természetes halastavakat.

Majd meglátogatták többek között az *adamovi csemetegazdaságot, a Dyjében lévő őserdő-rezervátumot és a lednicei várat. Mikulovban* az erdészek kultúrműsorral kedveskedtek a külföldi vendégeknek.

További útjukban tanulmányozták a *kunovicei erdészeti nemesítő állomás* munkáját.

A FAO-delegáció ezután *Ostrava* vidékén folytatta tanulmányútját, *a Beszkidekben nedves talajon a luc-monokultúrát* tanulmányozták. Megtekintették *a védőgát- és partvédelmi berendezéseket Moravce és Mohelnice községekben.*

A FAO-szeminárium augusztus közepén ért véget. A befejező ülést és látogatást az *opocnoi kísérleti erdőgazdaságban* tartották meg. Itt fejeződött be a nemzetközi erdészeti szeminárium.

A befejező szemináriumon *dr. Hans Leibundgut* zürichi professzor, a nemzetközi szeminárium, valamint a zürichi műszaki főiskola erdészeti intézetének igazgatója a résztvevők nevében többi között a következőket mondotta:

„Mondhatom, hogy az egész út jól elő volt készítve és a látnivalókat igen jól választották meg, úgyhogy a résztvevők megfelelően meg tudták oldani a fontosabb problémákat. Ez a szeminárium első lépés volt ahhoz, hogy a különböző országok erdészei emeljék szakmai ismereteiket. A FAO továbbra is támogatni fogja és megszervezi a szakemberek nemzetközi tapasztalatcseréjét.

H. L.

A GYUFAGYÁRBAN

A Gyufaipari Vállalat az első félévben teljesítette az élüzem-feltételeket, így elnyerte a Minisztertanács és a SZOT vörös Vándorzászlaját.

✶

Régebben sokat panaszkodtak a gyufa minőségére. Főleg az volt a kifogás, hogy gyorsan kopik a dörzsfelület és könnyen törik a szál. A vállalat anyagellátása s ezzel a gyufa minősége sokat javult, amióta az Országos Erdészeti Főigazgatóság felügyelete alá tartozik. A gyártáshoz hulladékanyagot is felhasználnak. A Hárosi Falemezművektől kapnak olyan bükkgömbfát, amit ott már feldolgozni nem tudnak.

A gyufagyártás folyamata lényegében úgy kezdődik, mint bármely falemez üzemé. A fűz- és nyárgömbfákat vékony lemezekre hámozzák. Ez körültekintő és pontos munkát követel a hámozógépek kezelőitől.

— A dobozterem, de az egész üzem munkája függ tőle. A sablonokhoz pontosan kell igazodni, a késeket menet közben is élezzük, hogy sima legyen a háncs — mondja Huszár József beldoboz hámozó, akit sokéves kiváló munkájáért az Alkotmány ünnepe alkalmából Munka Érdeméremmel tüntetett ki Népköztársaságunk. Ennek a munkának egyébként az az érdekessége, hogy a hámozással együtt már meg van jelölve pontosan, hogy hol kell összehajtani a háncsokat.

✶

A dobozterem fent van az emeleten. Két hosszú sorban helyezkednek el a kis dobozgyártó gépek. Itt hajtják, ragasztják össze külön-külön a beldobozokat és a küldobozokat, itt is festik be. Ebben a teremben dolgozik Gombás Jánosné dobozgyártó, aki nemrég kapta meg a faipar kiváló dolgozója címet. A kész dobozok futószalagon hagyják el a termet.

✶

A földszintre érve egy újabb gép a küldobozba tolja a beldobozt, néhány pillanat múlva pedig már a címkéket is rajta látjuk. Most még a Mezőgazdasági Kiállítással kapcsolatban mezőgazdasági címkékkel ellátott pirosfejű gyufa került forgalomba. Hamarosan pedig erdőgazdasági címkéket ragasztanak a dobozokra.

A Gyufaipari Vállalat kiállítási címkével ellátott pirosfejű gyufát hozott forgalomba.

✶

Sok egyszerű és érdekes gép van az üzemben. A két szálvágót Helinger Antal kezeli. Fiatalember még, ügyesen mozog a gépek körül. A háncsköteget gyorsan beszorítja, megélezi a kiskéseket és egy-két fogás után potyognak a gyufaszálak. Szalag viszi tovább a szárítón és a csiszoló dobon keresztül az egyenrakóig, ahol a gép kazettákba rakja, szorosan egymás mellé, élére állítva a szálakat.

✶

A gyufaszálakkal teli kazetták azután az automata mártógéphez kerülnek. Hatalmas gépek. Hatos oszlopokban, nyílegyenesen sorakoznak léceiben a szálak, mint díszszemlén a katonák. Először parafinba, majd piros masszába mártódnak. Így kerül rá a gyufafej. Sokan azt hiszik, hogy a gyújtófej foszfort is tartalmaz, pedig nincs benne. Ezen a hatalmas gépen a szálak csaknem egy órai utat tesznek meg, közben teljesen rájuk szárad a fej, mert a gépre ventillátor van felszerelve és a szállító szalag is meleg.

✶

A kész dobozok és a gyújtószálak a töltőgépnél találkoznak össze. A töltőgépek mértani pontossággal nyitják ki a dobozt, 49—52 szál gyufát belehelyeznek, majd visszatolják.

A dörzsmasszát is rákenik végül és mire átjut a szárítón, lehet csomagolni. Így kerül forgalomba.

✶

Mint már említettük, az utóbbi hónapokban javult az üzem minőségi munkája. Takarékoskodnak is. Megtakarított anyagból teljesítették túl a tervüket. Ha vastagabb és csomómentesebb gömbfát kapnának, még magasabb eredményeket érnének el. Hanem azért a faipari üzemekkel is szorosabbra kell fűzni a kapcsolataikat. A Hárosi Falemezművektől kapott hulladékanyagnak csak a 10 százalékát használják fel.

Hunyadi Mátyás

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KIK NYERTÉK AZ ANYAGTAKARÉKOSSÁGI PÁLYÁZAT DÍJAIT?

Nehéz feladat elé állította a bírálóbizottságot az Erdőgazdaság idei pályázatának gazdag anyaga. Több száz cikkből, riportból, levélből, hosszabbrövidebb javaslatból kellett kiválasztani a legjobbakat. Az erdőgazdaságok, fűrész- és lemezipari üzemek dolgozóinak pályázatai csaknem mind tartalmaztak olyat, aminek megszívlelése közelebb viszi a gazdaságokat, üzemeket, vállalatokat az eredményesebb gazdálkodáshoz, a költségek csökkentéséhez. Számos pályázó írt átfogó nagy tanulmányt is, ezeknek egyik hiányossága, hogy a közismert munkamódszereket is új javaslatként adja elő és kevés konkrét, helyhez, időhöz kötött tapasztalatot közöl. A bírálóbizottság elsősorban az újszerűbb, gyakorlatibb kezdeményezéseket díjazta. Mivel a pályázat nagy anyagában különösen kiemelkedő pályamű nem akadt, a bizottság úgy határozott, hogy az első díjat nem adja ki, hanem azt megosztja és három darab 500 forintos összevont I—II. díjat ad ki.

A pályaművek címét a bírálóbizottság nem közli, mert a legtöbb pályázó két-három, sőt ennél több anyaggal vett részt a pályázaton.

Az anyagtakarékossági pályázat győztesei:

500—500 forintot nyertek:

Komondy Gyula (délzalai erdőgazdaság) Nagykanizsa, *Máriás Ferenc* (csongrádmegyei erdőgazdaság) Körtvélyes, up. Mártély, és *Pestalics László* (Szegedi Falemezművek) Szeged.

300—300 forintot nyertek:

Prókay Gyula (börzsönyi erdőgazdaság) Vác, *Béky Albert* (tanulmányi erdőgazdaság) Sopron, *Holy Zoltán* (kisalföldi erdőgazdaság) Győr.

200—200 forintot nyertek:

Eördögh Tibor (mecseki erdőgazdaság) Alsókövesd, *Tompa Károly* (erdőmérnöki főiskola) Sopron, *Solymosi Antal* (börzsönyi erdőgazdaság) Szob, *Lencsés Menyhért* (börzsönyi erdőgazdaság) Kemence.

Könyvjutalmat kapnak:

Bulyovszky Miklós (keletbükki erdőgazdaság) Diósgyőr, *Sápi Mihály* (zemplénhegységi erdőgazdaság) Sárospatak, *Izai János* (tanulmányi erdőgazdaság) Sopron, *Kurdi István* (Szolnok megyei erdőgazdaság) Szolnok, *Kaluczky István* (hajdúsági erdőgazdaság) Debrecen, *Papp Imre* (Budapesti Fűrészek, vinyesándormajori telep), *Tóth István* (börzsönyi erdőgazdaság) Vác, *Bagi József* (délmátrai erdőgazdaság) Galyatető, *Szabó Ferenc* (északkiskunsági erdőgazdaság) Nagykőrös, *Rókus József* (dunaártéri erdőgazdaság) Nagybaracska, *Kovács Lajos* (északborsodi erdőgazdaság) Szendrő. *Avar Károly* (Hárosi Falemezművek) Budapest, *Gaál Irma* (szőregi csemetekert) Szőreg, *Bartucz József* (nyugatbükki erdőgazdaság) Szilvásvárad.

A SARANGKARÓ ÉS A FA

EGY KIS SZÁMVETÉS A TAKARÉKOSSÁG JEGYÉBEN

Az erdőgazdasági kezelésben lévő nagymennyiségű anyag, termék, szerszám stb. eszközökkel való gazdálkodásban igen sok alkalom nyílik a takarékoskodásra. 1953-ban többi között felajánlottam, hogy az ellenőrzésemre bízott területen a tüzifa termeléséhez, illetőleg összerakásához felhasznált sarangkarókat a MÁV rakodóra fogom leszállíttatni. Szándékom volt ott sarangoltatni, hogy ezáltal érzékelhetőbb legyen ennek a takarékossági elgondolásnak a jelentősége.

Azok számára, akik ezt a próbálkozást fölöslegesnek gondolták, az elmúlt tíz év termelésének megközelítő pontosságú adataiból ezt számadatokkal szeretném bemutatni.

A háborús károk, a fokozott újraépülésünk a felszabadulást követő tíz év alatt 35 millió köbméter faanyag kitermelését tették szükségessé. A 35 millió köbméterből: 36 százalék iparifa, 12 600 000 köbméter és 64 százalék tüzifa 22 400 000 köbméter. A következő megoszlásban:

25 % ág, gally, rőzse	5 600 000 m³	: 0,3 =	18 666 666 ürm
10 % ág és gyökértuskó	2 249 000 m³	: 0,6 =	3 733 533 ürm
65 % hasáb- és dorong	14 560 000 m³	: 0,8 =	18 200 000 ürm
	35 000 000 m³		40 599 999 ürm

Ürméterenként 3 sarangkarót számítok átlagosan. Tehát 40 599 999×3 = 121 799 997 db sarangkarót használtunk fel.

Tekintve, hogy az ágtuskó, gyökértuskó, ágfa, gallyfa, rőzsefa helyben kerül értékesítésre, így ezt a számot is hagyjuk el és csak a távolsági forgalomra kerülő mennyiséggel foglalkozunk. Ugyanis ezt az anyagot mindig MÁV vagy a közbeeső rakodóra szállítjuk és odáig jogunk van megkövetelni a fuvarosoktól, fogatosoktól vagy bármilyen szállítóktól, hogy a karót mint az ürméter tartozékát levigyék.

A távolsági forgalomra kerül 18 200 000 ürm beszorozva a karók számával, kiszámítva a tömör köbmétert, majd ebből az ürmétert visszaszámítva a következőképpen alakul: az összes szerfa leszállításához felhasználtunk 12 600 000×2= 25 200 000 db karót. 25 200 000× 0,0025=63 000 m³ : 0,3=210 000 ürm ágfa. A fenti 60 forintos egységárral beszorozva 210 000×60=12 600 000 forintot kaptunk volna érte.

Összegezve a tíz év alatt a távolsági forgalomra kerülő anyaggal eltűnt 166 740 m³, vagyis 555 800 ürm fa 33 348 000 forint értékben. Ennek az anyagnak az egy része az erdőn maradt, másik része az úton elszóródott, a többit elvitték a fuvarosok.

Az erdőgazdálkodásban dolgozó, a természet törvényeit figyelő embernek messzelátónak és sokkal bölcsebbnek kell lennie. A nagy ellenőrizhetetlen területek önálló, erőskezű és öntudatos embert kívánnak, aki becsülettel kezeli a reá bízott javakat.

Nézzük meg ennek a kérdésnek a következő ötéves tervünkre vonatkozó részét. Az évi termelés mennyiségét 3,5 millió köbméterről le fogjuk szorítani hozzávetőleg 1,5 millió köbméterre. Ebből a mennyiségből 60 százalék tüzifa: 4 500 000 m³, iparifa 40 százalék, ami 3 000 000 m³-t tesz ki öt év alatt. A tüzifából hozzávetőleg 2 925 000 m³ kerül távolsági forgalomra. Ez 3 656 250×3=10 968 750 db karót igényel, 20 840 m³ 69 466 ürm mennyiségben és jelenlegi áron á 120 forinttal számolva 8 335 920 forint értékben. A szerfaszállításnak tegyük fel, hogy fele géppel történik, így 1,5 millió m³ leszállításához 3 millió db karó kell és ez kitesz 7500 m³-t vagy 25 000 ürm-öt 3 millió forint értékben.

Összegezve: 28 340 m³ 94 466 ürm fát használunk fel karónak és csapófának, 11 335 920 forint értékben, ha 120 forintos árat számítok. Ebből az összegből kikerül közel 162 db 70 000 forint értékű erdészlakás.

A kérdés megoldásán segítene, ha a karók méretét a lehető legrövidebbre vennénk. Fölösleges a méter fölött a karót hosszan meghagyni. Lehetőség nyílik takarékoskodásra úgy is, ha több ürmétert rakunk egymás mellé, s választéknak két-két ürméter közé csak egy karót alkalmazunk. Egy másik megoldás, ha a fuvarosokkal a rakodóra vitetjük és ott paradicsom- vagy szőlőkarónak dolgoztatjuk fel.

Nagyon örülnék, ha cikkem olvasása más szakembereket is késztetne ez irányban ceruzaforgatásra.

Komondy Gyula
erdőmérnök, Nagykanizsa

Így emelném az iparifa kihozatalt

Az általam kezelt szilvásváradi faraktár iparifaértékesítési tervét 27 százalékkal tudnám emelni. A most következő gazdasági évben a rakodóra 16 000 köbméter faanyag érkezik majd. Ennek a famennyiségnek csaknem 55 százaléka vastag tüzifa. A vastag tüzifa a jelenlegi termelési mód mellett is tartalmaz 3 százalék aprószerfát. Ez a mennyiség nagymértékben emelkedne, ha termelésünket az alábbiak szerint végeznénk:

1. Darabolásnál 1 méteres tüzifa helyett 1,20-ast termelnénk (sarangmagasság arányosan csökkene).

2. Meg kellene szüntetni a hasábtermelést s helyette csak 10 cm feletti és 10 cm alatti vastag dorongot termelnénk.

A faanyag tüzifaként szerepelne a faraktárba történő szállításáig, ahol átdolgozása a következők szerint történne. A jelenleg már működő fűrészüzemünk teljesítményét oly mértékűre emelnénk, hogy a leszállításra kerülő dorongtüzifa fagyártmánnyá átdolgozása folyamatos üzemeltetéssel biztosított legyen. Ezzel az eljárással 4400 köbméter tüzifa átdolgozása után megtakaríthanánk 236 400 forintot.

Bartucz József
rakodókezelő, Szilvásvárad

Guruló forintok — heverő gépek

Erdészeteink udvarán hevernek *a drága csemeteültető gépek.* Súlyos devizát jelentett behozataluk, de területünkön nem használhatjuk. Vannak helyek, ahol használni lehetne. Szívesen adjuk, ha valaki jelentkezik értük.

A hansági erdészet udvarán áll *két darab altalajlazító gép.* Darabja állítólag 2900 forint (no meg a szállítás), de azt senki sem tudja megmondani, hol és mire lesz felhasználva.

Szükségünk volt sürgősen gépi fagyártmánytermelésünkhöz vándor szalagfűrészre. Nagynehezen kaptunk is egyet, körülbelül 16 ezer forint volt. Műhelyünk ötletességére, sok-sok munkaidőre volt szükség ahhoz, hogy a gépet valóban használni is lehessen.

Csemetekertjeink raktáraiban találhatunk *csemetecsomagoló gépeket,* amelyeket csak azért nem adták le a MÉH-nek, mert a könyvelés kartonjai szerint 76 ezer forintot érnek. De kinek, amikor egyetlen csemetét sem csomagoltak vele?

Központi raktárunkban van egy kb. 20 ezer forintos *villanyhegesztő készülék* is, már egy éve, de hozzávaló áram nincsen a műhelyben. Hasznosabb lenne odavinni, ahol ma is tudnák használni.

Ezt a felsorolást úgy érzem valamennyi erdőgazdaság tudná folytatni és talán tanulnának belőle azok, akiket illet, hogy a rejtett forintokat honnan kellene feltárni.

Holy Zoltán
kisalföldi erdőgazdaság

KÉT LEMEZÜZEMI JAVASLAT

Különösen a lemezipari vonalon nagy mennyiségben összegyűlő száraz furniranyagot, mely már normálméretű lemez gyártására nem alkalmas, véleményem szerint teljes méretű lemez készítésére fel lehet használni a következőképpen. A hulladékanyagot lehossztoljuk, a lehossztolt anyag rövidebb lesz. Hogy a teljes lemezméretet megkapjuk, a rövidebb darabokat kitoldjuk. Az így kitoldott furnircsíkokat rárakjuk a középrészre addig, amíg teljes színlapot kapunk. Az előzőleg megenyvezett középrésszel, mint rendes eljárásnál az anyagot présben megragasztjuk. Ezáltal mindkét oldalon mozaikszerűen kiképzett felületi táblalemezt kapunk. Közszükségleti célra, szabadforgalomban esetleg bútorbelsőnek jól felhasználható.

Ahol színfurnirok gyártásával foglalkoznak, nagymennyiségű késeselék jelentkezik. Továbbfeldolgozásra a következő a javaslatom. A megmaradt késeselékekből 30—40 cm-es vastagságú anyagot rakunk össze. Hogy az anyagot az elcsúszás veszélye nélkül befoghassuk a gépbe, az egymásra rakott lapokat a széleken egyszerre villanyfúró géppel 18—20 helyen átfúrjuk és 20—25 mm-es tiplikkel összefogjuk. Az így nyert anyagot újra átmelegítés után a megduzzadt tiplik erősen összefogják. Leszlezzük és a géppel tovább vághatjuk. Ezzel a módszerrel csak üzemünkben mintegy 220 ezer forint értékű anyagtakarékosságot érhetünk el.

Avar Károly
Budapest, XXII., Budafok-Háros
Falemezművek

Csert csak talpfahosszban

Az elmúlt évek során a faipari szaklapokban többször olvastam a cserkérdésről. A cser hazánk erdeinek nagy részét teszi ki. A III. negyedévben a normál talpfát cserből termeljük. A termelést nagyban megnehezíti az a körülmény, hogy az erdőgazdaságok nem szállítanak talpfaméretű gömbfát. A cser talpfaméretei: 2,30, 2,40, 2,50 és 2,60 méter. 2,7 métertől 4,6 méterig, tehát nagy a veszteség, mert két hosszúságot nem ad ki és a végek feldolgozása szalag vagy körfűrészen elég költséges. Ezért javasolom, hogy az erdőgazdaságok a talpfának alkalmas csergömbfát 32 cm átmérőig talpfahosszra termeljék.

Papp Imre
Budapesti Fűrészek vinyesándormajori telepének vezetője

Hogy még jobb legyen a kooperáció

Az *Országos Erdészeti Főigazatóság* kollégiumának határozata folytán az 1956—57-es gazdasági évben a furnír- és lemezipari rönk minőségi átvétele tő mellett, erdei és közbenső rakodókon történik. Ezzel kapcsolatban szeretnék egy-két dolgot megemlíteni. A rönkfa minőségi értékelését a szakembernek külső megtekintés alapján kell a helyszínen eldöntenie. Ezért a furnír- és lemezgyáraktól kiküldött minőségi átvevők teljes szakmai felkészültséggel rendelkezzenek. Az erdőgazdaságoknál rendszeresített szaktanácsadó elvtársak viszont a furnír- és lemezgyártó üzemekkel mielőbb vegyék fel a kapcsolatot és ismerkedjenek meg az üzemek hosszméréti és minőségi kívánalmaival. Az erdőgazdasági szaktanácsadó és az ipari átvevő elvtársak időnként cseréljék ki tapasztalataikat. **Pestalics László**
Szegedi Falemezgyár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A véderdők felújításának előkészítése

Az Erdőgazdaság 1956. márciusi számában Madas László a tölgymakktermesztéssel kapcsolatban egy olyan problémára mutatott rá, mellyel a pilisi erdőgazdaság már régóta küzd. Minthogy ez a probléma országos, azt hiszem, helyes ha tapasztalataink alapján részletesebben foglalkozok vele.

Minden szakember előtt ismeretes, hogy kopáraink, — melyeket évszázadokkal ezelőtt még nagyrészt értékes állományok borítottak — hogyan keletkeztek. Köztudomású az is, hogy kopárainkat már csak igen költséges módon, mesterségesen tudjuk ismét beerdősíteni.

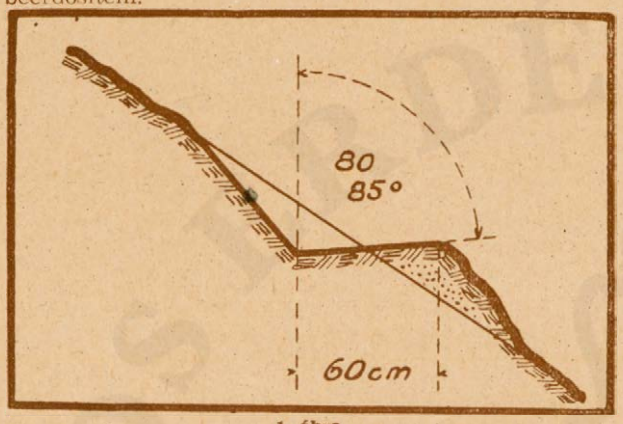

1. ábra.

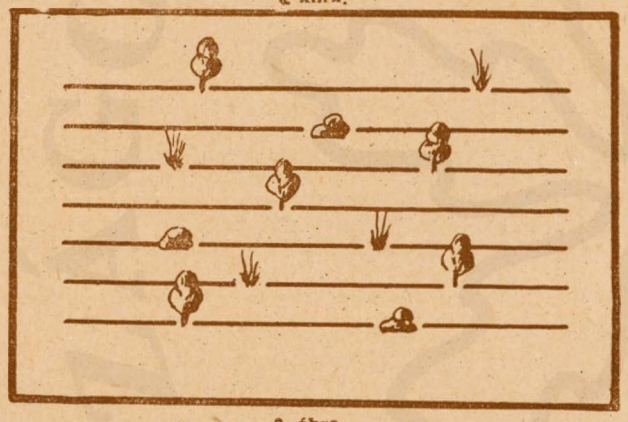

2. ábra.

Nyilvánvaló tehát, hogy az ilyen leromlott talajok regenerálását és magbefogadóképességét csak megfelelő talajmunkával, talajelőkészítéssel segíthetjük elő.

A pilisi erdőgazdaság már évek óta kiváló sikerrel alkalmazza erdősítéseinél tányérozás helyett a padkás talajelőkészítést, melyet „sávos talajelőkészítés" elnevezéssel ismertetett az Erdőgazdaság 1954. február 25-i számában. Lényeges, hogy a lejtős oldalakon, mindig a rétegvonalak mentén 50—60 cm szélességű, vegyesszelvényű lépcsőket készítünk. Ügyelni kell arra, hogy a lépcsőknek a hegyoldal felé ellenesése, az útbanlévő akadályoknál (kőtömb, tuskó stb.) történt megszakításuk alatt pedig megfelelő átfödése legyen (1., 2. ábra). Az így előkészített hegyoldal egy Stadion lelátójához hasonló, mint a fényképeken is látható.

A helyesen végrehajtott lépcsős talajelőkészítésnek a véderdők felújításánál első előnye a vízgazdálkodással kapcsolatos. A lépcsők nemcsak a normális, de a hirtelen lezúduló csapadékot is tökéletesen megfogják és tárolják. Ezáltal az annyira fontos nedvességet biztosítjuk ezeken a helyeken és a további eróziót is megakadályozzuk. A lehulló lombot a szél nem fújhatja oly könnyen el, a víz nem moshatja le, hanem a lépcsőkön összegyűlve és elkorhadva a leromlott talaj regenerálódását eredményezi.

Az pedig már magától érthetődik, hogy a lehulló magot teljes mennyiségben felfogják a lépcsők és jó makktermés esetén, még a vadban bővelkedő területeken is marad annyi vissza, amennyi az újulatot biztosítja. Kevésbé vadveszélyes helyeken pedig a szórványos makktermések is eredményre vezetnek. Ha pedig a talajvédelmet szolgáló állományok már nincsenek magtermő állapotban, vagy fafajcserét kívánunk, akkor a lépcsők a mesterséges alátelepítésnél használhatók fel.

Előnyeihez még az is hozzájárul, hogy egy-egy cserkészutat képezve, a legmeredekebb oldal bejárására is kényelmessé válik.

Végül foglalkoznom kell a munkálatok pénzügyi vonatkozásaival is, mert azok igen munkaigényesek és ennek következtében oly költségesnek látszanak, hogy ez a körülmény a szakembereket esetleg még a kísérletezéstől is elriasztaná.

A pilisi erdőgazdaság helyi normamérései alapján a Pilis—Gerecse hegységekben előforduló talajtípusokra olyan egységbéreket dolgozott ki, hogy a legrosszabb körülmények között 1 m^3 vegyesszelvényű pászta elkészítése 22,47 fillérbe kerül.

Az „Erdőgazdasági normák és teljesítménybérek" 5 százalékkal felemelt egységbéreivel számolva, egy 60 centiméter átmérőjű tányér elkészítése a felvett helyi normatényezőknek megfelelő körülmények között, átlag 7 fillérbe kerül. Egy ha-on 10 000 db tányért számítva, tehát 700 forintba kerül a tányérkészítés és ezzel ($30 \times 30 \times 3{,}14$) $\times 10\,000 = 2825$ m^2-en végzünk el olyan talajelőkészítést, mely a lépcsős talajelőkészítésnél sokkal kedvezőtlenebb.

Hogy a lépcsőzetes talajelőkészítéssel sem munkáljunk meg egy hektáron nagyobb területet a fenti 2826 m^2-nél, 60 cm-es sávszélesség esetén a sávközöket 1,5 m szélességre kell venni. Ebben az esetben a sortávolság 2,10 m lesz, a tőtávolság viszont 50 cm. Ez a hálózat pedig a mesterséges erdősítésnél sem kedvezőtlen, mert a pásztaközökben felverődő cserjék és sarjak biztosítják az idejében való záródást, a sűrűbb tőtávolság pedig még 50 százalékos megmaradás esetén is elég a főállomány kialakítására. Természetes újulat esetében még kedvezőbb a helyzet.

Mindezekből következik, hogy a 700 Ft/ha tányéros talajelőkészítéssel szemben, ugyanakkora terület lépcsős talajelőkészítése még olcsóbb is, mert csak $2826 \times 22{,}47 = 635$ Ft-ba kerül. Ennek a ráfordításnak emelésével természetesen megfelelően sűríthetjük a lépcsőket, ami egyenletesebb hálózat kialakítását teszi lehetővé. Ez azonban gyakorlatilag nem lényeges.

Látjuk tehát, hogy ez, a tányérozásnál sokkal tökéletesebb talajelőkészítés pénzügyileg is kedvező. De a döntő szempont az, hogy további romlását így meggátolhatjuk, illetve felújulásukat biztosíthatjuk.

Szilas Károly
term. osztályvezető, Esztergom.

Padkásan kiképzett, sávos talajelőkészítés után gödörporhanyításos, ékásós ültetéssel telepített két éves fiatalos. A megmaradás 97 százalék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

III. Az „MRP“ motoros láncfűrész üzemzavarai, gyakrabban előforduló hibái és azok megszüntetése

Amennyiben alacsony fordulatszámnál a tengelykapcsoló nem kapcsolna ki megbízhatóan, és a lánc alacsony fordulat mellett is mozgásban marad, az okát először a súrlódó felületek közé került szennyeződésben, vagy a visszahúzó rugók gyengeségében, esetleg törésében keressük. Utóbbi esetben a rugókat cseréljük ki.

Az *áttétel fogaskerekek* a motorfűrész legértékesebb alkatrészei közé tartoznak. *Gondos kezelés és karbantartás mellett meghibásodásuk csak anyaghiba esetén következhet be.*

Ha az áttételszekrényben legkisebb zavart is észleljük, azonnal állítsuk le a motort. A szekrényt bontsuk ki, mossuk át petróleummal, vagy gázolajjal, állapítsuk meg a zavar okát és küszöböljük azt ki.

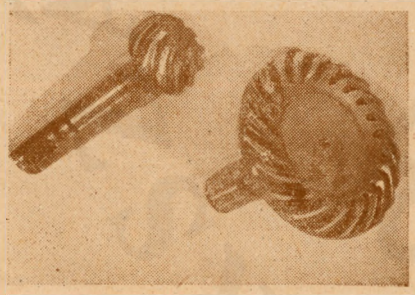

Tönkrement fogaskerekek

Ha nem így járunk el, hanem tovább dolgozunk vele, a fogaskerekek tönkremenésével kell számolnunk.

A fogaskerekek meghibásodását legtöbb esetben a peremes hüvely meglazulása és elmozdulása okozza, ha ezt idejében nem vesszük észre. Az áttételszekrény könnyűfém öntvény, ezért tágulási együtthatója nagyobb, mint a szorosan belehelyezett peremes öntött vas hüvelyé. Az utóbbit három csavar köti a szekrényhez. Üzem közben az átmelegedés hatására a szekrény kitágul. Mivel a hüvely tágulása kisebb, ezért a kettő között hézag keletkezik, vagyis a hüvely meglazul a szekrényben. A motorfűrész rázódásának hatására a hüvely a szekrényben rezgésbe jön, fellazítja a három kötőcsavart és hossz-irányban is elmozdul. Elhanyagolt esetben a már így fellazult hüvely mozgása olyan mértékűvé válhat, hogy csavarszakadás, sőt a hüvely peremes ütköző részének letörése is bekövetkezhet.

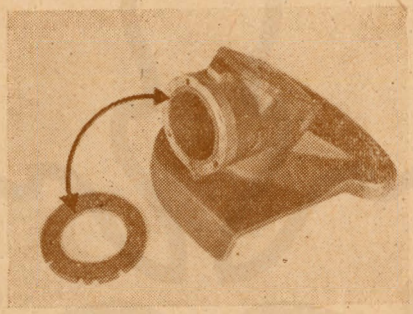

Fellazult hüvellyel dolgozó motorfűreszben a hüvely mozgása végül is olyan mértékben fokozódik, hogy a hüvely peremes része letörik.

A hüvely elmozdulása következtében a korábban még egymáshoz illeszkedő kúp és tányér fogaskerekek egymástól eltávolódnak és a fogak egymásra futva megsérülnek.

A hüvely és a fogaskerekek megsérülése akkor is bekövetkezhet, ha a fűrészelés közben a törzstámaszt a fához csapatjuk. Ugyancsak megsérülnek a fogaskerekek, ha az áttételszekrénybe töltött kenőanyag idegen tárgyat tartalmaz. Ezért legkisebb zavar, fellazulás jelentkezése esetén gondosan vizsgáljuk át az áttételt minden részét. Ha a hüvelyt is kiszereljük, annak visszahelyezése előtt az áttételszekrényt melegítsük fel, az áttételszekrényt azonban csak addig szabad felmelegíteni, amíg nedves újjal érintve éppen sercegő hangot ad. Ha erősebben melegítjük, vagy a szekrény felmelegítését láng fölött végezzük, a szekrény meggyullad és feltétlenül elég, mert az öntvény főleg magnéziumot és kisebb mértékben elektrónt tartalmaz.

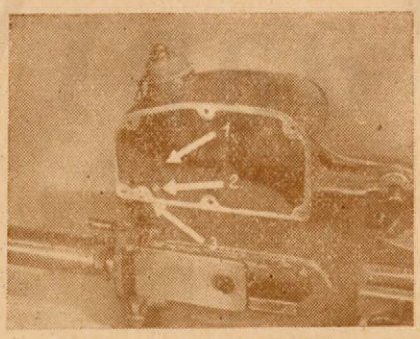

Olajtartály átalakítása: 1. régi fúrat lezárás előtt, 2. új olajbevezető furat, 3. új furat vége már lezárt állapotban.

A felmelegített szekrény belső méretét, valamint a hideg állapotban levő peremes hüvely külső méretét pontosan mérjük meg. A két mérés közötti különbség felével (0,1—0,3 mm) azonos vastagságú trombitalemezből a hüvely hosszának és körméretének megfelelő méretű betétlemezt vágjunk ki. Ezt csavarjuk szorosan a hüvely falára és egy vékony lágy huzallal ideiglenesen kössük át. A peremes hüvely illesztésénél a hüvelynek minden esetben hidegnek, míg a szekrénynek a fenti mértékre való felmelegített állapotban kell lennie.

Az illesztésnél vigyázni kell arra, hogy a hüvely peremében lévő csavarnyílások pontosan a szekrény falában lévő csavarfuratok fölé kerüljenek, mert a hüvely fakalapáccsal történő beütése után többé már nem mozdítható el. A szekrény fokozatosan lehűlve összehúzódik, míg az eddig hideg hüvely melegedni kezd és kiterjeszkedik. Ez a két ellentétes hatás olyan feszültséget hoz létre, hogy a hüvely többé nem mozdítható meg, ezért a nem jól illesztett hüvelyt a szekrényből már csak belülről történő átfűrészeléssel tudjuk kiemelni. A hüvely feltétlen pontos illeszkedése érdekében az alábbiak szerint járjunk el. Az áttételszekrényből még melegítés előtt vegyük ki a biztosító csapot. A felmelegített áttételszekrénybe a hüvely behelyezése előtt a biztosító csap furatával megegyező vastagságú (6,1 mm) kb. 120 mm hosszú gömbölyű vaspálcát illesztünk a régi csap helyébe. A hüvely peremében lévő biztosító csap furatát a pálca fölé helyezve a pálcára ráhúzzuk. A pálca ezáltal vezetőrúdként szerepel a hüvely behelyezésénél és biztosítja, hogy a perem nyílásai pontosan a furatok fölé kerüljenek. A hüvely behelye-

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

zésénél, mielőtt az feneket érne, a betétlemezt átkötő lágy huzalt levesszük, majd a hüvelyt fakalapáccsal teljesen beütjük. Az áttételszekrény teljes lehülése után a vaspálca kiálló részét tőben lefűrészeljük, miáltal az előbb említett és a felmelegítés előtt kivett biztosító csapot pótoltuk.

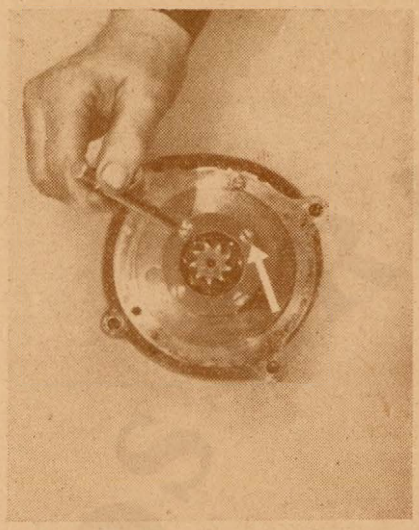

A kúpos fogaskerekek csapágyát leszorító lemez csavarjait pontozással biztosítjuk.

Ennél a munkánál fel kell hívni a figyelmet, hogy a hüvely behelyezése előtt ne feledkezzünk meg az áttételszekrényt felerősítő és az ütközés biztosító karima előzetes felhelyezéséről, mert azt a hüvely beillesztése után már nem lehet helyére tenni.

A gyár által alkalmazott 2 db 8 mm-es szegletes fejű biztosító csa-

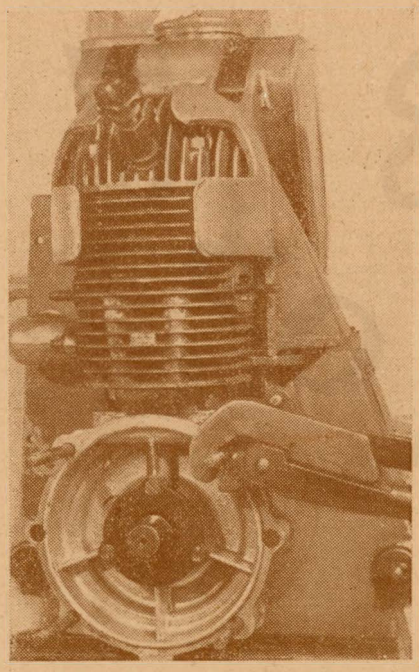

A tőcsavarok fenékig való becsavarását összeszerelés előtt minden esetben ellenőrizzük. Ezt ellenanyás módszerrel is végezhetjük.

vart — amelyek az áttételszekrényt és a hüvelyt kereszt-irányban fogják össze — nem szereljük vissza, mert menetük részben már deformálódott, részben kiszakadt és vastagabb csavar behelyezése a kevesebb menetszám következtében nem volna hatásos. Ezért a két nyílást alumínium szegeccsel zárjuk le. Az eredetileg 2 biztosító csavar helyett 4 db süllyesztett fejű, végig menetes 6 mm vastag csavart alkalmazunk átlós irányában megosztva. A süllyesztett fejű csavarok alkalmazásával nagyobb biztosítást érünk el, mert több menet illeszkedik az áttételszekrény és a hüvely falába. A csavarokat fellazulás ellen pontozással biztosítjuk.

A kúp- és tányér fogaskerekek egymáshoz való illeszkedését pontosan állítsuk be éspedig úgy, hogy a két kerék fogazott felületei teljesen fedjék egymást, azaz a kúpos fogaskerék homlokfelülete egy síkba essen a tányérkerék fogazásának a szélével.

Az ily módon beállított fogaskerekeket kézzel forgassuk körül, azoknak simán és súrlódásmentesen kell elfordulniok. A fogak sérülésmentességét selyempapírral (cigarettapapír) ellenőrizzük. Ebből a célból selyempapírból a tányérkeréknek megfelelő kört vágjunk ki, helyezzük a tányérkerékre és az áttételt kézzel forgassuk körül. Ha a fogaskerekek hibátlanok, a selyempapír épen marad. Ha a fogak elvágják a selyempapírt, akkor a fogaskerekek vagy nincsenek jól beállítva, vagy egyes fogak sérültek. Ha a sérülés még kis méretű, a fogakat lapos csiszolókővel csiszoljuk le úgy, hogy a másik fogaskereket ne sérthesse meg.

A fogaskerekek pontos helyzetét tizedmilliméteres alátét lemezkarikák behelyezésével állítjuk be. A végleges beszerelésnél a kúpos fogaskerék csapágyát leszorító lemez 4 db csavarját pontozással föltétlen biztosítsuk. A rezgés következtében ugyanis kicsavarodhatnak és a fogaskerekek közé kerülhetnek. Ezért összeállítás előtt a biztosítás elvégzését külön ellenőrizzük.

Az áttételszekrény felerősítését szolgáló 4 db tőcsavart a forgattyúház falába teljesen (fenékig) be kell csavarni és meg kell húzni. Ellenkező esetben üzem közben állandóan fellazulnak és menetük megszakadhat. A megfelelően becsavart tőcsavarok sok esetben az anyák levételekor is fellazulnak. Ezért azok teljes becsavarását és meghúzását összeszerelés előtt minden alkalommal ellenőrizzük. Ezt legegyszerűbben ellenanyás módszerrel végezzük el.

(Folytatjuk.)

Országos vadászkutyaverseny lesz Soroksáron. A Magyar Vadászok Országos Szövetsége szeptemberben a soroksári Dunaág mentén országos vadászkutyaversenyt rendez. A versenyen hivatásos vadászok, és erdészek kutyái vesznek részt.

FŐIGAZGATÓSÁGI UTASÍTÁSOK

40/1956. (Erd. É. 29.) OEF számú utasítás az egységesített társadalombiztosítási járulékfizetés bevezetéséről. Az SZTK 1956. I/5. számú köriratával az állami erdőgazdaságokban egységesített járulékfizetési rendszert vezetett be. Ennek végrehajtásaként az utasítás a járulékfizetési kötelezettséget a bejelentés és nyilvántartás módját, a szolgáltatásra jogosultságot, annak igazolását szabályozza.

*

41/1956. OEF. számú utasítás a faipari technológiai szervező csoport szervezéséről. A csoport feladata a faipari üzemek fejlesztésének keretében az értékhatáron aluli korszerűsítési beruházások technológiájának kidolgozása. (Az utasítást az érdekeltek sokszorosítva megkapták.)

*

42/1956. (Erd. É. 30) OEF. számú utasítás az erdőgazdaságok üzemi konyhái bizonylati rendjének egyszerűsítéséről. Az erdőgazdaságok bizonylati rendszerének folyamatos egyszerűsítése során az üzemi konyhák bizonylatai kerültek felülvizsgálatra. Ennek eredményeképpen több feleslegessé váló nyomtatvány használatát az utasítás megszüntette.

*

43/1956. OEF. számú utasítás a fűrész- és lemezipari vállalatok bérelszámolási rendszereinek alkalmazásáról. A Főigazgatóság kidolgozott egy újabb olyan elszámolási rendszert, amely nemcsak az egyéni dolgozók és kisebb létszámú brigádok, de a nagy brigádok bérének számfejtésénél is egyszerűsítést jelent. Az utasítás szerint ezt az új rendszert a vállalatok 1956. augusztus hó 1-től kezdődően alkalmazhatják. (Az utasítást az érdekeltek sokszorosítva megkapták.)

*

44/1956. (Erd. É. 31) OEF. számú utasítás az egyeztető bizottságok működésével, valamint fegyelmi és kártérítési jogkörrel kapcsolatos egyes kérdésekről. Az utasítás a vállalat központjában, az erdészeteknél, önálló üzemekben, telepeken és kirendeltségeken — amennyiben ott a dolgozók létszáma eléri a 30 főt és önálló üzemi bizottság működik — egyeztető bizottságok szervezését rendeli el. Szabályozza az egyeztető bizottságok ügyvitelét, ennek keretében a határozathozatal módját, az ellene használható jogorvoslatokat. Meghatározza az utasítás a fegyelmi és munkaügyi viták elintézése szempontjából vezető állásúnak tekintendő dolgozók körét. Végül fegyelmi és kártérítési kötelezési jogkört biztosít az erdészet, stb. vezetőknek és együttal meghatározza a kártérítés szempontjából felelős beosztásban lévő dolgozók körét. — A rendelkezéseket az erdőgazdaságok területén egyelőre csupán 10 kijelölt erdőgazdaságnál kell alkalmazni.

*

45/1956. (Erd. É. 32.) OEF. számú utasítás az állami erdőgazdaságok álló- és forgóeszközeinek évvégi leltározásáról. Az utasítás az állami erdőgazdaságok 1956. évi leltározásával kapcsolatos teendők részletes szabályozását adja a PM 3692—20/1954. PM. számú utasítása alapján.

*

46/1956. (Erd. É. 34.) OEF. számú utasítás a korhatár feletti állományokban erdőfenntartási alapból végezhető erdőtisztítási munkák engedélyezéséről. Az utasításban foglalt újabb szabályozás folytán a 88/1955. OEF. számú főigazgatói utasítás hatályát vesztette.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ROLLER KÁLMÁN:

ZÓLYOMI ÚTINAPLÓ

II.

Ma reggel Selmecbányára utaztunk, a volt bánya- és erdőmérnöki főiskola épületéhez. Jelenleg két erdésztechnikum működik itt, az egyiknek a vezetője Grünwald József, a másiké pedig Béll Sándor. Az épület nagyon szép, boltíves, világos, régies stílusú. Ma már nem volna elég a tanszékek megnagyobbodott személyzetének elhelyezésére és a kutató munka folytatására. Külseje azonban főiskolai nívóját megtartotta, a folyosók díszítése, a tantermek berendezése és a szertárak felszerelése nyugodtan beillene egy főiskola keretébe is. A védelmi szertár igen gazdag, valószínűleg a régi szertár maradéka, amint azt az állatok, rovarok és madarak kissé avult állapotából meg lehet ítélni. A fahasználati szertár rendezetlen, szinte még úgy van, ahogy azt harminchat évvel ezelőtt a főiskola otthagyta.

Grünwald elvtárs üdvözölt bennünket és üdvözlő beszédében megemlékezett a régi neves, magyar erdészekről. Beszélt többek között Wilkensről, Vadasról, Feisstmantelről, Fekete Lajosról, akik az erdőmérnöki főiskola első tanárai voltak.

A volt főiskola épületének megtekintése után a kisiblyei arborétumba mentünk. Ez a selmecbányai erdészeti tudományos intézethez tartozik és 300 exota fafajt tartalmaz. Az intézet vezetője Turcsek professzor. Képviselve vannak itt az erdőművelési, erdőrendezési, erdővédelmi, valamint a vadgazdálkodási témák és 16 kutató foglalkozik a felvetődő kérdések megoldásával. A kert kezelője, Szuhi bácsi, még Róth Gyula professzor idejében került oda és régi gazdájáról nagy szeretettel emlékezett meg.

A főiskola környékén találkoztunk egy idős postás bácsival is, és amikor megtudta, hogy Sopronból jöttünk, melegen érdeklődött a régi professzorok iránt. Krippel Móric, Róth Gyula, Fekete Zoltán, Kövesi Ferenc és még sok más professzor nevét említette.

Az arboretum 10x10 méteres parcellákból áll és mindegyiken egy-egy fafaj helyezkedik el. Útjai gondozatlanok, a táblák megjelölése hiányos. Úgy látszik kevésbé fordítanak gondot erre az egyébként értékes és tudományos szempontból is jelentős élőfagyűjteményre.

Azután a bucsai tóhoz mentünk. Ez a tó 683 méter magasságban, a Szittnya csúcs lábánál fekszik, gyönyörű fenyvesállományok veszik körül. Jelenleg ifjúsági táborozóhely, a csehszlovák úttörők központi üdülője.

Majd visszatértünk Selmecbányára, s ebéd után hallgatóink megmérkőztek a bányászcsapattal. Sajnos a futballmeccs gyengén sikerült, 8:3-ra kikaptunk. Este díszvacsora volt tiszteletünkre; megjelent Brunner János, a járási tanács elnöke és a bányaigazgató elvtárs. A vacsora jó hangulatban ért véget, utána autóbuszra ültünk és a viszontlátás reményében vidám énekszóval búcsúztunk Selmectől.

*

A Harmanec hegységbe Besztercebányán keresztül vezet az út. Besztercebányán létesítették a mozgalmi múzeumot. A szlovákok sok vért és erőt áldoztak önállóságuk kivívásáért. A második világháború fasiszta elnyomása ellen Besztercebányán kovácsolódott össze az az ellenállási mozgalom, amely magábafoglalva szlovákot, magyart és németet, a függetlenség és a szabadság zászlóját bontogatta. Egy apró, villanylámpákkal megvilágított fali térképen látjuk Besztercebányának és környékének azt a területét, ahol a partizánok mozgolódni és szervezkedni kezdtek. A mozgalmi múzeum falán magyar arcok, magyar nevek is feltűnnek és jól esik az az elismerés, amelyet ezekből a nevekből áraszt reánk a szlovák történelem.

Besztercebánya környéke gyönyörű. A Harmanec környéki hegyeket a Fageto Abietum típusú növényzet jellemezte. A nagy tarvágásos termelések következtében azonban helyét a mesterséges monokultura foglalta el. Ma kis tarvágásokkal dolgoznak, mert a lucosokban hatalmas széltöréseket okoztak a nagy tarvágások. A kis tarvágásokban, mely kombinálódik a Hartig-Hejer-féle ernyős vágásmóddal, erdei fenyő, tölgy, lucfenyő, jegenyefenyő természetes felújulásokat is találunk. Ezt a vágásmódot már az 1900-as években is alkalmazták sokkal nagyobb eredménnyel, mert ma sajnos elsietik. Helytálló a régi erdőművelőknek az az álláspontja, hogy a természetes felújítás alapja elsősorban a türelem. Vagyis minél inkább elnyújtott a felújítási mód, annál biztosabb a siker. A Harmanec oldalában nagyon sok tiszafát találunk. Bár a növekedése gyenge, mégis érdekes, hogy természetes úton újul fel s növekszik állománytalkotó fafajjá.

Az izbicai cseppkőbarlang jóval kisebb, mint az aggteleki, de szebben, rendszeresebben tárták fel. Mindenütt betonjárdák, lépcsők és előnyös villanyvilágítás van. Érdekes megfigyelni, hogy a villanyvilágítás hatására még a legmélyebb részeken is megtelepszik a zöld-moszat és a zuzmó.

Zólyom látképe a várból

Délután a zólyomi várat szemléltük meg, melyben erdészeti múzeumot létesítettek. Tizenhárom gyönyörű teremből áll, az erdőgazdálkodás különböző ágait képviselve: erdőművelés, vadgazdálkodás, fahasználat, faipar, erdővédelem, erdőgazdaságtörténelem stb. A vár tornyából pompás kilátás nyílik a környékre, jól látni a város szélén épült bucsinai fakombinátot. Ez Szlovákia legnagyobb faipari üzeme, ahol talpfa, forgács, rostlemez és a legkülönbözőbb fagyártmányok készülnek. Az üzem nagyságára jellemző, hogy belső területén a feltáró iparvágány hossza 40 kilométer. Zólyom is jól látszik ide. A főtér közepén éppen gyülekeztek a Zólyom-környéki gyerekek a spartakiád ünnepségek megnyitására.

Portugáliában egy ipartelep közelében Eukaliptus és fenyőfák levelein nagyobb sérüléseket fedeztek fel s megállapították, hogy nem rovarkár okozta, hanem a levelek vegyvizsgálata szerint a közeli bányából kibocsátott kéngáz.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gyulán rendezték meg a Traktor SE országos sakkbajnokságát. Új, kiváló fiatal tehetség nyerte meg a bajnokságot, ifjabb Csiszár Imre, az FM Traktor sakkcsapatának tagja. A második és harmadik helyet is erdészeti dolgozók foglalták el, amennyiben a bajnokság második helyén Molnár Imre (OEF) és a harmadik helyen Vasvári Hugó erdőmérnök, a soproni erdészeti technikum tanára végzett.

I. játszma.

Gáti Károly—ifjabb Csiszár Imre

(Gyula, 1956. június 18.)

1. d4, d5, 2. c4, c6. 3. H c3, H f6, 4. H f3, e6. 5. e3, H bd7. 6. F d3, dxc4. 7. Fx c4, b5. 8. F d3, a6. 9. e4, c5. 10. e5, H g4. Újabban ajánlott kísérlet a sablonos **c5x d4** helyett. A lépés fokozza a kockázatot, amit sötét a meráni védelem megjátszásával vállal. Világos több kiváló folytatás közül választhat, amelyekben fokozza fejlődési előnyét. **Pl. 11. F f4, cxd4. 12. H e4, F b4+. 13. K f1, F b7.** Kielemezetlen bonyodalmakkal. Kétségtelen, hogy a sötét g4 huszár helyzete kedvezőtlen. Vagy **11. F e4, B a7. 12. 0—0, cxd4. 13. Vxd4, F c5. 14. V d1, Hgxe5. Hxe5. 16. V c2** és sötét nehezen tudja biztonságba hozni királyát. Igen természetes folytatás világossal **11. H e4 is. 11. H g5.** — A tett lépés túlságosan kiélezi a helyzetet és kötött gondolkodási idővel kiszámíthatatlan bonyodalmakra vezet. **11. ... cxd4. 12. Hxe6, V h4.** — A játszókat elragadja a támadás szelleme és végképpen elhagyják a biztos talajt. Áttekinthetőbb volt **fxe6, Vxg4, Hxe5, V h5+, H f7, He4** sötétre gyalog előnnyel. — **13. g3, V h5** (lásd diagramm). **14. H c7+, K d8. 15. Hxa8, dxc3. 16. f4, cxb2. 17. Fxb2, Fb4+.** — A döntő lépés a 14. lépés helyett világos Hxd4 vagy H f4 lépéssel jobban védekezhetett volna. — **18. K e2, Hxe5+. 19. K f2, H g4+. 20. K f3, F b7+. 21. F e4, Fxe4+. 22. Kxe4, H f2+** — világos feladta.

II. játszma

Ifjabb Csiszár Imre—Vasvári Hugó

(Gyula, 1956. június 20.)

(Ifjabb Csiszár megjegyzéseivel)

1. Hf3, H f6. 2. b3, e6. 3. F b2, d5. 4. c4, c6. 5. e3, H bd7. 6. V c2, F d6. 7. H c3, e5 (?) — Ennek a látszólag erős lépésnek a következtében sötét király tartósan a közepen reked. Előbb **7. ... 0—0** volt szükséges, de **8. cxd5** után világos akkor is jól állna — **8. cxd5, cxd5 (?).** — Következetes, de hibás. A jobb Hxd5-re következhetett volna: **9. H e4, V c7. 10. Hxd6** a futópár megszerzésével vagy **9. ... F b8. 10. F e2** és **10. ... 0—0** esetén **11. F a3, B e8. 12. H d6** útján világos ismét megszerezheti a futópárt. — **9. H b5, F b8. 10. F a3 (!).** — Lehetetlenné teszi a sáncolást. — **H b6. 11. B c1, a6. 12. H c7+. Fxc7. 13. V c7, Vxc7. 14. Bxc7.** — Világos megszerezte a futópárt, bástyája behatolt a 7. sorra; sötét sáncolása véglegesen meg van akadályozva. A következő lépésben világos még egy gyalogot is nyer és sötétnek nincs ellenjátéka. — **14. ... H fd7** — védekezik B e7+ fenyegetés ellen. — **15. Hxe5 (!), f6. 16. Hxd7, Hxd7. 17. d4, K f7. 18. F e2, K e6. 19. K d2, h5. 20. f3 (!)** — A középen rekedt sötét király elleni matt támadás kezdete. — **20. ... f5. 31. e4, fxe4. 22. fxe4, dxe4. 23. B f1 (!)** — A mattháló bezárult. — **23. ... b5.** — K d5-re 24. F c4+. Kxd4. 25. F b2 matt. — **24. B c6+** — sötét feladta.

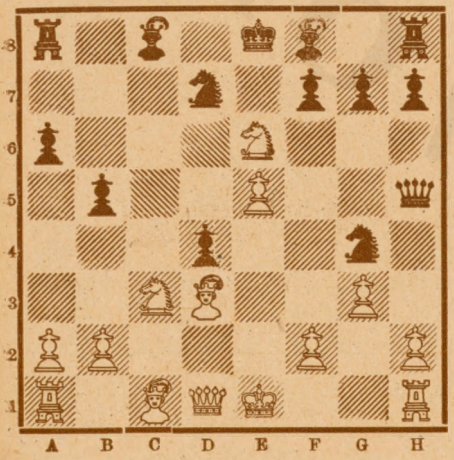

Hírek a nagyvilágból

A Priroda Moszkva beszámolt a szibériai vörösfenyőállományban végzett megfigyelésekről. E fenyvesek részben a nyugat-szibériai síkságon, a Sajan és Bajkál hegyeiben terülnek el. Az állomány fái a kedvezőtlen életfeltételek ellenére igen hosszú élettartamúak; Lombovozh közelében (Nyugat-Szibéria) növő vörösfenyők életkora az ötszáz évet is meghaladja, de e korban sok fán már a csúcsszáradás jelei mutatkoznak.

Dél-Afrikában négy különböző fafajtából: kubafából, bükkfából- puszpángból és ébenfából minden várakozást felülmúló minőségű és hangú hegedűt állítottak elő.

Francia erdészeti kutatók különböző vidékeken növő nyárfajokat vizsgálva megfigyelték, hogy a nyári talajvízszintnek nagy befolyása van a fák fejlődésére, a gyökérzet mélységére. Ahol a talajvíz magas, a fiatal nyárfákat földhalmokra kell ültetni és szélesebb sortávolságra, hogy több helyet adjunk a gyökerek fejlődésének. Ahol viszont a nyári talajvízszint alacsony, a fákat a lehető legmélyebbre ültessük, hogy csökkentsük a távolságot, melyen a gyökereknek át kell hatolniok, hogy az állandó talajvízszintet elérjék.

Az 1954. évi párizsi botanikai kongresszuson egy olyan vizsgálati módszert mutattak be, mely alapján megállapítható a facsemeték belélegzési intenzitása. Segítségével a hidegebb égtáji erdeifenyő-csemeték magasabb belélegzési mértéket mutattak, mint a melegebb éghajlatról való fák. E különbség okozhatja azt is, hogy az északi eredetű fák hozama kisebb mint a déli eredetűeké. A kísérlet hasznos segítséget ad a magok származásának meghatározásánál is.

Ukrajnában — sötét gesztenye talajba ültetett tölgyállományoknál megfigyelték, hogy a mélyszántás befolyásolja a fák fejlődését. 28—30 cm-es szántás mellett a fák nem nőnek kellőképpen, míg 60—70 cm mélyszántott talajban jól fejlődnek a tölgyek.

Folyóiratszemle

Értelmiségi politikánk

néhány kérdéséről hozott határozatot az MDP Központi Vezetősége. A határozatot tejles szövegében közli a *Társadalmi Szemle* most megjelent augusztusi száma. A nagyjelentőségű határozat elvileg tisztázza az értelmiség mai helyzetét. *„Értelmiségünk többségét* — mondja a határozat — *a műszakiaknak mintegy felét, a más szakmabelieknek körülbelül a 60—70 százalékát, a régi értelmiségiek alkotják, de szakmai tudásukból fakadó befolyásuk túlnő számarányukon. ... Értelmiségünkhöz tartozik a párt és állami funkcionáriusok nagy része is: gyakorlati munkájuk és az ezzel kapcsolatos tanulmányaik során megfelelő általános és szakműveltségre tettek, illetve tesznek szert."*

A határozat részletesen elemzi azokat a hibákat, amelyek a párt és az értelmiség kapcsolatában s az értelmiség egy részének magatartásában is mutatkozott. *Mint legfőbb célkitűzést szögezi le, hogy az értelmiségnek és munkájának lebecsülését, az értelmiség iránt tanúsított bizalmatlanságot meg kell szüntetni és ezzel kapcsolatban több jelentős intézkedést tűz napirendre.* A Központi Vezetőség a határozat kapcsán javasolja, hogy a minisztériumok az illetékes szakszervezetekkel együtt tárgyalják meg a területükön dolgozó értelmiségiek helyzetét, különleges problémáit, és hozzanak megfelelő határozatokat.

*

Megjelent a Faipar

augusztusi száma. A lap vezércikkében Megjegyzések az ötéves terv irányelveihez címmel *Kardos László* igen sok érdekes problémát vet fel. Cikkében foglalkozik a széttagoltságból eredő bürokráciával, a fatakarékossággal, a tervezési módszertani kérdésekkel, a Faipari Kutató Intézettel, a faipar egységesítésével, az erdészet, a fakitermelés problémáival és egy sor más kérdéssel.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság

Felelős szerkesztő:

TÖMPE ISTVÁN

Megjelenik havonta kétszer

Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.

Szerkesztőség:

Budapest. V., Beloiannisz utca 8. szám

Telefon: 110-025.

Kiadóhivatal:

V., Beloiannisz utca 8.

Telefon: 111-253

Kiadásért felelős:

A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó

Vállalat vezetője

Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055

Lapengedély száma:

M. K. F. V./10—1955/M. T. H.

36955/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)

Példányszám: 3800

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Jobbról: Jelenetek a „Füst az erdőben c. filmből

Füst az erdőben

A közelmúltban foglalkoztunk a „45-ös körzet nem válaszol" című filmmel, amelynek testvérfilmjeként említhetjük meg a „Füst az erdőben" című, új, színes, szovjet alkotást. A cselekmény döntő része ezúttal is az erdőben, mégpedig valahol a távol-kelet hatalmas fenyveseiben játszódik. Itt él a történet főhőse Vologya, — kisfiú —, aki úgylátszik a földrajzzal kissé hadilábon állott, mert a nyári szünetben bizony kénytelen volt a könyvet lapozgatni.

De ne firtassuk a kényelmetlen kérdéseket, annál inkább se, mert fiatal barátunk hibáját jóvá teszi, nomeg egy rendkívüli kaland, — a film mintegy 50 perces izgalmas cselekménye — is tapasztalatokkal gazdagítja.

Így indul tehát a lebilincselő cselekmények láncolata. A szomszédban egy repülő lakik. Miközben Vologya még a földrajzkönyvvel harcol, a pilóta, — aki a légierőknél szolgál — parancsot kap a közeli erdőben keletkező erdőtűz okának felderítésére. Rövidesen feleségét is sürgősen a repülőtérre kéretik. Vologyát sem abból a fából faragták, aki örökké a tankönyveket búvná, és így a pilóta feleségével, valamint hűséges kiskutyájával gépkocsin maga is a repülőtér felé indul. Az aggódó feleséggel itt közlik, hogy férje eltűnt, de mindent megtesznek felkutatására. Visszafelé jövet az autó defektet kap, és miközben a vezető a hibát javítja, Vologya és kiskutyája bemerészkednek az erdőbe, egyre mélyebbre hatolnak és a kisfiú egyszerre csak észreveszi, hogy eltévedtek. Égő erdőrészhez érnek, most már menekülni igyekeznek. Így jutnak el egy tisztáshoz, ahol megtalálják a súlyosan sebesült repülőt, akinek repülőgépét gyújtogató diverzánsok lőtték le. A sebesült pilóta megmagyarázza Vologyának, merre keresse a felderítő határőröket. Vologya igen nehéz utakon, égő erdőn, majd egy gyorsfolyású folyón hatol keresztül. Gyenge úszó és már már belefullad a hömpölygő vízbe, utolsó percben azonban a túlsó partról a határőrök segítségére sietnek és kutyájával együtt megmentik. A határőrök a kisfiútól értesülnek a lelőtt repülőgép és sebesült pilótája hollétéről, akit nemsokára sikerül megmenteniük. Most már csak rövid, de izgalmas harc van hátra, melynek során a két diverzánst is ártalmatlanná teszik.

Mit olvassunk?

A KUTYA

A Mezőgazdasági Kiadó kiadásában a közelmúltban megjelent a könyvpiacon *„A kutya"* című könyv. Sok ezer kutyakedvelőn kívül az erdészek és vadászok érdeklődésére is számottarthat, bár általában minden kutyafajtával foglalkozik. Az erdészeket különösképpen két kutyafajta érdekli a sok közül: *a házőrző- és vadászeb.*

Sokan közülünk megbízható, erős házőrző-ebet tartanak, mert az erdészlakok rendszerint egymagukban állanak az erdőben, távol a falvaktól. A család naphosszat magára marad a házban, sőt ha a szolgálat úgy kívánja, gyakran éjnek idején is.

Ebből a könyvből megismerhetők a kiváló, fajtatiszta házőrzőebek különböző fajtái. Olyan fajtát választhatunk, amely a legjobb szolgálat mellett pompás küllemével, okosságával, tanulékonyságával sok örömet is szerez. *Ha a tenyésztés némi gondot és fáradságot igénylő munkáját is vállaljuk, még anyagiakban is megtaláljuk számításainkat.*

A kutyák társadalmából mégis csak a vadászebek azok, amelyek a mi foglalkozásunktól elválaszthatatlanok, aminthogy nem választható el attól a vadászat mestersége sem. Az erdészeket ezért *Kubinszky—Szél* könyvéből is a vadászkutyákkal foglalkozó fejezet érdekli.

Mint az összes kutyafajtákkal foglalkozó munka, nem tárgyalja teljes részletességgel a vadászkutyákra vonatkozó ismereteket, de elegendőt ad ahhoz, hogy a legfontosabb alapismereteket felfrissitsék azok, akik vadászkutyát szándékoznak tartani. *A vadászkutya fajtáinak leírása elég részletes, a tanítással foglalkozó rész azonban csak az alapgyakorlatokat írja le röviden.* Egyébként a vadászkutya-tartónak ismernie kell mindazt, ami minden kutyára egyformán áll és amit aztán meg is talál a könyvben. Ilyen fejezetek a kutya tenyésztése, ápolása, táplálása és betegségeinek ismertetése. Ez mind nagyon fontos, mert a jól megválasztott, gondosan ápolt és táplált állat nemcsak szebb és szolgálatának ellátására is alkalmasabb, hanem a betegségekkel szemben is ellenállóbb. Ha mégis megbetegszik kedvenc kutyánk, a betegségek ismertetéséből szerzett tudásunk alapján felismerjük idejében a bajt és igénybevesszük az állatorvos segítségét.

Sajnálatos, hogy egyes képek elmosódottak, nem elég élesek és így nem emelik a könyv értékét. Téves felirat is akad benne. Az angol setter képének felírását elcserélték a pointerével.

H. Gy.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az északborsodi erdőgazdaságban

Élüzem lett a gazdaság! Nagy öröm ez az újságíró számára is, hiszen részben saját munkája gyümölcsét is láthatja a sikerben. Az északborsodi erdőgazdaság munkájáról számos bíráló cikk jelent meg az Erdőgazdaság hasábjain s mint látni, a szendrővidéki erdészek jóindulattal, komolyan vették a bírálatot. A gazdaság munkája időről időre javult, míg most az élüzemszint túlteljesítését ünnepelhették a hegyek és erdők dolgozói. Milyen jó arról írni, hogy a gazdaság már augusztus végén teljesítette éves tervét! Hogy az újságírónak, fotoriporternek, akik képekben akarták megörökíteni az új élüzem munkáját, — naphosszat kellett keresgélnie az olyan erdőrészt, ahol még munka folyik. S ezek a munkák is amolyan terven felüli utómunkák, vagy mint az erdészek mondják: az utolsó nagytakarítás az új gazdasági év előtt. Üdvözöljük mégegyszer az északborsodi erdőgazdaságot az új élüzemek között!

Szelcepusztán Bene Piroska munkacsapatvezető irányításával befejezéshez közeledik a fenyőcsemeték ápolása.

A ménesvölgyi csemetekertben feketefenyő-csemetéket kapál Karsai Istvánné tíztagú munkacsapata. Átlagteljesítményük megközelíti a 140 százalékot.

A derenki rakodón dolgozik Pipoly István rakodó munkacsapata. Tagjai: Burinda Lajos, Kovács Ágoston, Dobai Tibor és Burinda József. Ég a kezük alatt a munka.

A színi erdészet területén — mint mindenütt az országban — hasznosan tudják alkalmazni a DT—413-as lánctalpas vontatót, amely egyszerre a meredek, hegyes terepen is két pótkocsit vontat. Molnár Ferenc és Borsos József traktorosok naponta 50—60 köbméter faanyagot szállítanak le a hegyekből, 3—4 kilométeres távolságra.

A ménesvölgyi csemetekert másik, egyben legjobb munkacsapatát Medve Anna munkacsapatvezető irányítja, átlagteljesítményük 145 százalék.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

A nyugatbükki erdőgazdaság a Tiszamenti erdőkből vízen szállítja a fát a szegedi falemezgyárnak, gőzfűrészüzemnek és ládagyárnak. A tutajon való szállí tás 50—60 százalékkal olcsóbb a vasúti szállításnál. Egy Tiszafüredről induló tutaj munkásainak életét mutatja be képes riportunk a 8—9. oldalon

X. ÉVFOLYAM 18. SZÁM ÁRA 1·50 FORINT 1956. SZEPTEMBER 25

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nyárfa-konferencia

A Magyar Tudományos Akadémia és az Országos Erdészeti Főigazgatóság szeptember hó 28-tól 30-ig az Akadémia dísztermében nemzetközi nyárfakonferenciát rendez.

A gyorsan növő fafajok, köztük főként a nyárak tenyésztésével, nemesítésével, elszaporításával, a helyes gazdálkodási módok kidolgozásával és a nyárak ipari felhasználhatóságával a második világháború óta csaknem minden országban foglalkoznak és ezen a téren gazdag tapasztalatok gyűltek össze. A hazánkban rendezett nyárfa-konferencia lehetővé teszi az eredmények és megfigyelések kicserélését, a nemzetközi kapcsolatok kialakítását és nyárfagazdálkodásunk további fejlesztését. Azon túlmenően, hogy hazánkban is a nyárfagazdálkodás fontosságát hangsúlyozza, jelentősége még az, hogy a második világháború óta országunkban ez az első nemzetközi erdészeti konferencia. Ezen a magyar erdészeti kutatásnak és gyakorlatnak alkalma nyílik arra, hogy eredményeiről beszámoljon.

A Konferencián számos külföldi ország neves tudósokkal és gyakorlati szakemberekkel képviselteti magát. A Konferenciát négynapos tanulmányút előzi meg. A meghívottak ellátogatnak Kunadacsra, az ERTI kísérleti területére, megtekintik a szegedi nyárcsemetekerteket, a Maros menti hullámtérfásítást, Palotaszállás határában a nyárak dombtípusú előfordulását, a pörbölyi, a Gyöngyös-oldali, a tolnai, az ásványrárói nyártelepítéseket, állományokat és csemetekerteket, a kámoni arborétumot, az ERTI Sárvári kísérleti állomását és bajti csemetekertjét, ellátogatnak Ikervárra, ahol a Sehöl erdőrészletben a gyertyán alsószintű nyárfást tekintik meg, végül a tanulmányút utolsó állomásaként megtekintik Balatonalmádi híres Populus thevestina fasorát.

A négynapos tanulmányút alatt a helyszínen Tóth Imre az ártéri nyárasok általa megállapított erdőtípusait, Geschwind Gyula pedig az Ásványráró melletti szigetközi nyártelepítéseinek erdőművelési vonatkozásait ismerteti. Alkalom nyílik arra is, hogy a részvevők Kámonban megtekinthessék a fenyőmagtermő plantageok bizonyítótelepét. Bemutatásra kerülnek a balatonalmádi piramisfűzek is és így lehetőség nyílik a népgazdasági szempontból egyre nagyobb jelentőségű fűz-kérdés megvitatására.

A nyárfa-konferenciát Tömpe István, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője nyitja meg.

A konferencia előadásai két csoportba oszthatók. Az első csoportba tartoznak azok, amelyek népgazdasági szempontból megokolják a nyárak jelentőségét és a konferencia egybehívását. Ide tartozik Tömpe elvtárs előadásán kívül Madas Andrásnak, az Országos Tervhivatal mezőgazdasági főosztálya helyettes vezetőjének előadása. Az előadásoknak ehhez a csoportjához sorolható még dr. Pallay Nándor egyetemi tanárnak a nyárak műszaki tulajdonságai terén végzett vizsgálatairól szóló előadása.

Az előadások második csoportja a nyárfának így kidomborított ipari jelentőségéhez a magtermelés, az erdőművelés és egyéb vonatkozásokban kapcsolódik. Bakkay László főmérnök (OEF) a nyárcsemetenevelésről, a nyár szerepéről az új ötéves tervben Lády Géza, az ERTI igazgatója tart előadást. Koltay György Kossuth-díjas, tudományos osztályvezető (ERTI) „Nyárfagazdálkodásunk erdőművelési vonatkozásai" címen ad elő. A hazai nyárnemesítés jelenlegi munkájával és elért eredményeivel foglalkozik Kopeczky Ferenc, az ERTI tudományos munkatársa. Az őshonosan előforduló hazai nyárak erdőtípusaival, recens szukcesszójukkal foglalkozik dr. Babos Imre, az ERTI tudományos osztályvezetője. Dr. Magyar János egyetemi tanár (erdőmérnöki főiskola) a konferencián a hazai nyárasok fatermésről és faállományszerkezeti kérdéseiről tart előadást. Dr. Győrfi János tudományos munkatárs (ERTI) a nyárbetegségek előfordulásáról, ennek során a nyárrák hazai fellépéséről és a kórokozók kutatása terén elért eredményekről számol be. Előadásához csatlakozik Stefanik László tudományos munkatárs (ERTI) hozzászólása, aki a nyárrák baktérium-okozta megjelenési formáinak vizsgálata terén tett eddigi megállapításokat ismerteti. Pagony Hubert erdőmérnök (erdőmérnöki főiskola) a nyárak álgesztjére és terjedésének vizsgálatára vonatkozó eredményeiről tart előadást.

A nyárfa-konferencián az ismertetett előadásokon kívül a meghívott külföldi vendégek is tartanak előadásokat és hozzászólnak a felvetett kérdésekhez. A zárószót Keresztesi Béla, az Országos Erdészeti Főigazgatóság főigazgatóhelyettese mondja el, aki összefoglalja a konferencián elhangzottakat és értékeli azokat a hazai nyárfagazdálkodás további fejlesztése szempontjából.

Kolossváryné Perényi Márta
(ERTI)

SZARVASBŐGÉS

Tarkul az erdő. A beköszöntő ősz egyre több színt lop a lombok zöldje közé. Észrevétlenül gyarapodnak a sárgás, vöröses barnás foltok, észrevétlenül szelidül a nyári napsugár perzselő tüze. Elérkezett a „szarvasnász" ideje.

A hűvös szeptemberi esték, hajnalok ünnepi csendjében beleharsog a vadászfül legkedvesebb zenéje: a szarvasbőgés. Erdők mélyének zavartalanságában, csendes völgyekben, katlanokban, rejtett erdei tisztásokon „orgonálnak" a szarvasbikák. Epekedés, vágy, féltés, a harag, kihívás — az indulatok széles skálája — zeng a fel-felharsanó üzenetből, mellyel az erdő „basái" hirdetik forró szenvedélyüket.

A vadászban másféle — de szintoly heves — szenvedély ébred, hiszen a bőgő szarvasbika cserkésző vadászata a legtöbbre értékelt vadászélményt jelent. Ilyenkor a vadász fáradhatatlanul bújja az erdőt. Nem érez fáradságot, tűri az éhséget, szomjúságot — ha kell — és az emberi ész, értelem, leleményesség latbavetésével iparkodik túljárni a vad sokkal tökéletesebb, kifinomult érzékszervein, igyekszik a szarvasok közelébe jutni és elejteni a golyóra érdemes szarvasbikát.

Szarvasállományunk mennyiségi és minőségi helyzete az idén is lehetővé teszi korlátolt számú szarvasbika elejtését a „bőgési" idényben. Gazdasági érdekeink — köztük nem utolsó sorban éppen a vadgazdálkodás fejlesztésének érdeke — azonban azt kívánják, hogy a „szarvasbőgés" eszményi értékét anyagiakban is realizáljuk, hogy a hazai és külföldi kiállításokon évtizedeken át oly sok sikert aratott „magyar szarvas" iránt ismét megnyilvánuló keresletet megfelelőképpen kihasználjuk. (Főként német és francia részről mutatkozik élénk érdeklődés!)

Ezért az idei „szarvasbőgésen" kilőhető kapitális szárnyasbikák számottevő része „bérkilövések" során kerül elejtésre, amivel egyrészt — az erdeinkből kikerülő trófeákon keresztül — szarvasállományunk hírnevét öregbítjük, másrészt vadgazdaságunk értékeinek kivánt kamatoztatását segítjük elő.

BERTÓTI ISTVÁN

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Hogyan készültek fel az őszi erdősítésre a Kiskúnságban és a Hajdúságban?

Látogatás több csemetekertben

Az északkiskúnsági erdőgazdaság területén a Duna menti solti erdészetben komoly gondot okoz a munkáskérdés. Az alacsony csemetekerti normákra panaszkodnak és azt várják, hogy a minisztertanácsi határozatot kiterjesszék az erdőgazdaságban dolgozókra is. Azt a részét, amely szerint bizonyos alsó fizetési határt kell megállapítani az alacsonyabb fizetési kategóriában dolgozók számára. Azt is szeretnék, hogy a munkáshiánnyal küzdő vidékeken indokolt esetben az erdőgazdaságokat a kiemelt vállalatok sorába emelnék. Ez a kérésük részben indokolt, hiszen Sztálinváros úgyszólván minden épkézláb munkást magához ölel.

*

A fülöpszállási csemetekertükben beigazolódott az, hogy nagyon fontos a csemeték szokványszerű válogatása, mert egy véletlen során a kimaradt, szabványon aluli csemeték is iskolázásba kerültek suhángnevelés céljára. Itt azok az elsőosztályú csemeték, amelyek szabványszerűen kerültek iskolázásra, most 180 cm magasak, míg a szabványon aluliak az 50 cm-t sem érik el. Ebből következik, az ilyen suhángnevelés költséges volta. Számítást is csináltak, amely szerint a szabványon aluli csemeték iskolázása, suhángnevelése tízezer darabnál 18 600 forint többletkiadást jelent, ami abból keletkezik, hogy az ilyen csemetékből kevesebb és értéktelenebb sorfa lesz és ezeknek az előállítása időben is kihúzódik.

Zsaludek István csemetekertvezető most azon munkálkodik, hogy a kiöregedett csemetekertet felújítsa és a szikesedésre hajló földet elegendő trágyával ellássa. *A Tisza menti tőserdői öntözött területen* a hátas részeken nem sikerült a csemetenevelés. Kiderült, hogy túlkötött volt a föld és most *Ribinczi István kerületvezető erdész* szalmás trágyával és lombtrágyával próbálja megoldani a csemetekert szellőztetésének kérdését. Mintegy fél centiméter vastagságban akarják lombbal letrágyázni a területet.

Ebben a csemetekertben jó példát mutatnak a munkaerőhiány leküzdésére. A kerületvezető erdész a kultúrversenyt is felhasználja munkások toborzására. Igen jól működő tánccsoportjuk, működvelői csoportjuk révén elérték, hogy a környékbeli lányok szívesen mennek a tőserdői csemetekertbe. Mi sem jellemzőbb a lányok ragaszkodására, hogy saját pénzükön vásároltak táncruhát, hogy méltó módon képviselhessék az erdőgazdaságot.

*

Különben *az északkiskunsági erdőgazdaság dolgozói* méltatlankodnak a magyaróvári gépgyárra, mert *Baja Ferenc kerületvezető* által vezetett vágástörőkét már egy éve elvállalták, hogy elkészítik, de azzal késtek és késnek mind a mai napig. Erre pedig nagy szükség volna a most következő őszi erdősítési időben.

*

A hajdúsági erdőgazdaság a jelek szerint jobban fölkészült az erdősítésre. *Szegedi Mihály csemetekertvezető* újítása révén a Zetor után hét ekekapát kapcsoltak és nem is következett be náluk olyan arányú gyomosodás a csemetekertekben, mint az északkiskunsági erdőgazdaságban. Kiszámították, hogy ezzel az eljárással 22 630 forintot takarítottak meg és csak azt hiányolják, hogy a többi társerdőgazdaságban miért nem vezetik be a csemetekertek ápolásánál ezt az eljárást. Többek között *az északkiskunsági erdőgazdaság szakemberei is résztvettek a májusi bemutatón, tehát az északkiskunságiak is alkalmazhatták volna ezt a munkamódszert.* Nyilvánvaló, hogy akkor kevesebb gondjuk, bajuk volna a munkáskérdéssel. Az újítás lényege az, hogy közönséges lókapát erősítenek a vonórúdra. Mi sem jellemzőbb, hogy milyen előnyt jelent ezzel a géppel dolgozni, hogy *a derecskei gépállomás az ebesi csemetekertben 100 hektár területet három nap alatt gyomtalanított.* Az idén különben a debreceniek a vágástörőekét is használják, amelynek az az előnye, hogy 70 cm mélyen még a rontott erdőt is elő tudja készíteni az erdősítésre. A gépek alkalmazása, az újítás bevezetése eredményezte azt is, hogy a hajdúsági erdőgazdaság az aratási időkben még szakmunkásokat is kölcsön tudott adni a szomszédos állami gazdaságoknak.

Egyidős, ugyanazon a termőhelyen lévő akáccsemeték, mégis milyen szembetűnő az eltérés növekedésük között. A kép is világosan mutatja, hogy suháng és sorfa nevelésre csak szép, erőteljes csemetét szabad felhasználni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Gyémánt és aranydiplomás erdőmérnökök

A tanév kezdetén a soproni erdőmérnöki főiskolán bensőséges ünnep keretében adták át a gyémánt- és aranydiplomát azoknak az erdőmérnököknek, akik sok évtizedes tudományos és gyakorlati munkájukkal érdemeket szereztek erre. Gyémántdiplomát kapott *Róth* Gyula, Kossuth-díjas, id. *Béky* Albert, *Elek* István, *Matusovics* Péter és *Ormos* Zsigmond. Aranydiplomát *Fekete* Zoltán, akadémiai levelező tag és *Blattny* Tibor. Az egész erdész-társadalom szeretettel és megbecsüléssel köszönti a kitüntetett erdőmérnököket.

Megkötötték a versenyszerződést — az eredményre nem kíváncsiak?

Erdőgazdaságaink többsége a keletbükki és a zemplénhegységi erdőgazdaságok kezdeményezésére párosversenyben áll egymással annak érdekében, hogy a gazdasági év végére minél nagyobb mértékű önköltségcsökkentést érjenek el. Ezzel kapcsolatban megállapítást nyert, hogy egy-két erdőgazdaságnál a párosversenyszerződést aláírták ugyan, de az önköltségcsökkentés terén végzett munkájuk alapjául a továbbiakban már nem a versenyszerződést tekintették. A középsomogyi erdőgazdaságnál például jó szervező munkával a mérleg adatai szerint fél év után már túlteljesítették felajánlásukat, de az északsomogyi erdőgazdasággal közösen vállalt kiértékelést elmulasztották.

Mivel a gazdasági év végefelé közeledünk, azt javasoljuk a párosversenyben levő erdőgazdaságoknak, hogy készüljenek fel az éves versenyek kiértékelésére. Üljenek össze és beszéljék meg, hogy mennyiben váltották valóra ígéretüket és hol történt lemaradás, mert abból sokat tanulhatnak a következő gazdasági év párosversenyének megkötéséhez. Egyébként helyes lenne, ha a termelési értéknövekedések értékelésénél a faárak rendezése következtében előállott különbözetet levonnák az elért eredményekből!

A megyei pártbizottság levele a keletbükki erdőgazdaság dolgozóihoz

Kedves Elvtársak!

Alig három hónapja ünnepelték a keletbükki erdőgazdaság dolgozói az élüzem-cím második alkalommal való elnyerésének napját. S most abból az alkalomból köszöntjük az elvtársakat, hogy harmadszor is a büszke élüzemcím birtokosai lettek és elnyerték a Minisztertanács és a SZOT vörös vándorzászlaját.

Kitűnő eredményeiknek azért is örülünk, mert tudjuk, hogy azokat különösen kemény munkával, s kommunista helytállással szerezték meg. Ismeretesek előttünk azok a nagyszerű eredmények, amelyeket az erdőgazdaság kiváló munkásai a szigorú tél időszakában vívtak ki. Hallottunk a hírneves Bettenbuch- és Lévai-brigádról, amelyek dacolva a 25 fokos bükki zivatarral, termelték népgazdaságunk számára a fát. De ismeretesek előttünk azok a szép tavaszi sikerek is, amelyeket az erdősítésben, az erdőművelésben értek el az elvtársak. Tudunk azokról a szép teljesítményekről, amelyeket az erdőgazdasági gépállomás a fakitermelés szünetelésének idején, a nyári mezőgazdasági munkában, az aratásban, a behordásban és a cséplésben mutatott fel.

A Magyar Dolgozók Pártja Borsod-Abaúj-Zemplén Megyei Bizottsága ezúton fejezi ki elismerését a keletbükki erdőgazdaság minden vezetőjének, mérnökének, kerületvezető erdészének, kerületvezető vadászának, gépállomási dolgozójának, hossztolójának és nem utolsó sorban fakitermelő munkásainak.

A BORSOD-ABAÚJ-ZEMPLÉN MEGYEI PÁRTBIZOTTSÁG.

Legelőgazdálkodási bemutató Hajdu megyében

Az *Országos Erdészeti Egyesület debreceni csoportja* a Micsurin Agrártudományi Egyesület helyi csoportjával és a Hajdú-Bihar megyei Tanáccsal együttesen a közelmúltban *legelőgazdálkodási tapasztalatcserét tartott.* A tapasztalatcsere során az Erdészeti Egyesület bemutatta *a hajdúböszörményi legeltetési bizottság belső legelőjét,* ahol mezőségi jellegű vályogtalajon 1951-től évenként folyamatosan telepített, jófejlődésű ezüstfával szegélyezett akácerdősávok veszik körül a legelőt és bontják két szakaszra. Bemutatásra került a *balmazújvárosi Magdolna-legelő körülfásítása,* ahol több mint 17 kilométeres hosszúságban szegélyezi tölgy- és nyárerdősítés a legelőt. Azután *a kónyai állami gazdaság területén* a legelőjavítási kísérleteket, majd *a borsósi állami gazdaság* öntözött legelőjét és *a püspökladányi szikkísérleti telep* rétjeit tekintették meg a tapasztalatcsere résztvevői. A tapasztalatcserén agronómusok, legeltetési bizottsági és tsz tagok, továbbá tudományos kutatók vettek részt. A résztvevők megállapodtak abban, hogy a megyei tanács a termőtalajt és a fű összetételt is figyelembevéve, részletes legelőkataszternt készít és az összes illetékes szerv bevonásával a megye területén több helyen egy-egy kiválasztott legelőre komplex öntözési, talajjavítási és fásítási tervet készítenek, amelyet közös erővel megvalósítanak és mint követendő példát, a jövőben ezeket mutatják be a legeltetési bizottságoknak és a termelőszövetkezeteknek.

Fekete Gyula

„ILYEN MULATSÁGBÓL NEM KÉRÜNK!"

A balatonfelvidéki erdőgazdaság bakonynánai erdészeténél augusztus 29-én minőségi gyérítési tapasztalatcsere volt a gazdaságtól egy felügyeleti tiszt és fahasználati előadó, a zirci erdészet vezetője és fahasználati előadója, valamint a bakonynánai erdészet dolgozóinak részvételével.

A tapasztalatcserén éles viták mellett megtanultuk a minőségi gyérítés gyakorlati jelentőségét és végrehajtását. Utána megtekintettük a bakonynánai II. kerület két csemetekertjét, végül is a csemetekert közelében levő forráshoz mentünk, ahol árnyas fák alatt kellemes meglepetésünkre terített asztalok vártak. Vidám hangulatban késő délutánig tartott a mulatozás. Egy birka pörköltjét, 50 liter sört, 16 liter bort és szódavizet fogyasztottunk el közben, egyikünk sem gondolván arra, vajon ki fizeti a költségeket.

Szeptember 1-én jött egy újabb, de most már kellemetlen meglepetés, mikor a résztvevőket felkérték, hogy 50 forint erejéig járuljanak hozzá fizetésükből utólag a mulatsághoz. Így derült ki, hogy Erdélyi István erdészetvezető. Sipos Árpád előadó és Szemmelveisz Géza fahasználati előadó rendezték a bált. Valószínű, hogy ha előzőleg megbeszélik velünk, úgy döntünk, hogy mindnyájan a magunkkal hozott ennivalónkat fogyasztjuk el egy pár üveg sör mellett.

A Bakonynánai erdészet dolgozói

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Látogatás a szolnoki fűrészüzemben

A Budapesti Fűrészek szolnoki fűrészüzeme az év elején még akadozva működött. A tervüket sem teljesítették, nem szólva a cikkszerűség terén mutatkozó hiányosságokról. Mentségükre szolgál, hogy az első negyedévben híjával voltak az import gömbfának, volt olyan hónap, dekád, amikor a telepen csak 100 m³ fakészlet várt feldolgozásra. A harmadik negyedévben már egyenletes fejlődés mutatkozott. A fűrészüzem dolgozói vállalták, hogy az év első részében történő lemaradást pótolják. Úgy mutatkozik, hogy a fenyőnél és a váltótalpfánál teljesítik is a vállalásukat.

✶

A Szolnoki Fűrészüzem dolgozói azonban egyes erdőgazdaságoktól nagyobb figyelmet, lelkiismeretesebb szállítást várnak. Különösen az északborsodi erdőgazdaság által szállított rönkök ellen merül fel sok kifogás. A szolnokiak nem tartják helyesnek, hogy ez az erdőgazdaság a szerfa százalékát úgy növeli, hogy gyakran fűrészelésre alkalmatlan rönköt küld. Azt sem értik meg a szolnokiak, hogy az északborsodi erdőgazdaság miért nem járt úgy el, mint a többi erdőgazdaság. A fűrészüzem ugyanis azt kérte az erdőgazdaságtól, hogy a megindult nagyobb arányú import faanyag fogadása idején ne küldjenek Szolnokra rönkszállítmányt. Az erdőgazdaságok — kivéve az északborsodi erdőgazdaságot — teljesítették is ezt a kérést. Az északborsodiak szeptember 12-én is öt vagon tölgyet küldtek, de ennek legalább 70 százaléka alkalmatlan fűrészelésre.

✶

A fűrészüzemben kiváló munkát végez Hoksári Mihály, Hamzi Gyula fiatalokból álló keretfűrészes brigádja. Pontos vágásokkal, egyenletes munkával méltán érdemelték ki az újabb és újabb kitüntetést. Drab János rönktéri brigádja az anyag osztályozásánál végez elismerésre méltó munkát. Náluk már alkalmazzák az újfajta prémium rendszert, amely megkívánja, hogy a minőségi feltételeknek eleget tegyenek. Bebizonyosodott, hogy az újfajta prémium rendszer ösztönző mind a teljesítményben, mind a minőségben. De a vagonberakó Bóta Károly brigádja is dicséretet érdemel. Gyakran reggel 7 órától este 6 óráig rakják a fűrészelt anyagot.

✶

A fűrészüzem dolgozói legfeljebb azt hiányolják, hogy nincs biztosítva kifogástalan tisztálkodási lehetőség az üzemben. Ehhez még hozzátehetjük azt is, hogy a 194 főnyi üzemi dolgozó kulturális szórakozási lehetősége is korlátozott.

✶

A Szolnoki Fűrészüzem fejlődése már mutatkozik és ezt a fűrészüzemben végrehajtott gépesítés is elősegíti. Most állítottak üzembe egy 28 colos Herkulest és még egy kisebb Herkules beépítéséről is szó van. Az összes segédgépállomány átrendezésével biztosítani akarják a szalagrendszerű munkát, a jelentkező villanyellátási zavarok elkerülésére pedig váltó generátort szerelnek fel. Nehézséget okoz számukra a fűrészüzem régimódi beépítettsége is, hiszen ez az üzem inkább a tiszai vízi szállításra volt berendezve és most minden import és hazai fát vagonba kell fogadniok.

✶

Az import fa szállításával kapcsolatban a szolnokiak felvetik azt a gondolatot is, hogy a záhonyi vasúti rakodót az ötéves tervben ki kellene bővíteni, különben mindig az a veszély fenyegeti az import fát fogadó fűrészüzemet, hogy az üzem egy részét le kell állítani, hogy a rendszertelenül érkező szállítmányt fogadni tudja. Ez bizony növeli a termelési költséget. Időszerű új vasúti sínt is építeni és gépesíteni az aránylag kis befogadóképességű Szolnoki Fűrészüzem rakodási munkálatait.

✶

Ami a hulladék feldolgozását illeti, megtették már az első lépéseket, a nyárban paradicsomos gyűjtőládákat készítettek, most pedig ládaléceket készítenek a hulladékból. A selejtek és hulladékok nagy mennyisége abból keletkezett, hogy időnként fűrészelésre alkalmatlan anyagot kapnak az egyes erdőgazdaságoktól.

Bútor farost- és forgácslemezből

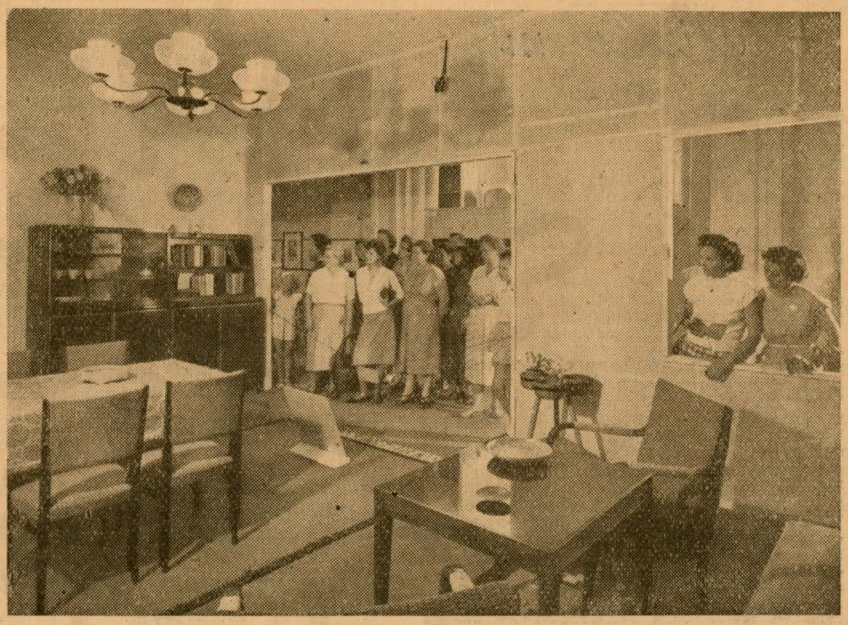

Sok, sok ezer látogatója volt az Iparművészeti Múzeumban rendezett Bútor- és Lakásművészeti kiállításnak. A kiállított bútorok közül nagy sikere volt a 2200 forintos gyermekszobának, de lehetett látni 1400 forintos műanyagból készült háromajtós szekrényt és hálószoba bútort négy és fél ezer forintért. Nem csoda hát, hogy olyan sokan keresték fel a kiállítást. Hiszen mindenki szeretné lakását olcsón és ízlésesen berendezni.

A kiállított bútorok nemcsak olcsók, hanem a lehető legegyszerűbbek is voltak. Az egyszerű, a könnyű bútort az ember tetszése szerint rendezi el, s mellette kevesebb fáradságba kerül a lakás karbantartása. Sokan bizony régóta álmodoznak olcsó és ízléses lakberendezésről. A kiállítás még nagyobb reményekkel tölti el az embereket.

Hogyan lehetne minél hamarabb kielégíteni a vásárlók kívánalmait? A kiállított bútorok jórésze műanyagból készült, azért olyan olcsó. Finnországban már 20 éve állítanak elő rostlemezt. A fában gazdagabb nyugati országok is régen áttértek a rostlemez gyártására. Ebből készítik a bútorokat. Az ilyen bútorok erősebbek és tartósabbak, mint amit a faalapanyagból gyártanak. A szárazság és a nedvesség sem viseli úgy meg őket. Szálirányuk nincs, ezért hát akarat szerint szabható és vágható. A bútor felülete mindig sima marad.

Rostlemezt Finnországból, Ausztriából, Németországból és Jugoszláviából importálunk, mert hazánkban még csak egyetlen farostlemez üzem dolgozik és ennek a teljesítménye is alacsony a szükségletekhez képest. Új farostlemez és forgácslemez üzemek épülnek most a második ötéves terv során Szombathelyen, Mohácson, Hárosson és máshol is. Ez az útja annak, hogy olcsó és szép bútorokhoz jussanak a vásárlók.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Nagyobb Medosz-üdülőt Hévízre!

Augusztusban abban a szerencsében részesültem, hogy két hétig a hévízfürdői MEDOSZ üdülőben nyaralhattam. Legutoljára 1951-ben voltam Hévízen. *Már akkor feltűnt, hogy milyen kevés a férőhely ebben az üdülőben.* A 19—20 ágyas üdülő valóban képtelen kielégíteni a MEDOSZ kereteibe tartozó és a Hévízen üdülni, gyógyulni szándékozó dolgozók ezreit. Öt év után a helyzet változatlan. A szegedi kenderfonónak például emeletes üdülője van. Nem hinném, hogy a gyárnak több dolgozója lenne, mint a MEDOSZ-nak. *Egyértelműen állapítottuk meg, hogy a MEDOSZ igazán tehetne lépéseket egy komolyabb és nagyobb befogadóképességű üdülő érdekében.*

Varga Ferenc rakodókezelő, Ötvös

Folyóiratszemle

Az Országos Erdészeti Főigazgatóság és a Könnyűipari Minisztérium műszaki információs csoportja f. év júliusától „Erdőgazdasági és Faipari Lapszemle" című közös kiadványt ad ki, amely a magyar erdőgazdaságban és faiparban érdeklődésre számot tartó fordításokat közöl. A kiadványt a Műszaki Kiadó adja ki az Állami Könyvterjesztő Vállalat Könnyűipari Könyvesboltja (Bp. VIII. Baross tér 22.) hozza forgalomba.

Az alábbiakban röviden ismertetjük az augusztusi és a szeptemberi szám erdőgazdasági részének tartalmát.

Az augusztusi szám erdőgazdasági része főleg az erdőgazdaságpolitika és az erdőrendezés tárgykörében közöl fordításokat. Nagy érdeklődésre tarthat számot *Vasziljev, P. V.* professzornak „Az erdők produktivitásának fokozásával kapcsolatos közgazdasági kérdések a Szovjetunióban" c. tanulmánya, amely az erdők újratermelésével, produktivitásuk, illetve termelékenységük fogalmával kapcsolatos elvi kérdésekre mutat rá. Értékes adatokat közöl *Kovalin, D. T.* egyes nyugat-európai országok erdőgazdaságáról. A fordítás közreadásának célja, hogy a külföldi országok erdőgazdaságától általános tájékoztatást adjon. Erdőrendezési vonatkozásban a két közölt tanulmány közül az egyik a NDK-ban alkalmazott új erdőleírási eljárást közli, a másik nyugatnémet szerző tollából *(Mantel, W.)* ismerteti az NDK új erdőrendezési utasítását. Az erdők hozamfokozásának kérdéséhez kapcsolódik *Molcsanov, A. A.* tanulmánya „Egy terület vízgazdálkodásának szabályozása az erdők hozamfokozásának érdekében" címen. Végül rövid közlemény ismerteti az osztrák nagy teljesítményű „Unimog" terepjáró gépkocsi új típusát.

A szeptemberi szám *Papánek, Fr.*-nek, a neves csehszlovák erdész-közgazdásznak Csehszlovákia erdőgazdaságáról a Lesznoe hozjajsztvoban megjelent cikkét hozza. Ebben rámutat az erdőgazdaság helyzete és a vele szemben megnyilvánuló nagy faigény közti ellentétre, valamint megjelöli a jövőben követendő utat. Hazánkban is problémát okoz a bányaműveléssel érintett területeken az erdők fenntartása. Ilyen irányú szovjet vizsgálatokról számolnak be *Rutkovszkij, V. I.* és *Ponomarev, A. D.* Az erdőrendezők biztosan igen nagy érdeklődéssel olvassák majd *Abetz, K.*-nak, a neves német erdőrendezőnek „Az erdőrendezés továbbfejlesztése"-ről írt tanulmányát. Igen hasznos és hazai viszonyaink között figyelemre méltó *Hasek, J.*-nek a Lesnická práceban megjelent cikke, amelyben leírja, hogy a vadkárok elhárítására az erdei gyomból készült siló milyen eredményesen vált be hazai viszonyok között. *Koldanov, V. Ja.* és *Pankov, A. K.* tanulmánya az erozió elleni védekezés országos jelentőségére, az egyes termelési ágazatok összefogására hívja fel a figyelmet.

EGY RAKODÓKEZELŐ GONDJAI

Takács József, Esztergomban, a pilisi erdőgazdaság VI. sz. telepének rakodókezelője. Már nem fiatal, napbarnított, erőskezű ember; körültekintően, lelkiismeretesen látja el feladatát.

Amikor megkérdjük, hogy beszéljen munkájáról temperamentumosan, nagy lendülettel kezd hozzá.

— A faanyag összegyűjtése a vágásterületen kezdődik és nálunk már az is sok nehézséget okoz.

— A vágásterületen ugyanis a fuvaros nehezen mozog, s a faanyagot csak durva válogatással gyűjti össze. Szétválogatásához külön ember kéne, — ez pedig újabb költséget jelentene. Itt a munkások felterhelnek és a fejszerinti elkülönítést még meg tudjuk így oldani, — de a méret szerintit már nem.

— A felterhelés után utak mellé közelítünk — ebben szintén komoly problémát okoz, hogy a felsőrakodón a tárolási lehetőségek nagyon szűkösek — majd az anyagot a MÁV-rakodóra juttatjuk.

— És a fa minősítése, méretezése?

— A vegyesen, keverten érkező anyag miatt (talpfarönk a fűrészrönk között stb.) a minősítés sokszor csak a rakodón végezhető el. És ott, a MÁV-rakodón, miközben a munkások rakodnak, Bognár bácsinak, a MÁV-rakodókezelőnek ugyancsak fürgén kell szednie a lábát, hogy a mozgásban lévő anyagról méretet vegyen, osztályozni tudjon...

— És a MÁV-nál milyen a rakodási lehetőség?

— Sajnos, egészen rossz — szól közbe Szabó József, a telep vezetője.

— Hogyan lehetséges ez? Mi ennek az oka?

— Esztergom végállomás — válaszol Szabó József, — de ennek ellenére nagy forgalmat bonyolít le. Az állomás régen épült, nem alkalmas a mai, megnövekedett forgalmi igényekre és így nem is tudja feladatát kellőképpen ellátni.

— Mégis, hogyan gondolják, miképpen lehetne megoldani a rakodó ügyét?

— Erdőgazdaságunk — folytatja Szabó József telepvezető — négy hold rakodóterületet kapott az állomás mellett, dehát oda még építeni kellene, ami a mi erőnkből nem futja. De összefogva a MEZŐKER-rel, a honvédséggel, s a nagyobb építőipari vállalatokkal, közösen tán meg tudnánk oldani. Valamennyiünk közös érdeke lenne és azért reméljük, mert már eddig is szép példáit tapasztaltuk a kölcsönös segítésnek. Legutóbb is azt, hogy ipari áramot kaptunk, a honvédségnek köszönhetjük. Ők veezették be erdőgazdaságunkba.

— Közben Takács elvtárs asztalához megy, magához vesz egy sereg kimutatást, — már menni készül, úgy folytatja. — Nem könnyű dolog a munkaerő biztosítása sem, akad bosszúság a „maszek"-fuvarosokkal, na meg a TÜKER-rel, aki éppen negyedév előtt hoz zavarba azzal, hogy a már tűzifával megrakott uszályokat nem üríti ki...

De éppen cseng a telefon, — Takács elvtársat keresik.

Aztán a hóna alá nyalábolt adminisztrációval, — amit bizony lehetne csökkenteni! — elsiet. Tárgyal, anyagot fogad, számbavesz, osztályoz, válogat, továbbít...

Nincs könnyű dolga egy rakodókezelőnek!...

T. G.

Távgyaloglási pótlékot kérünk

Harmadik negyedévi tervfeladataink teljesítése érdekében erdészetünk versenyben volt a börzsönyi erdőgazdaság többi erdészetével. A nemes versengésnek megvolt az értelme, mert erdőgazdaságunk másodszor is elnyerte az élüzem címet. El kell mondanom azonban, hogy erdészetünknek igen nagy nehézségeket kellett leküzdeni. A nehézségek leküzdésében a jövőre vonatkozóan borúlátóak vagyunk. Ugyanis okvetlen szükséges volna az irtásos termelés és a kézi közelítési munkák és normák felülvizsgálása. A tervek teljesítésénél meg kell még emlékeznünk a távgyaloglásról is. Ezért javaslom a felsőbb szervek felé, hogy állapítsanak meg az ilyen esetekre távolsági pótlékokat, melyek a dolgozók napi keresetét valóban pótolják. A többi erdőgazdasági munkálatoknál a jelenlegi normák és bérek kielégítőek, de a fenti három esetet feltétlenül felül kell vizsgálni.

Deák László
erdész, Bernecebaráti

Öreg diák, nem vén diák

1913-ban születtem és most végeztem el az erdészeti technikumot. Kétszer is meggondoltam, hogy megszerezzem-e azt a képesítést, amelyre a múltban nem volt módom. Már fiatal koromban megszerettem az erdőt. A felszabadulás előtt az Eszterházy herceg erdejében dolgoztam, de bizony csak erdőőri és vadőri szakvizsgát tudtam letenni. 1948-ban alerdészi szakvizsgát tettem és előbb kerületvezető erdész, majd erdőgondnok lettem.

Kezdettől fogva azzal a szilárd elhatározással fogtam a tanuláshoz, hogy jelesen tanuló gyermekeimmel szemben nem fogok alul maradni és az elsők között leszek a tanu-

Természetesen a szakmai és közismereti tantárgyak megtanulása során bővült látókörröm és munkámat sokkal jobban tudom ellátni, mint azelőtt, jobban lépést tudok tartani a fejletteb erdészeti technológiával.

Kiss Géza
mecseki erdőgazdaság

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A balatonvidéki kopár részek fásítása

Füreden is, Tapolcán is nézegették a külföldi vendégek a tájat és közben az egyik román elvtárs megjegyezte:

— *Szép a táj, de miért nem gondolnak többet a hegyvidék erdősítésével. Mennyivel jobban érzi magát az ember odaát a túlsó parton, ahol mindenütt erdősáv teszi változatosabbá a Balaton mentét.*

Ez a találó megjegyzés jutott eszünkbe amikor elnéztük a Balatonvidék hegyeinek koszorúját és a csupasz, kopárosodó hegyoldalakat. Keszthelyen is fölelevenítettük az ottani erdőgazdaságban a külföldiek megjegyzéseit, akik úgy gondolkoztak, hogy országos érdek fűződne a kopár hegyoldalak fásításához. Erről a kérdésről beszélgettünk *Berki* Lászlóval, a keszthelyi erdőgazdaság igazgatójával.

Berki László a következőkben foglalta össze a balatonvidéki kopár részek fásításának időszerű kérdéseit:

— *Igen nagy feladat hárul a keszthelyi erdőgazdaságra a kopár részek fásítása terén, hiszen a balatonmelléki kopár hegyek jórésze ehhez az erdőgazdasághoz tartozik. A keszthelyi erdőgazdaság is elkészítette a fejlesztési tervét, mintegy hatezer hektár kopár terület fásítására számíthatunk. Ehhez azonban elegendő csemetét kell biztosítani. A tervezés hibájából eddig bizony nem volt elegendő mennyiségű és fafajú csemete erre a célra. A tervezés nem gondoskodott a kopárokon álló fekete fenyvesek második koronaszintjének kialakításáról. Már pedig az amúgy is gyérülő állomány talajvédelmét másképp nem biztosíthatjuk. A második koronaszint kiképzésének elmulasztását a mesterséges alátelepítés nem tudja pótolni a teljes záródás tekintetében. Ebből következik a talaj romlása és az újra elkopárosodás komoly veszedelme. De nemcsak a tervezésnél, hanem az első kivitelű erdősítéseknél is történtek hibák. Ezeket nem végeztük pontos hálózatban. Ez azt jelentette, hogy az erdő ápolásánál, pótlásánál az ápoló munkásoknak keresgetniük kellett az ápolásra szoruló csemetét, míg ha a hálózat pontos, egyenletes méreteken alapult volna, akkor ez a munka rendszeresebbé, ezáltal olcsóbbá válhatott volna.*

— *A keszthelyi erdőgazdaság az eddigi hibákból sok mindent tanult. A csemetekerteket mind mennyiségben, mind minőségi állagukban növeljük. A kopárok előcserjésítését szolgáló budai berkenye, som, cserszömörce, sósborbolya, sajmeggy csemetenevelésére nagy gondot fordítunk. A szürkenyárt is bekapcsoljuk a kopárfásítási munkába olyan szempontból, hogy ezzel besűrítjük a már meglévő kopárfásításokat. A szürkenyár árnyékoló védelmet ád különben a később telepítendő faféléknek. Ilyen vonatkozású kísérleti telepítésekbe már bele is kezdtünk. Fontosnak tartjuk, hogy rideg körülmények között történjen a csemetenevelés. Az is fontos, hogy a kopár területekre annak erdősítésére jó gyökérzettel bíró fafajok kerüljenek. A diszelharaszti kopáros hároméves iskolázott feketefenyőt kap az erdősítéshez, az egyéb kopároson kétéves iskolázott feketefenyőt telepítünk. A Keszthely-környéki kopárokon pedig, ahol hajlított gyökerű erdősítést alkalmazunk kétéves magágyi feketefenyőt viszünk a kopár területekre. A kopárok és a félkopárok talajelőkészítésénél védelmet biztosítanak a már meglevő cserjefoltok és az előkészítést hármas kötésben csákánnyal és irtókapával végzik. Az erdősítendő csemeték helyének kijelölésénél a cserjefoltok védelmét különben minden tekintetben kihasználjuk. A feketefenyőn kívül a telepítéskor tölgy, virágos kőris, sajmeggy, budai berkenye, cserszömörce és kinincs szerepel az egyes fafajták közül. Az uzsai és a monostorapáti erdészet területén egyébként nem hajlított gyökerű ültetést végzünk, hanem ott gödrös ültetéssel telepítünk. Azért pedig, hogy a feketefenyves második koronaszintjének kialakítása biztosítva legyen, két méteres sortávolságban pásztákban kivitelezett magvetéseket végzünk. Kísérleteket folytatunk a hárs és a gyertyánmag viaszérésben történő alátelepítésével is. Az erdőgazdaság területén azonban még mindig van egy mintegy ezer hektár kiterjedésű olyan kopár terület, amely nem tartozik az állami erdészet kezelésébe. Ennek a területnek a számbavétele és erdőgazdaságunk által való fásítása is nemzetgazdasági érdek volna. Annál is inkább, mert az igaz, hogy a Balaton mellékén a fásítás nemcsak forint kérdés, hanem ennél valamivel több is.*

Kopár terület a balatonfüredi partszakaszon

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

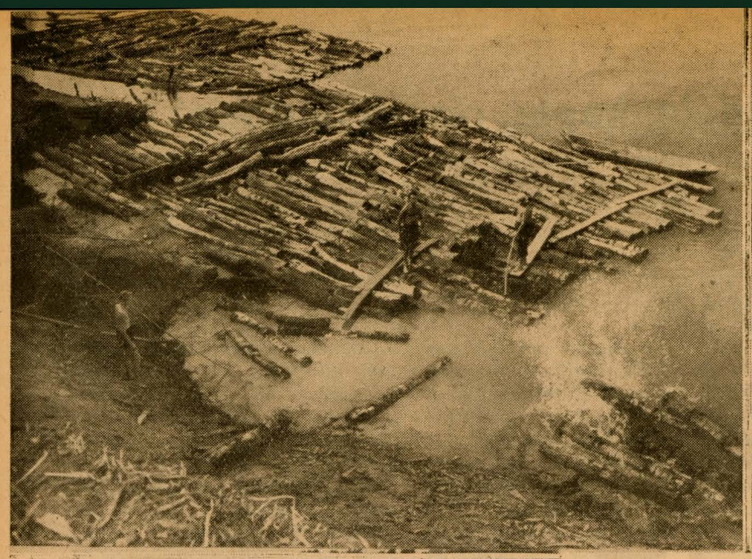

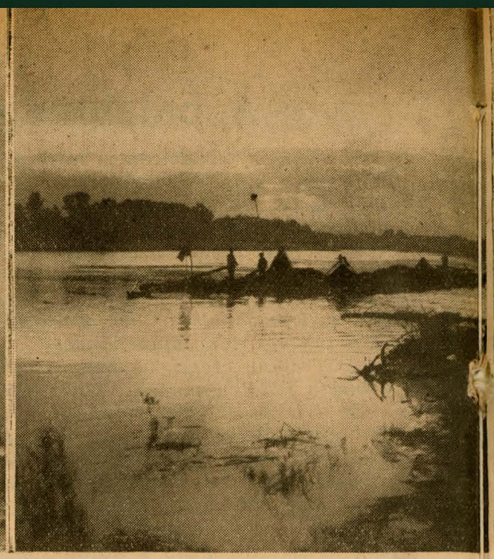

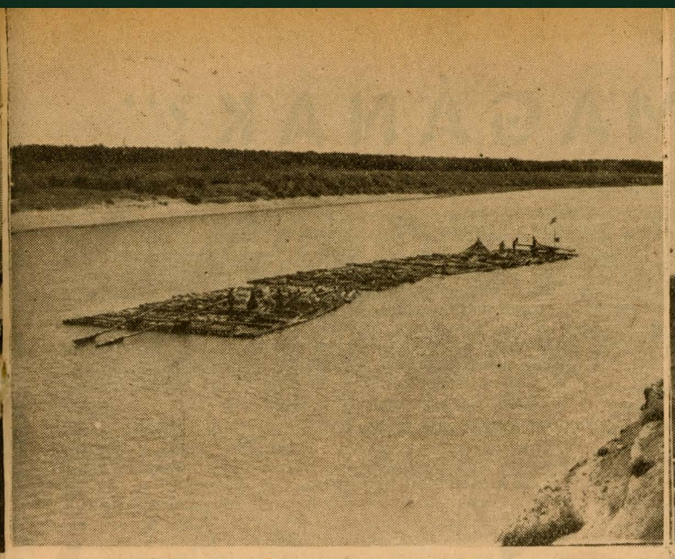

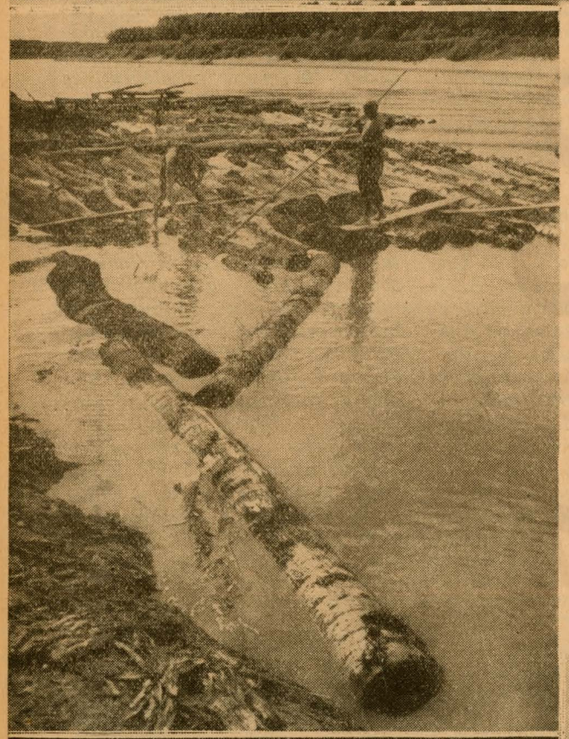

TÍZ NAP A TISZÁN

Fényképezte és tollbamondta: SAMAI ANTÓNIA

Amikor megérkeztem, a tiszaörvényi parton már ácsolták a tutajt. Ez a szállítmány három tagból fog állni, kettő már készen volt, kikötve, mozdulatlanul feküdt a Tisza vizén, amely most elég csendes volt, hiszen alacsony a vízállás. A tutajosok és az ácsok a már kész tagokon állva fogadták az egymásután lesüllyesztett gömbfákat, rönköket. Százhetvenöt köbméter nyár- és cserrönk indul útnak ezzel a szállítmánnyal Szegedre, hogy biztosítsa az ottani falemezgyár, gőzfűrész- és ládagyár faanyagellátását. Dübörgő, félláncta

lpalas traktorok hordták, közelítették a rönköket a környező erdőkből. A tutajon való szállítás azért is olcsóbb, mert a közelítési távolság alaposan megrövidül. Hiszen a Tisza bármely pontján össze lehet állítani a tutajokat. Most is az erdei rakodóhoz legközelebb eső helyet választották a tutajok összeácsolására.

Egy ilyen tutajszállítmány összeállítása három napi kemény, megfeszített munkát vesz igénybe: a tutajosok hajmeresztő biztonsággal mozognak a csáklyákkal és ácskapcsokkal a víz fölött, nem egyszer a lebegő rönkökön egyensúlyozva magukat.

Délután elkészült a tutaj s felkészültünk az utazásra. Sátrakat vertünk a tutajok hátán, az egyik kormányos szalmát hozott az én sátramba is, én viszont segítettem a tűzhely elkészítésénél, ami abból állott, hogy a tutaj egy kis területét agyagos sárral tapasztottuk be.

Készülődés közben megismerkedtem útitársaimmal. A tutajt tulajdonképpen három hivatalos személy kalauzolja le Szegedig. Szécsi György a tutajvezető, őt egyébként mindenki kapitánynak hívta. Tandari Ferenc és Tóth János a hátsó kormányosok, izmos, több évtizedes tapasztalattal rendelkező tutajosok, akiknek ereje és ügyessége is megvan egy ilyen hatalmas vízialkotmány irányításához. A hivatalosokon kívül részt vett az úton Szécsi Györgyné, a tutajvezető felesége is, ő a hosszú út alatt a szakácsnői tisztet töltötte be. Volt egy potyautasunk is, Balzsai Guszti, az egyik tiszafüredi erdész fia, akit nyomban kineveztünk tiszteletbeli matróznak.

Az éjszakát a tutajon töltöttük, s hajnalban, amikor a nap első, piros fénykévéi kibukkantak a láthatár mögül, a tutajosok elolvasták a köteleket s megkezdtük az utazást. Lassan ereszkedtünk lefelé a csendes Tiszán. Amint első nap este kiszámítottuk, körülbelül két kilométeres sebességet értünk el óránként.

Este 10 óra előtt sohasem kötöttünk ki. Ilyenkor rendszerint alkalmas hely közelében vertünk tábort s mint a tengerészek, mi is felkerestük a partmenti kocsmákat. Mert jó a Tisza vize, de valahogy sehogysem oltotta a szomjunkat. Ha pedig nem volt italbolt a közelben, akkor tábortüzet raktunk a tutajon s elbeszélgettünk azokról a tutajos élményekről, amelyekből több regény is kitelne. Különösen Tandari Ferencnek van sok emléke, mint mondja, négyéves kora óta a Tisza hátán tölti életét.

A negyedik napon már Szolnokhoz közeledtünk s úgy határoztunk, hogy Szolnokon töltjük az éjszakát. Szécsi bácsi már azt is kiszámította, hogy pontosan tíz nap lesz az út Szegedig. Szinte úgy tettek, mintha már túl is lennének azon a tíz napon, s tervezgették, hogy mikor indulnak az új tutajszállítmánnyal. Most meleg, őszeleji időjárást fogtunk ki, de akkor már hűvösebb napokra kell számítsanak.

A szolnoki postán távirat várt: meg kell szakítsam utamat. Nehezen váltam el új barátaimtól, hiszen négy nap alatt jól összeismerkedtünk. De képzeletben tovább éltem a bátor, szakmájukat kitűnően ismerő tutajosok további útját, egészen Szegedig.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

„FÁJ EZ MAGÁNAK?"

(Részlet az Erdőgazdaság egyik díjnyertes pályázatából)

Az erdészeti üzemekben a két legnehezebb időszak a tavasz és az ősz. Erre a két időszakra esik az erdősítés és az erdőtelepítés elvégzése. Ide kell a figyelmet összpontosítani, itt van legnagyobb szükség az erdész szakmai felkészültségére és lelkiismeretességére.

Az ellenőrzés és a helyes irányítás hiányából következő károkkal szeretnék röviden foglalkozni. Az ültetés szakszerűtlensége mellett a csemete kiemelése, vermelése és szállítása terén szokott a legtöbb hiba előfordulni. *Az erdőgazdálkodásnál is akadnak olyan emberek, akiknek a számára csak foglalkozás és nem hivatás az erdészet és nem tudnak gyönyörködni munkájuk eredményében.*

A tavaszi erdősítések megkezdődtek. Az egyik MÁV rakodón a rakodókezelővel beszélgettem. Közben odaérkezett egy tíztonnás gépkocsi kazalszerűen felrakva csemetével. *A csemete ömlesztett állapotban, lefedetlenül volt felszórva a gépkocsira.* A meleg, szeles időben a hajszálgyökerek leszáradtak, elpusztultak a felső rétegekben. A gépkocsivezető hozzám jön és bejelenti, hogy 140 000 csemetét hozott körülbelül 130 kilométeres távolságról. Szinte meg volt sértve, amikor közöltem véle, hogy ennek nagy része már csak szerves trágya és nem csemete. Kijelentette, hogy ő gépkocsivezető, a kartársa pedig segédvezető. Nekik így rakták fel és őket a többi nem érdekli. Elmondtam, hogy a gépkocsin két év fáradságos munkájával felnevelt, csaknem 9000 forint értékű csemete van. Ha ehhez hozzátesszük a gépkocsi napi üzemköltségét, megközelítjük a tízezer forintot. *Közöltem még azt is, hogy a csemetéket nem vehetem át, mert ha elültetem, akkor darabonként 4—7 fillérrel növelem azt a kárt, amit ők okoztak.* Beszélgetés közben közelébb hajol hozzám és bizalmasan megkérdezi: *fáj ez magának?*

Egy másik hasonló eset. Csemetét hordtam szét gépkocsival és a hatos számú erdészkerület vezetője jelenti, hogy nála vermelve van 14 000 darab kétéves csemete és még nem kapott rá intézkedést. Azonnal közöltem véle, hogy a kettes, az ötös és a hetes kerületnek négy, a nyolcasnak pedig 5000 darab kiadható. Egyúttal a kerületek vezetőit is értesítettem. A kettes kerület vezetője keresett egy fuvarost és elküldte a hatos kerületbe azzal, hogy onnan csemetét fog hozni, *de papírt nem adott és nem is világosította fel.* A fuvaros nem találta az erdészt, *az összes csemetét felrakta és elvitte.* Közben a hetes kerület is küldött a csemetéért. A fuvaros útközben találkozott a kettes kerület felől jövő erdészetvezetővel, akitől megtudta, hogy a kettes kerületbe vitték a csemetét. Utánament és *a leszórt csemetét most ő rakta fel és vitte a hetes kerületbe.* Innen történt aztán a végérvényes szétosztás. Hiányosan kiadott rendelkezések okozták a felesleges fuvarokat és az időveszteséget a csemete pedig minőségileg romlott.

Jóhiszemű tévedések és véletlenek is okoznak hibát, de a legtöbb baj felületességből, nemtörődömségből származik. Egy alkalommal nagyobb mennyiségű erdeifenyő-csemetét osztottunk szét a kerületek között. A csemete kifogástalan volt. A kerületek egy kivételével 85—90 százalékos megmaradást értek el. Az az *egy kerület azonos körülmények és adottságok között alig ért el 40 százalékot a megmaradásnál.* Csakis a hanyag vermelés, a szakszerűtlen ültetés és a mostoha szállítási körülmények okozták ezt a siralmasan gyenge eredményt. Ezt az erdészkerületet egymásután három alkalommal ellenőriztem. A kerületvezető erdészt nem találtam a munkahelyén. Mindig más elfoglaltságra hivatkozott, amit nem tartottam soha elfogadhatónak.

Újabb ötéves tervünk folyamán hozzávetőleg 530 millió csemetével, 58—59 000 hektárnyi területet fogunk beerdősíteni. A legutolsó évek megmaradási átlaga országosan 80 százalék körül mozog. Ha a munkák minőségét fokozzuk, vigyázunk a szállításokra, a vermelésekre, ezt a számot felemelhetjük 90-re, *és 11,7 millió forintot takarítunk meg.* Ebben az összegben csak a munka és az anyagköltség szerepel. A fenti takarékossági gondolat kiértékelését tovább folytatva, erdészetenként 59 ezer forint körüli összeg megtakarítására kínálkozik lehetőség.

Néhány szót szeretnék szólni a gondosabb szállításról, vermelésről és az ültetésről. Sokszor látjuk, hogy a tavaszi napsütéses időben nagy tömegben emelik ki a csemetét, osztályozzák és kötegelik. A földből kiemelt csemete hajszálgyökérzete úgyszólván percek alatt tönkremegy, elszárad. Mégis a fenti műveletek végrehajtása alatt sokszor félnapokig látjuk halmokba összerakva száradni a csemetét. Az így tönkretett csemete hajszálgyökérzet hiányában nem tud tápanyagot felvenni és tönkremegy vagy nagyon sokáig kínlódik. Igen fontos tehát, hogy a kiemelés helyén *egy-két munkás az ütem mértékétől függően állandóan vermelje kis kötegekben a csemetét. Néhányan válogassák és kötegeljék, hogy mielőbb belekerüljön a verembe.*

A szállításnál előforduló hibáknak ugyanez a következménye. A csemete nedves mohába, szalmába való tömör becsomagolása, állandó öntözése és lefedése elengedhetetlen. Az erdészeteknél ma már mindenütt van ponyva, amivel tökéletesen le lehet fedni a hosszú útra induló kis csemetéket. A csemeték rakodás közben való megtaposásától óvakodni kell, mert megsebezzük és megnyomorítjuk.

Vödörből ültessük a csemetét. A vödör mindig tele legyen vízzel és a munkásoknak csak annyi csemetét kell egyszerre kiadni, ami a vödörben kényelmesen elfér, hogy *az egész gyökérzetet ellepje a víz.* Étkezés közben a megmaradt csemetemennyiség árnyékban legyen.

Ha a szakmai utasítások betartása mellett ezekre ügyelünk, a megeredési és a megmaradási százalék emelkedni fog. A friss vízzel való állandó öntözés elmaradhatatlan a befülledés veszélye miatt is. Igyekezzünk a szállítási időt a legrövidebbre venni és a tárolások idejét is rövidítsük meg. Lehetőleg borús időben végezzük a szállítást és a kiemelést. Ha erre nincs mód, akkor *a késő esti vagy éjszakai óráinkat ne sajnáljuk feláldozni a kritikus időkben, hogy munkánk sikere meglegyen.*

Komondy Gyula
Nagykanizsa

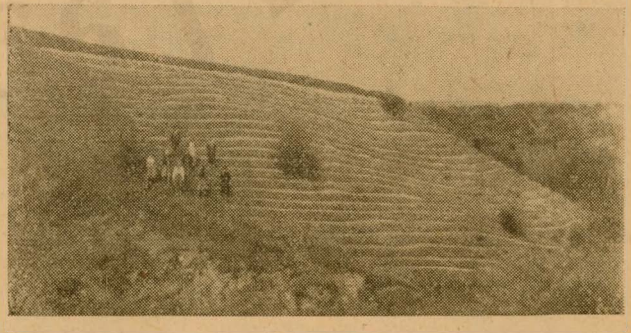

Padkásan kiképzett talajelőkészítés a pilisi erdőgazdaság területén

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

III. Az „MRP“ motoros láncfűrész üzemzavarai, gyakrabban előforduló hibái és azok megszüntetése

A hüvely külső pereme és a tengelykapcsolóház csatlakozó része használt motorfűrésznél már nem minden esetben illeszkedik szorosan. Ezáltal a motorfűrész úgynevezett nyak része a tőcsavar anyáinak meghúzása ellenére kézzel érzékelhetően laza marad. Ilyen esetben pontosan mérjük be az ütköző hüvely és az elfordítást lehetővé tevő leszorító tárcsa közötti különbséget, valamint a tengelykapcsolóház csatlakozó peremének magasságát. A két mérés közötti különbséget a tengelykapcsolóház falából esztergapadon vegyük le. Az eddigi tapasztalatok szerint 0,1—0,3 millimétert kellett ilyen esetben levenni.

A már erősebben sérült fogaskerekek nem javíthatók, ezért újjal kell azokat kicserélni. Beépítés előtt az új fogaskerékpárt ezen célra készített szerkezettel be kell járatni. Több fogaskerékpár egyidőben történő szerelésekor vigyázzunk arra, hogy csak összetartozó kerekeket építsünk be.

Előfordul, hogy a láncmeghajtó keréknél az áttételszekrényből kenőanyag verődik ki. A gyár itt is — mint a kapcsoló felőli oldalon — a kenőanyag visszatartására a golyóscsapágy és a hajtókerék közé lemezgyűrűt alkalmazott. Ha ezen a helyen a kenőanyag kiverődését észleljük, a lemezgyűrűt a tengelykapcsolónál elmondottak szerint műgumi gyűrűvel cseréljük ki. Ez a tapasztalat szerint megfelelőnek bizonyult.

A *vezetőlemez*, különösen döntésnél, a motor és a feszítőszerkezet fogantyúinak helytelen tartása következtében maradandó alakváltozásokat szenvedhet. A két oldallemez között fellépő feszültségkülönbség a vezetőlemezt szétnyitni igyekszik. Szétnyílás és elgörbülés következhet be, ha döntésnél a fa ráül a vezetőlemezre.

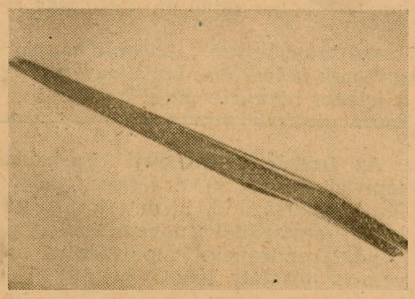

Elővigyázatlan döntés következtében a vezetőlemez elgörbült és szétnyílt.

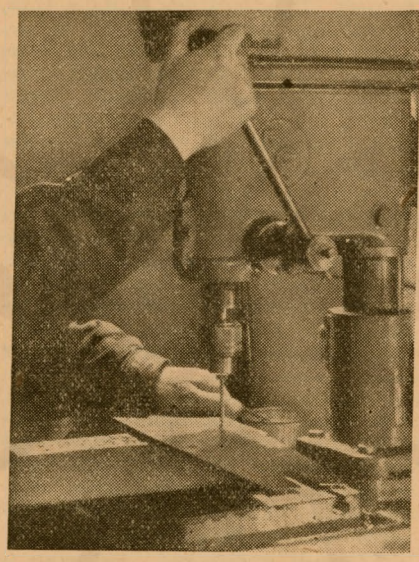

A vezetőlemez összeállítása

A vezetőlemez kisebb görbeségét egy bot segítségével óvatosan helyrehozhatjuk. Amennyiben a vezetőlemez már szétnyílt és az alakváltozás már nagyobb mérvű, úgy azt szét kell szedni. A megsérült és kopott részeket cseréljük ki, a felhasználható alkatrészek kiegyenesítése után a vezetőlemezt újra állítsuk össze.

Az *olajozó szerkezet* üzemzavarai között leggyakoribb az, amelyet a vezetőlemezben levő furat eldugulása okoz. Ilyenkor a fűrészlánc a horonyban szárazon fut és nagyobb igénybevételnek van kitéve. Hevíti, koptatja a csúszóbetétet, vezetőlemezt és a hajtó-vezetőkerekeket. Eközben a fogaskerékszivattyú továbbra is nyomja az olajat, amely az olajtömlőben repedést okozhat. Ezért minden esetben, amikor az olajozás elégtelenségét vagy hiányát észleljük, az eldugult furatot nyomban tisztítsuk meg és a nem jól záró tömítéseket cseréljük ki.

Az „MRP“ fűrészek gyári hibája, hogy döntési helyzetben az olajszivattyúhoz csak akkor jut el az olaj, ha a tartály még tele van. A gyár az olajszivattyúhoz vezető csövet az olajtartálynak a szivattyú felé eső oldalához kötötte be, így döntési helyzetben az olajcső nyílása felülre kerül, miáltal az olaj nem folyhat a szivattyúhoz. Ezért az olajcső bekötését az olajtartály másik oldalának legalacsonyabb pontjára kell áthelyezni. Ezt az alábbiak szerint végezzük el. Leszereljük az olajtartály oldalát. 5 mm-es fúróval a borda középvonalában egészen addig fúrunk be, amíg az eredeti furatot elérjük. Ezzel az eredeti olajfuratot az olajtartály teljes szélességében meghosszabbítottuk. Ehhez a furathoz a peremtől 5 mm-re új bevezetőnyílást fúrunk. A régi bevezetőnyílást, valamint az új furat végét alumínium szegeccsel lezárjuk. A leszerelt oldal felfekvő felületét visszahelyezés előtt vizsgáljuk meg. Amennyiben megsérült, hozzuk helyre és Hermetick-kel bekent papírtömítéssel ellátva helyezzük vissza. Ha a felületek teljesen épek, úgy alátét nélkül csak ragasztóanyaggal bekenve szereljük fel.

(Folytatjuk.)

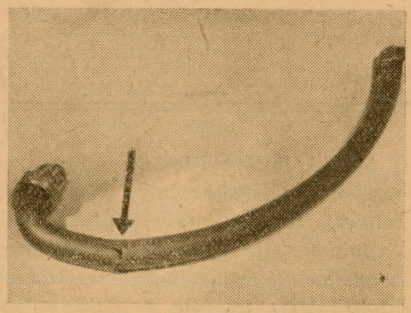

Dugulás következtében kirepedt olajtömlő.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

KÖNYVESPOLC

SOPRON

Csatkai Endre Kossuth-díjas művészettörténész soproni műemlék-könyvének második kiadását örömmel üdvözlik mindazok, akik értékelni tudják hazánk műkincseit. Egyre nő a hozzáértők tábora hazánkban, sőt az általános szemlélet is mindig nagyobb megbecsüléssel adózik műkincseink irányában, így bátran lehet mondani, hogy a könyv általános sikert aratott.

Sopron az egyik legszebb, legérdekesebb városunk művészettörténeti szempontból. Kutató tudósaink megtalálták az emberi őskor különböző korszakainak nyomait, az emberi kultúra fejlődésének jellegzetes emlékeit őrzi Sopron. A település-építés, temetkezés, kézműipar, sportolás stb. nyomai bizonyítékot szolgáltatnak azoknak a népeknek kulturális fejlettségéről, akik Sopron területén laktak. Legfontosabbak és legértékesebbek azonban azok az emlékek, amelyek az elmúlt közeli évszázadok építészetéből ránk maradtak. Sopron igen gazdag ilyen emlékekben, s ami a legfontosabb, az, hogy Sopron népe ismeri és szereti, gondosan kezeli és megőrzi a nagy művészettörténeti értékkel rendelkező építményeket.

Az erdész szakember-képzés központja is Sopron, így csaknem valamennyi erdőmérnökünk és egyre inkább erdészeink is sok szép soproni emlékkel gazdagodva fejezik be tanulmányaikat. Természetes az is tehát, hogy erdész-körökben mindig szívesen és szeretettel beszélnek Sopronról. A szeretet és megbecsülés nemcsak az iskola irányában, a szakmai szeretetben nyilvánul meg, hanem a város egészére is vonatkozik. Így az erdészeti dolgozók értékelni tudják a könyv művészettörténeti jelentőségét is.

Legfőbb értéke, hogy magyarázóan szakszerű következetességgel ismerteti a műemlékeket, nagyszerű fényképmellékletekkel. A képek gondos megválogatása, a magyarázatok lényegére szorítkozó, de alapos kidolgozása biztosítja, hogy mindenki számára érthetően és mégis művészien be lehet mutatni Sopron gyönyörű emlékeit.

Cz. J.

Stockholmban kiadtak egy négynyelvű erdészeti szótárt (svéd, angol, német, francia), mely 2616 szakszót tartalmaz. Miután a könyv elsősorban a gyakorlati erdészet szükségleteinek kielégítésére készült, a szakkifejezéseken felül nagyszámú közérthető szót is tartalmaz.

Készül az új erdészeti színes film

Kis film lesz „Az erdők munkásai" — mégis egy évig készül. Akik látják majd, aligha gondolják, hogy tavaly decemberben kezdődött el vele a munka, s eltart idén decemberig, míg zenéstől, hangostól, mindenestől kész lesz.

Node, hisz jobb is, ha nem érzik rajta a nézők az izzadságszagot. Élvezzék csak inkább a szép képeit, érdekes, játékos jeleneteit.

Mert ez a kisfilm kicsiségében is nagy vállalkozás: milliós közönségnek igyekszik hiven bemutatni az erdészek mindennapi munkáját. Nem azt a romantikusan elképzelt életét az erdők ölén, amiről annyian álmodoznak, nem ismerve a valóságot; de nem is az erdészélet fonákjait, a papírosmunkával töltött nappalokat és éjszakákat. Hanem azt: a vágásérett erdők fáját mennyi fáradsággal döngetik le és indítják útnak távoli városok felé, s mennyi sok munkába kerül az erdők felújítása, felnevelése is.

Fáradság, munka ... — akkor mégis csak „izzadságszagú" lesz a film, mondhatná valaki.

Szó ami szó, látni benne téli fagyban fázlalódó, nehéz rönkökkel küszködő, vagy nyári hőségben verejtékező, majd váratlan zivatarban bőrigázó munkásokat, erdészeket is. De az egész film mégiscsak azt sugallja: minden nehézsége mellett sem szűkölködik szépségekben ez az élet.

Ezt persze csak akkor sugallhatja a film, ha maga sem szűkölködik szépségekben. Ami eddig kész van belőle — a felvételek mintegy öthatod része — mindenestre ezzel biztat, elsősorban a rendező, Schuller Imre érdeméből.

A felvételek még a télen kezdődtek, a Bükkben és Gödöllőn. Az emlékezetes sarki hideg ugyancsak megszenvedtette a filmeseket, különösen mikor vadra lestek órák hosszat, mozdulatlanul. Csuda, hogy még mindnek megvan a füle, orra.

Viszont a csikorgó hidegnek is köszönhették tán, hogy olyan élethűen csinálhatták meg a téli képek egyik legszebbikét, a tűz körül topogó, kezüket melengető, beszélgető, parazsas ággal rágyújtó munkásokról.

Sokat meg tudtak mutatni a havas erdő téli szépségeiből is, amit a nagyközönség alig ismer. És csak sikerült néhány felvétel az őzekről, szarvasokról is, hogy vészelik át a nagy telet az erdészek segítségével.

Nyáron meg — gondolhatjuk — a hőségtől szenvednek sokat szegény filmesek. Nem, szó sincs róla, a szenvedésnek fő oka ennél az emberfajtánál mindig a borús idő. Felneszelnek hajnalban álmukból, hallják, hogy kopogó eső veri odafenn a tetőt. Vérbeli filmesnek az ilyesmitől összeszorul a szíve, s a saját könnyeit is kedve lenne odapotyogtatni az esőcseppek közé.

Az egy hétre tervezett Sárvár-környéki felvételek is bizony két hétig tartottak. Bár ahogy a sárvári erdészek fogadták a filmeseket, azok négy, vagy nyolc, vagy tán tizenhat hetet is szívesen ott töltöttek volna.

Akadtak Pesten, akik féltek, hogy a filmnek ez a része unalmas lesz. Csemetenevelés, újulatpótlás, sarlózás, kapálás, nyesés, tisztítás, javatörzsek jelölése stb. —, hogy lehet ezekről minden laikust igazán érdeklő felvételeket készíteni?

Nem volt könnyű. Nagyon kellett hozzá a sárváriak készséges és jókedvű segitsége, mert kényszeredett, fancsali „szereplőkkel" semmire se lehetett volna menni. Kellett (ne tagadjuk) néhány szép erdei munkáslány is — szerencsére ilyenekben sem volt hiány. És persze kellett sok jó ötlet, ami ott helyben fogamzott és valósult meg.

Csak egyetlen példát. Mutat a film egy rontott erdőt, melynek tisztítását annak idején elhanyagolták, s most alig jó másra, mint hogy vadaknak legyen a tanyája. Látunk is egy erdészt — Sebők bácsit — puskával a kezében, vadakra lesve. Óvatosan halad a bozótban, kinéz egy bokor ágai közül — valamit mintha észrevett volna. Ó, hiszen ez egy szerelmes pár — már szöknek is fel és szaladnak el lélekszakadva.

Egy-egy ilyen kis epizód az egész film hangulatát kedvesebbé teszi, közvetve azokét a részekét is, ahol komoly munka folyik a színen.

Egy másik jelenet: a fiatal erdősítéseket kapáló lányok déli szünetben szamócát szednek. Egy szamócacsokrot az egész vásznat betöltő nagyságban is mutat a film. Olyan gyönyörűen „kijönnek" a színei, hogy látára összefut az embernek a nyál a szájában.

De előre ne dicsérjük nagyon a filmet, hadd beszéljen majd magamagáért. Még csak annyit, hogy a sárváriak a filmes különítmény két tagját, Thinsz Bélát és Eisenbacher Antalt tiszteletbeli erdésszé is felavatták. Akik résztvettek az éjszakába nyúló ünnepen, s látták például a két erdészjelöltet, jó néhány pohár bor gőzével a fejükben, tántorgó lábakkal állni egy padon, a filmgyári teherautó vakító reflektorfényében, s felelni a feltett „szakmai" kérdésekre, majd hasra feküdni a padon, az ismert szertartás megejtése végett — mondom e szemtanúk szerint erről egy külön filmet lehetett volna csinálni, hatalmas sikerrel.

No de azért tán „Az erdő munkásai"-nak is lesz egy kis sikere, bár ez a jelenet hiányzik majd belőle.

Az Országos Erdészeti Egyesület soproni csoportja erdészeti tárgyú fényképpályázatot hirdetett. A pályázat anyagából novemberben kiállítást rendeznek. A pályázatra november elsejéig lehet beküldeni a fényképeket. Cím: Országos Erdészeti Egyesület Soproni Csoportja, Sopron, Lenin krt. 79.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

PÓRULJÁRT VADDISZNÓK

Kies völgyek hajlatán, a gödöllői erdők szélén fekszik egy széles utcájú kis falu — Vácszentlászló. Arról nevezetes messze környéken, hogy jó gazdák lakják, híres állattenyésztők, nevezetes növénytermesztők. Mert szeretik a földet a vácszentlászlóiak magyarosan.

Csakhát az erdővel van baj. Különösen így őszidőtájt, mert jön kifelé a vad, s azok nem nézik, mennyit fáradott, izzadott a parasztember — nekiesnek az érő kukoricának, letörik, összetiporják, sőt a vaddisznók még a burgonyát is kitúrják a földből. S hiába húztak több kilométer hosszú kerítést az erdő szélén, fittyet hánynak arra a szarvasok, őzek és vaddisznók.

Mit csinálhat tehát a jó földművelő nép Vácszentlászlón a vadkár ellen!?

Azt, amit öregapáik is már száz évvel ezelőtt: amikor leszáll az este, minden családból egy valaki kiballag a határba tengeriszemesedés idején, s a kukoricaföld végében ver magának tanyát, s durrogó ostorokkal, zörgő dobokkal, harsogó kürtökkel olyan lármát csapnak, hogy szegény vadak riadva menekülnek az erdő túlsó oldalára, el nem tudják találni, micsoda háborúság ütött ki a vácszentlászlói földeken. Talán éppen hajtóvadászatra készülnek, a nagy riogással.

Mennek hát most is estelente kifelé a vácszentlászlóiak a határba. Közöttük Antek István bácsi, a híres orosz pikás. Azért nevezik pikásnak, mert igen fél a vaddisznóktól, ahogy ő nevezi, „vadsörtéstől", mert azok közül egy agyaras már emberi életet is oltott ki a faluban. Antek István pedig nem adja könnyen az életét. Egy három méter hosszú rúd végére szabályos szuronyt szerelt fel magának, s azzal megy ki őrségbe földje végére. Orosz ember, a múlt világháború után maradt itt, Oroszországból hozta a pikaforgatás tudományát.

— Reszket az öreg! — súgtak össze utána, különösen a fiatalabbak kissé gúnyosan, mert a pika szokatlan látvány Vácszentlászlón.

Történt aztán egy híres eset, amelyiknek középpontjában éppen ez a pika állott Antal István mellett, meg még néhány más egyéb dolog is, mint ahogy rögtön kitűnik ez írásból.

Nevetlen Jóska, Bodó Pista, meg még néhányan mások fiatalok összefogtak, mondván: aki ijedős, arra érdemes ráijeszteni.

Ki is csiholták hatalmas tervüket, ami abból állott, hogy éjszaka négykézlábra ereszkedve bemásznak Antek István kukoricásába, s ott röfögve, kukoricát tördelve vaddisznózajt csapnak, s ha van is pikája az öregnek, biztosan megfutamodik.

Hozzá is láttak tervük végrehajtásához. Holdvilágtalan sötét éjszaka volt, s messziről kifigyelték, melyik végében áll a kukoricásnak Antek István. A másik oldalról közelítették meg.

Antek István pedig sétálgatott jobbra-balra a földje végében, s hallgatta, hogy a távolabbi „vaddisznópásztorok" hogyan riogatják a vadsörtéseket, miképpen ijesztik dobbal, kürttel az erdőben óvakodó szarvasokat.

Egyszerre csak arra lett figyelmes, hogy itt, az ő kukoricásában zörög a levél, s valami zaj kél a sötétben.

Megállt s arccal arrafelé fordult. — Igen, ott valami mozog! — dermedt meg, mert még soha nem találkozott szemtől-szembe éjszaka vaddisznóval.

Márpedig ez csakis vaddisznó lehet. Hiszen még a röfögés is hallatszik.

— Ne te ne! — kiáltott, mintha disznópásztor volna s a konda el akarna futni.

Aztán pikáját rohamra készítve várta a fejleményeket.

A vaddisznók már egész hangosan sivalkodtak, röfögtek, egyre közelebb törtettek a kukoricásban.

— Segítség, vaddisznók! — kiáltott ekkor rémülten Antek István és prügetni kezdett, hogy azzal is ijessze a vadakat. De a vadak nem ijedtek. Már látta is a fekete mozgó alakokat a sorok között.

A pika ott volt a kezében, de a keze mintha nem akart volna engedelmeskedni neki. Szúrt volna vele a vadak felé, de fegyverét elejtette, s nem tehetett mást, minthogy nagy kiáltozással megfordult és futott arrafelé, amerre a legközelebbi „vaddisznópásztort" sejtette.

— Segítség! Vaddisznó, segítség! — kiáltozta szüntelen, mert futtában is hallotta, jönnek utána a vadak, hiszen azok is olyanok, mint a kutya. A bátor embertől félnek, de a gyávát még üldözik is.

Sokáig nem tudott futni, mert hiába no, lábai már nem fiatalok. Különben pedig nagy kiáltozására jött vele szembe négy vagy öt falubeli is. Egyiknél dob, másiknál ostor, durrogóval, a harmadik mellett pedig egy jól megtermett farkaskutya futott.

— Csipd meg Bogár! — kiáltozott a kutya gazdája, mert az meg arra számított, hogy milyen jó fogás lenne, ha a kutyájával vaddisznót tudna elejteni. Hiszen történt már ilyesmi is ezekben az erdőkben. Sokan vadásztak már kutyával és tőrrel vaddisznóra.

És futott a kutya, a Bogár arra, amerre mutatta a gazdája.

— Ott vannak, ott! — hebegte Antek István is, de Bogár akkor már marta a „vaddisznókat". Már azt, amelyik négykézláb állott, mert akinek sikerült idejébe talpraugrani, s ezáltal rögtön emberré változott, fölösleges fogni. Szegény Bodó Pista, ő járta meg. Kabátja, nadrágja két helyen is elszakadt, s hiába röfögött és vonított, mint a vaddisznó, Bogár kutya nem ijedt meg tőle.

Antek István pedig, mikor meglátta a földjében garázdálkodó „vaddisznókat", előbb valami érthetetlen szitkot mondott ijesztgetőire, aztán megfogta Bodó Pista mellén a rongyos kabátot s megkérdezte:

— Mi meglett volna, ha én téged hasbaszúrom pikával, puff?

Hát hogy „mi meg lett volna", azt nem tudhatja senki, de a póruljárt vaddisznók, akik Bogár kutyára nem számítottak, megfogadták magukban; többet nem röfögnek a kukoricásban, amikor a falu dobokkal, kürtökkel, pikával és kutyával őrzi a határt a vadak ellen.

Kiss István

Törpefák kiállítását rendezték meg immár huszonkilencedszer Tokióban, *a japán törpefanevelés művészei*. Ezek a csodálatos fák 60—70 cm magasak és köztük feketefenyők, vörösfenyők, borókák, szilek, nyárak, juharok vonultak föl. A csodálatos kis fák — japán nevük *bonsai* — az egyes fafajoknak jellegzetes alkatát mutatják és mégis a szobanövények méreteit érik csak el. A tenyésztés titkát Japán egy-két vidékén néhány család őrzi.

Ha költő lennék

Ha költő lennék, versbe szedném,
amit az erdők lombja rejt,
százados tölgyek zúgó széllel
hogy vívnak újra s újra pert.

Dalos madarak hogy köszöntik
a bíborban ébredő napot,
fürge patak hogy rak a völgyben
habok hátára új habot.

Verset írnék az őzgidáról,
mint él a lombos fák alatt,
szamócát szedő szőke lányról
szőnék ábrándos álmokat.

Ha költő lennék, megírhatnám,
rím-ágyba raknám százszor is . . .
De mi célból? Hisz megírták már
előttem sokszor, mások is.

Versbe szedték sokan az erdőt,
a fák bódító illatát . . .
De vajj' ki gondolt egyszer arra,
hogy ki ültette el a fát?

Ha költő lennék, olyan lennék,
ki az erdészről énekel,
megénekelném én az erdészt,
mert a sziklán is fát nevel!

GÓDOR FERENC
Gödöllő

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az elszigetelt gyalog

Gyakori eset, hogy nyitás után az egyik félnek elszigetelt gyalogja marad, vagyis olyan gyalogosa, amelyik mellett egyik oldalon sincsen már gyalogos. A nyitás-elméleti könyvek ezt komoly hátránynak tekintik, mert az ilyen gyalog gyenge, a tisztek erejét csökkenti, mert a tisztek védelmére szorul. Annak teljes elismerése mellett, hogy az elszigetelt gyalog — egyébként egyenlő állás mellett! — tényleg hátrány, rá kell mutatnunk arra, hogy az ebből származó előny ritkán érvényesíthető töretlen vonalban, végig fokozódó állásjavítással. Az elszigetelt gyalog támadása és védelme közben másutt is bonyolódik, kavarog az állás- és, eltekintve a középjáték színes, tarka kombinációs lehetőségeitől, az elszigetelt gyalog a végjátékban nem egyszer erős szabad gyalog lehet. Aki tehát nyerési tervét kizárólag az ellenfél elszigetelt gyalogjának gyengeségére építi, az nagy körültekintéssel, gondosan egyszerűsíti és az ellenjáték teljes kizárásával bonyolítja le az állást olyan végjátékra, amelyben az elszigetelt gyalogból eredő helyzeti előnye érvényesíthető. A minimális előny túlbecsülése, esetleg fölényeskedő, erőszakolt gyorsnyerési kísérletek, vagy egyszerűen a játék további folyamán elkövetett kisebb-nagyobb mulasztások, hibák, gyakran átadják a kezdeményezést az ellenfélnek és végül még az nyeri a játszmát, akinek elszigetelt gyalogja volt.

I. játszma.
Lendület vegyes mesterverseny, Budapest, 1950.

Dr. Sallai Roland mester—Réthy Pál m.
1. d4, H f6. 2. c4, e6. 3. H c3, d5. 4. H f3, c6. 5. e3, H bd7. 6. F d3, a6. 7. cxd5, exd5. 8. 0—0, F d6. 9. V c2, 0—0. 10. e4, dxe4. 11. Hxe4, Hxe4. 12. Fxe4, H f6. 13. F g5, h6. 14. F h4, F e7. 15. F f5, H d5. 16. Fxe7, Fxf5. 17. Vxf5, H xe7. (Lásd diagramm!)

Világos 10. e4 lépésének következménye az elszigetelt d4 gyalog most már rögzítve van, mert a d5 pont sötét birtokában van és ellenjáték, például a nyílt e-vonal megszerzése nem lehetséges, mert sötét idejében szembeállhat. Most kezdődik a probléma, mert a gyenge gyalog ugyanannyiszor védhető, ahányszor támadható. Hol van tehát itt a nyerés?

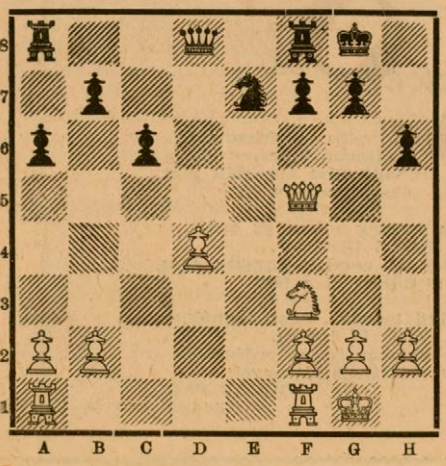

18. V c5, H d5. 19. B fe1, B fe8. 20. b4, Bxe1+. 21. Bxe1, V f8. 22. a3, a5. 23. g3, axb4. 24. axb4, Hxb4. 25. B e7, H e3.

A hibás kombináció megdöntése egy lehetséges kombináció. Világos B e7 lépéssel vélte visszanyerni a b4-en elvesztett gyalogot, most a B védése miatt a vezér el kell hagyja védett helyét és ezáltal kötés jön létre. A kikényszerített cserék után az előny tisztán marad meg.

26. V d6, B a1+. 27. K g2, H e1+. 28. Hxe1, Bxe1. 29. B d7, Vxd6. 30. Bxd:, B e7.

Következik az utolsó feladat: az elért egy gyalog érvényesítése. A következő végjáték nem olyan szellemes, mint a feladványok szoktak lenni, viszont reális, mint a versenyjáték általában, amely rövid gondolkodási időhöz van kötve. Kisebb mulasztások és pontatlanságok mellett sötét egyenes vonalban halad végig előre a győzelemig.

31. B d8+, K h7. 32. K f3, Kg6. 33. h4, K f5. 34. B d6, f6. 35. h5, K g5. 36. g4, g6. 37. hxg6, Kxg6. 38. K f4, B h7. 39. B d8, B e7. 40. B d6, B e2. 41. f3, B b2. 42. B d7, B b5. 43. K e4, h5. 44. gxh5, Kxh5. 45. B g7, K h6. 46. B g1, K h7. 47. B g2. B b4. 48. K e3. K h6. 49. B g3, c5. 50. dxc5, B c4. 51. B g8, Bxc5. 52. f4, b5. 53. K e4, K h7. 54. B g1, b4. 55. K d4, B f5 — világos feladta.

Erdészet a nagyvilágban

Szovjet tudósok megfigyelték, hogy a fűrészrönkök gyorsszárításánál eddig alkalmazott túl nagy mértékű dielektrikus hevítés a faanyag egyenlőtlen száradását okozza. Ezért olyan eljárást vezettek be, melynél a faanyagot előzően légáramlásos hevítésnek vetik alá s ezt követi a mérsékeltebb dielektrikus hevítés. A kísérlet jó eredménnyel járt: ez az eljárás nemcsak egyenletes száradást eredményez, hanem a tartósítási költségeket is jelentős mértékben csökkenti.

*

Szlovákiában bevezették az erdei maggyűjtés gépesítését. A készülék egy porszívógép rendszerű szerkezet, mely tölgymakk, bükk-, hárs, gyertyán és egyéb erdei magvak gyűjtésére szolgál. Lényege egy kompresszor, melyet az univerzális PF. 6 „motorrobot" hajt. A készülék a motorrobottal együtt egy állványra van elhelyezve. Használata komoly segítség az erdészet munkájában.

*

Szovjet Bashkiriában, ahol a nagy havazások következtében rengeteg hó gyülemlik fel, mely a talajnedvességet jelentősen megnöveli, igen kedvezők a talajviszonyok nyárfajok ültetésére. A legjobban növő fajták: Populus balsamifera, P. simonii, P. laurifolia és egy keresztezett fajta, melyet Berezin szovjet tudós kísérletezett ki s mely 16 éves korban átlag 16,5 m magasságra növekszik és hektáronként 6,3-szor nagyobb kiterjedésű fatömeget ér el, mint az ugyanolyan korú rezgőnyárfa. A kanadai nyárfa viszont nem vált be e területen, mivel nem fagyálló. A jelenlegi állományokat egy új eljárással végzett ültetésből nevelték: 1—4 éves korú növendékfákról március végén levágott sarjakat hóban vagy jégben elraktározzák, majd áprilisban kiültetik azokat, a barázda aljában egymás után elfektetve; a barázdát azután megtöltik földdel és lehengerlik. Az így elsott hajtások júniusban folyóméterenként 63 fiatal hajtást hoztak. Tapasztalatok szerint az ejajta ültetés 2—3-szor gyorsabb és olcsóbb az eddiginél.

TERMÉSZETVÉDELEM

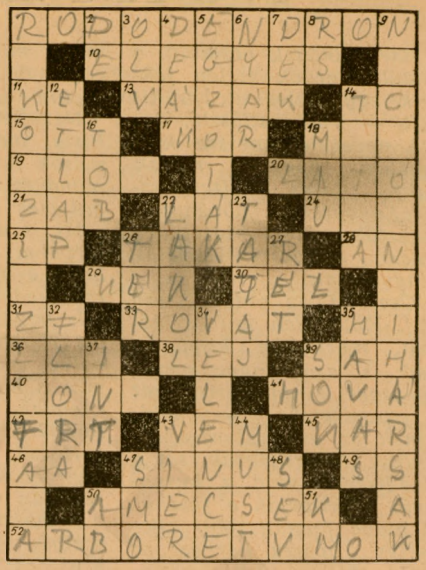

Vízszintes sorok: 1. Dísznövény. 10. Erdőállomány jelzője. 11. „Befejezetlen" kép. 13. Virágtartók. 14. T. C. 15. Nem itt. 17. Betegség. 18. Drámaíró. 19. Textilanyagféle. 20. Dunántúli község, legszebb arborétumainak egyike van ezen a tájon. 21. Takarmány. 22. Nem vak. 24. Egy franciául. 25. I. P. 26. Fed. 28. A. N. 29. Szín. 30. Évszak. 31. Zádor Ferenc. 33. Az újság része. 35. Szólít. 36. Női név. 38. Román pénzegység. 39. Perzsa fejedelem. 40. Kúszó növény. 41. Merre? 42. Magyar pénznem rövidítve. 43. Vegyipari és Energiaügyi Minisztérium. 45. Testrész. 46. A. A. 47. Algebrai fogalom. 49. Azonos mássalhangzók. 50. Dunántúli hegy (névelővel). 52. Természetvédelmi terület.

Függőleges sorok: 1. Híres öreg fa Akarattyán. 2. Ellentétet kifejező kötőszó. 3. „Félig" olvadó. 4. Egyetemi hallgató. 5. Különleges fafajták a védett területeken. 6. Gyorsan növő fa. 7. D. E. K. 8. Rózsa Sándor. 9. Híres, védett 400 éves fák. 12. Verdéglői választékról szól. 14. A bányák része. 16. Vissza: betegek támasza. 18. Ad a külsőségre. 22. Bűnhődik. 23. Védett dunántúli néppark. 26. Nyílt terület. 27. Füves térség. 32. Növényvilág. 34. Egyik kedves tavunk. 35. Hóval borított hegység. 37. Figyelmeztet. 39. Nem kevés. 43. Négy németül. 44. Bor lesz belőle. 47. SMO. 48. S. E. V. 50. Kereskedelmi műszó. 51. Kilométer rövidítése.

Beküldendő: vízszintes 1, 52, függőleges 1, 5 és 9.

Beküldési határidő a lap megjelenésétől számított két hét.

Megfejtés: Nyári üdülés — Ötletes túra — Napfény, jó levegő — Szorgalmas munka.

Nyertesek: Tóth Jánosné, Szolnok. Horváth Margit, Röjtökmuzsaj.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Váljanak a mezőgazdasági üzemek a falvak és mezővárosok jelentős kulturális tényezőivé

Általános tapasztalat a kulturális élet minden ágában, hogy a gazdaságok vagy üzemrészek minden vonatkozásban önálló kulturális életet kívánnak teremteni, melyre sem elegendő ember, sem megfelelő összegű anyagi erő nem áll rendelkezésre. Külön-külön könyvtárak keletkeznek, de majdnem azonos könyvállománnyal. Kis létszámú kultúrcsoportok alakulnak, mert minden egyes körzetben található üzem próbálkozik zene- és énekkar, színjátszó- és tánccsoport létrehozásával. Szerencsésebb eset, ha egy-egy mezőgazdasági üzem vagy üzemrész rendelkezik egy kis kultúrteremmel, de a szétforgácsoltság következtében nincsenek szépen, gazdagon felszerelt, az igényeket jól kielégítő kulturális intézmények, kultúrotthonok, mozik és könyvtárak.

A különböző állami szervekhez tartozó mezőgazdasági üzemek mégis felléphetnek olyan igénnyel, hogy rendelkezzenek jelentős kulturális intézményekkel, abban az esetben, ha az egy körzetben lévő gazdaságok és gazdaságok üzemegységei egyesítik kulturális tevékenységüket és erejüket.

Gyulán például a gépállomás, állami gazdaság, erdőgazdaság és a vízügyi igazgatóság egyesítette a kulturális munkát a közelmúltban és ma már szépen berendezett, felszerelt kultúrotthonnal rendelkeznek. A kultúrotthont az üzemekből választott igazgatóság vezeti. *Mozijuk is* van már. A kulturális alapokat befizetik a kultúrotthonba és a kultúrotthon a területen, üzemegységekben, majorokban is végzi a kulturális nevelőmunkát. A könyvtár fiókkönyvtárakat létesít a területen. A kultúrotthonból a közeljövőben kezdődik meg a vándorvetítés az üzemegységekben. A szervezés alatt álló előadói kör hamarosan megkezdi az ismeretterjesztő előadások tartását az üzemrészeken és munkásszállásokon is. A kultúrház vezetői rendszeresen járják a területet, és helyszínen segítik a kulturális élet kialakítását. Egy-egy ilyen gócpont a kultúrotthonon belül és kívül egyaránt képes a megfelelő kulturális ellátottságot biztosítani. Így azokról is gondoskodás történik, akik csak nagyobb, jelentősebb események idején tudják a kultúrotthont felkeresni, mert az ilyen kulturális intézmények erejüknél fogva kisugározzák kulturális munkájukat, jelentős mértékben a területre.

A munkaruháról

A munkaruhával kapcsolatos helyzet felszólalásra kényszerít.

Nagy az a fejlődés, amit elértünk, de kevés még ahhoz, hogy eredményeivel megelégedhessünk. Nagy hiányosság az, hogy a tisztításokban, rakodókon is az ipari üzemekhez, műhelyekhez mérik az elhasználódási időt.

Pedig a tisztításokban a tövis, szederinda tépi azt, a rakodókon pedig a durvakérgű és sokszor még sáros rönk marja. A leggondosabb karbantartás mellett sem hordható az a megállapított kihordási ideig. Idő előtt elrongálódik, és követi azt a sok panasz, követelés, elégedetlenség. Lépten-nyomon felbukkannak és felvetésükre az a rövid válasz, hogy a rendelet, keret nem engedi.

A szerkesztőbizottsághoz fordulok azzal a kéréssel, hogy juttassa illetékes helyre e kérdést a további fejlődést biztosító támogatással. Oldódjon fel az a merev keret, illetve megfelelően módosuljon. Segítene az is, ha két nadrágot adhatnánk a felső résszel e helyeken.

Gaál László
csoportvezető szakfelügyelő,
Kaposvár.

HÍREK

A vértesi erdőgazdaság műszaki osztályának dolgozói három hétig dolgoztak a dunaártéri erdőgazdaság területén az árvízsújtotta Veránka szigeten. Három hét alatt eltávolították a beépítés területén lévő másfél méter magas romos törmeléket, résztvettek az épület alapozási, pincefalazási, zsaluzási, szigetelési, falazási és durva vakolási munkálataiban.

Ősszel a hegyvidékeken, az Alföldön, a dunántúli megyékben összesen 73 ezer holdon ültetik el a különböző fajtájú lomb- és fenyőcsemetéket, mintegy 330 milliót.

A székesfehérvári tanács végrehajtó bizottsága 50 ezer forintot irányzott elő facsemeték vásárlására. Az ültetést az állandó bizottsági tagok, azok aktívái és a lakosság társadalmi munkában végzik el.

Hazánkban megkezdődött a szarvasbőgés. Igen nagy a külföldi érdeklődés. Az első nyugateurópai vendégek már megérkeztek. Rövidesen még harminc külföldi vadász érkezik hazánkba.

Újabban csak azok kérhetik felvételüket az erdésztechnikumra, akik előzetesen gyakorlati munkában vettek részt. Mintegy százhuszan most kezdték meg gyakorlati munkájukat az erdőgazdaságokban és az 1957—58-as esztendőben kerülnek felvételre.

Sopronban az erdőmérnöki főiskolán eddig nem volt faipari tagozat. Most azonban 20 hallgató részvételével megindult a faipari mérnökképzés is.

Az Országos Erdészeti Egyesület szeptember 22-én tartotta meg tisztújító közgyűlését a Medosz-központ székházában. A közgyűlés értékes határozatokat hozott a szakosztályok működéséről.

ERDŐGAZDASÁG
Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H. 37188/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3600

Két új erdei uszályt kapott a dunaártéri erdőgazdaság

A Balatonfüredi Hajógyár szeptemberben két új erdei uszályt adott át a dunaártéri erdőgazdaságnak. Az uszályok vasból készültek és nagy rakodóterületüknél fogva kiválóan alkalmasak rönkszállításra. Ebben az évben még egy vontatóhajó és két korszerű tanyahajó átadására kerül sor. Az új hajók segítségével a vízi közelítés és szállítás lényegesen könnyebb.

Fapép — sásból

A szovjet papíripar beszámol a különböző nád- és kákafélékről, melyeket kísérletek alapján alkalmasnak találtak papírlemeztermelés céljaira. A legmegfelelőbbek közé tartozik a Phragmites communis, mely mintegy 5 millió hektár területen nő a tavak közelében, ezenkívül a Typha (gyékény), végül a Kamysh (Scirpus) egy sásféle, melynek 200 változata ismeretes a Szovjetunióban. E sásfélékből 30—40 százalékban nyerhető fapép. Egy Taganrog-i üzem sásból évente 1100 tonna papírlemezt gyárt. Az előállítás olcsóbb, mint szalmából, mivel kevesebbet használnak fel belőle. A tervezés alatt álló sásaratógép üzembeállítása a termelési költségeket még jobban fogja csökkenteni.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Bezárult a kiállítás

Az Országos Mezőgazdasági Kiállítás bezárta kapuit. A kiállítás nagy sikeréről már beszámoltunk, most olvasóink kérésére néhány képet közlünk az erdészet kiállítási területéről: 1. Állandó működésben volt és bányafát szállított a „lasszókábel", a körforgós kötélpálya. 2. Karácsonyfatelep a pavilon udvarán. 3. A faipar anyagtakarékossági bemutatója. 4. A magasfrekvenciájú ragasztás bemutatása. 5. Az erdészet jó minőségű, új kéziszerszámai. 6. Rönkfelterhelési bemutató az erdészeti gépesítés területén.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDŐGAZDASÁG

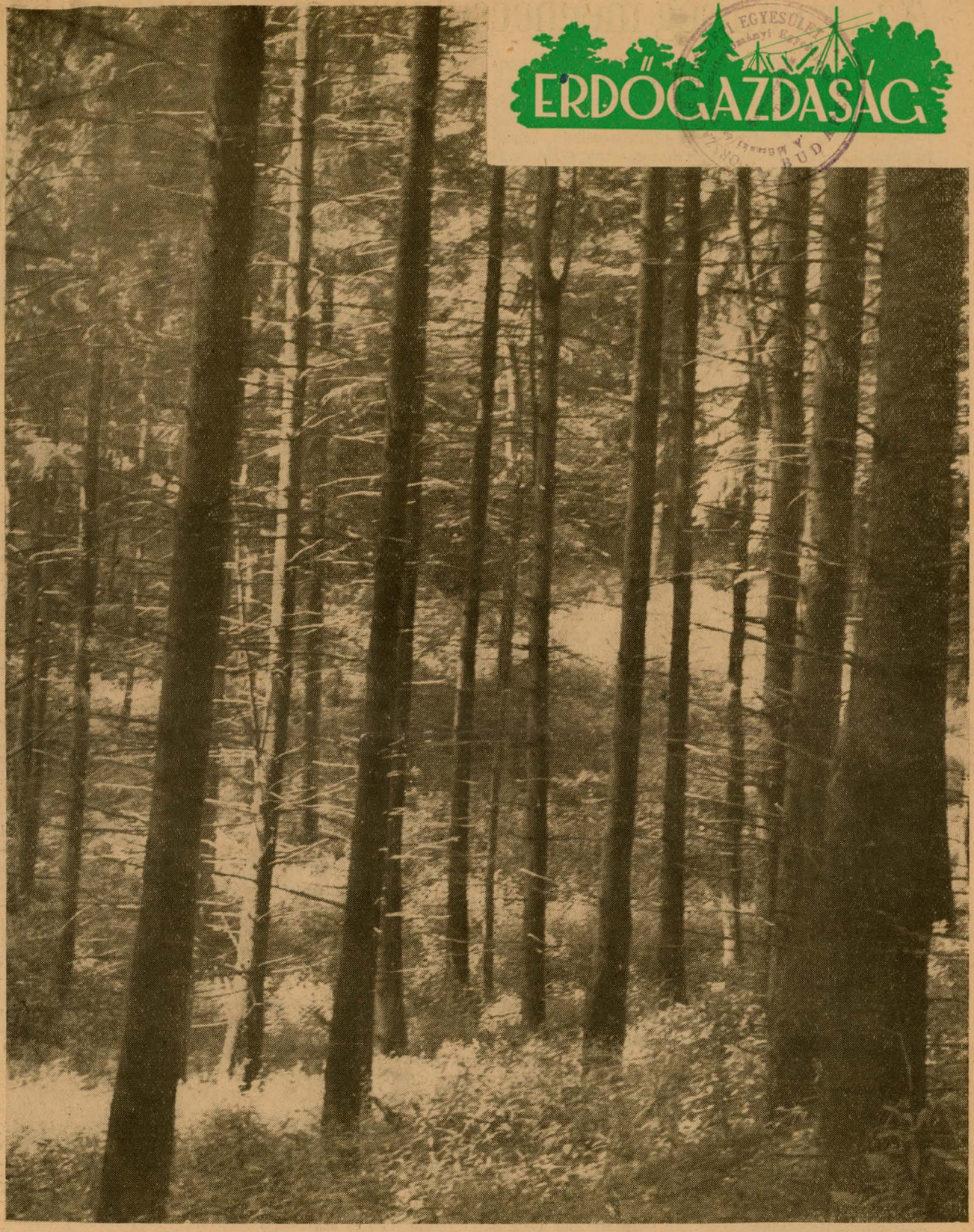

Őszi veröfény a jávorkúti fenyvesben (Bükkfennsík)

X. ÉVFOLYAM 19. SZÁM ÁRA 1.50 FORINT 1956. OKTÓBER 10

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az értelmiség megbecsülése a mi területünkön

Az MDP Központi Vezetősége az SZKP XX. kongresszusa szellemében határozatot hozott értelmiségi politikánk néhány kérdéséről. Szükség volt erre, mert bár az értelmiséggel kapcsolatos régebbi határozatok nagy része is helyes volt, elveiben és célkitűzéseiben, végrehajtásukban már komoly hibák mutatkoztak, (Ez a megállapítás vonatkozik a Főigazgatóságra is). A hibák — amelyeket különösen a régi értelmiséggel szemben követtünk el — nagy mértékben hátráltatták munkánkat s erőfeszítéseinket, amit a szocialista erdőgazdálkodás kialakítása és a faipar fejlesztése érdekében fejtettünk ki.

A Főigazgatóságon és a felügyelete alá tartozó szerveknél *közel kétezer értelmiségi dolgozik,* közülük mintegy 1000-en régi értelmiségiek, akiknek befolyása — ami sok éves tapasztalataikból és alapos szakmai tudásukból fakad — túlnő a számarányukon. Ebből következik, hogy jelentős szerepre hivatottak az előttünk álló feladatok megoldásában is.

ERDŐMÉRNÖKEINK SZAKMASZERETETÉRŐL már a felszabadulás előtt meggyőződhettünk, amikor az erdő túlnyomó többsége, a grófok, bárók, földbirtokosok és az egyház tulajdonában volt. Mérnökeink már ekkor is igen sok áldozatot vállalva igyekeztek a magyar erdőket szebbé, értékesebbé tenni. Számtalan példát lehetne felsorolni, hogy a felszabadulás előtt végzett mérnökök sokszor fizetés nélkül vagy csak minimális bérért dolgoztak. Sok közülük nem erdészeti munkakör betöltésére kényszerült. Ilyen körülmények között is *az erdő szeretete sok jóhírnevű s több külföldön is elismert szaktekintélyt nevelt,* akik tudományos munkásságukkal s az erdők szakszerű kezelésével nem egyszer védték meg a magyar erdőket a vandál pusztítástól, a birtokosok profithajhászásával szemben. *Kaán Károly* példájára voltak akik nem egyszer szembefordultak a birtokosokkal és kiálltak a magyar erdők megvédése mellett.

A felszabadulás után — amikor dolgozó népünk tulajdonába vette az erdőt — a megváltozott körülmények között *mérnökeink kitartó, áldozatos munkával tovább fáradoztak a magyar erdőgazdálkodás jobb és gazdaságosabb kialakításán.* Amellett, hogy még igen sok feladat vár megoldásra, joggal és minden szerénytelenség nélkül elmondhatjuk: eddigi erőfeszítéseiket siker koronázta.

Értelmiségi dolgozóink ma már széles perspektívát, biztos és boldog jövőt látnak maguk előtt. A nagyobb megbecsülés a párt és a kormányzat részéről a felszabadulás előttihez viszonyítva megmutatkozik már abban is, hogy minden mérnökünk mérnöki munkát igénylő beosztásban dolgozik. Az erdőmérnöki főiskoláról kikerülő fiatal mérnökeinknek nem kilátástalan a jövőjük, nem kell a munkanélküliség gyötrelmeitől tartani, mert államunk gondoskodik elhelyezésükről, jövőjükről. Értelmiségi dolgozóink közül többszázan részesültek kormány- és más állami kitüntetésben. *Az értelmiség megbecsülése terén a második ötéves tervet megelőzően anyagi és más tekintetben sokat tettünk,* a hiba az volt, hogy ez nem vált általánossá. Feladatunk most az, hogy a KV határozatát mindenütt érvényesítsük.

OKULVA A MÚLTBELI HIBÁKBÓL *sok mindenben változtatni kell az értelmiséggel szemben eddig követett módszereinken.* Meg kell szüntetni azt a káros megkülönböztetést, amit értelmiségi dolgozóink iránt nem egyszer tanúsítottunk, melyek sértették igazságérzetüket s ez természetesen hátrányosan befolyásolta munkájukat is. Az értelmiségiekkel szemben fel kell számolni a múltban gyakran jelentkezett bizalmatlanságot és gyanakvást, amit sajnos a mi területünkön is tapasztalhattunk. Gazdasági vezetőinknek sokkal jobban igénybe kell venni a szakembereink véleményét, javaslatát és támaszkodniok kell rájuk. Véget kell vetni annak a helytelen káderpolitikának is, amely az indokolatlan titokzatosság köntösébe burkolózva annyi nyugtalanságot és bizonytalanságot keltett különösen a régi szakemberek körében. Helytelen az emberek politikai megítélésében a származásnak, a múltnak egyoldalú, az évek óta végzett munkától elszakított értékelése. *Az embereket elsősorban a felszabadulás óta eltelt tizenegy év alatt végzett munkájuk és ezidő alatt tanúsított magatartásuk alapján kell értékelni.* Bízni kell bennük s azt kell a legfőbb mértéknek tekinteni: *hogyan dolgoznak a szocializmus, a nép ügyéért.*

ITT AZ IDEJE, hogy a párt e régen kiadott helyes irányelvét figyelembevéve a személyzeti munkában is előbbrelépjünk és juttassuk érvényre ezeket az elveket, ami nagy megnyugvást és bizalmat fog eredményezni dolgozóinknál. Célunk az, hogy *növekedjék értelmiségi dolgozóink anyagi és erkölcsi megbecsülése.* Az eredményes, jó munkát végzőket a jövőben nagyobb számban kell kormány- és egyéb kitüntetésben, valamint jutalmazásban részesíteni. Külföldi tanulmányutakon való részvételre az eddigieknél nagyobb lehetőséget kívánunk biztosítani a leendő erdészeti szakemberek oktatói, a tudományos kutató munkát végzők s nem utolsó sorban a termelő munkában vagy annak irányításában dolgozó mérnökeink számára. Az értelmiségünkkel szemben eddig követett hibás gyakorlatot bizonyítja, hogy *mindössze egy Kossuth-díjas aktív erdőmérnökünk van. (A faipar területén pedig egy Kossuth-díjasunk sincs).* Ez nem tükrözi hűen kiváló szakembereink, tudósaink eddig felmutatott tudományos munkásságát és eredményeit.

Természetesen a korábban elkövetett hibákból adódóan az értelmiség részéről fennálló bizalmatlanság nem oszlik el, csak a párthatározat nyomán. *Tettekre van szükség! Értelmiségünknek őszinte szándékot kell tapasztalnia a hibák orvoslásánál.*

A határozat megjelenése óta máris történt egynéhány konkrét intézkedés a kormányzat részéről. Ezzel azonban még nem akarjuk befejezettnek és elintézettnek tekinteni a kérdést. Tovább akarunk menni. S a határozat szellemét a Főigazgatóságra konkretizálva is érvényre kívánjuk juttatni munkánkban. Az Erdőközpontból egy vezető beosztásban levő erdőmérnököt alaptalan vádak miatt 1950-ben a pártból kizártak és állásából azonnali hatállyal elbocsátottak. Az illetőt rehabilitáltuk, visszakapta párttagságát és a Főigazgatóságon vezető beosztást kap.

E cikk keretében csupán néhány főbb kérdés rövid felvetése áll módunkban. Ez azonban nem jelenti, hogy más orvoslandó problémája értelmiségünknek nincsen. Megszüntetésük az érintett egyes embereknek s a népgazdaságnak egyaránt érdeke.

Pártszervezeteink, szakszervezeteink és DISZ-szervezeteink aktív politikai munkával segítsék elő, hogy maradéktalanul megvalósuljon területünkön is a Központi Vezetőségnek az értelmiségről hozott határozata. Ez csak közös munkával lehetséges. Szükséges tehát, hogy *minél többen szóljanak hozzá a felvetett kérdésekhez* és segítsenek megismerkedni azokkal a problémákkal, amelyek mindezideig még nem ismeretesek előttünk, hogy azok orvoslására is megtehessük a kellő intézkedéseket.

Pásztor József

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Feladataink az új gazdasági év küszöbén

Az 1956—57. gazdasági év most indult és megkérdeztük Fila Józsefet az OEF erdőgazdasági főosztályának vezetőjét, hogy miben látja a most meginduló gazdálkodási időszak legfőbb tennivalóit. Kérdésünkre Fila elvtárs a következőket mondotta:

— Az idei fakitermelések elé az erdőgazdasági vállalatok olyan gazdálkodási és műszaki alapokkal indulnak, hogy megfelelő akarattal és hozzáállással érvényesíthetik második ötéves tervünk alapelveiben és az erdőgazdaságfejlesztési határozatban lefektetett célkitűzéseket. Az igazgatók, főmérnökök, tervcsoportvezetők sorozatos megbeszélésein világosan tisztáztuk az 1956—57-es termelési évünk alapvető feladatait. A Főigazgatóságon pedig kialakítottuk a termelésnek, a műszaki fejlesztésnek, a káder-munkának és a munkaügyi feladatok megoldásának egységes szemléletű rendjét. Mindez bőséges lehetőséget ad arra, hogy az eddig megtett és a továbbiakban tervbevett intézkedések biztosítsák az eredményes munkát.

— Alapvető törekvésünk, hogy mindinkább érvényesüljön

az anyagi érdekeltség elve

a munka minden területén. Különösen fontos, hogy a fizikai dolgozók anyagi érdekeltségét a munka eredményességében a kidolgozott prémiumrendszer útján biztosítottuk.

— Rendkívüli jelentőségű a párt Központi Bizottságának

értelmiségi határozata:

az erdőgazdaságok értelmiségi dolgozói nagy megnyugvással fogadták s a határozat valóraváltása a továbbiakban feltétlenül növeli majd munkakedvüket, mert szélesebb perspektívákat tár számukra.

— Nem kevésbé jelentős, hogy megindult az

a decentralizáció,

amely lehetővé teszi az egyes erdőgazdaságokban a helyi adottságok jó kihasználását. Ebben a tekintetben életbeléptettük a tervezés egyszerűsített formáit, amennyiben csak az egész gazdálkodást átfogó tervszámokat írjuk elő központilag, míg a részlettervek kidolgozása, végrehajtása az egyes erdőgazdasági vállalatok feladata. Ugyancsak megteremtettük

a kooperáció

— az erdőgazdasági és a fűrész-, lemezipari együttműködés — új szervezeti rendjét. Ez bizonyosan nagy mértékben hozzájárul a tervek végrehajtásának sikeréhez.

— Bővültek, mint mondottam, az anyagi feltételek is — folytatta Fila József. Az őszi gépszemlék feloldották azokat a merev megkötöttségeket, amelyek eddig a gépek termelékenység-növelő és önköltségcsökkentő alkalmazását sok helyen akadályozták.

Új gépekkel

látjuk el az erdőgazdaságokat, most már az egyes területek természeti adottságai szerint. Megállapíthatjuk, hogy a tapasztalatok és a különböző oktatási formák útján jelentős mértékben megjavult a gépkezelők szakmai hozzáértése. A karbantartás, az alkatrészek utánpótlása kérdése már olyan mértékben fejlődött, hogy a termelésünk mind biztonságosabbá válik és a gépek alkalmazásának termelékenységnövelő, önköltségcsökkentő hatása kellőképpen érvényesülhet.

— A legjelentősebb iparifa választékok közül mintegy

negyven szabványt módosítottunk

olyanképpen, hogy lehetővé válik a 40 százalékos iparifakihozatal és így a jobb műszaki eredmény. Ennek a módosításnak a jelentőségét mutatja, hogy a gazdasági év során mintegy 15 millió forint többletbevételt tudunk ezúton biztosítani az erdőgazdaságok számára. Természetesen most már elvárjuk a lefolytatott hossztolási tanfolyamok után, hogy az erdőgazdaságok arra kijelölt dolgozói valóban tudnak is faanyagot minősíteni és hossztolni!

— A tavalyi 240 000 köbméter helyett

idén már 1 millió köbmétert termelünk ki géppel.

A fagyártmánytermelés fokozása érdekében megkétszerezzük a szalagfűrészek számát. Lényegesen több közelítőgép fog mozogni ebben a gazdasági évben az erdőkben. Központi törekvésünk az 1956—57-es évre, hogy

a gépkihasználás fokát

az előző évvel szemben legalább 20 százalékkal megjavítsuk, a faanyagmozgatásnál pedig 3—5 százalékos költségmegtakarítást érjünk el. Ennek a kettős célnak az érdekében kell összpontosítani az erdőgazdasági dolgozók erőfeszítéseit.

— A most következő heteknek — a meginduló fakitermelésen túl —

az őszi erdősítések

kerülnek a középpontjába. A jó erdősítési munkának alapfeltétele a fejlett kiültetésre alkalmas csemete. Ezzel sok baj

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

volt a múltban, ma azonban munkánkat már úgy kell megszerveznünk, hogy ne az elültetett csemete számára, hanem a csemeték, suhángok minőségére vessük a fő súlyt. Legyen gondunk a jó talajelőkészítésre, mert ezzel a kérdéssel legtöbb helyen eddig nem a fontosságának megfelelően foglalkoztak.

— Legyen komoly gondunk az erdőnkívüli fásítás is. Úgy foglalkozzunk vele, mint a saját üzemi erdősítéseinkkel. Tartsák szem előtt az erdőgazdaságok, hogy

a csemetét, suhángot fásítási célokra legkésőbb november 15-ig leszállítsák.

— A második ötéves tervben csökkentettük az erdősítendő területeket, hogy az alaposabb, jobb munkát biztosítsuk. Az egyes erdőgazdaságok úgy állítsák be a szakembereiket és úgy szervezzék meg az erdősítési munkák egymásutánját, hogy a hozzáértő irányítók ne legyenek túlságosan sokfelé lekötve, vagyis egy-egy erdész egyszerre csak egy helyen irá nyítsa a munkát.

— Sokoldalú, már megtett és folyamatban levő intézkedésekkel — fejezte be tájékoztatását Fila elvtárs — vetettük meg az alapjait az új gazdasági év eredményes munkájának. Az erdőgazdaságok vezető és irányító dolgozóin múlik, hogy az adott lehetőségeket a legjobban használják ki. Valamennyien ismerjük az ország tüzelőanyag-ellátása körül mutatkozó átmeneti nehézségeket. Ez fokozottan kötelességévé teszi minden erdőgazdasági vállalatnak, hogy időarányos tervét pontosan teljesítse. Ugyancsak a vezetők kötelessége, hogy

a termelés rendjét, fegyelmét

biztosítsák. Tartsák szem előtt a műszaki vezetők szervező és előkészítő munkájuk során a balesetelhárítás feladatait, amelyekért felelősek is. Ha következetesen ezen az úton haladnak és a népgazdaságunk adta lehetőségeket kihasználják, akkor az eredmények nem fognak elmaradni.

Az Erdőgazdaság levelezői ankétot rendez Miskolcon

Az *Erdőgazdaság* szerkesztősége és az *Erdészeti Egyesület miskolci csoportja* október 13-án (szombaton) de. 9 órakor Miskolcon, a Nevelők Háza (Déryné u. 3.) kultúrtermében levelezői ankétot tart. A vitát *Csermely* László, az Erdészeti Egyesület miskolci csoportjának elnöke vezeti be, majd *Káldy* József, a zemplénhegységi erdőgazdaság főmérnöke tart előadást a fakitermelés önköltségcsökkentésének módjairól. Az előadásban felvett problémák után az ankét résztvevői megbeszélik, hogy a közelmúltban megjelent Erdészeti Kézikönyv milyen segítséget ad a mindennapos munkában.

Kik kaptak gyémánt- és aranydiplomát

Múlt számunkban hírül adtuk, hogy a főiskolai tanévnyitó ünnepségen gyémánt-, illetve aranydiplomával tüntették ki a legidősebb mérnökgeneráció még élő tagjait és az 50 éve végzett erdőmérnököket.

Gyémánt diplomát kaptak:

ELEK ISTVÁN 1894-ben végzett. Állandó írója volt a „Magyar Erdő" című folyóiratnak. Mintegy harminc tanulmánya jelent meg, az egyik 1905-ben „Erdőgazdaság szociális alapon" címmel.

MATUSOVICS PÉTER az Akadémiát 1896-ban végezte el. Elsősorban a gyakorlati erdőgazdálkodás terén vannak maradandó érdemei. Számos értékes és jelentős tanulmányt írt a tölgyesek pusztulásáról, a pusztulás okairól és a védekezésről.

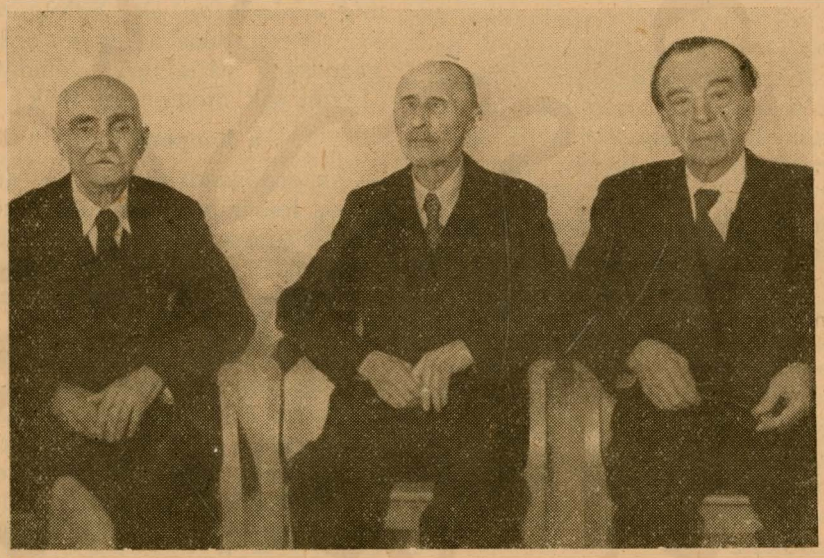

ORMOS ZSIGMOND 1896-ban nyert oklevelet. A vadászerdei erdészeti szakiskolán volt tanár, majd a gyakorlati erdőgazdálkodásban fejtett ki eredményes munkát. Hódmezővásárhelyen az Alföld-fásítás terén elért kiváló eredményeivel többszöri kitüntetést és elismerést érdemelt ki. Jelentős szakirodalmi tevékenységet is fejtett ki, s ezzel hozzájárult a fiatal mérnökgeneráció fejlődéséhez.

ID. BÉKY ALBERT a mezőgazdasági tudományok doktora. Oklevelét 1892-ben a selmeci akadémián szerezte meg. Eredményekben páratlanul gazdag gyakorlati és szakirodalmi munkásságával a magyar erdészet egyik legkiemelkedőbb neves szakembere lett. Erdőrendezésünk fejlesztésében s az alföldfásítás megindításában, módszereinek alapvető kidolgozásában tevékenyen résztvett.

ROTH GYULA Kossuth-díjas nyugalmazott egyetemi tanár. 1896-ban végzett, kitüntetéssel. 1907-től Selmecen a „Kísérletügy és erdőnevelés" előadója. Majd Sopronban tanít és Vadas Jenő halála után a Kutató Intézet és az erdőművelési tanszék vezetője. Irodalmi munkásságának betetőzése háromkötetes Erdőművelés-tan-ának megjelenése. 1954-ben Kossuth-díjjal tüntették ki.

Arany diplomát kaptak:

FEKETE ZOLTÁN akadémikus, nyugalmazott egyetemi tanár. Oklevelét 1900-ban kapta meg. Élete szakadatlan kapcsolat a Főiskolával: 100 szemeszteren át tanított. Öt éven át dékán, négy éven át a főiskola rektora volt. Hatvan tanulmányából az akác és a tölgy fatermési és faállományszerkezeti vizsgálatra vonatkozók vívtak ki elismerést. Érdemei alapján az Akadémia és a Finn Erdészettudományi Társaság levelező tagjává választotta. 1951-ben jelent meg hatszáz oldalas Erdőbecsléstan-a. Ma is fiatalosan munkálkodik bükköseink növekvési törvényszerűségeinek felderítésén.

BLATTNY TIBOR oklevelét 1905-ben szerezte meg. 1913-ban megjelent „Az erdészeti jelentőségű fák és cserjék elterjedése a magyar állam területén" című, páratlan értékű, kétkötetes növényföldrajzi munkája. Nagy gyakorlati és elméleti tudását megbecsüli a csehszlovák állam is, ahol jelenleg a Szlovák Tudományos Akadémia felkérésére készíti elő közismert munkáját új kiadásra.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A nyárfakonferencia tanácskozásairól

A felszabadulás óta első ízben tartott nemzetközi színvonalú értekezletet a magyar erdészet a szeptember végi kétnapos nyárfakonferencia tanácskozásai alkalmából.

A konferenciát, amelyen számos európai ország, azonkívül Kína és Korea kiváló tudósokkal és kutatókkal képviseltették magukat, *Manninger* Rezső akadémikus nyitotta meg. Majd *Tömpe* István elvtárs, az Országos Erdészeti Főigazgatóság vezetője tartotta meg előadását. *A nyárfa jelentősége a magyar népgazdaság faellátásában* címmel. Előadásában rámutatott a nyárfagazdálkodás hazai jelentőségére, vázolta a nyárak felkarolása terén eddig tett intézkedéseket és ismertette tenyésztésük, valamint ipari felhasználásuk jelenlegi helyezetét.

Hazai szakembereink előadásai

Koltay György, Kossuth-díjas ERTI osztályvezető a nyárfa erdőművelési vonatkozásairól szóló előadásában ismertette, hogy hazánkban tízezer hektárt meghaladó területet foglalnak el a helytelenül kezelt, igen sűrű állásban tartott nyárasok, amelyek átalakításra szorulnak. A kísérletek azt mutatták, hogy a szakszerűen végzett állományápolásokkal ezeknek a helytelenül kezelt nyárasoknak fejlődése még részben megfelelő irányba terelhető és belőlük még komoly famennyiség szerezhető. Hazai viszonyaink között a nyárakat meglehetősen sűrű hálózatban telepítik, ez azonban nem okozhat növedékveszteséget akkor, ha az így telepített nyárasokba legkésőbb három-négy év múlva szakszerűen nyúlnak bele, sőt az előhasználatok nagyobb famennyiség szerzését teszik lehetővé. Foglalkozott továbbá a nyárfarák károsításának megakadályozása érdekében teendő erdőművelési intézkedésekkel is. *Kopeczky* Ferenc, az ERTI tudományos munkatársa előadásában rámutatott arra, hogy több külföldi nyár-hibrid fotoperiódusa hazai viszonyaink között megrövidül és annak ellenére, hogy növekedési erélye nagy, nem használja ki kellően a fotoperiódust, vagyis hamarabb fejezi be a tenyészidőszakot. A tapasztalatok szerint a külföldi nyárfajoknak a betegségekkel szemben kisebb az ellenállóképessége, tehát ennélfogva is a hazai nyárfajokat kell nagyobb mértékben felkarolni.

Bakkay László OEF főmérnök a nyárcsemetenevelésről tartott előadást, beszámolt az üzemi kísérletek során elért eddigi eredményekről és módszerekről és hangsúlyozta a nyáraknak az extrém termőhelyeken betöltött nagy szerepét.

Sok érdekes adattal és az első ötéves tervünk nagyarányú fásításai során szerzett tapasztalatok összefoglalásával világította meg *Lády* Géza, az ERTI igazgatója a nyárfák jelentőségét az erdőnkívüli fásításban.

A nyárak gazdasági fontossága

Madas András, az Országos Tervhivatal mezőgazdasági osztályának helyettes vezetője előadásában ugyancsak a nyárfajták gazdasági jelentőségét hangsúlyozta. Rámutatott arra, hogy a nyár a legjobb termőhelyi osztályain a legértékesebb mezőgazdasági termelvények értékét meghaladó fatömeget szolgáltat a népgazdaságunknak. Kimutatta, hogy az erdeinkből kapható mintegy 38 százalékos iparifa kihozatalhoz képest, nyárfásaink mintegy 45 százalék (60 százalék nemesnyár, 30 százalék fehérnyár) iparifát adnak. Hangsúlyozta a nyárfa olyértelmű jelentőségét, hogy a mintegy 50 százalékos iparifa behozatalunk a nyárfaterület fatömegszolgáltatásával csökkenthető. Fűrész- és lemeziparunk nyersanyagának csaknem 50 százalékát máris a nyárfa biztosítja s ezzel mintegy 12 százalékos faanyagmegtakarítás és ugyanilyen mértékű önköltségcsökkentés volt elérhető. A gyufaipar nyárfatermelésünknek körülbelül 19 százalékát foglalja le. A nyárfatermelésnek 26 százalékát a papíriparban használják fel. De a nyárfa legnagyobb ipari jelentőségét a farostlemezipar talpraállásával fogja elérni, amikor is a legvékonyabb választék is iparifává lép elő. A nyár gazdasági jelentőségét emelte ki dr. *Pallay* Nándor egyetemi tanár előadása is. Kimutatta, hogy hazai viszonyaink között a megfelelő termőhelyeken tenyésztett nemes nyárak műszaki tulajdonságai vetekszenek, sőt meghaladják az optimális termőhelyeken nőtt lucfenyő fájának minőségét.

Babos Imre dr., az ERTI osztályvezetője részletesen ismertette a homoki borókás és galagonyás nyárfások szerkezetének hasonlóságait és eltéréseit s felvetette a kérdést: miért kevesebb a savanyú homoktalajú erdőgazdasági tájainkon a hazai nyárfajok előfordulása. Foglalkozott a természetes úton kialakult celtiszes nyárfások kérdésével is. Hangsúlyozottan mutatott rá arra, hogy az alföldi homok igazi fája nem az akác, hanem a nyár. Dr *Magyar* János egyetemi tanár (erdőmérnöki főiskola) mutatott rá először újrendszerű faterméši tábláiban arra, hogy a hazai nyárelőfordulások termőhelyi szórásmezejéről nem hagyhatók el a szélsőségesen gyenge termőhelyeken tenyésző és itt nélkülözhetetlen szolgálatot tevő hazai nyárfásaink sem. Előadásában táblázatos kimutatásokon szemléltette, hogy milyen sűrűség esetén milyen mellmagassági átmérő érhető el. Dr. *Győrfy* János, az ERTI tudományos munkatársa beszámolt a nyárrák hazai fellépéséről és a kórokozó kutatása terén elért eddigi eredményekről. *Stefanik* László, az ERTI tudományos munkatársa a nyárrák baktériumokozta megjelenési formáinak vizsgálata terén tett eddigi megállapításokat ismertette. *Pagony* Hubert, erdőmérnök (erdőmérnöki főiskola) a nyárak álgesztjére és terjedésének vizsgálatára vonatkozó eredményeiről tartott előadást. Szerinte az álgeszt nem a dugványok vágáslapjairól terjed, hanem rovarrágások nyomain hatol be a fába.

Külföldiek hozzászólása

A nyárfakonferencián az eddig ismertetett előadásokon kívül a meghívott külföldi vendégek is tartottak előadásokat és hozzászóltak a felvetett kérdésekhez. Herbert *Günther* (Német Demokratikus Köztársaság), a tarandi főiskola kísérleti intézetének igazgatója a barnaszénhányók nyárfával való erdősítésének kérdéseiről tartott előadást, C. Muhle *Larsen* (Belgium) a belga gyufaipari tröszt nyárkísérleti intézetének igazgatója a nyárfélék tanulmányozása terén elért tapasztalatait adta át. A. *Gancsev Atanasov* (Bolgár Népköztársaság) a bolgár erdészti kutató intézet igazgatója a bulgáriai nyárfakulturákról tartott előadást. Prof. Leon *Mrockievic* (Lengyel Népköztársaság) a poznani egyetem erdőművelési tanszékének vezetője a konferenciát megelőző gyakorlati tanulmányút tapasztalataihoz szólt hozzá. Anatoli *Abelski* (Szovjetunió) a Véderdők Telepítése Kutató Intézetének helyettes igazgatója hasonlóképpen a magyarországi tapasztalatok alapján tartotta meg hozzászólását s vitábaszállt Mrockievic professzornak azzal az állításával, hogy hazánkban túl sűrűn vetik a nyárfamagot. Prof dr. Wolfgang *Wettstein* (Ausztria) az erdőmérnöki főiskola növénynemesítési professzora hozzászólása után Nicolas *Constantinescu* (Román Népköztársaság) egyetemi tanár számolt be a román nyárgazdálkodás eredményeiről.

A konferencia tanulságai

Roller Kálmán, az erdőmérnöki főiskola igazgatója — aki a vita nagy részén elnökölt — több fölszólalás kapcsán bejelentette, hogy figyelembe veszik azt a felmerült kívánságot, hogy a nyárfabetegségekről és nyárfamegbetegedések kutatásának irányáról, módszeréről megfelelő időben külön vitát kell rendezni. *Jablánczy Sándor*, egyetemi tanár felszólalásában összegezte a nyárfakonferencia eredményeit. Megállapításai

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

szerint a konferencia megmutatta, hogy a nemesítés kérdésében komoly előrehaladást tettünk, hasonlóképpen fontos az a felismerés, hogy az erdőtipológia alkalmazása feltétlenül szükséges, végül, hogy az elegyes és többszintű — legalább kétszintű — állományok nevelése elengedhetetlen alapfeltétel. Nyitva maradtak vitás kérdések: elsősorban a telepítési hálózat tekintetében, másfelől a nyárfabetegségek körüli további kutatások szempontjából.

A nyárfakonferencia tanácskozásait *Keresztesi* Béla főigazgatóhelyettes zárta be. Záróbeszédében először összefoglalta annak a munkának az eredményeit, amit a nyárgazdálkodás érdekében az utolsó években végeztünk.

A továbbiakban képet rajzolt nyárgazdálkodásunk közvetlen jövő feladatairól, majd kiemelte a külföldi látogatók észrevételeit, előadásait s a hazai szakemberek sok érdekes hozzászólásának tanulságát. Végül összefoglalóan megállapította, hogy az elhangzott előadások a kialakult vitaszerű eszmecserék nagy mértékben járultak hozzá nyárfagazdálkodásunk problémáinak tisztázásához s az értekezlet komoly és hasznos segítséget jelentett.

Az Országos Erdészeti Egyesület közgyűlése

Szeptember 22-én tartotta küldöttközgyűlését az Országos Erdészeti Egyesület. *Partos* Gyula elnök megnyitója után *Kutasy* Viktor főtitkár számolt be a legutóbbi közgyűlés óta eltelt három év egyesületi munkájáról. Megállapította, hogy az összejövetelek ritkasága nem vált az egyesületi munka előnyére, hiányzottak a tagok kritikai ösztönzései, jó tanácsai, javaslatai, amelyekkel segíthették volna a vezetőség munkáját. Pedig az elmúlt öt év alatt az egyesület szervezetében tagságában, működésében és célkitűzéseiben jelentős változások történtek. A szervezeti és területi változások elsősorban *a vidéki csoportok átszervezését* tették szükségessé.

Az egyesület *létszáma fokozatosan emelkedett és ma már eléri a 2700 főt.* Beszámolt arról, hogy az egyesület több vezető aktivistájából intéző-bizottságot létesítettek, összevonták a műszaki tudományos bizottságot és a propagandabizottságot, a régi munkabizottságok helyett pedig az erdőgazdaság egyes legfontosabb szakterületeit felölelő szakcsoportokat létesítettek. *A központi bizottságok mellett jelenleg fásítási, erdőfeltárási, gépesítési és erdőművelési szakcsoport* működik.

A következőkben részletesen beszámolt a szakcsoportok működéséről, a szakmai továbbképző előadásokról. 1953-ban az előadások száma 41 volt, 1954-ben 102, 1955-ben 117 és 1956. év első felében már 166. Ez világosan mutatja a vidéki csoportok megnövekedett aktivitását. Még jelentősebben emelkedett az előadások látogatottsága. A résztvevők száma az 1953-mas 1579-ről ez év első felében már 16 895 főre ugrott. *Az előadások látogatottsága tekintetében így az egyesület a MTESZ tagegyesületei között jelenleg az első helyen áll.*

Végül pedig foglalkozott a főtitkár *a Központi Vezetőségnek az értelmiség kérdéséről hozott határozatával* és annak jelentőségével az erdőgazdasági értelmiségi dolgozók szempontjából.

A főtitkári beszámolót vita követte. *Nyékes* István a MTESZ elnökségének tagja szólalt fel. Üdvözölte a 105 esztendős egyesületet, mely a legrégibb szakmai tudományos egyesület hazánkban s ma a MTESZ legjobb tagegyesülete. Felvetette a szakember-kataszter felfektetésének kérdését, amellyel együtt kell járjon az oktalanul megsértett és mellőzött szakemberek rehabilitációja, s a kiváló szakemberek visszahozatala más gazdasági ágakból. Osztatlan lelkesedést keltett a felszólalónak az az indítványa, hogy az OEE székházát helyezzék vissza tradicionális helyre, az Alkotmány utca 6. szám alá.

Keresztesi Béla, az OEF főigazgatóhelyettese javasolta, hogy az egyesület tagsági összetételéhez mérten *növeljék az erdészek létszámát a vezetőségben és a választmányban.* Elmondotta, hogy a főigazgatóság nagy hasznát látta az egyesület munkájának s a minden eddigit felülmúló feladatokhoz a jövőben is számít az egyesület támogatására.

Varga József (Tatabánya), a propaganda jelentőségéről beszélt, mert az iparvidéken még lebecsülik az erdész-szakmát. *Marton* Tibor (Kecskemét) a vidéki csoportok és a Medosz jobb együttműködését kéri, mert csak ezzel az együttműködéssel lehet megoldani az erdészek szabadidejének kérdését: az erdészek szeretnének olvasgatni, tanulni, de nincs idejük hozzá. *Fekete* Gyula (OEF) hangsúlyozta, hogy a *szakmán kívül nem ismerik eléggé az erdősítés jelentőségét;* ma is érvényes tehát az az 1886-ból való hetven esztendős célkitűzés: „A hazai erdőgazdaságok összes ágai állapotának s az ország egyes vidékein levő erdőségeknek — valamint azon erdőkezelési eljárásnak és módoknak, melyek vidékenként a gazdaság célszerű fejlesztésére szolgálnak, megismertetése..." *Káldy* József (Sárospatak) a társ egyesületekkel kiépült kapcsolataikról szólván elmondta, hogy ezek a zemplén hegységi erdőgazdaságnál a gépesítési és újítási feladatok jobb megoldását segítették. A külföldi tapasztalatok feldolgozását, *erdészeti bibliográfia kiadását sürgette. Kassay* László (FM) *a XX. Kongresszus utáni feladatokra irányította a figyelmet,* hogy a jövőben ne lehessen a szakemberek kollektív véleményét a hivatalok véleményének alárendelni, hanem az egyesület hallassa a szavát mindannyiszor a népgazdaság, a nép, a szocialista erdő érdekében. Javaslatot tett elvi irányvonal kitűzésére és a szükséges rehabilitációk mielőbbi végrehajtására. Szükségesnek tartja, hogy a más szakmában elhelyezkedett erdőmérnököket is fogja össze az egyesület. *Sereg* Albert a Medosz központi munkatársa rámutatott, hogy a megyékben történt előrehaladás az egyesület és a szakszervezet közötti termékeny együttműködésre. *Hort* Pál (Nagykanizsa) a tsz-ek fásítási akciójának nagyobb szakmai segítését tartja fontosnak. *Kiss* János (Hárosi Falemezművek) azt fejtegette, hogy a fiatal faipari mérnökökkel sem az erdészeti egyesület, sem az ipari egyesületek nem törődnek eléggé. *Molnár István* (Pécs) a bajai és kaposvári csoportokkal kiépült kapcsolatról számolt be. *Kurcz* Sándor (Szolnok) a marxizmus—leninizmus elsajátítását tartja szükségesnek, *Lukács* Tihamér (Nyíregyháza) erdészeti társasutazások szervezését kívánja és kevesli az erdészekkel való törődést. Az alföldi pótdíj érdekében szükségesnek tartja az egyesület tekintélyének latbavetését.

Adamkó József az MDP Központi Vezetősége mezőgazdasági osztályának munkatársa *a párt segítőkészségét hangoztatta s ráirányította a figyelmet azokra a nagyszerű szakfeladatokra, amelyek az egyesület tagsága előtt nyílnak: a fásítások ápolásának társadalmi megoldása, a géppel való gyérítés, a gépi termelés gazdaságossá tétele.*

Béky Albert (Sopron) és *Fuisz* József (Nyíregyháza) szervezeti kérdésekkel foglalkoztak. *Héder* István (ERTI) a külső erdészek sérelmét vetette fel: az adminisztrációt, az elszámolási rendszert egyszerűsíteni kell, az illetményföld területe szerinte 800 négyszögölnek kicsi, azonkívül az erdészek fajárandóságát is a bányászok szénellátásának példája alapján tartja megoldhatónak. *Pechtol* István (Nagyatád) szerint a fa védelmét már az iskolásgyereknek tanítani kell, ne fordulhasson elő, mint ahogy előfordult, hogy az egyik községben minden kiültetett suhángot derékbatörtek.

A vitát *Kutasy* Viktor főtitkár fogta össze s ő adott választ a felvetődött kérdésekre, majd felolvasta az időközben megtartott választás eredményét.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Az erdőgazdaságok és a faipar kooperációja

Lapunk levelezőinek júniusi ankétja szükségesnek tartotta, hogy szerkesztőségünk alkalmat adjon az ipar egyes fontosabb problémáinak nyilvános vitájára. Ennek a kívánságnak teszünk eleget, amikor az erdőgazdaságok és a fűrész-lemezipar legégetőbb kérdéseiről jelentetünk meg vitaindító cikket.

A kooperációról már évek óta beszélünk, azonban a közelmúltig ennek a szónak hangzatos ismételgetésén túl alig jutottunk közelebb a szó valódi értelméhez. *A kooperációnak papíríze volt,* ezzel szemben a valóságnak keserű íze.

Az elmúlt két évben *megtettük az első lépéseket* a jó együttműködéshez. Ez megnyilvánult abban, hogy az erdőgazdaságok és faipari vállalatok között közvetlenebb kapcsolat alakult ki, létrejöttek a szállítások ütemére vonatkozó megállapodások, sőt kísérletek történtek arra, hogy a kitermelő vállalatok kielégítsék a feldolgozók speciális igényeit is.

A jó kooperáció előfeltételeit azonban ez év végéig lényegében még nem sikerült megteremteni. Az ipar részére szükséges gömbfát az elmúlt évben még az OEF tervfőosztályának irányelvei alapján az ERDÉRT Vállalat osztotta szét. Az elosztás egyik legfontosabb szempontja a *keresztszállítások elkerülése* volt. Ez, valamint a tervszámok szigorú megkötése, sok nehézséget okoz a faiparnak. A kötöttség következménye mindenekelőtt az, hogy a *törzskészletek országos viszonylatban igen egyenlőtlenül oszlanak meg,* s míg egyes vállalatok nyersanyaghiányában alig tudnak rendesen üzemeltetni, addig másutt a nagy törzskészlet okoz gondot. Állandó bizonytalanságot eredményez az is, hogy az ERDÉRT a feldolgozó vállalatok terhére tartja fenn az országos tartalékot. Az egyéb szektorok számára történő kiutalások módosítják az erdőgazdaságok és feldolgozó vállalatok között megkötött szállítási szerződéseket.

Az egyenletes nyersanyagellátást — mindkét fél terhére — a fentieken kívül sokszor akadályozza a MÁV, amikor nem bocsát elég gördülőanyagot rendelkezésre a gömbfaszállítmányok továbbítására.

A jó együttműködést jelentősen gátolja az is, hogy *egyes erdőgazdaságoknál* nincsen minden rendben az anyagirányítás, valamint a minőségi, méret stb. követelmények betartása terén. Mindez felesleges szállítást, átrakást, hulladékot, kárt és bosszúságot okoz. Természetesen az ipar kezében van egy rendelkezés, amely szabályozza a minőségi átvételt, s amely arra hivatott, hogy védelmet nyújtson a rossz anyagot szállító erdőgazdaságokkal szemben. Valljuk be azonban, hogy ez a jelenlegi rendelkezés alig támogatja a fűrész- és lemezipari vállalatokat.

Lehet-e tehát a jelenleginél jobb a kooperáció? Kétségtelenül *igennel* kell a kérdésre felelnünk azzal a kiegészítéssel, hogy *meg kell teremteni az igazi együttműködés feltételeit.* Ezeket a következőkben látjuk:

1. *Közvetlen kapcsolaton alapuló jobb elosztási rendszer bevezetése.* Helyes lenne, ha az elosztásból — a most folyó racionalizálás alapján — ki lehetne kapcsolni az ERDÉRT Vállalatot. Ugyanakkor az egyes faipari vállalatoknak kevesebb erdőgazdasággal legyen kapcsolatuk. Mindez jelentősen egyszerűsítené az ügyvitelt.

2. *Dekádonkénti ütemes szállítás megvalósítása.* Az erdőgazdaságok munkájának jobb megszervezésével, helyesebb anyagirányítással és a szükséges gördülőanyag időbeni biztosításával fokozatosan fel kell számolni a szállítások hosszú időn át tartó kiesését, illetve a rönkanyag egy-egy telepre való tömeges zúdítását. A zökkenőmentes termelés érdekében szükség esetén engedményt kellene tenni a keresztszállítások terén is.

3. *Az erdőgazdaságok tartsák be a méretre és minőségre vonatkozó szabványokat.* A kitermelésnél a fával ne úgy takarékoskodjanak, hogy a feldolgozó vállalatoknál a megtakarításnál sokszorta több kár keletkezzék, hanem úgy, hogy az valóban megtakarítás legyen az egész népgazdaságnak. Meg kell szüntetni a selejtrönkök szállítását is. Ugyanakkor érvényre kell juttatni egy olyan minőségi átvételi rendszert, amely nem sérti egyik fél érdekét sem, de hathatós védelmet nyújt a szerződésellenes szállításokkal szemben.

Mindez megvalósíthatatlan? Úgy gondoljuk, nem. A valódi kooperációhoz már megtette az ipar az első lépést és ez joggal tölt el reménnyel bennünket. *1957-re már megvalósul a kitermelő és feldolgozó vállalatok közötti közvetlenebb kapcsolat.* Az a tény, hogy az erdőgazdaságokat és a faipari vállalatokat nem választják el íróasztalok, már igen nagy lépés előre, de még csak egy lépés. Az egész iparnak tovább kell mennie ezen az úton, hogy a kooperáció az legyen, aminek mindnyájan szeretnénk: *a népgazdaság, a vállalat, az egyén érdekeit előmozdító szoros együttműködés.*

*

Cikkünkben a kooperáció legfontosabb kérdéseire tértünk csak ki és számtalan problémát nem említettünk vagy éppen csak felvetettünk. Úgy gondoljuk, mindnyájunk számára hasznos lesz, *ha az érdekeltek hozzászólnak* az elmondottakhoz, elmondják a hibákat, eredményeket, elgondolásaikat, javaslataikat.

Az ötéves terv irányelveinek megvitatása

A „Faipar" 1956. augusztusi számában cikk jelent meg *Megjegyzések az ötéves terv irányelveihez* címmel *Kardos* László tollából, amely a faipar egész területének problémáit áttekintette. Igen sok vonatkozásban foglalkozott a fakitermelés, a faipar és ezen belül a fűrész- és lemezipar jelenlegi helyzetével és távlati fejlesztésével. A cikkben foglalt elgondolásokhoz hasonló előterjesztést tett a Faipari Tudományos Egyesület is a Budapesti Pártbizottsághoz. *Az Országos Erdészeti Főigazgatóság kollégiuma* a segítő szándékú, sok jelentős problémát felvető cikkel, valamint a FATE előterjesztésével *behatóan foglalkozott* az ERTI, a FATE vezetőinek és a cikk írójának bevonásával.

A felvetett kérdések megvitatása megmutatta, hogy *helyes volt az ötéves terv irányelveinek alkalmazása kérdésében ilyen széleskörű vizsgálódást folytatni* és ezt a módszert a kollégium hasonló esetekben máskor is alkalmazni kívánja. A felvetett témák egy része alkalmas arra is, hogy *nyilvános megvitatásuk* a tudományos lapok hasábjain lényegesen előbbre vigye az erdőgazdaság és a faipar fejlesztésének, az ötéves terv irányelvei megvalósításának ügyét.

A káli földművesszövetkezet ügyes alumíniumládákban tárolja és szállítja a gazdag gyümölcstermést. Az alumíniumládák segítségével jelentős mennyiségű faanyag megtakarítása válik lehetővé.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

EMBEREKRŐL, GÉPEKRŐL...

LÁTOGATÁS EGY CSEHSZLOVÁK ERDŐGAZDASÁGBAN

A város egyik legszebb palotája a banská-bystricai kerületi erdőigazgatóságé; Szlovenszkó legnagyobb erdészeti intézményének hivatali helyiségeiben 400 000 hektárnál nagyobb erdőterület kezelését fejlesztését irányítja a szakképzett, kitűnő tisztviselőgárda.

Az igazgatóság vezetőségi tagjai lekötelező szívességgel válaszoltak kérdéseinkre, amelyek a szlovenszkói erdőgazdaságok munkájára és ennek néhány olyan részletére vonatkoztak, amelyek a magyar erdészet dolgozóit elsősorban érdeklik.

A banská-bystricai kerületi erdőigazgatóság — mondották — közvetlenül a bratislavai erdészeti főigazgatóság tervei és utasítása szerint végzi munkáját. Tennivalója bőséges és sokrétű. Tevékenysége már eddig is sok szép eredményt mutatott fel.

Első kérdésünk gépesítése mértékére vonatkozott: milyen gépeket használnak a szlovenszkói erdőgazdaságok termelő és anyagszállító munkájukban?

— A fakitermelés, másrészt az erdőállomány növelése: az új erdősítések tekintetében egyaránt nagy segítségünkre van a rendkívül fejlett csehszlovák gépipar, valamint a közismert szovjet erdei gépek több típusa.

— A termelést csemetekertjeink, faiskoláink állományának növelését, gondozását szolgáló saját gyártmányaink között első helyen említsük meg talán az 5 lóerős Motor-Robot gépet, amelyet különböző segéd-gépek (adapterek) bekapcsolásával szántásra, magvetésre, boronálásra, magszedésre, permetezésre, kaszálásra, facsemeték szállítására, sőt gyakran fűrészelésre is használunk. E „mindenes-gép" mellett vannak kézzelhúzott vetőgépeink, köztük nagyon jól bevált a Recsanszky-féle univerzális-vetőgép, amelyet éppen most tökéletesítünk úgy, hogy a vetésnél elkészíti a barázdát, mindjárt elveti belé a magot és máris humusszal fedi be, tehát három munkafolyamatot egyesít.

— Faültetésre egy ember által kezelhető motorfúrós ültetőgépünk van gyártás alatt, amely az erdősítéseknél gyorsítja és könnyíti a munkát. Gépeink egy részét a közeli Szlovenszka-Lupcsán épült gépgyárunk gyártja és ottani csemetekertünkben próbáljuk ki.

— Az anyagszállításnál — folytatta tájékoztatónk — meg kell különböztetnünk egyrészt a közelítésre, másrészt az elszállításhoz használt gépeinket.

— A közelítéshez kerekes és lánctalpas traktorokat használunk. A kerekesek között megemlítjük a Skoda 30 és a Zetor 35 jelű csehszlovák gyártmányú traktorokat, a lánctalpasok közt a csehszlovák CsDK, Zetor 35, a szovjet KT—12 és ATZ-jelű traktorokat, a svájci Wender 70 és az olasz FIAT 52-es traktort. Használjuk még a Lanovka-drótkötélpályát, a kéthengeres Lanovka-traktort (főleg rönkök továbbítására) és a svájci Wyssen-féle drótkötélpályát; ez különösen a nagyon nehéz terepeken vált be, nagyobb mennyiségű fatömegek kiközelítéséhez. A kitermelt tüzifát a Lasso-cabel drótkötélpályán vontatjuk el, ugyancsak a nehezen hozzáférhető erdőrészletekről.

— A távolabbi szállításokra használt gépeink nagyobb része csehszlovák gyártmány. Így a 10 tonnás TÁTRA, ill., a 7,5 tonnás Skoda 706, az 5 tonnás V3 S teherautók, kisebb távokra pedig a Skoda 30 és a Zetor 35 jelű, már említett traktorok. Erdei rönkrakodásra kiválóan alkalmas a szovjet ZIS autódaru.

— Itt említjük meg a fafeldolgozáshoz használt MP 50 és a Rinko jelű, két ember által kezelhető, motoros fűrészeket, és a csehszlovák gyártmányú Dopravnik és GRANIK gépfűrészeket. Továbbá egy hidraulikus hasítóékünket, amelyet nagymennyiségű fatömeg széthasítására, cellulóz- és tüzifatermelésnél használunk.

Megkérdeztük ezután, dolgoznak-e a szlovenszkói erdőgazdaságok egy ember által kezelhető fűrészekkel?

— Egyik gyárunk — volt a válasz —éppen most fejezte be a JMP jelű, egy ember által kezelhető újtípusú fűrészek sorozatgyártását. Ezek egy része kerületünk minden üzemegységében már működésben van. Régebben használjuk a CNIME-K 5 jelű, szintén egy ember által kezelhető, igen jól bevált szovjet fűrészt. Van szovjet gyártmányú hasonló fűrészünk is: a PES 14, amelyet agregáttal kezelünk, de motorját a drága benzin miatt az olcsóbb nyersolajhoz alakítottuk át.

— Két ember által kezelhető fűrészünk sokféle van. Ezeknél többször előfordul, hogy egy-egy alkatrészük éppen akkor hiányzik, amikor használni akarjuk őket. Az alkatrész-ellátás e hiányossága gyakran a gépállomások hibája, amelyek nem gondoskodnak idején, kellő előrelátással az alkatrészek pótlásáról.

A csehszlovák gépipar hathatósan gondoskodik arról is, hogy a jelentékeny számú fűrésztelep foglalkoztatása zavartalan legyen. De épül több új fűrészüzem is, mert a kitermelt és ipari feldolgozásra váró fa-anyag sok. A szélviharok okozta széltörött fák gyors kitermelésének parancsa is többletkitermelést jelent és ennek a nagy fa-anyagnak felhasználása az állam egyéb iparágainak folyamatos táplálása érdekében is sürgős és fontos feladat.

Beszélgettünk ezután a szlovenszkói erdőgazdasági üzemek könyvelési szervezetéről is.

— A banská-bystricai igazgatóság kerülete húsz erdőgazdasági üzemegységre oszlik. Egy-egy üzemünk átlagosan tehát 20 000 hektár erdőterületet gondoz. Ez szükségessé teszi, hogy minden üzemegység önállóan végezze könyvelését és pedig egy vezető, két segédkönyvelővel és egy bérelszámolóval. Ezek a könyvelési részlegek elszámolásaikat havonta hozzánk terjesztik fel, erdőigazgatóságunk főkönyvelői osztályába. Az üzemegységek könyvelőségei egyébként önállóan érintkeznek bankjaikkal. Pénzügyi terveiket is önállóan készítik el, természetesen a felsőbb hatóságok által előre megszabott keretek között.

Érdeklődtünk ezután az állandó és az időszakosan foglalkoztatott erdei munkások arányszámáról és kereseti viszonyaikról is.

— A két kategória arányszáma — közölte informátorunk — az évszakokhoz képest változik, hullámzik. Úgy gondoljuk, hogy ez más államokban is így van. De állandóan alkalmazott erdei munkásaink száma igen jelentékeny. Munkásaink — mind az állandó, mind az időszaki munkások — a teljesítményükhöz mérten kapják bérüket. Ez a bér, a terv teljesítése esetén, havonta átlag 1200 csehszlovák koronát jelent. Ezt az összeget a legtöbb munkás meg is tudja keresni. De sok olyan munkásunk van aki jó munkájával, a munkaversenyekben elért kiváló eredményekkel havi 2000 koronát, sőt gyakran ennél jóval többet is keres. A fizetésen felül kapják a családi pótlékot, ha pedig állandó lakhelyüktől bizonyos távolságon felül dolgoznak különböző fizetési pótdíjakat, ezenkívül kosztpénzt, vagy természetbeni ellátást kapnak a munkás-szállásokon, vagy a számukra épített barakokban.

— Egy-egy hónapban, ha kell, néha 500 erdei munkás számára is építünk barakokat. Ahol erre a terep nem alkalmas ott, „mozgószállásokat" szerveztünk: nyolc embernek férőhelyet biztosító, ún. „Maringot-kocsikat" rendeztünk be és e járművekben laknak, ezek viszik őket további munkaterületeikre. A nagyobb barakokban könyvekhez, újságokhoz, rádióhoz is jutnak munkásaink. Ezeket a barakokat gyakran, de hetenként legalább egyszer, meglátogatják az igazgatóság kiküldöttei, elbeszélgetnek a munkásokkal, politikai és szakmai felvilágosító előadásokat tartanak az időszerű kérdésekről, az új munkamódszerekről, újításokról, munkaversenyekről stb. Munkásaink nagyon szívesen hallgatják ezeket az előadásokat.

— Az időszaki munkások alkalmazása, mint mondottuk, az évszakokhoz igazodik és ehhez képest változik arányszámuk is. Tavasszal, amikor sokkal több a rövid ideig tartó idénymunka, egy állandó munkásra két időszaki munkás esik, éppen így koraősszel is, míg a téli évszakban az állandó munkások vannak nagy többségben, hiszen erdőinkben ilyenkor több a munka.

Végül az erdei munkások szociális és kulturális ellátottsága iránt érdeklődtünk.

— Munkásaink ilyen irányú igényeinek kielégítése legfőbb gondjaink közé tartozik és erre pártunk és kormányunk felfigyel. A munkásokat munkahelyeiken és szállásaikon felkereső tisztviselőink és a párt kiküldöttei nemcsak a már említett előadásokkal gondoskodnak dolgozóink kultúrájának emeléséről, hanem szórakozási igényeiket is kielégítik a lehetőséghez képest. Kultúresték, filmelőadások, táncmulatságok, rádió, gramofon stb. teszik változatossá, kellemessé a fárasztó napi munkát követi esti órákat.

— A betegellátás, gyógykezelés tekintetében is igen erős az állam gondoskodása munkásainkról, hiszen egészségük minél gyorsabb helyreállítása, munkaképességük visszanyerése nemcsak a humanizmus parancsa, hanem a szocialista termelés növelésének elsőrendű érdeke és szintén hozzásegít minket a jólét, népünk életszínvonalának emeléséhez. Városunk régi kórháza mellett vannak új, korszerű gyógyintézményeink: sebészet, belgyógyászat, szemklinika, Röntgen intézet. Szükség esetén betegeinket fürdőhelyeinkre, magaslati üdülőinkbe, szanatóriumokba utalják be az állami betegellátás orvosai és ezeken a helyeken gondos kezelés és jó ellátás biztosítja gyógyulásukat. Így építjük hazánkban egyre nagyobb sikerrel a szocializmust...

Ezt a sikert hirdeti egyébként ennek a szép városnak nagyarányú fejlődése a csehszlovák népgazdaság egyéb területein is: az erős ipart bizonyítja a sok új gyár, a szociális haladást a fejlett betegellátás, a kórházak, üdülők, szanatóriumok, a közlekedést az új vasútvonalak, a városi és környékjáró autóbuszok, a kultúrát a sok iskola, technikum, színház, mozi, hangversenyest, előadás szolgálja. A város lakossága rövid idő alatt kétszerésére nőtt. A főtér minden harmadik háza: műemlék, állami védelem alatt...

Búcsúzunk. Mikor megköszönöm a kapott értékes közléseket, informátorunk kedvesen hozzáfűzi: „Szeretettel üdvözöljük és sokszor köszöntjük a magyar erdészet munkásait és ottani erdészkartársainkat!"

Cs. Z.

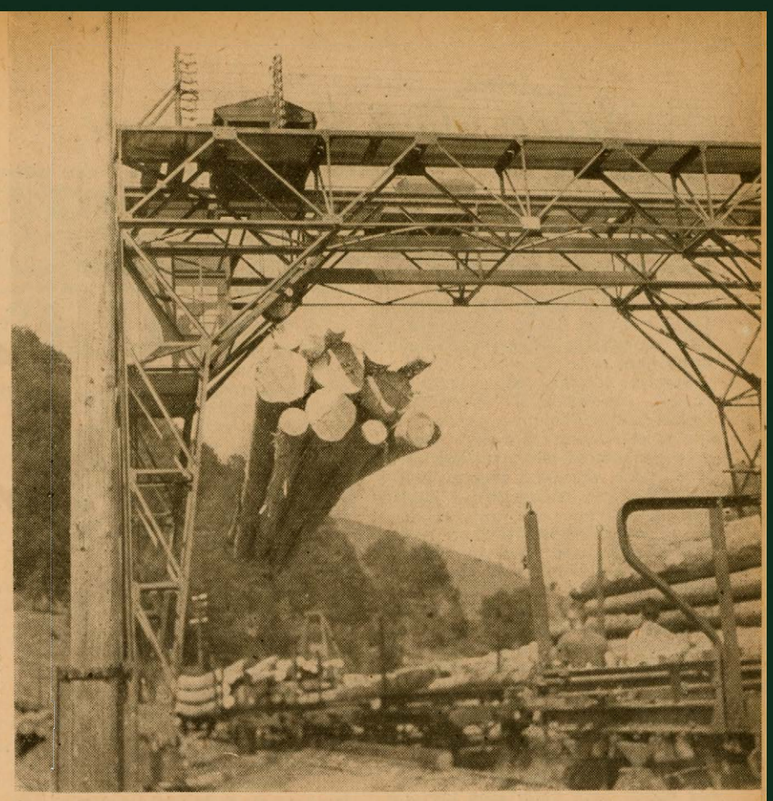

Gépi mozgódaru emeli át erdei vasútról nagyvasúti vagonokba a faanyagot.

Elektromos rakodógép

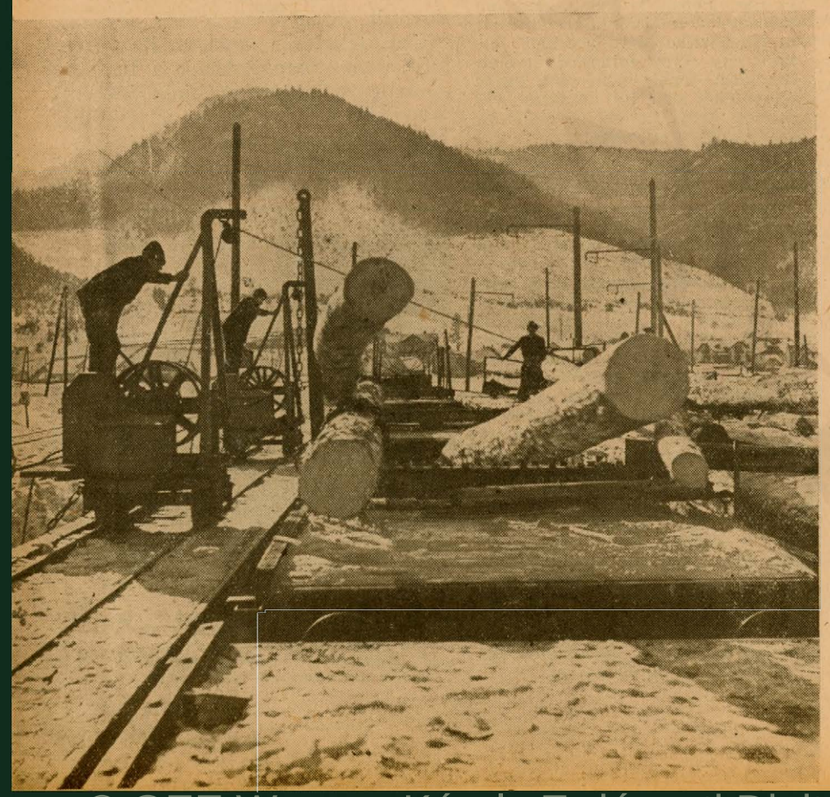

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Szüret előtti hordószemle

A tokaji hegyek lejtőin, a balatoni dombokon, az alföldi homokon jó termést érlelnek az őszi napsugarak. Szőlőtermelő vidékeink szüretre készülnek, számba veszik lesz-e elegendő hordó a must számára vagy úgy kell tenniök, mint az egyszeri embernek, amikor földjét verte a jég s maga is karót ragadván segített elpusztítani a termést: lássuk uramisten, mire megyünk ketten.

Sajnos, állami, szövetkezeti és egyéni kézben lévő bortároló helyeink hordóállománya az évek során erősen leromlott s nem gondoskodtunk megfelelő utánpótlásról. Most aztán sürgősen pótolni kell a mulasztásokat, különben úgy járunk, mint az a vendéglős, aki majálisra készülve megsütötte a csirkéit s a zuhogó eső miatt vendégek nem érkeztek s kénytelen volt kiszórni a zivatarba drága áruját. A szőlőnek kedvezett az időjárás, gondoskodni kell tehát a világhírű magyar bor megfelelő tárolásáról is, nem veszhet kárba belőle egyetlen csepp sem.

Kérdésünkre választ keresve megtudtuk, hogy *a második ötéves terv során egy millió hektoliterrel növeljük bortárolóink befogadó képességét.* Ebből 1956-ban körülbelül 180.000 hl. esedékes. Ez a mennyiség ugyan nem oldja meg tökéletesen a hordóhiányt, de lehetővé teszi a termés elhelyezését. Kérdés azonban, hogy tudjuk-e biztosítani ezt a mennyiséget is?

Az Országos Tervhivatal illetékesei bizakodóak s bizakodásuk megalapozott. *Ebben az évben 130.000 hl. fahordó kerül pincészeteinkbe* a központilag biztosított mennyiségből. Ha ehhez hozzászámítjuk a betontárolókat s a helyi ipar által előállított hordókat, a tervet teljesítettnek tekinthetjük.

— Történtek-e a terven túl intézkedések a hordóhiány megszüntetésére?

— *Több intézkedést foganatosítottunk* — válaszolják a tervhivatalban. — *Eddig a fafeldogozó nagyipar nem termelt ászokdongát, ebben az évben megkezdtük az előállítását. A pálházi fűrésztelepen már legyártottak 5—6 köbmétert s ugyanennyit még ezután dolgoznak fel. Országos viszonylatban 40—50 köbméter ászokdongára számíthatunk ebben az évben.*

— *A Minisztertanács egyik rendelete előírja ötezer hl. ászokhordó importálását. Ez megtörténik s ezen túl az Élelmiszeripari Minisztérium megállapodott a Külkereskedelmi Minisztériummal, hogy további 20.000 hl. ászokhordót veszünk külföldről.*

— Gondoltak-e a javításokra?

— *Természetesen. Terven felül hatvan köbméter dongát biztosítottunk javítási célra. A speciális igények kielégítéséről sem feledkeztünk meg. A budafoki pincének van egy 150 hl.-es hordója, amelyiknek két dongája hibás. Ehhez jó minőségű és nagy darab fára van szükség. A javítást végzők az erdőben választhatják ki a megfelelő fát.*

— Miről adhatnánk még hírt?

— *Talán arról, hogy a MÉH vállalat begyűjti a használt, javításra szoruló hordókat s ezek felújítva újra alkalmassá válnak tárolásra.*

A központi tervek és intézkedések elég megnyugtató képet adnak. Nézzük talán meg a gyakorlatot. Nem járhattuk végig a budafoki, pesterzsébeti kádárszövetkezeteket, az ország minden részén dolgozó kádárokat, de ellátogattunk hazánk egyetlen ilyen jellegű nagyüzemébe, a *Mechanikai Hordógyárba.* Itt *Szalai* Sándor igazgatónak tettük fel a kérdést: akadályozza-e valami, hogy teljesítsék a boroshordó gyártását? Válasz helyett három levelet tesz elénk, mindegyik a napi postával érkezett. Feladók: az Északmagyarországi, a Nyugatmagyarországi és a Budapesti Fűrész Vállalat. Mindhárom üzem arról értesíti a gyárat, hogy a szerződésileg lekötött famennyiséget *nem* tudják leszállítani.

— *Gyártanánk mi* — mondja Szalai elvtárs — *de ilyen és ehhez hasonló bosszúságok nehezítik a munkánkat. A budapesti erdőgazdaság például ráckevei feladásban a napokban három vagon sarangolt szerfát küldött donga céljára. Azt csak mellékesen jegyzem meg, hogy a három vagonban 14 tonnával kevesebb volt, mint amennyit jeleztek. A nagyobbik hiba az, hogy vékony, görcsös, görbe fákat küldtek, amit be se szállíthattunk a telepre, hanem átadtuk a TÜKERNEK-nek tüzifa céljára. A balatonzamárdi erdőgazdaság marcali feladásban hasadozott, görcsös, hasznavehetetlen dongákat, szállított s utána nem fogadták el, hogy azokat ők küldték volna. Itt van a telepünkön, selejt.*

Kukla János meós kíséretében szétnéztünk a telepen is. Óriási halmokban láthatjuk a különféle dongákat. Tölgy, bükk, cser, van itt minden, legalábbis a laikus szemének.

— *Nézzen csak ide* — mutat egy nagy halomra Kukla elvtárs. — *Százhetvenolcvan köbméter fenékdonga, amihez egy szál oldaldongánk sincs. Nem egyszer az is előfordul, hogy a fűrésztelepek nem a kért nagyságban szállítják a dongákat. A 4—5 hl.-es hordókhoz 90—105 cm.-es dongát kérünk s kapunk helyette 70 cm.-est.*

— A tokajiak gönci hordót kérnek, mert az ő kis pincéikben ez a legmegfelelőbb. Készítenek-e ilyeneket?

— *Igen, készítünk. Beadtunk a Szabványügyi Hivatalhoz egy javaslatot, hogy a 180—220 literes gönci hordókhoz szükséges 70 cm-es dongák vastagsága 30 mm legyen. Egyelőre 40—43 mm-es dongákat kapunk s ezeket kell legyalulni a jelenlegi szabványnak megfelelő 38 mm vastagságúra. Nem nehéz kiszámítani, micsoda pazarlás ez.*

— Mondják, hogy maguk haragszanak a cserdongákra. Igaz ez?

— *Dehogy haragszunk. Átveszünk mi bármilyen menyiséget. A tény azonban az, hogy csupán 12 százaléknyi cserdongát kaptunk s így kénytelenek voltunk a boroshordónak megfelelő tölgyből készíteni söröshordókat is.*

Sok a panasz a telepekre s a látottak arról győztek meg, hogy ezek jogosak. Jó lenne, ha a telepek az előírt minőséget és mennyiséget időben szállítanák a gyárnak, nem is beszélve arról, hogy az üzem *szeretné megkapni a terven felül vállalt 16.000 hl. boroshordó gyártásához szükséges anyagot, amiből még egy köbméter sem érkezett hozzájuk.*

Ennyi nehézség láttára nem lenne csoda, ha nem teljesítenék a tervüket s fizethetnénk a súlyos devizaforintokat az Ausztriából és Franciaországból importálandó hordókért. Panaszok, hibák akadnak, de az üzem vezetői azt is tudják, hogy a kedvderítő, zamatos magyar boroknak hordó kell.

Szép szavak helyett bizonyítsák ezt a számok! Az első háromnegyedévben kellett volna gyártaniok 12.698 darab boroshordót s elkészítettek 14.802 darabot. *Ez 116,6%-os tervteljesítésnek felel meg.*

A Mechanikai Hordógyár megtette a magáét s még többet tenne, ha a nehézségeket sikerülne elhárítani. Az egész ország hordóproblémáját illetően nincs ok a kétségbeesésre; *nem kell kiönteni egy deci mustot sem.* Nemcsak az állami és szövetkezeti szőlőkbe, hanem a magánosoknak, az egyénieknek is jut a hordókból. 17.800 hl. hordót kapnak az egyéniek a központi terv alapján s ha hozzáveszük a helyi ipar termelését is, akkor a legégetőbb hiányt ez a mennyiség pótolja.

P. B.

TIZENÖT DUNÁNTÚLI FŐMÉRNÖK vett részt a Főigazgatóság szakmai továbbképző tanfolyamán Sárváron szeptember elején. Az egyhetes tanfolyam és tapasztalatcsere igen értékesnek bizonyult és nagy segítséget adott az erdőgazdaságok további vezetéséhez.

HOSSZTOLÁS-MINŐSÍTÉS. A mezőföldi erdőgazdaság külön füzetben adta ki az idén ősszel megtartott hossztolási tanfolyam anyagát. A jól kezelhető brosúrát *Oláh* Dezső állította össze. A faismeretani bevezető után ismerteti a fatermelés technológiáját, a hossztolási előírásokat s a választékok felhasználására vonatkozó alapvető tudnivalókat. A kis füzet bizonyára megkönnyíti a hossztolók és minősítők munkáját.

ÖTSZÁZ ÉVES FA. A letenyei művelődési ház udvarán álló hatalmas platánfát megvizsgálták és megállapították, hogy a csaknem két emelet magasságú fa több mint 500 esztendős. A faóriás védetté nyilvánítását kérik.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ISMERD MEG AZ ERDŐGAZDASÁG GÉPEIT

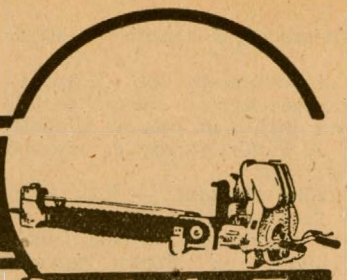

A motorfűrész üzemzavarainak keresése és megszüntetése

1. A motor nehezen indítható, vagy nem indul be.

a) A buktató hosszabb ideig való lenyomása esetén sem jelentkezik üzemanyag.

Nincs üzemanyag a tartályban: — feltöltjük.

Benzincsap el van zárva: — kinyitjuk.

Az úszóház előtti szűrőszita eltömődött, vagy a tápvezeték dugult el, esetleg az üzemanyagtartály alján, a benzincsap előtt lévő szűrőszita tömődött el: — kitisztítjuk, a tápvezetéket légszivattyúval (pumpa) a porlasztótól a tartályig kifújatjuk.

Az üzemanyagtartály fedelén lévő szellőző nyílás tömődött el: — kitisztítjuk.

Beszorult szeleptű, vagy fennakadt úszó miatt nincs hozzáfolyás: — kijavítjuk vagy cseréljük a szeleptűt.

b) A buktató lenyomása után van üzemanyag.

Az üresjárati fúvóka, vagy a főfúvóka eldugult, esetleg a csatlakozó furat szűrőszitája el van tömődve: — kitisztítjuk és kifújtatjuk .

A motor „túl szívta magát", mert a porlasztó buktatóját az üzemanyag megjelenése után is lenyomva tartottuk: — a motort a leeresztő csavar és a dekompressziós szelep nyitása után néhányszor átforgatva kiszellőztetjük.

Nincs lezárva a szívócső vége a zárólappal: — lezárjuk.

A gyújtókábel meglazult vagy sérült: — rögzítjük vagy kicseréljük.

Ha a motor eddigi vizsgálata során a felsorolt hibák közül egyik sem áll fenn, a gyújtókábel saruját a gyertyáról lekapcsoljuk és annak fém részét egy a motortestre fektetett csavarhúzó végével szembeállítjuk. A motort megforgatva nézzük meg, hogy kapunk-e szikrát, avagy sem.

c) A szikra a gyújtókábel vége és a motortest között átugrik.

Nem megfelelő a gyertya szikraköze: — 0,5 mm-re beállítjuk.

A gyertya belül nedves-olajos, vagy már elhasználódott: — a gyertyát kitisztítjuk, az elhasználódottat kicseréljük.

A keverékben vagy sok az olaj, vagy pedig nem megfelelő minőségű: — a keveréket kicseréljük.

d) A szikra a gyújtókábel vége és a motortest között nem ugrik át.

A megszakító érintkező felülete olajos, vagy oxidálódott: — megtisztítjuk, finom csiszolóvászonnal átsimítjuk.

A megszakító érintkezői vagy nem távolodnak eléggé egymástól, vagy pedig túl nagy mértékben: — a megszakító hézagját beállítjuk.

A megszakító kalapács felakad: — megjavítjuk.

Megsérült a kondenzátor: — kicseréljük.

A megszakító bekötő vezetéke megsérült, vagy fellazult: — megjavítjuk.

2. A motor üresjáratban szabálytalanul működik.

A gázszabályozó bowdenhuzal vagy az üresjárat szabályozó csavarja nincs helyesen beállítva: — beszabályozzuk.

A megszakító nyitási hézagja nem megfelelő: — beállítjuk.

A kondenzátor hibás: — kicseréljük.

A motor hamis levegőt szív: — tömítéseket helyreállítjuk..

A dugulást és gyújtógyertyát előbbi módon vizsgáljuk.

3. A motor általában szabálytalanul működik, a kipuffogás kormos.

Nagy a fúvókanyílás: — kicseréljük a fúvókát.

Az úszó tűszelepe kopott, nem zár: — megjavítjuk vagy kicseréljük.

Az úszó megsérült: — súlynövelés nélkül megjavítjuk.

Sok olaj van a keverékben: — lecseréljük a keveréket. Elállítódott a gyújtás: — beállítjuk.

A motorban vagy a kipuffogóban nagymérvű a szenesedés: — kitisztítjuk.

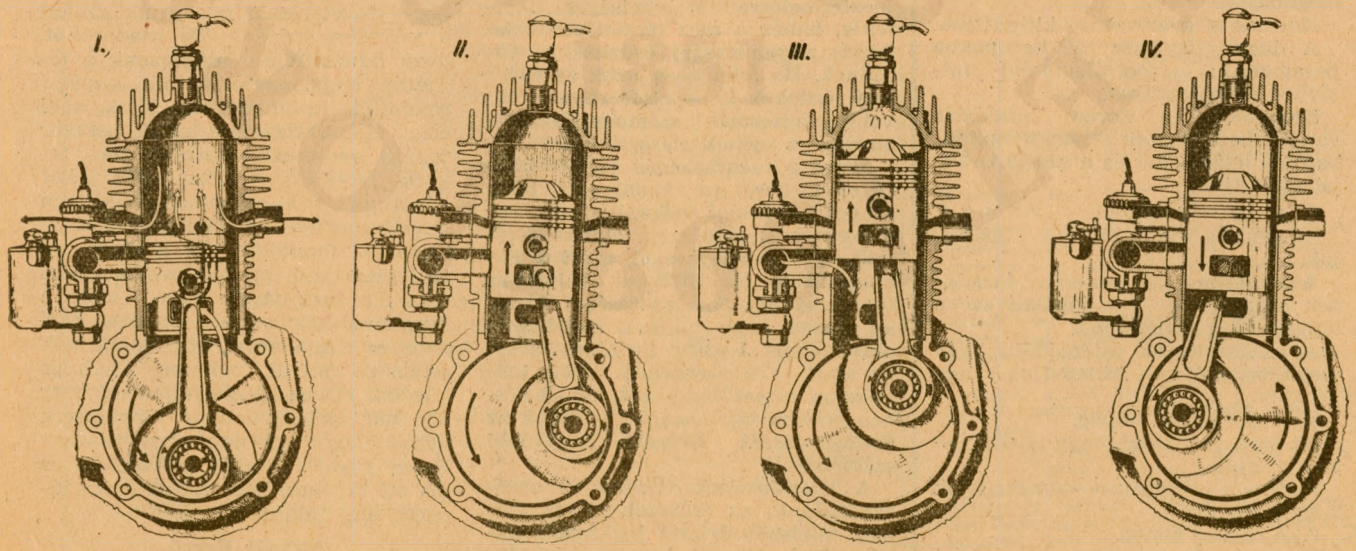

A motor működése. I. Az alsó holtpont környezetében kipuffogás és átömlés. II. és III. Első ütem: a hengerben sűrítés, míg a forgattyúházban szívás. IV. Második ütem: a hengerben terjeszkedés, míg a forgattyúházban elősűrítés.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Eltömődött a légszűrő! — kitisztítjuk.

A hangtompító dob állapota az eredetihez képest megváltozott: — helyreállítjuk az eredeti állapotot.

4. A motor durrog és visszalő a porlasztóba.

Fúvóka eldugult: — kitisztítjuk.

A fúvóka kúpos tűje nincs megfelelő helyzetben: — beállítjuk.

Eldugult az üzemanyagvezeték, vagy valamelyik szűrőszita: — kitisztítjuk.

A porlasztó ferdén áll, ezért az úszó alacsonyabbra került: — beállítjuk.

Az úszó nincs jól beállítva: — beállítjuk.

A motor beszökő hamis levegőt szív: — tömítéseket helyrehozzuk.

A gyújtás elállítódott: — leállítjuk.

A gyújtógyertya nem megfelelő hőértékű vagy már elhasználódott: — kicseréljük.

A szikraköz nem megfelelő: — leállítjuk.

A légszűrő hiányzik vagy megsérült: — helyrehozzuk.

Hibás a kondenzátor: — kicseréljük.

Megszakító érintkező felületei beégtek: — csiszoló vászonnal finoman helyrehozzuk és beállítjuk.

Vizes a keverék: — kicseréljük.

5. A motor a hangtompítóba lövöldöz.

A gyertya elkormozódott: — kitisztítjuk.

A hengerben a szenes lerakódás már nagyobb mértékű. Öngyulladás van: — szenes kormot eltávolítjuk.

Megszakító hibás: — megjavítjuk és beállítjuk.

6. A motor teljesítménye kicsi.

A porlasztó tolattyúja nem nyit teljesen: — beszabályozzuk.

A gyújtás elállítódott: — beállítjuk.

A fúvóka, vagy a tápvezeték részben dugult: — kitisztítjuk és kifujtatjuk.

A motor hamis levegőt szív: — tömítéseket megvizsgáljuk, csavarokat meghúzzuk.

Kormos a gyertya: — kitisztítjuk.

A dugattyúgyűrűk a hornyokba beragadtak: — petróleummal feloldjuk és kitisztítjuk.

Szenesedés és korom lerakódás van a hengerben és a hangtompítókban: — letisztítjuk és a hengert olajjal átöblítjük.

7. A motor túlhevül.

A gyújtás elállítódott: — beállítjuk.

A motorba jutó keverék benzinben szegény: — a fúvókákat és a tápvezetéket kitisztítjuk.

A hűtőszerkezet eltömődött, vagy meghibásodott: — kitisztítjuk, vagy javítjuk.

8. A porlasztó csöpög.

Az úszó fennakad, vagy lyukas: — megjavítjuk.

Kopott a szeleptű: — megjavítjuk vagy kicseréljük.

9. A motor kopog.

Nagy az előgyújtás: — a gyújtást beállítjuk.

A hengerben már nagymértékű a szenes és kormos lerakódás: — kitisztítjuk.

A csapágy sérült meg vagy egyéb sérülés áll fenn: — szükséges alkatrészcserével javítjuk.

10. A motor hirtelen megáll.

Üres az üzemanyagtartály: — feltöltjük.

Az üzemanyagtartály fedelének szellőzőnyílása eltömődött: — kitisztítjuk.

A gyújtókábel, vagy a megszakító vezeték fellazult, megszakadt, megsérült: — visszerősítjük vagy kicseréljük vagy szigeteljük.

A fúvóka eltömődött: — kitisztítjuk.

A gyertya zárlatos: — tisztítjuk vagy cseréljük.

A megszakító kalapács vagy a bütyök megsérült: — megjavítjuk.

A kondenzátor vagy a gyújtótekercs megsérült: — kicseréljük.

11. A gyertyával kapcsolatos zavarok.

a) A gyertya szigetelője fekete.

A szikraköz kicsi: — beállítjuk.

A porlasztó igen gazdag keverék képzésére van beállítva: — az üresjárati beállító csavarral és a főfúvóka kúpos tűjének állításával beszabályozzuk.

A porlasztó műszakilag fogyatékos (úszó tűszelepje kikopott ,sérült stb.): — megjavítjuk.

A légszűrő szennyezett: — kitisztítjuk.

A keverékben igen sok vagy nem megfelelő minőségű az olaj: — keveréket lecseréljük.

A gyújtás elállítódott: — beállítjuk.

A gyújtószerkezet műszakilag fogyatékos (a megszakító felületek szennyezettek, a nyitási hézag nem megfelelő, hibás a kondenzátor, vagy a gyújtótekercs, a gyújtószerkezet valamelyik vezetékén a szigetelés hibás és testhez érve zárlatos): — kicseréljük.

A gyertya a szükségesnél nagyobb hőértékű: — megfelelőre cseréljük ki.

b) A gyertya szigetelője világos vagy fehér színű és az elektródokon megolvadt részek láthatók.

A szikraköz nagy: — beállítjuk.

A porlasztó igen szegény keverék képzésére van beállítva: — beszabályozzuk mint az a)-nál.

A porlasztó műszakilag fogyatékos (a porlasztó ferde helyzetben áll, egyes csavarok és kötések fellazultak): — helyreállítjuk.

Az üzemanyagvezeték részlegesen eltömődött: — kitisztítjuk és kifújtatjuk.

A légszűrő hiányzik: — pótoljuk.

A keverékben kevés az olaj, vagy nem megfelelő minőségű: — a keveréket lecseréljük.

Nagy az előgyújtás: — beállítjuk.

A motorba beszökő hamislevegő jut: — tömítéseket felülvizsgáljuk, csavarokat meghúzzuk.

A gyertya a szükségesnél alacsonyabb hőértékű vagy lazán van behelyezve vagy pedig elhasználódott: — gyertyát megfelelő hőértékű gyertyával kicseréljük.

(Vége)

Méhészkedési hitel erdészeti dolgozók számára

Az erdőgazdaság dolgozóinak anyagi helyzete javítása érdekében a Főigazgatóság az OTP útján lehetővé akarja tenni, hogy dolgozóink az eddigieknél nagyobb mértékben foglalkozhassanak szabad idejükben méhészettel. Az erdő, mint természetes méhlegelő nincs kihasználva méztermelésre a lehetséges mértékig, habár a méz termeléséhez jelentős népgazdasági érdekek is fűződnek. De jelentősek azok az erdészeti érdekek is — elsősorban a bővebb magtermés szempontjából — amelyet a méhek elősegíthetnek.

Mivel a méhészkedés szélesebbkörű elterjedését az akadályozza, hogy az erdőgazdasági dolgozók nem rendelkeznek a méhészet elkezdéséhez szükséges pénzösszeggel, ezért a Főigazgatóság az OTP-vel folytatott tárgyalás alapján lehetőséget biztosít ahhoz, hogy akik a méhészetet most kezdik 1—3000 forintos, három év alatt visszatérítendő OTP kölcsönben részesülhessenek. A kérdésben bővebb tájékoztatást találunk az Erdőgazdasági Értesítő legutóbbi számában.

A jelentkezések alapján az erdőgazdaságok, az erdészek ilyen irányú hitelszükségletét legkésőbb október 10-ig jelentik be az erdőgazdasági főosztályhoz.

Öreg erdész a madárvédelemről

Örömmel olvastam kedves lapunk egyik régebbi számában a madárvédelmi cikkeket. Szinte megkönnyebbült a szívem, hogy mégis vannak, akik a mi ártatlan kis énekeseinkre és segítő társainkra gondolnak. Nekem, mint öreg erdésznek még ma is nagyon fáj, amikor látom, hogy tűzzel-vassal pusztítják azokat a védtelen szegény kis madarakat, hogy mindenfelé találkozunk a temérdek légpuskával és nincs kímélet semmiféle kis madárnak, lövik, ahol érik. Hiába figyelmeztettek sokszor felnőtt embereket is, hogy ne tegyék, félvállról vették. Mit lehet várni akkor a gyerekektől. Milyen következménye van, ha még a tanító is azt mondja, hogy a rigót el kell pusztítani, mert a szőlőben kárt tesz. És nem veszi észre, hogy a burgonyabogár milyen rengeteg kárt okoz és a madarak, köztük a rigók segítsége nélkül, nehezen tudunk küzdeni ellene. Megfigyeltem egyszer egy pár cinkét, amikor kicsinyeik voltak, hogy egy nap alatt mintegy ötezer rovart vittek a fészekbe és ma ott tartunk, hogy ha az erdőn járunk, alig találunk cinkét.

Molnár Rezső
nyugalmazott erdész, Vasvár

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Segítségből is megárt a sok

Szumi város közelében, a trubcsevszki erdőkben történt a múlt év novemberében ez az eset:

Nyikon Kolimagin, Makszim Golub és P. Sztefanov vadászok a falkától elszakadt magános vadkan nyomára bukkantak. Pár nap múlva elindultak a vad felhajtására. Egész nap nyomonkövették, de a szakadékos-cserjés területen egyszer sem került puskacsövük elé. Estefelé végre sikerült súlyosan megsebesíteni, de a sötétség beállta miatt nem tudták folytatni üldözését.

Nehogy nyomát veszítsék, úgy határoztak, hogy az erdőben éjszakáznak. Alig raktak azonban tüzet, amikor elkezdett havazni.

— Oda a zsákmány! — mondták a vadászok bosszúsan.

Másnap reggelre minden felhő eltűnt az égről. A sebesült vadkan nyomait azonban elföldte a frissen hullott hó. Útnak indultak hát. Amint egy tisztásra értek, Makszim rókanyomot vett észre. A nyom egyenes vonalként vezetett az öreg fenyves mélyébe. Tapasztalt vadászok tudják, hogy amikor a róka vadászatra megy, cikk-cakkos az útja, mert minden bokor alá beszaglász. De miért ment most szálegyenest?

Elindultak a nyomon, s nemsokára egy kisebb fenyő tövében a hó alól vérfolt tünt elő. Ekkor Nyikon, még néhány lépésre követve a nyomot, levette sapkáját és óvatosan félreseperte a havat. A rókanyom alól a vadkan mély nyomai kerültek elő.

A róka minden bizonnyal a vérszagról talált rá a vadkannyomra, s zsákmányt érezve követte.

— Most azután amíg csak le nem rogyik a vadkan, aligha tágít mellőle a róka.

Fegyvereiket készenlétben tartva haladtak tovább a vadászok. Maguk mögött hagyva egy nagyobb tisztást, ritkás nyárfásba értek. Közben többször is elsöpörték a havat a rókanyomon, s feltevésük igaznak bizonyult, a ravaszdi a sebesült vadkant követte. Majd ismét fenyves következett, s hirtelen előtünt a nyoma, hol esett össze a sebzett állat. Innen már nem vonszolhatta messzire súlyos testét. S valóban, a fenyves sűrűjében nagy csomó ág mellett mozgott valami. Elrejtőztek s óvatosan közeledtek. Az ágak mellett sötétvörös róka ráncigált valamit. Felfigyelt a veszélyre, kicsit szaglászott, azután hirtelen messzebb futott, megállt, s újra figyelt. A vadászok csöndesen odamentek a behavazott ágcsomóhoz. Mögötte feküdt a már megmerevedett óriási vadkan. A vadászok megörültek a nagy zsákmánynak, abban a meggyőződésben, hogy a nagytömegű húst teljes épségben találták, csupán az oldalán lévő sebhely körül rágott ki belőle egy ökölnyit a róka.

De miért van körös-körül annyi vér? És honnan kerültek ide a bél- és gyomordarabok? A vadászok körülnéztek, csodálkozva vállatvontak, de értelmes választ egyikük sem tudott adni. Mikor aztán elkezdték feldarabolni a vadkant, nagyon meglepődtek. A vadkan belseje teljesen üres volt. Tehát a róka az oldalt lévő seben keresztül a szó szoros értelmében kiszedte az állat egész belsejét.

— Hogy mennyit fel tudott falni ez a pokolfajzat — kiáltotta a meglepett Makszim.

— Dehogy ette meg, elrejtette — mondta Nyikon.

És valóban az egyik közeli bokor alján a hóban megtalálták a máját és a tüdejét, a néhány lépésnyire lévő mélyedésben egy gyökérüregben pedig a gyomrát és a beleket.

Hogy a róka ravasz és alattomos, az nem újság senkinek. S az, hogy elrejt magának a zsákmányból, szintén nem titok. De hogy ez a mindenütt található kis vadállat képes hosszú úton követni egy sebzett vadkant és ilyen művészien kiszedni a belső részeit, — ez valóban ritka eset, amit bármely más vadnál is ritkán lehet tapasztalni.

(A „Znanyija-szila" 1956. III. számából.)

Sné.

VALLOMÁS

Csak azok ismerik igazán az erdő szépségeit, ezernyi titkát, akik évről évre, minden időszakban benne élnek és dolgoznak. Nem csoda hát, hogy vannak erdőgazdasági dolgozók, akik rímbeszedve fejezik ki csodálatukat az erdő iránt. Ezek az írások tulajdonképpen nem is versek. Egyszerű munkások vetették papírra őszintén gondolataikat, talán nem is olyan kifejezően, ahogy szerették volna. Mégis arról beszélnek ezek a versek, hogy íróik, az erdészek, az erdőgazdasági dolgozók határtalanul szeretik munkahelyüket, az erdőt.

Szalajkaházán új munkásszálló épült a dolgozók számára. Ebből az alkalomból így ír *Csillik* Bálint szakmunkás:

Ablakoknak csúfolt kicsi lyukak miatt
mi hozzánk nem sütött sohasem be a nap,
most szép, nagy ablakon kapunk napsugarat,
egészségben érünk telet, tavaszt, nyarat.
Mázolt föld nevelte a baktériumokat,
most tiszta padlózat kopog a láb alatt.
Rádió-szó mellett szórakozást lelünk,
és ha elfáradunk, könyv mellett pihenünk.

A vén fák alatt megállva *Jachinek* Rudolf győri elvtársunknak ilyen gondolatai támadtak:

Most itt áll némán, hallgatagon.
Hány emberöltő szállt el felette!
Alatta pihen az avar halotan, vastagon.
Hol van óh, ki magját elvetette?

Oldalán hatalmas, mély, régi seb,
— talán szarvas dörzsölte agancsát rajta —
nem nőtt be teljesen, s már nem heged,
lehet, hogy a holnap lesz utolsó napja.

Ebben bizony régen megnyugodott,
amint látod, mozdulatlan áll.
Folytatásról, utódokról gondoskodott,
s a fejszecsapás neki szép halál.

Bagi János pedig Gyöngyösről *Őszi erdő* címmel küldött be verset a szerkesztőségbe. Íme egy részlet belőle:

A férfias vágyak
tüze lángra lobban,
szerelem mély hangja
csendül a torokban.
Szarvasbőgés hallik,
visszhangozó ének,
s az erdő csendjében
vad párbajra kélnek.

Végül idézünk néhány sort *Csillik* Bálint *Vallomás* című verséből:

Szeretlek így, ahogy szemtől szembe nézlek,
szeretlek akkor is, ha álmomban idézlek,
szeretem erődet, amely rügyet fakaszt,
szeretem én benned a szerelmes tavaszt.
Szeretem tavasszal madárkáid dalát,
rétjeiden nyíló virágok illatát,
őzikéid kecses, nesztelen lépteit,
galambjaid meleg torzonborz fészkeit.
Szeretem tölgyeid mohos komolyságát,
a feltörő bükkök szürke tisztaságát,
szeretem a sok kis csermely csobogását,
bogárka szárnyaknak zümmögő zsongását.
Forró nyárban lombod csillapító árnyát,
késő ősz-időben színeid pompáját,
a télnek szikrázó, patyolat hóleplét,
mikor jég takarja a Szén-patak medrét.
Szeretlek, ha derült égből a nap süt rád,
vagy ha orkán rohan az Üvöltő-hegyen át.
Akik benned élnek: dalolnak, nevetnek...
Szép mátrai erdőm, szeretlek, szeretlek!

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

SAKK

AZ ELSZIGETELT GYALOG

További játszmával világítjuk meg az elszigetelt gyalog problémáját.

I. játszma.

A Budapesti Sakkör meghívási vegyes mesterversenye. 1932.

Boros Sándor—Réthy Pál

1. e4, e6. 2. c4, d5. 3. cxd5, exd5. 4. exd5, H f6. 5. F b5+ H bd7. 6. V f3. F e7. 7. H c3, 0—0. 8. Fxd7, Vxd7. 9. H ge2, B d8. 10. 0—0, Hxd5. 11. d4, c6. 12. F e3 (lásd diagramm). A választott védelem egyszerű, prózai. Az eredmény: világosnak elszigetelt gyalogja marad, amit nem tud feloldani a d5 pont blokádja miatt. A hadállás azért is érdekes, mert sötétnek alkalma van egy egyszerű lépéssel a végjátékra terelni a játszmát. A következő lépésben sötét úgyszólván „bemattolja" a világos vezért, azaz kikényszeríti a cserét és az így előálló előnyösebb végjátékot. **12. . . . V g4! 13. Hxd5, Bxd5. 14. Vxg4, Fxg4. 15. f3, F f5.** Az elszigetelt gyalogon felül még futópár előny is van. Egyszerű játékra van szükség és a győzelem biztos. Sötét ehelyett kombinatív úton igyekszik célhoz érni. **16. B ac1, B b5. 17. H g3, F g6. 18. B f2, f5. 19. B d2, B e8. 20. F f4, F f6. 21. H e2, B d5. 22. K f2, F f7. 23. F e3, B d7. 24. b3, g5. 25. g3, B de7. 26. B d3, K g7. 27. B e1, f4. 28. gxf4, F g6. 29. B c3, gxf4. 30. Fxf4, Fxd4+ 31. Hxd4, Bxe1.** A kombinatív játék minőséget hozott a konyhára, emellett a gyalogállás is kedvezőbb. Sima lebonyolítás gyors eredményre vezet. Sötét azonban annyira belemélyült a kombinálásba, hogy nem tudja abbahagyni és feladványszerű lehetőségekre jár az esze. **32. b4, B d1. 33. H b3, B e8—e1 ?. 34. F e3, b6 ?. 35. Bxc6, F d3. 36. H d4, B g1. 37. H e6+, K f7. 38. H g5+, K e8. 39. F f4, B g1—f1+.** Sötét végre felébred a hiú ábrándozásból. Gyorsan haza kell hozatni a tisztikart a király védelmére. **40. K g3, F f5. 41. B f6, B d5. 42. F b8, F g6. 43. h4, B d7. 44. F d6! B g7! 45. B f8+, K d7. 46. B f6, B e1.** Végre az utolsó tekergő tiszt is hazaindul. **47. f4, be3+, 48. K f2** (K g4 ?, h5 matt), **B a3. 49. F f8, B g8. 50. f5 !, F h5 ! 51. b5** (Hxh7-re B f3+ matt támadással). **Bxa2+. 52. K e3, B h2 ! 53. B h6, Bxf8. 54. Bxh5, Bxf5. 55. Bxh7+, K d6. 56. H e4+, K d5. 57. B d7+, K e6. 58. Bxa7, B h3+! 59. K d4, Bxh4. 60. B b7, Bxd5. 61. K d3, B d5+. 62. K e3, b5. 63. H d2, B h3+. 64. H f3, B f5,** világos feladta.

II. játszma.

Budapesti csapatbajnokság I. o. 1952.

dr. Bán Jenő mester—Réthy Pál mester.

1. e4, e6. 2. d4, d5. 3. H d2, H f6. 4. e5, H fd7. 5. F d3, c5. 6. c3, H c6. 7. H e2, V b6. 8. H f3, f6. 9. exf6, Hxf6. 10. 0—0, cxd4. 11. cxd4, F d6. 12. F f4, Fxf4. 13. Hxf4, 0—0. Az első ütközet eredménye: elszigetelt gyalog d4-en. Sötétnek viszont visszamaradt gyalogja van e6-on. A helyzet tehát még nem tisztázott. **14. V d2, F d7. 15. B ae1, Bae8. 16. F d1, Hxd4. 17. Hxd4, e5. 18. Hxd5, Vxd4. 19. Hxf6+, Bxf6. 20. Vxd4, exd4. 21. Bxe8+, Fxe8.** Páratlanul gyors lebonyolítás! Hat lépés alatt tíz báb került le a tábláról és a megnyitásból végjáték lett. Most már tényleg van egy elszigetelt gyalog, de a végjáték természetrajza más, mint a nyitásé. Lehet, hogy az elszigetelt gyenge gyalog átalakul erős szabad gyaloggá. Ez most a kérdés. **22. B d1, B d6. 23. f3, h6. 24. K f2, K f7. 25. F d3, K f6. 26. B c1, B c6. 27. B e1, F g6. 28. Fxg6, Kxg6. 29. B e2, B c1. 30. B d2, K f5. 31. K e2, K e5. 32. K d3, K d5. 33. B e2, B d1+. 34. K c2, B g1. 35. f4, g5. 36. fxg5, Hxg5. 37. h3, b5. 38. K d3, B d1+. 39. B d2, B f1. 40. K e2, B a1. 41. K f3, Bxa2. 42. K g4, a5. 43. B f2, a4. 44. g3, b4. 45. Kxg5, b3. 46. B f8, Bxb2. 47. h4, a3. 48. h5, a2. 49. B a8. B h2. 50. h6, B h1.** Világos feladta. Ha világos a végjáték kezdetétől következetesen döntetlenre játszik, elérhette volna.

Végső következtetésben megállapíthatjuk, hogy az elszigetelt gyalog lehet egy játszma központi problémája, ami köré csoportosíthatjuk a többi terveket, de egymagában nem elég a nyeréshez.

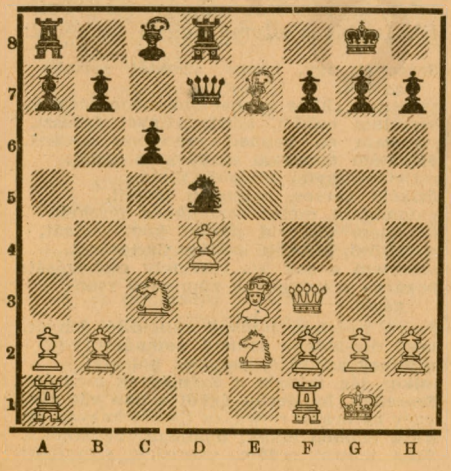

HÍREK

MAGGYŰJTÉSI EREDMÉNYEK. A börzsönyi erdőgazdaság üzemi iapja, a *Börzsöny irja:* A diósjenői erdészetnél *Siket* Pál csemetekertkezelő erdész 13 kg magaskőris magot, 5 kg ezüstfenyő, 34 kg Douglas fenyő és 9 kg simafenyő tobozt gyűjtött. *Ádám* Ferenc kerületvezető erdész pedig 20 kg nyírmagot. Követendő példa!

HUSZONHATOS AGANCSÚ SZÁRVASBIKÁT lőttek a Duna árterében a karapancsai területen. Az agancs csaknem 10 kiló súlyú.

MUFLONOK A VÉRTESBEN. A visegrádi erdészet területéről egészítik ki a Vértes hegység erdőségeinek muflonállományát. Az eddigi tapasztalatok szerint a muflon számára kedvező életviszonyok vannak a Vértesben és ma már több mint 50 muflon él a Vértes sziklás völgyeiben.

Az NDK legnagyobb gyufagyára a riesai gyufaüzem újfajta *„vihargyufát"* állított elő. Előállításánál elsősorban az északi-tengeri halászokra és a vasutasokra gondoltak. Az új gyufát mintegy 20 mm gyújtható anyaggal látták el, míg a szál hosszúsága megegyezik a közönséges gyufa hosszúságával. Gyújtóképessége és a széllel szembeni ellenállása olyan erős, hogy *még 12-es szélerősségben is használható.*

Levelezőink jutalmazása. Az elmúlt negyedév levelezői közül a szerkesztőség könyvjutalomban részesítette a következőket: *Gaál* László Kaposvár, *Gódor* Ferenc Gödöllő, *Varga* Ferenc Ötvös, *Sólymosi* Antal Szob, *Szabó* Pál Nagycsere, *Farkas* Károly Zalaszántó, *Deák* László Bernecebaráti, *Kiss* Gábor Márianosztra, *Kiss* István Sopron, *Dobrocsi* Ferenc Felsőbáránd.

LEÉGETT EGY ERDÉSZHÁZ. Tápiószelén leégett Kurucz István erdész lakóháza. Az erdész feleségével együtt moziban volt, amikor a tűz kitört és a házban bent égett másféléves kisleányuk.

F·I·L·M

Az új ember kovácsa (magyarulbeszélő, színes, szovjet filmalkotás). A polgárháború és az intervenciós harcok esztendeiben a fiatal Szovjetunióban száz és ezer éhező, apátlan-anyátlan gyermek kóborolt, lopott, rabolt, sokszor még emberéletet is oltott. A szovjet állam A. Sz. *Makarenkó* pedagógusra bízta néhány csavargó új emberré nevelését. A tizennyolc év körüli fiúk durvák és bizalmatlanok voltak. Szemtelenkedéseikkel és engedetlenségeikkel odáig mentek, hogy Makarenkó kénytelen volt testileg megfenyíteni Zadorovot, a banda vezérét, pedig maga is elítélte a testi fenyítéssel való nevelést. A reábízott fiatalokból jóravaló, hasznos embereket nevelt, mert szerette őket, bízott bennük és bízott a nevelés különböző módjaiban.

A Tanár Úr kérem című új, vidám magyar filmfőszereplője Bauer Károly, rendszeresen elkésik az iskolából, elhanyagolja a tanulást, a könyveit eladogatja és golyózik az utcán. Az örökmozgó feltalálásáról álmodozik állandóan, ami által egyszeribe híres ember lenne. Álmaiban a miniszter csodálattal adózik a nagy zseninek — azaz Bauernek — aki az örökmozgót, a holdba repülő gépet feltalálta. Maga is eljut a parlamentbe s mint az ország miniszterelnöke nehéz gimnasztikai mutatványok formájában fejti ki diplomáciai elgondolásait. De mint úszó-, birkózó és függeszkedő bajnok egyaránt nagy diadalt arat. Más környezetben pedig, mint okleveles oroszlánvadász, fogadja a kalkuttai maharadzsa ajándékát: egy csapat keleti ruhába öltözött lánykát. Az izgalmas álom véget ér, az óra nyolcat mutat és Bauer megint elkésik az iskolából. A film forgatókönyvét *Mamcserov* Frigyes írta és rendezte *Karinthy Frigyes:* Lógok a szeren, Magyarázom a bizonyítványom, Röhög az egész osztály és egy sor más humoreszkje alapján. Szereplői legkiválóbb Kossuth-díjas színészeink.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Erdőt kapnak a termelőszövetkezetek

A napokban jelent meg a Minisztertanács határozata a szövetkezeti mozgalom fejlesztéséről, amelynek végrehajtása során az erdőgazdaságokra is nagy feladat hárul, elsősorban az építkezésekhez szükséges faanyag biztosítása terén.

Szabolcs megyében már a határozat megjelenése előtt 250 hold erdőt adtak át a különböző termelőszövetkezeteknek. A tiszateleki Alkotmány tsz 29, a kállósemjéni Petőfi 13, a nyírvasvári Vasvári Pál 35, a szabolcsbákai II. Kongresszus 42 hold erdőjuttatásban részesült. A szabolcsiaknak az a céljuk, hogy a szállításnál azokat a termelőszövetkezeteket foglalkoztatják majd, amelyeknek nem tudtak erdőt biztosítani. A szállításban résztvevő szövetkezetek bizonyos mennyiségű fát kapnak. A kitermeléshez is vesznek fel tsz tagokat, akik tüzelőjüket így beszerezhetik.

A szombathelyi erdőgazdaság is adott át erdőt a szövetkezeteknek: Nagykölkeden 30, Szalafőn pedig 33 holdat. Továbbra is iparkodni fognak, hogy mindegyik szövetkezet megkapja azokat az erdőket, amelyek használatára a Minisztertanács határozata jogot és módot ad.

A határozat megjelenése után *a Bács-Kiskún megyei erdőgazdaságok* vállalták, hogy néhány napon belül számbaveszik az 50 holdnál kisebb erdőrészeket. Az északkiskúnsági erdőgazdaságban nagyjából már meg is történt a felmérés. A kecskeméti és a dunavecsei járásban mintegy 200 hektárnyi kisebb-nagyobb erdő átadása lehetséges. Ilyen Kecskemét határában a csalánosi erdőnek egy 20 hektáros szakasza, Lajosmizsén a 21 hektáros Kláber erdő, a kisfái Piarista erdő, amely két darabban 16 hektárt tesz ki. Helvécián a Wéber- és Váradi-erdő, az alsóbalószögi Bozsó-erdő, Lászlófalván pedig a Borbély-erdő és kisebb erdősávok kerülnek előreláthatólag a termelőszövetkezetek használatába. *A megye többi erdőgazdaságában* is megkezdődtek a felmérések. Kelebián, Császártöltésen és Tompán a termelőszövetkezetek már igényeltek erdőt.

A termelőszövetkezetek használatába átadott erdőket azonban nem lehet lélektelenül kipusztítani, letarolni. A határozat világosan kimondja, hogy *ezekben az erdőkben a gazdálkodást az általános erdőgazdálkodási elvek alapján az OEF felügyelete mellett kell végezni.*

Fordítsanak nagyobb gondot a termelőszövetkezetek fásítására

A hajdú-bihar megyei termelőszövetkezetekben kevés olyan ember van, aki értene a fásításhoz, ennél fogva a legelemibb hibák is előfordulnak. A talajt nem készítik elő megfelelően, a terület rögös és a szántások sekélyek. Ezért sok a pipás ültetés, ami a csemeték nyári kipusztulását okozza. Ültetés előtt nem alkalmazzák a frissítő metszést, így a beteggyökérzetű, elszáradt csemetét is elültetik. A csemetéket ültetés után nem vágják vissza és a megeredt csemeték bokrokká nőnek, s ha visszavágják is, 8—10 centiméteres csonkot hagynak. A nyári zöldmetszést nem ismerik, az elegyítést szakszerűtlenül hajtják végre. Sok tsz-ben szeretnének fásítani, de nem tudják a talaj minőségéhez a megfelelő fafajt kiválasztani.

A termelőszövetkezetek általában bővülnek olyan területekkel, amelyek csakis fásításra alkalmasak. A tsz-ek bejárói, a dülőutak, a tanyák környéke és a szérüskertek nincsenek befásítva. A tsz-ek a hegyvidékekről leszállított fát vásárolják meg, pedig maguk is nevelhetnének építkezéshez alkalmas faanyagot. Egy-egy tsz területén négy-öt hektárnyi területet is be lehetne fásítani.

Ezért okvetlenül szükséges volna, hogy a fásítási előadók évente legalább háromszor eljussanak a termelőszövetkezetekhez, tapasztalataikat szakmai tudásukat átadva, a tsz-ek fásítási felelőseivel közösen igyekeznének megoldani ezt a cseppet sem érdektelen problémát.

Kaluczky István
fásítási előadó
Debrecen

A LELKESEDÉS EREJE

A dunaártéri erdőgazdaságban a tavaszi katasztrófális árvíz hat erdészetet teljes egészében, hármat pedig részben érintett. *Az árvíz következtében csaknem négyhónapi elmaradás* keletkezett a munka végzésében.

Terveink egyébként is eléggé feszítettek, tehát az az utasítás hogy a tervet az akadályok ellenére is teljesíteni kell, igen komoly feladat elé állította az erdőgazdaság dolgozóit. Megszületett a jelszó: *„Szolgáljuk a népgazdaság érdekét úgy, hogy munkánkkal az erdőgazdaság év végére élüzem legyen."*

Megindultak az önként vállalt ünnepnapi, — vasárnapi munkák. *A bátaszéki erdészet* erdészei vasárnapi műszakban 10 vagon tüzifát értékesítettek. A munka irányítója és egyben tevőleges résztvevője *Petkovits* Henrik erdészetvezető volt. *A bédai ifjúsági brigád ugyancsak vasárnap rakott meg egy 1400 ürméteres uszályt.*

Természetesen az árvíz elvonulása óta számos hasonló munkahőstett született. Nekik köszönhető, hogy a dunaártéri erdőgazdaság ma ott állhat a tervét teljesítő erdőgazdaságok során. Erdőgazdaságunk elnyerte az élüzemjelvényt, ez azonban nem jelenti azt, hogy az elkövetkező negyedévben megfeledkezünk dolgozóink jelszaváról.

Erdélyi János
igazgató, Baja

A bédai ifjúsági brigád vasárnapi műszak alatt rakta meg az 1400 űrméteres uszályt.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

Folyóiratszemle

Tudományos munkaközösségek felállítására vonatkozó határozatot hozott a párt Politikai Bizottsága. A határozatnak teljes szövegét közli a *Társadalmi Szemle* most megjelent szeptemberi száma. A munkaközösségek feladata a pártpolitika legfontosabb tudományos kérdéseinek kidolgozása és elméleti megalapozása, nagyhorderejű párthatározatok elméleti előkészítése, valamint a vélemény-nyilvánítás olyan nagyjelentőségű vitákban, amelyek a felmerült nézeteltérések következtében nem jutottak nyugvópontra. Egyelőre öt tudományos munkaközösség alakul: *1. közgazdaságtudományi, 2. filozófiai, 3. történeti, 4. állam- és jogtudományi, 5. pedagógiai munkaközösség.*

*

A ragasztás műszaki és gazdasági jelentőségéről a faiparban tartott előadást a Magyar Tudományos Akadémián *Jovanovits* József. Az előadás anyagát közli a *Faipar* legújabb száma. Ugyanitt találunk beszámolót a lap szerkesztőbizottságának ankétjáról. Igen sok értékes ötletet vet fel levelében *Pestalics* László (Szegedi Falemezgyár) *faiparunk exportlehetőségeivel kapcsolatban.*

*

A gazdaságtani tárgyak színvonalas oktatását sürgeti a Műszaki Élet 18. számában dr. *Sattler* Tamás *Még egyszer a műszakiak közgazdasági képzéséről* címmel. Részletesen fejtegeti, hogy mennyire fontos a mérnökök gazdasági tudásának elmélyítése és foglalkozik a végzett mérnökök levelező úton való továbbképzésének közgazdasági vonatkozásaival is. Sok érdekes problémát vet fel a lapnak új rovata a *Műszaki Élet Fóruma* amely a *vitalehetőségeket* biztosítja műszaki életünk aktuális kérdéseiben.

ERDŐGAZDASÁG

Szerkeszti a Szerkesztőbizottság
Felelős szerkesztő:
TÖMPE ISTVÁN
Megjelenik havonta kétszer
Előfizetési ára: Egy évre 30 Ft, félévre 15 Ft.
Szerkesztőség:
Budapest, V., Beloiannisz utca 8. szám
Telefon: 110-025.
Kiadóhivatal:
V., Beloiannisz utca 8.
Telefon: 111-253
Kiadásért felelős:
A Mezőgazdasági Könyv- és Folyóiratkiadó Vállalat vezetője
Előfizetéseket felvesz a Posta Központi Hírlapiroda, Bpest V., József nádor tér 1. Telefon: 180-850. Csekkszámlaszám: 61055
Lapengedély száma:
M. K. F. V./10—1955/M. T. H.
37305/689-2 - Révai (Fel.: Nyáry Dezső)
Példányszám: 3350

Erdészet a nagyvilágban

Svéd papíripari kutatók kimutatták, hogy a nyír ugyanolyan mértékben színteleníthető és fehéríthető, mint a fenyő és ugyanakkor kevesebb vegyszert igényel. Ezen felül mind a színtelenített, mind pedig a színtelenítetlen nyír faköszörület magasabb viszkozitást mutat, mint a fenyő. A kísérletek eredményét angliai adatok is alátámasztják.

*

Lengyel szakemberek eljárást dolgoztak ki, melynek segítségével szálfaz selejtfurnérból igen erős traktor-kormánykerék abroncsot állítanak elő. E selejtanyag a feldolgozott furnérmennyiségnek mintegy 2 százalékát teszi ki. A selejtcsíkok szélessége a 19 cm-t is eléri. A hulladékot először ragasztó anyaggal vonják be, majd egyéb vegyi kezelésnek vetik alá, végül speciális formázóban préselik és hevítik. Míg a tömör fából készült kerékabroncsok élettartama csak 6 hónap, addig az így készült abroncs egy évi használat után sem rongálódik meg.

*

A szovjet központi csernozjom övezetben, Voronyezs területén a *Pinus rossica* elnevezésű új fenyőfajta telepítésével kísérleteznek. A. *Danilov* akadémikus eddigi vizsgálatai szerint iparilag igen jól használható anyagot ad ez a fenyőfajta is.

Tanácskozik a nyárfa-konferencia

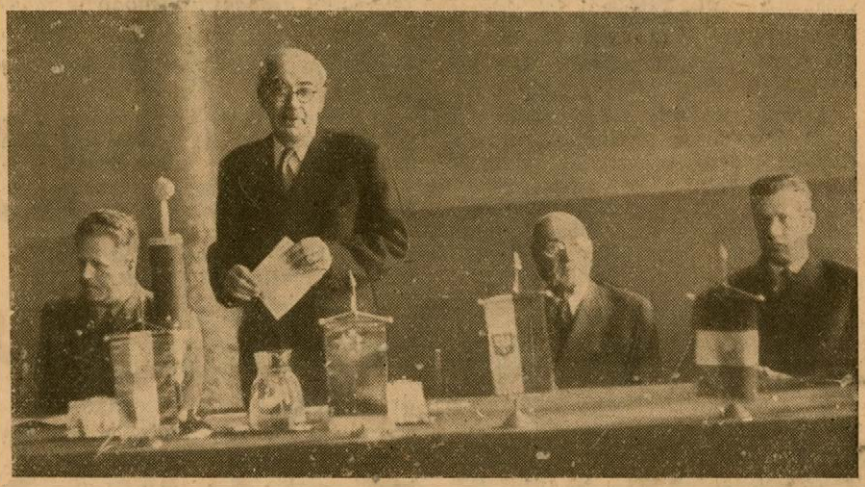

Manninger Rezső akadémikus megnyitja a tanácskozást az Akadémia dísztermében

A tanácskozáson résztvevő külföldi és hazai tudósok egy csoportja

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

MAGYAR ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

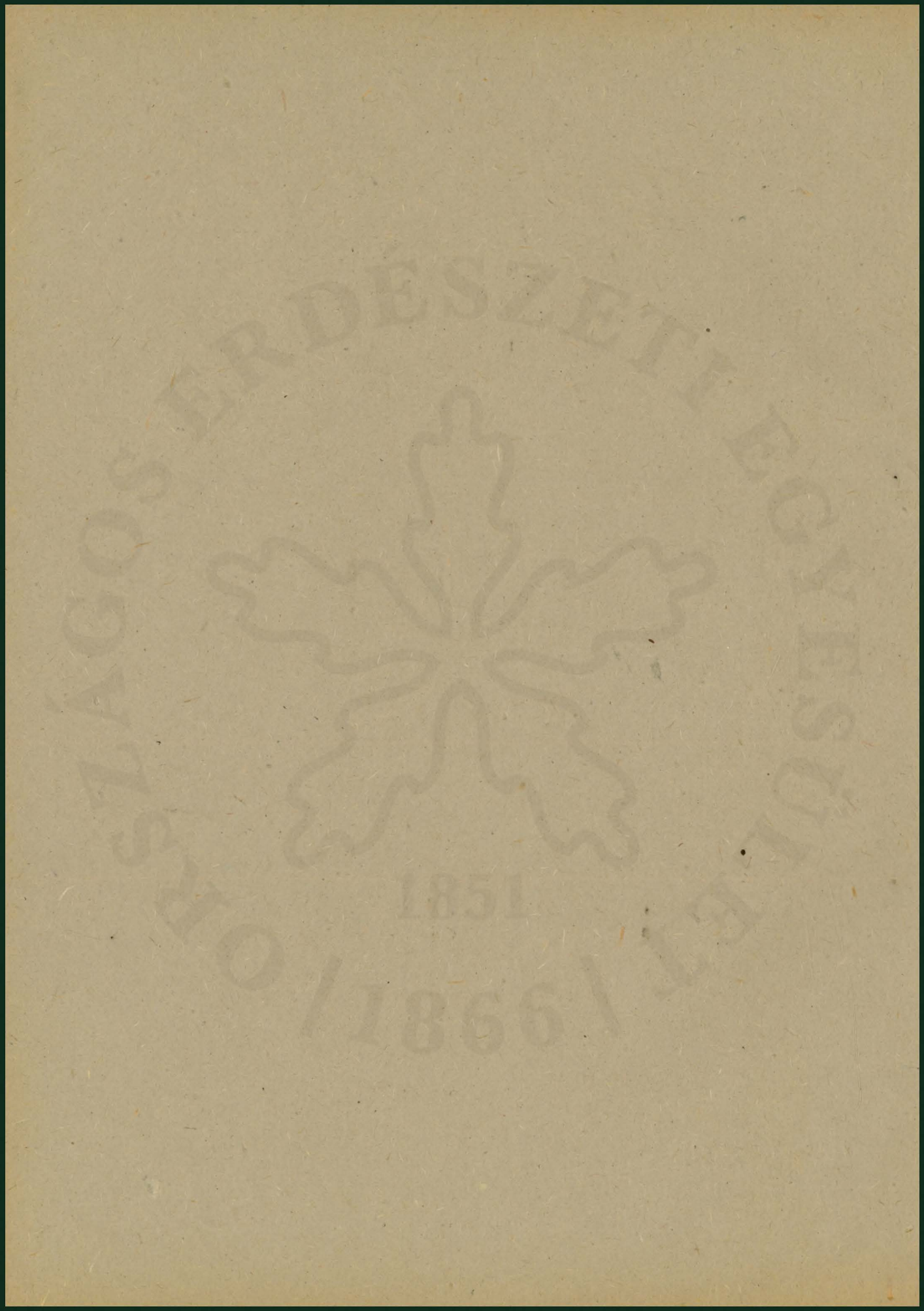

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

ERDÉSZETI EGYESÜLET
1851
1866

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

VÁLASZ-LEVELEZŐLAP

ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
SZAKKÖNYVTERJESZTÉSI FŐOSZTÁLY

BUDAPEST
V., DEÁK FERENC U. 15.

ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
BUDAPEST, V., DEÁK FERENC UTCA 15.

KÖNYVÁRJEGYZÉK

F. k.: az Állami Könyvterjesztő Vállalat igazgatója 956. VI. 20.000 — Budai nyomda 1912

ELŐJEGYZÉSI FELHÍVÁS

A KÖZELJÖVŐBEN KORLÁTOZOTT PÉLDÁNYSZÁMBAN MEGJELENIK

Bertóti István:

VADGAZDÁLKODÁS ÉS VADÁSZAT

A vadgazdálkodás célja ma már nem csak az, hogy gondoskodjék a vadászat kedvelőinek szórakozásához szükséges számú vadról, hanem népgazdaságunk szempontjából igen jelentős termelési ág. A lőtt vad kedvelt élelmezési cikk, az élővad tenyésztési célokra szükséges. Ezért kell, hogy a mező- és erdőgazdaság érdekeivel összeegyeztetve, az adottságok, a lehetőségek engedte mértékben növeljük vadállományunkat, javítsuk minőségét.

A vad természetrajzának, életének, szokásainak leírása után ismerteti a vadállomány növelésének módszereit: a vadóvást, a vadvédelmet, a vadtenyésztés irányítására szolgáló ivararány-szabályozást, selejtezést, vérfrissítést, élővad befogását, a mesterséges tenyésztést.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

A különféle vadászati módok részletes leírásában rámutat arra, hogy az egyéni vadászatok jórészt kapcsolatosak a tenyészeljárásokkal, (ivararány szabályozása, selejtezés) míg a társas-vadászatok lényegében a vadgazdálkodás termését takarítják be; ez az aratás.

Külön foglalkozik a nálunk általában használatos vadászfegyverek ismertetésével, kezelésével, stb. Végül hasznos tanácsokat ad a jó találathoz szükséges lövési készség elsajátításához.

A könyv elsősorban azoknak készült, akiknek a vadászat testedző szórakozás, kikapcsolódás munkájuk után. Igen hasznos azonban a vadgazdálkodással, vadászattal, erdészettel hivatásszerűen foglalkozóknak is.

A művet száznál több ábra (túlnyomórészben művészi fényképfelvétel) teszi szemléletesebbé.

Kb. 472 oldal **Kötve 45.— Ft**

A korlátozott példányszámra és a várható nagy érdeklődésre való tekintettel a könyvet előjegyzésben hozzuk forgalomba és megszerzését mindazok számára biztosítjuk, akik azt

legkésőbb július 20-ig

a túloldali levágható szelvény felhasználásával megrendelik. Az előjegyzéseket a beérkezés sorrendjében szállítjuk.

Elvtársi üdvözlettel

ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT

MOST JELENT MEG

Kubinszky Ernő—Szél György:

A KUTYA

Gyakorlati szakkönyv a kutyatenyésztés és kutyatartás tudnivalóiról.

Ismerteti a kutyafajtákat, különösen a világszerte ismert magyar fajtákat, a kutya anatómiáját, háziasításának módját és célját, ennek következtében a kutyák munkaképességét, munkaterületeit és idomíthatóságát.

Bőven foglalkozik a kutya tenyésztésével, ápolásával, táplálásával kapcsolatos tennivalókkal, részletesen leírja a leggyakrabban előforduló kutyabetegségeket, azok orvoslásának módját. Végül ismerteti a kutya tartásával kapcsolatos legfontosabb közigazgatási szabályokat és rendeleteket.

237 oldal **58 ábra** **kötve 30.— Ft**

Itt kell levágni

ÁLLAMI KÖNYVTERJESZTŐ VÁLLALAT
BUDAPEST, V., DEÁK FERENC UTCA 15.

Megrendeljük / em utánvéttel az **aláhúzással megjelölt** következő műveket:

Pld.	A könyv címe	Ára Ft
	Bertóti: **Vadgazdálkodás és vadászat** kb. **Előjegyzés**	45.—
	Bence Z. Lajos: **A vadállomány az erdőművelési kérdések tükrében**	2.20
	Bertóti István: **Vadgazdaságunk**	4.30
	Bohus Gábor—Kalmár Zoltán: **Erdő-mező gombái**	35.—
	Haracsi Lajos: **Erdővédelemtan**	6.50
	Kubinszky—Szél: **A kutya**	30.—
	Lády Géza: **Országfásítás**	9.—
	Mátyás Vilmos: **Erdei cserjék**	11.50
	Morozov: **Az erdő élettana**	16.—
	Vertse Albert: **Madárvédelem**	28.—

Név (bélyegző)
olvasható aláírás
Pontos cím
utca, házszám
Kelt 1956.

Postaköltség a megrendelőt terheli.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.

© OEE Wagner Károly Erdészeti Digitális Szakkönyvtár 2020. Támogató: Agrárminisztérium szerz.sz.: EGF/68-1/2020.